

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PERFORMANCE IN BUDDHIST LENT PROCESSION OF UBONRATCHATHANI PROVINCE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai Dance
Department of Dance
FACULTY OF FINE AND APPLIED ARTS
Chulalongkorn University
Academic Year 2019
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี
โดย	น.ส.ธัญลักษณ์ จันทับ
สาขาวิชา	นาฏศิลป์ไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.สวภา เวชสุรักษ์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

.....	คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.บุษกร บิณฑสันต์)	
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ประธานกรรมการ
.....	
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ศักดิ์ ปิ่นทองเพ็ชร)	
.....	อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สวภา เวชสุรักษ์)	
.....	กรรมการ
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุกุล โจนสุขสมบูรณ์)	
.....	กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์อมรา กล้าเจริญ)	

สัญลักษณ์ จันทับ : การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี. (PERFORMANCE IN BUDDHIST LENT PROCESSION OF UBONRATCHATHANI PROVINCE) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.สวภา เวชสุรักษ์

วิทยานิพนธ์เรื่องการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ พ.ศ. 2444–2562 เป็นระยะเวลา 118 ปี โดยเริ่มจากการรวมตัวของชาวบ้านแห่นำเทียนพรรษาประกอบการร้องรำทำเพลงไปถวายพระสงฆ์ยังวัดพัฒนามาเป็นการแสดงหมู่เป็นชุด ๆ ในลักษณะขบวนเคลื่อนไปตามเส้นทางบนถนน โดยแบ่งการแสดงออกเป็น 2 ช่วง คือ 1. การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษากลางวัน จัดแสดงในวันเข้าพรรษา สามารถจำแนกรูปแบบการแสดงออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ การแสดงพื้นบ้านในลักษณะไม่ตายตัว การแสดงพื้นเมืองอีสาน และการแสดงร่วมสมัย 2. การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน มีที่มาจากนารูปแบบขบวนแห่เทียนพรรษากลางวันมาผสมกับการแสดงแสงเสียง จัดแสดงทั้งหมด 2 วัน คือ คืนวันอาสาฬหบูชา และคืนวันเข้าพรรษา เป็นการแสดงรูปแบบพื้นเมืองอีสานประกอบการแสดงเรื่องราว เนื้อหาของการแสดงจะสัมพันธ์กับหัวข้อหลักของการแสดงที่ถูกกำหนดขึ้น การแสดงทั้ง 2 ช่วงนี้จะสะท้อนถึงประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น วิธีการดำรงชีวิต การละเล่น โบราณวัตถุ และการเทิดพระเกียรติ ผ่านองค์ประกอบของการแสดง งานวิจัยฉบับนี้นอกจากจะเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมเชิงพุทธศิลป์อันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานีแล้ว ยังเป็นประโยชน์ทางด้านการสร้างสรรค์การแสดง และด้านการศึกษาทั้งในสถาบันการศึกษาและผู้ที่ศึกษาเชิงวิชาชีพในประเทศไทยต่อไป

สาขาวิชา นาฏยศิลป์ไทย

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2562

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6186712135 : MAJOR THAI DANCE

KEYWORD: Buddihst Lent Candles Procession Ubon Ratchathani

Tunyaluck Juntub : PERFORMANCE IN BUDDHIST LENT PROCESSION OF
UBONRATCHATHANI PROVINCE. Advisor: Assoc. Prof. Savaparr Vechsuruck, Ph.D.

A thesis on Performances in Buddhist Lent Procession of Ubon Ratchathani Province was conducted to study history and forms of performances in the ceremony. This qualitative research was done by studying documents, related papers, interviewing sample focused groups and observation.

The research found that performances in the Buddhist Lent Candles Procession in Ubon Ratchathani had been continuously developed during 2444-2562 BE or 118 years. They originated from locals' gathering in order to parade lent candles to the temple along with dancing and singing. They were developed from sets of public group performance parading on a street in form of a procession. The performances are separated into 2 categories; 1) Daytime performances on Buddhist Lent Day can be divided into 3 kinds which are non fixed folk dance, Isan folk dance and contemporary performances, 2) Night time performances which are a mixture of daytime performances and light and sound shows on 2 occasions; Asanha Bucha night and Buddhist Lent night. The night time performances are Isan folk dance with storytelling. The performance content is related to the main themes. Both day and night performances portray traditions, rituals, beliefs, local cultures, lifestyles, plays, archaeological artifact and royal honor tribute through performance elements. This research not only promote unique traditions of Ubon Ratchathani but also enhance performance creation as well as studies in both schools and vocational learners in Thailand.

Field of Study: Thai Dance

Student's Signature

Academic Year: 2019

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยได้รับความเมตตาในการให้คำปรึกษา และความอนุเคราะห์ จากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญหลายท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ ซึ่งไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมด ณ ที่นี้ รวมทั้งขอขอบพระคุณคณบดีศิลปกรรมศาสตร์ พนักงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สวภา เวชสุรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ท่านได้กรุณาให้คำแนะนำแนวทางในการดำเนินการวิจัย ตรวจสอบ ตลอดจนกำลังใจ เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

ขอขอบพระคุณท่านคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาให้ความรู้ และคำแนะนำ เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ อันได้แก่ ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ศักดิ์ดา ปั่นแห่งเพ็ชร ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (ราชบัณฑิต) รองศาสตราจารย์ ดร.อนุกุล โจรนสุขสมบูรณ์ รองศาสตราจารย์ อมรา กล้าเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพรรณิ บุญเพ็ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลินี อาชายุทธการ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี รวมไปถึงผู้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ อันได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะการแสดงประจำจังหวัดอุบลราชธานี อาจารย์เสรี ทองเลิศ นายเจ้านางนวลทอง ทองรินทร์ สุพรรณ อาจารย์ ดร.คำล่า มุลิกา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณิศา วศิรินมณี อาจารย์ ดร.ภูริดา เรืองจรรย์ และนางนิภาพร ชลการ ที่ได้ให้คำแนะนำ และให้ข้อมูลในเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ตลอดจนคณะครู อาจารย์ จากสถาบันต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย และให้การต้อนรับเป็นอย่างดีในขณะลงพื้นที่สัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ รวมไปถึงบรรพบุรุษชาวอุบลราชธานีที่ได้สรรสร้างประเพณีแห่เทียนพรรษาอันทรงคุณค่านี้ให้ลูกหลานได้สืบทอดและได้ศึกษาต่อไป

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ ครอบครัว ที่มอบกำลังใจและคอยสนับสนุนในทุก ๆ เรื่อง และขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียนปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มอบความช่วยเหลือ ความหวังดี และเป็นกำลังใจและประคับประคองกันในการศึกษาและทำงานครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วง

ธัญลักษณ์ จันทับ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
1.5 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 ความเป็นมาของวันเข้าพรรษาในพุทธศาสนา.....	9
2.2 ประเพณีเข้าพรรษา.....	13
2.2.1 สมัยสุโขทัย.....	13
2.2.2 สมัยกรุงศรีอยุธยา.....	14
2.2.3 สมัยกรุงรัตนโกสินทร์.....	15
2.3 ประเพณีแห่เทียนพรรษา.....	16

2.3.1 ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี	29
2.3.1.1 แผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว	41
2.3.1.2 เทียนพระราชทาน.....	44
2.3.1.3 ประเภทต้นเทียน.....	46
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	57
2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี.....	57
2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดง	60
2.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	63
2.5.1 แนวคิดและทฤษฎีการแสดงพื้นเมืองอีสาน	63
2.5.2 แนวคิดและทฤษฎีด้านองค์ประกอบของการแสดง.....	65
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	72
3.1 รูปแบบการวิจัย	72
3.2 ขอบเขตของการศึกษา	72
3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	74
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	79
3.7 การนำเสนอข้อมูล.....	79
บทที่ 4 บทวิเคราะห์	81
4.1 พัฒนาการของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี	81
4.2 กระบวนการดำเนินงานการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา	291
4.2.1 กระบวนการดำเนินงานการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน	297
4.2.2 กระบวนการการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน.....	302
4.3 ขบวนแห่เทียนพรรษา	307

4.3.1 ลำดับขบวนและเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษาภาค กลางวัน.....	307
4.3.2 ลำดับขบวนและเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียง ภาคกลางคืน	317
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	329
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	329
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	333
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย	336
บรรณานุกรม.....	338
ภาคผนวก.....	343
ภาคผนวก ก ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี.....	344
ภาคผนวก ข ประกาศจังหวัดอุบลราชธานี เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2562.....	355
ภาคผนวก ค ประกาศจังหวัดอุบลราชธานี เรื่อง หลักเกณฑ์การแข่งขันประกวดต้นเทียนพรรษา งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2561.....	389
ประวัติผู้เขียน.....	397

ตารางที่ 21	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาโรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม	160
ตารางที่ 22	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาโรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม (ต่อ)..	161
ตารางที่ 23	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาโรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา	164
ตารางที่ 24	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาคณะบริหารและการจัดการ	168
ตารางที่ 25	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาคณะบริหารและการจัดการ	169
ตารางที่ 26	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี.....	173
ตารางที่ 27	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี (ต่อ)	174
ตารางที่ 28	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี	178
ตารางที่ 29	รูปแบบแถวการแสดงในขบวนวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์	179
ตารางที่ 30	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาโรงเรียนพระกุมาร	182
ตารางที่ 31	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาโรงเรียนพระกุมาร (ต่อ).....	183
ตารางที่ 32	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช.....	187
ตารางที่ 33	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช (ต่อ)	188
ตารางที่ 34	ตารางรูปแบบแถวโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช	189
ตารางที่ 35	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษามรรจักรยานล้อเดียว	193
ตารางที่ 36	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาอำเภอหนองไขว่	196
ตารางที่ 37	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาอำเภอหนองไขว่ (ต่อ).....	197
ตารางที่ 38	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาศูนย์วัฒนธรรม	200
ตารางที่ 39	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาศูนย์วัฒนธรรม (ต่อ).....	201
ตารางที่ 40	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาศูนย์วัฒนธรรมอำเภอหนองไขว่.....	204
ตารางที่ 41	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาโรงเรียนอนุบาลจันทบุรีวิทยา	207
ตารางที่ 42	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษาโรงเรียนอนุบาลจันทบุรีวิทยา (ต่อ).208	
ตารางที่ 43	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่งเทียนพรรษารณาคารออมสิน	212

ตารางที่ 44	ลักษณะทำรายการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษานาคารอมสิน (ต่อ).....	213
ตารางที่ 45	ตารางสรุปประเภทการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน	220
ตารางที่ 46	ตารางสรุปประเภทการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน (ต่อ).....	221
ตารางที่ 47	ตารางสรุปเนื้อหาการแสดงที่ปรากฏในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน.....	222
ตารางที่ 48	ตารางสรุปเนื้อหาการแสดงที่ปรากฏในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน (ต่อ)	223
ตารางที่ 49	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด สรภัญ.....	238
ตารางที่ 50	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ตบประทาย ..	241
ตารางที่ 51	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ฮีตถวายชิต...	244
ตารางที่ 52	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ฮีตถวายชิต...	245
ตารางที่ 53	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด สาวผู้ดี.....	248
ตารางที่ 54	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด แดกบ้าน	252
ตารางที่ 55	ทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด สีดาปราบนกหัสดีลิงค์	257
ตารางที่ 56	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด สีดาปราบ นกหัสดีลิงค์ (ต่อ).....	258
ตารางที่ 57	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา.....	259
ตารางที่ 58	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด บายศรีเมือง..	262
ตารางที่ 59	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ได้ฟ้าเนาว่าถน	266
ตารางที่ 60	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ลวงฟ้าพญาถน	270
ตารางที่ 61	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด สนุว่าว.....	273
ตารางที่ 62	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด โหยข้าวดอก ยอทางธรรม	276
ตารางที่ 63	ลักษณะทำรายการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ครูธรรมไ่่ปอป	279

ตารางที่ 64 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด อรรณารีสวรร282	
ตารางที่ 65 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด เข็มเทิดราชา.283	
ตารางที่ 66 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด เข็มเทิดราชา (ต่อ).....	284
ตารางที่ 67 ตารางจำแนกประเภทการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางคืน	286
ตารางที่ 68 ตารางแสดงลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน.....	310
ตารางที่ 69 ตารางแสดงลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน (ต่อ)	311
ตารางที่ 70 ตารางแสดงลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน (ต่อ)	312
ตารางที่ 71 ตารางแสดงลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน (ต่อ)	313
ตารางที่ 72 ตารางแสดงลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน (ต่อ)	314
ตารางที่ 73 ตารางลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน	318
ตารางที่ 74 ตารางลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน	319
ตารางที่ 75 ตารางจำแนกพัฒนาการรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัด	321
ตารางที่ 76 ตารางจำแนกพัฒนาการรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัด	322
ตารางที่ 77 ตารางจำแนกพัฒนาการรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัด	323
ตารางที่ 78 ตารางจำแนกพัฒนาการรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัด	324
ตารางที่ 79 ตารางแสดงการดำเนินงานการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ภาคกลางวัน และ	326
ตารางที่ 80 ตารางแสดงการดำเนินงานการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ภาคกลางวัน และ	327

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดเชียงราย	17
ภาพที่ 2 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดน่าน	18
ภาพที่ 3 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดพะเยา.....	19
ภาพที่ 4 ขบวนแห่เทียนพรรษา อำเภอกำแพงแสน	20
ภาพที่ 5 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดสุพรรณบุรี	21
ภาพที่ 6 ขบวนแห่เทียนทางน้ำลาดชะโด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	22
ภาพที่ 7 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี.....	23
ภาพที่ 8 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดเลย	24
ภาพที่ 9 การแสดงในเทศกาลแห่เทียนพรรษาจังหวัดนครพนม	25
ภาพที่ 10 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดร้อยเอ็ด	26
ภาพที่ 11 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดสุรินทร์	27
ภาพที่ 12 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดนครราชสีมา	28
ภาพที่ 13 พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรรรพสิทธิประสงค์	36
ภาพที่ 14 ขบวนแห่เทียนหลวงพระราชทาน พ.ศ. 2535.....	45
ภาพที่ 15 วงโยธวาทิตในขบวนแห่เทียนหลวงพระราชทาน พ.ศ. 2535	46
ภาพที่ 16 ต้นเทียนพรรษาประเภทมัดรวมติดลาย.....	47
ภาพที่ 17 ต้นเทียนพรรษาประเภทติดพิมพ์	51
ภาพที่ 18 ต้นเทียนพรรษาประเภทแกะสลัก	53
ภาพที่ 19 ภาพจิตรกรรมฝาผนังหอพระพุทธรบาท วัดทุ่งศรีเมือง	85
ภาพที่ 20 ภาพจิตรกรรมฝาผนังหอพระพุทธรบาท วัดทุ่งศรีเมือง	85
ภาพที่ 21 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันในอดีต.....	90

ภาพที่ 22 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันในอดีต.....	91
ภาพที่ 23 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันในอดีต.....	92
ภาพที่ 24 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2524	98
ภาพที่ 25 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2529	98
ภาพที่ 26 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2534	99
ภาพที่ 27 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2538	99
ภาพที่ 28 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2539	100
ภาพที่ 29 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2541	103
ภาพที่ 30 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2543	104
ภาพที่ 31 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2544	104
ภาพที่ 32 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2545	105
ภาพที่ 33 รูปแบบขบวนการแสดงมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปี 2562.....	108
ภาพที่ 34 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี ปี 2562.....	110
ภาพที่ 35 การแต่งกายของนักแสดงมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปี 2562	111
ภาพที่ 36 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี ปี 2562.....	114
ภาพที่ 37 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี ปี 2562.....	115
ภาพที่ 38 การแต่งกายของนักแสดงโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี ปี 2562.....	116
ภาพที่ 39 รูปแบบขบวนการแสดงมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปี 2562	120
ภาพที่ 40 การแต่งกายของนักแสดงชายมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปี 2562.....	121
ภาพที่ 41 การแต่งกายของนักแสดงหญิงมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปี 2562.....	122
ภาพที่ 42 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนอุบลวิทยาคม ปี 2562	124
ภาพที่ 43 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา โรงเรียนอุบลวิทยาคม ปี 2562.....	125

ภาพที่ 44 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนอุบลวิทยาคม ปี 2562	125
ภาพที่ 45 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนปทุมวิทยากร ปี 2562	128
ภาพที่ 46 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนโรงเรียนปทุมวิทยากร ปี 2562..	129
ภาพที่ 47 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนปทุมวิทยากร ปี 2562	129
ภาพที่ 48 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี ปี 2562	132
ภาพที่ 49 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา โรงเรียนอัสสัมชัญ อุบลราชธานี ปี 2562.....	133
ภาพที่ 50 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี ปี 2562	133
ภาพที่ 51 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนปทุมพิทยาคม ปี 2562	136
ภาพที่ 52 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนปทุมพิทยาคม ...	137
ภาพที่ 53 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนปทุมพิทยาคม ปี 2562.....	138
ภาพที่ 54 รูปแบบขบวนมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ปี 2562.....	140
ภาพที่ 55 รถเครื่องขยายเสียงมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ปี 2562	141
ภาพที่ 56 การแต่งกายของผู้แสดงมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น กลุ่มที่ 1 ปี 2562	142
ภาพที่ 57 การแต่งกายของผู้แสดงมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น กลุ่มที่ 2 ปี 2562	143
ภาพที่ 58 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนอาเวมารีอา ปี 2562	146
ภาพที่ 59 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนอาเวมารีอา ปี 2562.....	147
ภาพที่ 60 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนอาเวมารีอา ปี 2562.....	147
ภาพที่ 61 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม ปี 2562.....	150
ภาพที่ 62 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียน	151
ภาพที่ 63 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม ปี 2562.....	151
ภาพที่ 64 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนนารีนุกูล ปี 2562.....	154

ภาพที่ 65 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนนารีนุกูล ปี 2562	155
ภาพที่ 66 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนนารีนุกูล ปี 2562	155
ภาพที่ 67 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม ปี 2562	158
ภาพที่ 68 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา โรงเรียนดอนมดแดง วิทยาคม ปี 2562	159
ภาพที่ 69 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม ปี 2562	159
ภาพที่ 70 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา ปี 2562	162
ภาพที่ 71 รถเปิดเครื่องขยายเสียงประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา โรงเรียนพุทธเมตตา วิทยา ปี 2562	163
ภาพที่ 72 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา ปี 2562	163
ภาพที่ 73 รูปแบบขบวนการแสดงของคณะกรรมการและการจัดการ	165
ภาพที่ 74 รถเปิดเครื่องขยายเสียงประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาคณะบริหารและ การ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปี 2562	166
ภาพที่ 75 การแต่งกายของนักแสดงคณะกรรมการและการจัดการ	167
ภาพที่ 76 การแต่งกายของนักแสดงคณะกรรมการและการจัดการ	167
ภาพที่ 77 รูปแบบขบวนวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี ปี 2562	170
ภาพที่ 78 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา อุบลราชธานี ปี 2562	171
ภาพที่ 79 การแต่งกายของผู้แสดงวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี ปี 2562	172
ภาพที่ 80 รูปแบบขบวนวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ปี 2562	175
ภาพที่ 81 การแต่งกายของผู้แสดงวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์	176
ภาพที่ 82 การแต่งกายของผู้แสดงวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์	177
ภาพที่ 83 รูปแบบขบวนโรงเรียนพระกุมาร ปี 2562	180
ภาพที่ 84 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนพระกุมาร	181

ภาพที่ 85 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนพระกุมาร ปี 2562.....	181
ภาพที่ 86 รูปแบบขบวนโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช ปี 2562	184
ภาพที่ 87 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช ปี 2562	185
ภาพที่ 88 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช กลุ่มที่ 1 ปี 2562	186
ภาพที่ 89 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช กลุ่มที่ 2 ปี 2562	186
ภาพที่ 90 รูปแบบขบวนชมรมจักรยานล้อเดียว ปี 2562	190
ภาพที่ 91 การบรรเลงดนตรีและเครื่องขยายเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษาชมรม จักรยานล้อเดียว ปี 2562.....	191
ภาพที่ 92 การแต่งกายของผู้แสดงชมรมจักรยานล้อเดียว ปี 2562	192
ภาพที่ 93 รูปแบบขบวนอำเภอนาจะหลวย ปี 2562.....	194
ภาพที่ 94 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาอำเภอนาจะหลวย	195
ภาพที่ 95 การแต่งกายของผู้แสดงอำเภอนาจะหลวย ปี 2562.....	195
ภาพที่ 96 รูปแบบขบวนชุมชนวัดแสนสุข ปี 2562.....	198
ภาพที่ 97 การแต่งกายของผู้แสดงชุมชนวัดแสนสุข ปี 2562	199
ภาพที่ 98 รูปแบบขบวนชุมชนอำเภอน้ำยืน ปี 2562	202
ภาพที่ 99 การแต่งกายของผู้แสดงชุมชนอำเภอน้ำยืน ปี 2562.....	203
ภาพที่ 100 รูปแบบขบวนโรงเรียนอนุบาลจรัลพัฒน์วิทยา ปี 2562.....	205
ภาพที่ 101 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา โรงเรียนอนุบาลจรัลพัฒน์ วิทยา ปี 2562.....	206
ภาพที่ 102 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนอนุบาลจรัลพัฒน์วิทยา ปี 2562.....	206
ภาพที่ 103 รูปแบบขบวนธนาคารออมสิน ปี 2562	209
ภาพที่ 104 การแต่งกายของผู้แสดงธนาคารออมสิน ช่วงที่ 1 การแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย.....	210
ภาพที่ 105 การแต่งกายของผู้แสดงธนาคารออมสิน ช่วงที่ 2 รำพื้นเมืองอีสานประกอบทำนองพื้นเมืองอีสาน ปี 2562	211

ภาพที่ 106	ชบวนรำประกอบวงดนตรีจากชุมชนวัดกลาง ปี 2562	214
ภาพที่ 107	ชบวนรำประกอบวงดนตรีจากชุมชนวัดบูรพา ปี 2562.....	215
ภาพที่ 108	ชบวนเทียนพรรษาและการแสดงจากประเทศภูฏาน ปี 2562.....	216
ภาพที่ 109	ชบวนพนมพระสุราษฎร์ธานี ปี 2562.....	217
ภาพที่ 110	ชบวนศิลปินอีสาน ปี 2562	218
ภาพที่ 111	รูปแบบชบวนของการแสดงในชบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ปี 2562.....	225
ภาพที่ 112	ภาพการแสดงในชบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2556	231
ภาพที่ 113	ภาพชบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2558	231
ภาพที่ 114	ภาพวงโปงลางแสดงในชบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2558.....	232
ภาพที่ 115	ภาพการแสดงในชบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2558	232
ภาพที่ 116	รูปแบบชบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในชบวนแห่เทียนพรรษา ชุด สรภัญญ์ ปี 2562	236
ภาพที่ 117	การแต่งกายของผู้แสดง ชุด สรภัญญ์สรภัญญ์ ปี 2562.....	237
ภาพที่ 118	รูปแบบชบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในชบวนแห่เทียนพรรษา	239
ภาพที่ 119	การแต่งกายของผู้แสดง ชุด ตบประทาย ปี 2562	240
ภาพที่ 120	รูปแบบชบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในชบวนแห่เทียนพรรษา	242
ภาพที่ 121	การแต่งกายของผู้แสดง ชุด ฮีตถาวยชิต ปี 2562.....	243
ภาพที่ 122	รูปแบบชบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในชบวนแห่เทียนพรรษา	246
ภาพที่ 123	การแต่งกายของผู้แสดง ชุด สาวผู้ดี ปี 2562.....	247
ภาพที่ 124	รูปแบบชบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในชบวนแห่เทียนพรรษา	250
ภาพที่ 125	การแต่งกายของผู้แสดง ชุด แดกบ้าน ปี 2562.....	251
ภาพที่ 126	รูปแบบชบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในชบวนแห่เทียนพรรษา	254
ภาพที่ 127	การแต่งกายของผู้แสดง ชุด สีดาปราบนกหัสติลิงค์ กลุ่มที่ 1 ชบวนรำ ปี 2562	255

ภาพที่ 128 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด สีดาปราบนกหัสติลิงค์ กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ชายแสดงท่าทางเป็น นก ปี 2562.....	256
ภาพที่ 129 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด สีดาปราบนกหัสติลิงค์ เจ้านางสีดา ปี 2562.....	256
ภาพที่ 130 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา.....	260
ภาพที่ 131 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด บายศรีเมือง ปี 2562.....	261
ภาพที่ 132 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา.....	264
ภาพที่ 133 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด ใต้ฟ้าเนาว์แดน ปี 2562.....	265
ภาพที่ 134 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา.....	268
ภาพที่ 135 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด ลวงฟ้าพญาแฉน ปี 2562.....	269
ภาพที่ 136 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด สนุว่าว ปี 2562	271
ภาพที่ 137 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด สนุว่าว ปี 2562.....	272
ภาพที่ 138 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา.....	274
ภาพที่ 139 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด โสยข้าวตอก ยอทางธรรม ปี 2562.....	275
ภาพที่ 140 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ครุธรรมไล่ปอบ ปี 2562.....	277
ภาพที่ 141 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด ครุธรรมไล่ปอบ ปี 2562.....	278
ภาพที่ 142 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา.....	280
ภาพที่ 143 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด อรรถนารีศวร ปี 2562.....	281
ภาพที่ 144 แผนผังการปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน.....	301
ภาพที่ 145 การปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน.....	305
ภาพที่ 146 แผนภาพแสดงขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ประจำปี 2562.....	308
ภาพที่ 147 แผนภาพแสดงขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ประจำปี 2562 (ต่อ).....	309
ภาพที่ 148 แผนภาพเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ปี 2562.....	316
ภาพที่ 149 แผนภาพแสดงขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ปี 2562.....	317

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ขบวนแห่ที่ปรากฏในพิธีการทางพุทธศาสนาในอดีตนั้น ประเทศไทยมีขบวนแห่มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว การแทรกการแสดงเข้าไปในขบวนแห่ต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่ปฏิบัติกันมาในแต่ละจังหวัด โดยมีการริเริ่ม สร้างสรรค์ และพัฒนามาอย่างต่อเนื่องจวบจนถึงปัจจุบัน

การแสดงในขบวนแห่ คือการแสดงในลักษณะเป็นขบวนโดยมีทั้งรูปแบบอย่างอิสระเป็นกลุ่ม ๆ หรือมีรูปแบบเป็นแถว ทั้งแบบแถวหน้ากระดานและแถวตอนลึก การแสดงในขบวนแห่นั้นจะไม่แสดงอยู่กับที่ จะเป็นการเคลื่อนขบวนไปด้านหน้าหรือเคลื่อนขบวนจากด้านหนึ่งไปยังอีกด้านหนึ่ง การแสดงในขบวนแห่นี้ส่วนใหญ่มักจะใช้ผู้แสดงจำนวนมาก เพื่อเป็นการแสดงออกโดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแต่ละงาน ซึ่งจะปรากฏการแสดงนาฏกรรมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของขบวน อาทิ ขบวนพาเหรดในโอกาสต่าง ๆ ขบวนแห่ในงานประเพณี พิธีกรรม เช่น ขบวนแห่ขันหมากในพิธีแต่งงาน ขบวนแห่บั้งไฟ ขบวนแห่ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา เช่น ขบวนแห่นาคในงานบวช ขบวนแห่กฐิน ขบวนแห่ข้าวพันก้อน ขบวนแห่เทียนพรรษา เนื่องจากมนุษย์มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาได้หากลวิธีในการทำบุญเข้าวัดในวาระต่าง ๆ จึงเกิดการรวมตัวกันในลักษณะแห่เพื่อนำของสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปที่วัด ซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือ ขบวนแห่เทียนพรรษา

งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นงานที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน โดยเป็นงานประจำจังหวัดที่จัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรมที่ได้มีการสืบทอดและพัฒนามาแต่อดีต คือ 1) การประกวดต้นเทียนพรรษา 2) การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา 3) การประกวดนางงามเทียนพรรษา นอกจากนี้ในปัจจุบันยังมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมศิลปะการทำเทียน ที่แสดงถึงวัฒนธรรมภูมิปัญญาของชาวอุบลราชธานี สำหรับการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษานี้ เป็นการแสดงนาฏกรรมประกอบขบวนแห่เทียนพรรษา โดยแต่ละการแสดงต่างก็นำเอาเอกลักษณ์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม วิถีชีวิต วรรณกรรมในท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ และนำเสนอออกมาเป็นการแสดงในรูปแบบการแสดงพื้นเมืองอีสาน ทั้งเป็นการแสดงประกอบดนตรีเพลงร้องและเครื่องแต่งกายอย่างวัฒนธรรมอีสาน การแสดงในรูปแบบขบวนนี้จะเป็นการแสดงหมู่ให้ผู้แสดงจำนวนมากโดยเป็นการแสดงพร้อมกับเคลื่อนขบวนตามเส้นทางที่กำหนด

ด้วยมนุษย์ไม่ว่าจะชนชาติหรือสังคมใดต่างก็มีหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ ด้วยความเชื่อ ความศรัทธาจึงเกิดการเคารพบูชา และสรรหาวัตถุหรือสิ่งต่าง ๆ มาเป็นเครื่องบูชาตามความเชื่อในสังคมของตน ในทางพุทธศาสนาพุทธศาสนิกชนจะนำเทียนมาใช้ในการบูชาพระตามศรัทธา ความเชื่อ ซึ่งการถวายเทียนในช่วงเข้าพรรษานี้มีมูลเหตุมาจากในสมัยพุทธกาลพระสงฆ์มีหน้าที่จาริกไปเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าในที่ต่าง ๆ ทำให้ไปเหยียบพืชพันธุ์ของชาวบ้านเสียหาย

ชาวบ้านได้รับความเดือดร้อนจึงกล่าวโทษพระสงฆ์ ด้วยเหตุนี้พระพุทธเจ้าจึงทรงบัญญัติพระวินัยในเรื่องการจำพรรษาขึ้น ทรงห้ามไม่ให้พระสงฆ์จาริกในช่วงฤดูฝนจะต้องอยู่จำพรรษาวัดแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นเวลา 3 เดือน โดยได้มีการกำหนดเริ่มวันเข้าพรรษาตั้งแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ถึงกลางเดือน 11 ชาวบ้านจึงได้มีการถวายผ้าจ่านำพรรษาหรือผ้าอาบน้ำฝนขึ้น เพื่อให้พระสงฆ์ได้ผลัดเปลี่ยน รวมไปถึงการถวายสิ่งของอื่น ๆ ที่จำเป็นแก่พระสงฆ์ในช่วงเข้าพรรษา เช่น เทียนพรรษา เครื่องไทยทาน เป็นต้น อีกทั้งสืบเนื่องมาจากในอดีตไม่มีไฟฟ้าใช้พุทธศาสนิกชนจึงนิยมหล่อเทียนต้นใหญ่ที่สามารถจุดได้ตลอด 3 เดือน ถวายแด่พระสงฆ์ตามวัดในชุมชน เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา ซึ่งเทียนดังกล่าวนี้เรียกว่า เทียนจ่านำพรรษา หรือ เทียนพรรษา

ในประเทศไทยไม่มีหลักฐานการถวายเทียนพรรษาปรากฏแน่ชัดว่าเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใด หากแต่ในสมัยสุโขทัยได้มีระบุถึง “การถือศีลในช่วงเข้าพรรษาของชาวสุโขทัยที่ปรากฏในศิลาจารึกหลักที่ 1 ต่อมาเมื่อสมัยอยุธยาราวพุทธศตวรรษที่ 19-22 ได้มีการกล่าวถึงการเข้าวัดฟังพระธรรมเทศนาปรากฏในโครงคันทวาทศมาส และยังมีปรากฏหลักฐานร่วมสมัยที่ระบุธรรมเนียมการปฏิบัติในช่วงเข้าพรรษาของชาวอยุธยา กล่าวถึงชาวบ้านได้เตรียมเครื่องไทยทานเพื่อนำไปถวายแด่พระสงฆ์ รวมไปถึงนำดอกไม้ธูปเทียนไปสักการบูชาพระรัตนตรัย นอกจากนี้ยังปรากฏถึงประเพณีเข้าพรรษาสำหรับราชสำนักในสมัยอยุธยา กล่าวถึงพระราชพิธีอาชาตมมาส (พระราชพิธีเดือน 8) ที่พระมหากษัตริย์ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลบวชชานาคเป็นภิกษุ สามเณร และการถวายสิ่งของเครื่องใช้แด่พระสงฆ์ รวมไปถึงทรงหล่อเทียนจวบพระหัตถ์ถวายตามพระอารามทั้งในกรุงและตามหัวเมืองต่าง ๆ เป็นพุทธบูชา ต่อมาปรากฏหลักฐานที่กล่าวถึงการถวายเทียนของราชสำนักในพระราชพงศาวดารและการทำพานพุ่มเทียนขึ้นฝั่งชายเพื่อใช้ถวายพระในช่วงเข้าพรรษาของราษฎร”¹ โดยมีการปฏิบัติสืบทอดธรรมเนียม การถวายเทียนในช่วงเข้าพรรษานี้สืบต่อและพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันช่วงเข้าพรรษาพุทธศาสนิกชนทั่วทุกภาคในประเทศไทย จะมีการปฏิบัติตนเข้าวัดฟังพระธรรมเทศนา ทำบุญตักบาตร เวียนเทียน ถวายเทียนพรรษา ถวายผ้าอาบน้ำฝน โดยจังหวัดอุบลราชธานีก็เป็นหนึ่งจังหวัดที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาประกอบกับการยึดถือคติความเชื่อในการประพฤติปฏิบัติตนตามฮีตสิบสองคองสิบสี่ อันเป็นหลักสำคัญในการดำเนินชีวิตของชาวอีสาน ในบุญเดือนแปด หรืองานบุญเข้าพรรษาที่เกี่ยวกับการถวายเทียน ผนวกกับที่ตั้งของจังหวัดอุบลราชธานีแต่เดิมมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้หลายชนิดอันเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าและฝั่งจำนวนมาก จึงได้รับการกล่าวขานว่า “ดงอู่มิ่ง” ด้วยเหตุนี้ชาวบ้านจึงได้ดำรงชีวิต โดยการหาของป่า

¹ มูลนิธิเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี, เลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบล. (อุบลราชธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550.), หน้า 4-8.

และเก็บรวงผึ้งมาทำเป็นขี้ผึ้งพันเป็นเทียนจุดให้แสงสว่าง จุดบูชาพระ และถวายแด่พระสงฆ์ยังวัดต่าง ๆ

ชาวอุบลราชธานีได้มีการประพุดปฏิบัติตนตามคติความเชื่อในฮีตสิบสองคองสิบสี่ โดยในบุญเดือน 6 บุญบั้งไฟจะนิยมจัดงานแห่บั้งไฟกันเป็นประจำ และในบุญเดือน 8 งานบุญเข้าพรรษาชาวบ้านจะพันเทียนยาวรอบศีรษะไปถวายวัด ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2436 กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ข้าหลวงต่างพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จมาเป็นข้าหลวงใหญ่ปกครองมณฑลลาวท้าว ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองอุบลราชธานี ตั้งแต่ พ.ศ. 2436-2453 พระองค์เป็นผู้เคร่งครัดในพุทธศาสนา ในการจัดประเพณีบุญเดือน 6 หรือบุญบั้งไฟจะมีการแห่บั้งไฟมาที่วัดหลวง (ตั้งอยู่ถนนพรหมราช ริมฝั่งแม่น้ำมูล) โดยมีผู้มาร่วมงานกันเป็นจำนวนมาก ในแต่ละปีมักจะเกิดการทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำซึ่งเป็นการไม่เหมาะสม และใน พ.ศ. 2444 ในประเพณีบุญบั้งไฟได้เกิดเหตุทะเลาะวิวาทกันอย่างรุนแรงจนเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต พระองค์จึงทรงเปลี่ยนแปลงแรงศรัทธาของชาวบ้านให้หันมาสนใจในสิ่งที่ดีงามและไม่เป็นอันตราย จึงส่งผลให้ พ.ศ. 2444 นี้เองได้เปลี่ยนจากงานบุญบั้งไฟของเดือน 6 มาเป็นงานแห่เทียนพรรษาของเดือน 8 นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา จากการถวายเทียนในช่วงเข้าพรรษาจึงพัฒนาไปสู่งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีมีความเป็นมาที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนานตั้งแต่ พ.ศ. 2444-2562 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 สืบเนื่องมาจนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 รวม 118 ปี

ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นงานประจำจังหวัดที่จัดยิ่งใหญ่ที่สุดของจังหวัดอุบลราชธานี โดยได้รับการสนับสนุนความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนและหน่วยงานตั้งแต่ระดับชุมชน ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพื่อต้องการสืบสานและแสดงถึงศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของชาวจังหวัดอุบลราชธานี แสดงถึงความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสำนึกรักในภูมิปัญญาถิ่นฐานบ้านเกิดของตน โดยหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาคือ การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี อันเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลให้งานเกิดความสมบูรณ์อลังการ และสร้างความสนุกสนานแก่ผู้ชม นำเสนอการแสดงที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ วิถีชีวิตศิลปวัฒนธรรม แต่เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดศึกษาถึงประเด็นนี้โดยตรง ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญในการรักษาศิลปวัฒนธรรมการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาอันทรงคุณค่าของจังหวัดอุบลราชธานี จึงเห็นควรที่จะศึกษาถึงความเป็นมาและรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และเป็นแนวทางให้กับผู้ที่ต้องการศึกษาด้านการแสดงในขบวนแห่เทียน

การสร้างสรรคการ แสดง ตลอดจนได้มีส่วนร่วมในการรักษา สืบสาน และเผยแพร่ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความเป็นมาและรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ เนื้อหา เวลา และพื้นที่ในการศึกษา ดังนี้

1.3.1 เนื้อหา มุ่งศึกษาถึงการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

1.3.2 ระยะเวลา การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงความเป็นมาของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2444-2562 เป็นเวลา 118 ปี และรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา พ.ศ. 2562 เท่านั้น

1.3.3 พื้นที่ในการศึกษา ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามารวบรวมและวิเคราะห์ ศึกษาพัฒนาการของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี และรูปแบบของการแสดง โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ที่นำมาใช้ในการศึกษา ได้แก่ หนังสือ วารสาร งานวิจัย เอกสารทางราชการ สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ และการค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ

1.4.2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและบุคคลสำคัญ รวมไปถึงผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณีแห่เทียนพรรษา และการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยเป็นคำถามปลายเปิดจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความเป็นมาของงานประเพณีแห่เทียนพรรษา คณะกรรมการจัดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน คณะกรรมการจัดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางคืน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

1.4.3 การศึกษาข้อมูลจากการลงภาคสนาม ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ณ จังหวัดอุบลราชธานี โดยการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม

1.4.4 นำข้อมูลที่ได้ค้นคว้ามาจำแนกจัดหมวดหมู่ในแต่ละบทและเรียบเรียงจัดเป็นหัวข้อ ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

- 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
- 1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.3 ขอบเขตของการวิจัย
- 1.4 วิธีดำเนินการวิจัย
- 1.5 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย
- 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
- 1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 ความเป็นมาของวันเข้าพรรษาในพุทธศาสนา
- 2.2 ประเพณีเข้าพรรษา
 - 2.2.1 สมัยสุโขทัย
 - 2.2.2 สมัยกรุงศรีอยุธยา
 - 2.2.3 สมัยกรุงรัตนโกสินทร์
- 2.3 ประเพณีแห่เทียนพรรษา
 - 2.3.1 ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี
 - 2.3.1.1 แผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
 - 2.3.1.2 เทียนพระราชทาน
 - 2.3.1.3 ประเภทต้นเทียน
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี
 - 2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดง
- 2.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
 - 2.5.1 แนวคิดและทฤษฎีการแสดงพื้นเมืองอีสาน
 - 2.5.2 แนวคิดและทฤษฎีด้านองค์ประกอบของการแสดง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 ขอบเขตของการศึกษา
- 3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.7 การนำเสนอข้อมูล

บทที่ 4 บทวิเคราะห์

4.1 พัฒนาการของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

4.2. กระบวนการดำเนินงานการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา

4.2.1. กระบวนการการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ภาคกลางวัน

4.2.2. กระบวนการการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาค

กลางคืน

4.3 ขบวนแห่เทียนพรรษา

4.3.1 ลำดับขบวนและเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน

4.3.2 ลำดับขบวนและเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาค

กลางคืน

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

5.2 ข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ประวัติผู้เขียน

1.4.5 นำเสนอผลการวิจัย โดยผู้วิจัยจัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์ พร้อมกับการนำเสนอผลการศึกษาโดยวิธีการบรรยาย

1.5 ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย

เดือนสิงหาคม – กันยายน 2561

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพิจารณาเลือกหัวข้อวิทยานิพนธ์ จากนั้นจัดทำโครงร่างวิทยานิพนธ์เสนอต่ออาจารย์

เดือนตุลาคม - ธันวาคม 2561

ผู้วิจัยได้ค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ เอกสารประชุม วารสาร การสัมภาษณ์ การชมการแสดงจากสื่อออนไลน์ การลงพื้นที่สังเกตการณ์แสดงจริง เพื่อเก็บเป็นข้อมูลพื้นฐานนำมาเรียบเรียงและจัดทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ 3 บท

เดือนมกราคม – มีนาคม 2562

สอบโครงร่างวิทยานิพนธ์กับคณาจารย์กรรมการหลักสูตร พบอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขโครงร่างวิทยานิพนธ์ และสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์กับคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

เดือนเมษายน – พฤศจิกายน 2562

แก้ไขบทที่ 1 – 3 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลและจัดทำบทที่ 4 – 5 นำเสนอวิทยานิพนธ์ 5 บท กับคณะกรรมการภายใน

เดือนธันวาคม 2562 – เมษายน 2563

ตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย แก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ บทที่ 1 – 5 สอบและนำเสนอวิทยานิพนธ์ 5 บท กับคณะกรรมการ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ได้องค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ และรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี

1.6.2 เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า สร้างสรรค์การแสดงทางด้านศิลปวัฒนธรรม อีสาน

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์ที่สำคัญเป็นข้อตกลงเบื้องต้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ดังนี้

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา หมายถึง การแสดงนาฏกรรมประกอบต้นเทียนพรรษา ซึ่งเป็นการแสดงที่ปรากฏอยู่ในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วย การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน และการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน

รูปแบบการแสดง หมายถึง การอธิบายถึงลักษณะขององค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ของการแสดง ไม่ว่าจะเป็น การใช้ท่ารำ ดนตรีและทำนองเพลง การแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบการแสดง จำนวนผู้แสดง รวมไปถึงรูปแบบขบวน

การแสดงพื้นเมืองอีสาน หมายถึง การแสดงที่ใช้ท่ารำที่เป็นแบบแผนตายตัวของการแสดงแต่ละชุด ประกอบกับบทร้อง ดนตรี และทำนองพื้นเมืองอีสาน มีการแต่งกายพื้นเมืองอีสานในแบบเดียวกัน มีการจัดรูปแบบแถวและรูปแบบขบวนที่ตายตัว

การแสดงพื้นบ้านอีสานในลักษณะไม่ตายตัว หมายถึง การแสดงออกท่าทางแบบไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวขึ้นอยู่กับสัญชาตญาณของแต่ละบุคคล ผู้ใดใคร่ฟ้อนอย่างไรก็ฟ้อนไป ใครต้องการฟ้อนออกท่าทางอย่างใดก็สามารถทำได้ ประกอบกับจังหวะดนตรีและการแต่งกายอีสาน มีรูปแบบแถวไม่ตายตัวมีลักษณะเป็นกลุ่ม ๆ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัฒนธรรมการดำรงชีวิตเป็นแบบแผนเฉพาะของบุคคลแต่ละกลุ่มในสังคมไทย โดยมีการสืบทอดมาอย่างยาวนานตั้งแต่ระบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์จนถึงระบอบประชาธิปไตย เอกลักษณะเฉพาะนี้ได้หล่อหลอมคนในสังคมให้เกิดการรับรู้ ทัศนคติและยอมรับในวัฒนธรรมของตนตลอดมา เช่น วัฒนธรรมการแต่งกาย วัฒนธรรมอาหาร วัฒนธรรมดนตรีและเพลงร้อง วัฒนธรรมการทำมาหากิน วัฒนธรรมความเชื่อในพระพุทธศาสนา เป็นต้น สำหรับวัฒนธรรมความเชื่อ ความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของคนในสังคมจังหวัดอุบลราชธานี นับว่าเป็นสิ่งที่แนบแน่นและผูกพันซึ่งกันและกันมาแต่โบราณ การแสดงความเชื่อยอมแสดงออกด้วยการประกอบกิจกรรมทางพุทธศาสนาต่าง ๆ ซึ่งประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษานี้ก็เป็นกิจกรรมรูปแบบหนึ่งที่ส่งเสริมความศรัทธาของชาวอุบลราชธานี พร้อมกับการแทรกการแสดงเข้าไปในขบวนแห่เทียนพรรษาเพื่อเพิ่มอรรถรสให้งดงามมากยิ่งขึ้น จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงทำการศึกษาถึงความเป็นมาที่เกี่ยวข้องกับประเพณีแห่เทียนพรรษา และแนวคิดทฤษฎีด้านการแสดง โดยการสืบค้นข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเรียบเรียงประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป โดยผู้วิจัยได้จำแนกเนื้อหาออกเป็นหัวข้อ ดังนี้

- 2.1 ความเป็นมาของวันเข้าพรรษาในพุทธศาสนา
- 2.2 ประเพณีเข้าพรรษา
 - 2.2.1 สมัยสุโขทัย
 - 2.2.2 สมัยกรุงศรีอยุธยา
 - 2.2.3 สมัยกรุงรัตนโกสินทร์
- 2.3 ประเพณีแห่เทียนพรรษา
 - 2.3.1 ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี
 - 2.3.1.1 แผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
 - 2.3.1.2 เทียนพระราชทาน
 - 2.3.1.3 ประเภทต้นเทียน
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี
 - 2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดง
- 2.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
 - 2.5.1 แนวคิดและทฤษฎีการแสดงพื้นเมืองอีสาน
 - 2.5.2 แนวคิดและทฤษฎีด้านองค์ประกอบของการแสดง

2.1 ความเป็นมาของวันเข้าพรรษาในพุทธศาสนา

กรมศิลปากรได้ให้ความหมายของคำว่า เข้าพรรษา ไว้ว่า เข้าพรรษา แปลว่า “พักฝน”²

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ได้กล่าวถึงความหมายของวันเข้าพรรษา ไว้ว่า “วันที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงมีพระพุทธานุญาตให้พระภิกษุอธิฐานจิตเริ่มอยู่จำพรรษา ในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ตลอดระยะเวลา 3 เดือน โดยไม่เดินทางไปค้างแรมในสถานที่อื่น เว้นแต่มีกิจจำเป็นก็สามารถไปได้ แต่ต้องกลับมาภายใน 7 วัน”³

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย ได้กล่าวถึงความหมายของวันเข้าพรรษา ไว้ว่า “เข้าพรรษา หมายถึง การที่พระสงฆ์จะต้องอยู่ประจำวัดใดวัดหนึ่งในระหว่างฤดูฝน เนื่องจากในสมัยพุทธกาลพระสงฆ์มีหน้าที่จาริกไปยังสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ทว่าในช่วงฤดูฝน การจาริกไปยังสถานที่ต่าง ๆ จำเป็นต้องผ่านไร่ นา ที่ชาวบ้านปลูกกล้าเอาไว้ ทำให้พระสงฆ์ต้องเหยียบต้นกล้าของชาวบ้านเสียหาย และชาวบ้านได้กล่าวโทษพระสงฆ์ โดยในพระวินัยปิฎกมหาวรรคภาค 1 หมวด วัสสูปนายิกขันธกะ เลื่อนกาลฝน”⁴

พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติข้อห้ามไม่ให้พระสงฆ์จาริกในช่วงฤดูฝน เนื่องจากมีการกราบตุลถึงเรื่องความเดือดร้อนของชาวบ้านต่อพระพุทธเจ้า ทำให้พระพุทธเจ้าทรงตั้งพระวินัยในเรื่องการจำพรรษาขึ้น ในครั้งแรกทรงบัญญัติให้วันเข้าพรรษามี 2 ช่วง คือช่วงที่ 1 ให้เริ่มหลังจากวันอาสาฬหบูชา 2 วัน (คือวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8) เป็นวันเข้าพรรษาดัน และช่วงที่ 2 ให้เริ่มหลังจากวันอาสาฬหบูชา 1 เดือน (คือวันแรม 1 ค่ำ เดือน 9) เป็นวันเข้าพรรษาหลัง

ถึงแม้พระพุทธเจ้าจะทรงกำหนดให้พระสงฆ์ต้องอยู่จำพรรษาในช่วงฤดูฝน แต่ยังไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่พระสงฆ์จะจำพรรษา จึงทำให้มีพระสงฆ์บางรูปลักลอบไปในสถานที่ต่าง ๆ และเดินเหยียบพืชพันธุ์ของชาวบ้านเช่นเดิม พระพุทธเจ้าจึงทรงบัญญัติพระวินัยขึ้นอีกครั้งว่า เมื่อพระสงฆ์อยู่จำพรรษาดำเนินระยะเวลา 3 เดือน ไม่ว่าจะเข้าพรรษาดันหรือพรรษาหลัง ถ้าพระสงฆ์รูปใดจำพรรษาไม่ครบตามกำหนด หรือหลีกเลี่ยงไม่ยอมจำพรรษา หรือไม่ยอมจำพรรษาในวันเข้าพรรษาถือเป็นการผิดพระวินัยอาบัติทุกกฏ

² กรมศิลปากร, 2525. อ้างถึงใน มุลินธิเทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี, เลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบล. (อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550), หน้า 1.

³ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา ส่งเสริมประชาชนเข้าวัดปฏิบัติธรรม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552), หน้า 17.

⁴ มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาลัย, 2525. อ้างถึงใน มุลินธิเทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี, เลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบล. (อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550), หน้า 1.

ต่อมาพระเจ้าพิมพิสาร เจ้าเมืองมคธ ได้ทรงขอให้พระพุทธเจ้าเลื่อนวันเข้าพรรษามาเป็นแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ซึ่งพระพุทธเจ้าก็ทรงอนุญาต เนื่องจากทรงเห็นว่ากำหนดให้มีวันเข้าพรรษาเพียงวันเดียวไม่ส่งผลกระทบต่อพระสงฆ์ที่จะจำพรรษาอยู่แล้ว ซึ่งในการจำพรรษาของพระสงฆ์มีข้อปฏิบัติที่สำคัญ คือ พระสงฆ์จะต้องอธิษฐานใจหยุดพักอยู่ที่แห่งใดแห่งหนึ่ง ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นวัดแต่ห้ามไม่ให้พักค้างที่อื่น แต่หากมีความจำเป็นอื่น ๆ เช่น มีกิจนิมนต์ หรือกิจของสงฆ์ โดยไม่สามารถกลับมาอยู่ที่สถานที่ที่พระสงฆ์รูปนั้นจำพรรษาอยู่ได้ พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้พักแรมที่อื่นได้ไม่เกิน 7 วัน หากเกินกำหนดให้ถือว่าขาดพรรษาและถือว่าผิดพระวินัยตามพุทธบัญญัติ

มีเรื่องเล่าในสมัยพุทธกาลว่า “ครั้งหนึ่งนางวิสาขา มหาอุบาสิกาใช้ให้หญิงรับใช้ (นางทาสี) ไปพระวิหารเชตวัน เพื่อนิมนต์พระภิกษุไปฉันภัตตาหารที่บ้าน ในวันนั้นฝนตกหนัก เมื่อหญิงรับใช้ไปถึงวัดเห็นพระภิกษุเปลือยกายอาบน้ำอยู่ เกิดเข้าใจผิดว่าเป็นพวกซีเปลือย จึงกลับมาบอกนางวิสาขาว่า ในวัดไม่มีพระภิกษุเลยมีแต่พวกซีเปลือยกำลังอาบน้ำฝนอยู่ นางรู้ได้ทันทีว่านั่นไม่ใช่ซีเปลือยอย่างที่หญิงรับใช้เข้าใจ แต่เป็นพระภิกษุที่เปลือยกายอาบน้ำฝนอยู่ ดังนั้นหลังจากพระพุทธเจ้าและพระสาวกฉันภัตตาหารแล้ว นางวิสาขาจึงเข้าไปกราบทูลขอพรพระพุทธเจ้าเพื่อถวายผ้าอาบน้ำฝนแด่พระภิกษุและภิกษุณีเป็นประจำตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ผู้ที่ทำบุญถวายผ้าอาบน้ำฝนจะได้รับอานิสงส์เหมือนการถวายผ้าชนิดอื่น ๆ ตามนัยที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ คือ ทำให้เป็นผู้มีผิวพรรณผ่องใส สวยงาม ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ มีความสะอาดผ่องใสทั้งกายและใจ”⁵

อีกทั้งในสมัยก่อนยังไม่มีไฟฟ้าใช้ พระสงฆ์จำเป็นต้องปฏิบัติกิจวัตร เช่น การทำวัตร สวดมนต์ตอนเช้ามีดและตอนพลบค่ำ การศึกษาพระปริยัติธรรม ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ล้วนต้องการแสงสว่าง จึงได้มีการถวายเทียนเพื่อให้แสงสว่างในการปฏิบัติกิจวัตร และจุดบูชาพระรัตนตรัยเพื่อถวายเป็นพุทธบูชา “ผู้ทำบุญถวายเทียนพระราชจะได้รับอานิสงส์ตามนัยพระพุทธเจ้าตรัสไว้คือ ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ มีความสะอาดผ่องใสทั้งกายใจ มีความสง่างาม มีดวงตาแจ่มใส”⁶

สมชาย เจียรสกุล ได้กล่าวถึงความเชื่อในการถวาย หรือเทียนขี้ผึ้ง ไว้ดังนี้ “เมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้ายังมีได้ปริณิพานและประทับอยู่ที่เมืองโกสัมพี ขณะนั้นพระสงฆ์แตกแยกกันเป็นสองฝ่าย แม้พระพุทธเจ้าจะทรงห้ามปรามก็ไม่มีฝ่ายใดเชื่อฟังจึงเสด็จหนีเข้าไปในป่าเรไรณกาล (บางแห่งว่าป่ารักขิตวัน) โดยได้พบพญาช้างที่ชื่อปาริเลยยกะเป็นผู้อุปฐากในการตักน้ำเป็นเครื่องอุปโภคบริโภคแด่พระพุทธเจ้า เมื่อพญาลิงเห็นพญาช้างปาริเลยยกะอุปฐากเช่นนั้น จึงเกิดศรัทธาและอยากกระทำสิ่ง

⁵ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา ส่งเสริมประชาชนเข้าวัดปฏิบัติธรรม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552), หน้า 17-19.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 17-19.

ใดสิ่งหนึ่งถวายพระพุทธเจ้าบ้าง ด้วยเหตุนี้พญาลิงจึงห้กรวงผึ้งบนต้นไม้ถวาย ครั้นนำรวงผึ้งมาถวายพระพุทธเจ้าทรงรับไว้และทรงนั่งอยู่ซึ่งยังความสงสัยแก่พญาลิงเป็นอย่างยิ่งจึงนำรวงผึ้งมาพิจารณาอีกครั้ง พบว่าในรวงผึ้งยังมีตัวอ่อน ไข่อ่อน ตลอดจนนางพญาผึ้งซึ่งยังคงมีชีวิตอยู่ พญาลิงจึงใช้ความเพียรเก็บตัวอ่อน ไข่อ่อน และนางพญาผึ้งที่อยู่ในรวงให้หมด จึงนำถวายพระพุทธเจ้าอีกครั้ง พระพุทธเจ้าทรงรับไว้และทรงคั้นเอาความหวานจากรวงผึ้งเอาไว้ฉัน คงทิ้งกากของรวงผึ้งไว้ พญาลิงเห็นดังนั้นมีคามยินดีเป็นอย่างยิ่งกระโดดโลดเต้นไปตามกิ่งไม้กระทั่งพลัดตกลงมาเสียชีวิต ด้วยอาณิสสรส์ของการถวายรวงผึ้งแด่พระพุทธเจ้าพญาลิงจึงได้ไปเกิดบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์มีวิมานทองสูง 30 โยชน์ มีนางอัปสร 1000 เป็นบริวาร ครั้นเมืองโกสัมพีเมื่อสามารถแก้ไขปัญหาคความแตกแยกของขณะสงฆ์เป็นที่เรียบร้อยแล้วจึงออกติดตามหาพระพุทธเจ้า เมื่อฟังพระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้าแล้วชาวเมืองโกสัมพีได้นำกากของรวงผึ้งไปต้มแล้วกลั่นออกเป็นขี้ผึ้งพร้อมกับคิดว่าลึงเป็นสัตว์เดียรฉานยังมีความสำคัญในบาปบุญคุณโทษส่งผลให้เกิดในสวรรค์ จนเป็นเหตุให้นำเอาขี้ผึ้งที่ได้มาทำปราสาทผึ้งซึ่งสร้างจากโครงไม้ไผ่พร้อมกับติดกาบกล้วยและสลักเป็นรวดลายชูปขี้ผึ้งไปถวายพระพุทธเจ้าในวันเข้าพรรษา และเป็นมูลเหตุของการใช้ขี้ผึ้งในการหล่อเทียนพรรษาในเวลาต่อมา”⁷

นอกจากนี้ยังมีคติความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการถวายเทียนในพุทธศาสนาของชาวอีสานที่เรียกว่า ฮีตสิบสองคองสิบสี่ ซึ่งคำว่า “ฮีต” เป็นภาษาอีสาน หมายถึง จารีตประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน ไม่ว่าจะประชาชนจนถึงเจ้านายต่างก็ต้องยึดถือปฏิบัติต่อกันมา ผู้วิจัยจะขอกกล่าวถึงเฉพาะฮีตสิบสอง อันประกอบด้วยการปฏิบัติในแต่ละเดือนของชาวอีสานที่ส่งผลต่อประเพณีแห่เทียนพรรษา ดังจะกล่าวต่อไปนี้

เดือนอ้าย เดือนเจียง หรือบุญเข้ากรรม เป็นเดือนที่พระสงฆ์เข้าปริวาสกรรม คือเป็นการที่พระภิกษุผู้กระทำผิดได้สำนึกถึงข้อบกพร่องของตน และมุ่งปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามพระวินัย จึงเป็นโอกาสที่ชาวบ้านจะได้รักษาศีล บริจาคทาน และทำบุญเลี้ยงผีฟ้า ผีแดน และผีต่าง ๆ รวมไปถึงบรรพบุรุษหรือวีรบุรุษผู้ล่วงลับ

เดือนยี่ หรือบุญคูณลาน ชาวบ้านนิมนต์พระสงฆ์สวดมนต์เย็น พอรุ่งขึ้นนิมนต์พระสงฆ์ฉันเช้าจากนั้นทำพิธีสูขัวข้าวเพื่อเป็นมงคลแก่ข้าวเปลือก และเป็นพิธีที่สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ชาวนา อีกทั้งเป็นการเคารพบูชาถึงคุณพระแม่โพสพ

เดือนสาม หรือบุญข้าวจี (ปั้นข้าวเหนียวย่างไฟ หรืออังไฟ) ชาวบ้านจะนำข้าวเหนียวมาปั้นแล้วชโลมด้วยน้ำอ้อยปั้งหรือจีพื่อให้เกรียมแล้งชุบด้วยไข่ย่างไฟจนสุก แล้วนำไปถวายพระภิกษุ

⁷ สมชาย เจียรสกุล, 2534. อ้างถึงใน มุลนิธิเทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี, เลิศล้ำเลิศค่าเทียนพรรษาเมืองอุบล. (อุบลราชธานี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550), หน้า 15-16.

สามเณรพร้อมด้วยอาหารคาวหวาน พระสงฆ์แสดงพระธรรมเทศนา ข้าวจีที่เหลือก็จะแบ่งกันรับประทาน ในงานบุญนี้จะตรงกับช่วงวันมาฆบูชา

เดือนสี่ บุญพระเวส หรือบุญเทศมหาชาติ มีมูลเหตุแห่งมาจากพระคัมภีร์หมื่นมาลัยแสนที่ว่า ผู้ใดปรารถนาที่จะได้พบพระศรีอริยเมตไตรย หรือเข้าถึงศาสนาของพระพุทธองค์ ให้ฟังเรื่องราวของพระเวสสันดรให้จบในวันเดียว ดังนั้นงานบุญพระเวสดังกล่าวจึงสืบทอดกันมา ประชาชนนำตุ๊กต้ายี่สิบของถวายพระผู้เทศน์เวสสันดรกัณฑ์ เรียกว่า “กัณฑ์กลอน” แต่หากเจาะจงถวายพระผู้เทศน์เฉพาะรูปโดยย่อเรียกว่า “กัณฑ์จบ” ซึ่งชาวเมืองอุบลราชธานีตระหนักและให้ความสำคัญกับงานบุญนี้จึงทำกันแทบทุกหมู่บ้าน เป็นการฟังเทศน์เนื้อหาว่าด้วยพระจริยวัตรของพระพุทธเจ้า

เดือนห้า หรือบุญสงกราน เป็นการทำบุญปีใหม่หรือตรุษสงกรานต์ ชาวบ้านจะนำน้ำสรงพระพุทธรูปที่วัด สรงน้ำพระสงฆ์ ตลอดจนผู้ใหญ่เคารพนับถือ นอกจากนั้นยังมีการทำบุญก่อพระเจดีย์ทราย ประชาชนเล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนาน

เดือนหก หรือบุญบั้งไฟ เป็นการจุดบั้งไฟขึ้นสู่ท้องฟ้า เชื่อกันว่าเป็นการจุดบูชาและส่งสารถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทพอารักษ์ หรือพญาแถนเพื่อขอฝนในฤดูกาลทำนา ซึ่งจะตรงกับช่วงวันวิสาขบูชา ซึ่งวัดกับชาวบ้านในหมู่บ้านจะตกลงกันเพื่อกำหนดวันจัดงาน จัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประกวดขบวนแห่บั้งไฟ การแข่งขันบั้งไฟ เป็นต้น

เดือนเจ็ด บุญซำระ หรือบุญบูชาบรรพบุรุษ เป็นการทำบุญเพื่อระลึกถึงผู้มีพระคุณ ด้วยการนิมนต์พระสงฆ์มาสวดมนต์ในพิธี มีการบวงสรวงหลักเมือง หลักบ้าน ปู่ตา ผีเมือง ผีตาแฮก

เดือนแปด หรือบุญเข้าพรรษา ชาวบ้านร่วมกันหล่อเทียนจำนำพรรษา ประดับตกแต่งสวยงามแห่ไปถวายพระสงฆ์ยังวัดประจำหมู่บ้าน หรือในชุมชน เพื่อเป็นพุทธบูชา ตลอดจนทำบุญตักบาตร ฟังพระธรรมเทศนา ปวารณาตนให้อยู่ในศีลธรรม

เดือนเก้า หรือบุญข้าวประดับดิน เป็นการนำเอาห่ออาหารคาวหวาน รวมทั้งหมาก พลู บุหรี่ ห่อด้วยใบตองกล้วยไปวางไว้ตามพื้นดิน เพื่ออุทิศแก่ญาติผู้เสียชีวิตไปแล้ว นอกจากนั้นยังทำบุญถวายภัตตาหาร ฟังพระธรรมเทศนา รักษาศีล

เดือนสิบ หรือบุญข้าวสาก (สลากภัต) เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า บุญเดือนสิบ คือการทำอาหารถวายพระสงฆ์สามเณร เพื่อเป็นการอุทิศแก่ผู้ที่ล่วงลับ

เดือนสิบเอ็ด หรือบุญออกพรรษา พระสงฆ์ปวารณาออกพรรษาเปิดโอกาสให้ว่ากล่าวตักเตือนกัน เจ้าอาวาสหรือพระผู้ใหญ่ให้อาวาสเดือนพระสงฆ์ให้ปฏิบัติตนอย่างผู้ทรงศีล ส่วนตอนกลางคืนมีการจุดประทีปโคมไฟ จึงเรียกว่า บุญจุดประทีป มีทั้งโคมแก้วและโคมกระดาษสี นำไปแขวนตามต้นไม้ในวัด หน้าโบสถ์ และริมรั้ววัด ชุมชนบางแห่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำมีการนำฟ่อนกล้วยหรือไม้ไผ่ทำเป็นรูปเรือแล้วจุดโคมไฟในเรือล่องตามลำน้ำ จึงเป็นที่มาของประเพณีไหลเรือไฟ

เดือนสิบสอง หรือบุญกฐิน มีการทำบุญกองกฐิน ทั้งมหากฐิน และจุลกฐิน แต่หากหลังจากวันเพ็ญเดือนสิบสองจะทอดกฐินอีกไม่ได้ จะต้องทำบุญกองบัง (บังสกุลหรือทอดผ้าป่า) นอกจากนี้หมู่บ้านหรือชุมชนที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำมีการแข่งเรือ (สว่างเฮือ) เพื่อบูชาพญานาค

งานบุญทั้ง 12 เดือนนี้ แสดงให้เห็นถึงคติความเชื่อและความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวอีสาน ซึ่งในบุญเดือน 8 บุญเข้าพรรษา กล่าวถึงการปฏิบัติในช่วงเข้าพรรษา รวมไปถึงการถวายเทียน ซึ่งเป็นจารีตที่ชาวอีสานมีการประเพณีปฏิบัติกันมาอย่างสม่ำเสมอตามประเพณีที่สืบทอดมาแต่อดีต

จากการศึกษาพบว่า การถวายเทียนในช่วงเข้าพรรษามีมูลเหตุมาจากเมื่อในสมัยพุทธกาล การที่พระสงฆ์จาริกไปในสถานที่ต่าง ๆ เหยียบพืชพันธุ์ของชาวบ้านเสียหาย เป็นเหตุให้พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติพระวินัยขึ้นโดยให้พระสงฆ์อยู่จำพรรษา 3 เดือน และบัญญัติให้วันเข้าพรรษาเป็นวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 จึงเห็นได้ว่าพระสงฆ์เริ่มมีการจำพรรษาตั้งแต่ในสมัยพุทธกาล และจากความเชื่อในอานิสงส์ของการถวายเทียนและถวายผ้าอาบน้ำฝน ทำให้ชาวบ้านได้มีการถวายเทียนพรรษาเพื่อใช้ในการปฏิบัติกิจวัตร และถวายผ้าอาบน้ำฝนเพื่อให้พระสงฆ์ได้ผลัดเปลี่ยน รวมไปถึงการถวายสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นแต่พระสงฆ์ ซึ่งสอดคล้องจารีตปฏิบัติของชาวอีสานฮีตสิบสอง ในบุญเดือน 8 บุญเข้าพรรษา ที่เกี่ยวกับการถวายเทียน ซึ่งได้มีการปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเกิดเป็นประเพณีของพุทธศาสนิกชนชาวไทยจนถึงปัจจุบัน

2.2 ประเพณีเข้าพรรษา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีประชากรส่วนใหญ่นับถือและศรัทธาในพระพุทธศาสนา ประชาชนชาวไทยจึงได้มีการประเพณีปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนตลอดจนปฏิบัติในวันสำคัญต่าง ๆ ซึ่งในฤดูเข้าพรรษานี้ถือเป็นช่วงวันสำคัญที่ประชาชนชาวไทยได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน โดยได้มีการปรากฏหลักฐานในสมัยต่าง ๆ ระบุไว้ดังนี้

2.2.1 สมัยสุโขทัย

ประเพณีเข้าพรรษาในประเทศไทยมีมาตั้งแต่เมื่อใดไม่มีหลักฐานปรากฏชัดเจน แต่มีปรากฏหลักฐานในสมัยสุโขทัยในศิลาจารึกหลักที่ 1 ได้ระบุถึงการปฏิบัติในช่วงเข้าพรรษาของชาวสุโขทัยไว้ว่า

“...พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองสุโขทัยนี้ ทั้งชาวแม่ชาวเจ้าท่วยปั่วท่วยนาง ลูกเจ้าลูกขุน ทั้งสิ้นทั้งหลาย ทั้งผู้ชายผู้หญิงท่วยมีศรัทธาในพระพุทธศาสนา ทรงศีลเมื่อพรรษาทุกคน...”⁸

⁸ พิริยะ ไกรฤกษ์, 2432. อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

จากข้อความข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในช่วงเข้าพรรษาชาวเมืองสุโขทัย ไม่ว่าจะพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการบริพาร และประชาชนทั้งเมือง มีความศรัทธาในพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก อีกทั้งมีการถือศีลในช่วงเข้าพรรษา

2.2.2 สมัยกรุงศรีอยุธยา

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาได้มีหลักฐานร่วมสมัยพุทธศตวรรษที่ 19 ถึงพุทธศตวรรษที่ 22 ที่กล่าวถึงการปฏิบัติในช่วงเข้าพรรษาในโคลงฉันท์ทวาทศมาส ไว้ว่า

“พรรษาสโรชฟ้า	ไซธาร ทดแฮ
พริกกระศานเครงสวรรค	ป่าวหล้า
สรรเพชญ์ยั้งยลญาณ	พระสงฆ์ สอนนา
แย้มนิยมนถ้วนหน้า	เร่อมเรื่องทำธรรม” ⁹

จากโคลงฉันท์ทวาทศมาสข้างต้นได้กล่าวถึง การปฏิบัติในช่วงเข้าพรรษาไว้ว่า เมื่อถึงช่วงเข้าพรรษาประชาชนทั้งหลายทั้งปวงต่างมีความปิติยินดีในการเข้าวัด เพื่อที่จะได้ฟังพระธรรมเทศนา คำสั่งสอนกันอย่างถ้วนหน้า

หลักฐานร่วมสมัยในสมัยกรุงศรีอยุธยา ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ที่กล่าวถึงการปฏิบัติในช่วงเข้าพรรษาในกาพย์ห่อโคลงนิราศธารโศก พระนิพนธ์ของเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศไชยเชษฐาสุริยวงศ์

“เดือนแปดเจ้าพี่คลา	เข้าพระวษาสังฆาราม
พร้อมพร้อมเจ้าย่อมตาม	ไปด้วยพี่สีพันถวายฯ
เดือนแปดพุทธบุตรเข้า	พระวษา
ทายกมีศรัทธา	ต่างเต้า
โหมงานตามเรียมคลา	นบนอบ
เมียงหมี่สีพันเข้า	รูปน้อมเทียนถวายฯ” ¹⁰

จากกาพย์ห่อโคลงนิราศธารโศกข้างต้นได้กล่าวถึง เมื่อเดือนแปดในช่วงเข้าพรรษา ประชาชนต่างพร้อมหน้าพร้อมตาเรียงรายกันเข้าวัด อีกทั้งมีถวายเครื่องใช้ที่จำเป็นอย่างหมี่สีพันรูป เทียน แต่พระสงฆ์ในช่วงเข้าพรรษา

สมปราชญ์ อัมมะพันธ์ ได้กล่าวถึงพระราชพิธีที่เกี่ยวข้องกับประเพณีเข้าพรรษาไว้ดังนี้ “ประเพณีเข้าพรรษาในสมัยอยุธยาสำหรับในราชสำนักจัดเป็นประเพณีที่พระมหากษัตริย์ทรง

⁹ สมปราชญ์ อัมมะพันธ์, 2536. อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 4.

* เขียนตามต้นฉบับ

¹⁰ กรมศิลปากร, 2513. อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

ประพฤติในแต่ละปีโดยเป็นที่รู้จักกันนาม พระราชพิธีอาษาฒมาส (พระราชพิธีเดือน 8) บันทึกคำให้การชาวกรุงเก่าเป็นคำให้การของเฉลยชาวกรุงศรีอยุธยาซึ่งถูกพม่าจับตัวภายหลังเสียกรุงครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2310 ได้ระบุถึงพระราชกรณียกิจของพระเจ้าแผ่นดินในพระราชพิธี 12 ราศี ตามตำราว่าพระราชพิธีอาษาฒมาส พระเจ้ากรุงศรีอยุธยาทรงบำเพ็ญพระราชกุศลบวชนาคเป็นภิกษุบ้าง สามเณรบ้าง รวมจำนวนเท่าพระชนมายุ มีการสมโภชพระพุทธรูป (พระพุทธรูปสี่หังค์) จำนวน 3 วัน 3 คืน และทรงหล่อเทียนพรรษาจบพระหัตถ์ในวันขึ้น 15 ค่ำ ส่งไปถวายเป็นพุทธบูชาตามพระอารามในกรุง และหัวเมืองต่าง ๆ”¹¹

หลักฐานจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ในรัชสมัยพระเจ้าปราสาททอง ซึ่งเขียนขึ้นหลังการเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 ได้กล่าวถึงพระราชกรณียกิจในพระราชพิธีอาษาฒมาส ว่า

“...เมื่ออาสาพินาศเข้าพระวษา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชดำเนินด้วยสนมราชกัลยา ออกมานมัสการจุดเทียนพระวษา ถวายพระพุทธรูปปฏิมากร ณ วัดสรรเพชญ์...”¹²

จากหลักฐานข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในสมัยกรุงศรีอยุธยาประชาชนมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา มีการเข้าวัด ฟังพระธรรมเทศนา มีการถวายข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นแก่พระสงฆ์อย่างที่เป็นที่สัพพัญญู เทียน ในช่วงเข้าพรรษา อีกทั้งยังกล่าวถึงราชสำนักในสมัยกรุงศรีอยุธยา ในพระราชพิธีอาษาฒมาส (พระราชพิธีเดือน 8) อยู่ในพระราชพิธี 12 ราศี ซึ่งเป็นประเพณีที่พระมหากษัตริย์ทรงปฏิบัติ ในช่วงเข้าพรรษาทรงบำเพ็ญพระราชกุศลบวชนาค ทรงจุดเทียนบูชาพระ ทรงสมโภชพระ และทรงหล่อเทียนพรรษาจบพระหัตถ์ถวายตามพระอาราม

2.2.3 สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

หลักฐานในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ที่กล่าวถึงการปฏิบัติในช่วงเข้าพรรษา ในนิราศเดือน โดยหมื่นพรหมสมพัตสร (มี) ซึ่งเป็นศิษย์พระสุนทรโวหาร

“...ถึงเดือนแปดแดดอับยับฝน	ฤดูดลพระพรรษาเข้ามาขว้าง
จวนจะบวชเป็นพระสละนาง	อยู่เห็นห่างเห็นกันเมื่อวันบุญ
ประดับพุ่มบุพผาพฤษภากระถาง	รูปแรดช้างโคควายขายกันรุ่น
ตุ๊กตาเจ้าพราหมณ์งานละมุน	ต้นพิกุลลิ้นจี่ดูดีจริง
ต้นไม้ทองเสาธงหงส์สีผึ้ง	คู่สลิ้งเขาขายพวกขายหญิง
อุณรุทหยุดกินนระอะอันพริ้ง	มีทุกสิ่งซื้อมาบูชาพระ...” ¹³

¹¹ สมปราชญ์ อัมมะพันธ์, 2536) อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

¹² สุภาพรรณ ณ บางช้าง, 2535) อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

¹³ เสฐียรโกเศศ, 2502) อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

นิราศเดือนได้กล่าวถึงการปฏิบัติในช่วงเข้าพรรษาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ไว้ว่า เมื่อเข้าเดือนที่ 8 ตรงกับฤดูฝน ผู้ชายจะนิยมบวชในช่วงเข้าพรรษา มีการถวายพานพุ่มดอกไม้ ถวายซี่ผึ้งแด่พระสงฆ์

จึงพบว่าประเพณีเข้าพรรษาในประเทศไทยนั้น ไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัดว่าเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใด หากแต่ในสมัยสุโขทัยได้กล่าวถึง การถือศีลในช่วงเข้าพรรษาของชาวสุโขทัย เมื่อสมัยกรุงศรีอยุธยาได้มีการกล่าวถึงการเข้าวัด ฟังพระธรรมเทศนา และการถวายเครื่องไทยทานแด่พระสงฆ์ รวมไปถึงนำดอกไม้ธูปเทียนไปสักการะพระรัตนตรัย นอกจากนี้ยังปรากฏถึงประเพณีเข้าพรรษาในราชสำนักสมัยกรุงศรีอยุธยา กล่าวถึง พระราชพิธีอาชาตมาส (พระราชพิธีเดือน 8) ซึ่งเป็นประเพณีที่พระมหากษัตริย์ทรงปฏิบัติในช่วงเข้าพรรษา ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลบวชขนาด ทรงจุดเทียนบูชาพระรัตนตรัย ทรงหล่อเทียนพรรษาจวบพระหัตถ์ถวายตามพระอารามทั้งในกรุง และตามหัวเมือง และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ที่กล่าวถึง การถวายพานพุ่มดอกไม้ ถวายซี่ผึ้งแด่พระสงฆ์ ซึ่งการประเพณีปฏิบัติในช่วงวันเข้าพรรษานี้ได้มีการปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

วันเข้าพรรษาเป็นวันสำคัญที่ทำให้เกิดการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาไม่ว่าจะเป็น การที่พระภิกษุจะได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนศึกษาพระธรรมวินัย และประเพณีปฏิบัติธรรม การที่พุทธศาสนิกชนได้มีโอกาสบำเพ็ญกุศล เช่น การรักษาศีล สวดมนต์ การทำบุญตักบาตร ฟังธรรม เจริญภาวนาตลอดพรรษา การถวายผ้าอาบน้ำฝน การถวายเครื่องไทยทาน ดอกไม้ธูปเทียน และการถวายเทียนพรรษาที่สามารถใช้ได้ยาวนานตลอด 3 เดือน ซึ่งก่อนนำเทียนไปถวายชาวบ้านจะจัดให้มีการหล่อเทียนร่วมกัน แล้วจัดเป็นขบวนแห่ไปยังวัดในชุมชน จนเกิดเป็นประเพณีแห่เทียนพรรษา

2.3 ประเพณีแห่เทียนพรรษา

จากการที่พุทธศาสนิกชนนำเทียนไปถวายพระสงฆ์ในช่วงเข้าพรรษา ต่อมาได้เกิดการรวมกลุ่มนำเทียนมารวมกันเป็นเทียนต้นใหญ่ ซึ่งการรวมตัวกันนี้ทำให้เกิดการแห่เทียนขึ้น มีการร้องรำทำเพลง ออกท่าทางเพื่อความสนุกสนานในงานบุญ จึงได้พัฒนามาเป็นประเพณีแห่เทียนพรรษา ซึ่งพบได้ในหลายกลุ่มที่มีการรวมตัวกัน เช่น ในครอบครัวขนาดใหญ่ โรงเรียน ชุมชน อำเภอ และระดับจังหวัด ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจ แรงศรัทธาของคนในท้องถิ่น

จากการที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และการสังเกตการณ์ เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์พบว่า ประเพณีแห่เทียนพรรษาในประเทศไทยที่มีการจัดในลักษณะขบวนแห่มีหลายกลุ่ม คือ การจัดเฉพาะในชุมชน จัดเฉพาะในหมู่บ้าน จัดเป็นงานประจำตำบล จัดเป็นงานประจำอำเภอ และจัดเป็นงานยิ่งใหญ่ระดับจังหวัด โดยมีการจัดติดต่อกันทุกปี ซึ่งจะพบเห็นได้ในทุกจังหวัด แต่ในที่นี้ผู้วิจัยจะเลือกมานำเสนอเฉพาะงานประเพณีแห่เทียนพรรษาที่จัดขึ้นเป็นงานประจำจังหวัด โดยจำแนกตามภูมิภาคได้ดังนี้

ภาคเหนือ

1. จังหวัดเชียงราย

ภาพที่ 1 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดเชียงราย

ที่มา : แนวหน้า. ขบวนแห่เทียนพรรษาเชียงราย. [ออนไลน์]. 2562. แหล่งที่มา : <https://www.naewna.com/likesara/426595> [1 มีนาคม 2563]

สถานที่จัดงาน บริเวณลานหน้าสวนตุงและโคมนครเชียงราย จังหวัดเชียงราย

งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาประจำปี 2562 นำโดยนายกเทศมนตรีนครเชียงราย คณะผู้บริหาร ร่วมกันปล่อยขบวนต้นเทียนพรรษา จากชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงราย องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย สถานศึกษาต่าง ๆ รวมกว่า 20 ขบวน เพื่อแห่ต้นเทียนพรรษา ไปถวายตามวัดต่าง ๆ ในเขตเทศบาลนครเชียงราย โดยเส้นทางในการแห่นั้นเริ่มขบวนจากสวนตุงและโคมนครเชียงรายถึงแยกศาล เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ถนนบรรพปราการ ผ่านหอนาฬิกาถึงสี่แยกประตูเชียงใหม่ และเข้าถนนสุธานาลัยอีกครั้ง ผ่านสี่แยกอมสินตรงกลับถึงสวนตุงและโคมนครเชียงราย

2. จังหวัดน่าน

ภาพที่ 2 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดน่าน

ที่มา : สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดน่าน. ประชาสัมพันธ์จังหวัดน่าน. [ออนไลน์]. 2562.

แหล่งที่มา : <https://www.facebook.com/nanprovince/posts/1309190842570429/> [1 มีนาคม 2563]

สถานที่จัดงาน บริเวณช่วงเมืองน่าน จังหวัดน่าน

งานประเพณีแห่เทียนพรรษา ประจำปี 2562 เพื่ออนุรักษ์ประเพณีอันดีงาม นำโดยผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน เป็นประธานเปิดงานประเพณีแห่เทียนพรรษา ประจำปี 2562 มีหัวหน้าส่วนราชการ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถานศึกษา ชุมชน หมู่บ้านในเขตเทศบาล ประชาชนชาวน่าน ตลอดจนนักท่องเที่ยวร่วมกันแต่งกายชุดพื้นเมืองน่านสีเหลือง เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ซึ่งมีประชาชน นักเรียนเข้าร่วมงานกว่า 1,500 คน เส้นทางในการแห่เคลื่อนไปตามถนนมหายศ ถึงสี่กอมร ไปตามถนนอนันตวรฤทธิเดช ถึงสี่แยกหัวเวียงใต้ ไปตามถนนสุมนเทวราช ซึ่งมีขบวนยาวกว่า 2 กิโลเมตร

3. จังหวัดพะเยา

ภาพที่ 3 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดพะเยา

ที่มา : [chiangmainews. เทศบาลเมืองพะเยาจัดแห่เทียนพรรษา. \[ออนไลน์\] 2562. แหล่งที่มา : https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/1060456 \[1 มีนาคม 2563\]](https://www.chiangmainews.co.th/page/archives/1060456)

สถานที่จัดงาน สนามหลังเทศบาลเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

ประเพณีแห่เทียนพรรษาพะเยา โดยนายกเทศมนตรีเมืองพะเยาพร้อมด้วยข้าราชการและบุคลากร โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา และชุมชน 14 ชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองพะเยา ได้ร่วมกันอนุรักษ์รักษาขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมและประเพณีของการแห่เทียนเข้าพรรษาที่สืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณ เส้นทางในการแห่เคลื่อนขบวนจาก ถนนพหลโยธินตั้งแต่หน้าร้านค้าชุมชนหนองระบู่ไปตามถนน ผ่านหน้าตลาดสดอาเขต ไปจนถึงสี่แยกประตูเหล็ก และเลี้ยวซ้ายเข้าถนนชายกว๊านถึงบริเวณลานช่วงวัฒนธรรมริมกว๊านพะเยา

4. จังหวัดนครสวรรค์

ภาพที่ 4 ขบวนแห่เทียนพรรษา อำเภอท่าตะโก

ที่มา : สยามรัฐ. อำเภอท่าตะโก จ.นครสวรรค์ จัดงานแห่เทียนจำนำพรรษาปี 2562. [ออนไลน์]. 2562. แหล่งที่มา : <https://siamrath.co.th/n/90935> [2 มีนาคม 2563]

สถานที่จัดงาน ศูนย์ท่ารถ อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์

อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ จัดงานสืบสานประเพณีแห่เทียนพรรษา ประจำปี 2562 โดยอำเภอท่าตะโกร่วมกับสภาวัฒนธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนของอำเภอ ร่วมกันจัดงานขึ้น อำเภอท่าตะโกได้สืบสานประเพณีแห่เทียนพรรษามากกว่า 40 ปี และเพื่อส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนของอำเภอท่าตะโกได้เห็นถึงความสำคัญของประเพณีแห่เทียนพรรษาที่เป็นประเพณีอันดีงามของไทย ได้ร่วมกันสืบสานและอนุรักษ์ประเพณีให้คงอยู่ตลอดไป

โดยมีการจัดตกแต่งเทียนพรรษานำมาประกวดแข่งขัน ในขบวนแห่มีกิจกรรมเทิดพระเกียรติ การแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน และกิจกรรมภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีหน่วยงานเข้าร่วมขบวนแห่เทียนพรรษา จำนวน 16 ขบวน เริ่มขบวนแห่จากศูนย์ท่ารถท่าตะโก แห่รอบตลาดสดเทศบาลตำบลท่าตะโกไปยังสนามหน้าที่ว่าการอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์

ภาคกลาง

1. จังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 5 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา : ไทยรัฐออนไลน์. “งานประเพณีแห่เทียนพรรษา” สุพรรณบุรีจัดยิ่งใหญ่ตระการตา. [ออนไลน์]. 2562. แหล่งที่มา : <https://www.thairath.co.th/news/local/1614275> [1 มีนาคม 2563]

สถานที่จัดงาน บริเวณสี่แยกแขวงการทางสุพรรณบุรี1 อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี (ใกล้หอนาฬิกา)

งานประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปี 2562 จังหวัดสุพรรณบุรี ร่วมกับ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของ ชาวพุทธให้คงอยู่สืบต่อไป และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสุพรรณบุรี ให้แพร่หลาย โดย จัดขึ้นเป็นปีที่ 11 โดยขบวนแห่เริ่มจากแขวงการทางสุพรรณบุรี1 ไปทางหอนาฬิกา ตรงไปตาม เส้นทางถนนมาลัยแมน มุ่งหน้าไปทางถนน 340 ไปจนถึงถนน 340 แล้ววกกลับ สิ้นสุดการแห่เทียน พรรษาบริเวณหน้าธนาคารกสิกรไทย จากนั้นนำรถขบวนเทียนทั้งหมดไปแสดงไว้ที่วัดป่า เลไลยก์วรวิหาร รวมระยะทาง 1.2 กิโลเมตร

2. จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 6 ขบวนแห่เทียนทางน้ำลาดชะโด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : MTHAI. ประเพณีแห่เทียนพรรษาทางน้ำ คลองลาดชะโด จ.พระนครศรีอยุธยา. [ออนไลน์].

2561. แหล่งที่มา : <https://travel.mthai.com/news/184443.html>

[3 มีนาคม 2563]

สถานที่จัดงาน ณ คลองลาดชะโด อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชาวลาดชะโดมีวิถีชีวิตที่ผูกพันอยู่กับสายน้ำ จึงนิยมปลูกบ้านเรือนอยู่ริมคลองลาดชะโด ในอดีตที่ผ่านมาชาวบ้านใช้คลองลาดชะโดเป็นเส้นทางหลักในการคมนาคม เช่น การพายเรือไปทำบุญทุกวันพระ และวันสำคัญต่าง ๆ ทางศาสนา บ้านทุกหลังในละแวกนี้จะมีเรืออยู่ใต้ถุนบ้าน จึงเป็นที่มาของการแห่เทียนพรรษาทางน้ำของชาวลาดชะโด ที่เป็นเอกลักษณ์หนึ่งเดียวในประเทศไทยที่รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นอันงดงาม

กิจกรรมภายในงานมีการประกวดเรือขบวนแห่เทียนพรรษาทางน้ำ มีการแห่เทียนพรรษาทางบกและทางน้ำ ประกวดเทพีลาดชะโด ประกวดถ่ายภาพ ประกวดหน้าบ้านนำมอริมคลองลาดชะโด การแข่งกีฬาพื้นบ้าน โดยขบวนเรือแห่เทียนจะเริ่มเคลื่อนจากคลองลาดชะโด (ด้านหน้าตลาดลาดชะโด) ผ่านบ้านเรือนริมสองฝั่งคลองลาดชะโด โดยผ่านจุด (highlight) บริเวณศาลเจ้าลาดชะโด ขบวนเรือกลับลำและตั้งขบวนใหม่ที่ บ้านคุณป้าลิ้นจี่ ครุฑธาพันธ์ และเคลื่อนผ่านตลาดลาดชะโด อีกครั้ง

ภาคอีสาน

1. จังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 7 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

ที่มา : ผู้วิจัย

สถานที่จัดงานทุ่งศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

งานแห่เทียนพรรษา อุบลราชธานี 118 ปี ประเพณีแห่เทียนพรรษา เทิดราชาขวัญแผ่นดิน จังหวัดอุบลราชธานีร่วมกับหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ได้จัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเป็นการอนุรักษ์ สืบสาน วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ในงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2562 มีต้นเทียนพรรษาที่บอกเล่าเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา และการแสดงศิลปวัฒนธรรมอีสานในขบวนแห่เทียนพรรษา เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ไทยและสำนักในพระมหากษัตริย์ โดยเริ่มเคลื่อนขบวนจากหน้าวัดศรีอุบลรัตนารามถนนอุปราชา จนถึงถนนชยางกูรป้อมน้ำมัน ESSO รวมระยะทาง 1.2 กิโลเมตร นอกจากนี้ในงานยังมีกิจกรรมอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น การประกวดนางงามเทียนพรรษา ประกวดหุ่นน้อยเทียนพรรษา งานพาแลง ขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน กิจกรรมเยือนชุมชนคนทำเทียน เป็นต้น

2. จังหวัดเลย

ภาพที่ 8 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดเลย

ที่มา : Laeitime. แห่เทียนพรรษาเทศบาลเมืองเลย สตรี 700 คนรำเปิดงานอย่างยิ่งใหญ่. [ออนไลน์]
แหล่งที่มา : <https://www.loeitime-online.com/2019/07/700.html> [1 มีนาคม 2563]

สถานที่จัดงาน หน้าสำนักงานเทศบาลเมืองเลย อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย

เทศบาลเมืองเลยพร้อมด้วยส่วนราชการ สถาบันการศึกษา บริษัท ห้างร้าน และชุมชนต่าง ๆ ในเขตเทศบาลเมืองเลย ได้ร่วมกันจัดงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป มีกิจกรรมประกวดต้นเทียนพรรษา และการตกแต่งรถแห่ต้นเทียนพรรษา ขบวนเริ่มจากถนนมะลิวรรณหน้าบริษัทศึกษาภัณฑ์จังหวัดเลย ผ่านถนนรวมใจ สี่แยกตลาดเช้า ถนนเจริญรัฐ และมุ่งหน้าสู่สำนักงานเทศบาลเมืองเลย

3. จังหวัดนครพนม

ภาพที่ 9 การแสดงในเทศกาลแห่เทียนพรรษาจังหวัดนครพนม

ที่มา : Thailand Festival. งานแห่เทียนพรรษานครพนม ประจำปี 2562. [ออนไลน์]. 2562.

แหล่งที่มา : <http://thaifest.tourismthailand.org/index.php?page=content&id=1447> [1 มีนาคม 2563]

สถานที่จัดงาน สวนศรีโคตร อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

งานแห่เทียนพรรษานครพนม ประจำปี 2562 มีกิจกรรมการประกวดเทพีต้นเทียน และการแสดงดนตรีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยขบวนจะเคลื่อนไปตามถนนพนมนารักษ์ไปทางทิศใต้ เลี้ยวขวาเข้าถนนวิถีเกษตร เลี้ยวขวาเข้าถนนชยางกูร และไปยังหน้าวัดพระธาตุพนม

4. จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาพที่ 10 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ที่มา: สำนักช่างกรรมประชาสัมพันธ์. จังหวัดร้อยเอ็ดจัดประเพณีสืบสานตำนานเทียนพรรษาประจำปี 2562 พร้อมปฏิญาณตนงดเหล้าเข้าพรรษา. [ออนไลน์]. 2562.

แหล่งที่มา : <http://thainews.prd.go.th/th/news/detail/TCATG190716195543672> [1 มีนาคม 2563]

สถานที่จัดงาน ที่ลานสาเกตุนคร สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ อําเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด งานประเพณีสืบสานตำนานเทียนพรรษา 101 ประจำปี 2562 เป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามให้คงอยู่ เป็นการส่งเสริมประเพณีเข้าพรรษา ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และการปวารณาตนเป็นพุทธมามะกะ ปฏิบัติถือศีล และสร้างความสามัคคีของประชาชนทุกภาคส่วน อันเป็นคุณธรรมที่พึงปรารถนาของสังคม และนอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด สำหรับกิจกรรมภายในงาน ประกอบด้วย การแกะสลักเทียนพรรษา การจัดนิทรรศการให้ความรู้เกี่ยวกับงานประเพณีเข้าพรรษา การประกวดขบวนแห่เทียนพรรษา 14 ขบวน การประดับตกแต่งต้นเทียนพรรษา การกล่าวคำปฏิญาณตนของผู้สมัครใจงดเหล้า งดบุหรี ปฏิบัติศีล 5 ในช่วงเข้าพรรษา

โดยเคลื่อนขบวนออกจากหน้าธนาคารกสิกรไทย สาขาจังหวัดร้อยเอ็ด (ถนนผดุงพานิช) ไปตามถนนสุริยเดชบํารุง ผ่านวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ดถึงที่ทำการไปรษณีย์ร้อยเอ็ด เลี้ยวขวาเข้าสู่หน้าประตูสาเกตุนคร

5. จังหวัดสุรินทร์

ภาพที่ 11 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดสุรินทร์

ที่มา : ชาวช่องวัน. ช่าง 43 เชือก ร่วมแห่เทียนพรรษาเมืองสุรินทร์. [ออนไลน์]. 2562.

แหล่งที่มา : <https://www.one31.net/news/detail/12426> [2 มีนาคม 2563]

สถานที่จัดงาน บริเวณอนุสาวรีย์พระยาสุรินทรภักดีศรีณรงค์จางวาง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

มหกรรมแห่เทียนพรรษาและตักบาตรบนหลังช้างจังหวัดสุรินทร์ ประจำปี 2562 จังหวัดสุรินทร์ร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์ เทศบาลเมืองสุรินทร์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ส่วนราชการ ภาคเอกชน โรงเรียน ชุมชน และสถาบันการศึกษาในจังหวัดสุรินทร์ ร่วมกันจัดงานอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 13 เพื่อให้พุทธศาสนิกชนเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ลด ละ เลิกอบายมุข เพื่ออนุรักษ์ สืบสาน ขนบธรรมเนียม ศิลปวัฒนธรรมประเพณี และส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสืบไป โดยเคลื่อนขบวนไปตามถนนสายต่าง ๆ รอบเขตเทศบาลเมืองสุรินทร์ นอกจากนี้ในวันรุ่งขึ้นยังมีพิธีตักบาตรบนหลังช้าง โดยมีพระเถระชั้นผู้ใหญ่ นั่งบนหลังช้างออกบิณฑบาตแก่นักท่องเที่ยวได้ร่วมตักบาตรกว่า 40 เชือก

6. จังหวัดนครราชสีมา

ภาพที่ 12 ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดนครราชสีมา

ที่มา : ข่าวช่องวัน. สดอสังการขบวนแห่เทียนพรรษาโคราช ล้อการเมือง-ดารา. [ออนไลน์].
2562. แหล่งที่มา : <https://www.one31.net/news/detail/12450> [2 มีนาคม 2563]

สถานที่จัดงาน บริเวณลานอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ประเพณีแห่เทียนพรรษาโคราช เป็นเทศกาลงานประเพณีที่ยิ่งใหญ่และมีชื่อเสียงอีกจังหวัดหนึ่ง มีการจัดเป็นประจำทุกปี โดยมีการประกวดจากขบวนเทียน 24 ขบวน จากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งด้วยพระราชทานของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ขบวนเทียนจากวัดต่าง ๆ การประกวดต้นเทียนพรรษา การประกวดขบวนแห่เทียน การประกวดประดิษฐ์ต้นเทียน โดยเคลื่อนขบวนจากถนนมหาธาตุตัดกับถนนราชดำเนิน ตรงไปถนนจอมสุรางค์ยาตร์ ผ่านคลังพลาซ่า ตรงไปถึงปั้มบางจาก เลี้ยวขวาผ่านแยกเต็กฮะ ตรงไป เลี้ยวขวาไปตามถนนสุรนารี ผ่านตลาดแม่กิมเฮง ผ่านบริเวณลานแสดงแสง สี เสียง ถนนอัษฎางค์ ตรงไปผ่านสี่แยกถนนประจักษ์ ถึงสี่แยกหลักเมืองเลี้ยวขวา ไปตามถนนจอมพล ตรงไปถึงด้านหลังอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ถนนจอมพล เลี้ยวซ้ายถึงธนาคาร UOB เลี้ยวขวากลับมาตามถนนราชดำเนิน

จากการศึกษาพบว่า ประเพณีแห่เทียนพรรษาในประเทศไทยมีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นขบวนแห่เทียนทางบกและขบวนแห่เทียนทางน้ำ และเป็นการนำวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนั้น ๆ ผสมผสานเข้ากับการจัดรูปแบบงานประเพณีแห่เทียน

พรรษา เช่น ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการแห่ขบวนทางน้ำ เนื่องจากวิถีชีวิตของชาวจังหวัดอยุธยาในอดีตใช้การสัญจรทางน้ำ และยังเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดสุรินทร์ เป็นการนำช่างหลายเชื้อกเข้ามาร่วมเป็นส่วนหนึ่งในประเพณีแห่เทียนพรรษา เนื่องจากจังหวัดสุรินทร์มีการเลี้ยงช้างมากที่สุดในประเทศไทย มีวิถีชีวิตผูกพันกับช้าง อีกทั้งยังมีพิธีกรรมที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับช้าง นอกจากนี้ยังมีการนำกิจกรรมอื่น ๆ เข้ามาเชื่อมโยงกับประเพณีแห่เทียนพรรษาทั้งในวาระสำคัญระดับประเทศ และการรณรงค์ต่าง ๆ โดยทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้เข้ามาให้การสนับสนุน และประชาสัมพันธ์งานประเพณีแห่เทียนพรรษาในหลายจังหวัด

2.3.1 ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

อุบลราชธานีเป็นดินแดนที่ราบสูงที่มีพื้นที่กว้างขวางที่สุดในประเทศไทย บริเวณด้านตะวันออกสุดของภาคอีสานครอบคลุมด้วยที่ราบและแม่น้ำสำคัญสายหลักของอีสานถึง 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำชี แม่น้ำมูล แม่น้ำโขง และยังมีแม่น้ำสายใหญ่ที่มีการกำเนิดจากที่ราบสูงและเทือกเขาในพื้นที่ อุบลราชธานีตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูลบริเวณที่ราบลุ่มใกล้กับจุดที่แม่น้ำชีไหลมารวมกับแม่น้ำมูล ก่อนที่จะไหลไปบรรจบแม่น้ำโขง ที่อำเภอโขงเจียมทางด้านทิศตะวันออกของจังหวัด และมีที่ตั้งอันเหมาะสมและอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก

พระดา พระวอ เจ้าคำผง และลูกหลานเป็นผู้นำในการอพยพไพร่พลมาจากเมืองเวียงจันทน์ และนำประชาชนไพร่พลมาสร้างบ้านแปงเมือง ณ บริเวณห้วยแจระแม อันเป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำมูล (บริเวณบ้านท่าบ่อ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน) เริ่มมีการก่อสร้างเมืองท่ามาหากิน และขยายอาณาเขตออกไปให้กว้างขวางขึ้น เพื่อรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ด้วยความสามารถในการนำทัพของท้าวคำผงเจ้าเมืองคนแรก และท้าวฝ่ายหน้าผู้น้อง พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จึงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ท้าวคำผงเป็นพระประทุมวรราชสุริยวงศ์ ครองเมืองอุบลราชธานี พร้อมกับยกฐานะบ้านห้วยแจระแมขึ้นเป็นเมืองอุบลราชธานี ตามนาม “พระประทุมวรราชสุริยวงศ์” ขึ้นต่อกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่จันทร์ แรม 13 ค่ำ เดือน 8 จุลศักราช 1154 (พ.ศ. 2335) ดังปรากฏ ในสุพรรณบัฏตั้งเจ้าประเทศราชในราชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ว่า “...ด้วยพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าผู้ผ่านฟ้า พิภพกรุงเทพ มหานครศรีอยุธยา มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อม ตั้งให้พระประทุม เป็นพระประทุมวรราชสุริยวงศ์ ครองเมืองอุบลราชธานี ศรีวนาลัยประเทศราช เสด็จให้ ณ วัน 2 แรม 13 ค่ำ เดือน 8 จุลศักราช 1154 ปีจัตวาศก...”¹⁴

¹⁴ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นเมืองอุบลราชธานี, อุบลศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: บริษัททิวทัศน์ จำกัด, 2555), หน้า 13.

อุบลราชธานีในระยะแรกตั้งมีฐานะเป็นเมืองประเทศราช “ส่งส่วยฝั ง 2 เลกต่อเบี้ย น้ำรั ก 2 เลกต่อเบี้ย ปาน 2 เลกต่อขอ ด ต่อมาในรัชสมัยรัชกาลที่ 3 หลังศึกเจ้าอนุวงศ์ โปรตเกล้าฯ ให้ยกเลิกประเทศราชเวียงจันทน์ เป็นเหตุให้อุบลราชธานีถูกยกเลิกจากเป็นเมืองประเทศราชมาเป็น หัวเมืองเอกในหัวเมืองลาวตะวันออกเฉียงใต้ตั้งแต่นั้นมาเช่นเดียวกัน”¹⁵

ต่อมาพระประทุมวรราชสุริยวงศ์ เห็นว่าบ้านห้วยแจระแมไม่เหมาะสมที่จะตั้งเป็น เมืองใหญ่ เพราะอยู่ริมน้ำมูลน้อย จึงได้อพยพไปตั้งบ้านเรือนริมแม่น้ำมูลฝั งซ้ายใต้ห้วยแจระแม ปากมูลน้อย ตมภูลใหญ่ เรียกว่า “ดงอู่ฝั ง” โปรตตั้งคณะอาญาสี่ หรืออาชญาสี่ คือ ให้ท้าวกำ (บุตรเจ้าพระวอ) เป็นอุปฮาด ท้าวแก่นเป็นราชวงศ์ ท้าวบุตรเป็นราชบุตร

จากการศึกษาประวัติจังหวัดอุบลราชธานีพบว่า พื้นที่ตั้งเมืองอุบลราชธานี แต่ ตั้งเดิมมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้ชนิดต่าง ๆ มากมาย เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าและฝั งหลวง จำนวนมาก จึงได้รับการกล่าวขานว่า “ดงอู่ฝั ง” ประกอบกับเมืองอุบลราชธานีในระยะแรกตั้งมีฐานะ เป็นเมืองประเทศราช มีการระบุดึงการส่งส่วยฝั ง ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าหมายถึง น้ำฝั ง ให้กับ กรุงเทพมหานคร จาก 2 ประการนี้ แสดงให้เห็นชัดเจนว่าจังหวัดอุบลราชธานีมีฝั งอาศัยอยู่เป็น จำนวนมาก ชาวบ้านจึงได้เก็บรวบฝั งมาทำเป็นขี้ฝั งพื้นเป็นเทียนจุดให้แสงสว่าง รวมไปถึงนำไปถวาย แต่พระสงฆ์ในช่วงเช้าพรรษา

ในอดีตยังไม่มีไฟฟ้าหรือน้ำมันตะเกียงใช้ ชาวอุบลราชธานีมีการใช้กระบอง (ไต้) ที่ทำมาจากขี้ชอนดอกจุดใส่ภาชนะไม้เอาไว้เสียบให้สูง โดยข้างล่างมีแผ่นรองขี้กระบอง หรือ ขี้ไต้ ใช้ จุดเพื่อให้แสงสว่าง แต่ถึงอย่างไรกระบอง หรือ ไต้ ที่ใช้จุดนั้นข้อเสียคือ ไฟดับง่าย มีควันดำเป็นเขม่า และต้องใช้ไม้เขี่ยขี้กระบองหรือขี้ไต้ตลอดเวลาเพื่อไม่ให้ไฟดับ ชาวบ้านจึงได้มีการคิดค้นนำขี้ฝั งมาทำ เป็นเทียนเพื่อใช้จุดให้แสงสว่างแทน ชาวอุบลราชธานีจึงได้มีการนำเทียนถวายแต่พระสงฆ์ในช่วง เช้าพรรษาเพื่อใช้ในการศึกษาพระธรรมวินัย และปฏิบัติกิจวัตรต่าง ๆ ในช่วงจำพรรษาเป็นระยะเวลา 3 เดือน ซึ่งมีการประพดปฏิบัติเกี่ยวกับการถวายเทียนในพุทธศาสนานี้ เรียกว่า “เทียนมงคล” ซึ่ง เทียนมงคลนี้มี 3 ประเภท คือ 1) เทียนเวียนหัวคือ เทียนที่มีความยาวรอบศีรษะ 2) เทียนค่าศอกคือ เทียนที่วัดจากปลายมือถึงข้อศอก 3) เทียนค่าคิงคือ เทียนที่วัดจากใต้คางบริเวณคอถึงสะดือ ซึ่งเทียน 3 ชนิดนี้มีความเชื่อเกี่ยวกับการถวายเทียนในช่วงเช้าพรรษาเพื่อความเป็นสิริมงคลต่อชีวิต อีกทั้งยังมึ การนำไปทำเป็นน้ำมันหรือน้ำพระพุทธรณ์เพื่อใช้ในการประพรม

สำหรับเทียนที่ใช้ถวายแต่พระสงฆ์จะเป็นเทียนในลักษณะเทียนเวียนหัว หรือเทียน ไขในปัจจุบัน ทำจากขี้ฝั ง ซึ่งก่อนถึงวันเข้าพรรษาชาวบ้านจะออกไปหารังฝั งตามป่า ซึ่งเป็นที่ที่ อุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้หลายชนิด ทั้งอาหาร สัตว์ป่า โดยเฉพาะมีฝั งอาศัยอยู่จำนวนมาก โดยนำ

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 13.

ซึ้งมาเคี้ยวต้มในกระทะหรือปิ้ง แล้วนำมาทำเป็นงบหรือเป็นแวน เมื่อจะใช้จึงนำออกมาตากแดดให้ซึ้งอ่อนหรือนิ่มลง จากนั้นนำใส่เทียนที่ทำด้วยเส้นฝ้ายมาไว้ตรงกลาง แล้วนำซึ้งมาผู้นรอบใส่ให้เป็นเล่มเทียนในขนาดต่าง ๆ ตามต้องการ นอกจากนี้ ในช่วงเข้าพรรษายังนิยมนำเครื่องอัฐฐะบริหารเครื่องไทยทานที่จำเป็นในการจำพรรษานำไปถวายแด่พระสงฆ์ที่วัด ซึ่งการประพฤติปฏิบัติเช่นนี้จะนิยมปฏิบัติกันทุกบ้านทุกครอบครัว ต่อมาได้มีการรวมกลุ่มนำเทียนเป็นเล่มของแต่ละบ้านในชุมชนหรือในบริเวณเดียวกัน นำมามัดรวมกันติดกับกระบอกลำไผ่หรือลำกล้วย แล้วนำเชือกปอหรือป่านมามัดรอบเทียนเข้าด้วยกันเป็นเทียนมัดใหญ่ และต่อเทียนให้สูงขึ้นตามขนาดที่ต้องการ จากนั้นนำกระดาษสีมาฉลุวดลายต่าง ๆ พันรอบรอยต่อของเทียนหรือปิดทับเชือก ซึ่งเทียนรูปแบบนี้เรียกว่า “เทียนมัดรวมติดลาย” ซึ่งการทำเทียนมัดรวมนี้ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่ม ความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจ เมื่อถึงวันเข้าพรรษาชาวบ้านจะรวมกลุ่มร้องรำทำเพลงนำหน้าต้นเทียนแท้ไปถวายพระสงฆ์ยังวัดในชุมชน หรือวัดบริเวณใกล้บ้าน

ต่อมาได้มีการคิดที่จะนำซึ้งมาหล่อรวมกันเป็นเทียนขนาดใหญ่ต้นเดียว เพื่อให้สามารถจุดไฟได้นานขึ้น โดยการนำซึ้งที่ได้จากแรงศรัทธาของชาวบ้านในชุมชนที่ต้องการนำเทียนไปถวายพระสงฆ์ในช่วงเข้าพรรษามาต้มหรือเคี้ยว จากนั้นเทลงที่แม่พิมพ์ที่ทำด้วยลำไผ่ทะลุปล้องสำหรับหล่อเทียนโดยมีเส้นฝ้ายเป็นไส้เทียนวางอยู่ภายในลำไผ่ เพื่อเป็นฉนวนในการจุดไฟ จากนั้นทิ้งไว้ประมาณ 3-4 วัน แล้วจึงแกะแม่พิมพ์ออก จึงได้เป็นเทียนขนาดใหญ่ผิวเรียบที่สามารถจุดได้นาน ซึ่งในระยะเวลาต่อมาได้มีการพัฒนาทำเทียนให้มีขนาดใหญ่ขึ้น อีกทั้งมีการประดับตกแต่งเทียนพรรษาโดยนำกระดาษสีฉลุเป็นลวดลายต่าง ๆ เชือกย้อมสี มาตกแต่งเทียนพรรษา ซึ่งเทียนประเภทนี้เองที่เป็นต้นแบบของต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ และต้นเทียนประเภทแกะสลัก

และเมื่อ พ.ศ. 2436 พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ ข้าหลวงต่างพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จมาเป็นข้าหลวงใหญ่ปกครองมณฑลลาวลาว ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองอุบลราชธานี ตั้งแต่ พ.ศ. 2436-2453 เป็นระยะเวลา 17 ปี ในช่วงแรกชาวอุบลราชธานีได้มีการประพฤติปฏิบัติตนในการถวายเทียนในช่วงเข้าพรรษาอย่างเคร่งครัดตามคติความเชื่อฮีตสิบสองคองสิบสี่ และในบุญเดือน 6 บุญบั้งไฟ (เดือนพฤษภาคม) จะนิยมจัดงานแห่บั้งไฟกันเป็นประจำ และในบุญเดือน 8 งานบุญเข้าพรรษา (เดือนกรกฎาคม) ชาวบ้านจะรวมตัวกันนำเทียนแท้ไปถวายวัด ซึ่งประเพณีทั้ง 2 เดือนนี้ล้วนแล้วแต่เป็นประเพณีที่สนุกสนานรื่นเริงมีชาวบ้านมาร่วมกันเป็นจำนวนมาก

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2444 ในบุญเดือน 6 บุญบั้งไฟ มีการแห่บั้งไฟที่วัดกลาง ซึ่งในประเพณีแห่บั้งไฟมักจะมีการมีทะเลาะวิวาทกันในขบวนแห่ แต่ในปีนั้นได้เกิดเหตุการณ์ที่รุนแรงจนถึงแก่ชีวิต กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ทรงเห็นว่าเป็นงานที่ทำให้เกิดอันตราย จึงได้ให้มีการยกเลิกการแห่บั้งไฟในบริเวณตัวเมือง และพระองค์ได้สนับสนุนการแห่เทียนพรรษาในบุญเดือน 8 ขึ้นมาแทน

เนื่องจากอุบลราชธานีมีซั้ผ้าจำนวนมากเป็นวัตถุดิบในการทำเทียน อีกทั้งเป็นงานบุญที่ชาวจังหวัดอุบลราชธานีได้ปฏิบัติกันมาอยู่แล้ว พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรพลธิประสงค์จึ่งทรงส่งเสริมสนับสนุนให้ชาวอุบลราชธานีหันมาให้ความสนใจร่วมแรงร่วมใจจัดงานบุญเดือนแปดให้เป็นงานบุญประจำท้องถิ่นอย่างเป็นทางการ ส่งผลให้ประเพณีแห่เทียนพรรษามีการเปลี่ยนแปลงโดยมีแบบแผนและรูปแบบที่เป็นพิธีการ และมีแนวความคิดแบบภูมิภาคส่วนกลางมากขึ้น

ดังที่ เจริญ ตันมหาพราน ในหนังสือ เบ็้งประเพณีบ้านช่อย เรื่อง แห่เทียนพรรษา (อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี) กล่าวไว้ว่า “ประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นที่แพร่หลายไปทั่วประเทศ แต่ปรากฏเห็นเด่นชัดมากคงจะได้แก่ทางแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคอีสานของไทย โดยเฉพาะที่จังหวัดอุบลราชธานี ในสมัยก่อนชาวอุบลราชธานีก็นิยมจัดงานแห่ขั้งไฟกันเป็นประจำ เช่นเดียวกับพี่น้องชาวอีสานทั่วไป จนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงสรพลธิประสงค์ ข้าหลวงต่างพระเนตรพระกรรณเสด็จมาเป็นข้าหลวงใหญ่มณฑลอีสาน ประทับอยู่ที่จังหวัดอุบลราชธานี ในปี พ.ศ. 2436 พระองค์เป็นผู้เคร่งครัดในพุทธศาสนารมยุดนิกาย ในแต่ละปีได้พบเห็นชาวบ้านตีมเหล่าเมายา และพวกหนุ่ม ๆ สาว ๆ ก็มาเกี่ยวพาราสีกันบริเวณเขตวัดในงานประจำปีอยู่เสมอ เป็นการไม่เหมาะสม ต่อมาชาวจังหวัดอุบลราชธานีจัดงานขึ้นที่วัดหลวง (ตั้งอยู่ถนนพรหมราช ริมฝั่งแม่น้ำมูล) และถวายเป็นการต้อนรับ ในปีนั้นมีการจุดขั้งไฟถวายเป็นพระเนตร ขั้งไฟระเบิดขึ้นกลางคัน ปรากฏว่าทำให้มีผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต พระองค์จึงทรงเปลี่ยนแปลงแรงศรัทธาของชาวบ้านให้หันมาสนใจในสิ่งที่ดีงามและไม่เป็นอันตราย นั่นก็คือ ทรงสนับสนุนการทำเทียนแทนขั้งไฟ”¹⁶

และ พระอริยานุวัตร ได้เขียนบทความในหนังสือการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง วัฒนธรรมพื้นบ้าน : กรณีอีสาน ในหัวข้อ อีสาน : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต กล่าวว่า “...เดือน 8 ทำบุญเข้าพรรษาทำเทียนถวายพระสงฆ์ จนในสมัยมณฑลอีสานหรือก่อนมณฑลอีสาน ท่านผู้สำเร็จราชการในเมืองอุบลนี้กรมหลวงสรพลธิประสงค์ ทรงวางหลักให้มีการแห่เทียนเข้าพรรษา ทุกหัวเมืองที่ขึ้นกับมณฑลไทยก็จะมีแห่เทียนเข้าพรรษากันตามหมู่บ้าน แห่เทียนตามลักษณะของเขา แสดงให้เห็นว่าเป็นวัฒนธรรมของชาวอีสานมาตั้งแต่ดั้งเดิม จนถึงปัจจุบันก็มีการนิยมกันอยู่อย่างมาก

¹⁶ เจริญ ตันมหาพราน, เบ็้งประเพณีบ้านช่อย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธารบัวแก้ว, 2541), หน้า 75-77.

ทีเดียว พอเข้าพระราชพิธีก็จะเทศน์ในขณะที่เข้าพระราชพิธีธรรมบ้าง เทศน์ชาดก เทศน์ปัญญาชาดก เป็นพงศาวดาร...”¹⁷

สุวิซ คุณผล ได้กล่าวถึงแนวคิดในการหล่อเทียนพรรษาว่า “ในช่วงของกรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ ได้แก่ การหล่อเทียนพรรษาคือ การนำขี้ผึ้งตามกำลังศรัทธาของชาวบ้านตามคุ้มวัดต่าง ๆ มาใส่กระทะทองเหลืองหลอมละลายรวมกันเป็นลำเทียนหรือต้นเทียน ต้นเทียนจึงเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้าน โดยไม่คำนึงว่าใครบริจาคขี้ผึ้งมากน้อยเท่าใด ก็ได้ต้นเทียนต้นเดียวกัน เป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งเป็นแนวคิดในลักษณะแบบภูมิภาคส่วนกลางที่มีเรื่องของการเป็นเจ้าภาพ และเจ้าของต้นเทียนเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะในการหลอมเทียนตามแบบวิถีชีวิตของชาวบ้าน ชาวจังหวัดอุบลราชธานีในช่วงเวลา ก่อน ๆ ที่ผ่านมาจะไม่คำนึงถึงว่าใครเป็นเจ้าภาพของต้นเทียนหรือใครเป็นคนหล่อต้นเทียน”¹⁸

สร้อยพัฒน์ ต้นสุขเกษม ได้ให้ความเห็นกับแนวความคิดนี้ว่า “แนวความคิดดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้ในการหล่อเทียนพรรษา เนื่องจากต้องการให้เทียนพรรษาและงานประเพณีประจำท้องถิ่นได้สร้างความสามัคคีกลมเกลียว และลดช่องว่างระหว่างชนชั้น ช่วยฉุดรั้งคนในท้องถิ่นมีความเป็นกลุ่มเป็นก้อนเพิ่มมากยิ่งขึ้น อันเป็นสาเหตุมาจากในช่วงเวลาดังกล่าว พื้นที่ทางมณฑลลาวท้าวโดยเฉพาะหัวเมืองที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน ยังมีปัญหาความไม่สงบอยู่เป็นประจำ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกบฏผีบุญต่าง ๆ ภายในประเทศเอง และปัญหาความไม่สงบจากภายนอกประเทศ เนื่องจากเมืองในมณฑลอีสานในช่วงเวลานั้น ชาวบ้านและผู้ที่อยู่อาศัยโดยส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อพยพมาจากฝั่งลาวหรือแถบประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ผู้ที่อยู่อาศัยในมณฑลลาวท้าวมีความหลากหลายของชนกลุ่มน้อยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้อพยพเข้ามาอยู่อาศัยเหล่านั้นมีความแตกต่างทางความเชื่อและวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก ซึ่งก็รวมถึงเมืองอุบลราชธานี ดังนั้น การที่จะทำให้บ้านเมืองมีความสงบสุขตามภาระหน้าที่หลักของผู้ปกครอง จึงจำเป็นต้องให้ชาวเมืองทุกคนมีความเป็นกลุ่มเป็นก้อน

¹⁷ พระอริยานุวัตร, อีสาน : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต, ใน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ 2532, การสัมมนาทางวิชาการ เรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้าน : กรณีอีสาน, หน้า 30.

¹⁸ สุวิซ คุณผล , 14 พฤษภาคม 2547. อ้างถึงใน สร้อยพัฒน์ ต้นสุขเกษม, “การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา สาขาวิชาการศึกษาสัมพันธ์ ภาควิชาวิทยาศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 78.

เป็นหนึ่งในเดียวกันเสียก่อน การหล่อเทียนโดยมีปรัชญาของการหล่อเทียนในข้างต้นจึงถูกนำมาใช้เป็นตัวผสานคนท้องถิ่นชาวเมืองอุบลราชธานีให้เกิดความสามัคคีและความเป็นหนึ่งเดียวกัน¹⁹

การจัดประเพณีแห่เทียนพรรษาในระยะแรก ได้มีการจัดเตรียมงานก่อนถึงช่วงเข้าพรรษาประมาณ 1 เดือน กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ทรงเป็นแกนนำในการจัดงาน ทรงเล็งเห็นว่าจังหวัดอุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่มีประชากร และมีวัดที่ตั้งอยู่ในเขตตัวเมืองเป็นจำนวนมาก จึงทรงให้มรรคทายก เจ้าอาวาส ชาวบ้านจากชุมชนวัดของแต่ละวัด ทำการเรียโรชี่ฝั้งจากแต่ละบ้านในละแวกเดียวกับวัด โดยชาวบ้านจะเข้ามาช่วยกันหล่อเทียนขึ้นในบริเวณวัด เมื่อเสร็จชาวบ้านจะช่วยกันตกแต่งประดับประดาต้นเทียนให้สวยงามด้วยกระดาษเงินกระดาษทอง ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 เวลาช่วงเย็น ทรงให้แต่ละชุมชนวัดนำต้นเทียนมารวมไว้ที่ศาลากลางมณฑลบริเวณที่ประทับของพระองค์ ในเวลากลางคืนได้จัดให้มีการสมโภช มีหมอลำ พิณพาทย์ แคนวง ฉลองกันอย่างสนุกสนาน เข้าวันแรม 1 ค่ำเดือน 8 ซึ่งเป็นวันเข้าพรรษา ทรงให้มีการตักบาตร เลี้ยงพระ บริเวณหน้าที่ประทับ หลังจากนั้นชาวบ้านแต่ละชุมชนวัดเตรียมต้นเทียนและขบวนแห่ห่อรอบเมืองอุบลราชธานี จากนั้นกลับมารวมกันบริเวณที่ประทับของพระองค์อีกครั้งเพื่อประทานรางวัลแก่ต้นเทียนที่สวยงาม ซึ่งในระหว่างการมอบรางวัลก็ได้มีการแสดงเล่นฉลองหน้าต้นเทียนของตน จากนั้นจึงแยกย้ายนำเทียนแต่ละคุ้มวัดแห่กลับไปถวายยังวัดในชุมชนของตน แต่ก่อนที่จะนำไปถวายนั้นมีการนำต้นเทียนขึ้นบุษบก ให้หญิงสาวถือพานพุ่ม พุ่มเทียนเดินร่วมในขบวน มีการบรรเลงดนตรีสนุกสนานแห่ในขบวน หากขบวนใดมีการละเล่นแสดงตำนานต่าง ๆ หรือจำอวดก็นำมาแสดงในขบวนแห่ แสดงให้เห็นว่าแกนนำในการจัดทำเทียนพรรษาในช่วงนี้คือ วัด ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่าง ชาวบ้าน กับวัด ในการจัดทำต้นเทียนในแต่ละชุมชนวัด ชาวอุบลราชธานีจึงเกิดความตื่นตัวในการที่จะสร้างสรรค์และพัฒนาต้นเทียน มากขึ้นในทุก ๆ ปี จึงได้เริ่มนับปีนี้เป็นปีแรกมีการจัดประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งชุมชนวัดที่เข้ามาร่วมในขบวนแห่ในช่วงนี้นั้นเป็นเพียงวัด หรือชุมชนวัดในเขตตัวเมืองอุบลราชธานี ส่วนพื้นที่รอบนอกตัวเมืองอุบลราชธานี หรือต่างอำเภอยังไม่มีจัดงานที่เป็นแบบแผนอย่างในตัวเมือง ต่อมา พ.ศ. 2449 ได้มีการย้ายสถานที่รวมต้นเทียนเป็นบริเวณทุ่งศรีเมืองมาจนถึงปัจจุบัน

สุวิซช คุณผล ได้กล่าวถึงขบวนแห่เทียนพรรษาในช่วงสมัยของกรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ว่า “ขบวนแห่และองค์ประกอบในขบวนแห่นั้นมีความเป็นภูมิภาคส่วนกลาง หรือมีพิธีการ

¹⁹ สรัญพัฒน์ ต้นสุขเกษม, “การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาวัฒนธรรมพัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 78.

ทางราชสำนัก ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างจากขบวนแห่ที่ทางคุ้มบ้านได้จัดแห่ไปยังวัดในช่วงปีที่ผ่านมา กล่าวคือ ในขบวนแห่จะประกอบไปด้วย ต้นเทียนพรรษาประเภทมัดรวมติดลาย และต้นเทียนประเภทต้นใหญ่พื้นผิวเรียบ ซึ่งมีการประดับประดาด้วยกระดาษทอง กระดาษสีที่มีการฉลุสวดลายเป็นลายไทยแบบต่าง ๆ เชือกปอ ป่าน ย้อมสี และดอกไม้สดที่ได้ประดิษฐ์ตามแบบราชสำนัก โดยต้นเทียนทั้ง 2 ประเภทนั้น ได้ถูกนำไปติดตั้งไว้บนบุษบกที่ใช้คนแบกหาม 4 คน ซึ่งรูปแบบทางสถาปัตยกรรมและการประดับตกแต่งบุษบกนั้น มีความสวยงามและมีลักษณะเหมือนสถาปัตยกรรมทางราชสำนัก และแบบภูมิภาคส่วนกลาง โดยมีความแตกต่างกันอย่างมากกับส่วนฐานล่างของต้นเทียนที่นิยมทำขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านไป และในระยะเวลาต่อมาได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนจากบุษบกคนหามาเป็นเกวียนวิ่ง หรือรถม้า โดยมีการประดับตกแต่งเกวียนให้เป็นลักษณะราชรถโถงตามแบบราชสำนัก และประดับตกแต่งโคม้าเพื่อเข้าพิธีขบวนแห่ด้วยกระดาษสี เกราะ กระพรวน หรือกระดิ่งไว้ตามส่วนต่าง ๆ เพื่อเวลาขบวนแห่เดินไปจะมีเสียงดังเป็นจังหวะเหมือนเสียงดนตรี ช่วยทำให้บรรยากาศครื้นเครง และในขณะเดียวกันชาวบ้านของแต่ละคุ้มวัดที่นำต้นเทียนมาแห่นั้น ก็จะเดินนำหน้าชักลากเกวียนเหมือนอย่างการชักพระ เพราะชาวอุบลราชธานีถือว่าการชักลากเกวียนพรรษานั้นได้บุญมาก และนอกจากนี้ในขบวนแห่ยังมีพุ่มดอกไม้สด และเทียนพุ่มโบราณขนาดใหญ่ ซึ่งมีลักษณะใช้ก้านกล้วยนำมาสานขัดกันให้มีรูปแบบเหมือนพานพุ่มทรงดอกบัว แล้วนำขี้ผึ้งที่หล่อในถ้วยออกมา มีลักษณะเป็นแบบครึ่งวงกลมมาเสียบติดบนก้านกล้วยที่สานไว้เป็นตาข่าย โดยใช้คนแบกหาม 4 มุม เช่นกัน มีฉัตร มีต้นกล้วย มีขบวนแห่ น้ำมันก๊าด มีพานพุ่มดอกไม้สด เครื่องไทยธรรมต่าง ๆ เหมือนกับวัฒนธรรมของขบวนแห่ของช่วงปีที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็น ผ้าจิวร ผ้าเปียง ผ้าอาบน้ำฝนและเครื่องใช้ที่จำเป็นของพระภิกษุสงฆ์ สามเณร ตลอดเวลาการจำพรรษา 3 เดือน”²⁰

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

²⁰ สุวิซช คุณผล, 14 พฤษภาคม 2547. อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 82.

ภาพที่ 13 พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรพลธิประสงค์

ที่มา : ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นเมืองอุบลราชธานี, อุบลราชธานี 200 ปี
(กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2435), หน้า 27.

ครั้งเมื่อพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรพลธิประสงค์นิวัติกลับกรุงเทพมหานคร เมื่อ พ.ศ. 2453 การจัดประเพณีแห่เทียนพรรษายังคงมีการปฏิบัติเช่นเดียวกับที่กรมหลวงสรพลธิประสงค์ได้นำปฏิบัติไว้

พ.ศ. 2480 การจัดทำต้นเทียนได้พัฒนาขึ้น แต่เดิมมีต้นเทียน 2 ประเภทคือ ต้นเทียนประเภทมัดรวมติดลาย และต้นเทียนประเภทหล่อเป็นพื้นผิวเรียบ มีการนำพิมพ์ขึ้นเป็นลายต่าง ๆ จากเข้าพิมพ์ที่ทำขึ้นโดยช่างที่มีฝีมือ เช่น ลายประจำยาม กระจิง ตาอ้อย ใบเทศ บัวคว่ำบัวหงาย ก้ามปู เป็นต้น แล้วนำมาติดที่ลำต้นเทียนที่หล่อเป็นพื้นผิวเรียบ เรียกว่า ต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ ในส่วนของขบวนแห่นั้นประมาณช่วง พ.ศ. 2480-2494 มีการนำรถยนต์มาเป็นพาหนะบรรทุกต้นเทียน แทนการใช้ล้อเลื่อนหรือเกวียน และมีการประดับตกแต่งรถต้นเทียนให้วิจิตรสวยงาม

พ.ศ. 2495 จังหวัดอุบลราชธานีได้ประกาศให้ประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นประเพณีประจำจังหวัดอุบลราชธานีอย่างเป็นทางการ โดย นายชอบ ชัยประภา ข้าหลวงประจำจังหวัดอุบลราชธานี ในส่วนของต้นเทียนทางคณะกรรมการได้จัดให้มีการแบ่งการประกวดต้นเทียนพรรษาออกเป็น 2 ประเภท คือ ต้นเทียนประเภทมัดรวมติดลาย และต้นเทียนประเภทติดพิมพ์

พ.ศ. 2497 มีการนำปูนปลาสเตอร์มาเป็นส่วนประกอบในการทำต้นเทียน ใช้เป็นแกนกลางของต้นเทียนพรรษา และใช้ปั้นเป็นรูปหุ่นต่าง ๆ แล้วนำเทียนขี้ผึ้งมาปิดทับไว้ด้านนอกและมีการนำขี้ผึ้งจากผึ้งพันธุ์ ผึ้งช่าง ที่เป็นขี้ผึ้งสีขาวนวลหรือสีงาช้างนำมาใช้พิมพ์ขี้ผึ้งเป็นลายไทยลายต่าง ๆ แทนขี้ผึ้งแบบเดิม นำมาติดตามลำต้นเทียนและตามตัวหุ่น มีการจัดรูปแบบต้นเทียน ใช้ตัวหุ่นเป็นตัวสื่อสารเพื่อบอกเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา แต่ต้นเทียนประเภทนี้จะไม่สามารถจุดได้จริง ซึ่งในขณะนั้นมีน้ำมันตะเกียง และไฟฟ้าใช้แล้ว ต้นเทียนที่มาร่วมในประเพณีแห่เทียนพรรษาส่วนใหญ่จะทำขึ้นเพื่อการประกวด

พ.ศ. 2500 ชาวพุทธทั่วโลกร่วมกันจัดงานฉลองพุทธชยันตี 25 พุทธศตวรรษ โดยทรงริเริ่มให้ประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาจัดกิจกรรมด้านพุทธศาสนาเป็นงานสำคัญระดับประเทศ ประเทศไทยทางราชการมีการจัดงานฉลองกิ่งพุทธกาลขึ้นทั่วประเทศ ทำให้กิจกรรมด้านพุทธศาสนามีความเฟื่องฟูเป็นอย่างมาก ดังนั้น งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีจึงได้รับการสนับสนุนอย่างยิ่งใหญ่ ทั้งด้านการจัดขบวนแห่ และการจัดหาสาวงามประจำต้นเทียน

พ.ศ. 2502 ได้เกิดต้นเทียนเพิ่มขึ้นอีกประเภทหนึ่ง คือ การแกะสลักลงบนต้นเทียนพรรษา โดย นายคำเหมา แสงงาม ซึ่งเดิมประกอบอาชีพเกี่ยวกับการแกะสลักไม้และการออกแบบสวดลายโบสถ์ จึงได้นำความรู้มาใช้ในการจัดทำต้นเทียนพรรษา โดยการหล่อต้นเทียนทรงกลมต้นใหญ่พื้นผิวเรียบและแกะสลักลวดลายไทยและเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธศาสนา ลงบนต้นเทียน เรียกว่า ต้นเทียนประเภทแกะสลัก ส่งผลให้ปีต่อมาจึงได้มีการเสนอให้จัดประกวดต้นเทียนพรรษา 3 ประเภท คือ ต้นเทียนประเภทมัดรวมติดลาย ต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ และต้นเทียนประเภทแกะสลัก แต่ในระยะเวลาต่อมาทางคณะกรรมการได้ตัดต้นเทียนประเภทมัดรวมติดลายออกจากการประกวด นอกจากนี้ พ.ศ. 2502 ยังเป็นปีแรกที่งานแห่เทียนพรรษา ได้มีการเชิญชุมชนวัดจากพื้นที่ต่างอำเภอเข้าร่วมประกวดต้นเทียนและร่วมแห่ในงาน แต่เป็นการเชิญเพียงอำเภวารินชำราบ ซึ่งอยู่ไม่ห่างจากตัวเมือง

เนื่องจากการประกวดแข่งขันกันสูงจึงจำเป็นต้องมีการว่าจ้างช่างทำเทียนที่มีฝีมือในการทำเทียน ซึ่งทางวัดจะเป็นผู้จัดหางบประมาณ มีทั้งงบประมาณของทางวัดจากงานบุญต่าง ๆ การเรียกรายจากชาวบ้านในชุมชนวัด และการขอรับประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ห้าง ร้าน หน่วยงานภาคเอกชน จึงทำให้ชาวบ้านไม่มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำต้นเทียนอย่างในอดีต

พ.ศ. 2510 งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีถูกงดจัดงาน เนื่องจากกลุ่มของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในจังหวัดอุบลราชธานีรวมตัวกัน ตั้งเป็น “พุทธสมาคมจังหวัดอุบลราชธานี” เพื่อคัดค้านการแห่เทียนพรรษาที่เป็นอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี เห็นว่าการประกวดเทียนพรรษาจะส่งผลให้เกิดการเหลื่อมล้ำต่ำสูงของแต่ละวัดที่ส่งเข้าประกวด และอาจมีความขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างวัด อีกทั้งการถวายเทียนพรรษาเป็นหน้าที่ของฆราวาสแต่วัดกลับเป็นผู้ทำเทียนพรรษา

เอง ซึ่งถือว่าไม่เป็นการสมควร นอกจากนี้การทำเทียนพรรษายังต้องใช้งบประมาณมาก ทำให้เงินของวัดลดลง ดังนั้น พุทธสมาคมจังหวัดอุบลราชธานีจึงรณรงค์ให้ทุกวัดในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานีงดทำเทียนพรรษาส่งเข้าประกวด แต่ใช้ต้นเทียนพรรษาซึ่งทางพุทธสมาคมจัดทำขึ้นในแบบเดียวกันทั้งหมดแทน ส่งผลให้งานแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีปีนั้นไม่มีการประกวดเทียนพรรษา และไม่มีการจัดกิจกรรมใด ๆ ทั้งสิ้น ทำให้ชาวจังหวัดอุบลราชธานีส่วนใหญ่เกิดความไม่พอใจ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีจึงได้แก้ไขปัญหาดังกล่าว ในปีต่อมาชาวจังหวัดอุบลราชธานีก็มีการจัดงานแห่เทียนพรรษาเช่นเดิม

พ.ศ. 2518–2519 การจัดประเพณีแห่เทียนพรรษาได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากประชาชนในจังหวัด จึงสมควรให้มีการจัดงานเป็นงานในระดับชาติ ทางจังหวัดอุบลราชธานีจึงได้เชิญองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อสท.) เข้ามาสังเกตการณ์ในงานแห่เทียนพรรษา และร่วมวางแผนในการยกระดับประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีให้เป็นงานระดับประเทศ ในการให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะในการจัดงาน รูปแบบการจัดงาน การประชาสัมพันธ์เผยแพร่

พ.ศ. 2520 ทางองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อสท.) หรือในปัจจุบันคือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) พิจารณาเห็นว่าควรส่งเสริมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีให้เป็นงานที่ยิ่งใหญ่ระดับชาติ และเข้าร่วมเป็นเจ้าภาพจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ประชาสัมพันธ์งานประเพณีอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ สนองนโยบายของรัฐ และนโยบายขององค์กร มีการเชิญหน่วยงานราชการต่าง ๆ ห้างร้าน สมาคม สโมสร สถาบันการศึกษา และชุมชนวัดต่าง ๆ รวมไปถึงได้เชิญชวนหน่วยงาน ชุมชนวัดจากต่างอำเภอ เข้าร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษา เนื่องจากต้องการให้งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีเป็นงานระดับจังหวัดและระดับชาติอย่างแท้จริง

มีการพัฒนาการประกวดต้นเทียนให้เป็นไปอย่างรัดกุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น มีการกำหนดจุดที่ตั้งของคณะกรรมการ จุดชมการแสดง กำหนดระยะเส้นทางในเคลื่อนขบวนแห่อย่างชัดเจน นอกจากนี้จังหวัดอุบลราชธานีได้จัดงานสัปดาห์ประเพณีแห่เทียนพรรษา มีการประกวดต้นเทียน ประกวดการแสดงในขบวนแห่ และการประกวดนางงามเทียนพรรษา โดยมีเทศบาลนครอุบลราชธานีเป็นหน่วยงานรับผิดชอบดูแลในการดำเนินการจัดงาน

พ.ศ. 2522 ทางจังหวัดอุบลราชธานีได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานเทียนพรรษาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเทศกาลเข้าพรรษาเป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่พระอารามหลวงปกติ เพื่ออัญเชิญเป็นเทียนชัยมิ่งมงคลนำขบวนแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี และนำไปจุดบูชาพระรัตนตรัยในพระอารามหลวงแห่งใดแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานีต่อไป

หลังจากที่มีหน่วยงานราชการเข้ามาร่วมดำเนินการจัดประเพณีแห่เทียนพรรษา ส่งผลให้ วัตถุประสงค์ รูปแบบของการจัดงานเปลี่ยนแปลงไป ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้นำ บริหารของจังหวัด และคณะกรรมการจัดงาน มีการเพิ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำเสนอเกี่ยวกับการเรียนรู้เทียนพรรษาและ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว มีการกำหนดชื่องานหรือรูปแบบของงานสอดคล้องกับวาระสำคัญของ ประเทศหรือจังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี มีชื่องานในแต่ละปีจนถึงปัจจุบัน โดยมีชื่องานแต่ละปีดังต่อไปนี้

พ.ศ. 2542 “งานแห่เทียนพรรษา เฉลิมพระเกียรติ 72 พรรษามหาราช” เนื่องจากเป็นปี มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นที่มาของเทียนเฉลิม พระเกียรติฯ ขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่บริเวณทุ่งศรีเมือง

พ.ศ. 2543 “หลอมบุญบูชา ถวายให้นวมินทร์” มีความหมายว่า การหล่อเทียนพรรษาของ ชาวอุบลราชธานี เพื่อบำเพ็ญกุศลร่วมกัน การหล่อหลอมจิตศรัทธาให้เป็นหนึ่งเดียวเปรียบประดุจการ หลอมบุญบูชา เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายแด่องค์พระมหากษัตริย์

พ.ศ. 2544 “งามล้ำเทียนพรรษา ภูมิปัญญาชาวอุบลฯ” เนื่องจากเทียนพรรษาได้วิวัฒนาการ ไปจาก “ภูมิปัญญาดั้งเดิม” จนแทบจะจำเค้าโครงแต่โบราณไม่ได้ จึงได้มีการหันกลับมาทบทวนการ จัดงานแห่เทียนพรรษาตามภูมิปัญญาของชาวอุบลราชธานี ตั้งแต่เดิมมา

พ.ศ. 2545 “โรจน์เรืองเมืองศิลป์” ด้วยเหตุที่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ เลือกให้ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นงานที่โดดเด่นที่สุดของประเทศใน เดือนกรกฎาคมตามโครงการ “เที่ยวทั่วไทย ไปได้ทุกเดือน” จึงจัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอด เดือน เช่น เชิญช่างศิลป์นานาชาติประมาณ 15 ประเทศ มาร่วมแข่งขันการแกะสลักซี่ผึ้งตามสไตล์ งานศิลปะของแต่ละชาติ มีนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกมาชมงานตลอดทั้งเดือนกรกฎาคม 2545 ชื่องาน “โรจน์เรืองเมืองศิลป์” เป็นคำย่อมาจากคำเต็มที่ว่า “อุบลฯ เมื่อนักปราชญ์ รุ่งโรจน์ศาสตร์เรืองรอง ศิลป์ ถิ่นไทยดี”

พ.ศ. 2546 “สืบศาสตร์ สานศิลป์” เนื่องจากงานประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นการสืบทอด ศาสนาและสืบสานงานศิลปะ ดังคำกล่าวที่ว่า เทียนพรรษาคือภูมิศิลปะแห่งศรัทธา

พ.ศ. 2547 “ทวยราษฎร์ไฝ่ธรรม งามล้ำเทียนพรรษา เทิดไท้ 72 พรรษา มหาราชินี” เนื่องจากเป็นปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระแม่ แม่พระ ของแผ่นดิน

พ.ศ. 2548 “น้อมรำลึก 50 ปี พระบารมีแผ่คุ้มเกล้าฯ ชาวอุบลฯ” เนื่องจากเมื่อวันที่ 16-18 พฤศจิกายน 2548 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จเยือนอุบลราชธานียังความปลาบปลื้มปีติแก่ชาวอุบลราชธานี เป็นล้นพ้น

เพราะตั้งแต่สร้างเมืองมา 200 ปี กว่าปี ยังไม่เคยมีพระมหากษัตริย์พระองค์ใดเสด็จเยี่ยม หรือทรงใกล้ชิดกับราษฎรอย่างไม่ถือพระองค์

พ.ศ. 2549 มีชื่อว่า “60 ปี พระบารมีแผ่ไพศาล งามตระการ เทียนพรรษา เทิดราชัน” เนื่องในศุภวารดิถีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติครบ 60 ปี ในวันที่ 9 มิถุนายน 2549 นับเป็นการครองราชย์สมบัติยาวนานที่สุดในประเทศไทย ซึ่งเป็นโอกาสอันเป็นมงคลนี้ เพื่อแสดงถึงความจงรักภักดีและความสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณที่มีต่อพสกนิกรปวงชนชาวไทย

พ.ศ. 2550 “สูงเสื่องเมืองธรรม เลิศล้ำเทียนพรรษา ปวงประชาพอเพียง” เนื่องจากเป็นปีมหามงคล เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 เพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณที่มีต่อพสกนิกรปวงชนชาวไทย และการน้อมนำแนวพระราชดำรัสเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

พ.ศ. 2551 “เมืองอุบลฯ บุญล้ำล้ำ บุญธรรม บุญทาน สืบสานตำนานเทียน” มีความหมายแสดงถึงซึ่งเอกลักษณ์อุบลราชธานีตั้งแต่อดีตกาลจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2552 “สูงเสื่องเมืองธรรม บุญล้ำล้ำเทียนพรรษา ปวงประชาพอเพียง”

พ.ศ. 2553 “สูงเสื่องเมืองธรรม งามล้ำล้ำเทียนพรรษา ภูมิปัญญาชาวอุบล” เนื่องจากเมืองอุบลราชธานี มี “ธรรม” 3 ประการ คือ 1) พุทธธรรม ชาวอุบลราชธานีมีความผูกพันในธรรม 2) อารยธรรม จังหวัดอุบลราชธานีอุดมด้วยอารยทรัพย์ อารยสงฆ์ 3) ธรรมชาติ ที่ตั้งของจังหวัดอุบลราชธานี คือ ดงอู่ผึ้ง อุดมไปด้วยผึ้งและรวงผึ้งจำนวนมาก ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญในการทำเทียนพรรษา ประกอบกับอุบลราชธานีมีช่างทุกสาขาวิชา จึงสามารถรังสรรค์เทียนพรรษาออกมาได้อย่างวิจิตรบรรจงอย่างงามล้ำล้ำเทียนพรรษา และเนื่องจากประเพณีแห่เทียนพรรษาเกิดจาก ภูมิปัญญาชาวอุบลราชธานี ซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านสืบสานเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นก่อให้เกิดภูมิพลังเมืองสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ประชาคมเป็นปึกแผ่นมั่นคง

พ.ศ. 2554 “สูงเสื่องเมืองธรรม งามล้ำล้ำเทียนพรรษา ภูมิปัญญาชาวอุบล” ใช้ชื่องานต่อเนื่องจากงานประเพณีแห่เทียนพรรษา ปี 2553 กำหนดจะจัดงานระหว่างวันที่ 1-31 กรกฎาคม 2554 ณ บริเวณสนามทุ่งศรีเมือง โดยปีนี้จะมีความพิเศษกว่าทุกปี คือ มีการจัดทำต้นเทียนพรรษาเฉลิมพระเกียรติ เป็นการนำเทียนประเภทแกะสลักและติดพิมพ์ มารวบรวมในต้นเทียนเดียวกัน โดยฝีมือช่างเทียนระดับอาจารย์ 9 ท่าน มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองในวโรกาส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระชนมายุครบ 84 พรรษา และเป็นการแสดงออกถึงความจงรักภักดีของพสกนิกรชาวจังหวัดอุบลราชธานี

พ.ศ. 2555 “ 111 ปี ลือเลื่อง สูงเสื่องเมืองธรรม งามล้ำล้ำเทียนพรรษา ภูมิปัญญาชาวอุบล ” สื่อความหมายถึงเอกลักษณ์ของอุบลราชธานีที่สืบทอดมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2556 “112 ปี สืบฮีตวิถีชาวอุบล ยลพุทธศิลป์ถิ่นไทยดี”

พ.ศ. 2557 “113 ปี ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี 2557 และเฉลิมฉลอง 222 ปี อุบลราชธานี”

พ.ศ. 2558 “114 ปี ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี 2558”

พ.ศ. 2559 “115 ปี ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี 2559”

พ.ศ. 2560 “ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี 2560”

พ.ศ. 2561 มีชื่อว่า “117 ปี ฮีตศรัทธา ราชธานีแห่เทียน”

พ.ศ. 2562 มีชื่องานว่า “118 ปี เทียนพรรษา เทิดราชาขวัญแผ่นดิน” เป็นมหามงคลเนื่องในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ไทย พร้อมทั้งเฉลิมพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 10 แห่งราชวงศ์จักรี กิจกรรมภายในงานประกอบด้วย พิธีอัญเชิญเทียนพระราชทานและผ้าอาบน้ำฝน ถนนสายเทียน งานอุโมงค์เทียน การประกวดหุ่นน้อยเทียนพรรษา การประกวดสาวงามเทียนพรรษา กิจกรรมเวียนเทียน การจำหน่ายของที่ระลึก ขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน และการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน มีการประดับตกแต่งสถานที่ในจังหวัดให้ดูน่าสนใจและสะท้อนเอกลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี

2.3.1.1 แผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว

ดังที่ได้กล่าวในข้างต้น เมื่อ พ.ศ. 2518–2519 จังหวัดอุบลราชธานีได้เชิญองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อศท.) เข้ามาสังเกตการณ์ในงานแห่เทียนพรรษา และร่วมวางแผนในการยกระดับประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีให้เป็นงานระดับประเทศ ส่งผลให้ พ.ศ. 2520 เกิดเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่เมื่อทางองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อศท.) หรือในปัจจุบันคือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) พิจารณาเห็นว่าควรส่งเสริมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ระดับชาติ และเข้าร่วมเป็นเจ้าภาพจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์งานประเพณีเป็นไปตามนโยบายของรัฐและนโยบายขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยได้มีการดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน

การจัดตั้งหน่วยงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวขึ้นโดยเฉพาะนั้น สืบเนื่องมาจากแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 1 ถึงฉบับที่ 4 ได้มีการให้อำนาจแก่หน่วยงานที่กำกับดูแลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเข้ามากำกับดูแล จัดระเบียบ ส่งเสริมการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวมีการพัฒนามาตั้งแต่ พ.ศ. 2479 เมื่อกระทรวงเศรษฐกิจการเสนอโครงการบำรุงอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยเสนอแผนและวัตถุประสงค์ของการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 3 ประการ คือ

- 1) แผนงานโฆษณาชักชวนนักท่องเที่ยว
- 2) แผนงานรับรองนักท่องเที่ยว
- 3) แผนงานบำรุงสถานที่

ท่องเที่ยวและที่พัก ใน พ.ศ. 2492 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นควรปรับปรุงหน่วยงานท่องเที่ยว ขึ้นใหม่เป็น สำนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยว ใน พ.ศ. 2493 เนื่องจากกิจการส่งเสริมการท่องเที่ยว กำลังตื่นตัวในประเทศไทยมาก จึงได้จัดตั้งเป็น สำนักงานท่องเที่ยว ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2502 มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเป็นองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อ.ส.ท.) มีหน้าที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นส่วนใหญ่ เพื่อให้หน่วยงานการท่องเที่ยวของรัฐมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนา ส่งเสริม เผยแพร่ และดำเนินกิจการ พ.ศ. 2522 จึงได้มีพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จัดตั้งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

“โดยพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดังนี้

1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
2. เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา และวิวัฒนาการของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่น อันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
3. อำนวยความสะดวกและดูแลความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
4. ส่งเสริมความเข้าใจดี และความเป็นไมตรีจิตระหว่างประชาชน และระหว่างประเทศ โดยอาศัยการท่องเที่ยว
5. ริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวและเพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว”²¹

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่กล่าวมานี้ มีนโยบายเพื่อสนองแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520–2524) โดยแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 ได้กล่าวถึงนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว ดังนี้

²¹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522. 30 เมษายน พ.ศ. 2522 หน้า 3, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://mots.go.th/old/more_news.php?cid=369&filename=index [1 มีนาคม 2563]

“แนวทางและมาตรการในการดำเนินงานการส่งเสริมการท่องเที่ยว

1. เผยแพร่และโฆษณาในตลาดการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม และในตลาดใหม่ที่มีแนวโน้มที่จะเป็นตลาดการท่องเที่ยวสำคัญ เช่น ฮองกง สิงคโปร์ และฝรั่งเศส
2. โฆษณาและชักจูงให้มีการจัดประชุมนานาชาติในประเทศไทย ในสาขาต่าง ๆ จากต่างประเทศให้มากขึ้น ตลอดจนจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานที่ในการจัดประชุมให้สัมพันธ์กับขนาดของการประชุมที่จะมีขึ้น
3. สนับสนุนให้คนไทยนิยมท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น
4. พัฒนาระบบการขนส่งเพื่อเพิ่มการทัศนอาจรทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ
5. ให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางบกระหว่างประเทศในกลุ่มเอเชียอาคเนย์ เช่น ไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์

แนวทางและมาตรการในการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

1. จัดลำดับความสำคัญและความเหมาะสมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม และที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยแบ่งเขตของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีศูนย์การท่องเที่ยวและมีเมืองท่องเที่ยวที่เป็นบริวาร เพื่อให้สามารถเดินทางท่องเที่ยวเป็นวงรอบในแต่ละภาค
2. กำหนดให้มีการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะแห่ง ที่มีอยู่เดิมและมีลำดับความสำคัญสูง ทั้งในแง่ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวและความเร่งด่วนของปัญหา โดยให้แผนพัฒนาดังกล่าวครอบคลุมถึงการจัดทำรายละเอียดของแผนงานด้านการใช้ที่ดิน การรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การควบคุมแผนการก่อสร้างอาคาร การวางผังเมือง การลงทุน ของเอกชนและรัฐบาลในด้านปัจจัยขั้นพื้นฐาน โดยให้การดำเนินงานอยู่ในขอบเขตที่จำกัด และ สอดคล้องกับการพัฒนาภาคและเมืองโดยเฉพาะที่พหุยา ภูเก็ท และสงขลา-หาดใหญ่ ซึ่งจะต้องเริ่มดำเนินการอย่างเร่งด่วน ส่วนแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่อยู่ตามเขตต่าง ๆ จะมีการสำรวจทางกายภาพเบื้องต้น เพื่อพิจารณาจัดลำดับความสำคัญในการจัดทำแผนขั้นรายละเอียดที่จะทำการพัฒนาต่อไป
3. กำหนดหลักการในการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เฉพาะแหล่งขึ้นให้สอดคล้องกับการพัฒนาในสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยจัดให้มีหน่วยงานขึ้นโดยเฉพาะเพื่อรับผิดชอบในการดำเนินงานพัฒนาตามแผน และให้การปฏิบัติงานสอดคล้องสัมพันธ์กับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งจะได้มีการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดของแต่ละจังหวัดขึ้นด้วย
4. ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งใน ด้านการลงทุนเพื่อจัดสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ การฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่นตลอดจนผลิตผลที่เป็นสินค้าพื้นเมืองในท้องถิ่นนั้น ๆ เพื่อให้ได้รับผลประโยชน์จากการ พัฒนาการท่องเที่ยวได้

อย่างทั่วถึง โดยสนับสนุนให้มีสถาบันหรือสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้น ในแต่ละภูมิภาคหรือท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องและประสานงานกับการดำเนินงานในส่วนของรัฐ”²²

จะเห็นได้ว่างานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี การดำเนินงานสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ ทางจังหวัดอุบลราชธานีได้มีการพัฒนา รูปแบบการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาในแต่ละปี ให้เกิดความแปลกใหม่และน่าสนใจ แต่ยังคงรักษาสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดอุบลราชธานีไว้ เพื่อเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม และกระตุ้นเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดอุบลราชธานี

2.3.1.2 เทียนพระราชทาน

ใน พ.ศ. 2522 คณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีได้พิจารณาเห็นว่า การจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานีเป็นงานระดับชาติ และได้มีการประชาสัมพันธ์ไปยังทั่วโลก สมควรที่จะมีสิ่งที่เป็นมงคลหรือเป็นหลักชัยและสัญลักษณ์ของงานให้มีความยิ่งใหญ่และสำคัญ จึงได้พร้อมใจกันกราบบังคมทูลขอพระราชทานเทียนพรรษาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเทศกาลเข้าพรรษาเป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากที่พระทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานแก่พระอารามหลวงปกติ เพื่ออัญเชิญเป็นเทียนชัยมิ่งมงคลนำขบวนแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี โดยได้อัญเชิญเทียนพรรษาพระราชทานมาทางเครื่องบินและมีพิธีรับอย่างสมพระเกียรติ พร้อมอัญเชิญไปประดิษฐานเป็นเทียนชัยมิ่งมงคลในงาน และนำขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษา จากนั้นนำไปจุดบูชาพระรัตนตรัย และประดิษฐานไว้ในพระอารามหลวงของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีอยู่ 3 แห่ง ได้แก่ วัดสุปฏิญนารามวรวิหาร วัดมหาวนาราม และวัดศรีอุบลรัตนาราม โดยหมุนเวียนไปในแต่ละปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2522 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

เทียนพรรษาพระราชทานเป็นเทียนหล่อสำเร็จประดับด้วยลายไทย ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 4 นิ้ว สูงประมาณ 1 เมตร ทรง 8 เหลี่ยม ลำต้นสีแดง ตรงโคนและยอดเป็นสีทองมีฐานเป็นไม้ทรง 8 เหลี่ยม คล้ายพานรองรับ องค์ประกอบที่สำคัญที่พระราชทานพร้อมกับต้นเทียน 3 อย่าง ได้แก่ ใจฝ้ายสำหรับทำไส้เทียน 1 ใจ เทียนขบวนทำจากขี้ผึ้งแท้ 1 เล่ม และไม้ขีดไฟ 1 กลัก เมื่อผู้เข้าเฝ้าฯ ได้รับพระราชทานเทียนพรรษาแล้วจะอัญเชิญเทียนพรรษาพระราชทานมาทางเครื่องบิน โดยได้รับการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกที่สนามบินนานาชาติอุบลราชธานี มีการจัดพิธีรับเทียนพรรษาพระราชทานอย่างสมพระเกียรติโดยการจัดรูปแบบขบวนอันประกอบด้วย

²² สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 หน้า 243-244. [ออนไลน์].

วงโยธวาทิต กองเกียรติยศลูกเสือ-เนตรนารี นักศึกษาวิชาทหาร บรรดาข้าราชการทุกหมู่เหล่า แต่งเครื่องแบบปกติขาว พสกนิกรและกลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ เคลื่อนไปพร้อมกับรถบุษบก อัญเชิญ เทียนพระราชพระราชทานไปยังจุดที่ตั้งที่ศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี หรือสถานที่อื่นที่มีความเหมาะสมตามที่คณะกรรมการจัดงานกำหนด เพื่อรอ วันเปิดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจะเริ่มขึ้น จึงจะมีพิธีอัญเชิญเทียนพระราชพระราชทานไปประดิษฐานไว้เป็นเทียนชัยมิ่งมงคลในบริเวณพิธี เปิดงานที่ลานเทียนบริเวณทุ่งศรีเมือง ก่อนที่ จะอัญเชิญเป็นเทียนชัยมิ่งมงคลนำขบวนแห่เทียน พรรษาอุบลราชธานี และนำไปถวายยังพระอารามหลวง

ภาพที่ 14 ขบวนแห่เทียนหลวงพระราชทาน พ.ศ. 2535

ที่มา: จังหวัดอุบลราชธานี, ประมวลภาพถ่ายเหตุการณ์เมืองอุบลราชธานีในรอบ 200 ปี,
(2535), หน้า 99.

ภาพที่ 15 วงโยธวาทิตในขบวนแห่เทียนหลวงพระราชทาน พ.ศ. 2535
ที่มา: จังหวัดอุบลราชธานี, ประมวลภาพถ่ายเหตุการณ์เมืองอุบลราชธานีในรอบ 200 ปี,
(2535), หน้า 99.

2.3.1.3 ประเภทต้นเทียน

ประเภทของต้นเทียนที่จัดประกวดในงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งออกเป็น 3 ประเภท

- 1) ประเภทมัดรวมติดลาย
- 2) ประเภทติดพิมพ์
- 3) ประเภทแกะสลัก

ต้นเทียนประเภทมัดรวมติดลาย

เทียนประเภทมัดรวมติดลาย เป็นเทียนที่มีมาตั้งแต่สมัยแรกเริ่มงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี นับเป็นต้นแบบของเทียนทุกประเภท เทียนมัดรวมติดลาย มีลักษณะเหมือนเทียนฟุ่ม แต่ประดิษฐ์ตกแต่งด้วยสีของแท่งเทียนที่มีสีเหลือง ขาว ขนาดสั้น ยาว ปานกลาง จากนั้นนำเชือกปอ หรือกระดาษสีต่าง ๆ มาพันหรือตัดให้เป็นลวดลายประดับตกแต่งให้เกิดความสวยงามแปลกตา เทียนมัดรวมติดลายมีขั้นตอน และวิธีการจัดเตรียมไม่ยุ่งยากเหมือนเทียนประเภทอื่น ๆ ปัจจุบันได้มีการนำเทียนประเภทนี้เข้าร่วมประกวดในงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี

วัสดุอุปกรณ์

1. เทียนแท่งสีขาว หรือเหลือง
 2. ลำต้นหมาก ปล้องไม้ไผ่ หรือแก่นไม้ ปัจจุบันใช้ท่อพลาสติก PVC หรือท่อซีเมนต์ หรือท่อกระดาษ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร หรือตามการออกแบบของช่าง ทำเทียนเพื่อทำเป็นแกนหรือยอด
 3. เชือกปอ
 4. วัสดุที่ใช้สำหรับตกแต่งตามการออกแบบของช่างทำเทียนได้แก่ กระดาษสีต่าง ๆ เช่น กระดาษดั่งโก (กระดาษเงิน กระดาษทอง) หรือกระดาษแก้ว เป็นต้น รวมทั้งดอกไม้ และใบตอง
- ขั้นตอนการทำเทียนมัดรวมติดลาย
1. ตั้งแกน และฐานตามแบบที่ร่างไว้
 2. นำแท่งเทียนมาเรียงรอบแกนและฐาน ใช้เชือกหรือฝ้ายมัดรอบเพื่อยึดแท่งเทียนไว้ด้วยกัน เพื่อป้องกันมิให้เทียนที่เรียงไว้นั้นหลุดช่วงรอยต่อของเทียนใช้กระดาษสี หรือวัสดุตกแต่งอื่น ๆ เช่นกระดาษสี ใบตอง เชือกปอ ตามที่ออกแบบไว้ตกแต่งปิดรอยต่อของแท่งเทียนแต่ละชั้น จากนั้นทำการตกแต่งฐานโดยรอบให้สวยงาม

ภาพที่ 16 ต้นเทียนพรรษาประเภทมัดรวมติดลาย

ที่มา: ผู้วิจัย

ต้นเทียนประเภทติดพิมพ์

ต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ มีขั้นตอนและลวดลายละเอียดอ่อน ใช้คนจำนวนมากในการจัดทำ ชีءั้งที่ใช้ในการทำดอกฝั้ง (ลายเทียน) ต้องใช้ชีءั้งแท้เป็นส่วนใหญ่ ส่วนต้นเทียนเดิมใช้ชีءั้งถั่ว (ชีءั้งน้ำมัน) ผสมกับชีءั้งแท้หล่อล้าต้น แต่ในปัจจุบันบางค้มีว้ดจะใช้เชือกพันรอบแกนเหล็ก เทรอบด้วยปูนปลาสเตอร์ ตกแต่งให้กลมแล้วทาด้วยสีพลาสติค หรือใช้ไม้อัดทำเป็นเหลี่ยม อาจเป็นรูปหกเหลี่ยมแปดเหลี่ยม หรือเหลี่ยมย่อมุมตามแต่ความต้องการ แทนการหล่อให้กลมเพียงอย่างเดียว อาจมีรูปแบบการจัดทำได้หลายรูปแบบตามความคิดของช่างทำต้นเทียน ขึ้นอยู่กับว่าต้องการนำเสนอเรื่องราวในด้านใดของพระพุทธศาสนา ปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนรูปทรงของต้นเทียน โดยอิงแนวคิดจากหลักธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาเป็นเกณฑ์ เช่น สีเหลี่ยมมาจากอริยสัจ 4 ประการ หกเหลี่ยมมาจาก อบายมุข หรือแปดเหลี่ยมมาจาก มรรค 8

ขั้นตอนการทำต้นเทียนประเภทติดพิมพ์

1. ออกแบบ โดยการร่างแบบที่จะจัดทาลงบนกระดาษ เพื่อจะนำดอกฝั้งไปติดตามโครงสร้างของต้นเทียนตามแบบ โดยช่างเทียนจะเป็นผู้กำหนดว่าดอกฝั้งลายใดจะใช้กับส่วนใดของต้นเทียน

2. หล่อต้นเทียน

3. กลึงต้นเทียน

4. ทำฝั้งแผ่น

5. ทำดอกฝั้งติดพิมพ์ การทำดอกฝั้งติดพิมพ์ต้นเทียน มีส่วนประกอบที่เป็นส่วนประดับและตกแต่งที่สำคัญคือ ดอกฝั้งติดพิมพ์ ในการประกวดการให้คะแนนขึ้นอยู่กับความงามความประณีตของดอกฝั้งติดพิมพ์เป็นอย่างมาก เป็นงานที่ละเอียดอ่อน และทำได้ยากกว่างานส่วนอื่น ๆ ทั้งต้องอาศัยช่างผู้ชำนาญ และต้องมีลูกมือช่วยประมาณ 10-20 คน

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ทำดอกฝั้งติดพิมพ์ ประกอบด้วย

1) แม่พิมพ์หินและไม้ สำหรับการทำดอกฝั้ง หรือทำดอกลายประดับตามล้าต้นของเทียน แม่พิมพ์หินที่ใช้มักทำมาจากหินอ่อนหรือหินสบู่ หรือหินลับมีดโกน นอกจากหินอ่อนแล้ว บางครั้งอาจใช้ปูนซิเมนต์หรือปูนปลาสเตอร์มาทำแบบพิมพ์ดอกฝั้งแต่จะไม่ทนทาน และยังให้ลวดลายของดอกฝั้งที่ไม่คมชัดและสีกร่อนได้ง่าย ส่วนแม่พิมพ์ที่ทำจากไม้ในยุคแรก นิยมใช้ไม้ที่มีอยู่ตามท้องถิ่น เช่น ไม้เขวา ไม้ฝรั่ง ไม้มะตูม ไม้ส้มโอ ระยะเวลาหลังนิยมใช้ไม้สักเพราะมีเนื้ออ่อนนุ่มทำเป็นลวดลายได้ดีและหาซื้อได้ง่าย แต่ความนิยมค่อย ๆ หายไป เพราะให้ลวดลายไม่คมชัดเท่าแม่พิมพ์จากหิน

2) ซี้ผึ้งแท้ ปริมาณมากน้อยแล้วแต่ขนาดของต้นเทียน ถ้าเป็นต้นเทียนขนาดใหญ่ ปริมาณของซี้ผึ้งชนิดดีที่นำมาทำดอกผึ้งจะต้องใช้ประมาณ 50-60 กิโลกรัม ส่วนต้นเทียนขนาดเล็กจะต้องใช้ซี้ผึ้งแท้อย่างน้อย 25 กิโลกรัม

3) อุปกรณ์อื่น ๆ ได้แก่ เต้าอั้งโล่ ซามอ่างขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ถ่านไม้ ผ้ากรอง (ผ้าขาวบาง หรือผ้ามุ้ง) ใช้เป็นตะแกรงกรองซี้ผึ้ง กระจบวยหรือชั้นพลาสติกทนความร้อน มิได้และขวาน ช้อนสังกะสีหรือช้อนโลหะ ผ้าเช็ดมือ ขวดแก้วที่มีลักษณะกล ภาตสังกะสีเคลือบหรือภาชนะอื่นที่คล้ายกัน แผ่นกระจกใส น้ำมันพืช ใบมีดตัดดอกผึ้ง โดยปลายด้านหนึ่งของแต่ละท่อนใช้ค้อนเหล็กทุบให้แบน ใช้ตะไบถูให้คมทั้งสองด้านมีปลายเรียวแหลมเหมือนทอกใบข้าว สบู่ ผงซักฟอก หรือน้ำยาล้างจาน น้ำสะอาดมีความจำเป็นต้องใช้ทุกโอกาส เสื่อสำหรับนั่งทำงานพิมพ์ดอกผึ้ง จะใช้โต๊ะพร้อมเก้าอี้แทนก็ได้ ไฟจากตะเกียงหรือไฟฟ้า

วิธีทำดอกผึ้งติดพิมพ์ มีขั้นตอนที่สำคัญ 7 ขั้นตอน ดังนี้

1) นำวัสดุที่จะใช้แกะลวดลาย คือ แท่งหินอ่อน หรือแท่งซึ่งมีปูนซีเมนต์หรือแท่งปูนพลาสติก หรือท่อนไม้ฝรั่ง มาแกะสลักแบบร่องลึก เป็นลวดลายต่าง ๆ ตามต้องการ และขึ้นอยู่กับความต้องการของช่างเป็นสำคัญ ช่างจะเป็นผู้ออกแบบลวดลายต่าง ๆ วางแผนไว้ล่วงหน้าว่าลวดลายใดจะติดส่วนใดของต้นเทียน

2) นำซี้ผึ้งแท้มาสับให้เป็นก้อนเล็ก ๆ เพื่อต้มให้ละลาย โดยนำซี้ผึ้งที่สับแล้วใส่ลงไปในซามอ่างขนาดใหญ่ที่เตรียมไว้ ใส่น้ำลงไปประมาณ 1-2 ชั้น เวลาต้มซี้ผึ้งจะได้ไม่ไหม้ และจะได้ซี้ผึ้งที่สะอาดคอยดูแลและหมั่นคน เพื่อให้เทียนหลอมละลาย สีของเทียนจะผสมกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน นับเป็นวิธีที่สะดวกรวดเร็วและยังเป็นการคัดกรองเศษสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ออกจากซี้ผึ้งได้อีกประการหนึ่ง

3) เมื่อซี้ผึ้งละลายดีแล้วให้ยกกลง ใช้กระจบวยตักกรองซี้ผึ้งลงในซามอ่างขนาดเล็กโดยใส่น้ำเล็กน้อย ซี้ผึ้งจะถูกกรองอีกครั้งด้วยน้ำที่อยู่ในซามอ่าง ฝุ่นละอองที่หลงเหลือปะปนมาจะตกตะกอนลงในน้ำนอกจากนั้น น้ำยังช่วยปรับระดับความร้อนได้อีกด้วย ซี้ผึ้งในซามอ่างขนาดกลางจะต้องเทลงไปในซามอ่างขนาดเล็กหลายใบ จะต้องกรองเอาตะกอนออกเสียก่อน

4) ทิ้งซี้ผึ้งที่กรองแล้วและอยู่ในซามอ่างขนาดเล็กไว้ประมาณ 30-45 นาที ซี้ผึ้งจะเริ่มแข็งตัว เมื่อแข็งตัวพอสมควร ๆ ซึ่งสังเกตได้จากมีสีขาวที่ผิวหน้า จึงจะนำไปใช้งานได้

5) จัดเตรียมอุปกรณ์ในการพิมพ์ไว้ให้พร้อม ได้แก่ แม่พิมพ์ลวดลายต่าง ๆ ภาตสังกะสีเคลือบ ใส่น้ำลงไปในภาตพอประมาณ ควรแยกภาตแยกเลยเพื่อความสะดวกในการนำมาใช้งาน ช้อน ชั้นใส่น้ำผงซักฟอก หรือน้ำสบู่ ขวดแก้วทรงกลม แผ่นไม้หนา ๆ และแบนราบขนาดยาวไม่เกินเส้นผ่าศูนย์กลางของภาต

6) นำแม่พิมพ์แช่น้ำให้อิ่มตัว วางแบบพิมพ์ที่ต้องการพิมพ์ดอกฝิ่งลงบนแผ่นไม้หนา เพื่อป้องกันไม่ให้แม่พิมพ์เลื่อนไปมา ใช้ช้อนขูดผิวหน้าซีฟิ่งโดยเริ่มจากขอบนอกเข้าไปหาข้างในทีละน้อย ขูดให้ได้ขนาดเท่าไข่ไก่ นวดเข้าเป็นเนื้อเดียวกัน วิกน้ำที่ละลายผงซักฟอกหรือผงสบู่อยอดลงไปแบบพิมพ์ และลูบขูดแก้วด้วยน้ำ นำซีฟิ่งที่นวดแล้ววางและกดลงในลายดอกของแบบพิมพ์ ใช้ขวดคลึงไปมาบนเนื้อซีฟิ่งตรงลายของแบบพิมพ์ จนแน่ใจว่าเนื้อซีฟิ่งแทรกเข้าไปทุกเส้นลายของแบบพิมพ์ คลึงจนผิวหน้าของซีฟิ่งแบนราบ นำดอกฝิ่งที่แคะออกมาได้ขึ้นมาวางในถาดซึ่งเตรียมไว้แล้ว ถาด 1 ใบ สำหรับใส่ดอกฝิ่ง 1 ลาย ไม่ควรปะปนกัน ปริมาณของซีฟิ่งที่ใช้พิมพ์ดอกฝิ่งตามขนาดของลายควรกะให้พอดี ไม่มากจนล้นแบบพิมพ์ หรือน้อยจนไม่สามารถพิมพ์ให้เต็มลายได้

7) การตัดดอกฝิ่ง เมื่อกดซีฟิ่งลงแบบพิมพ์ จะมีซีฟิ่งส่วนเกินทะลักออกไปอยู่ตามขอบของแบบพิมพ์ ซึ่งจำเป็นจะต้องตัดออก โดยนำดอกฝิ่งไปวางบนกระจกใส ใช้มีดตัดลายตามแบบ ควรจุ่มปลายมีดด้วยน้ำมันพืชเล็กน้อย จะทำให้ตัดง่ายขึ้น ซีฟิ่งไม่ติดปลายมีด และมีดที่ใช้ตัดดอกฝิ่งต้องคมอยู่เสมอ เศษของซีฟิ่งที่ตัดออกจะเก็บไว้เพื่อนำไปหลอมละลายใหม่ เพื่อใช้ทำดอกฝิ่งสำหรับใช้งานซ่อมแซมต่อไป

ช่างพิมพ์ดอกฝิ่ง ส่วนมากมักจะเป็นช่างผู้มีประสบการณ์และมีความชำนาญ เพราะงานพิมพ์ดอกฝิ่งเป็นงานที่ละเอียดอ่อน เป็นการผลิตงานจำนวนมากหลายร้อยหลายพันชิ้น โดยใช้ฝีมือของคน ไม่ได้ใช้เครื่องจักร การพิมพ์ดอกฝิ่งให้สวยงาม บางครั้งดูจะเป็นงานที่น่าเบื่อ ดังนั้นช่างจึงต้องเป็นผู้มีใจรักในงาน

ส่วนช่างตัดดอกฝิ่ง อาจแบ่งตามฝีมือได้เป็น 3 ระดับ คือ

1) ระดับงานง่าย เป็นช่างที่ตัดดอกง่าย ๆ เช่น ดอกสี่เหลี่ยม สามเหลี่ยม ได้แก่ ลายกระจังตาอ้อย ลายประจายาม ลายรักร้อยที่ไม่ต้องฉลุลวดลาย และไม่ต้องควักเนื้อซีฟิ่งที่อยู่ในดอกฝิ่งออก

2) ระดับงานปานกลาง เป็นช่างที่ตัดลายยากขึ้น เช่น ลายใบเทศ ลายเทพพนม

3) ระดับงานยาก เป็นช่างฝีมือที่มีความชำนาญ ถนัดตัดดอกที่มีลายซับซ้อนสามารถฉลุตรงกลาง และควักเนื้อซีฟิ่งออกได้ หรือตัดแปลงลวดลายของดอกฝิ่งได้ ช่างระดับนี้สามารถตัดดอกฝิ่งที่เป็นลายกนกก้านขด กนกเปลว หรือลายใบเทศที่ซับซ้อนได้ ช่างส่วนมากที่ทำงานตัดดอกฝิ่ง มักทำด้วยความสมัครใจ คือเป็นช่างอาสาและอยากแสดงฝีมือ โดยในใจเชื่อว่าการช่วยทำเทียนพรรษาจะทำให้ได้บุญ

ในการตัดดอกฝิ่ง ซีฟิ่งที่เหลือเศษจากการตัดจะทิ้งไม่ได้ เพราะเป็นซีฟิ่งคุณภาพดี มีราคาแพง ดังนั้น จึงมักนำซีฟิ่งที่เหลือเศษไปต้มใหม่เพื่อพิมพ์และตัดดอกต่อไปอีก จนได้ดอกฝิ่งที่มีลวดลายต่าง ๆ และจำนวนตามต้องการ วัฏจักรของการใช้ซีฟิ่ง คือ ต้ม พิมพ์ ตัด และติด

การใช้กำลังคนร่วมกันทำ ถือเป็นเรื่องของความสมัครสมานสามัคคีของคนในชุมชน เป็นการร่วมแรงร่วมใจ และแสดงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวพุทธ ซึ่งเชื่อว่าการถวายเทียน หรือการมีส่วนร่วมในการจัดทำเทียนในโอกาสวันเข้าพรรษานั้นจะทำให้ได้บุญได้กุศลทั้งแก่ตนเองและครอบครัว จึงได้มาร่วมกันทำในเวลาว่าง หรือหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจประจำวันของแต่ละคน ที่ได้มาร่วมแรงร่วมใจกันปีละครั้งก่อนงานวันเข้าพรรษา

6. ตัดดอกผึ้ง การตัดดอกผึ้งที่ตัดเรียบร้อยแล้ว จะใช้ติดตามฐาน ลำต้น ยอดของต้นเทียนและส่วนประกอบอื่น ๆ ของต้นเทียน ส่วนการจะตัดดอกผึ้งที่มีลวดลายใดลงที่ส่วนใดนั้นช่างผู้ทำต้นเทียนจะเป็นผู้ออกแบบซึ่งเมื่อออกแบบจนพิมพ์และตัดดอกแล้ว ช่างมักจะนำดอกผึ้งลายต่าง ๆ มาจัดไว้ในถาดแยกเป็นแต่ละลาย เพื่อความสะดวกแก่การนำไปใช้

การตัดดอกผึ้ง นอกจากเป็นงานศิลปะที่ต้องใช้ความอดุสาหะ ยังเป็นงานที่ต้องทำเป็นความลับ ให้รู้กันได้เฉพาะช่างทำต้นเทียน ช่างพิมพ์ ช่างตัด และช่างตัดดอกเท่านั้น จะแพร่พรายให้บุคคลภายนอกไม่รู้ได้ ทั้งนี้ เพราะการทำเทียนมีจุดประสงค์ที่จะนำไปประกวดต้องแข่งขันกันในเรื่องความสวยงามและความวิจิตรพิสดาร ดังนั้น การออกแบบแบบพิมพ์ตลอดจนการตัดดอกผึ้งช่างที่เกี่ยวข้องมักไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกได้มีโอกาสดู บุคคลอื่นจะดูได้ก็ต่อเมื่องานเสร็จเรียบร้อยแล้ว

ภาพที่ 17 ต้นเทียนพรรษาประเภทติดพิมพ์

ที่มา: ผู้วิจัย

ต้นเทียนประเภทแกะสลัก

ขั้นตอนการทำต้นเทียนประเภทแกะสลัก จะมีการจัดเตรียมคล้ายกับการจัดทำต้นเทียนประเภทติดพิมพ์ ส่วนที่แตกต่างกัน คือ ขี้ผึ้งและลักษณะการออกแบบต้นเทียน

คุณภาพของซั้ผึ้งที่ใช้ทำ ซั้ผึ้งที่ใช้ทำต้นเทียนประเภทติดพิมพ์เป็นซั้ผึ้งคุณภาพพอใช้ได้ หรือจะเรียกว่าซั้ผึ้งผสมก็ได้ ส่วนซั้ผึ้งที่ใช้ทำต้นเทียนประเภทแกะสลัก จำเป็นต้องใช้ซั้ผึ้งที่มีคุณภาพดี หรือซั้ผึ้งแท้ ประการที่สอง แม้ต้นเทียนทั้ง 2 ประเภท จะมีวิธีการหล่อเป็นลำต้นเหมือนกัน ถ้าต้องการให้ต้นเทียนทั้ง 2 ประเภท มีขนาดเท่ากัน ต้นเทียนประเภทติดพิมพ์จะต้องหล่อให้มีขนาดเล็กกว่าไว้ก่อน แล้วติดแผ่นผึ้งและดอกผึ้งให้มีขนาดใหญ่ขึ้นตามต้องการ ส่วนต้นเทียนประเภทแกะสลักจะต้องหล่อลำต้นเทียนให้มีขนาดใหญ่กว่าไว้ก่อนแล้วแกะสลัก หรือขูดซั้ผึ้งออกจนให้มีขนาดตามที่ต้องการ

การออกแบบต้นเทียนพรรษาประเภทแกะสลัก

การออกแบบต้นเทียนประเภทนี้ ช่างเทียนจะออกแบบโดยร่างเป็นภาพ หรือ ลวดลายลงบนกระดาษแล้ว ต้องร่างแบบลงบนต้นเทียนอีกครั้ง เพื่อทำการแกะสลัก การออกแบบทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. ร่างเป็นภาพหรือลวดลายลงในกระดาษ เมื่อได้เป็นเนื้อหาหรือลวดลายตามต้องการแล้ว จึงนำกระดาษนั้นไปพันรอบลำต้นเทียน แล้วขูดหรือเจาะลงบนกระดาษให้เป็นรูปแบบหรือเนื้อหาตามภาพที่ร่างไว้ ซึ่งวิธีการนี้จะสะดวกและจะได้ลวดลายที่ถูกต้องชัดเจน

2. ร่างเป็นภาพหรือลวดลายลงในต้นเทียน วิธีการนี้เหมาะสำหรับช่างที่มีความชำนาญเป็นพิเศษ จึงจะทำให้เกิดลวดลายหรือเนื้อหาที่เหมาะสมและสวยงาม

นอกจากการออกแบบลำต้นเทียนด้วยวิธีการทั้ง 2 แล้ว การออกแบบต้นเทียนประเภทแกะสลัก ควรให้มีเนื้อหาสัมพันธ์กันและมีความเหมาะสมกับลวดลายที่จะปรากฏอยู่ในหุ่นเทียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของต้นเทียนด้วย

การออกแบบเทียนพรรษา นับเป็นขั้นตอนแรกของการทำต้นเทียน ทั้งประเภทติดพิมพ์และประเภทแกะสลัก ก่อนการจัดทำเทียนทุกประเภท ช่างผู้ทำเทียนจะต้องออกแบบเนื้อหาและเรื่องราวที่จะนำเสนอ หลังจากนั้นร่างเป็นโครงเรื่อง กำหนดวัสดุอุปกรณ์ และผู้ช่วยช่าง การทำเทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีการกำหนดขนาดและสัดส่วนโดยรวมไว้เป็นมาตรฐาน ซึ่งต้นเทียนต้องมีความสูงโดยรวมไม่เกิน 5 เมตร ดังนั้นการทำต้นเทียนพรรษาจึงมักมีการกำหนดสัดส่วนออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ คือ

1. ส่วนฐาน มีความสูงประมาณ 1 เมตร จะใช้เนื้อหาหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่ปรากฏในพุทธประวัติเป็นหลัก รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ของช่างผู้ทำเอง เช่น เป็นตัวสัตว์ก็มักจะใช้สัตว์ในศิลปะไทย ได้แก่ ครุฑ นาค พญานาค เป็นต้น หรือภาพสัตว์ตามเดือนปีตามหลักจันทรคติ หรือภาพที่เกี่ยวข้องกับสมมุติเทพต่าง ๆ เช่น พระแม่ธรณีบีบมวยผม พราหมณ์ พระพุทธเจ้าปางต่าง ๆ รูปทรงที่ใช้ในการทำฐานอาจเป็นสี่เหลี่ยม ห้าเหลี่ยม หรือหลายเหลี่ยมย่อมุม หรือแบ่งเป็นหลายชั้น หรือเป็นรูปสัตว์ในเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องที่น่าเสนอในแต่ละปี

2. ส่วนลำต้นและยอด มีความสูงประมาณ 2.5 เมตร ในยุคแรกนิยมแกะเป็น ลวดลายกนก หรือลายกระจังต่าง ๆ ต่อมามีการพัฒนารูปแบบในการทำต้นเทียน จึงมีการแทรก เนื้อหา ซึ่งเป็นคติสอนใจแก่ผู้คน ส่วนมากเป็นเนื้อหา หรือเรื่องราวทางพุทธศาสนา บาปบุญคุณโทษ เป็นการสอนหลักศาสนาไปในตัว บางแห่งอาจแทรกสัญลักษณ์ของท้องถิ่นนั้น ๆ ลงไปด้วย

3. ส่วนยอด มีความสูงประมาณ 5-70 เซนติเมตร ซึ่งเป็นจุดสูงสุด เป็นการสร้าง ภาพให้รู้สึกถึงความสง่างาม ความยิ่งใหญ่จะต้องทำให้มีลักษณะเด่น สะดุดตา หรืออาจมีความหมาย ที่มุ่งไปในทางสัญลักษณ์ของพุทธศาสนา เช่น เสนาธรรมจักร เจตีย์ สฎูป พระพุทธรูป หรือดอกบัวอัน เป็นเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ประจำของจังหวัด ในส่วนปลายของยอดจะมีไส้เทียนติดอยู่ ซึ่งจะทำ ด้วยฝ้ายหรือป่านมัดรวมติดอยู่ ทั้งนี้เพื่อความสวยงาม และทำให้ต้นเทียนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 18 ต้นเทียนพรรษาประเภทแกะสลัก
ที่มา: ผู้วิจัย

งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นประเพณีการถวายเทียนในช่วง เข้าพรรษา ที่มีการสืบทอดภูมิปัญญาในการทำเทียนของชาวอุบลราชธานีที่มีความเป็นมายาวนานถึง 118 ปี ซึ่งมูลนิธิเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้กล่าวถึงสาเหตุ 6 ประการที่ส่งผลให้ประเพณี แห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นประเพณีอันทรงคุณค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรมเชิงพุทธศิลป์ ดังนี้

“1) จังหวัดอุบลราชธานีเป็นเมืองพุทธศาสนาที่มีวัดมากที่สุดในประเทศไทย มีพระสงฆ์ชั้น สมเด็จเจ้า 4 องค์ คือ สมเด็จเจ้าพระมหาวิรวงศ์ (ตีส โส อ้วน) สมเด็จเจ้าพระมหาวิรวงศ์ (พิมพ์ ธรรมธโร)

สมเด็จพระมหามุนีวงศ์ (สนั่น จันทปชโชโต) และสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (มานิต ถาวโร) และมีพระอริยสงฆ์ที่มีชื่อเสียงทั้งในสายคันถธุระ และสายวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้น

2) ชาวจังหวัดอุบลราชธานี เป็นผู้ที่มีใจเป็นกุศล ใฝ่ธรรมมีความเชื่อว่า การถวายเทียนพรรษา เป็นผลให้บังเกิดปัญญาเฉียบแหลม มีความเฉลียวฉลาด สมกับเป็นพลเมืองเมืองนักปราชญ์

3) จังหวัดอุบลราชธานี มีดงอู่ผึ้งซึ่งเป็นสถานที่ ที่มีทรัพยากรสำคัญในการทำเทียนพรรษานั้นก็คือ รวงผึ้งอันอุดมสมบูรณ์ ปัจจุบันสำนักพระราชวังได้นำขี้ผึ้งจากจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อไปใช้ในการจัดทำเทียนพระราชทาน เพราะที่อุทยานแห่งชาติ ภูจองนายอย ซึ่งอยู่ติดกับพรมแดนประเทศไทย ลาว และเขมร เป็นดงอู่ผึ้งแห่งหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานี

4) ชาวจังหวัดอุบลราชธานี ให้ความใส่ใจ และพิถีพิถันในการถวายสิ่งใด ๆ แต่พระรัตนตรัย จะต้องสวยงามงดงามเป็นพิเศษ เพราะถือว่าเป็นการขัดเกลาจิตใจให้สะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส จะได้งดงามทั้งร่างกายและจิตใจ บรรพชนได้อบรมสั่งสอนเรื่องนี้มาแต่อดีตกาล ลูกหลานสืบสานจนเป็นธรรมเนียมต่อมาจนถึงปัจจุบัน

5) จังหวัดอุบลราชธานี มีสกุลช่างทุกสาขาวิชาช่างศิลปะ จึงสามารถรังสรรค์ผลงานออกมาได้อย่างวิจิตรบรรจงตามจินตนาการ เพื่อสนองเจตนาและสอดคล้องกับความเชื่อของบรรพชน ตามข้อ 4

6) ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี มีเจตนาส่งเสริมพระพุทธศาสนา บูชาพระรัตนตรัย ตามเป้าหมายดั้งเดิม อีกประการหนึ่งเป็นการถวายสักการะพระมหากษัตริย์ ในวโรกาสพระราชพิธีสำคัญแต่ละปีโดยลำดับตลอดมา ชาวจังหวัดอุบลราชธานีได้น้อมเกล้าฯ ถวายความจงรักภักดีโดยทั่วกัน”²³

จากสาเหตุทั้ง 6 ประการ ที่ส่งผลให้ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นประเพณีอันทรงคุณค่าและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด ที่ชาวอุบลราชธานีภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน ดังในคำขวัญประจำจังหวัดอุบลราชธานีที่เป็นการแต่งขึ้นเพื่อบ่งบอกเอกลักษณ์ความโดดเด่นในด้านต่าง ๆ ของจังหวัด ดังนี้

เมืองแห่งดอกบัวงาม	แม่น้ำสองสี
มีปลาแซบหลาย	หาดทรายแก่งหิน
ถิ่นไทยนักปราชญ์	ทวยราษฎร์ใฝ่ธรรม
งามล้ำเทียนพรรษา	ผาแต้มก่อนประวัติศาสตร์
ฉลาดภูมิปัญญาท้องถิ่น	ดินแดนอนุสาวรีย์คนดีศรีอุบล

²³ มุลินธิเทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี, เลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบล, (อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550), หน้า 79-80.

โดย สุวิชช คุณผล ได้กล่าวถึงที่มาของคำขวัญประจำจังหวัดอุบลราชธานี ไว้ดังนี้ “เมื่อปี พ.ศ. 2528 คณะรัฐมนตรีมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กว้างไกลยิ่งขึ้น จึงให้แต่ละจังหวัดกำหนด คำขวัญขึ้นมา โดยนำเอาเอกลักษณ์ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวและทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวมา พิจารณาเป็นคำขวัญ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากขณะนั้นอุบลราชธานี ยัง ไม่มีสำนักงานการท่องเที่ยวเช่นทุกวันนี้ จังหวัดจึงมอบให้เทศบาลเมืองอุบลราชธานีร่วมกับหอการค้า จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเพิ่งจดทะเบียนก่อตั้งรับไปดำเนินการร่างตัวอย่างคำขวัญจังหวัดอุบลราชธานี พร้อมกับอธิบายเหตุผลประกอบแต่ละวรรคของคำขวัญ เพื่อเสนอจังหวัดพิจารณาต่อไปโดยด่วนให้ แล้วเสร็จภายในสิ้นปี พ.ศ. 2528 เพราะจะเริ่มใช้คำขวัญ ต้นปี พ.ศ. 2529 ตามที่คณะรัฐมนตรี กำหนด

เนื่องจากเป็นเรื่องเร่งด่วน นายสุวิชช คุณผล ซึ่งเป็นปลัดเทศบาลเมืองอุบลราชธานีใน ขณะนั้นได้หารือกับนายกเทศมนตรีกับคณะทำงานเสนอโครงการ ขั้นตอนการดำเนินงาน ในการ พิจารณาคำขวัญ โดยฟังความคิดเห็นของชาวอุบลราชธานีทุกสาขาอาชีพ สถาบันการศึกษา สมาคม สโมสร องค์กรเอกชน กลุ่มพลังมวลชนทุกหมู่เหล่า เพื่อจะได้ชื่อว่าเป็นคำขวัญของอุบลราชธานีอย่าง แท้จริง โดยเสนอที่ประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดและนายอำเภอ ผู้กำกับสารวัตรใหญ่ ใน การประชุมประจำเดือนเป็นอันดับแรก โดยตัวอย่างคำขวัญจังหวัดอุบลราชธานีที่จะนำเสนอก็นำมา จาก สักวาคุณค่าเมืองอุบลฯ

สักวาคุณค่าเมืองอุบล

สักวา อุบล เมืองคนดี	ทุกคนมี ดวงจิต อันผ่องใส
อุบลบาน เบ่งเกสร ขจรไกล	ทั่วถิ่นไทย ชาบซึ่ง ถึงอุบล
ทั้งนักปราชญ์ ราชบัณฑิต สถิตอยู่	คนเชิดชู ไปทั่ว ทุกแห่งหน
อาจารย์มั่น ท่านพ่อลี ศรีอุบล	บำเพ็ญตน พันโลกีย์ วิชาไกล
อีกสมเด็จ พระมหา วีรวงศ์	ปฐมองค์ นายกสงฆ์ องค์กรยิ่งใหญ่
ยกฐานะ ชาวอีสาน รู้กว้างไกล	ด้วยการให้ การศึกษา ประชาชน
นักการเมือง นักปกครอง ก็หลากหลาย	ทั้งหญิงชาย กระจายอยู่ ทุกแห่งหน
ผดุงชาติ ศาสน์กษัตริย์ รัฐมณฑล	เปรมกมล คนถิ่นท้าว ของชาวไทย
ทรัพยากร มากล้ำ จนเหลือที่	ผ้ามัดหมี่ ข้าวปลาหลากหลาย มากเหลือล้น
ทั้งเกาะแก่ง แหล่งท่องเที่ยว เกียวกมล	ให้อายากยล น้ำสองสี ที่งามตา
วัฒนธรรม ประเพณี เป็นศรีศักดิ์	ให้ตระหนัก งานแท้เทียน เวียนพรรษา
แข่งเรือสว่าง ไหลเรือไฟ ให้ตรึงตรา	เชิญท่านมา เยือนยล อุบลเอย

โดยได้อธิบายเหตุผลประกอบว่า เหตุใดจึงนำเอกลักษณ์และศักยภาพเหล่านี้มากำหนดเป็น ตัวอย่างคำขวัญ กล่าวคือ

“เมืองแห่งดอกบัวงาม” มาจาก “อุบลบาน” ในสักวาทที่ 3 บทที่ 1

“แม่น้ำสองสี” มาจาก “น้ำสองสี” ในสักวาทที่ 4 บทที่ 5

“มีปลาแซบหลาย” มาจาก “ปลาหลาก” ในสักวาทที่ 3 บทที่ 5

“หาดทรายแก่งหิน” มาจาก “เกาะแก่ง แหล่งท่องเที่ยว” ในสักวาทที่ 3 บทที่ 5

“ถิ่นไทยนักปราชญ์” มาจาก “นักปราชญ์” ในสักวาทที่ 1 บทที่ 2

“งามล้ำเทียนพรรษา” มาจาก “งานแห่เทียนพรรษา” ในสักวาทที่ 2 บทที่ 5

ส่วน “ทวยราษฎร์ไฝ่ธรรม” นายกเทศมนตรีขอให้เพิ่มลงไปเป็นวรรคที่ 5 ด้วย เนื่องจากชาวอุบลราชธานีเคร่งครัดปฏิบัติธรรมในการฟังเทศน์สามัคคี โดยไม่มีการแบ่งแยกนิกายหรือ คัมภีร์ เป็นเอกลักษณ์ชาวอุบลราชธานี มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2498 ต่อเนื่องโดยลำดับ จนถึงปัจจุบันยัง ปฏิบัติเคร่งครัด

สำหรับคำขวัญวรรคสุดท้ายที่ว่า “ผาแต้มก่อนประวัติศาสตร์” ในปี พ.ศ. 2528 ยัง ไม่มีการค้นพบภาพเขียน ซึ่งเป็นบทบันทึกของมนุษย์โบราณอันทรงคุณค่าที่ผาแต้ม จึงมีการเพิ่มคำ ขวัญวรรคสุดท้าย ในช่วงสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ เปิด พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2532

เมื่อคณะทำงานดำเนินการเสร็จ เทศบาลนครอุบลราชธานีร่วมกับหอการค้าจังหวัด อุบลราชธานี ได้เสนอโครงการกำหนดคำขวัญจังหวัดอุบลราชธานี ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด พร้อมด้วย รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป”²⁴

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2557 ได้มีการปรับปรุงได้มีการปรับปรุงคำขวัญประจำจังหวัด โดย เพิ่ม 2 วรรคสุดท้าย คือ “ฉลาดภูมิปัญญาท้องถิ่น” ด้วยจังหวัดอุบลราชธานีมีชื่อเสียงในการทำงาน หัตถกรรม การทอผ้า งานจิกรสาน เครื่องทองเหลือง ส่วน “ดินแดนอนุสาวรีย์คนดีศรีอุบล” เกิดจาก การที่ชาวอุบลราชธานีได้ให้ความช่วยเหลือเชลยศึกกลุ่มประเทศฝ่ายสัมพันธมิตร ในช่วงสงครามโลก ครั้งที่ 2 จึงได้มีการสร้างอนุสาวรีย์คนดีศรีอุบลขึ้น

จากข้อความในข้างต้นจะพบว่า คำขวัญจังหวัดอุบลราชธานีนำมาจากเนื้อหาบางส่วนของ สักวาทคุณค่าเมืองอุบล ซึ่งได้นำจุดเด่นที่ปรากฏในจังหวัดพร้อมกับการฟังความเห็นของกลุ่มประชาชน เพื่อให้ได้มาซึ่งคำขวัญที่สะท้อนคุณค่าและเอกลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานีที่มีความน่าเชื่อถืออย่าง เป็นรูปธรรม ซึ่งเนื้อหาในคำขวัญนี้มีส่วนหนึ่งที่กล่าวถึงประเพณีแห่เทียนพรรษา ในท่อน “งามล้ำ เทียนพรรษา” แสดงให้เห็นว่า ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีได้มีการปฏิบัติกันมานาน

²⁴ สุวิชช คุณผล, 6 รอบ 72 ปีข้อเขียน ข้อคิด ปราชญ์สุวิชช คุณผล, (อุบลราชธานี: โรงพิมพ์ศิริธรรมออฟเซ็ท, 2553), หน้า 75-77.

แล้ว อีกทั้งยังเป็นวัฒนธรรมที่โดดเด่นในจังหวัดจึงได้มาปรากฏในสัปดาห์คุณค่าเมืองอุบล และได้ถูกนำมากล่าวถึงในคำขวัญประจำจังหวัด ซึ่งคำขวัญชุดนี้ได้ถูกใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2529 จนถึงปัจจุบัน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเด็น คือ

2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงอีสาน

2.4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

2.4.1.1 งานวิจัยเรื่อง การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดย นายสร้อยพัฒน์ ต้นสุขเกษม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมในการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีทั้งในอดีตและปัจจุบัน อีกทั้งศึกษาถึงความแตกต่างของวัฒนธรรมในการจัดงานดังกล่าว เพื่อศึกษาหน่วยงานที่มีบทบาทในการนำเสนองานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีในช่วงอดีตและในช่วงปัจจุบัน และเพื่อศึกษากระบวนการในการนำเสนอของหน่วยงานเหล่านั้น เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการศึกษาที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีในยุคปัจจุบัน

ผลการศึกษารูปได้ว่า งานวิจัยการสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้แบ่งการนำเสนอข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน คือ

1) วัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีในยุคอดีตและปัจจุบัน 1.1) วัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีในยุคอดีต แบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง คือ 1.1.1) ช่วงสมัยก่อนที่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์จะเข้ามาปกครองเมืองอุบลราชธานี ซึ่งวัฒนธรรมของงานประเพณีมีรูปแบบเป็นประเพณีดั้งเดิมของชุมชนท้องถิ่นทุก ๆ ด้าน เป็นการปฏิบัติพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับเทียนในช่วงเข้าพรรษาตามหลักปฏิบัติของ ฮินดู คองสิบสี ซึ่งในช่วงเวลานั้นเป็นเพียงการถวายเทียนแด่พระสงฆ์ ซึ่งแรงจูงใจในการถวายเทียนคือ เกิดจากความเชื่อตามหลักศาสนาพราหมณ์ ฮินดู ที่แฝงอยู่ในรูปของพิธีกรรมในพุทธศาสนา และเพื่อเป็นเครื่องใช้ที่จำเป็นแด่พระสงฆ์ในช่วงจำพรรษาโดยมีความเชื่อที่ได้รับจากพุทธชาดกเป็นพื้นฐาน ผู้ที่มีบทบาท คือ ประชาชนท้องถิ่นและวัด 1.1.2) ช่วงสมัยที่กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์เข้ามาปกครองเมืองอุบลราชธานี วัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาได้มีเปลี่ยนแปลง เมื่อ พ.ศ. 2444 เนื่องจากในบุญเดือน 6 งานบุญบังไฟเพื่อทำการขอฝนเกิดอันตรายต่อประชาชนที่มาร่วมงาน ขณะนั้นพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ เป็นผู้ปกครอง ได้ให้ยกเลิกการจัดงานบุญบังไฟบริเวณกลางเมือง และหันมาให้ความสำคัญสนับสนุนบุญเดือนแปด ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับ

พุทธศาสนา และทางจังหวัดอุบลราชธานีก็ได้มีการปฏิบัติมาช้านานอยู่แล้ว รูปแบบทางวัฒนธรรม และพิธีกรรมของงานประเพณีแห่เทียนพรรษาได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปจากเดิม ทางผู้ปกครองเมืองเป็นแกนนำในการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษา มีการเพิ่มจำนวนวันของงานประเพณีแห่เทียนพรรษา โดยมีการรวมเทียนก่อนวันเข้าพรรษา มีการแห่ขบวนเทียนพรรษาแต่ละคุ้มวัดรอบตัวเมือง และการมอบรางวัล ในช่วง พ.ศ. 2453-2519 หลังจากที่พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ เสด็จกลับกรุงเทพมหานคร วัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษา ถือได้ว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากมากนัก หน่วยงานที่มีบทบาทและเป็นแกนนำในการจัดงานยังคงเป็นผู้นำ ผู้ปกครองท้องถิ่น หรือหน่วยงานปกครองท้องถิ่นในขณะนั้น 1.2 วัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาในยุคปัจจุบัน ตั้งแต่ พ.ศ. 2520-2547 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยว ผู้ที่เป็นแกนนำในการจัดงานยังคงเป็นหน่วยงานปกครองระดับจังหวัดที่อยู่ในรูปของคณะกรรมการจัดงานฝ่ายต่าง ๆ รูปแบบของวัฒนธรรมและพิธีกรรมของงานประเพณีแห่เทียนพรรษา ได้เพิ่มจำนวนวันในการจัดงานเป็น 7-9 วัน และบางปีมีจำนวนวันจัดงานถึง 30 วัน เนื่องจากมีการนำประเพณีไปผูกกับโยงกับวาระโอกาสพิเศษต่าง ๆ ของจังหวัดและของชาติ

2) หน่วยงานที่มีบทบาทในการนำเสนองานประเพณีแห่เทียนพรรษานั้น ช่วงสมัยก่อนที่กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์จะเข้ามาปกครองเมืองอุบลราชธานี ได้แก่ สถาบันครอบครัว คือ บ้าน และ สถาบันทางพุทธศาสนา คือ วัด โดยที่สถาบันครอบครัวใช้รูปแบบวิธีการนำเสนอผ่านทางวัจนภาษา และ การนำลูกหลานในครอบครัวลงมือปฏิบัติวัฒนธรรมด้วยตัวเอง สถาบันทางพุทธศาสนานั้นใช้วิธีการนำเสนอโดยการเทศนาผ่านทางพุทธชาดก ในช่วงสมัยที่กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์เข้ามาปกครองเมืองอุบลราชธานีนั้น หน่วยงานที่มีบทบาทได้แก่ หน่วยงานปกครองท้องถิ่น โดยผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด ได้แก่ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ รูปแบบการนำเสนอผ่านทางตัวแทนของทางคุ้มวัด และ ให้ตัวแทนเหล่านั้นนำรายละเอียดไปเผยแพร่ต่อยังชุมชนโดยรอบบริเวณวัดของตน และ ในยุคปัจจุบัน หน่วยงานที่มีบทบาทในการนำเสนองานประเพณีได้แก่ คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ : สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดอุบลราชธานี และ สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 2 จังหวัดอุบลราชธานี และ คณะกรรมการฝ่ายประสานงานคุ้มวัด : สำนักงานเทศบาลนครเมืองอุบลราชธานี คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีวิธีการนำเสนอโดยมีการนำเสนอก่อนล่วงหน้าช่วงวันงานประเพณีประมาณ 5-6 เดือน จนถึง 1 ปี โดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีความหลากหลาย ส่วนวิธีการนำเสนอของคณะกรรมการฝ่ายประสานงานคุ้มวัดจะเป็นการเชิญตัวแทนของคุ้มวัดมาประชุมร่วมกันเพื่อรับฟังรายละเอียดต่าง ๆ

3) ปัจจัยด้านการสื่อสารที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของงานประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ในยุคปัจจุบัน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร ที่อยู่ในรูปของ

คณะกรรมการจัดงานฝ่ายต่าง ๆ เนื่องจากวิธีการในการจัดงานและรูปแบบของการสื่อสารในการบังคับบัญชาสั่งการ ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบบนลงล่าง มายังผู้ปฏิบัติงาน²⁵

2.4.1.2 งานวิจัยเรื่อง กระบวนการกลายเป็นสินค้าของประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี โดย นางสาวกฤตยภรณ์ ตันติเศรษฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของการจัดงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2554 และศึกษากระบวนการกลายเป็นสินค้าของงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า วิวัฒนาการประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี สามารถแบ่งออกเป็น 2 ยุค คือ 1) ยุคประวัติศาสตร์และความเชื่อพุทธชาดก ในยุคนี้จะกล่าวถึงในเรื่องของความเชื่อความศรัทธาในพระพุทธรูปศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการถวายเทียน ซึ่งเทียนในยุคนี้หมายถึง เทียนซี่ผึ้ง และคติความเชื่อในอิตลีสองคองลีสี่ โดยการถวายเทียนพรรษาแต่พระสงฆ์นั้นเพื่อใช้ในการประกอบกิจวัตร และการศึกษาพระธรรมวินัยตลอด 3 เดือน อีกทั้งเพื่อความเป็นสิริมงคล โดยรูปแบบเทียนพรรษาจะเป็นประเภทเทียนเวียนหัว ประเภทมัดรวมติดลาย และประเภทหล่อต้นเทียนพรรษาขนาดใหญ่ โดยเคลื่อนย้ายนั้นจะใช้คนหามขนานบั้ง 2 ข้างของฐานโดยใช้คนหามใส่ป่า การจัดงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาและรูปแบบขบวนแห่เทียนเป็นอย่างไรชาวบ้านเน้นความสนุกสนาน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานประเพณีแห่เทียนในยุคนี้ คือ ชาวบ้าน ผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และพระสงฆ์ 2) ยุคการปกครองโดยส่วนกลาง ในยุคนี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ช่วง คือ 2.1) ช่วงภายใต้การปกครองโดยกรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์(พ.ศ. 2444-2452) กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ข้าหลวงต่างพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 เสด็จมาเป็นข้าหลวงใหญ่ปกครองมณฑลลาวลาว ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองอุบลราชธานี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2436-2453 เป็นระยะเวลา 8 ปี ในช่วงแรกนั้นยังคงเป็นการสืบทอดประเพณีตามอิตลีสองเช่นเดิม จนกระทั่ง พ.ศ. 2444 งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาได้เกิดการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากงานบุญเดือน 6 บุญบั้งไฟ ที่ปฏิบัติควบคู่กับบุญเดือน 8 แห่เทียนพรรษานั้นคือ งานบุญบั้งไฟก่อให้เกิดอันตราย เกิดการทะเลาะวิวาท กลายเป็นการสร้างบาปแทนที่จะได้บุญ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์จึงประกาศยกเลิกการจัดงานบุญบั้งไฟพร้อมกับห้ามมิให้จัดงานในตัวเมืองอุบลราชธานี และกำหนดให้เป็นประเพณีแห่เทียนเป็นประเพณีประจำท้องถิ่น อีกทั้งเพื่อเป็น

²⁵ สร้อยพัฒน์ ตันสุขเกษม, “การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 171-204.

กุศโลบายในการปกครองชาวอุบลราชธานีให้เกิดความรัก ความสามัคคี โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงาน ประเพณีแห่เทียนในช่วงนี้ คือ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ พระสงฆ์ ชาวบ้าน ผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และช่างเทียน 2.2) ช่วงหลังการปกครองโดยกรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ (พ.ศ. 2453–2519) ในช่วง ปี พ.ศ. 2453 แม้ว่ากรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์เสด็จกลับกรุงเทพมหานคร เมืองอุบลราชธานีได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นมณฑลจังหวัดอุบลราชธานีแบบเทศาภิบาล มีการปกครองแบบ จังหวัดและอำเภอในปี พ.ศ. 2455 ทางหน่วยงานราชการจึงได้เข้ามาเป็นเจ้าของในการจัดงาน แต่ชาวจังหวัดอุบลราชธานียังคงวัตถุประสงค์การจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาเหมือนเดิม กล่าวคือ การปฏิบัติและยึดถืองานบุญเดือนแปดหรืองานบุญเข้าพรรษาเป็นประจำในทุกปีเพื่อถวาย เป็นพุทธบูชา ซึ่งรูปแบบการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาในช่วงนี้มีลักษณะเดียวกับช่วงภายใต้ การปกครองโดยกรมสรรพสิทธิประสงค์ โดยรูปแบบของขบวนแห่มีลักษณะเป็นทางการมากขึ้น กล่าวคือ องค์ประกอบของขบวนแห่มีรูปแบบเหมือนทางราชสำนัก รูปแบบของเทียนพรรษาได้มีการ พัฒนามาเป็นประเภทติดพิมพ์ และประเภทแกะสลัก เนื่องจากว่าในช่วงนี้เริ่มมีการการใช้ไฟฟ้าและ ตะเกียงน้ำมันประกอบกับต้นเทียนพรรษาไม่สามารถจุดไฟได้ ชาวอุบลราชธานีจึงได้ผลิตต้นเทียน พรรษาอย่างวิจิตรงดงามเพื่อใช้สำหรับการประกวดและนำออกแสดงให้ประชาชนได้ชม ในส่วนของ การจัดงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาและการจัดขบวนแห่เทียนเข้าพรรษายังคงเป็นแบบวิถี ชาวบ้านเน้นความสนุกสนาน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา ได้แก่ หน่วยงาน ราชการฝ่ายปกครองจังหวัดอุบลราชธานี พระสงฆ์ ประชาชน และช่างเทียน²⁶

2.4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดง

2.4.2.1 งานวิจัย การฟ้อนอีสาน โดย ยุทธศิลป์ จุฑาวิจิตร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความเป็นมาของการฟ้อนอีสานเฉพาะกลุ่มวัฒนธรรมไทยอีสาน เพื่อศึกษาลักษณะเด่นของการฟ้อน อีสานเฉพาะกลุ่มวัฒนธรรมไทยอีสาน

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ ทำฟ้อนในการแสดงหมอลำ ทำฟ้อนใน การเซ็งบั้งไฟ ทำฟ้อนในการแสดงหมอลำประยุกต์ และทำฟ้อนในการแสดงของสถาบันการศึกษา โดยผู้วิจัยได้นำประเด็น การฟ้อนในเซ็งบั้งไฟ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับรูปแบบการแสดงในขบวน แห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า “การศึกษาการฟ้อนในพิธีเซ็งบั้งไฟที่ปรากฏ อยู่ในทั้ง 4 ช่วงของพิธีพบว่ามีการฟ้อน ดังนี้ ช่วงที่ 1 ขึ้นเตรียมงานเป็นช่วงที่ชาวบ้าน ชาย-หญิง ออกเรียไรเงินเพื่อทำบั้งไฟ และซื้อเหล้าดื่มเพื่อความสนุกสนาน โดยมีดนตรีคือ แคน พิณ กลอง ฉาบ

²⁶ กฤตยภรณ์ ตันติเศรษฐ์, “กระบวนการกลายเป็นสินค้าของประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี,” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะ เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), หน้า 25-55.

ตามไปในขบวนด้วย และเมื่อมีการตีมโหรีและมีเสียงดนตรีก็ย่อมมีการฟ้อนเพื่อความสนุกสนานตามมา ท่าฟ้อนนั้นชาวบ้านจะออกท่าทางคล้าย ๆ กันเพราะเติบโตมาในวัฒนธรรมเดียวกันแต่มีได้มีความพร้อมเพรียงกันเป็นการฟ้อนตามใจชอบ ช่วงที่ 2 เรียกว่าวันรวมซึ่งเป็นวันประกวดขบวนฟ้อนหรือความงามของบั้งไฟในช่วงนี้จะมีการกะเกณฑ์ผู้คนที่ป็นนักเรียนทั้งหญิงและชาย หรือชาวบ้านทั่วไปมาฟ้อนอย่างเป็นระบบระเบียบ มีการจัดแถวและเดินแถว ท่าที่ใช้ก็เป็นการนำเอาท่าฟ้อนของอีสานมาเรียงร้อยเป็นชุด มีการเรียงลำดับท่าเหล่านั้นใหม่ได้มีการลดท่าลงหรือเพิ่มท่าขึ้นและมีการประดิษฐ์ใหม่ จากการสำรวจพบว่าในพิธีเซิ้งบั้งไฟมีท่าฟ้อนประมาณ 21 ท่าที่ไม่ซ้ำกันและมีท่าใกล้เคียงกับท่าแม่บ่ทอีสานของหมอลำวีรธรณ ดำเนิน ซึ่งอาจแบ่งออกได้เป็น 8 หมวด

การฟ้อนมีลักษณะเป็นขบวนแห่ด้วยคนหมู่มากที่ต้องกระทำด้วยความพร้อมเพรียงมีระยะทางยาวในเวลาแห่ แต่มีท่าฟ้อนน้อยจึงอาจเป็นเหตุให้ผู้ฟ้อนต้องทำท่าหนึ่ง ๆ ซ้ำ หลาย ๆ ครั้ง เมื่อครบอันดับของท่าที่กำหนดไว้ก็ตั้งต้นใหม่ แต่ในบางกรณีที่มีการประกวดอย่างเข้มข้น ผู้จัดไม่มีเจตนาที่จะให้ผู้ชมทั้ง 2 ข้างทางได้ชมการฟ้อนดังที่เกิดขึ้นในประเด็นแรกแต่กำหนดให้ผู้ร่วมขบวนเดินมาจนถึงหน้าคณะกรรมการแล้วจึงฟ้อนในเวลาที่กำหนด ประมาณ 8-10 นาที ต่อชุด จึงทำให้การฟ้อนแปรสภาพเป็นประหนึ่งการฟ้อนบนเวที แต่ยังคงใช้ท่าซ้ำ ๆ เช่นเดียวกัน โดยขยับขบวนไปที่ละน้อยละน้อย จนกว่าเวลาจะหมดเวลาตามที่กำหนด”²⁷

2.4.2.2 งานวิจัยเรื่อง แนวความคิดการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์อีสานในวงโปงลาง โดยคำล่า มุสิกกา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของการแสดงโปงลางเพื่อพัฒนารูปแบบแนวความคิด (Conceptual Model) ในการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์อีสานในวงโปงลาง

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) ประวัติความเป็นมาของการแสดงวงโปงลาง 2) นาฏยประดิษฐ์อีสานที่ปรากฏในวงโปงลาง 3) สภาพปัจจุบัน ปัญหาและข้อจำกัดของการแสดงวงโปงลาง ซึ่งผู้วิจัยจึงได้นำประเด็นนาฏยประดิษฐ์อีสานที่ปรากฏในวงโปงลาง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

ประเด็นนาฏยประดิษฐ์อีสานที่ปรากฏในวงโปงลาง ผลการศึกษาสรุปได้ว่า การฟ้อนอีสาน เกิดจากธรรมชาติและการเล่นแบบธรรมชาติ วิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อขนบธรรมเนียมและประเพณี พิธีกรรม หมอลำ ตลอดจนจิตวิญญาณและอารมณ์ความรู้สึกชั่วขณะนั้นของชาวอีสาน การฟ้อนถ่ายทอดความสนุกสนาน แต่คงความเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน ชื่อตรงมีความเป็นอิสระของท่าฟ้อนและการใช้ร่างกายตามธรรมชาติ ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว ผู้ฟ้อนมีอารมณ์ความรู้สึก ณ ขณะนั้น

²⁷ ยุทธศิลป์ จุฑาวิจิตร, “การฟ้อนอีสาน,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชา นาฏยศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), หน้า 279-280.

จะแสดงท่าทางออกมาตามที่ตนเองรู้สึก หัวใจหลักของการฟ้อนของอีสานจะเป็นไปตามจังหวะของดนตรี เพื่อให้เกิดความสวยงามอ่อนช้อยที่วิจิตรกว่าธรรมชาติ โดยใช้ทุกส่วนของร่างกาย ทั้งมือ เท้า ลำตัว เคลื่อนไหวไปตามเสียงดนตรี ผ่านการย่อท่า การม้วนมือ การกระดิกนิ้ว การแอ่นลำตัว การย่อน การนิ่ง การเตะขา การยกเท้าสูง การใช้เอว การใช้สะโพก การยักยักกัวบ แวบ การก้ม การใช้หางตาขอนแลน เสน่ห์ของการฟ้อนอีสานที่สำคัญ คือ การเคลื่อนไหวร่างกายตามธรรมชาติ ทั้งนี้การจับของอีสานมีทั้งการไม่จรดมือ และการจรดมือ โดยได้รับอิทธิพลจากนาฏศิลป์ไทยมาผสมผสานสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์อีสานในวงโปงลางควรคำนึงถึงความเป็นพื้นบ้านอีสานที่มีความเรียบง่ายและสอดคล้องกับดนตรีพื้นบ้านอีสาน

โดยให้นิยามการฟ้อนอีสานว่า “ แอ่นแอ่นฟ้อน โหะย่อนใส่แคน อ่อนนวยกายแขน อ่วยโตตามต้อง ” โดย “ แอ่นแอ่นฟ้อน ” คือ การทรงตัวขณะฟ้อน “ โหะย่อนใส่แคน ” คือ การเคลื่อนไหวเท้าและขาให้ตรงตามจังหวะของดนตรี “ อ่อนนวยกายแขน ” คือ การเคลื่อนไหวมือสลับกันไปมาอย่างนุ่มนวล “ อ่วยโตตามต้อง ” คือ การเคลื่อนไหวร่างกายตามอิสระ

นาฏศิลป์อีสานมีส่วนสำคัญที่ทำให้วงโปงลางมีความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น โดยสามารถแบ่งพัฒนาการเป็นสามระยะ โดยระยะที่ 1 ก่อน พ.ศ. 2511 วงโปงลางยังไม่มีฟ้อนรำ และการขับร้อง ประกอบวงโปงลาง ต่อมาในระยะที่ 2 (พ.ศ. 2511-2518) พัฒนาการของวงโปงลางอีกประการหนึ่งที่เกิดขึ้นในระยะเวลาอันสั้นคือ การนำเอานาฏศิลป์ หรือการฟ้อนรำมาประกอบการบรรเลงวงโปงลาง เพื่อสร้างความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น เริ่มมีการฟ้อนประกอบในวงโปงลาง เป็นท่าง่าย ๆ มีท่าฟ้อนไม่กี่ท่า ในหนึ่งลายอาจมีเพียง สองถึงสามท่า สลับกันไปมา เพื่อดึงดูดผู้ชม และระยะที่ 3 (พ.ศ. 2519-2540) พัฒนาการของวงโปงลางมีการแสดงฟ้อนรำซึ่งแต่เดิมมีให้ชมเฉพาะในขบวนแห่งานบุญประเพณี ทำให้วงดนตรีลักษณะนี้ได้รับความนิยมขยายตัวมากขึ้น และส่งผลกระทบมายังสถาบันการศึกษาในภาคอีสาน ซึ่งมีการกึ่งหนึ่งคือการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จุดเปลี่ยนสำคัญของวงโปงลางที่ในช่วงเวลานี้ก็คือ การเกิดขึ้นของวงโปงลางในสถาบันการศึกษา ทั้งโรงเรียน วิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยในภาคอีสาน²⁸

จากการศึกษาข้อมูลงานวิทยานิพนธ์ เรื่อง การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี และวิทยานิพนธ์ เรื่อง กระบวนการกลายเป็นสินค้าของประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยพบว่าประเด็น การวิเคราะห์วิวัฒนาการประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีนั้นเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยการแสดงในขบวนแห่เทียน

²⁸ คำเล่า มุสิกกา, “แนวความคิดการสร้างสรรคานาฏยประดิษฐ์อีสานในวงโปงลาง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558), หน้า 100-104.

เข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ด้วยเพราะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา และเป็นข้อมูลพื้นฐานที่เชื่อมโยงต่อการวิเคราะห์ความเป็นมาของการแสดงในขบวนแห่เทียนเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี รวมไปถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงในการศึกษารูปแบบของการแสดง และรูปแบบขบวนของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

2.5 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารเพื่อทำการศึกษารูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

2.5.1 แนวคิดและทฤษฎีการแสดงพื้นเมืองอีสาน

2.5.2 แนวคิดและทฤษฎีด้านองค์ประกอบของการแสดง

2.5.1.1 แนวคิดและทฤษฎีการแสดงพื้นเมืองอีสาน

ปราณี วงษ์เทศ ได้ให้ความหมายของคำว่า นาฏศิลป์พื้นบ้าน ซึ่งมักจะมีการใช้ที่ปะปนกัน จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงความหมายของศิลปะพื้นบ้าน และศิลปะพื้นเมือง ดังนี้

ศิลปะพื้นบ้าน หมายถึง “ศิลปกรรมที่มีรูปแบบเฉพาะของชุมชนหมู่บ้าน ที่อาจจะเป็นชุมชนเดียวหรือหลาย ๆ ชุมชน ที่มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องความเป็นมาของเผ่าพันธุ์ การทำมาหากินและการแยกอยู่อย่างโดด ๆ ห่างไกลจากการติดต่อกับชุมชนเมือง เช่น ผ้าซิ่นตีนจกของชาวบ้านลาวพวน ที่ตำบลหาดเสี้ยว อำเภอศรีสัชชนาลัย จังหวัดสุโขทัย”²⁹

ศิลปะพื้นเมือง หมายถึง “ศิลปะที่มีรูปแบบแพร่หลายอย่างกว้าง ๆ จนเป็นลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของหลาย ๆ ท้องถิ่น อาจพบทั้งที่หมู่บ้านและในเมือง เช่น ผ้ามัดหมี่ที่พบแพร่หลายทั่วไปเกือบตลอดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การเล่นเกมโนราห์ ซึ่งเป็นของชาวบ้านชาวเมืองในท้องถิ่นทางภาคใต้ของประเทศไทย การฟ้อนเล็บและการรำดาบ ซึ่งพบมากในภาคเหนือและการเล่นเพลงพิชฐาน และเพลงเรือของคนในภาคกลางแต่ก่อน ๆ”³⁰

นาฏศิลป์พื้นบ้านจึงหมายถึง “นาฏศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นจะมีลักษณะเรียบง่าย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านมีความสัมพันธ์กับชีวิตพื้นบ้านที่ไม่ซับซ้อน มีลีลาไปตามธรรมชาติมากกว่าที่จะประดิษฐ์”³¹

ส่วนแนวคิดและทฤษฎีการแสดงอีสานมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์หลายท่านมีการให้คำนิยามและรูปแบบของการแสดง ดังนี้

²⁹ ปราณี วงษ์เทศ, พื้นบ้านพื้นเมือง, (กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2525), หน้า 320.

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 319-320.

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21-22.

สุนนมาลย์ นิมเนตพันธ์ และ สุนนรตี นิมเนตพันธ์ ได้กล่าวถึงการแสดงพื้นเมืองอีสานว่า การแสดงพื้นเมืองภาคอีสานมีหลายชนิดแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยหลักใหญ่จำแนกออกได้สองกลุ่มคือ กลุ่มอีสานเหนือ ได้แก่ จังหวัดต่าง ๆ ในภาคอีสานยกเว้นสามจังหวัดในกลุ่มอีสานใต้ คือ จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ กลุ่มอีสานเหนือมีการแสดงพื้นเมือง เช่น เซิ้งบั้งไฟ หมอลำ เป็นต้น กลุ่มอีสานใต้มีการแสดงพื้นเมืองคือ เรือมอันเร กันตรึม กระโน้งบึงตอง เป็นต้น³²

ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ ได้กล่าวถึงการพ่อนอีสานและลักษณะการเคลื่อนไหวว่า “ท่าพ่อนของภาคอีสานนั้นมีความเป็นอิสระสูงคือ ไม่มีข้อจำกัดตายตัวทั้งมือและเท้า ส่วนใหญ่ท่าพ่อนจะได้มาจากท่าธรรมชาติและท่าพื้นฐานที่แตกต่างกันออกไปเฉพาะถิ่น ลักษณะท่ามือนี้อาจมีลักษณะเหมือน "ม่อนท่าวโย" หรือ ตัวหนอนไหมชักใย เป็นการพ่อนแบบหมุนมือพันกัน มีความอิสระ ขึ้นอยู่กับลีลาของผู้พ่อนที่จะขยับมือเคลื่อนไหวกายไปอย่างไร การจับนั้นนิ้วโป้งกับนิ้วชี้ไม่จรดกัน จะห่างกันเล็กน้อย ไม่สามารถกำหนดได้ว่าเป็นจับลักษณะไหน ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นจับหงาย จับหลัง จับปรกหลัง จับปรกหน้า คือไม่สามารถเอาหลักนาฏยศิลปะของภาคกลางมาจับท่าพ่อนของชาวอีสานได้”³³

และได้กล่าวถึงการแสดงของภาคอีสานว่า มีข้อสังเกตหลายประการที่แสดงถึงการแสดงทางภาคอีสาน ได้แก่

“1) ท่วงทำนองของดนตรี จังหวะ ลีลา เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ซึ่งแตกต่างจากภาคอื่น ๆ ของไทย

2) การแต่งกายของผู้แสดง คือ ถ้าผู้หญิงมักจะนุ่งซิ่นมัดหมี่ สวมเสื้อแขนกระบอก หม่มผ้าสไบหรือแพรขาว ผมเกล้ามวย ส่วนผู้ชายมักจะสวมเสื้อมือฮ่อม นุ่งโสร่งผ้าลายเป็นตา ๆ

3) ลักษณะโดดเด่นที่คงเอกลักษณ์ของภาคอีสานอย่างชัดเจนก็คือ เครื่องดนตรี ได้แก่ พิณ แคน โปงกลาง โหวด ไหซอง ฯลฯ ซึ่งแม้ยังไม่มีการบรรเลงก็พอจะบอกได้ว่าการแสดงต่อไปจะเป็นการแสดงของภาคอีสาน

³² สุนนมาลย์ นิมเนตพันธ์ และ สุนนรตี นิมเนตพันธ์, 2547: 53. อ้างถึงใน ปิ่นเกศ วัชรปาน, เอกสารประกอบการสอน รายวิชานาฏศิลป์พื้นเมือง, (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2560), หน้า 165.

³³ ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ, ศิลปะการพ่อนภาคอีสาน, (มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2532), หน้า 86-91.

4) ภาษาอีสานเป็นภาษาเฉพาะถิ่น ดังนั้นถ้าได้ยินเสียงเพลงที่มีสำเนียงหรือภาษาถิ่นอีสาน ก็เป็นการชี้ชัดว่าเป็นการแสดงของภาคอีสาน³⁴

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ได้ให้ความหมายของพ็อนอีสานว่า พ็อนอีสาน หมายถึง พ็อนพื้นเมืองของชุมชนชาวอีสานที่กำลังพัฒนาให้มีมาตรฐานหรือสร้างระบบแม่ท่าต่าง ๆ ขึ้น ตามอย่างแม่ท่ารำไทยของหลวง ความพยายามดังกล่าวนี้เกิดขึ้นในกลุ่มศิลปิน และนักวิชาการนาฏศิลป์หลายกลุ่มด้วยกัน เพื่อให้รูปแบบเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์อีสานชัดเจนยิ่งขึ้น และสะดวกในการถ่ายทอดโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อจัดทำเป็นหลักสูตรปฏิบัติในชั้นเรียนของสถาบันทางนาฏศิลป์หรือในโรงเรียน ก็ต้องมีการพัฒนาพ็อนอีสานแบบมาตรฐานไว้เพื่อเป็นเกณฑ์ในการวัดผลการศึกษา ความตายตัวของท่าพ็อนอีสานจึงได้รับการพัฒนาขึ้น³⁵

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้กล่าวถึง วงดนตรีอีสาน ว่า ดนตรีอีสานมีทั้งใช้บรรเลงเดี่ยว เช่น แคน ซึ่งนิยมเป่าประกอบการขับลำ และการบรรเลงผสมวง เช่น วงโปงลาง วงพิณแคนซอ แคนวง วงกลองยาว วงดนตรีผู้ไท วงมโหรี วงกันตรึม หากพิจารณาการผสมวงโดยใช้เกณฑ์โอกาสและขนบนิยม โดยแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ 1) การผสมวงเพื่อใช้บรรเลงในขบวนแห่ เช่น วงกลองยาว มโหรี กลองตุ้ม 2) การผสมวงเพื่อใช้บรรเลงประกอบขับกล่อม เช่น วงมโหรีอีสาน วงแคนหรือแคนวง 3) การผสมวงเพื่อใช้บรรเลงและประกอบการแสดง เช่น วงกันตรึม วงโปงลาง วงพิณแคนซอ³⁶

2.5.2 แนวคิดและทฤษฎีด้านองค์ประกอบของการแสดง

ปิ่นเกศ วัชรปาณ ได้กล่าวถึงแนวคิดและวิธีการสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นเมืองว่า นาฏศิลป์พื้นเมืองมีองค์ประกอบเรื่องแนวคิดในการนำเรื่องราวที่เป็นลักษณะความเป็นท้องถิ่นนำมาสร้างเรื่องราวประกอบการแสดงได้อย่างหลากหลาย มีความจำเป็นต่อการพัฒนานาฏศิลป์พื้นเมืองในท้องถิ่น ที่จำเป็นต้องมีความเข้าใจ ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสรรค์อย่างถูกต้องซึ่งสามารถสรุปวิธีการสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นเมืองในการใช้เป็นแนวทางการสร้างสรรค์ โดยมีรูปแบบกระบวนการคิดสามารถสรุปวิธีการสร้างสรรค์ได้ดังนี้

³⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 86.

³⁵ สุรพล วิรุฬห์รักษ์, นาฏศิลป์รัชกาลที่ 9, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 201-202.

³⁶ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2550 ; เจริญชัย ชนไพโรจน์, 2546. อ้างถึงใน คำล่ำ มุสิก, “แนวความคิดการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์อีสานในวงโปงลาง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558), หน้า 21.

- 1) การกำหนดเนื้อหา
- 2) การกำหนดรูปแบบท่าพ้อง
- 3) การกำหนดแนวเพลง
- 4) การกำหนดองค์ประกอบทางนาฏศิลป์

1) การกำหนดเนื้อหา เป็นการกำหนดเรื่องราวการสร้างสรรค์ของรำชุดหนึ่ง ๆ เพื่อแสดงออกถึงแนวคิดหลักของผู้สร้างสรรค์ การวางเนื้อหาของเรื่องราวจึงนิยมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ชุมชน ที่มีความเกี่ยวข้องกับคนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ ดังนี้

1.1) เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เช่น ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมพิธีกรรม จารีตประเพณีของชาวอีสาน นิทานพื้นบ้าน วรรณกรรมท้องถิ่น เทศกาล งานประจำปีการเล่นท้องถิ่น การทำมาหากิน ชาติพันธุ์

1.2) สะท้อนสังคม ความทุกข์ยากของคนในชุมชน เช่น ความแห้งแล้ง ความยากจนความเหลื่อมล้ำทางฐานะความเป็นอยู่ ความเหนื่อยยากในการทำงาน

1.3) คติธรรมทางศาสนา ปรัชญาในการดำรงชีพ เช่น ความเชื่อ การบูชา สิ่งศักดิ์สิทธิ์

1.4) ความกตัญญูต่อบิดามารดา การทดแทนบุญคุณ

2) การกำหนดรูปแบบท่าพ้องจากการกำหนดเนื้อหาของงาน ผู้สร้างสรรค์จะกำหนดรูปแบบการพ้องเพื่อใช้สื่อสารความหมาย โดยใช้รูปแบบทางนาฏศิลป์ที่เลือกให้เหมาะสมกับเรื่องราวของเนื้อหา การกำหนดรูปแบบการพ้องรำอาศัยความรู้พื้นฐานของผู้สร้างสรรคงานกับความริเริ่มสร้างสรรค์ที่ต้องการให้เกิดความแปลกใหม่ในงาน โดยมีลักษณะดังนี้

2.1) กำหนดจากการนำท่ารำนาฏศิลป์ไทยเป็นแม่แบบในการบรรจุท่ารำตามคำร้อง

2.2) กำหนดจากลักษณะสำคัญจากเอกลักษณ์เด่นของโครงสร้างที่นำมาเป็นต้นแบบ

2.3) กำหนดจากนาฏลักษณ์ท่าพ้องดั้งเดิมและนำมาสร้างสรรค์ท่ารำเพิ่มขึ้นโดยใช้การปรับปรุงทำให้มีความหลากหลายขึ้น

2.4) กำหนดจากจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ผสมผสานกับนาฏศิลป์สกุลอื่น ๆ เช่น ท่าบัลเลต์ ท่าประกอบจังหวะสากล

2.5) กำหนดจากการนำเอาท่าทาง อากัปกิริยาการทำมาหากิน นำมาสร้างสรรค์เป็นรูปแบบการพ้อง

2.6) กำหนดจากความสามารถของผู้แสดง ซึ่งมีความสามารถต่างกันในเรื่องของช่วงอายุ ความเข้าใจในเนื้อหาของงาน ความสามารถทางกายภาพ เช่น ระดับชั้นประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา มีผลต่อการสร้างสรรค์ทำนาฏศิลป์ที่มีความยากง่ายต่างกัน

3) การกำหนดแนวเพลง

3.1) กำหนดจากเพลงพื้นบ้านดั้งเดิม เช่น กลอนหมอลำ ทำนองกาพย์เซิ้งนำมาแต่งบทร้อง

3.2) กำหนดจากการเลียนแบบเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงใบไม้ เสียงลม เสียงสัตว์ร้อง

3.3) กำหนดจากการนำเพลงสมัยใหม่มาผสมผสานกับจังหวะเพลงพื้นบ้าน

4) การกำหนดองค์ประกอบทางนาฏศิลป์ หมายถึง การกำหนดด้านเครื่องแต่งกาย ด้านอุปกรณ์การแสดง ด้านฉาก เวที แสง ด้านการใช้พื้นที่เวที ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของ การสร้างสรรค์ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

4.1) ด้านเครื่องแต่งกาย

4.1.1) กำหนดการออกแบบเครื่องแต่งกายโดยใช้ การแต่งกายของคนพื้นถิ่นเป็นโครงสร้างหลัก เช่น นิยมใช้ผ้าพื้นเมืองตามท้องถิ่นอีสาน การนุ่งผ้าซิ่นสั้นและยาว การใส่เสื้อแขนกระบอก นำรูปแบบการแต่งกายมาประยุกต์ให้มีความแปลกใหม่ตามเนื้อหาของเรื่องราว

4.1.2) กำหนดจากการเลียนแบบธรรมชาติ เช่น ใช้ผ้าเบาบางเหมือนลอยลมมีลักษณะเหมือนใบไม้

4.1.3) กำหนดจากความนิยมตามสมัยปัจจุบัน เช่น มีการใช้เครื่องแต่งกายไทยร่วมสมัย ตัดลดสิ่งที่เป็นรายละเอียดออก คงเหลือแต่โครงสร้างหลักให้เห็นถึงรูปแบบเฉพาะ

4.2) ด้านอุปกรณ์การแสดง เป็นการเพิ่มความดึงดูดใจ มีสีสันทัน โดยกำหนดจากวัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นทั้งที่เป็นแบบธรรมชาติและแบบที่ทำขึ้นโดยเฉพาะเพื่อให้สอดคล้องกับเรื่องราวของท้องถิ่น เช่น การสร้างสรรค์ไม้พายเรือที่มีขนาดใหญ่กว่าของจริงความโดดเด่นของชุดที่แสดง

4.3) ด้านการกำหนดการใช้พื้นที่เวที

4.3.1) กำหนดจากรูปแบบแถวในนาฏศิลป์ไทยเป็นหลัก

4.3.2) กำหนดจากการใช้เวทีลักษณะทรงสี่เหลี่ยม หันหน้าไปยังผู้ชม ใช้เวทีสามด้าน

4.3.3) กำหนดจากการเคลื่อนที่ที่มีจุดประสงค์ในการเคลื่อนไหว
แบบกลุ่มเป็นสำคัญ

4.4) ด้านการกำหนดแนวเพลง

4.4.1) กำหนดจากเพลงพื้นบ้านดั้งเดิม เช่น กลอนหมอลำ ทำนอง
กาพย์เซิ้งนำมาแต่งบทร้อง

4.4.2) กำหนดจากการเลียนแบบเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงใบไม้
เสียงลมเสียงสัตว์ร้อง

4.4.3) กำหนดจากการนำเพลงสมัยใหม่มาผสมผสานกับจังหวะ
เพลงพื้นบ้าน³⁷

อริสโตเติล (Aristotle) ปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่ชาวกรีก ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของ
บทละครไว้ในหนังสือ เรื่อง โปเอทติกส์ (Poetics) โดยจำแนกออกเป็น 6 ส่วน

1) โครงเรื่อง (Plot) หมายถึง การลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในละครอย่างมีเหตุผล
และมีจุดมุ่งหมายปลายทาง คือ มีตั้งแต่ตอนต้น ตอนกลาง และตอนจบ มีการวางโครงเรื่องว่าจะมี
เรื่องราวอย่างไร

2) ตัวละคร และการวางลักษณะนิสัยตัวละคร (character and characterization)
ตัวละคร คือ ผู้กระทำเรื่องราวต่าง ๆ

3) ความคิด (thought) หรือ อแกนของเรื่อง (theme) คือ สารระข้อคิด หรือแนว
ปรัชญาที่นำเสนอต่อผู้ชม ความคิดนี้นอกจากจะบอกให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายแล้ว ยังเป็นข้อคิดที่ผู้ชม
จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองได้ด้วย

4) การใช้ภาษา (diction) หมายถึง ศิลปะของการถ่ายทอดเรื่องราว และความคิด
ของผู้ประพันธ์ออกมาทางคำพูดของตัวละคร หรือบทเจรจา โดยภาษาที่ใช้ต้องเป็นภาษาพูดไม่ใช่
ภาษาเขียน เพราะบทละครเป็นสิ่งที่เขียนขึ้นเพื่อการแสดงให้ผู้ชมดู

5) เพลง (song) บทเพลงที่ดีจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของบทละคร

6) ภาพ (spectacle) บทละครไม่ได้เขียนเพื่ออ่านหากแต่เขียนขึ้นเพื่อนำมาแสดง
บทบาทของตัวละครนำมาแสดงจะต้องเห็นได้จากใบหน้า ท่าทาง และจังหวะของการเคลื่อนไหว³⁸

³⁷ ปิ่นเกศ วัชรปาลณ, เอกสารประกอบการสอน รายวิชานาฏศิลป์พื้นเมือง, (คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2560), หน้า 12-14

³⁸ ทฤษฎีการละครของอริสโตเติล. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : cuir.car.chula.ac.th >
bitstream > Auangarun_sm_ch2 [26 มีนาคม 2563]

สรุป

ประเพณีการถวายเทียนในช่วงเข้าพรรษาในศาสนาพุทธ ในประเทศไทยได้มีหลักฐานปรากฏเกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติของพระมหากษัตริย์และประชาชนในช่วงเข้าพรรษามาตั้งแต่สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา จนมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งในปัจจุบันช่วงเข้าพรรษาพุทธศาสนิกชนทั่วทุกภาคในประเทศไทยจะมีการปฏิบัติตนเข้าวัด ฟังพระธรรมเทศนา ทำบุญตักบาตร เวียนเทียน ถวายผ้าอาบน้ำฝน ถวายเทียนพรรษา รวมไปถึงการนำเทียนพรรษาให้ไปถวายพระยังวัดจนกลายเป็นประเพณีแห่เทียนพรรษา ซึ่งประเพณีแห่เทียนพรรษานี้จะพบได้ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย ทั้งในกลุ่มครอบครัวขนาดใหญ่ โรงเรียน องค์กร ชุมชน อำเภอ และระดับจังหวัด โดยเป็นการแสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจ แรงศรัทธาในพุทธศาสนาของคนในท้องถิ่น ซึ่งงานประเพณีแห่เทียนพรรษาที่จัดขึ้นเป็นงานประจำจังหวัดนี้ พบว่ามีรูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย ทั้งการจัดขบวนแห่เทียนทางบกและขบวนแห่เทียนทางน้ำ มีการนำวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดนั้น ๆ มาผนวกเข้ากับการจัดงานประเพณี รวมไปถึงมีการนำกิจกรรม หรือวาระสำคัญต่าง ๆ เข้ามาเชื่อมโยงกับประเพณีแห่เทียนพรรษา

จังหวัดอุบลราชธานีก็เป็นหนึ่งจังหวัดที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา ประกอบกับการยึดถือศรัทธาความเชื่อในการประพฤติปฏิบัติตนตามฮีตสิบสองคองสิบสี่ ที่เกี่ยวกับการถวายเทียนในบุญเดือนแปดหรืองานบุญเข้าพรรษา อีกทั้งในอดีตที่ตั้งของจังหวัดอุบลราชธานีมีฝั่งอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงส่งผลให้ชาวอุบลราชธานีมีวิถีปฏิบัติในการทำเทียนมาตั้งแต่ในอดีต จากการทำแต่ละบ้านแต่ละครอบครัวนำเทียนเป็นเล่มไปถวายพระสงฆ์ยังวัดในช่วงเข้าพรรษา ได้เกิดการรวมกลุ่มนำเทียนแต่ละบ้านในชุมชนมามัดรวมติดกับกระบอกไม้ไผ่หรือลากล้วย พร้อมกับประดับตกแต่งเทียนในสวยงามก่อนที่จะมีการแห่เทียนไปถวายวัด เรียกว่า เทียนมัดรวมติดลาย ซึ่งต่อมาได้มีการหล่อเทียนโดยนำขี้ผึ้งมาหล่อรวมกันเป็นเทียนต้นใหญ่ผิวเรียบ พร้อมกับการประดับประดาตกแต่งลำต้นให้สวยงามแล้วนำไปถวายยังวัด

ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2436 กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ข้าหลวงต่างพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จมาเป็นข้าหลวงใหญ่ปกครองมณฑลลาวท้าว ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองอุบลราชธานี ใน พ.ศ. 2444 ในบุญเดือน 6 ประเพณีบุญบั้งไฟ มีการจัดการแห่บั้งไฟบริเวณกลางตัวเมือง เกิดทะเลาะวิวาทกันในขบวนแห่ที่รุนแรงจนถึงแก่ชีวิต จึงทรงให้มีการยกเลิกการจัดประเพณีแห่บั้งไฟบริเวณกลางเมือง และสนับสนุนประเพณีการถวายเทียนในช่วงเข้าพรรษาขึ้นมาแทน ทรงเห็นว่าชาวอุบลราชธานีมีการประพฤติปฏิบัติกันอยู่แล้ว ประกอบกับความเอื้ออำนวยทางด้านวัตถุดิบในการทำเทียนในพื้นที่ที่มีอยู่แล้ว จึงส่งผลให้ประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นงานบุญ

ประจำท้องถิ่นอย่างเป็นทางการ และประเพณีแห่เทียนพรรษามีการเปลี่ยนแปลงโดยมีแบบแผนและรูปแบบที่เป็นพิธีการ มีแนวคิดแบบภูมิภาคส่วนกลางมากขึ้น อีกทั้งการหล่อเทียนพรรษานี้ยังได้สร้างความสามัคคี ลดช่องว่างระหว่างชนชั้น และช่วยฝึกให้คนในท้องถิ่นมีความเป็นกลุ่มเป็นก้อนมากยิ่งขึ้น และได้มีการพัฒนาทั้งทางด้านรูปแบบการจัดงาน ต้นเทียน และรูปแบบขบวนแห่มาอย่างต่อเนื่อง ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน และประชาชนในจังหวัดเป็นอย่างดี จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ. 2518 - 2519 ทางจังหวัดอุบลราชธานีได้เชิญองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อศท.) เข้ามาสังเกตการณ์ในงานแห่เทียนพรรษา และร่วมวางแผนในยกระดับประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีให้เป็นงานระดับประเทศ และใน พ.ศ. 2520 ทางองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อศท.) หรือในปัจจุบันคือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) พิจารณาเห็นว่าควรส่งเสริมให้เป็นงานที่ยิ่งใหญ่ระดับชาติ จึงได้มาเข้าร่วมเป็นเจ้าภาพจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์งานประเพณีอย่างกว้างขวาง เป็นไปตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) ในด้านนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว และนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โดยให้มีการเชิญหน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี รวมไปถึงหน่วยงานชุมชนวัดจากต่างอำเภอเข้าร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษา อีกทั้งมีการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ทั้งต้นเทียน ขบวนแห่ การประกวดธิดาเทียนพรรษา รูปแบบการจัดงาน ให้เหมาะสมกับงาน ต้นเทียนที่จัดประกวดในงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งออกเป็น 3 ประเภท 1) ประเภทมัดรวมติดลาย 2) ประเภทติดพิมพ์ 3) ประเภทแกะสลัก ซึ่งได้มีการพัฒนามาตามลำดับ ใน พ.ศ. 2522 ทางจังหวัดอุบลราชธานีได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานเทียนพรรษาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเทศกาลเข้าพรรษาเป็นกรณีพิเศษเพื่ออัญเชิญเป็นเทียนชัยมิ่งมงคลนำขบวนแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี และนำไปจุดบูชาพระรัตนตรัยในพระอารามหลวงในจังหวัดอุบลราชธานี หลังจากที่มีหน่วยงานราชการเข้ามาร่วมดำเนินการจัดประเพณีแห่เทียนพรรษาส่งผลให้วัตถุประสงค์ รูปแบบของการจัดงานเปลี่ยนแปลงไปขึ้นอยู่กับนโยบายของบริหารและคณะกรรมการจัดงาน มีการเพิ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำเสนอเกี่ยวกับการเรียนรู้เทียนพรรษาและเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ใน พ.ศ. 2542 ได้มีการกำหนดชื่องานหรือรูปแบบของงานให้สอดคล้องกับวาระสำคัญของประเทศหรือจังหวัด งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี จึงมีชื่องานในแต่ละปีมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อศึกษาถึงความเป็นมาของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

เนื่องจากประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีเป็นประเพณีท้องถิ่นของชาวจังหวัดอุบลราชธานี และได้มีการนำเสนอถึงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอีสานในด้านต่าง ๆ รวมไปถึงด้าน

การแสดง ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแสดงอีสานมาใช้ในการกำหนดรูปแบบของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา โดยวิเคราะห์จากองค์ประกอบของการแสดง จึงได้นำแนวคิดทฤษฎีด้านการออกแบบการแสดงและองค์ประกอบการแสดงมาใช้ในการกำหนดหัวข้อ วางแนวทางในการบรรยายถึงองค์ประกอบการแสดงโดยละเอียด ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นแนวคิดทฤษฎีที่สำคัญในการวิเคราะห์ และจัดข้อมูลในด้านการศึกษารูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง การแสดงในขบวนแห่เทียนเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยศึกษาความเป็นมาของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2444-2562 รวมเป็นเวลา 118 ปี และรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา พ.ศ. 2562 การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่สามารถวิเคราะห์เป็นองค์ความรู้ โดยสามารถจำแนกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

- 3.1 รูปแบบการวิจัย
- 3.2 ขอบเขตของการศึกษา
- 3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 การนำเสนอข้อมูล

3.1 รูปแบบการวิจัย

วิทยานิพนธ์ เรื่อง การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเป็นการออกแบบรูปแบบการวิจัยเพื่อให้เหมาะสมกับประเด็นที่ต้องการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย และขอบเขตของการวิจัย โดยมีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกตการณ์ พร้อมการบันทึกด้วยเครื่องบันทึกเสียง บันทึกภาพนิ่ง และบันทึกภาพเคลื่อนไหว ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารประเภทสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อนำมาวิเคราะห์ จำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลอย่างเป็นระบบ และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

3.2 ขอบเขตของการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1 เนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาเพื่อให้ครอบคลุมกับประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับวันเข้าพรรษาในพระพุทธศาสนา

- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีการถวายเทียน และประเพณีแห่เทียนพรรษา
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับคติความเชื่อของชาวอีสาน
- 4) ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของจังหวัดอุบลราชธานี
- 5) ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี
- 6) ข้อมูลเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ นโยบายการท่องเที่ยว ข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี
- 7) ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

3.2.2 ระยะเวลา

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงความเป็นมาของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่ พ.ศ. 2444-2562 รวมเวลา 118 ปี เนื่องจาก พ.ศ. 2444 ถือเป็นปีแรกที่มีการจัดขบวนแห่เทียนพรรษา และพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน และการศึกษาในรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. 2562 เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการแสดงในปัจจุบัน

3.2.3 พื้นที่ในการศึกษา

ปัจจุบันหลายจังหวัดในประเทศไทยมีการจัดกิจกรรมในช่วงวันเข้าพรรษา และการจัดขบวนแห่เทียนพรรษา ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้เลือกพื้นที่ในการวิจัยแบบเจาะจงโดยเลือกประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีความเป็นมายาวนานถึง 118 ปี ซึ่งมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และเป็นงานประจำจังหวัดที่จัดอย่างยิ่งใหญ่ทุกปี โดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในจังหวัด ภายในงานมีกิจกรรมมากมายทั้งขบวนแห่เทียนพรรษา การประกวดต้นเทียน การประกวดธิดาเทียนพรรษา การเปิดชุมชนคนทำเทียน การประกวดเทียนนานาชาติ และกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการทำเทียนและพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นในหลายด้าน โดยในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสนใจเข้ามาเที่ยวชมงานเป็นจำนวนมาก

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายโดยพิจารณาจากบทบาทและการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจงที่สามารถให้ข้อมูลได้ตรงประเด็นที่ต้องการศึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความเป็นมาของงานประเพณีแห่เทียนพรรษา คณะกรรมการจัดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน คณะกรรมการจัดการแสดงในขบวน

แห่งประเทศไทยนพรรษาภาคกลางคืน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงในขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี

3.3.1 ผู้ที่มีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมาของงานประเพณีแห่งประเทศไทยนพรรษา และการแสดงในขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3 ท่าน

3.3.2 คณะกรรมการจัดการแสดงในขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษาภาคกลางวัน จำนวน 2 ท่าน

3.3.3 คณะกรรมการจัดการแสดงในขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษาภาคกลางคืน จำนวน 3 ท่าน

3.3.4 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงในขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยเป็นบุคคลที่เคยจัดการแสดง เข้าร่วมแสดง และชมการแสดง จำนวน 30 ท่าน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.4.1 แบบสัมภาษณ์เป็นแนวคำถามปลายเปิดที่ไม่ชี้นำคำตอบ โดยสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงในขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารจากแนวคิดทฤษฎีมาวิเคราะห์ตั้งเป็นประเด็นคำถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของประเพณีแห่งประเทศไทยนพรรษา ความเป็นมาของขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษา ความเป็นมาของการแสดงในขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษา และรูปแบบการแสดงที่ปรากฏในขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษา โดยมีประเด็นสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

3.4.1.1 ประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษาภาคกลางวัน และขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน

- ความเป็นมาของขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษาภาคกลางวัน
- ความเป็นมาของขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน
- การบริหารจัดการขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษา ทั้งต้นเทียน ขบวนรำ ขบวนจากจังหวัดหรือประเทศอื่นที่เข้าร่วมแสดง การจัดลำดับขบวน การจัดการปล่อยขบวน เส้นทางในการแห่งประเทศไทยนพรรษา จุดแสดง งบประมาณสนับสนุน และข้อกำหนดต่างๆ

3.4.1.2 ประเด็นสัมภาษณ์เกี่ยวกับการแสดงในขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษาภาคกลางวัน และการแสดงในขบวนแห่งประเทศไทยนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน

- ชื่อชุดการแสดง ที่มาและเนื้อหาของการแสดง
- การออกแบบการแสดง การคัดเลือกนักแสดง และการฝึกซ้อมนักแสดง
- รูปแบบการแสดง ทั้งท่ารำ แถว ดนตรี เครื่องแต่งกาย รูปแบบขบวน จำนวน

ผู้แสดง

3.4.2 แบบบันทึกการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เป็นแบบบันทึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ในขณะการลงพื้นที่สังเกตการณ์ด้วยการสัมภาษณ์ การชมการฝึกซ้อมการแสดง และการชมการแสดงในวันจริง

3.4.3 อุปกรณ์บันทึกเสียง บันทึกภาพนิ่ง และบันทึกภาพเคลื่อนไหว

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

กระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ในประเด็นที่เกี่ยวกับการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาดังแต่อดีตถึงปัจจุบัน เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ โดยมีกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.5.1 แหล่งข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ที่นำมาใช้ในการศึกษา ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ หนังสือทางวิชาการ สิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ และการค้นคว้าข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ดังนี้

3.5.1.1 เอกสารประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร งานวิจัย รายงานการประชุมทางวิชาการ เอกสารทางราชการ แผ่นพับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หนังสือ

- วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา ส่งเสริมประชาชนเข้าวัดปฏิบัติธรรม โดย กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม

- ประมวลภาพถ่ายเหตุการณ์เมืองอุบลราชธานีในรอบ 200 ปี โดย จังหวัดอุบลราชธานี

- อุบลราชธานี 200 ปี โดย จังหวัดอุบลราชธานี

- 222 ปี อุบลราชธานี โดย ระลึก ธาณี และคณะ

- เบิ่งประเพณีบ้านข่อย โดย เจริญ ตันมหาพราน

- เลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบล โดย มูลนิธิเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

- ศิลปะอลังการงานเทียน โดย เศรษฐมรินทร์

- วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดอุบลราชธานี โดยคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ

- อุบลราชธานีเมืองนักปราชญ์ โดยระลึก ธาณี และคณะ

- 6 รอบ 72 ปีข้อเขียน ข้อคิด ปราชญ์สุวิซ คุณผล โดยสุวิซ คุณผล

- อุบลศึกษา โดย ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นเมืองอุบลราชธานี

- รายงานการประเมินผล การจัดงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี พ.ศ. 2561 โดยสำนักงานสถิติจังหวัดอุบลราชธานี

- พื้นบ้านพื้นเมือง โดย ปราณี วงษ์เทศ
- เอกสารประกอบการสอน รายวิชานาฏศิลป์พื้นเมือง โดย ปิ่นเกศ วัชรปาด
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 โดย ราชบัณฑิตยสถาน
- นาฏศิลป์ไทยในรัชกาลที่ 9 โดย สุรพล วิรุฬห์รักษ์
- ศิลปะการฟ้อนภาคอีสาน โดย ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ
- ผ้าทอเมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัย โดย กรมศิลปากร

วารสาร

- วารสารการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ จังหวัดอุบลราชธานี ปีที่ 2 ฉบับที่ 7 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2553 โดยสำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี

วิทยานิพนธ์

- กระบวนการกลายเป็นสินค้าของประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดย กฤตยภรณ์ ตันติเศรฐ์
- แนวความคิดการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์อีสานในวงโปงลาง โดย คำล่า มุสิกา
- การฟ้อนอีสาน โดย ยุทธศิลป์ จุฑาวิจิตร
- การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดย สรัญพัฒน์ ต้นสุขเกษม
- แนวคิดทฤษฎีการฟ้อนล้านนาแบบใหม่ โดย อนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์
- การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ร่วมสมัยที่สะท้อนด้านมืดจากดอกกุหลาบ โดย ภัทราพร เจริญรัตน์

รายงานการประชุมทางวิชาการ

- การสัมมนาทางวิชาการ เรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้าน : กรณีอีสาน โดย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ 2532

เอกสารพิเศษ

- ระเบียบวาระการประชุม เรื่อง การเตรียมความพร้อมการจัดทำขบวนแห่เทียนพรรษา โดย เทศบาลนครอุบลราชธานี
- ระเบียบวาระการประชุม เรื่อง การจัดทำขบวนแห่เทียนพรรษา ประจำปี 2562 โดย เทศบาลนครอุบลราชธานี
- บันทึกข้อความ เรื่อง ขอเสนอหนังสือขอเชิญร่วมสืบสานวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษา ปี 2561 โดย สำนักการศึกษา งานส่งเสริม ศาสนา และวัฒนธรรม
- บันทึกข้อความ เรื่อง ขอพระราชทานเทียนพรรษา ประจำปี 2560 โดย สำนักการศึกษา งานส่งเสริม ศาสนา และวัฒนธรรม

- เอกสารประชาสัมพันธ์ ฉบับ 2/2538 การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา”
กรกฎาคม 2538. โดย โรงเรียนนาเรีนกุล อุบลราชธานี

3.5.1.2 เอกสารประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ เว็บไซต์ต่างๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ
ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี รวมไปถึงภาพถ่าย และภาพเคลื่อนไหว ที่เกี่ยวข้องกับ
ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

- Ubon Connect อุบลคอนเนก. งานประเพณีแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี 2562
แหล่งที่มา : [https://www.facebook.com/UbonConnect/videos/376627499656768/
UzpfSTEWMDAwMTE5NjlyMTU5NToyOTA0MTU5MzAy_OTY3MjQ5/](https://www.facebook.com/UbonConnect/videos/376627499656768/UzpfSTEWMDAwMTE5NjlyMTU5NToyOTA0MTU5MzAy_OTY3MjQ5/)

- UBON VR Cable. งานประเพณีแห่เทียนพรรษา 2562 แหล่งที่มา:
<https://www.youtube.com/watch?v=GSELOiEQb8&t=15416s>

- UBON VR Cable. งานประเพณีแห่เทียนภาคกลางคืน 2562 แหล่งที่มา:
https://www.youtube.com/watch?v=47-GCow7w_0&t=6074s

3.5.2 การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและบุคคลสำคัญ รวมไปถึงผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณี
แห่เทียนพรรษาและการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยเป็นคำถามปลายเปิด
มีรายชื่อดังต่อไปนี้

- ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะการแสดงประจำจังหวัดอุบลราชธานี
กระทรวงวัฒนธรรม อดีตคณะกรรมการประกวดการแสดงในขบวนแห่เทียนเข้าพรรษา ผู้ควบคุม
การฝึกซ้อมการแสดงในขบวนแห่เทียนตั้งแต่ พ.ศ. 2522-2562

- ทินกร อัดไพบูลย์ ผู้ก่อตั้งวงโปงลางอุบลราชธานี (ปัจจุบันวงโปงลางสังข์เงิน)
ควบคุมการฝึกซ้อมวงโปงลางสังข์เงินในการแสดงในขบวนแห่เทียนตั้งแต่ พ.ศ. 2522-2562

- เสรี ทองเลิศ รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา คณะกรรมการผู้ดำเนินการจัดการ
การขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ตั้งแต่ พ.ศ. 2535-2562

- เจ้านางนวลทอง ทองรินทร์สุพรรณ หัวหน้าฝ่ายจัดขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบ
แสงเสียงภาคกลางคืน ตั้งแต่ พ.ศ. 2552-2562

- สมคิด สอนอาจ ศิลปินมรดกอีสาน สาขาทัศนศิลป์ (ประติมากรรมเทียนพรรษา) ผู้ที่
เคยร่วมปฏิบัติงานในขบวนแห่เทียนเข้าพรรษา และเคยพบเห็นการแสดงในขบวนแห่เทียนเข้าพรรษา
ในอดีต

- ชาญณรงค์ ชลการ อดีตนายอำเภอศรีเมืองใหม่ ผู้ที่เคยร่วมปฏิบัติงานในขบวน
แห่เทียนพรรษา และเคยพบเห็นการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาในอดีต

- ศรราวดี เทียมประเสริฐ คณะกรรมการสภาอุตสาหกรรม จังหวัดอุบลราชธานี
ผู้ประสานเกี่ยวกับ การสำรองที่นั่งสำหรับชมการแสดงขบวนแห่เทียนพรรษา

- ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมการแสดงของแต่ละขบวนในการแสดงแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ได้แก่ ผ.ศ. วราภรณ์ วุฒิชัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, นางจินตนา ทองแจ่ม โรงเรียนนารีนุกูล, นางกิติมา บัวแย้ม โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม, นางภาสนีย์ โสมเกษตรินทร์ โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม, นางอภิสรวิสา วิสเพ็ญ นางอารยา กัณหา นางสาวณีย์ ดอกดวง และนายรัฐภูมิพิชญ์ กาญจนเสน โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี, นางจิราพันธ์ ไทรหำ โรงเรียนอุบลวิทยาคม, นางกาญจณี ประสานพันธ์ โรงเรียนปทุมวิทยากร, นางมานิตย์ รุ่งเรือง โรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี, ครูปัทมาวดี จำปาอ่อน โรงเรียนปทุมพิทยาคม, นายวิวัฒน์ ธานี มหาวิทยาลัยการจัการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, ครูลลิตา นัยนิตย์ โรงเรียนอาเวมารีอา, พระครูจิตวิสุทธินิพนธ์คุณ โรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา, นางสาวเบญจมาภรณ์ ถวิลไพร คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, นางบังอร จันโทวงศ์ นายทิวัดต์ วงอุทุม นายอนุชิต วันโท วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี, นายนิติวัฒน์ ดวงกลมณา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์, นางสาวจารุบล เบ็ญจลาภ โรงเรียนพระกุมาร, นางวรรณพร สิงคิบุตร นายปิยะพันธ์ สุกวาท โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช

- ผู้ควบคุมการฝึกซ้อมการแสดงของแต่ละขบวนในการแสดงแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ได้แก่ นางสาวศรินริศา โสภากู โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ, นางสาวอังศุณีย์ วรรณลี โรงเรียนเดชอุดม, นางบังอร จันโทวงศ์ นายทิวัดต์ วงอุทุม นายอนุชิต วันโท วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี

- ผู้แสดงและผู้ที่เคยพบเห็นการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ นางพวงมาศ จันคำ (สกุลเดิม บุญรัมย์) ผู้ที่เคยร่วมแสดงเมื่อ พ.ศ. 2485-2490, นางไสลทิพย์ กิจสวัสดิ์ไพศาล เคยชมการแสดง เมื่อ พ.ศ.2515-2562, นางอรวรรณ สกุลพอง ผู้ที่เคยร่วมแสดงเมื่อ พ.ศ. 2516-2518, นางสุจิตตรา วิมลพันธ์ ผู้ที่เคยร่วมแสดงเมื่อ พ.ศ. 2516-2518, นางพนิดา องค์กรสวัสดิ์ ผู้ที่เคยร่วมแสดงเมื่อ พ.ศ. 2523-2525, นางสาวอังศุณีย์ วรรณลี ผู้ที่เคยเข้าร่วมแสดงเมื่อ พ.ศ. 2546-2548, นางสาวปาริภา ก่อจิรพงศ์ ผู้ที่เคยร่วมแสดง เมื่อ พ.ศ. 2548-2550, นายสมชาติ เบญจถาวรอนันต์

3.5.3 การเก็บข้อมูลจากการลงภาคสนาม ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ณ จังหวัดอุบลราชธานี โดยการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อสอบถามข้อมูล บันทึกภาพนิ่ง และบันทึกภาพเคลื่อนไหว เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบขบวน รูปแบบการแสดง และองค์ประกอบของการแสดงทุกชุด โดยมีรายละเอียดดังนี้

- การชมการฝึกซ้อมการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่สังเกตการณ์การแสดงแต่ละขบวนประมาณ 2 สัปดาห์ ก่อนวันงานแห่เทียนพรรษา เนื่องจาก

เป็นช่วงเวลาที่การแสดงทุกชุดฝึกซ้อมการแสดงแบบครบองค์ประกอบ ทั้งท่ารำ การแปรแถว การซ้อมกับการบรรเลงดนตรีสด การแต่งกาย และการจัดเตรียมขบวน

- การชมการฝึกซ้อมการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่สังเกตการณ์การฝึกซ้อมใหญ่บริเวณสถานที่แสดงจริง เนื่องจากการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนนี้ จะมีการซ้อมใหญ่ของการแสดงทุกชุดในก่อนวันแสดง 1 วัน ตั้งแต่เวลา 13.00 น. เป็นต้น อีกทั้งเป็นการฝึกซ้อมการแสดงแบบครบองค์ประกอบ ทั้งท่ารำ การแปรแถว เพลงประกอบการแสดง รูปแบบขบวน ประกอบกับการใช้เทคนิคเสียงและไฟในยามค่ำคืน

- การชมการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน และการชมการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน 2 วัน คือ คืนวันอาสาฬหบูชา และคืนวันเข้าพรรษา ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งทีมงานออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เก็บภาพเครื่องแต่งกาย โดยจะจัดทีมงานถ่ายภาพเครื่องแต่งกายของนักแสดง บริเวณจุดรอแสดง จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 2 บันทึกภาพเคลื่อนไหว บันทึกรูปแบบการแสดงและรูปแบบขบวนบริเวณจุดชมการแสดง จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 ช่างภาพบันทึกภาพการแสดงและขบวนแห่เทียนพรรษา บริเวณจุดชมการแสดงทั้ง 2 ฝั่ง จำนวน 2 คน

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลรวมกับการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร เพื่อเป็นการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลและแหล่งข้อมูลของการศึกษาการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี อันเป็นการดำเนินการตามกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาจำแนกจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3.7 การนำเสนอข้อมูล

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนาวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาและรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยนำข้อมูลที่ได้จากกรวิเคราะห์นำเสนอในประเด็นพัฒนาการการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นำเสนอรูปแบบขบวนและกระบวนการดำเนินงานรวมไปถึงนำเสนอรูปแบบและองค์ประกอบของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาในปัจจุบันพร้อมภาพประกอบ เพื่อเป็นองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์ด้านการแสดงของขบวนแห่เทียนของงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี อีกทั้งเป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้า สร้างสรรค์การแสดงทางด้านศิลปวัฒนธรรมอีสานต่อไป

สรุป

การศึกษา การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาในกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีขอบเขตการศึกษา ด้านเนื้อหา ระยะเวลา และพื้นที่ในการศึกษา มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายโดยพิจารณาจากบทบาทและการมีส่วนร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี จำแนกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้ที่มีความรู้ทางด้านประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความเป็นมาของงานประเพณีแห่เทียนพรรษา 2) คณะกรรมการจัดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน 3) คณะกรรมการจัดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางคืน 4) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี มีการใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลทั้ง แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกสังเกตการณ์ อุปกรณ์บันทึกเสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหว และเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือวารสาร งานวิจัย รายงานการประชุมทางวิชาการ เอกสารทางราชการ แผ่นพับ และเอกสารประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และจำแนกหมวดหมู่ นำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 4 บทวิเคราะห์

การศึกษา การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีนี้ ผู้วิจัยต้องการมุ่งศึกษาความเป็นมาของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่ พ.ศ. 2444 ถึง พ.ศ.2562 และรูปแบบการแสดงใน พ.ศ. 2562 เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการแสดง เอกลักษณ์วัฒนธรรมในท้องถิ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของประเพณีแห่เทียนพรรษา ความเป็นมาของขบวนแห่และการแสดงในขบวนแห่ รูปแบบการแสดงนี้หมายรวมถึงกระบวนการดำเนินงาน จากข้อมูลทางด้านเอกสาร การลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม การศึกษาจากภาพถ่าย และภาพเคลื่อนไหว เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และเรียบเรียง ดังนี้

4.1 พัฒนาการของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

ยุคที่ 1 ระหว่าง พ.ศ. 2444-2499

ยุคที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2500-2519

ยุคที่ 3 ระหว่าง พ.ศ. 2520-2540

ยุคที่ 4 ระหว่าง พ.ศ. 2541-2550

ยุคที่ 5 ระหว่าง พ.ศ. 2551-2562

4.2 กระบวนการดำเนินการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา

4.2.1. กระบวนการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ภาคกลางวัน

4.2.2. กระบวนการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ประกอบแสงเสียง
ภาคกลางคืน

4.3 ขบวนแห่เทียนพรรษา

4.3.1 ลำดับขบวนและเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน

4.3.2 ลำดับขบวนและเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษา ประกอบแสงเสียง
ภาคกลางคืน

4.1 พัฒนาการของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ไม่มีหลักฐานหรือข้อมูลที่แน่ชัดว่ามีมาตั้งแต่เมื่อใด แต่มีหลักฐานที่กล่าวถึงการแสดงในขบวนแห่เทียนในช่วงเช้าพรรษา พ.ศ. 2444 เมื่อครั้งพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรพลธิประสงค์เสด็จมาเป็นข้าหลวงใหญ่ปกครองมณฑลลาวทวาย ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองอุบลราชธานี ได้ให้ชาวบ้านในแต่ละชุมชนทำเทียนพร้อมประดับตกแต่งให้สวยงาม ชาวบ้านมีการร้องรำทำเพลงฟ้อนรำอย่างสนุกสนาน แห่มารวมที่วังสัจด์ที่ประทับ

ของพระองค์ ซึ่งนับเป็นปีแรกที่มีการแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีอย่างเป็นทางการ ซึ่งการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษานี้เป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่มีมาพร้อมกับต้นเทียนและมีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการพัฒนาการเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นมา ผู้วิจัยจึงได้รวบรวม วิเคราะห์ และเรียบเรียงข้อมูลตั้งแต่ พ.ศ. 2444-2562 จำแนกออกเป็นช่วงเวลาตามหน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมและการดำเนินการจัดการที่เปลี่ยนแปลงตามบริบทต่าง ๆ อันส่งผลต่อรูปแบบการแสดง โดยแบ่งการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีออกเป็น 5 ยุค คือ ยุคที่ 1-4 เป็นรูปแบบของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน และยุคที่ 5 เป็นรูปแบบของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันและได้เกิดรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ดังนี้

ยุคที่ 1 ระหว่าง พ.ศ. 2444-2499

ในอดีตชาวจังหวัดอุบลราชธานีได้มีการประพฤติปฏิบัติตนตามคติความเชื่อ ฮีตสิบสองคองสิบสี่มาอยู่แล้ว ซึ่งในบุญเดือน 6 (เดือนพฤษภาคม) คือ บุญบั้งไฟ ชาวบ้านจะนิยมจัดประเพณีแห่บั้งไฟกันเป็นประจำ และในบุญเดือน 8 (เดือนกรกฎาคม) คือ บุญเข้าพรรษา ชาวบ้านจะนิยมนำเทียนไปถวายแด่พระสงฆ์ยังวัดตามชุมชน ต่อมาเมื่อพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ข้าหลวงต่างพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จมาเป็นข้าหลวงใหญ่ปกครองมณฑลลาวท้าว ซึ่งในบุญเดือน 6 มีการจัดประเพณีบุญบั้งไฟบริเวณกลางเมือง และมีเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายและวุ่นวาย ใน พ.ศ. 2444 พระองค์จึงทรงให้ยกเลิกการจัดประเพณีบุญบั้งไฟบริเวณกลางเมือง และสนับสนุนประเพณีแห่เทียนพรรษาในบุญเดือน 8 ขึ้นมาแทน โดยประทับ ก้อนแก้ว ได้กล่าวเกี่ยวกับการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาในยุคนี้อ้างถึงในวิทยานิพนธ์เรื่อง กระบวนการกลายเป็นสินค้าของประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีไว้ดังนี้ “การแห่ของชาวบ้านจะมีฆ้อง กลอง กรับ และการฟ้อนรำ ให้อรรถกวีด้วยความสนุกสนาน”³⁹ และกล่าวว่า “นอกจากนี้พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ ยังทรงจัดให้มีการประกวดต้นเทียน และขบวนแห่เทียนขึ้นเป็นครั้งแรกอีกด้วย โดยการจัดประกวดขบวนแห่เทียนพรรษาซึ่งกำหนดให้มีคุณสมบัติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดขบวนให้หญิงสาวและเพื่อนคอยถือต้นเทียนอยู่บนเกวียนหรืออาจเรียกว่า “นางฟ้าต้นเทียน” มีการเดินแห่เทียนพรรษา ตลอดจนการบรรเลงดนตรีและการแสดงต่าง ๆ ในขบวนแห่ ซึ่งก่อนที่จะมีการแห่เทียนพรรษาจะมีการจับฉลากเพื่อนำเทียนพรรษาของแต่ละขบวนไปถวายยังวัดต่าง ๆ และเมื่อมีการจับฉลากแล้วจึงค่อยนำ

³⁹ ประดับ ก้อนแก้ว, 2531. อ้างถึงใน กฤตยภรณ์ ตันติเศรษฐ์, “กระบวนการกลายเป็นสินค้าของประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี,” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556), หน้า 40.

ขบวนแห่ไปยังวัดที่ตนจับฉลากได้”⁴⁰ นอกจากนี้ กฤตยภรณ์ ตันติเศรษฐ ยังกล่าวว่า “ในยุคนี้มีการจัดขบวนแห่ด้วยหมอลำ หมอขับ หมอร้อง มีเครื่องดนตรีดีดีตีเป่าตามแต่จะหาได้ตามวิถีชีวิตชาวอุบลฯ”⁴¹

จากการสัมภาษณ์ ชาญณรงค์ ชลการ ได้เล่าถึงการแสดงในขบวนแห่เทียนที่เคยพบเห็นในช่วงประมาณ พ.ศ. 2495-2500 สรุปได้ว่า “การแสดงในขบวนแห่เทียนในยุคนี้ชาวบ้านแต่ละคุ้มวัดที่นำต้นเทียนมาร่วมแห่จะรำตามขบวนต้นเทียนของตน ในขบวนจะมีการถือเครื่องไทยทาน ดอกไม้ เทียน และสิ่งของของที่ใช้ไปถวายวัด โดยมีทั้งการแต่งกายแบบพื้นบ้านอีสานคือสวมเสื้อ นุ่งผ้าซิ่น ที่แตกต่างกัน และแต่งกายด้วยผ้าขาวแบบที่ชาวบ้านไปทำบุญที่วัด มีการออกทำทางรำรำไปคนละทิศคนละทางตามจังหวะดนตรีทั้ง กลองยาว แคน พิณ โดยจะรำเป็นกลุ่ม ๆ เคลื่อนไปเรื่อย ๆ ตามถนน ซึ่งเกือบทุกชุมชนวัดที่นำต้นเทียนมาแห่ในงานประเพณีจะมีขบวนรำมาร่วมแห่ด้วย”⁴² ซึ่งสอดคล้องกับ ผกามาศ จันคำ (สกุลเดิม บุญรัมย์) เล่าว่า “ประมาณ พ.ศ. 2485-2490 เคยได้เข้าร่วมแสดงงานบุญเข้าพรรษา ขณะนั้นอาศัยอยู่ในชุมชนวัดป่าใหญ่ (วัดมหานาราม) ชาวบ้านจะมารวมตัวกันที่วัดจำนวนมาก ชาวบ้านจะนิยมแต่งกายพื้นบ้านอีสานส่วนใหญ่จะสวมเสื้อฝ้าย นุ่งผ้าซิ่นต่อตีนซิ่น ผ้าเปียง ที่แตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่เครื่องแต่งกายจะทอตัดเย็บกันเอง ในขบวนแห่เทียนจะมีการพ้อนรำโดยรำตาม ๆ กันไป ประกอบกับการเป่าแคน ตีพิณ ตีกลอง ฉิ่ง ฉับให้จังหวะ”⁴³

ดังนั้น ในระหว่างประมาณ พ.ศ. 2444-2499 การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาเป็นการรำประกอบขบวนแห่เทียนพรรษา จัดขึ้นในวันเข้าพรรษา แรม 1 ค่ำ เดือน 8 โดยมีรูปแบบการแสดงดังนี้

- 1) หน่วยงาน โดยส่วนใหญ่พบว่า เป็นกลุ่มชาวบ้านจากชุมชนวัดที่นำต้นเทียนเข้ามาร่วมแห่ในประเพณีแห่เทียนพรรษา เนื่องด้วยตั้งแต่ในอดีตก่อน พ.ศ. 2444 การแห่เทียนพรรษาเข้าวัดจะปฏิบัติโดยชาวบ้านที่รวมตัวกันนำเทียนไปถวายพระสงฆ์ยังวัด
- 2) รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นบ้านในลักษณะไม่ตายตัว
- 3) รูปแบบขบวน มีการถือดอกไม้ ถือเทียน ถือเครื่องไทยทาน เดินในขบวนร่วมกับการพ้อนรำ ซึ่งรูปแบบขบวนนั้นมีรูปแบบไม่ตายตัว มักมีลักษณะเป็นกลุ่ม ๆ รำตามกันไปเรื่อย ๆ ตามเส้นทางที่กำหนดโดยไม่มีเส้นกั้นระหว่างผู้ชมกับขบวน

⁴⁰ ประดับ ก้อนแก้ว, 27 กรกฎาคม 2554. อ้างถึงใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 41.

⁴¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 41.

⁴² สัมภาษณ์ ชาญณรงค์ ชลการ, อดีตนายอำเภอศรีเมืองใหม่, 7 กันยายน 2561.

⁴³ สัมภาษณ์ ผกามาศ จันคำ (สกุลเดิม บุญรัมย์), ข้าราชการบำนาญ, 7 เมษายน 2563.

4) คนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงมักเป็นเครื่องดนตรีอีสานและเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ได้แก่ กลองยาว พิณ แคน ฉิ่ง ฉาบ กรับ ฆ้อง กลองตุ้ม พังฮาด บรรเลงเป็นจังหวะประกอบการขับร้อง ขับลำอย่างสนุกสนาน

5) การแต่งกาย จะแต่งกายด้วยผ้าอีสาน พบว่า มีการสวมเสื้อผ้าฝ้าย ผ้าไหม สวมผ้าซิ่นอีสาน ตามที่ตนเองจะหามาได้ ใครใคร่อยากแต่งงามเพียงใดก็แต่งมารำ บางชุมชนมีการกำหนดสีเครื่องแต่งกายให้เหมือนกัน

6) อุปกรณ์ประกอบการแสดง ไม่พบข้อมูลที่กล่าวถึงอุปกรณ์ประกอบการแสดง

7) ท่ารำ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการออกท่าทางแบบไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวขึ้นอยู่กับสัญชาตญาณของแต่ละบุคคล ผู้ใดใคร่ฟ้อนอย่างไรก็ฟ้อนไป ใครต้องการฟ้อนออกท่าทางอย่างใดก็สามารถทำได้ และยังพบว่ามีการออกท่าทางในลักษณะม้วนมือ วาดมือไปมา มีการกระแทกแขน ก้าวเดิน ย่ำเท้าตามจังหวะดนตรี สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ ได้กล่าวถึงการฟ้อนอีสานและลักษณะการเคลื่อนไหว ว่า “ท่าฟ้อนของภาคอีสานนั้นมีความเป็นอิสระสูงคือ ไม่มีข้อจำกัดตายตัวทั้งมือและเท้า ส่วนใหญ่ท่าฟ้อนจะได้อมาจากท่าธรรมชาติและท่าพื้นฐานที่แตกต่างกันออกไป เฉพาะถิ่น ลักษณะท่ามือ มีลักษณะเหมือน "ม่อนท่าวโย" หรือ ตัวหนอนไหมชักใย เป็นการฟ้อนแบบหมุนมือพันกัน มีความอิสระ ขึ้นอยู่กับลีลาของผู้ฟ้อนที่จะขยับมือเคลื่อนไหวกายไปอย่างไร การจับนั้นนิ้วโป้งกับนิ้วชี้ไม่จดกัน จะห่างกันเล็กน้อย ไม่สามารถกำหนดได้ว่าเป็นจับลักษณะไหน ไม่สามารถบอกได้ว่าเป็นจับหงาย จับหลัง จับปรกหลัง จับปรกหน้า คือไม่สามารถเอาหลักนาฏศิลป์ของภาคกลางมาจับท่าฟ้อนของชาวอีสานได้”⁴⁴ และได้นำแนวคิดของ ปราณี วงษ์เทศ กล่าวถึงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ว่า นาฏศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นจะมีลักษณะเรียบง่าย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะดนตรีและนาฏศิลป์พื้นบ้านมีความสัมพันธ์กับชีวิตพื้นบ้านที่ไม่ซับซ้อน มีลีลาไปตามธรรมชาติมากกว่าที่จะประดิษฐ์”⁴⁵ โดยนำมาใช้ในการกำหนดรูปแบบของการแสดง

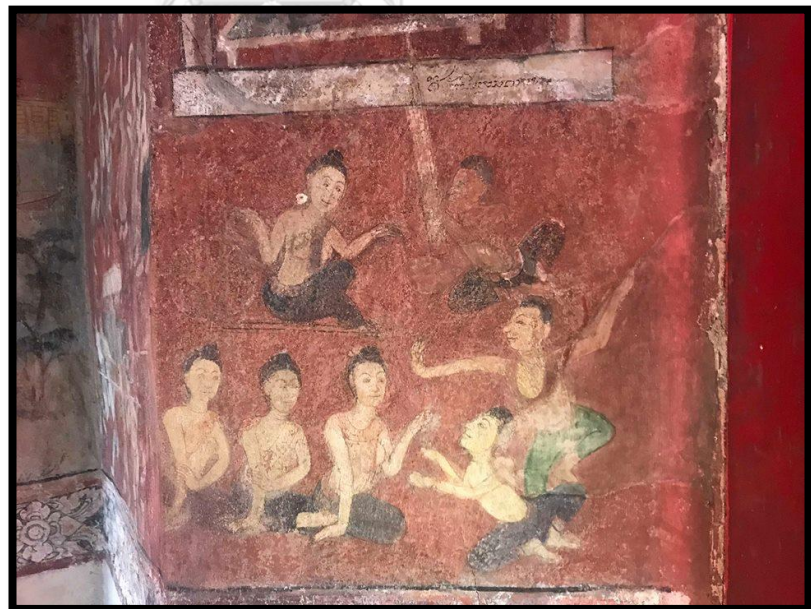
8) รูปแบบแถว ในยุคนี้พบว่าการแสดงไม่ได้มีการจัดรูปแบบแถวที่ตายตัว

⁴⁴ ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ, ศิลปะการฟ้อนภาคอีสาน, (มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2532), หน้า 86-91.

⁴⁵ ปราณี วงษ์เทศ, พื้นบ้านพื้นเมือง, (กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2525), หน้า 21-22.

ภาพที่ 19 ภาพจิตรกรรมฝาผนังหอพระพุทธรบาท วัดทุ่งศรีเมือง
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก คำล่า มุสิกกา

ภาพที่ 20 ภาพจิตรกรรมฝาผนังหอพระพุทธรบาท วัดทุ่งศรีเมือง
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก คำล่า มุสิกกา

จากภาพจิตรกรรมฝาผนังในข้างต้น เป็นภาพstupped หรือจิตรกรรมฝาผนังในหอพระพุทธรูปวัดทุ่งศรีเมือง สร้างขึ้นประมาณ พ.ศ. 2385 ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ภาพจิตรกรรมฝาผนังบางส่วนได้สอดแทรกวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ประเพณีวัฒนธรรมของชาวอุบลราชธานีในยุคสมัยของช่างแต้ม โดยจิตรกรรมฝาผนังเป็นการปลงศพแบบอีสาน โดยมีทั้งการแสดงมหรสพ การแสดงในลักษณะการแห่ และรูปแบบการแต่งกาย

รูปแบบการแสดงพบว่า มีการออกท่าทางพ้อนรำประกอบจังหวะ มีการเป่าแคน ขับหมอลำเดินเรียงรายกันไป โดยรูปแบบการแต่งกาย วิศปตย์ ชัยช่วย และคำล่า มุสิกกา ได้กล่าวถึงการแต่งกายของชาวอุบลราชธานีในช่วงปลายพุทธศตวรรษ 24 ถึงต้นพุทธศตวรรษที่ 25 โดยศึกษาจากจิตรกรรมฝาผนังในข้างต้นพอเห็นเค้าร่างของจารีตการแต่งกายแบบดั้งเดิม กล่าวคือ “ชายไว้ผมสั้นแบบทรงหลักแจว นุ่งผ้าขาวหรือโจงกระเบนสีพื้นต่าง ๆ เมื่อทำงานจะรั้งชายผ้าให้สูงขึ้น เรียกว่านุ่งเดี่ยว หากนุ่งผ้าลอยชายไม่เหน็บเดี่ยว เรียกว่า แตะเดี่ยว ถือว่าเป็นการแต่งกายแบบล่าลอง ถ้านุ่งเช่นนี้ออกนอกบ้านถือว่าไม่สุภาพ สำหรับท่อนบนส่วนมากปล่อยเปลือยเปล่า บางคนอาจมีผ้าพาดไหล่ทั้งชายทั้ง 2 ข้างไว้ด้านหลัง หรือมีผ้ามัดเอวไว้ ส่วนระดับเจ้านายหรือข้าราชการนั้น นุ่งผ้าลายมีทั้งที่สวมเสื้อและไม่สวมเสื้อ หญิงไว้ผมยาวเกล้าสูง มัดมวยผมด้วยผ้าสีแดง หรือสีขาว ปล่อยท่อนบน แต่บางคนมีผ้าเคียนนม หรือผ้าเคียนเอิก คือ ผ้าพันหน้าอกเอาไว้ บางคนมีผ้าห่มเฉียงไหล่ให้ชายด้านหนึ่งตกไว้อยู่ด้านหลังอย่างหลวม ๆ เรียกว่า เบียงบาย ขณะที่บางคนใช้ผ้าพาดบ่าทั้งชายทั้ง 2 ข้างไว้ด้านหลัง ผู้หญิงพื้นถิ่นทุกคนนุ่งผ้าขึ้น”⁴⁶

ยุคที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2500-2519

ใน พ.ศ. 2500 ประเทศที่นับถือศาสนาพุทธทั่วโลกได้รณรงค์ให้มีการจัดงานฉลองพุทธชยันตี 25 พุทธศตวรรษ โดยมีการจัดกิจกรรมด้านพุทธศาสนาเป็นงานสำคัญระดับประเทศ ประเทศไทยทางราชการมีการจัดงานฉลองกึ่งพุทธกาลขึ้นทั่วประเทศ ทำให้กิจกรรมด้านพุทธศาสนามีความเฟื่องฟูเป็นอย่างมาก ดังนั้นงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี จึงได้รับการสนับสนุนอย่างยิ่งใหญ่ ส่งผลให้การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษามีรูปแบบที่ปรับเปลี่ยนไป

⁴⁶ วิศปตย์ ชัยช่วย และคำล่า มุสิกกา, “ผ้าโบราณเมืองอุบลราชธานี,” ใน ผ้าทอเมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัย, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2561), หน้า 90.

จากการสัมภาษณ์ ชาญมรงค์ ชลการ ได้เล่าถึง การแสดงในขบวนแห่เทียนที่เคยพบเห็นในช่วงประมาณก่อน พ.ศ. 2508-2509 ว่า “การรำของชาวบ้านยังมีอยู่เช่นเดิม และมีโรงเรียนเข้ามาร่วมแสดงด้วย อีกทั้งประมาณ พ.ศ. 2511 น้องสาวของท่านขณะนั้นศึกษาอยู่โรงเรียนการช่างสตรี (ปัจจุบันวิทยาลัยอาชีวศึกษา อุบลราชธานี) ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับมัธยมในเขตอำเภอเมือง ได้เข้าร่วมแสดงในประเพณีแห่เทียนพรรษา”⁴⁷

จากการสัมภาษณ์ อรวรรณ สุกุลพอง ได้เล่าถึง การแสดงในขบวนแห่เทียนที่เคยได้เข้าร่วมแสดงและพบเห็นการแสดง ไว้ว่า “ประมาณ พ.ศ. 2516 ขณะนั้นศึกษาอยู่โรงเรียนตั้งใจอนุกุลศึกษา (โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี) ทางโรงเรียนได้นำนักเรียนเข้ามาร่วมรำในขบวนแห่เทียนพรรษา ทำรำ มีการตั้งวง จีบ ม้วนมือ ย่ำเท้า ยกเท้า ตะเท้า ทำรำ ทำซ้ำ ๆ อยู่ประมาณ 5 ท่า จัดเป็นแถวประมาณ 2-4 แถว ตามแต่ครูผู้ฝึกซ้อมจะเป็นผู้จัดการรำประกอบทำนองเพลงพื้นเมืองอีสาน โดยทางโรงเรียนจะนำเครื่องเครื่องขยายเสียงใส่รถเข็นแต่งกายด้วยชุดรำอีสานในแบบเดียวกันโดยทางโรงเรียนจัดทำให้ คือ สวมเสื้อผ้าฝ้ายแขนกระบอก นุ่งผ้าซิ่นอีสาน มีการนำกระดาษสีมาประดับตกแต่งคาดเป็นเส้นบนผ้าซิ่น มีเครื่องประดับ ได้แก่ เข็มขัด ทัดดอกไม้ จำนวนผู้แสดงประมาณ 20-30 คน โดยจะรำเคลื่อนแถวไปข้างหน้าเรื่อย ๆ นอกจากนี้ขบวนจากโรงเรียนฮั่วเฉียววงฮัก มีการนำนักเรียนแต่งกายด้วยชุดประจำชาติ จีน เวียดนาม มาร่วมเดินในขบวน บางขบวนมีการแต่งกายด้วยชุดนักเรียนถือเครื่องไทยทาน แต่การแสดงส่วนใหญ่ก็ยังมีรูปแบบการแสดงของชาวบ้านตามชุมชนต่าง ๆ เคลื่อนขบวนตามเส้นทางโดยมีรั้วไม้ไผ่กั้นระหว่างขบวนแห่กับผู้ชม⁴⁸ ซึ่งสอดคล้องกับ สุจิตตรา วิมลพจน์ เล่าว่า “พ.ศ. 2517 ได้เคยเข้าร่วมแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ขณะนั้นศึกษาระดับมัธยมโรงเรียนการช่างสตรี (ปัจจุบันวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี) ทำรำมีทั้งการจีบ ตั้งวง จีบส่งหลัง ยกเท้า ตะเท้า ผู้แสดงรำพร้อมเพรียงกัน เพลงประกอบการแสดงจะเปิดเครื่องเล่นเพลงและเครื่องขยายเสียง เคลื่อนตามขบวนรำ แต่งกายด้วยชุดอีสาน สวมเสื้อแขนกระบอก ทำด้วยผ้าฝ้าย นุ่งผ้าซิ่นอีสาน ประดับด้วยสร้อยคอที่ทำจากดอกไม้ ศิระษะทัดดอกไม้ สวมรองเท้าสาน ผู้แสดงไม่ต่ำกว่า 40 คน จัดเป็นแถว 4 แถว อีกทั้งได้เคยพบเห็นการแสดงในขบวนแห่ เช่น เข็งสวิง เข็งกระดืบ เข็งกระโป้ เข็งกระดั่ง นอกจากนี้ ยังเคย

⁴⁷ สัมภาษณ์ ชาญมรงค์ ชลการ, อดีตนายอำเภอศรีเมืองใหม่ ผู้ที่เคยพบเห็นการแสดง, 7 กันยายน 2561.

⁴⁸ สัมภาษณ์ อรวรรณ สุกุลพอง, ผู้ที่เคยร่วมแสดงและเคยพบเห็นการแสดง, 25 กันยายน 2561.

ชมการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา พบว่า ขบวนแห่เทียน มีการนำเรื่องราวพระเวสสันดรชาดก ตอนชูชก โดยแต่งกายและแสดงท่าทางตามเรื่องราว เข้ามาร่วมในขบวนด้วย⁴⁹

ดังนั้น ในระหว่างประมาณ พ.ศ. 2500-2519 รูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาได้พัฒนามาจากยุคที่ 1 โดยมีรูปแบบการแสดง ดังนี้

1) หน่วยงาน โดยส่วนใหญ่ยังคงเป็นการแสดงของชาวบ้านจากชุมชนวัดต่าง ๆ ที่นำต้นเทียนมาร่วมในงานประเพณีแห่เทียนพรรษาอย่างในยุคที่ 1 นอกจากนี้ยังพบว่าเริ่มมีขบวนการแสดงจากสถาบันการศึกษาที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี นำนักเรียน นักศึกษา เข้ามาร่วมแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา แต่ละขบวนจะมีจำนวนผู้แสดงประมาณ 20-50 คน

2) รูปแบบการแสดง มีทั้งการแสดงพื้นบ้านในลักษณะไม่ตายตัว และการแสดงพื้นเมืองอีสาน

3) รูปแบบขบวน มีการพ้อนรำ บรรเลงดนตรี ป้ายหน่วยงาน และมีการนำนักเรียน แต่งกายชุดนักเรียน ถือเครื่องไทยทาน เนื่องจากในช่วงเข้าพรรษานั้นนอกจากจะมีการนำเทียนไปถวายพระแล้ว ยังมีการนำผ้าอาบน้ำฝน เครื่องใช้ที่จำเป็นไปถวายพระสงฆ์ยังวัด ดังนั้นในขบวนแห่เทียนพรรษาจึงได้สะท้อนถึงการปฏิบัติตนในช่วงเข้าพรรษาจึงได้มีการนำเครื่องไทยทาน เครื่องสักการะ เข้ามาร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษา บางขบวนมีการแต่งกายตามเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนามาร่วมเดินในขบวน เนื่องจากประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาโดยตรง ดังนั้นจึงได้มีการนำเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธศาสนา พระเวสสันดรชาดก มาถ่ายทอดผ่านการแต่งกาย การออกท่าทาง อีกทั้งในสถาบันการศึกษามีการสอนเกี่ยวกับเรื่องราวในพุทธศาสนาอยู่แล้วจึงเป็นการนำความรู้มาบูรณาการร่วมกับการแสดง บางขบวนเป็นสถาบันการศึกษาหลักสูตรต่างประเทศ ได้มีการนำนักเรียนแต่งกายด้วยชุดประจำชาติ ได้แก่ จีน เวียดนาม เข้ามาร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษาด้วย เนื่องจากเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ชาวจีน และเวียดนาม ได้มีการมาตั้งถิ่นฐานอาศัยประกอบอาชีพอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานีจำนวนมากจนถือได้ว่าเป็นหนึ่งในชาวอุบลราชธานี

4) ดนตรีและเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง มีทั้งการบรรเลงดนตรีสดด้วยเครื่องดนตรีอีสาน เดินไปพร้อมกับขบวนรำ และการเปิดเครื่องเล่นเพลงโดยใช้เครื่องขยายเสียงที่แต่ละขบวนจัดเตรียมมาเอง ใช้ทำนองเพลงหรือการขับร้องทำนองพื้นเมืองอีสาน

5) การแต่งกาย แต่งกายด้วยผ้าอีสาน ซึ่งมีทั้งการแต่งกายพื้นบ้านอีสานตามที่ตนเองหามาได้ โดยทั้งการกำหนดสีการแต่งกายและไม่ได้กำหนดสีการแต่งกาย เช่นในยุคที่ 1 และการแต่งกายพื้นเมืองอีสานในรูปแบบเดียวกัน ซึ่งทางสถาบันการศึกษามักจะจัดหาให้ โดยสวมเสื้อ

⁴⁹ สัมภาษณ์ สุจิตตรา วิมลพัชนี, ผู้ที่เคยร่วมแสดงและพบเห็นการแสดง 20 มีนาคม 2563.

แขนยาวหรือแขนกระบอก นุ่งผ้าชิ้นอีสาน รวมไปถึงมีการนำกระดาดสีมาประดับตกแต่งผ้าชิ้น สวมเครื่องประดับ สร้อย เข็มขัด ทัดดอกไม้ บางขบวนเครื่องประดับที่ใช้เป็นการประดิษฐ์ขึ้นเองตามวัสดุที่มีในท้องถิ่น เป็นไปได้ว่าเนื่องจากการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษามีจำนวนผู้แสดงจำนวนมาก การจัดหาเครื่องแต่งกายต้องใช้งบประมาณสูง อีกทั้งแต่ละปียังต้องมีการเปลี่ยนการแสดงไม่ให้ซ้ำปีที่ผ่านมา จึงต้องได้มีการนำกระดาดสีมาประดับตกแต่งผ้าชิ้น และนำวัสดุที่มีสีเงินหรือสีใกล้เคียงมาประดิษฐ์เป็นเครื่องประดับ

6) อุปกรณ์ประกอบการแสดง มีการนำอุปกรณ์ใช้ในการทำมาหากิน หรือวิถีการดำรงชีวิตนำมาสร้างสรรค์เป็นการแสดง ได้แก่ เชิงสวิง เชิงกระต๊อบ เชิงกระบี่ เชิงกระบี่ไป เชิงกระด้าง

7) ทำรำ ในช่วงยุคนี้มีทั้งการรำในแบบยุคที่ 1 คือ การออกท่าทางลักษณะไม่ตายตัว และพบว่า การรำได้มีการพัฒนาท่ารำให้เป็นแบบแผนชัดเจนมากขึ้น มีการตั้งวง การจับ การม้วนมือ การย่ำเท้า การยกเท้า การแตะเท้า อย่างนาฏศิลป์ไทย มีการนำท่ารำที่เป็นแบบแผนที่เรียนในสถาบันการศึกษามาใช้ในการแสดง อีกทั้งขณะนั้นได้มีสถาบันที่สอนเกี่ยวกับนาฏศิลป์โดยตรงอย่างวิทยาลัยนาฏศิลป์ขึ้นแล้ว จึงมีความเป็นไปได้ว่า การใช้ท่ารำที่ตายตัวเป็นแบบแผนนี้ได้ถูกนำมาสอนในสถาบันการศึกษา เมื่อมีขบวนจากสถาบันการศึกษาเข้ามาร่วมแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา จึงส่งผลให้การแสดงมีการพัฒนาในรูปแบบที่เปลี่ยนไป สอดคล้องกับแนวคิดของ สุรพล วิรุฬห์รักษ์ ที่กล่าวถึง ฟ้อนอีสาน ว่า “ฟ้อนพื้นเมืองของชุมชนชาวอีสานที่กำลังพัฒนาให้มีมาตรฐานหรือสร้างระบบแม่ท่าต่าง ๆ ขึ้น ตามอย่างแม่ท่ารำไทยของหลวง ความพยายามดังกล่าวนี้เกิดขึ้นในกลุ่มศิลปินและนักวิชาการนาฏศิลป์หลายกลุ่มด้วยกัน เพื่อให้รูปแบบเอกลักษณ์ของนาฏศิลป์อีสานชัดเจนยิ่งขึ้น และสะดวกในการถ่ายทอดโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อทำเป็นหลักสูตรปฏิบัติในชั้นเรียนของสถาบันทางนาฏศิลป์หรือในโรงเรียน ก็ต้องมีการพัฒนาฟ้อนอีสานแบบมาตรฐานไว้เพื่อเป็นเกณฑ์ในการวัดผลการศึกษา ความตายตัวของท่าฟ้อนอีสานจึงได้รับการพัฒนาขึ้น”⁵⁰ การแสดงมักเป็นการใช้ท่ารำในลักษณะรำครบจำนวนท่าแล้วเริ่มรำใหม่ รำวนซ้ำท่ารำเดิมไปเรื่อย ๆ

8) รูปแบบแถว ในช่วงยุคนี้ มีทั้งการรำในรูปแบบแถวที่ไม่ตายตัวมีลักษณะเป็นกลุ่ม ๆ และการรำจัดเป็นแถวตอนลึก 2-4 แถว เนื่องจากการรำลักษณะขบวนจำเป็นต้องคำนึงความพร้อมเพรียง จึงได้มีการจัดเป็นแถวเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบ สวยงาม และสะดวกต่อการฝึกซ้อม โดยจะแสดงเคลื่อนขบวนแถวไปข้างหน้าเรื่อย ๆ ตลอดเส้นทางที่กำหนด โดยมีรั้วไม้ไผ่กั้นระหว่างขบวนแห่กับผู้ชมบริเวณจุดพิธีการ

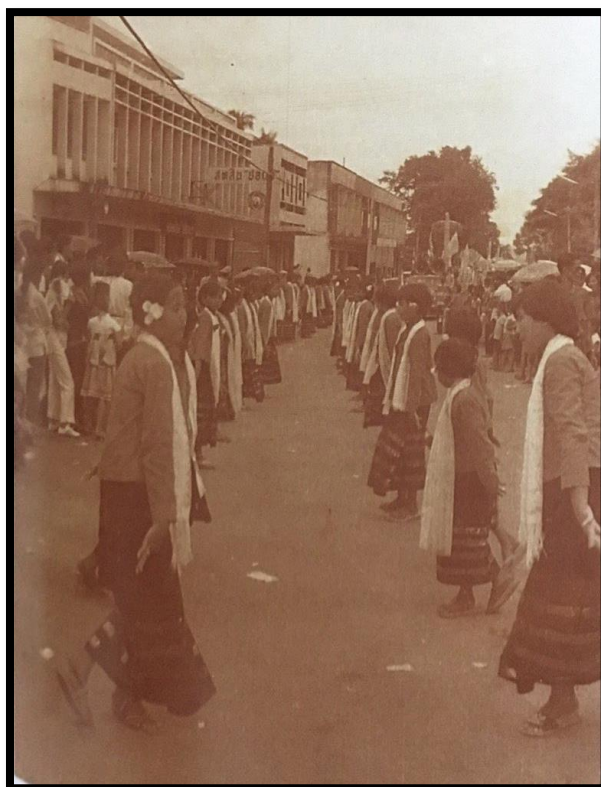
⁵⁰ สุรพล วิรุฬห์รักษ์, นาฏศิลป์รัชกาลที่ 9, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 201-202.

และใน พ.ศ. 2518 และ พ.ศ. 2519 คณะกรรมการจัดงานได้พิจารณาเห็นว่างานแห่เทียนพรรษาได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในจังหวัดเป็นอย่างดี จึงเห็นสมควรให้จัดเป็นงานใหญ่ระดับชาติ จึงเชิญองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อศท.) หรือในปัจจุบันคือการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เข้ามาสังเกตการณ์งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

ภาพที่ 21 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันในอดีต
ที่มา: จังหวัดอุบลราชธานี, ประมวลภาพถ่ายเหตุการณ์เมืองอุบลราชธานีในรอบ 200 ปี, (2535),
หน้า 97.

จากภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาในอดีตนี้ เป็นการแสดงจากชุมชนวัดป่าแสนอุดมแสดงนำหน้าต้นเทียน ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าเป็นนักเรียนจากสถาบันการศึกษาที่จับคู่กับทางวัด หรืออยู่ในชุมชนวัด ผู้แสดงรำในท่าเดียวกัน จัดเป็น 3 แถว แถวละประมาณ 10-12 คน ผู้แสดงประมาณ 30-40 คน แต่งกายด้วยเสื้อแขนยาวหรือแขนกระบอก นุ่งผ้าซิ่นสั้นคลุมเข้าผ้าคล้องคอ สวมรองเท้าสาน มีการถือป้ายหน่วยงานนำหน้าขบวนรำ ภาพนี้ถ่ายบริเวณหน้าห้างหุ้นส่วนจำกัด สหสินปอแซ ถนนผาแดง ซึ่งก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. 2508-2510 ข้อมูลจากภาพดังกล่าวจึงสันนิษฐานได้ว่าเป็นการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาในยุคที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2500-2519

ภาพที่ 22 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันในอดีต
ที่มา: จังหวัดอุบลราชธานี, ประมวลภาพถ่ายเหตุการณ์เมืองอุบลราชธานีในรอบ 200 ปี,
(2535), หน้า 97.

จากภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาในอดีตนี้ เป็นการแสดงนำหน้าต้นเทียน ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าเป็นนักเรียนจากสถาบันการศึกษาที่จับคู่กับทางวัด หรืออยู่ในชุมชนวัด ผู้แสดงรำในท่าเดียวกันในลักษณะรำในท่าตรงข้ามกัน จัดเป็นแถว 2 แถว แต่งกายด้วยเสื้อแขนยาวหรือแขนกระบอก นุ่งผ้าซิ่นยาวกรอมเท้า ผ้านล่องคอ ทัดดอกไม้ข้างหู สวมรองเท้าสาน ภาพนี้ถ่ายบริเวณหน้าห้างหุ้นส่วนจำกัด สหสินปอแซ่ ข้อมูลจากภาพดังกล่าวจึงสันนิษฐานได้ว่าเป็นการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาในยุคที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2500-2519

ภาพที่ 23 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันในอดีต
ที่มา: จังหวัดอุบลราชธานี, ประมวลภาพถ่ายเหตุการณ์เมืองอุบลราชธานีในรอบ 200 ปี, (2535),
หน้า 97.

จากภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาในอดีตนี้ เป็นการแสดงรำในท่าเดียวกัน โดยพร้อมเพรียง จัดเป็นแถวคู่ชาย-หญิง ทั้งหมด 4 แถว ซึ่งมีผู้แสดงจำนวนมาก ไม่ต่ำกว่า 60 คน ผู้แสดงหญิงแต่งกายด้วยเสื้อแขนยาวหรือแขนกระบอก นุ่งผ้าซิ่นยาวกรอมเท้า มีผ้าเปี่ยง ทัดดอกไม้ ข้างหู สวมรองเท้าสาน ส่วนผู้แสดงชายสวมเสื้อคอกลมแขนสั้น สวมกางเกงขายาว มีผ้าคาดเอว ภาพนี้ถ่ายบริเวณหน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม ถนนอุปราชา มีรั้วไม้ไผ่กั้นระหว่างขบวนแห่กับผู้ชม อาคารขนาดใหญ่ด้านหลังคือ โรงภาพยนตร์เฉลิมวัฒนา (ปัจจุบันห้างสรรพสินค้าอูบลพลาซ่า) ซึ่งเปิดให้บริการเมื่อประมาณ พ.ศ. 2510 ข้อมูลจากภาพดังกล่าวจึงสันนิษฐานได้ว่าเป็นการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาในยุคที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2500-2519

ยุคที่ 3 ระหว่าง พ.ศ. 2520-2540

พ.ศ. 2520 องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อสท.) หรือปัจจุบันคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) พิจารณาเห็นว่าควรส่งเสริมงานประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานีให้ป็นงานที่ยิ่งใหญ่ระดับชาติ และเข้าร่วมเป็นเจ้าภาพจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวประชาสัมพันธ์งานประเพณีอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้จังหวัดอุบลราชธานีได้จัดงานสัปดาห์ประเพณีแห่เทียนพรรษา จัดให้มีการ

ประกวดต้นเทียน ประกวดการแสดงในขบวนแห่ และการประกวดนางงามเทียนพรรษา โดย ศิริเพ็ญ อัดไพบุลย์ ได้เล่าถึงการประชาสัมพันธ์งานนี้ว่า “พ.ศ. 2522 องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้เข้ามาเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีตั้งแต่เดือนมกราคม เพื่อต้องการสนับสนุนและนำเสนออย่างครอบคลุมในทุกด้าน มีการถ่ายทำโฆษณาประชาสัมพันธ์งานประเพณีไปทั่วโลก”⁵¹

ในยุคนี้จะพบว่า สถาบันการศึกษาเริ่มเข้ามามีบทบาทในด้านการแสดงมากขึ้น ในขณะที่การแสดงของชาวบ้านจากชุมชนวัดก็ยังคงอยู่ ซึ่งขบวนแห่เทียนพรรษานี้ทางต้นเทียนจะจับคู่กับขบวนรำ โดยมีทั้งขบวนรำจากสถาบันการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสถาบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ที่อยู่ในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานีจับคู่กับต้นเทียนของทางวัด ขบวนแสดงที่มาพร้อมกับต้นเทียนของชุมชนวัดหรืออำเภอของตน ทั้งในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานีและต่างอำเภอ ขบวนแสดงนี้จะได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางวัดที่จับคู่ด้วย สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ เรื่อง การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้กล่าวถึงขบวนแห่นี้ว่า “ขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี มีวิธีการจัดหาขบวนรำอยู่ 2 วิธี คือ วิธีแรกซึ่งเป็นวิธีที่ใช้ในช่วงปีแรก ๆ มีลักษณะเหมือนการเข้าร่วมขบวนแห่ในยุคอดีต คือ ขบวนรำจะมาจากชุมชนในคุ้มวัด แต่มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นสถาบันการศึกษาที่อยู่ในคุ้มวัด หรืออยู่ใกล้คุ้มวัดนั้น ๆ โดยทางวัดจะเข้าไปขอความร่วมมือกับทางสถาบันการศึกษาให้จัดส่งขบวนรำเข้าร่วมขบวนแห่ของคุ้มวัด หรือในบางครั้งทางสถาบันการศึกษาก็จะเข้าไปเสนอตัวขอมีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมในชุมชนในคุ้มวัดเอง และวิธีที่สอง คือการที่ทางจังหวัดเป็นผู้จัดขบวนแห่ เนื่องจากเมื่อมีการประกวด คุ้มวัดต่าง ๆ ก็พยายามที่จะจัดให้ดีที่สุด สวยที่สุด แปลกใหม่ที่สุด เพื่อแข่งขันกัน”⁵²

ดังนั้น พ.ศ. 2520 จึงได้มีการจัดการประกวดการแสดงขบวนแห่เทียนขึ้น จากการสัมภาษณ์ ศิริเพ็ญ อัดไพบุลย์ ได้เล่าถึงการประกวดนี้ว่า “ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เข้าร่วมประกวดเป็นปีแรกประมาณ พ.ศ. 2523 ซึ่งก็ได้รับรางวัลชนะเลิศติดต่อกัน 3 ปี หลังจากนั้นจึงไม่เข้าร่วมการประกวดอีก เนื่องจากต้องการเปิดโอกาสให้กับสถาบันอื่น ๆ อีกทั้งผู้แสดงเป็นเด็กโต

⁵¹ สัมภาษณ์ ศิริเพ็ญ อัดไพบุลย์, ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะการแสดงประจำจังหวัดอุบลราชธานี กระทรวงวัฒนธรรม, 17 มกราคม 2562.

⁵² สรรณพัฒน์ ต้นสุขเกษม, “การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2547), หน้า 106.

จึงไม่ยอมไปแข่งขันกับเด็กเล็ก (ประถมศึกษา มัธยมศึกษา) จึงได้มาแสดงให้กับขบวนเทียนพระราชทานซึ่งก่อนหน้านี้ขบวนเทียนพระราชทานไม่มีขบวนรำ โดยไม่รับงบประมาณจากผู้ใดสถาบันเป็นผู้ดูแลค่าใช้จ่ายเอง ต่อมาได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการตัดสินการประกวดการแสดงในขบวนแห่ซึ่งพบปัญหาในเรื่องขบวนไม่เคลื่อนหรือเคลื่อนไปได้ช้า บางขบวนมีการแปรแถว บางขบวนมีการนั่งรำ ส่งผลให้ขบวนด้านหลังติด จึงได้กำหนดเกณฑ์การประกวดคือ ขบวนต้องเคลื่อนไปด้านหน้าเรื่อย ๆ ไม่ให้รำอยู่กับที่ ไม่หยุดรำ หยุดนั่ง หยุดไหว ให้สมกับคำว่า “ขบวนแห่” รูปแบบการแสดง ทำรำ การแต่งกาย ขอความร่วมมือให้เป็นแบบพื้นบ้านอีสาน ซึ่งขบวนที่ชนะการประกวดที่จะได้รับรางวัลเป็นเงินจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี”⁵³ และ จินตนา ทองแจ่ม กล่าวว่า “พ.ศ. 2526 เข้าบรรจุเป็นข้าราชการครูโรงเรียนนารีนุกูล ได้นำการแสดงของโรงเรียนเข้าร่วมประกวดในขบวนแห่เทียนพรรษา ซึ่งเป็นการประกวดในลักษณะรวมทุกสถาบันการศึกษาที่เข้ามาร่วมแห่”⁵⁴ และใน “พ.ศ. 2533-2537 การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาได้รับรางวัลชนะเลิศและรองชนะเลิศ 5 ปีติดต่อกัน”⁵⁵ จากคำบอกเล่านี้แสดงให้เห็นว่าการประกวดการแสดงนี้เป็นการแข่งขันในลักษณะรวมทุกขบวนไม่ได้มีการแบ่งตามช่วงวัยของผู้แสดง

นอกจากนี้ พ.ศ. 2535 มีงานเฉลิมฉลองอุบลราชธานี 200 ปี มีการขยายเวลาการจัดงานเป็น 5 วัน เป็นครั้งแรก ซึ่งในวันที่สี่มีพิธีเปิดงานแห่เทียนพรรษา ประกวดขบวนแห่ ประกาศผลการตัดสินการประกวดต้นเทียนและขบวนแห่ และพิธีมอบรางวัล⁵⁶

เนื่องจากในยุคนี้มีการจัดการประกวดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ขบวนที่เข้าร่วมการประกวดจึงมีความพิถีพิถัน จึงส่งผลให้การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษามีการพัฒนาและมีการตื่นตัวด้านการแสดงมากขึ้น ดังนั้น ระหว่าง พ.ศ. 2520-2540 จึงมีรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁵³ สัมภาษณ์ ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์, ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะการแสดงประจำจังหวัดอุบลราชธานี กระทรวงวัฒนธรรม, 17 มกราคม 2562.

⁵⁴ สัมภาษณ์ จินตนา ทองแจ่ม, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนารีนุกูล ผู้สร้างสรรค์การแสดง, 10 กรกฎาคม 2562.

⁵⁵ โรงเรียนนารีนุกูล อุบลราชธานี, “เอกสารประชาสัมพันธ์ ฉบับ 2/2538 การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา”, กรกฎาคม 2538.

⁵⁶ มุลนิธิเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี, เลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบลอุบลราชธานี, (อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550), หน้า 73.

- 1) หน่วยงาน ชาวบ้านจากชุมชนวัดหรืออำเภอผู้แสดงประมาณ 20-50 คน และสถาบันการศึกษาในเขตอำเภอเมืองและต่างอำเภอ ผู้แสดงประมาณ 80-100 คน
- 2) รูปแบบการแสดง มีทั้งการแสดงพื้นบ้านในลักษณะไม่ตายตัว และการแสดงพื้นเมืองอีสาน
- 3) รูปแบบขบวน มีการฟ้อนรำ บรรเลงดนตรี และมีการถือป้ายหน่วยงาน ป้ายคำขวัญต่าง ๆ มีการถือเครื่องไทยทาน มีการถือเครื่องสักการะ ชั้นหมากเบ็ง พานบายศรี ตุงอีสาน เดินร่วมอยู่ในขบวน
- 4) ดนตรีและเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง มีทั้งการบรรเลงดนตรีสดด้วยเครื่องดนตรีอีสาน เป่าแคน ตีพิณ วงกลองยาว เดินไปพร้อมกับขบวนรำ และการเปิดเครื่องเล่นเพลงโดยใช้เครื่องขยายเสียง ในทำนองเพลงหรือการขับร้องทำนองพื้นเมืองอีสานที่พบได้แก่ รำดังหวาน รำบายศรีสู่ขวัญ เซ็งบั้งไฟ เซ็งสวิง หรือการนำลายเพลงหลาย ๆ เพลงมารวมกัน บางขบวนมีการแต่งบทร้องใส่ลงในทำนองเพลง นอกจากนี้ในยุคนี้พบว่า เริ่มมีการบรรเลงดนตรีสดบนรถออกนำหน้าขบวนรำ ซึ่งได้มีการพัฒนามาจากการบรรเลงดนตรีสดของชาวบ้านที่นำเครื่องดนตรีขึ้นรถขึ้นเพื่อให้จังหวะผู้แสดง โดยเป็นการนำวงดนตรีอีสานหรือวงโปงลางขึ้นรถ ประกอบด้วย เครื่องดนตรีอีสาน นักดนตรี นักร้อง นางโห ผู้แสดงหมากก๊ับแก๊บ ผู้แสดงประมาณ 30 คน “วงโปงลาง เป็นชื่อเรียกวงดนตรีพื้นเมืองอีสานรูปแบบหนึ่ง ซึ่งใช้โปงลางหลายผืนบรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีพื้นบ้านอื่น ๆ เช่น พิณ แคน ซอ โหวด วงโปงลางเป็นวงดนตรีพื้นบ้านที่เกิดขึ้นในหลังยุค 2500 เป็นต้นมา นิยมบรรเลงในแถบจังหวัดภาคอีสาน เช่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด อุบลราชธานี และจังหวัดอื่น ๆ ที่ใช้ภาษาไทย - ลาว สันนิษฐานว่าแต่เดิมโปงลางใช้บรรเลงอย่างอิสระตามชนบท โดยยังไม่ได้มีการนำมารวมวงอย่างปัจจุบัน แต่ต่อมามวงดนตรีโปงลางได้พัฒนาขึ้นและเป็นที่ยอมรับนำมาแสดงในงานรื่นเริงต่าง ๆ ดังเช่นในปัจจุบัน เครื่องดนตรีที่ใช้ในการผสมวงได้แก่ โปงลาง พิณ เบส (แต่เดิมใช้โหซองให้เสียงทุ้มแบบเบส) แคน กลอง โหซอง โหวด ซออีสาน เครื่องประกอบจังหวะ เช่น ฉิ่ง ฉาบ ก๊ับแก๊บ โหม่ง โอกาสที่ใช้ในการบรรเลง จะบรรเลงในงานรื่นเริงต่าง ๆ เช่น งานทำบุญบ้าน งานแต่งงาน งานกฐิน งานเฉลิมฉลองต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะใช้ในงานมงคล เนื่องจากวงนี้มีการพัฒนาขนาดวงให้ใหญ่ขึ้น บทเพลงที่บรรเลงนอกจากจะบรรเลงลงลายเพลงแบบพื้นบ้านแล้ว ยังพัฒนาไปในแนวเพลง

สมัยนิยมเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกทุ่งหมอลำด้วย นอกจากนี้ยังมีการฟ้อนชุดต่าง ๆ เข้ามาประกอบทำให้น่าสนใจและได้รับความนิยมสูงสุดในปัจจุบัน”⁵⁷

จากการสัมภาษณ์ ทินกร อัดไพบูลย์ ได้เล่าถึง วงโปงลางที่นำมาแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ว่า “แต่เดิมมีทั้งการบรรเลงดนตรีสด ได้แก่ ตีกลองยาว ตีตพิน เป่าแคน เดินไปพร้อมขบวนรำ ต่อมาได้ก่อตั้งวงโปงลางอุบลราชธานี (ปัจจุบันวงโปงลางสังข์เงิน) จากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี และได้นำเข้ามาร่วมแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประมาณ พ.ศ. 2524-2525 โดยนำวงโปงลางขึ้นหลังรถกระบะ ซึ่งขณะนั้นวงโปงลางในจังหวัดอุบลราชธานียังไม่แพร่หลาย มีเพียงวงโปงลางจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานีที่บรรเลงโดยคณะครูแต่ไม่ได้นำมาร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษา”⁵⁸

จากการสัมภาษณ์ วรางคณา วุฒิชัย ได้เล่าถึง วงดนตรีพื้นเมืองอีสานนี้ว่า “เมื่อ พ.ศ. 2540 ได้เข้าร่วมทำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ขณะนั้นพบว่ามี การบรรเลงวงโปงลางบนรถอยู่หลายขบวนแล้ว แต่ไม่ยิ่งใหญ่เช่นปัจจุบัน มีทั้งการเปิดด้วยเครื่องขยายเสียง การบรรเลงด้วยวงกลองยาว และการบรรเลงด้วยวงโปงลาง โดยนำวงโปงลางขึ้นรถขนาดใหญ่บ้าง รถกระบะบ้าง โรงเรียนใดที่มีความพร้อมในด้านวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (วงโปงลาง) ก็จะนำวงดนตรีขึ้นรถมาบรรเลงประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียน”⁵⁹

จึงสันนิษฐานได้ว่าวงโปงลางที่ใช้บรรเลงในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษานั้นเริ่มมาจากสถาบันการศึกษาได้นำเข้ามาบรรเลง ซึ่งวงโปงลางอุบลราชธานี ของวิทยาลัยครูอุบลราชธานี เป็นวงโปงลางวงแรก ๆ ที่นำเข้ามาร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษา ประมาณ พ.ศ. 2524-2525 และได้มีการสืบทอดการบรรเลงวงโปงลางบนรถเข้ามาร่วมในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาอย่างแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน

⁵⁷ บั้วรอง พลศักดิ์, 2542 ; เจริญชัย ชนไพโรจน์, 2546 ; สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2550. อ้างถึงใน คำล่า มุสิกกา, “แนวความคิดการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์อีสานในวงโปงลาง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558), หน้า 27.

⁵⁸ สัมภาษณ์ ทินกร อัดไพบูลย์, ผู้ก่อตั้งวงโปงลางอุบลราชธานี (ปัจจุบันวงโปงลางสังข์เงิน), 6 กรกฎาคม 2563.

⁵⁹ สัมภาษณ์ วรางคณา วุฒิชัย, อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏยศิลป์และการละคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผู้สร้างสรรค์การแสดง, 23 กรกฎาคม 2562.

5) การแต่งกาย แต่งกายด้วยผ้าพื้นบ้านอีสาน ซึ่งมีทั้งการแต่งกายพื้นบ้านอีสาน ตามที่ตนเองหามาได้ โดยทั้งการกำหนดสีการแต่งกายและไม่ได้กำหนดสีการแต่งกาย เช่นในยุคที่ 1 และการแต่งกายพื้นเมืองอีสานในรูปแบบเดียวกันที่พบได้แก่ ผู้หญิงสวมเสื้อผ้าฝ้ายแขนยาวหรือ แขนกระบอก เสื้อคอกระเช้า นุ่งผ้าซิ่นอีสานทั้งแบบสั้นและแบบยาว สวมเครื่องประดับ เข็มขัด สร้อยคอ กำไล ทัดดอกไม้ เครื่องประดับนี้โดยส่วนใหญ่จะเป็นการประดิษฐ์ขึ้นเอง ผู้ชายสวมเสื้อ แขนสั้น นุ่งโจงกระเบน นุ่งโสร่ง ผ้าขาวม้าคาดเอว

6) อุปกรณ์ประกอบการแสดง มีการนำอุปกรณ์ใช้ในวิถีการดำรงชีวิต เครื่องสักการะนำมาสร้างสรรค์เป็นการแสดง และเครื่องดนตรีอีสาน ที่พบได้แก่ รวงข้าว เคียวเกี่ยว ข้าว กระจัง กระจับปี่ พานบายศรี พานพุ่มดอกไม้ ดอกบัว แคน

7) ท่ารำ ในช่วงยุคนี้มีทั้งการรำในแบบยุคที่ 1 คือ การออกท่าทางลักษณะไม่ตายตัว และมีการใช้ท่ารำที่พิถีพิถันมากขึ้น ได้แก่ การตั้งวง การจิบ การม้วนมือ การย่ำเท้า การยกเท้า การแตะเท้า อย่างนาฏศิลป์ไทย มีการเชื่อมท่าที่ต่อเนื่องกัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นท่ารำแบบวนซ้ำท่ารำ เดิมไปเรื่อย ๆ คล้ายกับยุคที่ 2 บางขบวนมีการใช้ท่ารำเป็นชุด ๆ เมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นชุดต่อไป จะแสดงตามจุดแสดงที่เป็นจุดคณะกรรมกร พอลออกจากจุดการแสดงก็จะใช้การเดิน หรือตั้งท่ารำ เดินไปเป็นแถวเพื่อไปเริ่มแสดงในจุดต่อไป

8) รูปแบบแถว ในช่วงยุคนี้มีทั้งการรำในรูปแบบแถวที่ไม่ตายตัวมีลักษณะเป็นกลุ่ม ๆ และการรำจัดเป็นแถวตอนลึก 2-4 แถว มีการแปรแถว การนั่งรำอยู่กับที่ มีการหยุดแสดงบริเวณ จุดกรรมกร โดยจะแสดงเคลื่อนขบวนแถวไปข้างหน้าเรื่อย ๆ ตลอดเส้นทางที่กำหนด โดยมี รั้วเหล็กกั้นระหว่างขบวนแท้กับผู้ชมบริเวณจุดพิธีการ

ปี ๒๕๒๔

ภาพที่ 24 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2524
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ปี ๒๕๒๕

ภาพที่ 25 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2529
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 26 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2534
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 27 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2538
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 28 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2539
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ยุคที่ 4 ระหว่าง พ.ศ. 2541–2550

พ.ศ. 2541 มีการยกเลิกการประกวดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา⁶⁰ จากการสัมภาษณ์ ศิริเพ็ญ อัดไพบุลย์ ได้เล่าถึงสาเหตุในการยกเลิกการประกวดว่า “ขบวนที่ได้รับรางวัลมักเป็นกลุ่มขบวนเดิม ๆ ส่วนขบวนที่ไม่ได้รับรางวัลนั้นเมื่อหลายปีเข้าก็ไม่มีทุนไปพัฒนาเครื่องแต่งกาย และทำให้การแสดงไม่มีการสร้างสรรค์และพัฒนาอะไรใหม่ ๆ อีกทั้งปัญหาเรื่องการที่ขบวนเคลื่อนช้านี้ก็ยังเป็นอยู่ จึงได้มีการยกเลิกการประกวด โดยทางเทศบาลนครอุบลราชธานีจัดหาทุนสนับสนุนให้สำหรับแต่ละขบวน”⁶¹ เช่นเดียวกับวิทยานิพนธ์ เรื่อง การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่กล่าวว่า “การประกวดทำให้การจัดขบวนแห่บางขบวนจัดแสดงซ้ำกัน บางขบวนใช้เวลาในการแสดงนานกว่าที่คณะกรรมการกำหนด บางขบวนนอกจากจะแสดงตามจุดที่กรรมการกำหนดแล้ว ตรงไหนที่มีผู้ชมเป็นจำนวนมากก็ยิ่งหยุดแสดงอีก ทำให้เสียเวลาและควบคุมขบวนไม่ได้ ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมาทางคณะกรรมการจัดงาน จึงยกเลิกการประกวดขบวนแห่ แต่จะประสานขอความร่วมมือจาก

⁶⁰ มุณินิธิเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี, เลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบลอุบลราชธานี, (อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550), หน้า 73.

⁶¹ สัมภาษณ์ ศิริเพ็ญ อัดไพบุลย์, ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะการแสดงประจำจังหวัดอุบลราชธานี กระทรวงวัฒนธรรม, 17 มกราคม 2562.

อำเภอหรือโรงเรียนต่าง ๆ จัดขบวนแห่ รวมทั้งจัดการแสดง โดยทางจังหวัดและคณะกรรมการเป็นผู้กำหนดให้ จึงทำให้ผู้ชมได้รับสาระและความสนุกสนานตื่นตาตื่นใจและรูปขบวนก็กระชับไม่ขาดตอน จึงทำให้การเข้าร่วมขบวนแห่ของขบวนรำโดยส่วนมากมาจากสถาบันการศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี”⁶²

แต่ในเวลาต่อมาได้มีการจัดการประกวดการแสดงในขบวนแห่เทียนขึ้นอีกครั้งจากการสัมภาษณ์ ภาสินี โสมเกษตรินทร์ กิติมา บัวแย้ม อังศุนิตย์ วรรณลี และปาริภา ก่อจิริพงศ์ ได้เล่าถึงการประกวดการแสดงในขบวนแห่เทียน ครั้งที่ 2 สรุปได้ว่า “ประมาณ พ.ศ. 2546-2550 ในช่วงประมาณปีดังกล่าว เคยจัดการแสดงและร่วมแสดงในการประกวดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา”⁶³ ซึ่ง ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์ ได้เล่าถึงเหตุผลของการจัดการประกวดครั้งนี้ว่า “ต่อมาก็พบปัญหาว่าการแสดงเดิม ๆ บ้าง การแสดงซ้ำกันบ้าง เครื่องแต่งกายก็นำมาใช้ซ้ำหลายปีบ้าง จึงได้จัดการประกวด โดยมีทุนสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี”⁶⁴ จากคำบอกเล่าดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในยุคนี้มีการประกวดเกิดขึ้นอีกเป็นครั้งที่ 2

ในช่วงยุคนี้ เป็นช่วงที่มีการพัฒนาสืบเนื่องมาจากยุคที่ 3 ดังนั้นรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจึงมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ซึ่งเมื่อมีการยกเลิกการประกวดก็ได้เกิดปัญหาเรื่องชุดการแสดงที่ซ้ำกัน ในยุคนี้จึงได้เกิดการประกวดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาขึ้นอีกครั้งซึ่งสถาบันการศึกษาใดมีความพร้อมก็จะเข้าร่วมประกวด ส่วนใหญ่จะเป็นสถาบันการศึกษาในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี โดยมีการแบ่งการประกวดออกเป็นระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เคยสร้างสรรค์การแสดงหลายท่าน พอสรุปได้ว่ามีหลักเกณฑ์การประกวดการแสดงในขบวนแห่เทียนเข้าพรรษาดังนี้

- 1) จำนวนผู้แสดง 80-100 คน
- 2) ทำรำจะต้องเป็นทำที่ต่อเนื่อง สวยงาม และพร้อมเพรียง

⁶² สร้อยพัฒน์ ต้นสุขเกษม, “การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี”, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 106-107.

⁶³ สัมภาษณ์ ภาสินี โสมเกษตรินทร์, 7 กันยายน 2561. กิติมา บัวแย้ม, 7 กันยายน 2561. อังศุนิตย์ วรรณลี, 8 เมษายน 2563. ปาริภา ก่อจิริพงศ์, 8 เมษายน 2563.

⁶⁴ สัมภาษณ์ ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์, ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะการแสดงประจำจังหวัดอุบลราชธานี กระทรวงวัฒนธรรม, 17 มกราคม 2562.

3) มีการกำหนดรูปแบบการจัดแถว คือ ผู้แสดงต้องเคลื่อนแถวไปข้างหน้า หากมีการแปรแถวก็ต้องแปรในลักษณะเดินไปด้านหน้า

4) ดนตรีและเพลงที่ใช้แสดงเป็นเครื่องดนตรีอีสาน ทำนองเพลงหรือการขับร้องอีสาน

5) การแต่งกาย ทางคณะกรรมการจัดงาน ขอความร่วมมือให้แต่งกายในรูปแบบพื้นเมืองอีสานดั้งเดิม

เนื่องจากในยุคนี้มีการจัดการประกวดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาเป็นครั้งที่ 2 และมีการระบุถึงหลักเกณฑ์การประกวดอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษามีการพัฒนา ปรับปรุงจากเดิม และการสร้างสรรค์การแสดงชุดใหม่ขึ้น ดังนั้น ระหว่าง พ.ศ. 2541-2550 จึงมีรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ดังนี้

1) หน่วยงาน มีทั้งชาวบ้านจากชุมชนวัดหรืออำเภอ และสถาบันการศึกษาในเขตอำเภอเมืองและต่างอำเภอ

2) รูปแบบการแสดง มีทั้งการแสดงพื้นบ้านในลักษณะไม่ตายตัว และการแสดงพื้นเมืองอีสาน

3) รูปแบบขบวน ในมีการพ้อนรำ บรรเลงดนตรี และมีการถือป้ายชื่อหน่วยงาน และป้ายชื่อชุดการแสดงนำหน้าขบวนพ้อนรำ ป้ายคำขวัญต่าง ๆ มีการถือเครื่องไทยทาน มีการถือเครื่องสักการะ ชั้นหมากเบ็ง พานบายศรี ตุงอีสาน เดินร่วมอยู่ในขบวน เช่นเดียวกับในยุคที่ 3 นอกจากนี้บางขบวนมีการดำส้มตำ ปิ้งไก่ย่างเดินแจกให้กับผู้ชม บางขบวนมีการนำอุปกรณ์ทำมา

หากินที่แสดงถึงวิถีชีวิตมาร่วมเดินในขบวน

4) ดนตรีและเพลงที่ใช้ประกอบการแสดง มีทั้งการบรรเลงดนตรีสดด้วยเครื่องดนตรีอีสาน เป่าแคน ตีกลองตุ้ม ตีกลองตุ้ม และวงกลองยาว เดินไปพร้อมกับขบวนรำ มีการนำวงโปงลางขึ้นรณนำหน้าขบวนรำ และการเปิดเครื่องเล่นเพลงโดยใช้เครื่องขยายเสียงบนรถ ใช้ทำนองเพลง การขับร้อง และหมอลำทำนองพื้นเมืองอีสาน เช่นเดียวกับในยุคที่ 3

5) การแต่งกาย แต่งกายด้วยผ้าอีสาน ซึ่งมีทั้งการแต่งกายพื้นบ้านอีสานตามที่ตนเองหามาได้ โดยทั้งการกำหนดสีการแต่งกายและไม่ได้กำหนดสีการแต่งกาย เช่นในยุคที่ 1 และการแต่งกายพื้นเมืองอีสานในรูปแบบเดียวกัน มีใช้ผ้าพื้นเมืองอีสาน ที่พบได้แก่ สวมเสื้อแขนยาวหรือแขนกระบอก ผ้าพันอก มีทั้งผ้าฝ้าย และผ้าต่วน สวมผ้าซิ่นอีสานทั้งแบบนุ่งสั้นคลุมเข่าและนุ่งยาว กลอมเท้า เบี่ยงผ้าสไบ รวมไปถึงสวมเครื่องประดับ เข็มขัดเงิน สร้อย กำไล ต่างหู ประดับศีรษะด้วยปิ่น ดอกไม้

6) อุปกรณ์ประกอบการแสดง มีการนำอุปกรณ์ใช้ในวิถีการดำรงชีวิต และอุปกรณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวันของชาวอีสาน ที่พบได้แก่ กระจตี่ข้าว หมอนขิด

7) ทำรำ ในช่วงยุคนี้มีทั้งการทำรำในแบบยุคที่ 1 คือ การออกท่าทางลักษณะไม่ตายตัว และการรำพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ศีรษะ มือ เท้า อย่างสอดคล้องและต่อเนื่องกัน และพร้อมเพรียง โดยส่วนใหญ่จะเป็นการทำรำแบบวนซ้ำทำรำเดิมไปเรื่อย ๆ คล้ายกับยุคที่ 2 บางขบวนมีการใช้ทำรำเป็นชุด ๆ เมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นชุดต่อไป จะแสดงตามจุดแสดงที่เป็นจุดคณะกรรมการ พอออกจากจุดการแสดงก็จะใช้การเดิน หรือตั้งท่ารำเดินไปเป็นแถวเพื่อไปเริ่มแสดงในจุดต่อไป เช่นเดียวกับยุคที่ 3

8) รูปแบบแถว ในช่วงยุคนี้มีทั้งการทำรำในรูปแบบแถวที่ไม่ตายตัวมีลักษณะเป็นกลุ่ม ๆ และการรำจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว โดยจะแสดงเคลื่อนขบวนแถวไปข้างหน้าเรื่อย ๆ ตลอดเส้นทางที่กำหนด บางขบวนมีการแปรแถว โดยจะมีจุดแสดงทั้งหมด 5 จุด ซึ่งเป็นจุดที่มีคณะกรรมการ พิธีกร และจุดชมการแสดง จุดละประมาณ 120 เมตร

การจัดลำดับการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจะขึ้นอยู่กับลำดับของต้นเทียนซึ่งหากต้นเทียนวัดใดได้รับรางวัลปีนี้ ในปีถัดไปก็จะได้อยู่ในลำดับขบวนต้น ๆ ดังนั้น ขบวนรำก็จะได้แสดงในลำดับต้น ๆ ตามไปด้วย นอกจากการแสดงในขบวนแห่แล้ว ก่อนเริ่มพิธีปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษา จะมีการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสานด้วยวงโปงลาง ประกอบการขับร้อง บริเวณเวทีหน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม ในขณะรอพิธีเปิดงาน

ภาพที่ 29 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2541

ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 30 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2543
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 31 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2544
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 32 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2545
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ยุคที่ 5 ระหว่าง พ.ศ. 2551–2562

ในยุคนี้เป็นการกล่าวถึงการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันที่ได้พัฒนารูปแบบมาจากยุคก่อน และได้เริ่มมีการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนขึ้น

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน

ประมาณ พ.ศ. 2551 ได้มีการยกเลิกการประกวดการแสดงในขบวนแห่เทียนเข้าพรรษา จากการสัมภาษณ์ ศิริเพ็ญ อัดไพบุลย์ ได้เล่าถึงสาเหตุในการยกเลิกการประกวดว่า “มีการเกิดปัญหาเรื่องการไม่พอใจในผลการตัดสินบ้าง การประท้วงผลการประกวดบ้าง และขบวนที่ไม่ได้รับรางวัลพอหลายปีเข้าก็หมดกำลังใจ จึงได้มีการยกเลิกประกวดไป”⁶⁵ ตั้งแต่มีการยกเลิกการประกวดในครั้งนี้ การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีก็ไม่มีมีการประกวดอีกเลยจนถึงปัจจุบัน

เมื่อ พ.ศ. 2559 นายสมศักดิ์ จังตระกุล เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีทางจังหวัดอุบลราชธานีได้จัดทำโครงการบันทึกข้อตกลง ว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว

⁶⁵ สัมภาษณ์ ศิริเพ็ญ อัดไพบุลย์, ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะการแสดงประจำจังหวัดอุบลราชธานี กระจ่างวัฒนธรรม, 17 มกราคม 2562.

(MOU) เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างภูมิภาค โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภายใต้แนวคิด “เข้าพรรษาเที่ยวงานแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ออกพรรษาเที่ยวงานชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาวของจังหวัดสุราษฎร์ธานี” ทางจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้นำเรือพนมพระขนาดใหญ่ และการแสดงพื้นเมืองทางภาคใต้ พร้อมกับผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ของจังหวัดสุราษฎร์ธานีมาร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และในช่วงออกพรรษาทางจังหวัดอุบลราชธานี ได้นำต้นเทียนและการแสดงพื้นเมืองทางภาคอีสานไปร่วมขบวนแห่ในงานชักพระทอดผ้าป่าสุราษฎร์ธานีด้วยเช่นกัน

และใน พ.ศ. 2560–2562 ทางคณะผู้จัดงานได้มีการกำหนดหัวข้อการแสดงในขบวนแห่เทียนเข้าพรรษา โดย เสรี ทองเลิศ ได้กล่าวถึงสาเหตุของการกำหนดหัวข้อการแสดงนี้ว่า “ต้องการนำเสนอเรื่องราวการแสดงที่มีเนื้อหาต่อเนื่องกัน เพื่อดึงดูดความสนใจ ชวนติดตามให้กับผู้ชม”⁶⁶ โดย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดการแสดงภายใต้หัวข้อ “ฮีตสิบสอง คองสิบสี่” พ.ศ. 2561 ได้กำหนดการแสดงภายใต้หัวข้อ “มหาชาติ 13 กัณฑ์” และ พ.ศ. 2562 ถึงแม้จะไม่ได้มีการกำหนดหัวข้อการแสดง แต่หัวข้อหลักของงานคือ “118 ปีเทียนพรรษา เทิดราชาขวัญแผ่นดิน” โดยการแสดงส่วนใหญ่จะมีเนื้อหากล่าวถึง หรือสอดคล้องกับหัวข้อของการแสดง ไม่ว่าจะเป็นในด้านเนื้อหาการแสดง บทร้อง บทเกริ่นนำ เครื่องแต่งกาย หรือการถือสิ่งของประกอบขบวน และในบางขบวนที่ไม่ได้มีเนื้อหาสอดคล้องกับหัวข้อการแสดงแต่ก็นำเสนอการแสดงที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีของภาคอีสาน

โดยหลังจากมีการยกเลิกการประกวดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า รูปแบบการแสดงได้มีการพัฒนาไปในรูปแบบพื้นเมืองอีสานประยุกต์ โดยมีการนำศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นที่ความใกล้เคียงกันนำมาประยุกต์ใช้มีความเป็นไปได้ว่า เนื่องจากไม่มีหลักเกณฑ์การประกวดเป็นตัวกำหนดรูปแบบการแสดง แต่ถึงอย่างไรทางคณะกรรมการจัดงานได้ขอความร่วมมือจากทุกขบวนนำเอกลักษณ์ ภูมิปัญญา วิถีชีวิตของจังหวัดอุบลราชธานี และสะท้อนถึงศิลปวัฒนธรรมพื้นเมืองอีสานมาสร้างสรรค์นำเสนอในขบวนแห่เทียนพรรษา

รูปแบบการแสดงในยุคนี้ผู้วิจัยจึงขอนำรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2562 เนื่องจากเป็นปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว-มหาราชวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ไทย พร้อมทั้งเฉลิมพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 10 แห่งราชวงศ์จักรี ทางจังหวัดอุบลราชธานีใช้ชื่อในการจัดงานว่า “118 ปีเทียนพรรษา เทิดราชาขวัญ

⁶⁶ สัมภาษณ์ เสรี ทองเลิศ, รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา, 19 มกราคม 2562.

แผ่นดิน” เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบการแสดงในปัจจุบัน อีกทั้งเป็นปีที่ผู้วิจัยได้ลงไปเก็บข้อมูล และสังเกตการณ์ด้านการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาตั้งแต่การจัดเตรียมการแสดง การฝึกซ้อม ชมการแสดงจริง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลของการแสดงแต่ละชุดโดยละเอียดและครบถ้วน

โดยนำแนวคิดทฤษฎีของ ปิ่นเกศ วัชรปาณ ที่กล่าวถึง แนวคิดและวิธีการสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นเมือง มาใช้ในการกำหนดการอธิบายรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาทั้งภาคกลางวันและภาคกลางคืน กล่าวคือ “นาฏศิลป์พื้นเมืองมีองค์ประกอบเรื่องแนวคิดในการนำเรื่องราวที่เป็นลักษณะความเป็นท้องถิ่น นำมาสร้างเรื่องราวประกอบการแสดงได้อย่างหลากหลาย มีความจำเป็นต่อการพัฒนานาฏศิลป์พื้นเมืองในท้องถิ่น ที่จำเป็นต้องมีความเข้าใจ ความรู้เกี่ยวกับการสร้างสรรค์อย่างถูกต้องซึ่งสามารถสรุปวิธีการสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นเมืองในการใช้เป็นแนวทางการสร้างสรรค์ โดยมีรูปแบบกระบวนการคิดสามารถสรุปวิธีการสร้างสรรค์ได้ดังนี้

1) การกำหนดเนื้อหา เป็นการกำหนดเรื่องราวการสร้างสรรค์ของรำชุดหนึ่ง ๆ เพื่อแสดงออกถึงแนวคิดหลักของผู้สร้างสรรค์ การวางเนื้อหาของเรื่องราวจึงนิยมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น ชุมชน ที่มีความเกี่ยวข้องกับคนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ 2) การกำหนดรูปแบบท่าพ้องจากการกำหนดเนื้อหาของงาน ผู้สร้างสรรค์จะกำหนดรูปแบบการพ้องเพื่อใช้สื่อสารความหมาย โดยใช้รูปแบบทางนาฏศิลป์ที่เลือกให้เหมาะสมกับเรื่องราวของเนื้อหา การกำหนดรูปแบบการพ้องรำอาศัยความรู้พื้นฐานของผู้สร้างสรรค์งาน กับความริเริ่มสร้างสรรค์ที่ต้องการให้เกิดความแปลกใหม่ในงาน 3) การกำหนดแนวเพลง 4) การกำหนดองค์ประกอบทางนาฏศิลป์ หมายถึง การกำหนดด้านเครื่องแต่งกาย ด้านอุปกรณ์การแสดง ด้านฉาก เวที แสง ด้านการใช้พื้นที่เวที ให้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของงานสร้างสรรค์”⁶⁷

ผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้สร้างสรรค์การแสดง การสังเกตการณ์ฝึกซ้อม และการชมการแสดงในวันแสดงจริง โดยอธิบายถึงรูปแบบการแสดงแต่ละชุดที่ปรากฏอยู่ในขบวนแห่เทียนเข้าพรรษาภาคกลางวัน ประจำปี 2562 ดังนี้

⁶⁷ ปิ่นเกศ วัชรปาณ, เอกสารประกอบการสอน รายวิชานาฏศิลป์พื้นเมือง, (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2560), หน้า 12-14.

1. **ชื่อชุดการแสดง** เทิดเกล้าถวายน้อมพระจอมสยาม ที่มาของชื่อชุดการแสดงนี้เป็นการถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่อให้สอดคล้องกับชื่อธีมหลักของงานในปี 2562

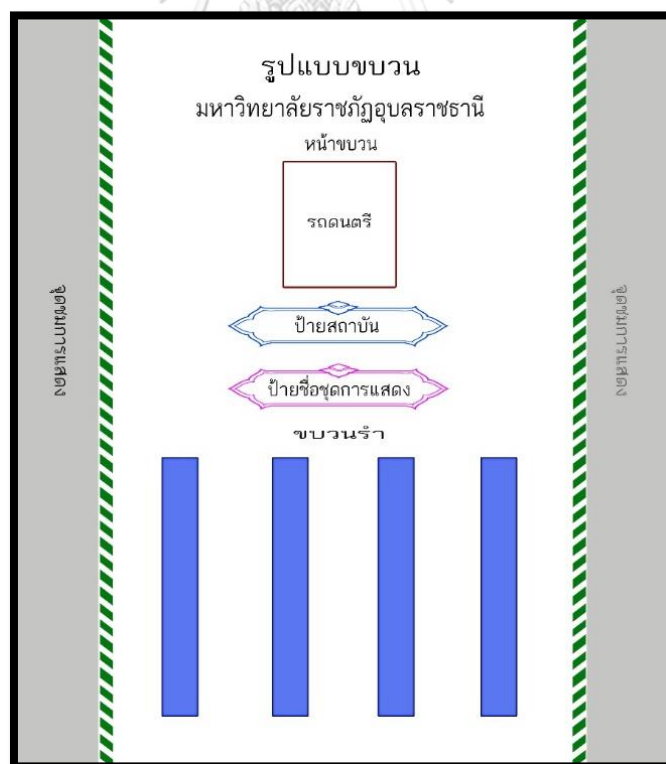
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้แสดง นักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 80 คน นักดนตรีเป็นนักศึกษา สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 40 คน โดยเป็นนักศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่ 1-4

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำสอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา ถวายพระพรเนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พ.ศ. 2562 และน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานปฐมบรมราชโองวาทให้แก่ปวงชนชาวไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางดำรงชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ได้น้อมนำพระบรมราชโองวาทในการสืบสาน อนุรักษ์ รักษา และต่อยอดสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่คู่ชาติไทยสืบไป

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 33 รูปแบบขบวนการแสดงมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มีผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายเทิดเกล้าถวายน้อมพระจอมสยาม มีผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนรำประกอบด้วยผู้แสดงจำนวน 80 คน จำนวน 4 แถว

ผู้ประพันธ์บท นายจักรินทร์ สร้อยสูงเนิน
บทร้อง⁶⁸

เทิดเกล้าถวายน้อมพระจอมสยาม

เกริ่น...โอ้...โอ้ยทูนเอ๋ยทูน ทูนพระบารมีกึ่ง ครองบัลลังก์ดุ่มผองไฟ เถลิงถวัลย์ราชสมบัติ
ดำรงฉัตรดำรงชัย ส่องไสวเพริศแพรว แสงเทียนแก้ว...ส่องแผ่นดิน แสงเทียนแก้ว...ส่องแผ่นดิน องค์
ภูมินทร์...เอ๋ยละน่า....

โอ้หนอ ขอถวายบังคมเหนือเกล้า กราบฝ่าธุลี องค์จักรีที่ 10 เฮาเอ๋ย พระขวัญเมืองเอ๋ย
คำเอ๋ย ชาวอุบลราชธานี โหมภักดีกะละแมนพรำพร้อม ถวายน้อมพระจอมสยาม เทิดพระนาม สลิต
ใจไทยหนา ชาวไทยเฮาเอ๋ย.. (รับ1)

แพงเอ๋ย องค์มหาวชิราลงกรณให้ ไฟไหม้ไสเฮือง เถลิงเมืองเป็นมงคลควรแล้ว แก้วแห่งกรุง
โกสินทร์ธานี องค์ภูมิเอ๋ย ว่าแล้ว สดุดีเด้อละแมนก็กก้อง เถิงอินทร์พรหมเด้อละแมนเทิงฟ้า เชิงสำ
บารมี สดุดีละทิ้งไตรโลกา พระราชาเอ๋ย.. (รับ2)

บัดนี้ ชาวอุบลเด้อละแมนทั่วหน้า เทียนพรรษาเด้อละแมนแต่งเอ้ สืบประเพณี เทิดภูมิองค์
ที่สืบเฮาหนา คำเอ๋ย ทรงปรีชาเด้อละแมนในด้าน การทหารทรงเป็นจอมหาญกล้า สามสถาบัน
มั่นคงไว้ พระองค์ให้ไ้รักษา ปวงประชาเฮาเอ๋ย.. (รับ3)

คำเอ๋ย เคียงบัลลังก์หนอละแมนมิ่งฟ้า องค์พระราชินี เทิดภักดีศรีเวียงงามหลาย องค์ราชินี
ไทยเอ๋ย องค์ราชินีไทยหนา โอ้หนอ คือตั้งแถวน้อมแมนแปงปิ่น ให้ท่านลงมา ฝั้นบุญญา
สายมิ่งสายแนน พระนางเจ้าเอ๋ย ขอทูนเกศา.. (รับ 4)

โอ้หนอ ขอถวายพระพรชัยแก้ว กราบสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่สถิตในจักรวาล เชิญเด้อ เชิญบันดาล
อภิบาลเหนือเกล้า องค์เหนือหัวนี้ละแมนปกเฝ้า พระบาทเจ้าทรงเกษม สำราญพระทัยเทอญ
ทรงพระเจริญเทอญ ขอจงทรงพระเจริญเทอญ.. (รับ5)

ผู้แต่ง จักรินทร์ สร้อยสูงเนิน

25 พฤษภาคม 2562

⁶⁸ สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ขบวนพ็อนประกอบเทียน
หลวงพระราชทาน, 17 กรกฎาคม 2562.

ดนตรี

ภาพที่ 34 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปี 2562
ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีขนาดใหญ่ที่ผสมผสานระหว่างวงดนตรีพื้นเมืองอีสานและวงดนตรีสากล (Orchestra) บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน วงดนตรีพื้นเมืองอีสานประกอบด้วย พิณ เบส โปงลาง กลองหาง แคน โดยจะยืมบรรเลง วงดนตรีสากล ประกอบด้วย วาทยกร (Conductor) เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ได้แก่ ไวโอลิน วิโอลา เชลโล่ ดับเบิลเบส และประเภทเครื่องลมไม้ ได้แก่ ฟลูต คลาริเน็ต โอโบ บาสซูน เครื่องลมทองเหลือง ได้แก่ ฮอ์น ทรัมเป็ต ทรอมโบน ทูบา โดยผู้บรรเลงดนตรีจะนั่งบรรเลง นักร้อง 3 คน และพิธีกร 2 คน โดยผู้บรรเลงจะบรรเลงดนตรีอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน

อาจารย์ ดร.ดิฐพงษ์ อุเทศำรง เป็นผู้ควบคุมวงดนตรี นายจักรินทร์ สร้อยสูงเนิน เป็นผู้ประพันธ์บทร้องและทำนองเพลง อาจารย์ศรัณย์ ศรีพุทธรินทร์ ผู้เรียบเรียงเสียงประสาน อาจารย์พิชิต ทองชิน ผู้ขับร้อง
ทำนองเพลง ลายเพลงตั้งหวาย

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 35 การแต่งกายของนักแสดงมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกครึ่งแขนคอจีนสีเหลือง นุ่งผ้ากาบบัวตีนขึ้นลายอีสาน ใช้ผ้าสีแดงพันเอวเป็นหัวผ้าขึ้น ห่มสไบสีม่วงลายจกดาว เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัดระย้า สวมสังวาลย์เงิน ติดดอกรวงผึ้งที่อกด้านซ้าย สวมรองเท้ายาวสีดำไม่มีส้น ทรงผมยกหมอนหน้า-หลัง ติดมวยผมเทียมกลางศีรษะ เครื่องประดับเงิน และผ้าสีม่วงพันรอบมวยผม ปักปิ่นเงินที่มวยผมด้านซ้าย ติดดอกรวงผึ้งด้านซ้ายศีรษะ

นักดนตรี

ผู้บรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน สวมเสื้อคอจีนแขนสั้นผ้าด้านหน้าสีเหลืองแถบแดง ลายจกดาว นุ่งโจรสรง คาดเอวด้วยผ้าสีม่วง สวมสร้อยลูกปัดเงิน ผู้บรรเลงดนตรีสากล สวมเสื้อเชิ้ต สีขาว สวมสูทสีดำทับ ผูกโบว์สีม่วง นุ่งโจงกระเบนสีเทา นักร้องผู้ชายสวมเสื้อคอจีนแขนกระบอก สีเหลือง นุ่งโจรสรง มีผ้าคาดเอว นักร้องผู้หญิง สวมเสื้อคอจีนแขนกระบอกสีเหลือง ห่มสไบพาดไหล่ นุ่งผ้าขึ้นสีเหลือง

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง เริ่มด้วยบทเกริ่นมีเนื้อความเกี่ยวกับการถวายพระพร ต่อด้วยการรำประกอบบทร้อง เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้า-เจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระราชินี

ท่ารำ มีการใช้ท่ารำที่สอดคล้องกับบทร้องและจังหวะ ในช่วงบทเกริ่นมีการใช้ท่ารำอย่างนาฏศิลป์ไทย ส่วนช่วงบทร้องทำนองอีสานใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 1 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ การเอียงศีรษะซ้าย ขวา การล้าคอ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าพนมมือไหว้ ท่าล้อแก้ว ท่าจับเข้าที่อกแล้วปล่อยมือออกเป็นตั้งวง มีการใช้การกระดกข้อมืออย่างต่อเนื่อง มีการใช้ท่าจับส่งหลัง ท่าบัวชูฝัก</p> <p>ลำตัว การใช้สะโพกยกขึ้นลงข้างใดข้างหนึ่งอย่างต่อเนื่อง การเดินโดยใช้สะโพกย้ายไปด้านข้างขณะย่อเท่า มีการใช้ท่าก้มและเงย</p> <p>เท้า มีการย่อเท่าในลักษณะย่อแล้วยืดเข่า การแตะเท้าด้านหน้า ท่าเตะเท้าหมุนตัว การยกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับการยืดตัวขึ้น มีการใช้ท่าเดินในลักษณะเดินพร้อมกับการย่อเข่าตีไหล่และย้ายสะโพกไปด้านข้าง</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านข้างทั้งสองฝั่ง มีการใช้ท่าหมุนรอบตัวเอง</p>

ตารางที่ 2 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (ต่อ)

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	

ผู้ประดิษฐ์ท่า ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรางคณา วุฒิช่วย จากการสัมภาษณ์ วรางคณา วุฒิช่วย เล่าว่า “ใช้การตีบทตามบทร้อง มีการนำแม่ท่าอีสานบางท่ามาใช้ แต่โดยส่วนใหญ่เป็นท่ามาจาก รำตั้งหวาย”⁶⁹

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 5 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

การฝึกซ้อม ฝึกซ้อมตั้งแต่ 16.00–21.00 น. ผู้ควบคุมการฝึกซ้อม อาจารย์ปิ่นมณี สาระมัย อาจารย์วิราณี แฉ่นทอง อาจารย์พลวัฒน์ โตสารเดช อาจารย์พันธ์ทิพย์ ศรีธรรม

งบประมาณ งบประมาณจากเทศบาลนครอุบลราชธานี 30,000 บาท และจากสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

⁶⁹ สัมภาษณ์ วรางคณา วุฒิช่วย, อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผู้สร้างสรรค์การแสดง, 23 กรกฎาคม 2562.

การเตรียมตัวสำหรับวันแสดงจริง แต่งหน้าทำผมโดยนักศึกษา โดยมีรุ่นพี่และคณาจารย์เป็นผู้ควบคุม เริ่มทำผมตั้งแต่เวลา 24.00 น. เป็นต้นไป นักแสดงต้องพักค้างคืนที่มหาวิทยาลัย โดยออกเดินทางไปยังสถานที่แสดงในเวลา 06.00 น.

หมายเหตุ การแสดงชุดนี้เป็นการแสดงชุดเดียวที่แสดงหลังขบวนเทียน เนื่องด้วยขบวนแรกนั้นเป็นขบวนเทียนพระราชทาน จึงให้มีการแห่เทียนพระราชทานนำก่อนเพื่อความเป็นสิริมงคลแล้วตามด้วยขบวนรำ

2. ชื่อชุดการแสดง ฟ้อนทวยราษฎร์สุดดี บารมีปกเกล้าชาวสยาม

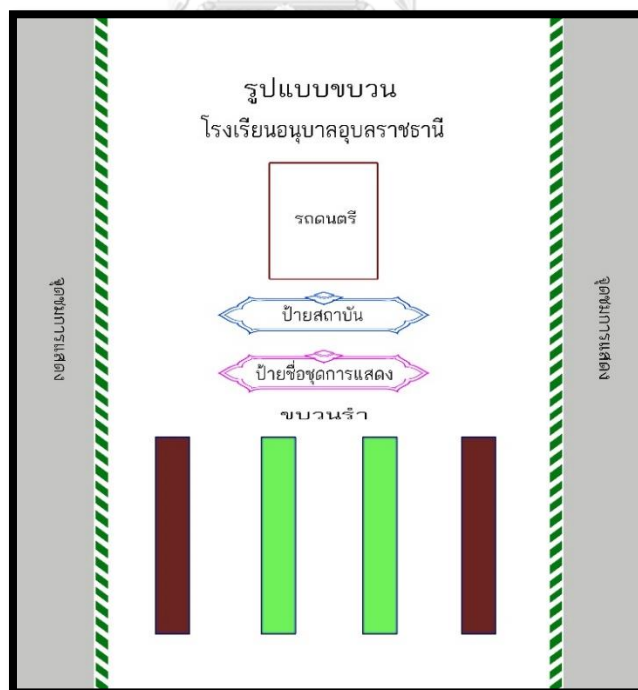
หน่วยงาน โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี

ผู้แสดง นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 – 6 โดยรับสมัครนักเรียนที่มีความสนใจในการแสดง และเป็นนักเรียนในชุมนุมนาฏศิลป์

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบทำนองเพลง

เนื้อหา เนื่องในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 แห่งราชวงศ์จักรี ทางโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานีจึงได้นำการแสดงชุดนี้เพื่อเป็นการแสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 36 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ป้ายพ่อนทวยราษฎร์สดุดี บารมีปกเกล้าชาวสยาม ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ขบวนรำ ประกอบด้วยผู้แสดงจำนวน 80 คน จัดเป็น 4 แถวตอนลึก

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

ดนตรี

ภาพที่ 37 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา

โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน วงดนตรีพื้นเมืองอีสาน ประกอบด้วย พิณ โปงลาง กลองหาง แคน โหวด ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ รำไหซอง รำเกราะล่อ เครื่องดนตรีสากล ได้แก่ กลองชุด เบส ผู้บรรเลงประกอบด้วย คณะครูและนักเรียนบรรเลงร่วมกัน โดยจะยืนบรรเลงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางขบวนแห่เทียน จำนวน 19 คน

ทำนองเพลง ทำนองพื้นเมืองอีสาน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 38 การแต่งกายของนักแสดงโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลือง ผู้แสดง 2 แถวด้านนอก นุ่งผ้าซิ่น กาบบัวสีน้ำตาล-แดง-เหลือง ส่วนผู้แสดง 2 แถวด้านใน นุ่งผ้าซิ่นกาบบัวสีเขียว ห่มสไบลายขิด สีเหลือง เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด สวมรองเท้ารัดส้นสีดำลายรองเท้าสาน ทรงผมรวบตึงติดมวยผมเทียมกลางศีรษะ ติดดอกบัวสีเหลืองด้านซ้ายของศีรษะ

จากการสัมภาษณ์ อภิสรา วิสเพ็ญ เล่าว่า “คณะครูได้มีแนวคิดในการออกแบบการ แต่งกายเปรียบเสมือนดอกกรวณผึ้ง โดยแถวด้านนอก 2 แถวเปรียบเป็นก้านสีน้ำตาล แถวด้านใน

2 แถวเปรียบเป็นใบสีเขียว ส่วนเสื่อสีเหลืองเปรียบเป็นดอก ซึ่งสีเหลืองก็คือสีประจำพระองค์ ส่วนดอกไม้ติดผมนั้นใช้ดอกบัวเพราะเป็นสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน”⁷⁰

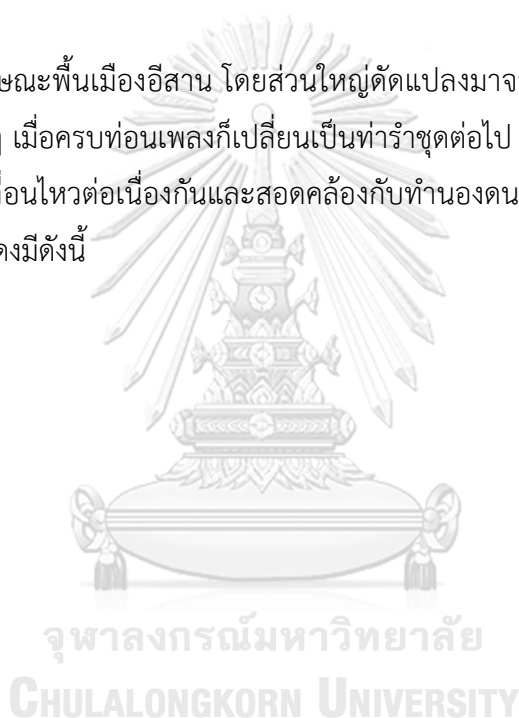
นักดนตรี

คณะครูผู้บรรเลง สวมเสื่อสีเหลือง ผู้ชายนุ่งกางเกง ผู้หญิงนุ่งผ้าซิ่น นักเรียนผู้บรรเลง สวมเสื่อคอกเงินแขนสั้นผ้าด้านหน้าสีฟ้าแถบแดง นุ่งโสร่ง คาดเอวด้วยผ้าลายขิดหลากสี สวมสร้อยลูกปัดเงิน

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง มีการร้องเกริ่นในบทเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากนั้นเป็นทำนองดนตรีพื้นเมืองอีสาน

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน โดยส่วนใหญ่ดัดแปลงมาจากฟ้อนแม่บทอีสาน และมีการกำหนดท่ารำเป็นชุด ๆ เมื่อครบท่อนเพลงก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป โดยท่าเชื่อมไปยังท่าต่อไปนั้นมีการใช้ท่าที่มีความเคลื่อนไหวต่อเนื่องกันและสอดคล้องกับทำนองดนตรี โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

⁷⁰ สัมภาษณ์ อภิสรวิสา วิสเพ็ญ, ครุฑนาฏศิลป์ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ ผู้สร้างสรรค์การแสดง, โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี, 9 กรกฎาคม 2562.

ตารางที่ 3 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
 	<p>ศิระษะ เอียงศิระษะซ้าย ขวา</p> <p>มือ มีการทำพนมมือในระดับต่าง ๆ มีการใช้ท่าตั้งมือในลักษณะกระดิกนิ้วทั้ง 4 นิ้ว ยกเว้นนิ้วโป้ง มีการใช้ท่ามือแตะข้างแก้ม การตั้งวงสูง มีการใช้ท่าจับเข้าอกแล้วปล่อยเป็นตั้งวงโดยมือข้างหนึ่งตั้งวงระดับข้างศิระษะ อีกข้างหนึ่งตั้งวงระดับเอวข้างลำตัว มีการใช้ท่ามือจับที่ไหล่</p> <p>ลำตัว การย่อเท้าย้ายสะโพกไปด้านลำตัว การยกสะโพกขึ้นลงในจังหวะเร็ว มีการใช้สะโพกยกขึ้นลงข้างใดข้างหนึ่งอย่างต่อเนื่อง</p> <p>เท้า มีการใช้ท่าเดินในลักษณะย่อแล้วยืด เขามีการใช้การก้าวเท้าไขว้มาด้านหน้า การแตะเท้า การเตะเท้าขาตั้งไปด้านหน้า</p>

ตารางที่ 4 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี (ต่อ)

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>มีการใช้ท่าเดินในลักษณะเดินพร้อมกับการย่อเข่าตีไหล่และย้ายสะโพกไปด้านข้าง</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านข้างทั้งสองฝั่ง</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ๆ ละ 20 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ท่า นางอภิสร่า วิสเพ็ญ นางอารยา กัณหา นางสาวนีย์ ดอกดวง และนายรัฐภูมิพิชญ์ กาญจนเสน

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 8 - 9 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

การฝึกซ้อม คณะครูเลือกเพลงที่ใช้สำหรับแสดงส่งให้กับทางวงดนตรี จากนั้นออกแบบท่ารำ แล้วมาซ้อมเข้ากับดนตรี จากนั้นจึงไปต่อท่ารำให้กับผู้แสดง และ 1 สัปดาห์ก่อนการแสดง ผู้แสดงจะได้ซ้อมเข้ากับการบรรเลงดนตรีสด ใช้เวลาฝึกซ้อมผู้แสดงประมาณ 3 สัปดาห์ ในช่วงเวลา 14.00 ถึงเวลา 16.00 น. ครูผู้ควบคุมการฝึกซ้อม นางอภิสร่า วิสเพ็ญ นางอารยา กัณหา นางสาวนีย์ ดอกดวง และนายรัฐภูมิพิชญ์ กาญจนเสน

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

การเตรียมตัวสำหรับวันแสดงจริง การแต่งหน้า – ทำผม จากร้านรับจ้าง โดยเริ่มตั้งแต่ 03.00 น. ส่วนการแต่งกาย คณะครูเป็นผู้รับผิดชอบและรับผิดชอบ มีการแบ่งคณะครูออกเป็น 4 กลุ่ม ตามแถวของการแสดง โดยมีครูนาฏศิลป์เป็นหัวหน้ากลุ่ม

สวัสดิการของผู้แสดง อาหารว่างสำหรับวันซ้อม อาหารสำหรับวันแสดงจริง และเกียรติบัตรให้กับนักเรียนที่เข้าร่วมแสดง

3. ชื่อชุดการแสดง ฟ้อนเทิดราชาขวัญแผ่นดิน

หน่วยงาน มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ขบวนแห่เทียนพรรษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี มีขบวนย่อยจำนวน 6 ขบวน ได้แก่

ขบวนที่ 1 ขบวนเทียนเฉลิมพระปรมาภิไธยอัคราสัญลักษณ์ประจำพระองค์

ขบวนที่ 2 ขบวนคณะผู้บริหารและบุคลากรจากมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ขบวนที่ 3 ขบวนชั้นหมากเบ็ง

ขบวนที่ 4 ขบวนแห่เทียนโบราณต้นแบบเมืองอุบลราชธานี

ขบวนที่ 5 ขบวนฟ้อนเฉลิมพระเกียรติ

ขบวนที่ 6 ขบวนไทยแลนด์ 4.0 เป็นขบวนโรบอทเทียนพรรษาร่วมสืบสาน

ตำนานแห่เทียน (หุ่นยนต์เทียน)

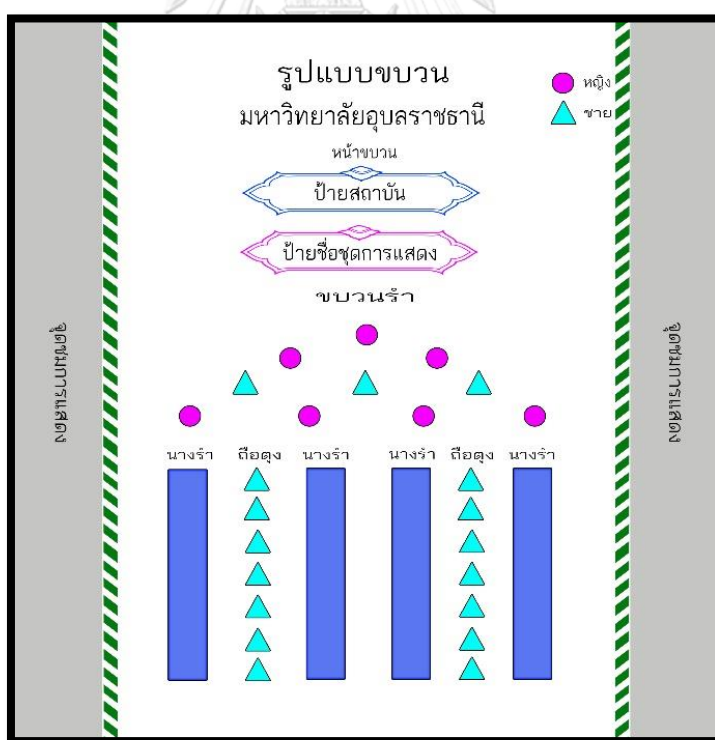
โดยผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงขบวนที่เป็นขบวนการแสดงที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยการแสดงในขบวนแห่พรรษาจังหวัดอุบลราชธานี คือขบวนที่ 5 ขบวนฟ้อนเฉลิมพระเกียรติ

ผู้แสดง เป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ร่วมกับนักเรียนจากโรงเรียนสว่างวีรวงศ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนในเครือข่ายของมหาวิทยาลัย จำนวนทั้งหมด 66 คน ซึ่งเท่ากับพระชนมายุของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 66 พรรษา

รูปแบบ การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำสอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา สืบสานงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี และเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 39 รูปแบบขบวนการแสดงมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ผู้ถือป้ายเป็น ผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายฟ้อน
เทิดราชาขวัญแผ่นดินเป็นผืนผ้าขนาดใหญ่ ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 2 คู่ และขบวนรำ ขบวนรำ
พบว่า แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย ผู้แสดง 10 คน เป็นผู้หญิง 7 คน ผู้ชาย 3 คน
และกลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย ผู้แสดง 48 คน จัดเป็น 4 แถวตอนลึก และผู้ชายถือตุ้มโยแมงมุม 2 แถว
แถวละ 8 คน แทรกอยู่ระหว่างแถวตอนลึกแถวที่ 1 และแถวที่ 3 ของผู้แสดงรำ

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

ดนตรี ใช้เพลงจากเครื่องขยายเสียง

ทำนองเพลง ลายเพลงพื้นเมืองอีสานออกด้วยลายเพลงตั้งหวาย

การแต่งกาย

นักแสดงชาย

ภาพที่ 40 การแต่งกายของนักแสดงชายมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

นักแสดงชาย สวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีขาวแถบม่วง นุ่งโจงกระเบนสีม่วงเปลือก
มังคุด ผ้าพาดไหล่ซ้ายด้วยผ้าขิดสีม่วง-เหลือง-แดง ใช้ผ้าขาวและผ้าขิดสีม่วง-เหลือง-แดงผูกคาดเอว
สวมเครื่องประดับเงิน สร้อย สังกวาลัย สวมถุงน่องสีดำ สวมรองเท้าหนังหุ้มส้นสีดำ

นักแสดงหญิง

ภาพที่ 41 การแต่งกายของนักแสดงหญิงมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีขาว นุ่งผ้าซิ่นสีดำลายม่วงหัวผ้าซิ่นแดง ห่มสไบลายขีดสีเหลือง เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู เข็มขัด สวมรองเท้ายูนิฟอร์มสีดำ ทรงผมยกหมอนหน้า-หลัง เก๋ล้มมวยผมไปทางด้านซ้าย ใช้ด้ายขาวพันรอบมวยผม ปักปิ่นที่ทำจากไหมพรมสีขาว-เหลือง คล้ายตุยใยแมงมุมที่มวยผมด้านซ้าย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง เริ่มด้วยการรำประกอบบทร้องเทิดพระเกียรติในจังหวัดพะเยา และต่อด้วยจังหวะเร็วทำนองเพลงตั้งทวย

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 5 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ มีการเอียงซ้าย – ขวา</p> <p>มือ มีการใช้มือในท่าจับแล้วม้วนมือออก ท่าพนมมือไหว้ ท่าจับเข้าที่อกแล้วปล่อยมือออกเป็นตั้งวง มีการใช้การกระดกข้อมืออย่างต่อเนื่อง มีการใช้ท่าในลักษณะไล่ระดับจากต่ำไปสูง</p> <p>ลำตัว ในขณะที่เดินย่อเท้ามีการย้ายสะโพกไปด้านข้าง การใช้ท่ายกสะโพกขึ้นลงข้างใดข้างหนึ่งอย่างต่อเนื่อง</p> <p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้าเคลื่อนไหวไปด้านหน้าด้วยการเดินย่อเท้าตลอดทั้งเพลง มีการใช้ท่าที่มีการก้าวเท้าไขว้ไปด้านหน้าเปิดสันเท้าหลัง</p> <p>ทิศทาง ใช้ท่ารำที่ศหน้าตลอดการแสดง และมีการใช้ท่าหมุนรอบตัวเอง</p>

รูปแบบแถว การแสดงแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วยผู้แสดง 10 คน และกลุ่มที่ 2 จัดเป็น 4 แถวตอนลึก รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ท่า -

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 6 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

4. ชื่อชุดการแสดง ฟ้อนร่วมใจถวายพระพร

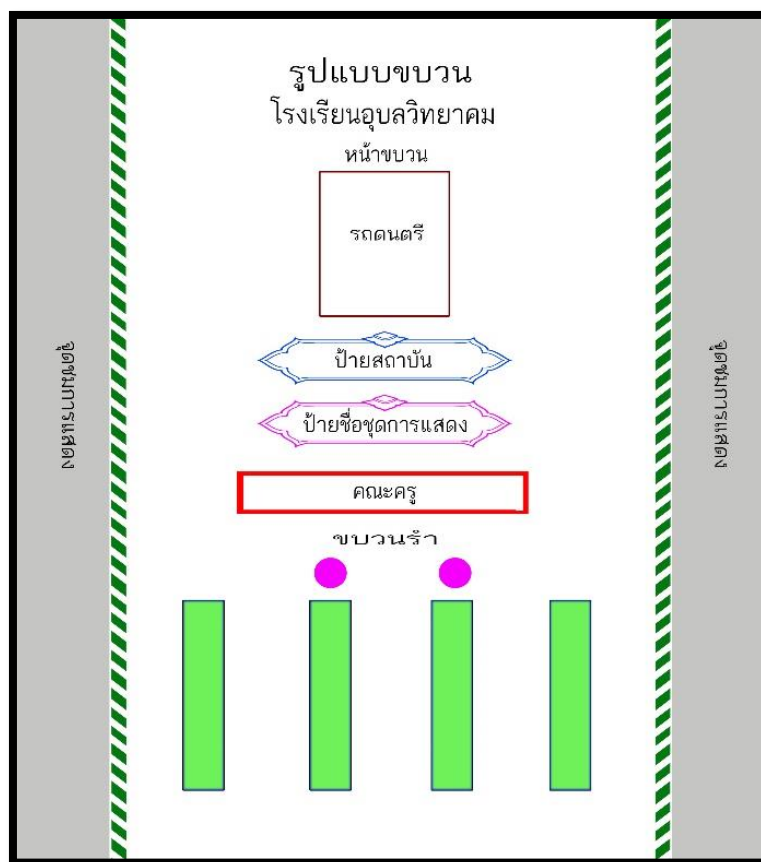
หน่วยงาน โรงเรียนอุบลวิทยาคม

ผู้แสดง นักเรียนชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนอุบลวิทยาคม

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบทำนองเพลง

เนื้อหา แสดงถึงความจงรักภักดีของประชาชนที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และพระบรมราชินีนาถ พระราชินี พระราชชนนีพันปีหลวง และพระบรมวงศานุวงศ์

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 42 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนอุบลวิทยาคม ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายโรงเรียนอุบลวิทยาคม มีผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ป้ายเพื่อนร่วมใจถวายพระพร มีผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ขบวนรับ ประกอบด้วยผู้แสดงจำนวน 82 คน โดยมีผู้รำนาด้านหน้า 2 คน และเป็นแถวตอนลึก 4 แถว

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

ดนตรี

ภาพที่ 43 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา

โรงเรียนอุบลวิทยาคม ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน ซึ่งประกอบด้วย โปงลางพิน แคน ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ โหวด กลองหาง กลองตุ้ม ซอพื้นเมือง รำไห และยังมีเครื่องดนตรีสากลร่วม บรรเลง ได้แก่ กลองชุด เบส โดยจะยี่นบรรเลงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน ผู้บรรเลงดนตรี จำนวน 12 คน ควบคุมวงดนตรีโดย นายเทิดศักดิ์ จำนวน ทำนองเพลง ทำนองพื้นเมืองอีสาน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 44 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนอุบลวิทยาคม ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดง สวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลือง นุ่งผ้าชั้นลายโบราณสีน้ำตาล ใช้ผ้าสีน้ำตาลสลับเหลืองพันเอวเป็นหัวผ้าขึ้น หมสไบลายขีดสีเขียว เครื่องประดับเงิน สร้อย สวมรองเท้ารัดส้นสีดำคล้ายรองเท้าสาน ทรงผมรวบตึงติดผมโก๊ะสูงกลางศีรษะ ผ้าสีเขียว-ขาวบิดเป็นเกลียวพันรอบผมโก๊ะ ปักปิ่นสีเงินที่ผมโก๊ะด้านขวา และติดดอกไม้สีเขียว-ขาว ที่ผมโก๊ะด้านซ้าย

นักดนตรี

สวมเสื้อคอกลมแขนสั้นสีเขียวอ่อน นุ่งโจรสรง คาดเอวด้วยผ้าลายขีดสีแดง สวมสร้อยที่ร้อยด้วยดอกกรักเทียมสีขาว

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง ผู้แสดงออกท่าร่าพร้อมกับจังหวะดนตรี โดยใช้จังหวะเดียวตลอดการแสดง โดยเริ่มด้วยท่าไหว้เป็นท่าร่าแรก

ท่าร่า ใช้ท่าร่าในลักษณะพื้นเมืองอีสาน โดยจะมีการใช้ท่าร่าเป็นชุด ๆ ซึ่งแต่ละชุดสื่อความหมายถึงการอัญเชิญทวยเทพทวยวา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ การอวยชัยถวายพระพร สรรเสริญพระบารมี ขอพระองค์ สุขเกษมเปรมปรีดิ์ ปกครองทั่วแคว้นแดนไทย โดยมีลักษณะท่าร่าโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 6 ลักษณะท่าร่าการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนอุบลวิทยาคม

ท่าร่า	ลักษณะท่าร่า
	<p>ศีรษะ มีทั้งลักษณะการเอียงซ้าย - ขวา การก้มศีรษะ</p> <p>มือ การใช้ท่าไหว้ในลักษณะกระดกข้อมือขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีการใช้ท่าโกยมือโดยมือทั้ง 2 หายมือโกยมือจากล่างขึ้นบน</p> <p>ลำตัว ในการย่อเท้าเดินจะมีการย้ายสะโพกไปด้านข้างลำตัวและมีการใช้ไหล่หรือตีไหล่ไปข้างหลังเล็กน้อย</p> <p>เท้า การย่อเท้าเดินนั้นจะการใช้การยกส้นเท้าหรือตีส้นเท้าไปข้างหลังให้สูงและย่อแล้วยืดตัวขึ้น มีการใช้ท่ายกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับยืดเข้าขึ้น</p>

ตารางที่ 7 ลักษณะทำรำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนอุบลวิทยาคม (ต่อ)

ทำรำ	ลักษณะทำรำ
	<p>ทิศทาง มีการใช้ทำรำทิศหน้า และทิศด้านข้างทั้ง 2 ฝั่ง มีการใช้ท่าหมุนรอบตัว</p>

รูปแบบแถว แถวตอนลึก 4 แถว แถวละ 20 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ทำรำ นางนงลักษณ์ เสระทอง นางจิราพันธ์ ไทโรห์ นางชวัลกร วิทยาพานิช

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 7 - 8 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

5. ชื่อชุดการแสดง ปทุมวิทยากรอนซอนพรรษาถวายองค์ราชัน

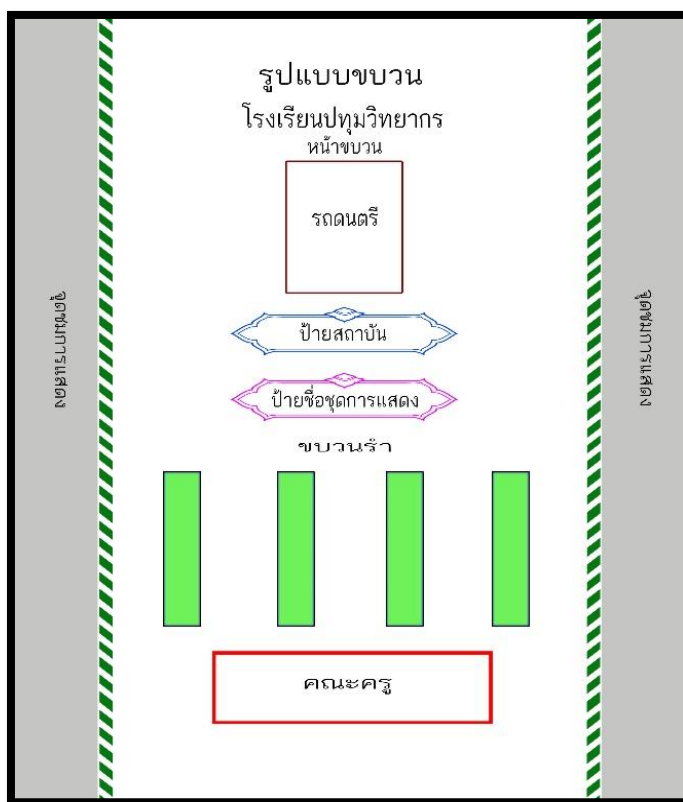
หน่วยงาน โรงเรียนปทุมวิทยากร

ผู้แสดง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนปทุมวิทยากร

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำไม่สอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เป็นการแสดงถวายแด่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ-พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 45 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนปทุมวิทยากร ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายโรงเรียนปทุมวิทยากร ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายปทุมวิทยากรออนซอนพระราชกวಾಯองค์ราชัน มีผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนรำ ประกอบด้วยผู้แสดงจำนวน 80 คน เป็นแถวตอนลึก 4 แถว แถวละ 20 คน ปิดท้ายด้วยกลุ่มคณะครู ผู้ประพันธ์บทร้อง คำร้องและทำนองโดย คำเก็ง เรียบเรียงโดย สวัสดิ์สารคาม

บทร้อง -

ดนตรี

ภาพที่ 46 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนโรงเรียนปทุมวิทยากร ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน วงดนตรีพื้นเมืองอีสาน ประกอบด้วย โปงลาง กลองหาง แคน โหวด พิณ ซอ นักร้องหญิง นักร้องหมอลำชาย รำไหซอง โดยจะยืนบรรเลงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน นักดนตรีทั้งหมด 12 คน ทำนองเพลง ลายทำนองพื้นเมืองอีสาน และเพลงออนซอนอีสาน ขับร้องโดย ศร สิ้นชัย ดอกอ้อ ทุ่งทอง ก้านตอง ทุ่งเงิน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 47 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนปทุมวิทยากร ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดง สวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลือง นุ่งผ้าซิ่นกาบบัวสีน้ำเงิน ห่มสไบ
ผ้ากาบบัวสีน้ำเงิน เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด เข็มขัดตระย้า สวมสังวาล
ดอกกรักเทียม สวมรองเท้ายัดเส้นสีดำคล้ายรองเท้าสาน ทรงผมรวบตั้งติดมวยผมเทียมสูงกลางศีรษะ
พวงมาลัยมะลิ (ทำเทียม) พันรอบมวยผมเทียม ติดดอกไม้สีขาว-เหลืองที่มวยผมเทียมด้านซ้าย

นักดนตรี

สวมเสื้อม่อฮ่อม คอกลมแขนสั้นผ้าด้านหน้าแถบสีแดง นุ่งโสร่ง คาดเอวด้วยผ้าลาย
ขีดสีเหลือง

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง รำประกอบบทร้องเกริ่นเทิดพระเกียรติกับทำนองพื้นเมืองอีสาน และต่อด้วยเพลง
ออนซอนอีสาน

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป และ
มีการใช้ท่ารำที่สอดคล้องกับบทร้องในบางท่า เช่น ท่าไหว้ ในบทที่กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ท่าโกยมือขึ้น ในบทร้องที่กล่าวถึงความยิ่งใหญ่ เป็นต้น โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 8 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนโรงเรียนปทุมวิทยากร

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้การพนมมือไหว้ในระดับต่าง ๆ มีการใช้ท่าหงายมือแล้วโกยมือจากด้านล่างขึ้นด้านบน มีการใช้ท่ามือจับเข้าแล้วม้วนมือออกเป็นตั้งมือหรือตั้งวงในระดับต่าง ๆ มีการใช้ท่าในลักษณะมือแสดงท่ารำในระดับสูงกว่า</p> <p>ศีรษะ มีการใช้ท่า</p>
	<p>ลำตัว กดไหล่เล็กน้อยตามท่ารำ</p> <p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้าการแตะเท้าด้านหน้า การยกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับการยืดตัวขึ้น</p>

ตารางที่ 9 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนโรงเรียนปทุมวิทยากร (ต่อ)

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ทิศทาง มีการใช้ท่าในทิศหน้า และทิศข้างทั้ง 2 ฝั่ง แต่โดยส่วนใหญ่จะใช้ท่ารำในทิศด้านข้างทั้ง 2 ฝั่งเปลี่ยนทิศสลับไป-มา</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว แถวละ 20 คน และแปรแถวเป็นแถวตอนลึก 2 แถวโดยแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 สลับกัน และแถวที่ 3 กับแถวที่ 4 สลับกัน

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นางกาญจณี ประสานพันธ์

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 6.30 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

6. ชื่อชุดการแสดง ฟ้อนอัสสัมชัญร้อยดวงใจเทิดไท้องค์ราชัน

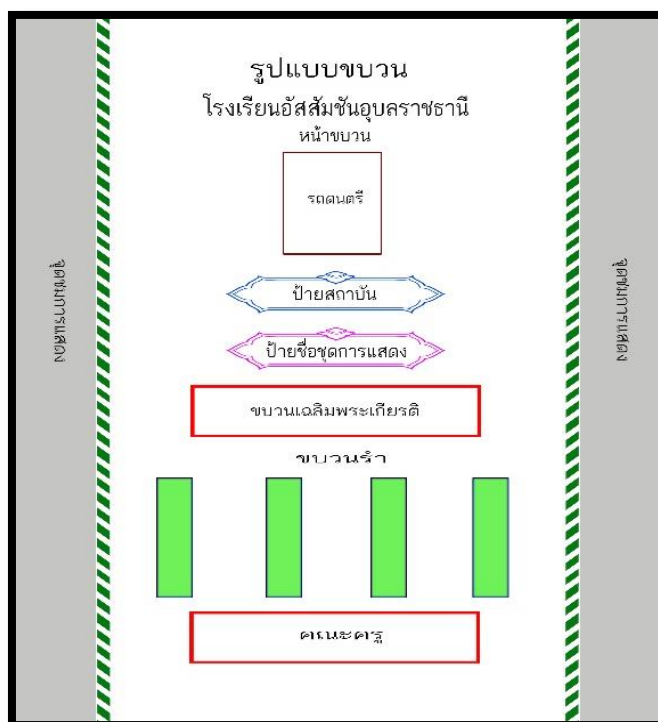
หน่วยงาน โรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี

ผู้แสดง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำไม่สอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาในหลวงรัชกาลที่ 10 คณะครูโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี น้อมรำลึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ เพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อองค์พระมหากษัตริย์ และร่วมสืบทอดมรดกวัฒนธรรมอีสานอันดีงามของเราชาวอุบลราชธานีสืบไป

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 48 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี มีผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายพ่อนอัสสัมชัญร้อยดวงใจเทิดไท้องค์ราชัน มีผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ขบวนเฉลิมพระเกียรติประกอบด้วย พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ์ พานพุ่มเงิน พานพุ่มทอง ต่อด้วยขบวนรำประกอบด้วย ผู้แสดงจำนวน 80 คน จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ปิดท้ายด้วยคณะครู

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

ทำนองเพลง ทำนองเพลงพื้นเมืองอีสานประกอบบทร้องเทิดพระเกียรติ

ดนตรี

ภาพที่ 49 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา

โรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน วงดนตรีพื้นเมืองอีสาน ประกอบด้วย กลองหาง กลองตุ้ม พิณ โปงกลาง แคน ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ เกราะล่อ รำไหซอง รำเกราะล่อ นักร้องหญิง เครื่องดนตรีสากลได้แก่ เบส โดยจะยืนบรรเลงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน ผู้ควบคุมการฝึกซ้อม นายเตชิต ไกรลาศ

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 50 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดง สวมเสื้อแขนกระบอกกลมสีม่วง นุ่งผ้าชิ้นสีน้ำตาลตีนผ้าสีแดง หัวผ้าชิ้นสีแดง ห่มสไบลายขีดสีเหลือง เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด สวมรองเท้ารัดส้นสีดำลายรองเท้าสาน ทรงผมยกผมด้านหน้าขึ้นเล็กน้อย ตัดมวยผมเทียมด้านซ้ายของศีรษะ ตัดดอก รวงผึ้งด้านซ้ายของมวยผม

นักดนตรี

สวมเสื้อคอจีนแขนสั้นผ้าด้านหน้าสีขาวแถบแดง มีตราสัญลักษณ์โรงเรียนติดอยู่ที่หน้าอกด้านซ้าย นุ่งโสร่ง คาดเอวด้วยผ้าลายขีดหลากสี

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง เริ่มด้วยทำนองพื้นเมืองอีสานจังหวะช้า ต่อด้วยการร้องเกริ่นและร้องบทเห็ดพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประกอบทำนองในจังหวะที่เร็วขึ้นเล็กน้อย และออกด้วยทำนองจังหวะเร็ว

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ท่ารำที่สอดคล้องกับบทร้องในบางท่า เช่น ท่าไหว้ในบทที่กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่าโกยมือขึ้น ในบทร้องที่กล่าวถึงการสรรเสริญ เป็นต้น ใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 10 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ การเอียงศีรษะซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าจับเข้าอกแล้วปล่อยเป็นตั้งวง โดยมือข้างหนึ่งตั้งวงระดับข้างศีรษะ อีกข้างหนึ่งตั้งวงระดับ</p> <p>ลำตัว การเดินโดยใช้สะโพกย้ายไปด้านข้าง ขณะย่อเท้า</p>
	<p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า การยกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับการยืดตัวขึ้น มีการใช้ท่าวางเท้าไขว้ไปด้านหลังโดยเปิดสันเท้า มีการใช้ท่าแยกขาแต่ละด้านข้างโดยขาอยู่</p> <p>ในลักษณะขาตั้ง</p>

ตารางที่ 11 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำในทิศหน้า</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว แถวละ 20 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นางมานิตย์ รุ่งเรือง

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 8 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

7. ชื่อชุดการแสดง ฟ้อนออนซอนเทียนพรรษา เทิดไถ่องค์ราชาขวัญแผ่นดิน

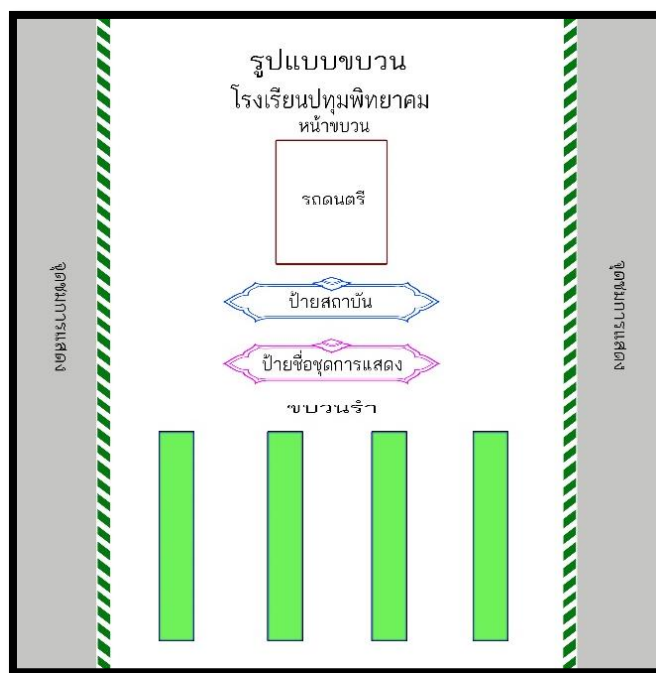
หน่วยงาน โรงเรียนปทุมพิทยาคม

ผู้แสดง ผู้แสดงเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบทำนองเพลง

เนื้อหา เนื่องในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ-พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 10 แห่งราชวงศ์จักรี ทางโรงเรียนปทุมพิทยาคม จึงได้จัดชุดการแสดงนี้ขึ้น เพื่อถวายความจงรักภักดีต่อพระองค์ ๓ ซึ่งเป็นดวงใจของประชาชนชาวไทย และเพื่อสืบสานงานประเพณีแห่เทียนพรรษาให้คงอยู่คู่ชาวอุบลราชธานีสืบไป

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 51 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนปทุมพิทยาคม ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายโรงเรียนปทุมพิทยาคม มีผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ป้ายฟ้อนออนซอนเทียนพรรษา เทิดไท้องค์ราชาขวัญแผ่นดิน มีผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ขบวนรำ ประกอบด้วย ผู้แสดงจำนวน 80 คน จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว

ผู้ประพันธ์บทร้อง นางปราณี แสงชาติ นายเชิดชัย มากดี

บทร้อง

(บทโอ) โอ้ย.. พี่น้องเอ๋ย

ประเทศไทยเฮานี้พระบารมีคุ้มกระหม่อมพ่อหลวงไทยของเฮานี้เอ๋ย

วัฒนธรรมดีไทยเฮามีสืบสานไว้ถวายให้อีพ่อเฮามือเข้าพรรษามาไวไว

สืบประเพณีไทยรักษาไว้ให้หลานเบิ่งกะจั่งว่าสืบสานไว้กะจั่งว่าสืบสานไว้

ฮึดคงของไทยได้เคยทำมาบุญงานแท้เทียนเข้าพรรษาฮักษามาแต่ตนแล้ว

(บทลำที่ 1) มากันเด้อละพี่น้องทั้งหลาย (ซ้ำ) มาแท้เทียนถวายรำรำเป็นริ้วเป็นริ้วเป็นริ้ว

ซอຍกันเด้อซอຍกันเด้อละมาร่วมกันพ็อนรำ

พ็อนรำฝากจากหัวใจซอนลอนสะออนละมาพ็อนแท้มาแท้มาแห่งามแท้พี่ชายเอ๋ย

ต้นเทียนแม่งามแท้แลแล้วชื่นใจ (ซ้ำ) คนทางไกลทางไกลมาเบิ่งฮึดคงไทยฮีสานเดอ

(บทลำที่ 2) ชาวไทยเอยใครเอยไม่เคยมาที่นี้งานแห่เทียนประจำปีอุบลราชธานีของจง
 เข้าพรรษาเรามาพบกันมาร่วมประชันต้นเทียนกันใหม่เอย
 ต้นเทียนใหญ่ได้ปลงการเหมือนเคยเทียนโบราณท่านเอยเขาทำด้วยใบตอง
 (บทลำที่ 3) มากันเด้อละพี่น้องทั้งหลาย (ซ้ำ) มาพื่อนรำถวายรำเป็นริ้วเป็นริ้วเป็นริ้ว
 เบิ่งนั่นเด้อเบิ่งนั่นเด้อบ้างกะเทียนเป็นม้าเป็นม้ากะเป็นไอยรายะรา
 ให้เทวดาท่านั่งเอยท่านั่งเอยท่านั่งงานได้ผู้ชมเอย
 แกะพระพุทธรุช้างครุช้างนางฟ้าเพิ่นก็มี (ซ้ำ)
 ขอเชิญมาทุกปีสืบประเพณีอุบลไว้
 ผู้ขับร้อง ขับร้องโดย นางจารุณี ทนงจิตร
 ดนตรี

ภาพที่ 52 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนพุมพิทยาคม

ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน ซึ่งประกอบด้วย พิณ กลองตุ้ม
 โปงกลาง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ ฉิ่ง กลองหาง แคน เครื่องดนตรีสากลได้แก่ เบส เครื่องควบคุมเสียง
 ผู้ร้องเกริ่น นักร้อง รำไหของ โดยจะยืนบรรเลงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวน
 แห่เทียน ผู้บรรเลงดนตรี จำนวน 15 คน

ทำนองเพลง ลายเพลงจิวต้องต้อนอ้อนผู้บ่าว

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 53 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนปทุมพิทยาคม ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดง สวมเสื้อแขนกระบอกคอกลมสีชมพูอ่อน นุ่งผ้าฝ้ายลายพื้นเมือง ระดับครึ่ง
 น่อง ห่มสไบผ้ากาบบัวสีชมพู เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู เข็มขัดระย้า สวมรองเท้ายาวสีดำ
 คล้ายรองเท้านาง ทรงผมยกตีโป่งขึ้นเล็กน้อย มวยผมเทียมสูงกลางศีรษะ ใช้ลูกปัดเงินร้อยเป็นเส้น
 พันรอบมวยผม ติดดอกกุหลาบสีเหลืองกลางศีรษะและดอกไม้สีขาวเรียงต่อลงมาทางด้านซ้าย

นักดนตรี

สวมเสื้อคอปกแขนสั้นผ้าด้านหน้าสีชมพูเข้ม นุ่งโสร่ง คาดเอวด้วยผ้าลายขิดสีฟ้า

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง มีการร้องเกริ่นในบทถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต่อด้วยทำนองพื้นเมือง
 อีสานในจังหวะช้าและปานกลาง

ทำรำ มีการใช้ท่ารำที่สอดคล้องกับบทเกริ่นถวายพระพรในช่วงต้นการแสดง จากนั้นรำตามจังหวะ
 เพลง ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสานผสมกับนาฏศิลป์ไทย โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่
 ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 12 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนปทุมพิทยาคม

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศิรชะ มีการเอียงซ้าย-ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าตั้งมือในลักษณะกระดิกนิ้วทั้ง 4 นิ้ว ยกเว้นนิ้วโป้ง การกระดกข้อมืออย่างต่อเนื่อง มีการใช้ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง</p> <p>ลำตัว มีการใช้สะโพกย้ายออกด้านข้างขณะย่อท่า</p>
	<p>เท้า มีการใช้ท่าก้าวหน้าในลักษณะเตะเท้าไขว้ไปด้านหน้าแล้วเขย่งเท้าหลัง การก้าวเท้าข้างหนึ่งแล้วเตะเท้าอีกข้างหนึ่ง มีการใช้ท่ากระเียบเท้าไปด้านข้างพร้อมกับการยียดเข้าขึ้นอย่างต่อเนื่อง</p>
	<p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านข้างทั้งสองฝั่ง</p>
	

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ๆ ละ 20 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ คุณครูปัทมาวดี จำปาอ่อน

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 5 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

8. ชื่อชุดการแสดง ฟ้อนกลองเส็ง

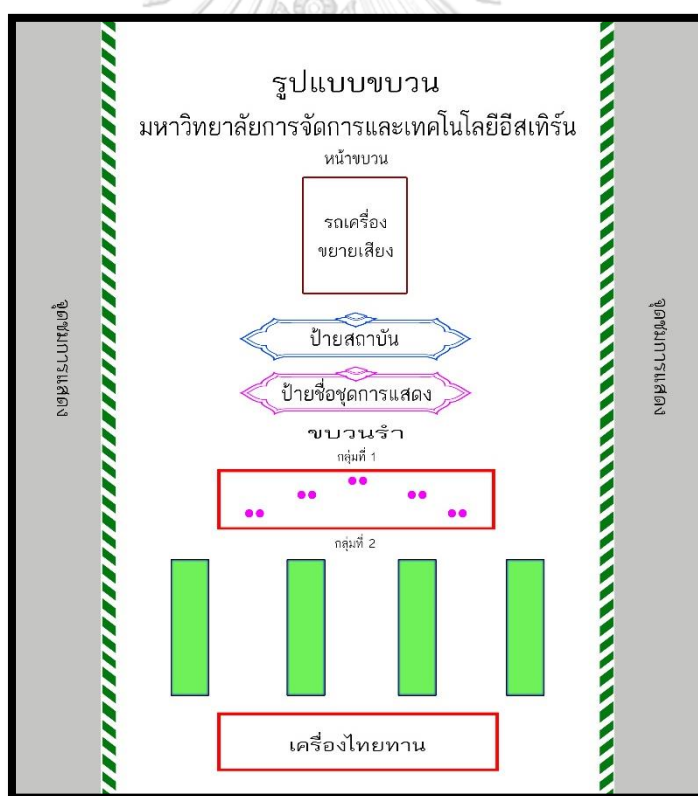
หน่วยงาน มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์นและวิทยาลัยอาชีวศึกษาโปลีเทคนิค
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้แสดง ผู้แสดงเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ-ระดับปริญญาตรี จำนวน 90 คน และ
ผู้ถือเครื่องไทยทาน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 20 คน

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบทำนองเพลงไม่มีบทร้อง

เนื้อหา นำเสนอความสนุกสนานของการฟ้อนกลองเส็ง กลองเส็งเป็นกลองประเพณีมาแต่โบราณเป็น
กลองที่ใช้ในประเพณีต่าง ๆ เช่น บุญผะเหวด บุญบั้งไฟ แข่งเรือ ซึ่งนำมาใช้ในงานงานประเพณีต่าง ๆ
ที่แตกต่างกันตามวัตถุประสงค์

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 54 รูปแบบขบวนมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถเครื่องขยายเสียง ป้ายมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น มีผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ป้ายพ็อนกลองเส็ง มีผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ขบวนรำ ประกอบด้วย ผู้แสดงจำนวน 90 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จำนวน 10 คน โดยเป็นผู้ชาย 5 คน ผู้หญิง 5 คน กลุ่มที่ 2 จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ปิดท้ายด้วยขบวนผู้ถือเครื่องไทยทาน จำนวน 20 คน

ผู้ประพันธ์บทร้อง -
บทร้อง -

ดนตรี เป็นทำนองทำนองของดนตรีพื้นเมืองผสมผสานกับดนตรีสากล เปิดโดยเครื่องขยายเสียง

ภาพที่ 55 รถเครื่องขยายเสียงมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ทำนองเพลง พ็อนกลองเส็ง

การแต่งกาย

ผู้แสดง การแสดงชุดนี้การแสดงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนั้นการแต่งกายจึงแบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1

ภาพที่ 56 การแต่งกายของผู้แสดงมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

กลุ่มที่ 1 ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงชาย สวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลืองอ่อนแถบลาย นุ่งโจงกระเบนสีดำมีลายสีเขียวคาดเอวด้วยผ้าลายขิดสีเหลือง สวมเครื่องประดับเงิน สร้อย สวมรองเท้านักเต้นรำ

ผู้แสดงหญิง สวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลืองอ่อน นุ่งผ้าซิ่นสีดำลายอีสานโบราณ ตีนผ้าซิ่นมีลาย ห่มสไบลายขิดสีแดง เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู เข็มขัด สวมรองเท้าคัทชูไม่มีส้นสีดำ ทรงผมรวบตั้งติดมวยผมเทียมกลางศีรษะ มีด้ายอย่างหนาสีเหลือง-ขาว บิดเป็นเกลียวพันรอบมวยผม ติดดอกไม้สีขาวและปักปิ่นอุบะดอกรัก ชายอุบะเป็นดอกกุหลาบสีเหลืองบริเวณด้านซ้ายของมวยผม

กลุ่มที่ 2

ภาพที่ 57 การแต่งกายของผู้แสดงมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น กลุ่มที่ 2 ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงหญิง สวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลือง นุ่งผ้าซิ่นย้อมคราม ห่มสไบลายขีดสีแดง เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู เข็มขัดระย้า สวมสังวาลย์พวงอาลัย สวมรองเท้าคัทชูไม่มีส้นสีดำ ทรงผมรวบตั้งติดมวยผมเทียมกลางศีรษะ มีด้ายอย่างหนาสีเหลือง-ขาวบิด เป็นเกลียวพันรอบมวยผม ติดดอกไม้สีขาวและปักปิ่นเงินบริเวณด้านซ้ายของมวยผม

นักดนตรี

สวมเสื้อคอจีนแขนสั้นผ้าด้านหน้าสีเหลือง นุ่งโสร่ง คาดเอวด้วยผ้าพื้นเมืองอีสาน หลายชนิด

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง เริ่มด้วยบทเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต่อด้วยทำเพลงฟ้อนกลองเส็ง **ทำรำ** ใช้ทำรำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน การแสดงชุดนี้จะแบ่งการแสดงออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จะเป็นการเกี่ยวพาราสีกันระหว่างชาย หญิง มีการใช้ทำรำที่มากกว่ากลุ่มที่ 2 โดยกลุ่มที่ 2 จะมีการใช้ทำรำเป็นชุด ๆ พอหมดจังหวะก็เปลี่ยนท่าเป็นชุดต่อไป และจะมีทำรำที่ทั้ง 2 กลุ่มรำทำเดียวกัน

มีการใช้ท่าที่มีความต่อเนื่องในการเชื่อมท่าต่อไป มีการนำท่ารำแบบดั้งเดิมมาดัดแปลง เช่น ท่าไหว้ครู ท่าปะแป้ง ท่านกยูงรำแพน ท่าลมพัดพร้าว โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 13 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษามหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ การเอียงซ้าย ขวา การลักคอก ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้มือคว่ำลงทำท่าอย่างการตีกลอง มีการใช้ท่ากำแบ มีการใช้การกวัก</p> <p>ลำตัว การใช้ท่ายกสะโพกขึ้นลงอย่างต่อเนื่อง</p>
	<p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า มีการใช้เท้าวางเท้าไขว้ไปด้านหลังโดยเปิดสันเท้า การก้าวเท้าข้างหนึ่งแล้วเตะเท้าอีกข้างหนึ่ง การก้าวเท้าไขว้ไปด้านหน้าแล้วเขย่งเท้าหลัง และการก้าวหน้าในลักษณะเตะเท้าไขว้ไปด้านหน้าแล้วเขย่งเท้าหลัง</p>
	<p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้า และมีการใช้ท่ารำหันหน้าเข้าหากัน และหันออกจากกันระหว่างแถว</p>

ตารางที่ 14 ลักษณะทำรำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษามหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น (ต่อ)

ทำรำ	ลักษณะทำรำ
	

รูปแบบแถว กลุ่มที่ 1 มีการแปรแถวพร้อมกับการรำเคลื่อนแถวไปด้านหน้า กลุ่มที่ 2 จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว แถวละ 20 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ทำรำ นายวัฒน์ ชระธานี

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 7 – 8 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

9. ชื่อชุดการแสดง ฟ้อนเบิกฟ้า เทิดราชาขวัญแผ่นดิน

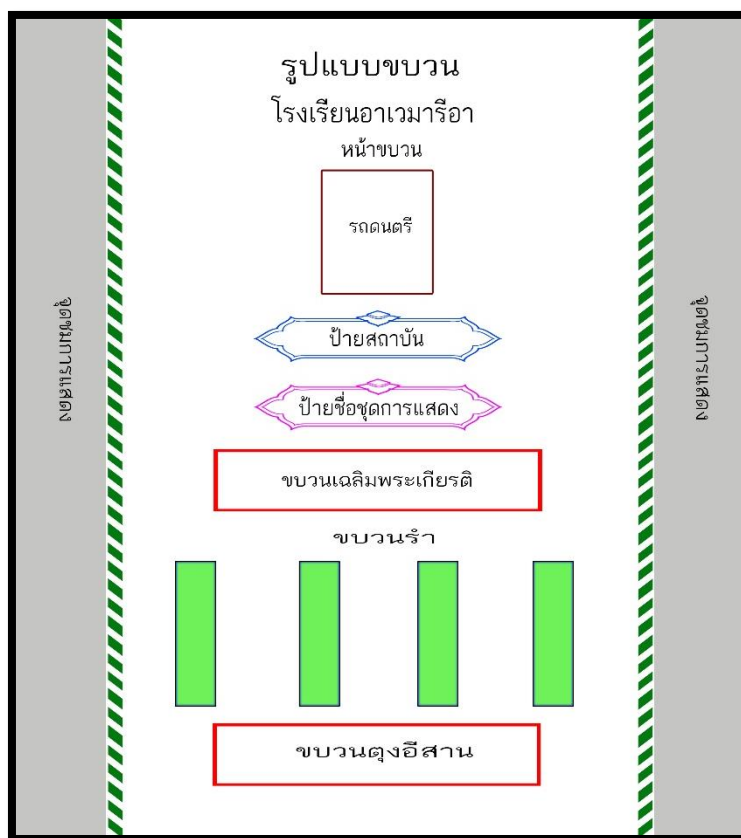
หน่วยงาน โรงเรียนอาเวมารีอา

ผู้แสดง นักเรียนโรงเรียนอาเวมารีอา

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำไม่สอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เป็นการแสดงเพื่อบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก นำไปใช้ในงานบุญอันเป็นมงคล เพื่อถวายพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงบุญบารมีปกป้องคุ้มครองพสกนิกรชาวไทยทุกหมู่เหล่า

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 58 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนอเมารีอา ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายโรงเรียนอเมารีอา ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายฟ้อนเบิกฟ้า เทิดราชาขวัญแผ่นดิน มีผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนเฉลิมพระเกียรติ ประกอบด้วย พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และขบวนพานบายศรี ขบวนรำ ประกอบด้วย ผู้แสดงจำนวน 80 คน จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ปิดท้ายด้วยขบวนตุงอีสาน

ผู้ประพันธ์บทร้อง -
บทร้อง -

ดนตรี

ภาพที่ 59 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนอาเวมารีอา
ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน วงดนตรีพื้นเมืองอีสาน ประกอบด้วย โปงกลาง พิณ กลองตุ้ม กลองหาง แคน โหวด ซอ ฉาบใหญ่ ฉาบเล็ก ฆ้อง ไหซอง รำหมากก๊ับก๊ับ(กรับ) รำเกราะล่อ เครื่องดนตรีสากลได้แก่ เบส กีตาร์ โดยจะยืนบรรเลงอยู่บนรถที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน และนักร้องขับร้องอยู่บริเวณข้างรถโปงกลาง จำนวน 15 คน

คุณครูผู้ควบคุมวงดนตรี คุณครูองอาจ อินธิจักร

ทำนองเพลง ทำนองเพลงอีสาน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 60 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนอาเวมารีอา ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดง สวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลือง นุ่งผ้าขึ้นสีน้ำตาลและสีคราม ห่มสไบพิมพ์ลาย
อีสานสีแดงเครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัดระย้า สวมสังวาลย์ที่ร้อยด้วยดอกกรัก
ติดดอกไม้บริเวณหน้าอกข้างซ้าย สวมรองเท้ายาวสีดำไม่มีส้น ทรงผมรวบตั้งติดมวยผมเทียมกลาง
ศีรษะ มาลัยเทียมพันรอบมวยผม ติดดอกไม้สีเหลืองด้านซ้าย

นักดนตรี

สวมเสื้อคอปกแขนสั้นผ้าด้านหน้าสีเหลือง นุ่งโสร่ง คาดเอวด้วยผ้าขาวม้า

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง มีการร้องเกริ่นในบทเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และบทร้อง
เทิดพระเกียรติประกอบทำนองพื้นเมืองอีสาน

ท่ารำ มีการใช้ท่ารำเป็นชุด ๆ เมื่อครบท่ารำก็เปลี่ยนเป็นชุดต่อไป ซึ่งท่ารำมีความต่อเนื่อง มีการรำ
ในระดับจากล่างขึ้นบน สอดคล้องกับบทร้องในบางท่า เช่น ท่าไหว้ ในบทร้องที่กล่าวถึง
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นต้น ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่
ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 15 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนอาเวมารีอา

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ เอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าพนมมือในท่าไหว้ใน ระดับต่าง ๆ เช่น ระดับอก ระดับศีรษะ และการพนมมือไหว้พร้อมกับการกอดมือ ลงและขึ้นสลับกันอย่างต่อเนื่อง และท่า จับเข้าอกแล้วปล่อยเป็นตั้งวงกลาง ข้อมือกระดกอย่างต่อเนื่อง และใช้ท่า หงายมือแล้วโถมมือจากด้านล่างขึ้น</p> <p>ลำตัว กดไล่ตามท่ารำ</p> <p>เท้า มีการใช้ท่าย่อเท้าในลักษณะย่อแล้ว ยัดเข้าขึ้น มีการใช้การก้าวเท้าข้างหนึ่ง แล้วแตะเท้าอีกข้างหนึ่ง การยกเท้ามา ด้านหน้าพร้อมกับการยัดตัวขึ้น</p>

ตารางที่ 16 ลักษณะทำรำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนอาเวมารีอา (ต่อ)

ทำรำ	ลักษณะทำรำ
	<p>ทิศทาง มีการใช้ทำรำในทิศหน้า</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ๆ ละ 20 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ทำรำ คุณครูลลิตา นัยนิตย์

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 12 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

10. ชื่อชุดการแสดง ฟ้อนมโหรีเทิดไถ่องค์ราชัน

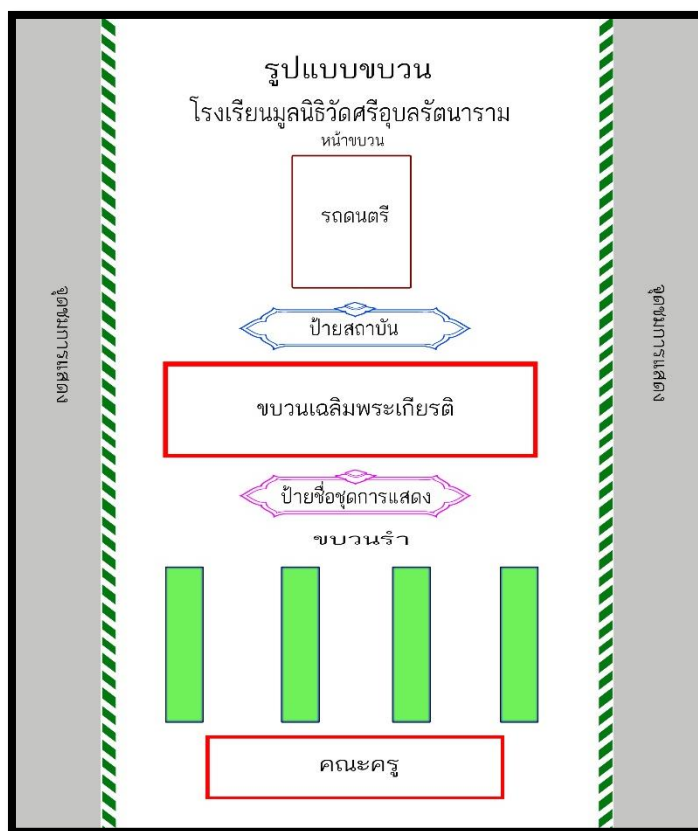
หน่วยงาน โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม

ผู้แสดง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 5 โดยการเปิดรับสมัครนักเรียนที่สนใจและคัดเลือกจากนักเรียนที่สามารถย่อท่าได้ตรงจังหวะ และนักเรียนจากชุมนุมนาฏศิลป์ของโรงเรียน

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบทำนองเพลง

เนื้อหา เป็นการแสดงรำเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ-บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ไทย พร้อมทั้งเฉลิมพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 10 แห่งราชวงศ์จักรี

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 61 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ขบวนเฉลิมพระเกียรติประกอบด้วย พระบรมฉายาลักษณ์ พานพุ่มเงิน พานพุ่มทอง ตุงอีสาน 1 คู่ ฉัตร 9 ชั้น 1 คู่ ป้ายพ่อนมโหรีเทิดไถ่องค์ราชัน ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ขบวนรำประกอบด้วย ผู้แสดงจำนวน 80 คน จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ปิดท้ายด้วยกลุ่มคณะครู

ผู้ประพันธ์บทร้อง -
บทร้อง -

ดนตรี

ภาพที่ 62 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียน

มูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน วงดนตรีพื้นเมืองอีสาน ประกอบด้วยนักดนตรี พิณ โปงลาง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ ฉิ่ง โหวด กลองหาง กลองตุ้ม แคน รำไหซอง นักร้อง (เกริ่น) และเครื่องดนตรีสากลได้แก่ กลองชุด เบส โดยจะยืนบรรเลงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน ผู้บรรเลง จำนวน 10 คน

ทำนองเพลง ลายทำนองมโหรีอีสาน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 63 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดง สวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีม่วง นุ่งผ้าซิ่นกาบบัวสีม่วง ห่มสไบผ้าพิมพ์ลายอีสานสีเหลือง เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด เข็มขัดระย้า สังกวาล์วย้อยด้วยดอกรัก สวมรองเท้ารัดส้นสีดำลายรองเท้าสาน ทรงผมรวบตั้งติดมวยผมเทียมกลางศีรษะ พวงมาลัยเทียมพันรอบมวยผม ติดดอกไม้สีม่วงด้านซ้ายของมวยผม

นักดนตรี

สวมเสื้อคอจีนแขนยาวผ่าด้านหน้าสีม่วง นุ่งโสร่ง คาดเอวด้วยผ้าลายขิดสีม่วง

อุปกรณ์ประกอบการแสดง พานบายศรีขนาดเล็ก

การแสดง มีการร้องเกริ่นในบทเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และต่อด้วยทำนองมโหรีอีสาน

ท่ารำ มีการใช้ท่ารำที่สอดคล้องกับบทร้องในบทเกริ่นที่กล่าวถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้แสดงมือข้างหนึ่งออกท่ารำถือบายศรี มืออีกข้างหนึ่งถือพานบายศรีเป็นอุปกรณ์การแสดง มีการใช้ท่ารำในลักษณะการไล่เรียงระดับจากต่ำไปสูงและจากสูงมาต่ำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 17 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนมุลินีวิวัตศรีอุบลรัตนาราม

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้มือทั้ง 2 ถือพานยกขึ้นที่ศีรษะในท่าไหว้ มีการใช้ท่าตั้งวงกลาง มีการใช้ท่าหงายมือแล้วโกยมือจากด้านล่างขึ้นบน</p> <p>ลำตัว การใช้สะโพกย้ายออกด้านข้างในขณะย่อเท้า</p>
	<p>เท้า ย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า มีการใช้ท่าวางส้นโดยเท้าข้างหนึ่งยื่นเต็มเท้า เท้าอีกข้างหนึ่งวางส้นเท้าด้านหน้าขาตั้ง การยกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับการยืดตัวขึ้น มีการใช้ท่ามือจีบเข้าแล้วม้วนมือออกเป็นตั้งมือหรือตั้งวงในระดับต่าง ๆ</p>

ตารางที่ 18 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม (ต่อ)

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านข้างทั้งสองฝั่ง</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ๆ ละ 20 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ คุณครูอัจจิมา พรสี คุณครูสกลวรรณ ปัตถาพิมพ์

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 9 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

11. ชื่อชุดการแสดง ฟ้อนขวัญพรรษาศรีทธาไทอุบลฯ

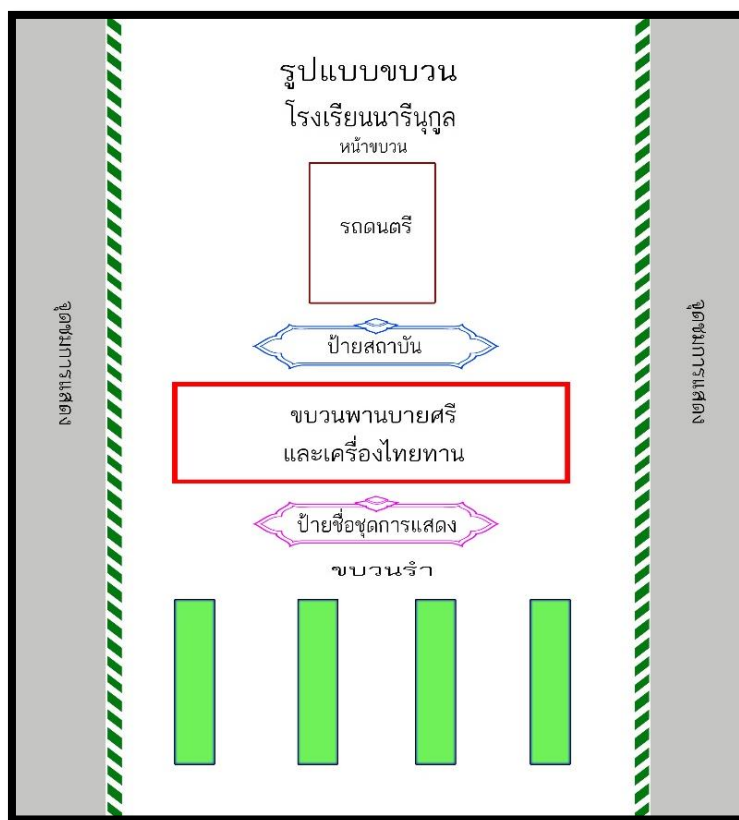
หน่วยงาน โรงเรียนนารีนุกูล

ผู้แสดง ผู้แสดงเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำไม่สอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เพื่อเป็นการร่วมเฉลิมฉลองพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในหลวงรัชกาลที่ 10 และต่อต้านงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของชาวจังหวัดอุบลราชธานี

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 64 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนนารีนุกูล ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายโรงเรียนนารีนุกูล มีผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนพานบายศรีและเครื่องไทยทาน ป้ายฟ้อนขวัญพระราชศรีธาดาไทอุบลฯ มีผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนรำประกอบด้วย ผู้แสดงจำนวน 80 คน จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง บทร้องกล่าวถึงบทบูชาพระรัตนตรัย ตำนานชาวอีสาน และงานแห่เทียนพรรษา

ดนตรี

ภาพที่ 65 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนนารีนุกูล ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน วงดนตรีพื้นเมืองอีสาน ประกอบด้วย โปงกลาง กลองหาง โหวด พิณ แคน กลองดุ่ม ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ ฉิ่ง ซอพื้นเมือง เครื่องดนตรีสากลได้แก่ เบส รัซังราว นอกจากนี้ยังมีรำไหของ รำหมากกับแก็บ รำรับคู่ รำเกราะล่อ และ นักร้อง โดยจะยืนบรรเลงพร้อมกับขยับเท้าโดยก้าวเท้าข้างหนึ่งและเท้าอีกข้างหนึ่งแต่เท้าไปในทิศทางเดียวกันทั้งวงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน จำนวน 20 คน ควบคุมวงดนตรีโดย คุณครูประดิษฐ์ แสงใส

ทำนองเพลง ทำนองสรภัญญะอีสาน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 66 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนนารีนุกูล ปี 2562

ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จากโรงเรียนนารีนุกูล

ผู้แสดง สวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีม่วง นุ่งผ้าซิ่นกาบบัวสีม่วง ห่มสไบลายขิดสีเหลือง เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด สวมรองเท้ารัดส้นสีดำลายรองเท้าสาน ทรงหมยกลมหน้า-หลังมวยผมเทียมกลางศีรษะ ด้ายสีขาวพันรอบมวยผม ติดดอกไม้สีเหลือง-แดง ด้านซ้ายของมวยผม

นักดนตรี

สวมเสื้อคอกลมแขนสั้นผ้าด้านหน้าสีน้ำเงิน นุ่งโสร่ง คาดเอวด้วยผ้าขาวม้า

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง เริ่มด้วยบทบูชาพระรัตนตรัย ต่อด้วยตำนานชาวอีสาน และงานแห่เทียนพรรษา ประกอบทำนองสรภัญญะอีสาน

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสานผสมผสานกับนาฏศิลป์ไทยในร่ววงมาตรฐาน เช่น ท่าชัก แบ่งผัดหน้า ท่ารำยั่ว ท่าสอดสร้อยมาลาแปลง โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 19 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนนารีนุกูล

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
 	<p>ศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มือทั้ง 2 พนมมือในท่าไหว้ มีการหงายมือแล้วโยกมือจากล่างขึ้นบน มีการใช้มือข้างหนึ่งจับระดับข้างศีรษะ มืออีกข้างหนึ่งตั้งวงระดับปากในท่าชักแบ่งผัดหน้า มีการใช้มือข้างหนึ่งตั้งวงระดับหัวเข็มขัด มืออีกข้างหนึ่งจับส่งหลังในท่ารำยั่ว มีการใช้มือข้างหนึ่งตั้งวงบน มืออีกข้างหนึ่งจับหงายระดับหัวเข็มขัดในท่าสอดสร้อยมาลาแปลง</p> <p>ลำตัว มีการใช้การกอดเอว กตไหล่</p> <p>เท้า ย่ำเท้าเดินตลอดทั้งเพลงโดยการย่อแล้วยืดเข้า</p> <p>ทิศทาง ใช้ท่ารำทิศหน้า</p>

ตารางที่ 20 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนนารีนุกูล (ต่อ)

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ๆ ละ 20 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว
ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ คุณครูจินตนา ทองแจ่ม

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 11.40 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

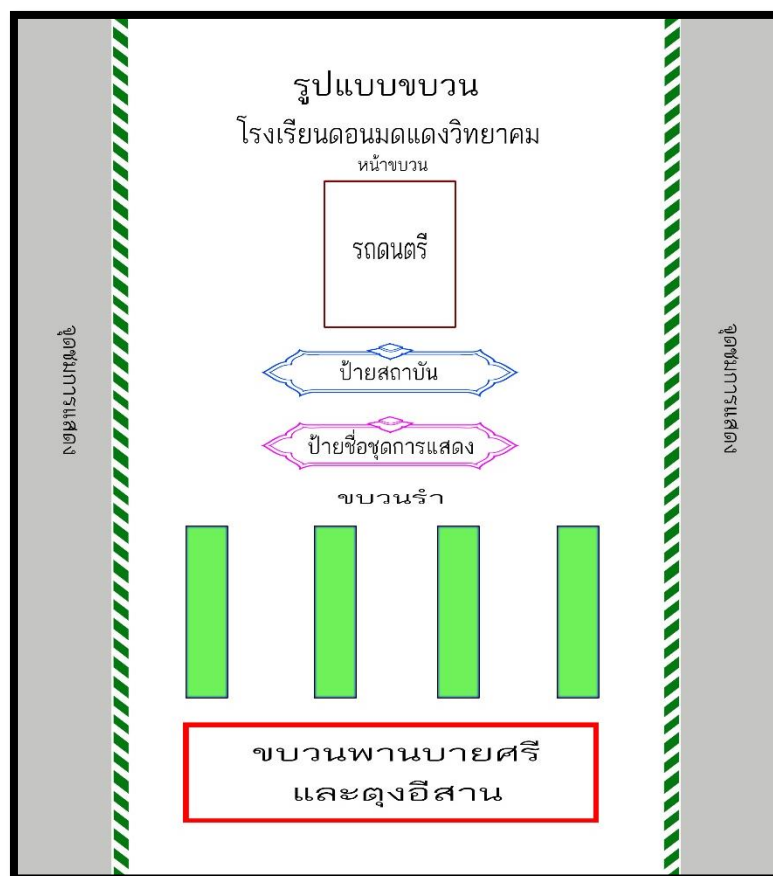
12. ชื่อชุดการแสดง ดอนมดแดงร่วมใจเทิดไท้องค์ราชัน ร่วมสืบสานประเพณี 118 ปีเทียนพรรษา
หน่วยงาน โรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม

ผู้แสดง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำสอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 67 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalongkorn University

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายโรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชาย ผู้หญิง 1 คู่ ป้ายดอนมดแดงร่วมใจเทิดไท้องค์ราชัน ร่วมสืบสานประเพณี 118 ปีเทียนพรรษา ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนร่าประกอบด้วย ผู้แสดงจำนวน 80 คน จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ปิดท้ายด้วยขบวนถือพานบายศรีและขบวนตุงอีสาน

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

ดนตรี

ภาพที่ 68 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา
โรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสานบรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน วงดนตรีพื้นเมืองอีสานประกอบด้วย โปงกลาง แคน โหวด พิณ กลองหาง กลองตุ้ม ซอพื้นเมือง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ และนักร้อง โดยจะยืนบรรเลงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน ทำนองเพลง ทำนองพื้นเมืองอีสาน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 69 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดง สวมเสื้อแขนกระบอกครึ่งแขนคอจีนสีม่วง นุ่งผ้าขึ้นกาบบัวสีม่วง ห่มสไบผ้าพิมพ์ลายอีสานสีเหลือง 2 ชั้น เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัดระย้า สวมสังวาลย์ติดดอกไม้มาลัย 3 ชายที่อกด้านซ้าย สวมรองเท้ารัดส้นสีดำคล้ายรองเท้าสาน ทรงผมยกหมอนหน้า-หลัง ตัดมวยผมเทียมกลางศีรษะ พวงมาลัยเทียมพันรอบมวยผม ติดดอกไม้สีชมพูบานเย็น

นักดนตรี

สวมเสื้อคอกลมแขนสั้นผ้าด้านหน้าสีน้ำเงิน นุ่งโสร่ง คาดเอวด้วยผ้าขาวม้า

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง เริ่มด้วยทำนองจังหวะช้า ต่อด้วยมีการร้องเกริ่น และบทร้องเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แล้วออกด้วยทำนองจังหวะเร็ว

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ท่ารำในลักษณะเป็นชุดในช่วงทำนองดนตรีที่ไม่มีบทร้อง และใช้ท่ารำที่สอดคล้องกับบทร้องในลักษณะที่เป็นท่าชุด โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 21 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศิระชะ เอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มือทั้ง 2 พนมมือไหว้ ในบทร้องที่กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีการใช้ท่ามือทั้ง 2 จีบเข้าอกแล้วเคลื่อนมือออกเป็นมือข้างหนึ่งตั้งระดับวงบน มืออีกข้างหนึ่งตั้งวงระดับวงล่างออกข้างลำตัว มีการใช้มือ 2 โยกมือขึ้นในบทร้อง ยิ่งใหญ่ ถวาย การใช้การตั้งวงแล้วกระดกข้อมืออย่างต่อเนื่อง ใช้ท่ารำที่มีการกระดกนิ้วมือ</p> <p>ลำตัว การใช้สะโพกออกด้านข้างในขณะย่อเท้า</p> <p>เท้า การย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า มีการใช้ท่าเดินในลักษณะเดินพร้อมกับการ</p>
	

ตารางที่ 22 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม (ต่อ)

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ย่อเข่าตีไหล่และย้ายสะโพกไปด้านข้าง การยกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับการยืดตัวขึ้น มีการใช้ท่าแยกขาแต่ละด้านข้างโดยขาอยู่ในลักษณะขาตั้ง การแตะเท้ามาข้างหน้า มีการใช้ท่ายกเท้าข้างหนึ่งมาด้านหน้าแล้วส่งเท้าไปด้านหลังแล้วกระโดด</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำในทิศหน้า มีการใช้ท่ารำหมุนรอบตัวเอง มีการใช้ท่ารำหันออกด้านข้างทั้ง 2 ฝั่ง</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว แถวละ 20 คน และแปรแถวเป็นแถวตอนลึก 2 แถวโดยแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 รวมกัน และแถวที่ 3 กับแถวที่ 4 รวมกัน

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ -

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 8 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ -

13. ชื่อชุดการแสดง ลำเพลินประเพณีดีศรีอุบล

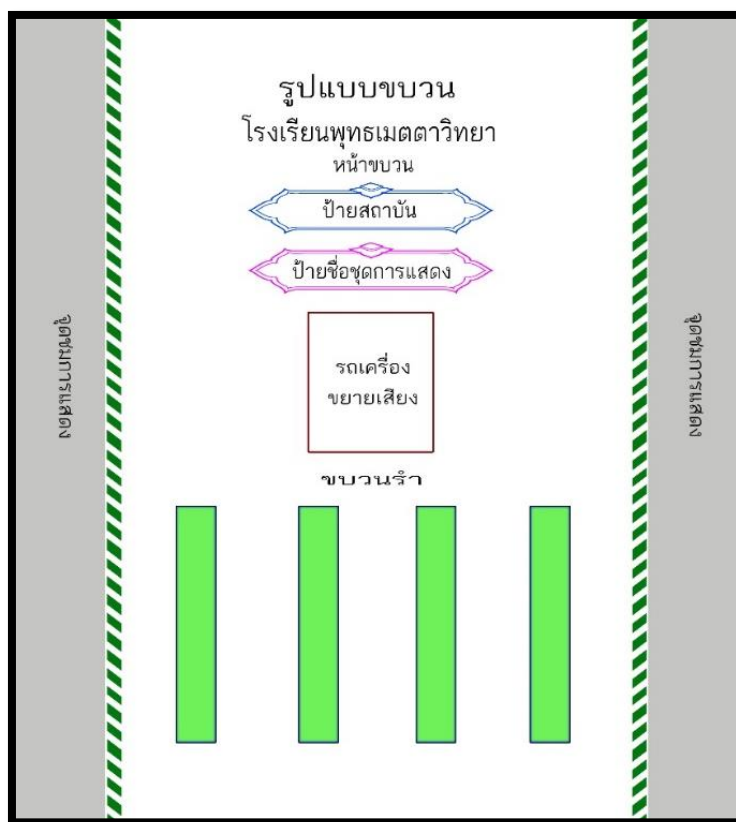
หน่วยงาน โรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา

ผู้แสดง เป็นนักเรียนโรงเรียนพุทธเมตตาในระดับชั้นอนุบาล-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คัดเลือกจากผู้ที่สามารถย่อเท้าได้ตรงจังหวะ

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภทรำไม่สอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา -

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 70 รูปแบบขบวนการแสดงโรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายโรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ป้ายลำเพลิน ประเพณีดีศรีอุบล ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ต่อด้วยรถเครื่องขยายเสียงและนักแสดงรุ่นเล็ก ขบวนรำประกอบด้วย ผู้แสดงจำนวน 80 คน จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง บทร้องกล่าวถึงงานบุญประเพณีแห่เทียนพรรษา

ดนตรี เป็ดเพลงโดยรถเครื่องขยายเสียง

ภาพที่ 71 รถเปิดเครื่องขยายเสียงประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา
โรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา ปี 2562
ที่มา : ผู้วิจัย

บนรถเครื่องขยายเสียงประกอบด้วย นักเรียนรุ่นเล็ก จัดเป็นแถวตอนลึก 3 แถว แสดงอยู่
บนรถดนตรีขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน
ทำนองเพลง ลายทำนองลำเพลิน
การแต่งกาย
ผู้แสดง

ภาพที่ 72 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา ปี 2562
ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดง สวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีฟ้า นุ่งผ้าซิ่นยาวคลุมเข่า ห่มสไบผ้าขาวม้า สีฟ้า-ขาว เครื่องประดับเงิน สร้อย เข็มขัด สวมรองเท้ารัดส้นสีดำคล้ายรองเท้าสาน ทรงผมรวบตั้ง มวยผมสูงเอียงไปทางด้านซ้ายของศีรษะ ใช้ผ้าสีฟ้าพันรอบมวยผม ติดดอกกรวงฝิ่งด้านซ้ายของศีรษะ

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง -

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน เป็นการใช้ท่ารำในลักษณะรำหมดท่าแล้ววนกลับมารำซ้ำ มีการไล่ระดับของท่าจากต่ำไปสูง โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 23 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่ามือทั้ง 2 จีบเข้าที่อกแล้ว ปล่อยมือออกเป็นตั้งวงกลาง มีการใช้ท่า กระดิกนิ้วมือ</p> <p>ลำตัว การใช้สะโพกย้ายไปด้านข้างในขณะ ย่ำเท้า</p>
	<p>เท้า มีการใช้เท้าข้างหนึ่งยื่นเต็มเท้า เท้า อีกข้างหนึ่งวางส้นเท้าขาตั้งด้านหน้าการ ยกเท้าหน้า มีการใช้เท้าข้างหนึ่งยื่นเต็มเท้า เท้าอีกข้างหนึ่งแตะเท้า</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำในทิศหน้า มีการใช้</p>
	<p>ท่ารำที่หันออกด้านข้างทั้ง 2 ฝั่ง การใช้ท่า หมุนรอบตัวเอง</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ๆ ละ 20 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ คณะครูโรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 7 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

14. ชื่อชุดการแสดง BBA ร่วมใจเทิดไถ่องค์ราชัน

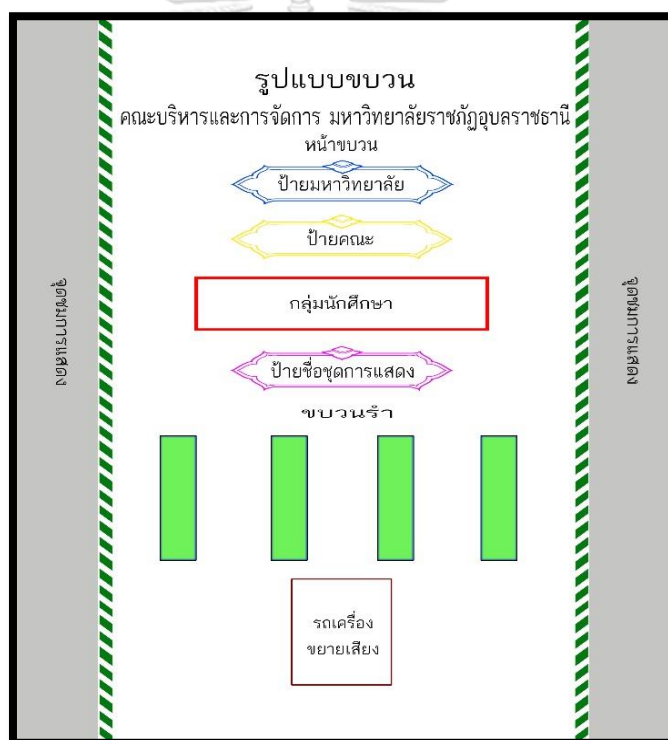
หน่วยงาน คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้แสดง ผู้แสดงเป็นนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและการจัดการ

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบทำนองเพลง

เนื้อหา เพื่อเป็นการเฉลิมฉลองพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในหลวงรัชกาลที่ 10

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 73 รูปแบบขบวนการแสดงของคณะบริหารและการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายสถาบันมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายคณะกรรมการและการจัดการ มีผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ กลุ่มนักศึกษาชาย 1 แถว ต่อด้วยป้าย BBA ร่วมใจเทิดไถ่องค์ราชัน ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ และขบวนรำ ประกอบด้วย ผู้แสดงจำนวน 80 คน จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว

นอกจากนี้ ยังมีนักศึกษาจากประเทศในอาเซียนซึ่งเป็นนักศึกษาในคณะกรรมการและการจัดการ ร่วมแสดงในขบวนการแสดงชุดนี้ จึงพบการแต่งกายด้วยชุดประจำชาติแต่ละประเทศของผู้แสดง เช่น จีน ลาว เวียดนาม ชุดชาวเขา เป็นต้น

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

ดนตรี เปิดเพลงโดยรถเครื่องขยายเสียง

ภาพที่ 74 รถเปิดเครื่องขยายเสียงประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาคณะกรรมการและ

การจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ทำนองเพลง ทำนองพื้นเมืองอีสาน

การแต่งกาย

ผู้แสดง การแสดงชุดนี้แต่งกายอย่างพื้นเมืองอีสาน โดยการแต่งกายแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม 2 แถวด้านนอก และกลุ่ม 2 แถวด้านใน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้แสดง 2 แถวขอบด้านนอก

ภาพที่ 75 การแต่งกายของนักแสดงคณะบริหารและการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นผู้แสดง 2 แถวขอบด้านนอก ปี 2562
ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีครีม นุ่งผ้าซิ่นสีแดงเลือดหมู ห่มสไบสีแดง
เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู เข็มขัด สวมรองเท้าคัทชูสีดำไม่มีส้น ทรงผมรวบตั้งติดมวยผมเทียม
กลางศีรษะ ติดดอกกลีลาวดีด้านซ้ายของมวยผม

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้แสดง 2 แถวด้านใน

ภาพที่ 76 การแต่งกายของนักแสดงคณะบริหารและการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นผู้แสดง 2 แถวด้านใน ปี 2562
ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีม่วง นุ่งผ้าชิ้นสีน้ำเงิน ห่มสไบสีน้ำเงิน เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู เข็มขัด สวมรองเท้าคัทชูสีดำไม่มีส้น ทรงผมรวบตึงติดมวยผมเทียมกลางศีรษะ ติดดอกไม้ลาวดีด้านซ้ายของมวยผม

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง -

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ท่าเป็นชุดเมื่อหมดท่าก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป โดยมีท่าเชื่อมที่ต่อเนื่องกัน มีการใช้ท่ารำไล่ระดับจากล่างขึ้นบน โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 24 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาคณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้มือทั้ง 2 มือพนมมือขึ้นไหว้ระดับศีรษะ มีการใช้ท่ามือข้างหนึ่งตั้งวงบนมืออีกข้างหนึ่งจีบระดับหัวเข็มขัด ในท่าสอดสร้อยมาลาแปลง มีการใช้ท่ามือจีบคว่ำแล้วม้วนมือหงายมือออก การใช้ท่าง้างพร้อมกับกระดกข้อมืออย่างต่อเนื่อง</p> <p>ลำตัว มีการใช้สะโพกย้ายไปด้านข้างลำตัวขณะย่อเท้า</p>
	<p>เท้า การย่อเท้าโดยยกส้นเท้าไปข้างหลังพร้อมกับย่อแล้วยืดเข้าขึ้น การยกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับการยืดตัวขึ้น การเตะเท้าด้านหน้าคือการก้าวเท้าข้างหนึ่งแล้วเตะเท้าอีกข้างหนึ่ง</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้า การใช้ท่าหมุนรอบตัวเอง มีการใช้ท่ารำที่หันไปทางด้านข้างทั้ง 2 ข้าง</p>

ตารางที่ 25 ลักษณะทำรำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาคณะบริหารและการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (ต่อ)

ทำรำ	ลักษณะทำรำ
	

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ๆ ละ 20 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว
ผู้ประดิษฐ์ทำรำ นางสาวเบญจมาภรณ์ ถวิลไพโรจน์ เจ้าหน้าที่กิจการนักศึกษาและศิลปวัฒนธรรม
คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 8 นาที ต่อ 1 จุดแสดง
งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

15. ชื่อชุดการแสดง อาชีวะนำฮอย 118 ปี แห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี

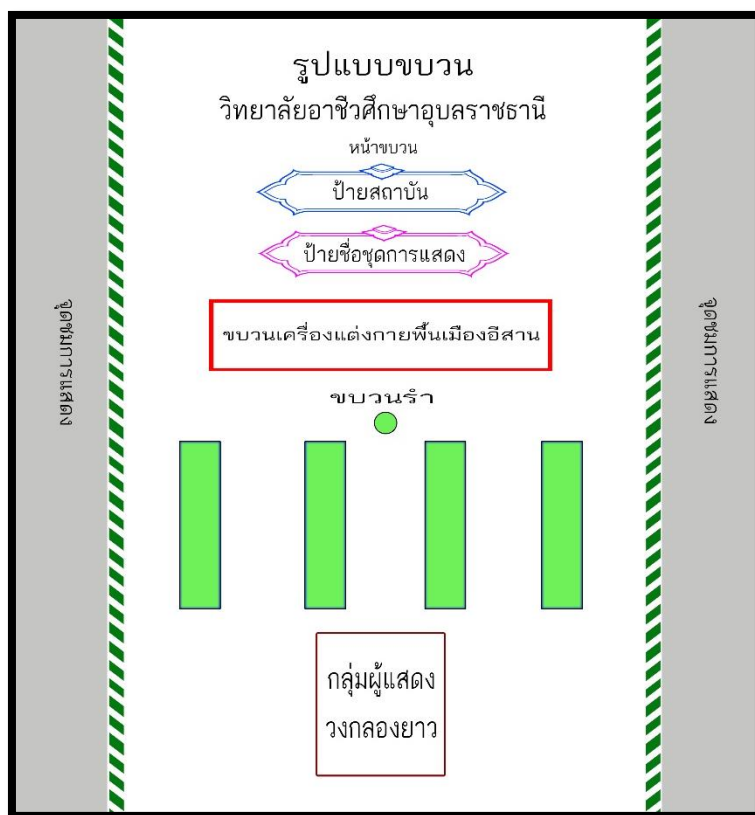
หน่วยงาน วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี

ผู้แสดง นักศึกษาวิชาชีวิตและสังคม

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำไม่สอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เพื่อเป็นการรำลึกย้อนรอยประเพณี เล่าเรื่องผ่านการขับร้องกาบเชิงบังไฟ ถ่ายทอดเรื่องราว
ประเพณีแห่เทียนพรรษาในสมัยก่อนจนถึงปัจจุบัน

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 77 รูปแบบขบวนวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายและผู้หญิง 2 คู่ ป้ายอาชีวะนำฮอย 118 ปี แห่งเทียนพรรษาอุบลราชธานี ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายและผู้หญิง 2 คู่ ต่อด้วย ขบวนรำประกอบด้วย ผู้แสดงจำนวน 81 คน ผู้นำแสดงจำนวน 1 คน อยู่ด้านหน้าแถว และจัดเป็น แถวตอนลึก 4 แถว ปิดท้ายด้วยกลุ่มผู้แสดงและวงกลองยาว

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง บทร้องกล่าวตำนานงานแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี

ดนตรี

ภาพที่ 78 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา
อุบลราชธานี ปี 2562

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เป็นวงกลองยาวอีสาน มีชื่อวงว่าพระคนศสาเกตนคร ประกอบด้วย กลองยาว แคน กลอง
ตุ้ม ฉาบใหญ่ พิณ เครื่องดนตรีสากลได้แก่ เบส กลองใหญ่ กลองทอม 3 ใบ นักร้อง และเครื่องขยาย
เสียง บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน เดินบรรเลงอยู่บนเส้นทางในขบวนแห่เทียนโดยผู้บรรเลงจะมี
การเคลื่อนไหวท่าทางขณะบรรเลงเป็นชุด ๆ เช่น การย่อเท้า การแตะเท้า การยกเท้า อย่าง
พร้อมเพรียงกันทั้งวง นอกจากนี้ยังมีผู้แสดงร่าอยู่หน้าวงกลองยาวบางคนมีการออกท่าทางอย่างอิสระ
ตามจังหวะดนตรี บางคนทำท่าร่าตามขบวนร่าด้านหน้า
ทำนองเพลง ทำนองเซ็งบั้งไฟ

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 79 การแต่งกายของผู้แสดงวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีม่วง นุ่งผ้าซิ่นยาวคลุมเข่าสีน้ำเงิน ใช้ผ้าลายขิดสีแดง พันรอบเอว ผ้าขาวม้าพาดเฉียงไหล่ทั้ง 2 ข้างไขว้กันเป็นกากบาทแล้วปล่อยชายผ้าด้านล่าง เครื่องประดับเงิน สร้อย สวมรองเท้าคัทชูสีดำ ทรงผมยกหมอนผมหน้า – หลัง สวมหมวกกาบเข็ง สีแดงแถบเหลือง สวมแว่นตาสีโทนดำ

นักดนตรี สวมเสื้อคอจีนแขนสั้นผ้าด้านหน้าสีฟ้าแถบลาย นุ่งโสร่ง คาดเอวด้วยผ้าลายขิด หลากสี ผ้าขาวม้าสีฟ้า-ขาวคาดศีรษะผูกด้านหลังศีรษะ

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง -

ทำรำ ใช้ทำรำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ทำรำเป็นชุดเมื่อครบทำรำที่กำหนดก็เปลี่ยนทำรำ เป็นชุดต่อไป โดยมีลักษณะทำรำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 26 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
  	<p>ศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้มือในลักษณะตั้งมือทั้ง 2 ระดับสะโพกแกว่งมือออกด้านข้างซ้าย - ขวา คล้ายการแกว่งแขนเดิน มีการใช้มือในลักษณะชูนิ้วหัวแม่มือกำนิ้วชี้กลางนาง ก้อย มีการใช้ทำตั้งวงกระดกข้อมือขึ้นอย่างต่อเนื่อง</p> <p>ลำตัว มีการใช้สะโพกย้ายออกด้านข้าง ลำตัวสลับซ้ายขวาขณะย่อเท้า</p> <p>เท้า การย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเท้า มีการใช้ท่าหันข้างเดินเรียงเท้า มีการใช้ท่าแตะเท้า มีการใช้ท่าก้าวเท้าไขว้มาด้านหน้า ยกเท้าไปข้างหลัง มีการใช้ท่าเท้าข้างหนึ่งยื่นเต็มเท้า เท้าอีกข้างหนึ่งเลื่อมเท้ามาด้านหน้าแล้วย่อยืดขึ้นอย่างต่อเนื่องตามจังหวะ</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้า และทิศข้าง ทั้ง 2 ฝั่ง</p>

ตารางที่ 27 ลักษณะทำรำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี (ต่อ)

ทำรำ	ลักษณะทำรำ
	

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ๆ ละ 20 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ทำรำ นางบังอร จันโทวงศ์ นายทิวัดต์ วงอุทุม นายอนุชิต วันโท

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 8 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

16. ชื่อชุดการแสดง พระมิ่งขวัญแก้วไพฑูริย์ วิทยาลัยพยาบาลยอเหนือเกล้าเหล่าสยาม

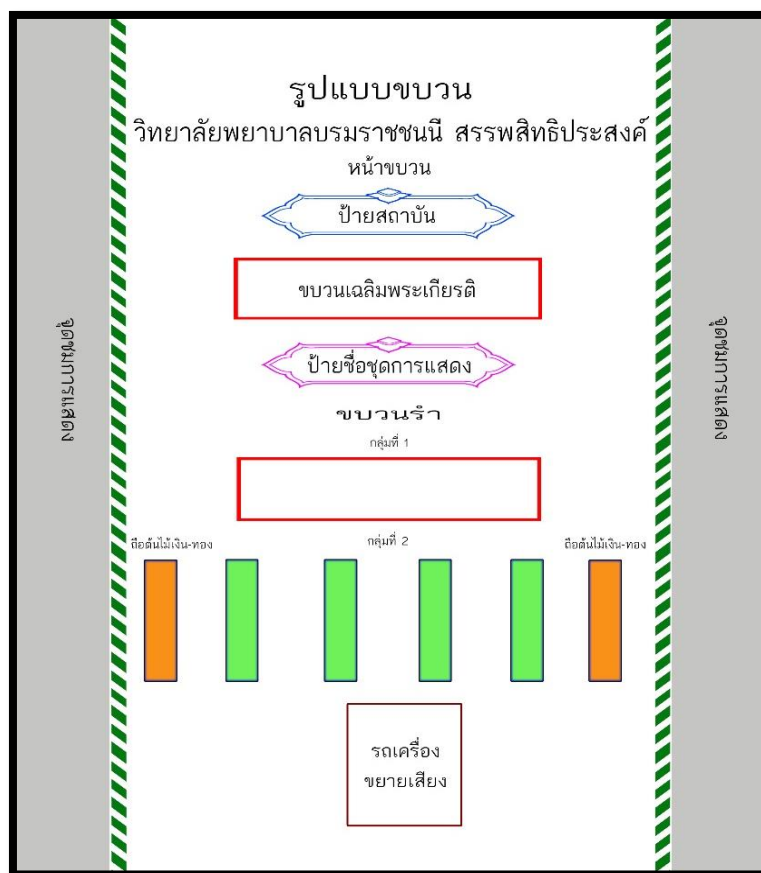
หน่วยงาน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

ผู้แสดง ผู้แสดงนักศึกษาพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบบทร้อง โดยกลุ่มที่ 1 รำสอดคล้องกับบทร้อง กลุ่มที่ 2 ไม่สอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เป็นการแสดงเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษกและวันเฉลิมพระชนมพรรษา

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 80 รูปแบบขบวนวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชาย 1 คน ผู้หญิง 1 คน ขบวนเฉลิมพระเกียรติ ประกอบด้วย พานพุ่มเงิน พานพุ่มทอง พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระราชินี การ์ตูนสัญลักษณ์ (Mascot) พยาบาลและบุรุษพยาบาล และพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขนาดใหญ่ ต่อด้วยป้ายพระมิ่งขวัญแก้วไพฑูริย์ วิทยาลัยพยาบาลยอเหนือเกล้าเหล่าสยาม ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชาย 1 คน ผู้หญิง 1 คน ตามมาด้วยขบวนรำประกอบด้วย ผู้แสดงจำนวน 96 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จำนวน 16 คน และกลุ่มที่ 2 จำนวน 80 คน จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว นอกจากนี้ ยังมีผู้ถือต้นไม้เงิน ต้นไม้ทอง เดินเรียงเป็นแถวตอนลึกอยู่ขอบทั้ง 2 ข้าง ของขบวนรำ แถวละ 4 คน ปิดท้ายด้วยรถเครื่องขยายเสียง

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง กล่าวถึงการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ดนตรี เปิดโดยเครื่องขยายเสียง รถเครื่องขยายเสียงจะอยู่ท้ายของขบวนรำเคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน

ทำนองเพลง ทำนองขับหุ้มหลวงพระบาง ชับนาคสะดุ้ง และทำนองลาวแพน ประกอบบทร้องออกด้วยทำนองภูไท

การแต่งกาย

ผู้แสดง การแสดงชุดนี้ แบ่งการแต่งกายออกเป็น 2 กลุ่มตามรูปแบบขบวนรำ ดังนี้

กลุ่มที่ 1

ภาพที่ 81 การแต่งกายของผู้แสดงวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

CHULALONGKORN UNIVERSITY กลุ่มที่ 1 ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงชาย สวมเสื้อคอจีนแขนกระบอกผ่าหน้าสีเหลือง นุ่งโจงกระเบน ผ่าสไบพลิตสีเหลือง และผ้าลายขิดสีแดงผูกที่เอว สวมเครื่องประดับทอง สร้อย สวมถุงน่องสีดำ สวมรองเท้าหนังหุ้มสันสีดำ

ผู้แสดงหญิง สวมเสื้อทรงป้ายแขนกระบอกสีเหลืองอ่อนแถบทอง นุ่งผ้าซิ่นยาวกรอมเท้า ห่มสไบลายขิดสีแดง สวมเครื่องประดับทอง สร้อย กำไลข้อมือ เข็มขัด สังกวาลัย ทรงผมเกล้าผมยก ด้านหน้าขึ้นเล็กน้อยมวยผมเอียงไปทางด้านขวา ปักปิ่นสีทองลายดอกด้านขวาของมวยผม และห้อยอุบะดอกพุดยาวลงมาระดับไหล่ สวมรองเท้าคัทชูสีดำมีสัน

กลุ่มที่ 2

ภาพที่ 82 การแต่งกายของผู้แสดงวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

กลุ่มที่ 2 ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลือง นุ่งผ้าซิ่นยาวกรอมเท้า ห่มสไบสีแดง เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัดระย้า ทรงผมยกหมอนหน้า-หลัง ตัดมวยผมเทียม กลางศีรษะ ปักปิ่นพันด้วยไหมพรมสีแดงที่มวยผมด้านขวา ตัดดอกไม้สีเหลืองที่มวยผมด้านซ้าย สวมรองเท้ายางสีดำมีส้น

นักดนตรี -

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง -

ท่ารำ การแสดงชุดนี้ผู้แสดงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 รำอยู่ด้านหน้าเป็นผู้ชายและผู้หญิง 8 คู่ ผู้แสดงกลุ่มนี้จะใช้ท่ารำที่สอดคล้องกับบทร้อง ส่วนกลุ่มที่ 2 รำในแถวตอนลึก 4 แถว มีการใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นชุดต่อไป มีการใช้ท่าที่สอดคล้องกับบทร้องบางท่า เช่น บทร้องที่กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ใช้เป็นท่าไหว้ เป็นต้น มีการใช้ท่าในลักษณะไล่ระดับจากต่ำไปสูง ผู้แสดงทั้ง 2 กลุ่มรำในท่าเดียวกันในบางชุด แตกต่างกันที่การแปรแถว ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 28 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศิริษะ เอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ ทำพนมมือไหว้ในระดับต่าง ๆ เช่น ศิริษะ ไหล่ด้านข้าง ใช้มือจับแล้วม้วนมือออกเป็นตั้งวง มีจีบคว่ำแล้วหงายมือออก และใช้มือจีบส่งหลัง มีการใช้ท่ามือตั้งวงโดยข้างหนึ่งตั้งวงระดับศิริษะออกด้านข้างลำตัว อีกข้างหนึ่งตั้งวงระดับเอวออกข้างลำตัว ตั้งมือพร้อมกับการกระดกข้อมือขึ้นอย่างต่อเนื่อง</p> <p>ลำตัว มีการใช้ลำตัวตรง และใช้สะโพกย้ายออกด้านข้างขณะย่อเท้า</p> <p>เท้า การย่อเท้าในลักษณะการย่อแล้วยืดเข้าขึ้น การยกเท้ามาด้านหน้า การแตะเท้า การก้าวไขว้ขาไปด้านหน้า การวางไขว้เท้าด้านหลัง</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ทิศหน้า และทิศด้านข้างทั้ง 2 ฝั่ง การใช้ท่าหมุนรอบตัวเอง</p>

รูปแบบแถว การแสดงชุดนี้ ผู้แสดงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 รำอยู่ด้านหน้าเป็นผู้ชายผู้หญิง 8 คู่ จำนวน 16 คน และกลุ่มที่ 2 จำนวน 80 คน จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว แถวละ 20 คน รำในแถว โดยทั้ง 2 กลุ่ม มีรูปแบบการแปรแถวโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 29 รูปแบบแฉวนการแสดงในขบวนวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์

แฉวน	ลักษณะแฉวน
	<p>ผู้แสดงกลุ่มที่ 1 มีการแปรแฉวนเป็นแฉวนตอนลิก 4 แฉวนโดยเป็นผู้แสดงหญิง 2 แฉวน ผู้แสดงชาย 2 แฉวน มีการแปรแฉวนเป็นรูปตัว V หางย มีการแปรเป็นแฉวน 3 เหลี่ยม</p> <p>ผู้แสดงกลุ่มที่ 2 จัดเป็นแฉวนตอนลิก 4 แฉวน มีการแปรเป็นแฉวนตอนลิก 3 แฉวนโดยแฉวนด้านใน 2 แฉวนรวมเข้าเป็น 1 แฉวน มีเดินสวนกันของแฉวนด้านใน 2 แฉวน มีการแปรเป็นแฉวนตอนลิก 2 แฉวน โดยแฉวนที่ 1 กับแฉวนที่ 2 รวมแฉวนกัน และแฉวนที่ 3 กับแฉวนที่ 4 รวมแฉวนกัน มีการแปรในท่าเดินสวนสลับที่กันระหว่างแฉวนที่ 1 กับแฉวนที่ 2 และแฉวนที่ 3 กับแฉวนที่ 4</p>

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นายนิติวัฒน์ ดวงกลมณา

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 15 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

17. ชื่อชุดการแสดง พระกุมารลำเพลิน เทิดพระเกียรติ

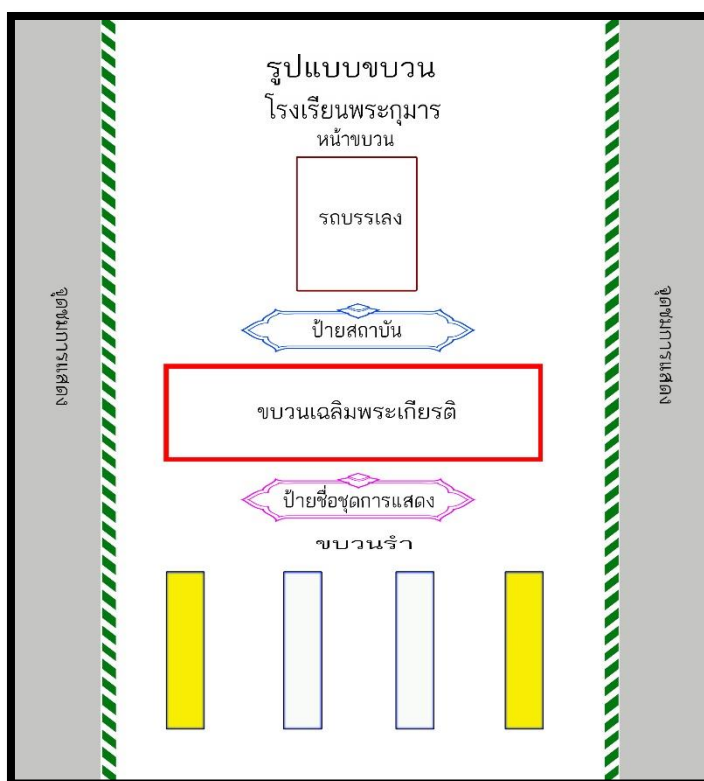
หน่วยงาน โรงเรียนพระกุมาร

ผู้แสดง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบทำนองเพลง

เนื้อหา เพื่อแสดงถึงความจงรักภักดีของชาวประชาที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 83 รูปแบบขบวนโรงเรียนพระกุมาร ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายโรงเรียนพระกุมาร ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ขบวนเฉลิมพระเกียรติประกอบด้วย พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พานพุ่มเงิน พานพุ่มทอง พานบายศรี ตุงอีสาน ต่อด้วยป้ายพระกุมารลำเพลิน เทิดพระเกียรติ ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ปิดท้ายด้วยขบวนรำประกอบด้วย ผู้แสดงจำนวน 80 คน จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

ดนตรี

ภาพที่ 84 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนพระกุมาร

ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน วงดนตรีพื้นเมืองอีสาน ประกอบด้วย โปงกลาง แคน กลองหาง พิณ กลองตุ้ม ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ ดนตรีสากลประกอบด้วย เบส และผู้ร้องเกริ่น รำไหซอง รำเกราะล่อ โดยจะยืนบรรเลงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน ผู้บรรเลงดนตรี ทั้งหมด 9 คน ควบคุมวงดนตรีโดย นายคมสัน บุญธรรม ทำนองเพลง ทำนองลายลำเพลินมโนราห์

การแต่งกาย

ผู้แสดง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 85 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนพระกุมาร ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดง 2 แถวตอนลิกด้านนอก สวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลือง ผู้แสดง 2 แถวตอนลิกด้านใน สวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีขาว นุ่งผ้าซิ่นพื้นเมืองอีสานหัวและตีนผ้าซิ่นสีแดง ท่มสไบเครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู เข็มขัดระย้า สวมรองเท้ายัดเส้นสีดำคล้ายรองเท้านาง ทรงผมยกหมอนหน้า-หลังมวยผมกลางศีรษะ ใช้ผ้าสีเหลือง-ขาวบิดเป็นเกลียวพันรอบมวยผม ติดดอกบัวสีเหลือง-ขาวที่มวยศีรษะด้านซ้าย

นักดนตรี สวมเสื้อคอปกแขนสั้นผ้าด้านหน้าลายผ้าขาวม้า นุ่งโสร่ง คาดเอวด้วยผ้าขาวม้า ผ้าลายผ้าขาวม้าคาดที่หน้าผากผูกด้านหลังศีรษะ

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง มีการร้องเกริ่นในบทเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวต่อด้วยทำนองลำเพลิน **ทำรำ** ใช้ทำรำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ทำรำเป็นชุดเมื่อครบทำแล้วก็เปลี่ยนเป็นทำรำชุดต่อไปโดยจะพอดีกกับการเปลี่ยนท่อนเพลง มีทำรำทั้งหมด 8 ชุด โดยมีลักษณะทำรำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 30 ลักษณะทำรำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนพระกุมาร

ทำรำ	ลักษณะทำรำ
 	<p>ศีรษะ มีการเอียงซ้าย ขวา ตามทำรำ</p> <p>มือ มีการใช้ทำมือข้างหนึ่งตั้งวงบน มืออีกข้างหนึ่งจับระดับหัวเข็มขัด มีการใช้ทำมือจับคว่ำแล้วหงายมือออก ทำมือจับเข้าหาตัวแล้วม้วนออกเป็นตั้งวง มีการใช้ทำรำของมือที่ไล่ระดับจากต่ำไปสูง</p> <p>ลำตัว มีการใช้ลำตัวตรง มีการก้มตัวเล็กน้อย ขณะโกยมือจากข้างล่างขึ้นข้างบน</p> <p>เท้า การย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้าขึ้น มีการใช้เท้าแตะเท้ามาด้านหน้า</p> <p>ทิศทาง รำในทิศหน้า</p>

ตารางที่ 31 ลักษณะทำรำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนพระกุมาร (ต่อ)

ทำรำ	ลักษณะทำรำ
	

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ๆ ละ 20 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว
ผู้ประดิษฐ์ทำรำ นางสาวจากรุบล เบ็ญจลาภ

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 9 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

18. ชื่อชุดการแสดง เทิดไท้องค์ราชัน

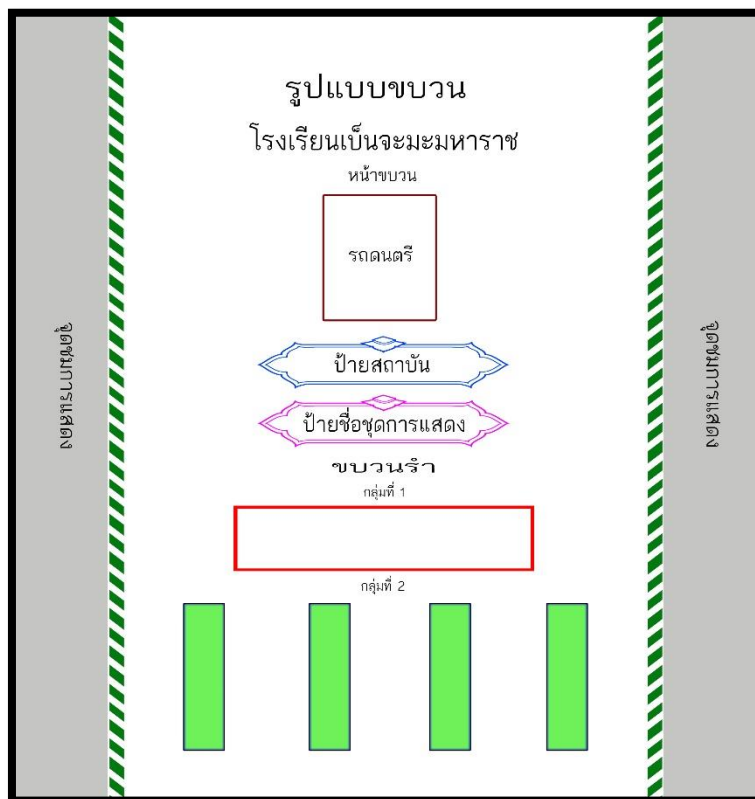
หน่วยงาน โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช

ผู้แสดง ผู้แสดงเป็นนักเรียนชุมนุมนาฏศิลป์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยคัดเลือกจากผู้ที่มีความสนใจ และคัดเลือกจากนักเรียนแต่ละห้องที่สามารถตั้งวงรำและย่อเท้าได้ตามจังหวะ

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำสอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เป็นการแสดงเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษกขึ้นครองราชสมบัติสืบสันตติวงศ์ราชวงศ์จักรี มีพระบุญญาธิการพระบารมีปกเกล้าชาวไทย พระเกียรติคุณขจรขยายไปทั่วธานี ทรงเป็นจุดดั่งร่มโพธิ์ร่มไทรแก่อณาประชาราษฎร์

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 86 รูปแบบขบวนโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชาย ผู้หญิง 1 คู่ ป้ายเทิดไถ่องค์ราชัน ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ขบวนร่ำประกอบด้วย ผู้แสดง 84 คน แบ่งเป็นกลุ่มที่ 1 จำนวน 12 คน รำอยู่แถวด้านหน้า และกลุ่มที่ 2 จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว

ผู้ประพันธ์บทร้อง นายวิวัฒน์ นาใจคง

บทร้อง บทร้องกล่าวถึงการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ดนตรี

ภาพที่ 87 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช

ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน ประกอบด้วย โปงกลาง พิณ แคน กลองหาง กลองตุ้ม เกราะล่อ ซอพื้นเมือง ซ้องใบใหญ่ รำไหซอง นักร้องหญิง โดยจะยืนบรรเลงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน ผู้ควบคุมวงดนตรีโดย นายไพฑูรย์ พุ่มกำพล นางศิริรัตน์ อ่ำลอย

ทำนองเพลง ทำนองเพลงนาคสะดุ้ง ทำนองสรภัญญะ ทำนองสาละวัน ประกอบบทร้อง เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

การแต่งกาย

ผู้แสดง การแสดงชุดนี้แบ่งการแต่งกายออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1

ภาพที่ 88 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช กลุ่มที่ 1 ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อทรงป้ายแขนกระบอกสีเหลืองอ่อนแถวสีทอง นุ่งผ้าขึ้นสีม่วง ห่มสไบลายขิด สีชมพู เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ สวมรองเท้าคัทชูสีดำไม่มีส้น ทรงผมยกหมอน หน้า-หลัง มวยผมสูงกลางศีรษะ ติดอุบะดอกไม้ที่มวยผมข้างซ้าย

กลุ่มที่ 2

ภาพที่ 89 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช กลุ่มที่ 2 ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อทรงป้ายแขนกระบอกสีเหลือง นุ่งผ้าซิ่นสีม่วงอ่อน ห่มสไบลายซิดสีม่วงเข้ม เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู เข็มขัด สวมรองเท้ารัดส้นสีดำลายรองเท้าสาน ทรงผมยกผมด้านหน้าเล็กน้อยเกล้ามวยสูงเอียงไปทางซ้ายของศีรษะ ติดดอกไม้และอุบะดอกไม้สีขาวที่มวยผมข้างซ้าย

นักดนตรี สวมเสื้อคอกลมแขนสั้นผ้าด้านหน้าสีเหลืองแถบแดง นุ่งโจง คาดเอวด้วยผ้าลายซิดสีแดง-เหลือง

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง -

ท่ารำ การแสดงชุดนี้ผู้แสดงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ใช้ท่ารำที่สอดคล้องกับบทร้อง กลุ่มที่ 2 ใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อครบทำก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป และมีการใช้ท่ารำที่สอดคล้องกับบทร้องในบางท่า เช่น ท่าไหว้ ในบทที่กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ ท่าโกยมือขึ้น ในบทร้องที่กล่าวถึงการเจริญรุ่งเรือง เป็นต้น ผู้แสดงทั้ง 2 กลุ่มรำในท่าเดียวกันในบางชุด เป็นท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 32 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย ขวา มีการก้มและเงย ศีรษะตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าจับเข้าที่อกแล้วปล่อยมือ ออกเป็นตั้งวง มีการใช้การวาดมือและแขน จากซ้ายไปขวา การวาดมือและแขนจากล่าง ขึ้นบนและบนลงล่าง มีการใช้ท่าจับเข้าหาตัว แล้วม้วนมือออกเป็นตั้งวง มีการใช้ท่าหงายมือแล้วโกยมือจากล่างขึ้นบน มีการใช้มือแตะที่ข้างแก้ม มีการใช้ท่าชูแขนขึ้นสูงเหนือศีรษะ</p> <p>ลำตัว มีการใช้สะโพกย้ายออกด้านข้างขณะ ย่ำเท้า มีการใช้การบิดไหล่ไปด้านหน้า - หลัง</p>

ตารางที่ 33 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช (ต่อ)

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
  	<p>ขณะย่อเท้า</p> <p>เท้า การย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดตัวขึ้น มีการใช้ท่าแตะเท้า มีการใช้ท่าแยกเท้าข้างหนึ่งออกด้านข้างขาตั้ง มีการใช้ท่าวางเท้าไขว้ไปด้านหลัง การนั่งทับน่องแบบนั่งยอง ๆ รำพร้อมกับการเคลื่อนตัวไปด้านหน้าและหมุนรอบตัวเอง</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้า และทิศข้างทั้ง 2 ข้าง มีการใช้ท่าหมุนรอบตัวเอง</p>

รูปแบบแถว การแสดงชุดนี้ผู้แสดงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 รำอยู่ด้านหน้า จำนวน 12 คน และกลุ่มที่ 2 จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว จำนวน 72 คน โดยทั้ง 2 กลุ่ม มีรูปแบบการแปรแถวโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 34 ตารางรูปแบบแถวโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช

แถว	ลักษณะแถว
	<p>กลุ่มที่ 1 มีการแปรแถวเป็นแถวตอนลึก 2 แถว แถวตอนลึก 3 แถว แถวตอนลึก 4 แถว แถวรูปตัว V คว่ำซ้อนกัน 2 แถว มีการแปรแถวเป็นรูปตัว N คว่ำ มีการแปรแถวเป็นแถวเฉียงซ้อนกัน 3 แถว มีการแปรแถวเป็นแถวหน้ากระดาน 2 แถวยืนสลับช่องว่างกัน มีการแปรแถวเป็นซุ่ม</p>
	<p>กลุ่มที่ 2 จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว</p>
	
	

ผู้ประดิษฐ์ทำรำ นางวรรณพร สิงคิบุตร นายปิยะพันธ์ สุกวาท

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 12.22 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 30,000 บาท

19. ชื่อชุดการแสดง โขว์ล้อเดียวเต็นรำเพลงถวายพระพร

หน่วยงาน ชมรมจักรยานล้อเดียว

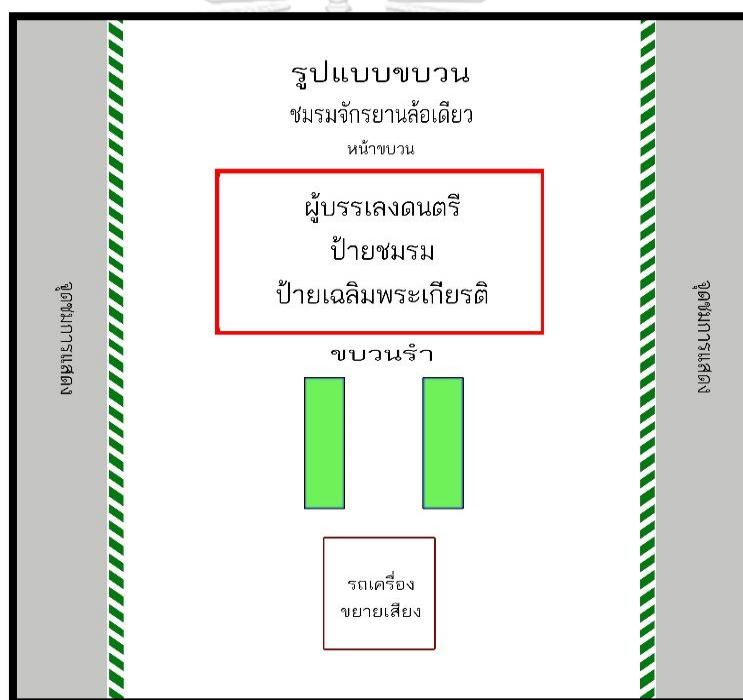
ผู้แสดง ผู้แสดงเป็นเยาวชนอายุ 6 – 12 ปี จาก ชมรมจักรยานล้อเดียวในจังหวัดอุบลราชธานี

จำนวน 62 คน

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำไม่สอดคล้องบทร้อง

เนื้อหา เป็นการแสดงเทิดพระเกียรติ และถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 90 รูปแบบขบวนชมรมจักรยานล้อเดียว ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนเป็นลักษณะแถวตอนลึก 2 แถว ประกอบด้วย ผู้บรรเลงดนตรี ป้ายชมรมจักรยานล้อเดียว ป้ายเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นักร้อง ผู้แสดงรำ ปิดท้ายด้วยเครื่องขยายเสียง ผู้ประพันธ์บทร้อง นายกฤษณะ ชินฉัตร

บทร้อง

น้อมเกล้าถวายพระพรบรรณา	เฉลิมพระชนมพรรษา
28 กรกฎาคมราชาทรงพระเจริญ	พระบารมีแผ่ไพศาลเป็นที่สักการเคารพ
พระคุณมากล้นต่อชาวประชา	ทุกศาสนาร่วมแคว้นแดนไทย
พระเจริญยิ่งยืนนาน	ทรงพระสำราญตลอดไป
พระบารมีแผ่ไพศาล	ทั่วแคว้นกังวานศึกก้องไกล
ไหว้วอนคุณพระรัตนตรัย	ประทานพรชัยแด่พระราชา
ขอทรงผ่านพ้นภัยนิราศ	ขอทรงนำชาติรุ่งโรจน์พัฒนา
ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน	ทรงพระสำราญตลอดไป
พระบารมีแผ่ไพศาล	ทั่วแคว้นกังวานทีก้องไกล
ไหว้วอนคุณพระรัตนตรัย	ประทานพรชัยแด่พระราชา
ขอทรงสุขเกษมเปรมปรีดา	เฉลิมพระชนมพรรษา
ทรงพระเจริญ ทรงพระเจริญ ทรงพระเจริญ	

ดนตรี ผู้บรรเลงดนตรีจะบรรเลงอยู่ในขบวนด้านหน้าขบวนรำ

ภาพที่ 91 การบรรเลงดนตรีและเครื่องขยายเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษาชมรม

จักรยานล้อเดียว ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน ประกอบด้วย พิณ แคน กลองทอม 3 ใบ ฉาบ และนักร้อง โดยบรรเลงดนตรีและขับร้อง อยู่บนจักรยานล้อเดียวอยู่หน้าขบวนเคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน และเครื่องขยายเสียงตามอยู่หลังขบวนรำ

ทำนองเพลง ทำนองไทยเดิมและทำนองลาวเสียงเทียนประกอบบทร้อง และบรรเลงทำนองพื้นเมืองอีสาน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 92 การแต่งกายของผู้แสดงชมรมจักรยานล้อเดียว ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้แสดงชาย สวมเสื้อคอกลมแขนสั้นสีเหลือง นุ่งโจงกระเบนผ้าขาวม้า ผ้าขาวม้าผูกที่เอว สวมรองเท้ายุ้มส้น

ผู้แสดงหญิง สวมเสื้อคอกลมแขนกระบอกสีเหลือง นุ่งโจงกระเบนสีน้ำเงิน ห่มสไบพาดไหล่ ซ้ายมัดที่ชายผ้าสีน้ำเงิน เครื่องประดับเงิน สร้อย สวมรองเท้ายุ้มส้น ทรงผมรวบตึงติดมวยผมเทียม กลางศีรษะ ติดดอกไม้สีชมพูด้านซ้ายของมวยผม

นักดนตรี -

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง -

ทำรำ มีการใช้ทำรำเป็นชุดเมื่อรำครบทุกท่าก็เปลี่ยนเป็นทำรำชุดต่อไป มีการใช้ทำรำที่สอดคล้องกับบทร้อง เช่น ทำพนมมือไหว้ ในบทที่กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีลักษณะทำรำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 35 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาชมรมจักรยานล้อเดียว

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
 	<p>ศีรษะ ศีรษะตรง</p> <p>มือ มีการใช้ทำรำทำสอดสร้อยมาลาแปลง ทำจิบเข้าที่อกแล้วปล่อยมือออกเป็นตั้งวง ทำตั้งวงระดับวงกลางแล้วยืด-งอแขนตามจังหวะ</p> <p>ลำตัว ลำตัวตรงนั่งอยู่บนจักรยานล้อเดียว</p> <p>เท้า ปั่นจักรยาน</p> <p>ทิศทาง รำไปในทิศทางหน้า</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 2 แถว รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้า มีการแปรแถวโดยการเคลื่อนสลับแถว

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นายกฤษณะ ชินฉัตร ประธานชมรมจักรยานล้อเดียว

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 12 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ -

20. ชื่อชุดการแสดง รำนาจะหลวยไทยสี่เฒ่า

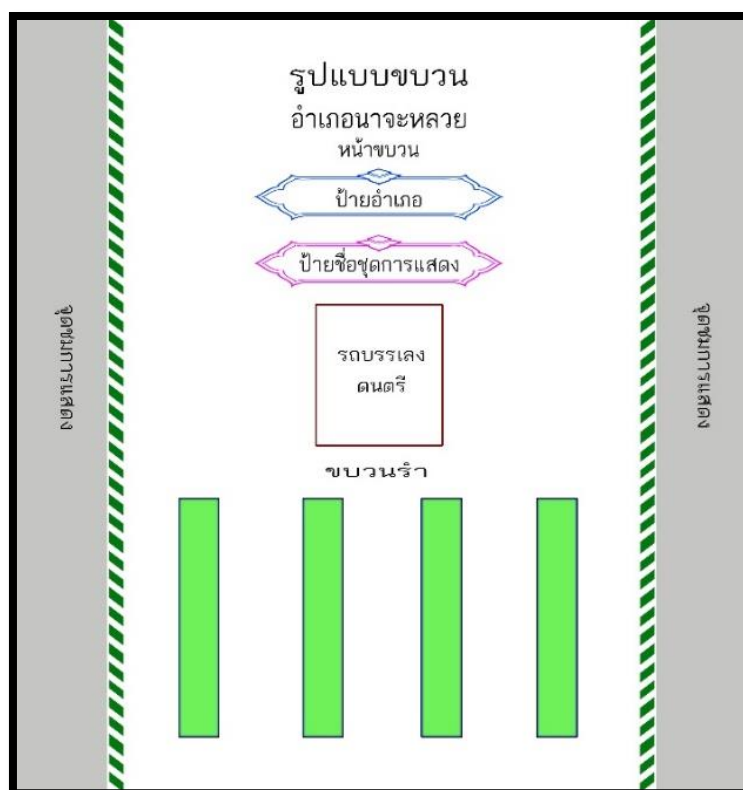
หน่วยงาน อำเภอนาจะหลวย

ผู้แสดง เป็นนักเรียนจากโรงเรียนอนุบาลสุพรรณภิกขา อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำไม่สอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เพื่อแสดงถึงความสมัครสมานสามัคคีกันของทุกคนเฒ่าที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 93 รูปแบบขบวนอำเภอนาจะหลวย ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายบรรเทียนพรรษา 2019 @ นาจะหลวย ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ป้ายรำนาจะหลวยไทยสี่เฒ่า ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ รถบรรเลงดนตรี ขบวนรำประกอบด้วยผู้แสดง 44 คน จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง บทร้องกล่าวถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข รักใคร่ ประองตอง ช่วยเหลือกันของคนเฒ่าต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี

ดนตรี

ภาพที่ 94 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาอำเภอนาจะหลวย

ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน ประกอบด้วย โปงกลาง พิณ แคน กลองหาง ฉาบใหญ่ ฉิ่ง นักร้อง เครื่องดนตรีสากลได้แก่ กลองชุด กีตาร์ โดยจะยืนบรรเลงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน

ทำนองเพลง ลายเพลงภูไท 4 เผ่า

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 95 การแต่งกายของผู้แสดงอำเภอนาจะหลวย ปี 2562

ที่มา:

<https://web.facebook.com/238761520227166/photos/a.499932704110045/499936914>

109624/?type=3&theater สืบค้นวันที่ 30 ต.ค. 2562

ผู้แสดงแต่งกายเลียนแบบชนชาติที่อาศัยอยู่ในอำเภอนาจะหลวย ได้แก่ ชนชาติไทย ชนชาติลาว ชนชาติเขมร ชนชาติส่วย

นักดนตรี สวมเสื้อยืดคอกลมแขนสั้นสีน้ำเงิน นุ่งกางเกงม่อฮ่อมสีน้ำเงิน คาดเอวด้วยผ้าลายผ้าขาม้า ผ้าขาม้าสีฟ้า-ขาว พันรอบศีรษะแล้วมัดไว้ด้านหลัง

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง -

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ท่ารำเป็นเป็นชุดเมื่อรำครบแล้วก็เปลี่ยนเป็นชุดต่อไปซึ่งจะพอดีกับการเปลี่ยนท่อนทำนองดนตรี โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 36 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาอำเภอนาจะหลวย

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่ามือข้างหนึ่งตั้งวงวาดขึ้นสูงเหนือศีรษะ มืออีกข้างหนึ่งหงายมือข้างลำตัวระดับสะโพกสลับข้างกันตามจังหวะ มีการใช้ท่ากระดกข้อมืออย่างต่อเนื่อง มีการใช้มือจีบส่งหลังแล้วเคลื่อนมาปล่อยเป็นตั้งวงด้านหน้าระดับศีรษะ</p>
	<p>ลำตัว มีการใช้สะโพกย้ายไปด้านข้างขณะย่อท่า</p>
	<p>เท้า ย่ำเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า มีการใช้เท้าก้าวไขว้มาด้านหน้าแล้วโยกเท้าอย่างต่อเนื่อง มีการใช้ท่าเท้าข้างหนึ่งยื่นเต็มเท้าเท้าข้างหนึ่งวางส้นเท้ามาด้านหน้า</p> <p>ทิศทาง ใช้ท่ารำในทิศทาง และทิศด้านข้าง</p>

ตารางที่ 37 ลักษณะทำรำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาอำเภอหนองหาน (ต่อ)

ทำรำ	ลักษณะทำรำ
	<p>ทั้ง 2 ฝ่าย</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว แถวละ 11 คน รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้า มีการแปรแถวเป็น 2 แถวตอนลึก โดยเดินสวนกัน และรวมแถวระหว่างแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 และแถวที่ 3 กับแถวที่ 4

ผู้ประดิษฐ์ทำรำ -

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 6 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ -

21. ชื่อชุดการแสดง -

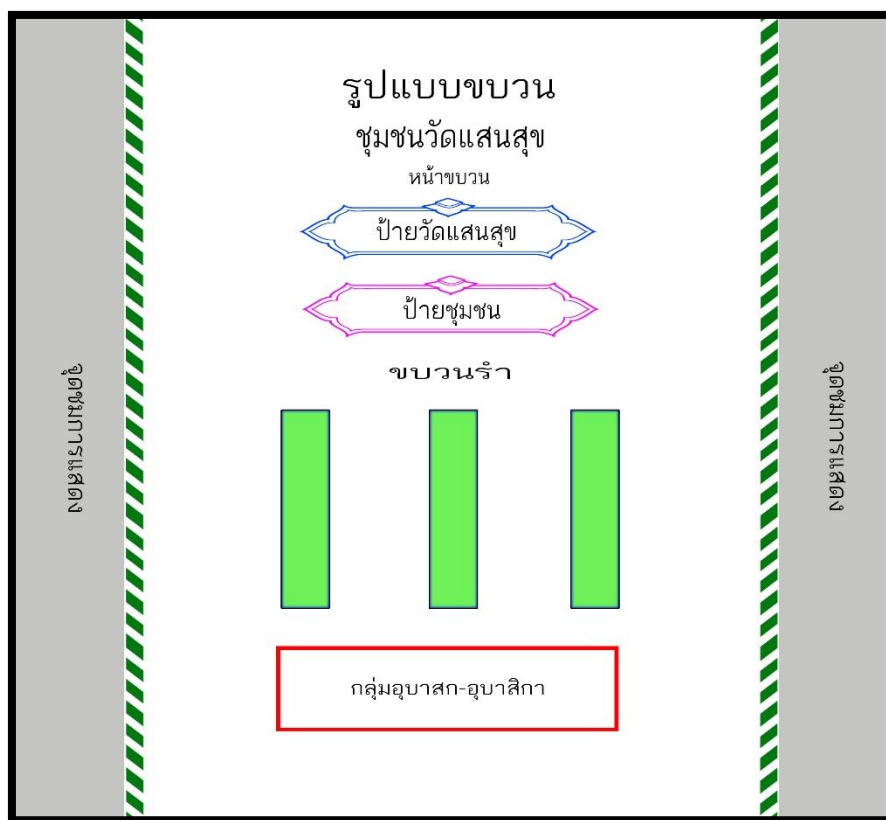
หน่วยงาน ชุมชนวัดแสนสุข

ผู้แสดง ผู้แสดงเป็นประชาชนชุมชนวัดแสนสุข และนักศึกษาจากวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำไม่สอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เป็นการแสดงที่สื่อถึงงานบุญฮีต 12 คอง 14 ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาของชาวอีสาน

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 96 รูปแบบขบวนชุมชนวัดแสนสุข ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายวัดแสนสุข ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ป้ายวิทยาลัยอาชีวศึกษา อุบลราชธานี ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คน ตามด้วยขบวนรำจัดเป็นแถวตอนลึก 3 แถว ปิดท้ายด้วย อุบาสกต่างชุดขาวถือพานผ้าอาบน้ำฝน

ผู้ประพันธ์บทร้อง คำร้องและทำนอง โดย ต้นกล้า ฟ้าอูธร เรียบเรียงโดย กลมกล่อม โกสูงเนิน

บทร้อง กล่าวถึงประเพณีฮีต 12 ของชาวอีสาน

ดนตรี เปิดโดยเครื่องขยายเสียง

ทำนองเพลง เพลงลำภูไท ฮีต 12 ขับร้องโดย ต้นกล้า ฟ้าอูธร

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 97 การแต่งกายของผู้แสดงชุมชนวัดแสนสุข ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลือง นุ่งผ้าซิ่นสีดำ ห่มสไบ เครื่องประดับเงิน สร้อยต่างหู เข็มขัด สวมรองเท้ารัดส้นสีดำคล้ายรองเท้าสาน ทรงผมรวบตึงมวยผมสูงเอียงไปทางซ้ายของศีรษะ ปักปิ่นดอกไม้ไหวเงินและดอกไม้สีขาวที่มวยผมข้างซ้าย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง -

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 38 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาชุมชนวัดแสนสุข

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าพนมมือ มีการใช้ท่าจีบคว่ำ แล้วหงายมือในระดับต่าง ๆ การจีบเข้าหาตัว แล้วม้วนมือเป็นตั้งวง การจีบส่งหลัง การตั้งวงมือข้างหนึ่งตั้งวงในระดับวงบนข้างศีรษะ มืออีกข้างหนึ่งตั้งวงระดับวงล่างออกข้างลำตัว</p>
	<p>ลำตัว กดไหล่ตามท่ารำ</p> <p>เท้า การย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า การวางเท้าไขว้ไปด้านหลัง การแตะเท้า</p> <p>ทิศทาง ใช้ท่ารำทิศหน้า</p>
	<p>มหาวิทยาลัย ORN UNIVERSITY</p>

ตารางที่ 39 ลักษณะทำรำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาชุมชนวัดแสนสุข (ต่อ)

ทำรำ	ลักษณะทำรำ
	

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 3 แถว รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ทำรำ นางอวรรณ วรรณรัตน์

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 10 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ -

22. ชื่อชุดการแสดง -

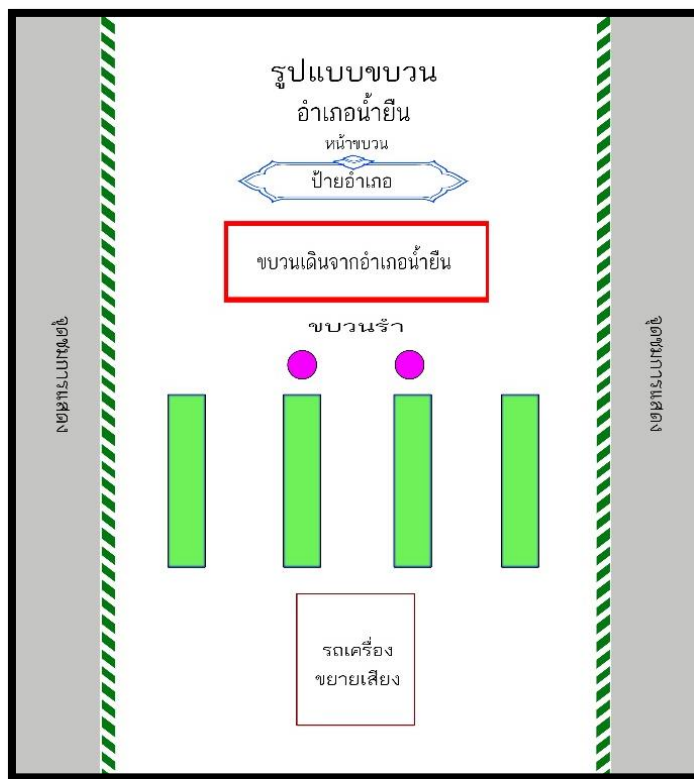
หน่วยงาน ชุมชนอำเภอน้ำเย็น

ผู้แสดง ผู้แสดงเป็นประชาชนในอำเภอน้ำเย็น จังหวัดอุบลราชธานี

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำไม่สอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เป็นการแสดงที่สื่อถึงงานบุญฮีต 12 คอง 14 ที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาของชาวอีสาน

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 98 รูปแบบขบวนชุมชนอำเภอน้ำเย็น ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายอำเภอน้ำเย็น ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ขบวนจากอำเภอน้ำเย็น ประกอบด้วย นายอำเภอน้ำเย็น แต่งกายอย่างเจ้าเมืองในอดีต ผู้หาบผลไม้ของดีของอำเภอ 2 คน ผู้ถือพ้ายบายศรี และเครื่องไทยทาน ต่อด้วยขบวนรำประกอบด้วย ผู้นำแสดง 2 คน อยู่หน้าแถว และแถวตอนลึก 4 แถว ปิดท้ายด้วยรถเครื่องขยายเสียง

ผู้ประพันธ์บทร้อง คำร้องและทำนองโดย ไหม ซอดแจ้ง

บทร้อง กล่าวถึงประเพณีฮีต 12 ของชาวอีสาน

ดนตรี -

ทำนองเพลง เพลงฮีตสิบสองของดีอีสาน ขับร้องโดย ธีรวัฒน์ เวฬุวัน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 99 การแต่งกายของผู้แสดงชุมชนอำเภอน้ำยืน ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนมีทั้งสีขาวและสีชมพูอ่อน นุ่งผ้าซิ่นอีสานโบราณสีน้ำตาล ตีนซิ่นสีแดง ห่มสไบลายขีดสีแดง เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด รองเท้ามีทั้งสวม ร้องเท้ารัดส้นสีดำคล้ายรองเท้าสานและรองเท้าคัทชูสีดำ ทรงผมรวบตึงมวยผมกลางศีรษะ ติด ดอกไม้สีฟ้าที่มวยผมข้างซ้าย

นักดนตรี -

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง -

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อรำครบจำนวนครั้งก็เปลี่ยนเป็น ท่ารำชุดต่อไป โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 40 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาชุมชนอำเภอน้ำยืน

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศิระชะ ศิระชะเอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าพนมมือไหว้ ท่ามือจับคว่ำจากด้านล่างแล้วหงายมือออกขึ้นมาด้านบนเป็นท่าพรหมสี่หน้า มีการใช้ท่ามือข้างหนึ่งแตะแก้ม มีการใช้ท่ามือข้างหนึ่งจับคว่ำ มืออีกข้างหนึ่งหงายมือ ทำสลับข้างในลักษณะการโบกไปทางซ้าย - ขวา</p>
	<p>ลำตัว กดไหล่ตามท่ารำ</p> <p>เท้า การย่อเท้าในลักษณะติดส้นเท้าไปด้านหลัง และย่อแล้วยืดเข้าขึ้น มีการใช้ท่าแตะเท้า</p>
	<p>ทิศทาง ใช้ท่าทิศหน้า</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ -

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 5 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ -

23. ชื่อชุดการแสดง ฟ้อนอศิรวาทองคัมภาวชิราลงกรณ์

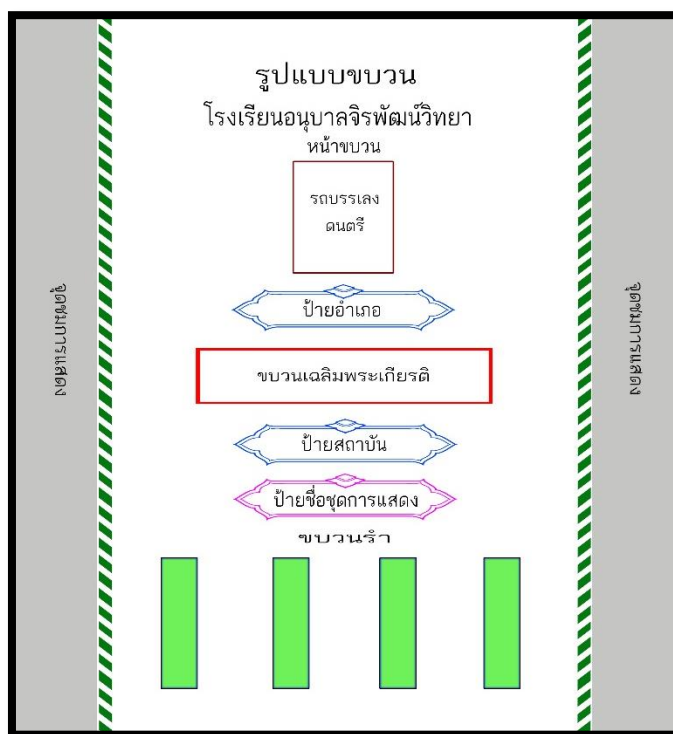
หน่วยงาน โรงเรียนอนุบาลจิริพัฒนวิทยา

ผู้แสดง ผู้แสดงเป็นนักเรียนโรงเรียนอนุบาลจิริพัฒนวิทยา

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำไม่สอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เป็นการแสดงเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 100 รูปแบบขบวนโรงเรียนอนุบาลจิริพัฒนวิทยา ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายอำเภอสำโรง ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายและผู้หญิง 2 คู่
ขบวนเฉลิมพระเกียรติประกอบด้วย พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระบรมราชินี พานพุ่มเงิน พานพุ่มทอง พานบายศรี ตุงอีสาน ป้ายโรงเรียนอนุบาลจิริพัฒน
วิทยา ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ป้ายฟ้อนอศิรวาทองค์มหาชราลงกรณ์ ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่
ขบวนรำจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง บทร้องกล่าวถึงการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ดนตรี

ภาพที่ 101 การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา
โรงเรียนอนุบาลจันทบุรีวิทยา ปี 2562
ที่มา : ผู้วิจัย

เป็นวงดนตรีพื้นเมืองอีสาน บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน ประกอบด้วย กลองหาง โปงกลาง พิณ แคน ฉาบ เกราะล่อ รำไหซอง รำหมากก๊ับแก๊บ นักร้อง และเครื่องดนตรีสากล ได้แก่ เบส โดยจะยืนบรรเลงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน

ทำนองเพลง ลายเพลงตั้งหวายประกอบบทร้อง

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 102 การแต่งกายของผู้แสดงโรงเรียนอนุบาลจันทบุรีวิทยา ปี 2562
ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลือง นุ่งผ้าชิ้นอีสานโบราณสีน้ำตาล ห่มสไบผ้าพิมพ์ลายสีแดง เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู เข็มขัดระย้า สวมรองเท้าแตะมีสายหนีบสีดำ ทรงผมรวบดึงติดมวยผมเทียมกลางศีรษะ ผ้าสีเหลือง-แดงปิดเป็นเกลียวพันรอบศีรษะ ติดดอกไม้สีเหลืองที่มวยผมข้างซ้าย

นักดนตรี สวมเสื้อคอกลมแขนสั้นผ้าด้านหน้าสีน้ำเงินแถบแดง นุ่งโจร่ง คาดเอวด้วยผ้าขาวม้า

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง -

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน โดยใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อรำครบจำนวนครั้งก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป ท่ารำที่สอดคล้องกับบทร้อง เช่น ท่าพนมมือไหว้ ในบทที่กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 41 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนอนุบาลจันทบุรีพัฒนาวิทยา

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าพนมมือในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับศีรษะ ระดับไหล่ ระดับอก มือข้างหนึ่งจับคว่ำ มืออีกข้างหนึ่งหงายมือ ทำสลับข้าง</p> <p>ในลักษณะการโบกไปทางซ้าย - ขวา ใช้ท่ามือข้างหนึ่งตั้งวง มืออีกข้างหน้าจับหงาย ซึ่งมือทั้ง 2 อยู่ระดับหัวเข็มขัด ปฏิบัติสลับข้างกัน ใช้ท่าจับเข้าที่อกแล้วปล่อยมือเป็นตั้งวง</p> <p>มือข้างหนึ่งตั้งวงในระดับวงบนข้างศีรษะ มืออีกข้างหนึ่งตั้งวงระดับวงล่างออกข้างลำตัว</p> <p>ใช้การกระดกข้อมืออย่างต่อเนื่อง ทำกำมืออแกนขยับต้นแขนเข้าออกเล็กน้อย และใช้ท่ากระดิกนิ้วมือ</p>

ตารางที่ 42 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาโรงเรียนอนุบาลจันทบุรีวิทยา (ต่อ)

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ลำตัว มีการใช้การบิดไหล่และลำตัวไปด้านหลัง การใช้สะโพกย้ายออกด้านข้างขณะย่อเท้า</p> <p>เท้า การย่อเท้าในลักษณะติดเท้าไปด้านหลังและย่อแล้วยืดเข้าขึ้น มีการใช้ท่าแตะเท้า การแตะเท้าในลักษณะงอแล้วตั้งขาไปด้านหลัง</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านข้าง ทั้ง 2 ฝ่าย</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว รำเคลื่อนแถวไปด้านหลังไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ -

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 7 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ -

24. ชื่อชุดการแสดง เถลิงราชกุฎฉัตรแก้วกษัตริย์ตรา สิบสุขปวงประชาชีวิไลซ์

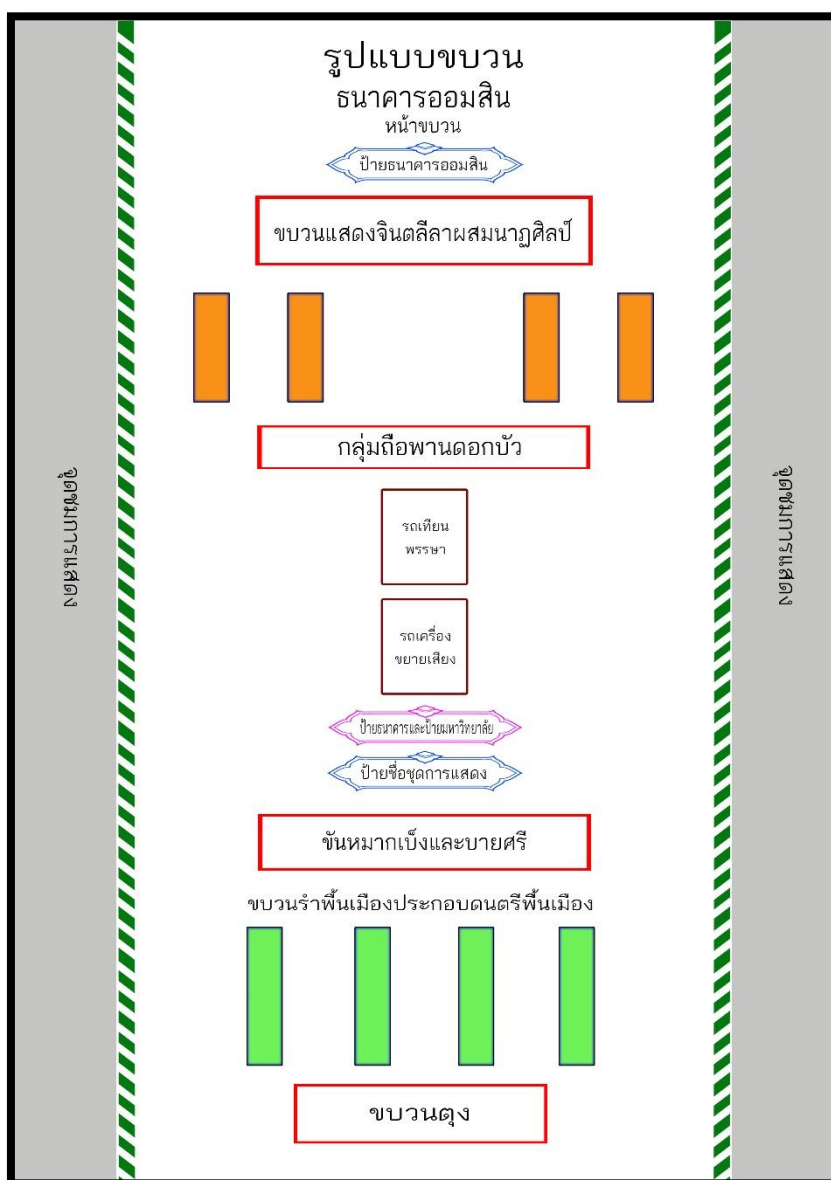
หน่วยงาน ธนาคารออมสิน

ผู้แสดง ผู้แสดงจินตลีลาผสมนาฏศิลป์ไทยประกอบเพลงสิบสุขชีวิไลซ์ เป็นบุคลากรของธนาคารออมสิน และผู้แสดงรำพื้นเมืองอีสานประกอบทำนองพื้นเมืองอีสาน เป็นนักศึกษาจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

รูปแบบการแสดง การแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยและการแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำสอดคล้องกับบทร้อง

เนื้อหา เพื่อแสดงความจงรักภักดีของไพร่ฟ้าประชาชนที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 10

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 103 รูปแบบขบวนธนาคารออมสิน ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายธนาคารออมสิน ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชาย 1 คู่ ขบวนแสดงจินตลีลาผสมนาฏศิลป์ ผู้แสดงเป็นผู้ชายและผู้หญิง ต่อด้วยผู้แสดงเป็นผู้หญิงล้วนจัดเป็น 4 แถวตอนลึก ต่อด้วยขบวนพานดอกบัว รถเทียนพรรษา รถเครื่องขยายเสียง ป้ายธนาคารออมสินร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายใต้ฟ้าเนาว์ถน ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คน ขบวนชั้นหมากเบ็งและเสลี่ยงบายศรี ปิดท้ายด้วยขบวนรำพื้นเมืองอีสานจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ผู้ประพันธ์บทร้อง ธชย ปทุมวรรณ

บทร้อง บทเพลงเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 และบทร้องบายศรีสู่ขวัญดนตรี -

ทำนองเพลง เพลงสิบลูกชิวไลซ์ ขับร้องโดย ธชย ปทุมวรรณ และฝน ธนสุนทร

การแต่งกาย

ช่วงที่ 1 การแสดงจินตลีลาผสมนาฏศิลป์ไทย

ภาพที่ 104 การแต่งกายของผู้แสดงธนาคารออมสิน ช่วงที่ 1 การแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย

ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงชุดนี้แต่งกายนาฏศิลป์แบบประยุกต์ โดยเป็นการนำวัฒนธรรมการแต่งกายจากหลายภูมิภาค หลายยุคสมัย มาผสมผสานกัน

ผู้แสดงชาย มวยผมและสวมเครื่องประดับศีรษะยอดทรงสูงสีทอง ประดับผมด้วยอุบะดอกไม้ ปิ่นทอง และดอกบัว สวมเสื้อแขนกุด นุ่งผ้าจีบหน้านางข้างหนึ่งปล่อยชาย อีกข้างหนึ่งเก็บเป็นโจงกระเบน ผ้าห้อยหน้าและห้อยข้าง สวมเครื่องประดับทอง ประกอบด้วย กรองคอ สร้อยคอ เข็มขัด สังกวาลย์ แผ่นฉลุลายห้อยด้านหน้า กำไลแขน กำไลข้อมือ หางกนรีประดับที่ไหล่ด้านซ้าย สวมรองเท้าหุ้มส้นปลายแหลมงอนขึ้นสีทอง

ผู้แสดงหญิง มวยผมและสวมเครื่องประดับศีรษะยอดทรงสูงสีทอง ประดับผมด้วยอุบะดอกไม้ ปิ่นทอง และดอกบัว สวมเสื้อแขนยาวสีทอง ห่มสไบสีชมพู-ทอง นุ่งผ้าถุงอัดกีบด้านใน และนุ่งผ้าถุงปล่อยหน้านางที่สะโพก 2 ข้าง สวมเครื่องประดับทอง ประกอบด้วย กรองคอ สร้อยคอ เข็มขัด สังกวาลย์ แผ่นฉลุลายห้อยด้านหน้า กำไลแขน กำไลข้อมือ หางกนรีประดับที่ไหล่ด้านซ้าย สวมรองเท้าหุ้มส้นสีทอง

ช่วงที่ 2 ราพื้นเมืองอีสานประกอบทำนองพื้นเมืองอีสาน

ภาพที่ 105 การแต่งกายของผู้แสดงธนาการอมสิน ช่วงที่ 2 ราพื้นเมืองอีสานประกอบทำนองพื้นเมืองอีสาน ปี 2562
ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงชายสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีขาวย่นโจงกระเบนสีชมพูเข้ม ผ้าลายขิดสีเหลืองและสีชมพูมัดที่เอว เครื่องประดับเงิน สร้อย สังกวาลย์ สวมถุงน่องสีดำ สวมรองเท้าหนังหุ้มส้นสีดำ

ผู้แสดงหญิงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีขาวย่นผ้าซิ่นสีดำ ห่มสไบลายขิดสีชมพู เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด สังกวาลย์ สวมรองเท้าคัทชูมีส้นสีดำ ทรงผมยกผมหันหน้าเล็กน้อยเกล้ามวยสูงเอียงไปทางซ้ายของศีรษะ ติดดอกไม้สีชมพูและอุบะดอกพุดที่มวยผมหันด้านซ้าย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง การแสดงแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยประกอบเพลงสิบลูกขีวไลซ์ และช่วงที่ 2 รำพื้นเมืองอีสานประกอบทำนองพื้นเมืองอีสาน

ท่ารำ ช่วงที่ 1 การแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยประกอบเพลงสิบลูกขีวไลซ์ และช่วงที่ 2 รำพื้นเมืองอีสานประกอบทำนองพื้นเมืองอีสาน โดยการแสดงทั้ง 2 ช่วงมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 43 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษานาการอมสิน

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
 	<p>ช่วงที่ 1 จินตลีลาผสมนาฏศิลป์ไทยประกอบเพลง</p> <p>ศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย ขวา เงยหน้า ตามท่ารำ</p> <p>มือ มือข้างหนึ่งถือดอกบัว มืออีกข้างหนึ่งมีการใช้ท่าจับเหนือศีรษะ ทำตั้งวงสูงเหนือศีรษะ มีการใช้การวาดแขนออกด้านข้างท่าโถงมือขึ้น</p> <p>ลำตัว กดไหล่ตามท่ารำ</p> <p>เท้า การย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า การก้าวเท้าไขว้ไปด้านหน้าขาตั้ง การแยกออก</p>

ตารางที่ 44 ลักษณะท่ารำการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษานาการอมสิน (ต่อ)

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ด้านข้าง</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำในทิศหน้า ทิศด้านข้าง ทั้ง 2 ฝั่ง และท่าหมุนรอบตัวเอง</p> <p>ช่วงที่ 2 รำพื้นเมืองอีสานประกอบทำนองพื้นเมืองอีสาน</p>
	<p>ศีรษะ ศีรษะเอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าพนมมือไหว้ ในบทร้องที่กล่าวถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่าหงายมือโดยมือขึ้นจากด้านล่างขึ้นบน ในบทร้องที่กล่าวถึงการเทิดทูน ความเจริญ มีการใช้ท่าจับคว้าม้วนหงายมือแล้วแล้วพลิกเป็นตั้งวงสลับข้างกันระดับศีรษะ</p>
	<p>ลำตัว มีการใช้สะโพกย้ายไปด้านข้างขณะย่อเท้า</p> <p>เท้า การย่อเท้าและยกเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า มีการใช้ท่าเตะเท้า</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำในทิศหน้า ทิศด้านข้าง ทั้ง 2 ฝั่ง และท่าหมุนรอบตัวเอง</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว เป็นแถวผู้หญิง 2 แถว และแถวชาย 2 แถว สลับแถวรำเคลื่อนแถวไปด้านหน้า และมีการแปรแถวเป็น 2 แถวตอนลึก โดยแถวผู้ชายกับแถวผู้หญิงซ้อนแถวกัน

ผู้ประดิษฐ์ทำรำ -

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 8 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากธนาคารออมสิน

25. ชื่อชุดการแสดง -

หน่วยงาน ชุมชนวัดกลาง

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นบ้านอีสาน

เนื้อหา แสดงถึงความสนุกสนาน

รูปแบบขบวน ประกอบด้วย ผู้แสดงรำ และผู้บรรเลงดนตรี เคลื่อนขบวนในลักษณะเป็นกลุ่ม

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

ภาพที่ 106 ขบวนรำประกอบวงดนตรีจากชุมชนวัดกลาง ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ดนตรี วงกลองยาว ประกอบด้วย กลองยาว กลองตุ้ม พิณ

ทำนองเพลง ทำนองพื้นเมืองอีสาน

การแต่งกายผู้แสดง ผู้แสดงสวมเสื้อต่างสี นุ่งผ้าขึ้นพื้นเมืองอีสาน

ทำรำ เป็นการแสดงออกท่าทางแบบไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวขึ้นอยู่กับสัญชาตญาณของแต่ละบุคคล

ผู้ใดใคร่ฟ้อนอย่างไรก็ฟ้อนไป ใครต้องการฟ้อนออกท่าทางอย่างใดก็สามารถทำได้

รูปแบบแถว ไม่มีรูปแบบแถวที่ตายตัวมีการเคลื่อนขบวนลักษณะเป็นกลุ่ม

ผู้ประดิษฐ์ทำรำ -

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง -

งบประมาณ ชุมชนวัดกลาง

ชื่อชุดการแสดง -

หน่วยงาน ชุมชนวัดบูรพา

ผู้แสดง ชาวบ้านจากชุมชนวัดบูรพา

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นบ้านอีสาน

เนื้อหา แสดงถึงความสนุกสนาน

รูปแบบขบวน ประกอบด้วย ผู้แสดงรำ และผู้บรรเลงดนตรี เคลื่อนขบวนในลักษณะเป็นกลุ่ม

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

ภาพที่ 107 ขบวนรำประกอบวงดนตรีจากชุมชนวัดบูรพา ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ดนตรี วงกลองยาว ประกอบด้วย กลองตุ้ม กลองตั้ง กลองชุด เบส ฉิ่ง ฉาบ

ทำนองเพลง ทำนองพื้นเมืองอีสาน

การแต่งกายผู้แสดง ผู้แสดงสวมเสื้อยืดแขนสั้นสีเดียวกัน นุ่งผ้าซิ่นพื้นเมืองอีสาน

ทำรำ เป็นการแสดงออกท่าทางแบบไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวขึ้นอยู่กับสัญชาตญาณของแต่ละบุคคล

ผู้ใดใคร่ฟ้อนอย่างไรก็ฟ้อนไป ใครต้องการฟ้อนออกท่าทางอย่างไรก็สามารถทำได้

รูปแบบแถว ไม่มีรูปแบบแถวที่ตายตัวมีการเคลื่อนขบวนลักษณะเป็นกลุ่ม

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ –
 ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง -
 งบประมาณ ชุมชนวัดบูรพา
 27. ขบวนแห่ประเทศภูฏาน

ภาพที่ 108 ขบวนเทียนพรรษาและการแสดงจากประเทศภูฏาน ปี 2562
 ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนแห่จากประเทศภูฏานเป็นการถ่ายทอดถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ ความศรัทธาที่มีต่อพุทธศาสนา นำโดยเอกอัครราชทูตภูฏานประจำประเทศไทย ประกอบด้วย การแสดงที่ 1 เป็นการแสดงรำร่าของผู้กล้า จากตำนานเล่าขานในศตวรรษที่ 15 เป็นการรำร่านำผู้ศรัทธาแห่งโลกมนุษย์ แสดงตนต่อท่านกुरुรินโปเช พระพุทธเจ้าองค์ที่ 2 ของชาวภูฏาน โดยผู้แสดงเป็นผู้ชายสวมกระโปรงสีเหลืองและกระโปรงกุดสีทองไม้ใส่หน้ากาก ผู้แสดงถือกลองขนาดเล็กและระฆังขนาดเล็กรำร่า

การร่ายรำเป็นการแสดงถึงพลังแห่งความรู้แจ้ง การแสดงที่ 2 เป็นการแสดงทางวัฒนธรรมในเพลง ถวายสดุดีแด่พระราชาและผู้นำทางจิตวิญญาณของประเทศภูฏาน มีผู้ชายผู้หญิงถือช่อดอกไม้ และตามด้วยผู้แสดงถือผ้าหลากสีร่ายรำเป็น 2 ตอนเล็ก โดยนักศึกษาหญิงจากมหาวิทยาลัย คริสเตียน ประเทศไทย และลำต้นเทียนจากประเทศภูฏาน

28. ขบวนพนมพระสุรashtraณี

ภาพที่ 109 ขบวนพนมพระสุรashtraณี ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนพนมพระสุรashtraณี ประกอบด้วย มิสแกรนด์สุรashtraณี ป้ายจังหวัดสุรashtraณี ป้ายคำขวัญประจำจังหวัด นำโดยผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเหล่ากาชาด รองผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และประชาชนชาวจังหวัดสุรashtraณี ขบวนรำพื้นเมืองภาคใต้ ประกอบด้วย การแสดงตารีกีปัส โนราห์ โดยผู้แสดง จัดเป็น 4 แถวตอนเล็ก ขบวนกลองยาว และ ขบวนเรือพนมพระจากสำนักสงฆ์แหลมท้องทราย

29. ขบวนศิลปินอีสาน

ภาพที่ 110 ขบวนศิลปินอีสาน ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนศิลปินอีสาน มีชื่อชุดการแสดงว่า “หมอลำรวมใจเทิดไท้องค์กรราชัน” โดยมีศิลปินอีสาน เข้าร่วมแสดงหลายท่าน ได้แก่ ดร.ฉวีวรรณ ดำเนิน (พันธุ) ศิลปินแห่งชาติปี 2536 อาจารย์ ป.ฉลาดน้อย ส่งเสริม ศิลปินแห่งชาติปี 2548 อาจารย์ขนบเย็น รากแก่น ศิลปินแห่งชาติปี 2556 อาจารย์เฉลิมพล มาลาคำ ศิลปินนักร้องลูกทุ่งหมอลำ อาจารย์อังคณาค์ คุณไชย คุณสุณิตา คุณไชย ศิลปินนักร้องลูกทุ่งหมอลำ นอกจากนี้ยังมี สมาคมหมอลำเมืองดอกบัวอุบลราชธานี

วงดนตรีประกอบการแสดง วงโปงลางสังข์เงิน นำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทินกร อัดไพบูลย์ ผู้มีผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน จากกระทรวงวัฒนธรรม ในปี พ.ศ. 2538

ควบคุมดูแลโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านศิลปะการแสดงจังหวัดอุบลราชธานี

จากรายละเอียดการแสดงในข้างต้น สามารถสรุปรูปแบบในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2562 ภาคกลางวัน ได้ดังนี้

1. หน่วยงานที่เข้าร่วมแสดง

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันนี้ ได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงานไม่ว่าจะเป็น สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งอำเภอ ชุมชน วัด รวมไปถึงหน่วยงานเอกชน แต่จะพบว่าการแสดงส่วนใหญ่นั้นจะเป็นการแสดง

จากสถาบันการศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการแสดงแต่ละขบวนนั้นมีค่าใช้จ่ายในการแสดงค่อนข้างสูง ใช้ผู้แสดงจำนวนมาก 80-100 คน อีกทั้งต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อมเพื่อให้เกิดความพร้อมเพรียง ดังนั้นสถาบันการศึกษาจึงมีความพร้อมทั้งทางด้านงบประมาณค่าใช้จ่าย ผู้แสดง ซึ่งแสดงโดยนักเรียนนักศึกษา ฝึกซ้อมโดยคณะครูที่เพียงพอกับจำนวนผู้แสดง รวมไปถึงในด้านเครื่องดนตรี นักดนตรี และเครื่องแต่งกาย ที่ทางโรงเรียนได้จัดหาไว้อยู่แล้ว

2. รูปแบบการแสดง

ผู้วิจัยสามารถจำแนกรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ประจำปี 2562 ออกเป็น 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการแสดงพื้นบ้านอีสานในลักษณะไม่ตายตัว รูปแบบการแสดงพื้นเมืองอีสาน และนาฏศิลป์ร่วมสมัย

รูปแบบการแสดงพื้นบ้านอีสานในลักษณะไม่ตายตัว คือ การแสดงออกท่าทางแบบไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวขึ้นอยู่กับสัญชาตญาณของแต่ละบุคคล ผู้ใดใคร่พื่อนอย่างไรก็พื่อนไป ใครต้องการพื่อนออกท่าทางอย่างไรก็สามารถทำได้ ประกอบกับจังหวะดนตรีและการแต่งกายอีสาน มีรูปแบบแถวไม่ตายตัวมีลักษณะเป็นกลุ่ม ๆ

รูปแบบการแสดงพื้นเมืองอีสาน คือ การแสดงที่ใช้ท่ารำที่เป็นแบบแผนตายตัวของ การแสดงแต่ละชุด ประกอบกับบทร้อง ดนตรี และทำนองพื้นเมืองอีสาน มีการแต่งกายพื้นเมืองอีสาน ในแบบเดียวกัน มีการจัดรูปแบบแถวและรูปแบบขบวนที่ตายตัว

รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย คือ การออกท่าทางโดยนำรูปแบบการแสดงต่าง ๆ มาผสมกัน

โดยรูปแบบการแสดงพื้นเมืองอีสาน ยังสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ การรำประกอบทำนองเพลง และการรำประกอบบทร้อง โดยมีหลักเกณฑ์ในการจำแนก ดังนี้

การรำประกอบทำนองเพลง คือ การแสดงประกอบทำนองพื้นเมืองอีสาน หากมีบท ก็เป็นเพียงการร้องเกริ่นในช่วงต้นเพลงเพื่อบอกวัตถุประสงค์ของการแสดงเท่านั้น

การรำประกอบบทร้อง คือ การแสดงประกอบบทร้องและทำนองพื้นเมืองอีสาน ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ การรำสอดคล้องกับบทร้อง และการรำไม่สอดคล้องกับบทร้อง

การรำสอดคล้องกับบทร้อง คือ การแสดงที่มีการใช้ท่ารำที่มีความหมายสัมพันธ์กับบทร้องที่กล่าวออกมาตลอดการแสดง

การรำไม่สอดคล้องกับบทร้อง คือ การรำประกอบบทร้องและทำนองเพลง แต่ท่ารำจะไม่สัมพันธ์กับบทร้องที่กล่าวออกมา มีเพียงการใช้บางท่าที่จำเป็นต้องสัมพันธ์กับบทร้องเท่านั้น เช่น ท่าไหว้ ในบทที่กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ฯ ท่าโกยมือขึ้น ในบทร้องที่กล่าวถึงความรุ่งเรือง เป็นต้น โดยมักจะพบท่าที่สัมพันธ์กับบทร้องในช่วงบทร้องเกริ่นเท่านั้น

โดยจำแนกรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ภาคกลางวัน ในแต่ละชุดการแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 45 ตารางสรุปประเภทการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน

ประเภทของการแสดง		
รำประกอบทำนองเพลง	รำประกอบบทร้อง (ทำรำสอดคล้องกับบทร้อง)	รำประกอบบทร้อง (ทำรำไม่สอดคล้องกับ บทร้อง)
<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี - โรงเรียนอุบลวิทยาคม - โรงเรียนปทุมพิทยาคม - มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น - โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม - คณะบริหารและการจัดการ - มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี - โรงเรียนพระกุมาร - ชุมชนวัดกลาง - ชุมชนวัดบูรพา 	<ul style="list-style-type: none"> - มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี - มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี - โรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม - วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ (กลุ่มที่1) - โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช - ธนาคารออมสิน 	<ul style="list-style-type: none"> - โรงเรียนปทุมวิทยากร - โรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี - โรงเรียนอาเวมาเรีย - โรงเรียนนารีนุกูล - โรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา - วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี - วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ (กลุ่มที่2) - ชมรมจักรยานล้อเดียว - อำเภอนาจะหลาย - อำเภอน้ำยืน

ตารางที่ 46 ตารางสรุปประเภทการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน (ต่อ)

ประเภทของการแสดง		
รำประกอบทำนองเพลง	รำประกอบบทร้อง (ทำรำสอดคล้องกับบทร้อง)	รำประกอบบทร้อง (ทำรำไม่สอดคล้องกับ บทร้อง)
		<ul style="list-style-type: none"> - ชุมชนวัดแสนสุข - โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี วิทยา

จากตารางข้างต้น พบว่า การรำประกอบบทร้อง (ทำรำไม่สอดคล้องกับบทร้อง) เป็นการแสดงที่นิยมแสดงมากที่สุด ในส่วนของการรำประกอบบทร้อง (รำสอดคล้องกับบทร้อง) นั้น เป็นการแสดงที่นิยมแสดงน้อยที่สุด

เนื้อหาการแสดง

ผู้สร้างสรรค์การแสดงต้องการที่จะนำเสนอเนื้อหาของการแสดงผ่านทางชื่อชุดการแสดง บทเกริ่นหรือบทพูดช่วงต้นของการแสดง บทร้อง อุปกรณ์ประกอบขบวน

โดยผู้วิจัยสามารถจำแนกเนื้อหาการแสดงออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การแสดงเทิดพระเกียรติ การแสดงสะท้อนประเพณี พิธีกรรม และการแสดงสะท้อนความสามัคคี โดยจำแนกเนื้อหาการแสดงที่ปรากฏอยู่ในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันได้ดังนี้

ตารางที่ 47 ตารางสรุปเนื้อหาการแสดงที่ปรากฏในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน

เนื้อหาการแสดง		
การแสดงเทิดพระเกียรติ	การแสดงกล่าวถึงประเพณี	การแสดงกล่าวถึง ความสามัคคี
<ul style="list-style-type: none"> - มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี - มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี - ธนาคารออมสิน - โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี - โรงเรียนอุบลวิทยาคม - โรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี - โรงเรียนปทุมวิทยากร - โรงเรียนปทุมพิทยาคม - โรงเรียนอาเวมารีอา - โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม - โรงเรียนดอนมดแดงวิทยาคม - คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี - วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ - โรงเรียนพระกุมาร 	<ul style="list-style-type: none"> - มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น - โรงเรียนนารีนุกูล - โรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา - วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี - ชมรมจักรยานล้อเดียว - วัดแสนสุข - ชุมชนอำเภอน้ำยืน 	<ul style="list-style-type: none"> - อำเภอนาจะหลวย - ชุมชนวัดกลาง - ชุมชนวัดบูรพา

ตารางที่ 48 ตารางสรุปเนื้อหาการแสดงที่ปรากฏในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน (ต่อ)

เนื้อหาการแสดง		
การแสดงเทิดพระเกียรติ	การแสดงกล่าวถึงประเพณี	การแสดงกล่าวถึง ความสามัคคี
- โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช - โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี		

จากการจำแนกสรุปได้ว่า การแสดงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเทิดพระเกียรติเป็นการแสดงที่นิยมมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ถึงแม้ในปีที่ทางผู้จัดการแสดงจะไม่ได้กำหนดหัวข้อการแสดงแต่เนื่องจากหัวข้องานในปีนี้เป็น “118 ปีเทียนพรรษา เทิดราชาขวัญแผ่นดิน” อีกทั้งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์ไทย พร้อมทั้งเฉลิมพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว-พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 10 แห่งราชวงศ์จักรี เพื่อเป็นการแสดงถวายพระพร ถวายความจงรักภักดีต่อพระองค์ นอกจากนี้การแสดงที่มีเนื้อหากล่าวถึงประเพณีชาวอีสานมีความนิยมรองลงมา เนื่องจากผู้สร้างสรรค์อยากแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของการแสดง และเพื่อสืบสานงานประเพณีแห่เทียนพรรษาให้คงอยู่คู่ชาวอุบลราชธานีสืบไป เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี ชื่อชุดการแสดงว่า อาชีวะนำฮอย 118 ปี แห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี เนื้อหาของการแสดง เพื่อเป็นการรำลึกย้อนรอยประเพณี เล่าเรื่องผ่านการขับร้องกาบเชิงบังไฟ ถ่ายทอดเรื่องราวประเพณีแห่เทียนพรรษาในสมัยก่อนจนถึงปัจจุบัน

โดยผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างการนำเสนอเนื้อหาของการแสดงสะท้อนองค์ประกอบของการแสดงในด้านต่าง ๆ ดังนี้

การแสดงที่สะท้อนเนื้อหาผ่านชื่อชุดการแสดง เช่น การแสดงจากโรงเรียนปทุมพิทยาคม เนื้อหาของการแสดงสะท้อนถึงการเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีชื่อชุดการแสดง ว่า ฟ้อนออนซอนเทียนพรรษา เทิดไถ้องค์ราชาขวัญแผ่นดิน

การแสดงที่สะท้อนเนื้อหาผ่านบทเกริ่น บทพูดช่วงต้น หรือบทร้อง เช่น การแสดงจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เนื้อหาของการแสดงสะท้อนถึงการเกิดพระเกียรติ โดยมีบทเกริ่น และบทร้อง ดังนี้

เกิดเกล้าถวายน้อมพระจอมสยาม

เกริ่น...โอ้...โอ้ยทูนเอ๋ยทูน ทูนพระบารมีกั๊ว ครองบัลลังก์ตุ้มผองไผ่ เถลิงถวัลยราชสมบัติ ดำรงฉัตรดำรงชัย ส่องไสวเพริศแพรว แสงเทียนแก้ว...ส่องแผ่นดิน แสงเทียนแก้ว...ส่องแผ่นดิน องค์ภูมินทร์...เอ๋ยละน่า....

โอ้หนอ ขอถวายบังคมเหนือเกล้า กราบฝ่าธุลี องค์จักรีที่ 10 เฮาเอ๋ย พระขวัญเมืองเอ๋ย คำเอ๋ย ชาวอุบลราชธานี โยมรักดีกะละแมนพร้าพร้อม ถวายน้อมพระจอมสยาม เทิดพระนาม สถิตใจไทยหนา ชาวไทยเฮาเอ๋ย.. (รับ1)

แพงเอ๋ย องค์มหาวชิราลงกรณ์ให้ ไฟไหม้ไสเอียง เถลิงเมืองเป็นมงคลควรแล้ว แก้วแห่งกรุงโกสินทร์ธานี องค์ภูมิเอ๋ย ว่าแล้ว สดุดีเด้อละแมนก๊กก้อง เถิงอินทร์พรหมเด้อละแมนเทิงฟ้า เชิงสำบารมี สดุดีละทิ้งไตรโลกา พระราชาเอ๋ย.. (รับ2)

บัดนี้ ชาวอุบลเด้อละแมนทั่วหน้า เทียนพรรษาเด้อละแมนแต่งเอ้ สืบประเพณี เทิดภูมิองค์ที่สืบเฮาหนา คำเอ๋ย ทรงปรีชาเด้อละแมนในด้าน การทหารทรงเป็นจอมหาญกล้า สามสถาบันมั่นคงไว้ พระองค์ให้ไ้รักษา ปวงประชาเฮาเอ๋ย.. (รับ3)

คำเอ๋ย เคียงบัลลังก์หนอละแมนมิ่งฟ้า องค์พระราชินี เทิดภักดีศรีเวียงงามหลาย องค์ราชินีไทยเอ๋ย องค์ราชินีไทยหนา โอหนอ คือตั้งแกนน้อยแมนแปงปิ่น ให้ท่านลงมา ฝั้นบุญญา สายมิ่งสายแนน พระนางเจ้าเอ๋ย ขอทูนเกศา.. (รับ 4)

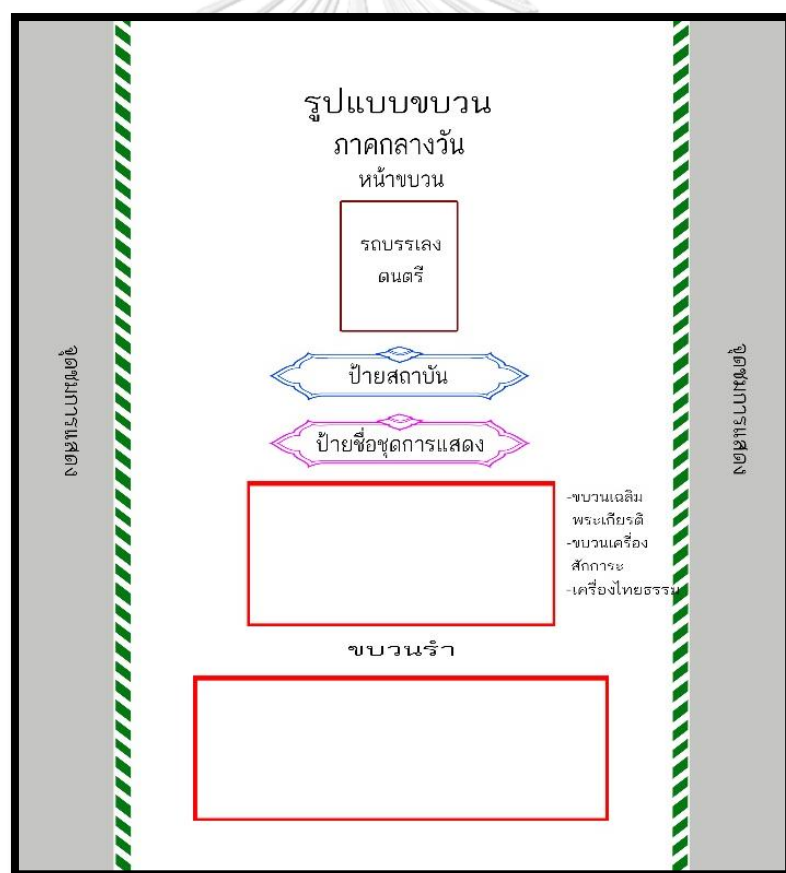
โอ้หนอ ขอถวายพระพรชัยแก้ว กราบสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่สถิตในจักรวาล เขิญเด้อ เขิญบันดาลอภิบาลเหนือเกล้า องค์เหนือหัวนี้ละแมนปกเฝ้า พระบาทเจ้าทรงเกษม สำราญพระทัยเทอญ ทรงพระเจริญเทอญ ขอจงทรงพระเจริญเทอญ.. (รับ5)

การแสดงที่สะท้อนเนื้อหาผ่านเครื่องแต่งกาย เช่น การแสดงจากโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี เนื้อหาของการแสดงสะท้อนถึงการเกิดพระเกียรติ ผู้แสดงสวมเสื้อแขนยาวหรือแขนทรงกระบอกคอจีนสีเหลือง ซึ่งเป็นสีที่ตรงกับวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้แสดง 2 แถวด้านนอกนุ่งผ้าซิ่นกาบบัวสีน้ำตาลสลับแดงสลับเหลือง ส่วนผู้แสดง 2 แถวด้านในนุ่งผ้าซิ่นกาบบัวสีเขียว ห่มสไบลายขีดสีเหลือง สวมเครื่องประดับเงิน ทรงผมรวบตึงติดมวยผมเทียมกลางศีรษะ ติดดอกบัวสีเหลืองด้านซ้ายของศีรษะ โดยได้รับแรงบันดาลใจต้นรวงผึ้ง ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำพระองค์

การแสดงที่สะท้อนเนื้อหาผ่านอุปกรณ์ประกอบการแสดงและขบวน เช่น การแสดงจากโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม ผู้แสดงถือพานบายศรีขนาดเล็ก เพื่อแสดงในการถวายพระ และมีการจัดรูปแบบขบวนเฉลิมพระเกียรติประกอบด้วย พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พานพุ่มเงิน พานพุ่มทอง ตุงอีสาน 1 คู่ ฉัตร 9 ชั้น 1 คู่

3. รูปแบบขบวน

รูปแบบขบวนที่พบในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรีหรือรถเครื่องขยายเสียง ป้ายสถาบันการศึกษา ป้ายชุดการแสดง ขบวนเฉลิมพระเกียรติอันประกอบด้วย พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินี พานพุ่มเงิน พานพุ่มทอง ฉัตร 9 ชั้น ขบวนเครื่องสูงของอีสาน ประกอบด้วย ชั้นหมากเบ็ง พานบายศรี รวมไปถึง ตุงอีสาน ตุงไยแมงมุม ขบวนเครื่องไทยทาน ประกอบด้วย ผ้าอาบน้ำฝน เครื่องสังฆทาน และขบวนรำ ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 111 รูปแบบขบวนของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

4. ดนตรีและเพลงประกอบการแสดง

ดนตรีประกอบการแสดงในขบวนแห่เทียนที่ปรากฏอยู่ขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน เป็นการแสดงดนตรีสด ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1) วงโปงลาง เป็นวงดนตรีอีสานรูปแบบหนึ่งที่นิยมใช้ในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี บรรเลงทำนองพื้นเมืองอีสานประกอบการแสดง โดยจะบรรเลงอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปในเส้นทางขบวนแห่นำหน้าขบวนรำ ซึ่งเครื่องดนตรีในวงโปงลางและการแสดงที่ปรากฏในขบวนแห่เทียนพรรษา ได้แก่ พิณ โปงลาง กลองหาง แคน โหวด กลองตุ้ม เกราะล่อ ฆ้องใหญ่ ซอพื้นเมือง ฉิ่ง ฉาบเล็ก ฉาบใหญ่ กรับคู่ รำไหซอง รำเกราะล่อ รำหมากกั๊บแก๊บ รำกรับคู่ รวมไปถึงนักร้อง นอกจากนี้ยังมีการนำเครื่องดนตรีสากลเข้ามาร่วม ได้แก่ เบส กลองชุด กลองทอม 3 ใบ กีตาร์ รั้งฆ้อง

2) วงโปงลางผสมวงดุริยางค์สากล ได้แก่ การแสดงจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เป็นวงดนตรีขนาดใหญ่ที่ผสมผสานระหว่างวงโปงลางและวงดุริยางค์สากล (Orchestra) บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน วงดนตรีพื้นเมืองอีสานประกอบด้วย พิณ เบส โปงลาง กลองหาง แคน โดยจะยืมบรรเลง วงดนตรีสากล ประกอบด้วย วาทยกร (Conductor) เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสาย ได้แก่ ไวโอลิน วิโอลา เชลโล ดับเบิลเบส และประเภทเครื่องลมไม้ ได้แก่ ฟลูต คลาริเน็ต โอโบ บาสซูน เครื่องลมทองเหลือง ได้แก่ ฮอ른 ทรัมเป็ต ทรอมโบน ทูบา โดยผู้บรรเลงดนตรีจะนั่งบรรเลง นักร้อง 3 คน และพิธีกร 2 คน โดยผู้บรรเลงจะบรรเลงดนตรีอยู่บนรถขนาดใหญ่ที่เคลื่อนไปตามเส้นทางในขบวนแห่เทียน

3) วงกลองยาว เป็นวงดนตรีอีสานรูปแบบหนึ่ง โดยในขบวนแห่เทียนพรรษานี้จะบรรเลงเดินตามขบวนรำ เครื่องดนตรีที่พบได้แก่ กลองยาว แคน กลองตุ้ม ฉาบใหญ่ พิณ เบส กลองใหญ่ กลองทอม 3 ใบ เครื่องขยายเสียง นอกจากนี้บางการแสดงมีการขับร้อง บรรเลงในลายเพลงพื้นเมืองอีสาน เดินบรรเลงอยู่บนเส้นทางในขบวนแห่เทียน

เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงโดยส่วนใหญ่เป็นทำนองพื้นเมืองอีสาน และนำเพลงของภูมิภาคอื่นมาบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีอีสาน เช่น ทำนองสรภัญญะอีสาน ทำนองนาคนาคสะดุ้ง ทำนองขับท่อมหลวงพระบาง ทำนองกาบเซ็งบั้งไฟ ทำนองลำเพลิน ทำนองมโหรีอีสาน ทำนองภูไท ทำนองลาวแพน เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบเพลงลูกทุ่งอีสานหลายเพลงที่นำมาใช้ประกอบการแสดง เช่น เพลงออนซอนอีสาน เพลงฮีต 12 ของดีอีสาน เป็นต้น และในบางการแสดงก็ได้้นำเพลงสตริงผสมการขับร้องไทยมาประกอบการแสดง เช่น เพลง ลิปสลุขิวไลซ์ ของธนาคารอมสิน

ซึ่งการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษามีทั้งการบรรเลงดนตรีสด และการเปิดด้วยเครื่องเล่นเพลง ซึ่งหากเปิดด้วยเครื่องเล่นเพลง จะเป็นการนำเครื่องขยายเสียงสำหรับเปิดเพลงประกอบการแสดงขึ้นบนรถในขบวนแห่ มีทั้งการนำมาอยู่หน้าขบวนรำ และหลังขบวนรำ

5. เครื่องแต่งกาย

การแต่งกายโดยรวมของการแสดงในขบวนแห่เทียนภาคกลางวันนั้นส่วนใหญ่จะแต่งด้วยผ้าพื้นเมืองอีสาน โดยผู้วิจัยได้รวบรวมจากการแสดงหลาย ๆ ชุด ซึ่งเป็นการแต่งกายที่พบในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ได้แก่

การแต่งกายของนักดนตรี ผู้บรรเลงดนตรีมีทั้งสวมเสื้อคอกลม คอจีนและคอปก แขนสั้นผ่าหน้า นุ่งโสร่งปล่อยชาย มัดเอวด้วยผ้าลายขิดหรือผ้าขาวม้า บางขบวนมีการสวมเครื่องประดับเงิน ได้แก่ สร้อย การแต่งกายดังกล่าวนี้ได้นำมาจากการแต่งกายของชาวอีสานในอดีตที่ใช้ในชีวิตประจำวัน มีการนุ่งโสร่งที่ทำด้วยไหม หรือฝ้าย และคาดเอวด้วยผ้าขาวม้า

การแต่งกายนักแสดงหญิงมีทั้งสวมเสื้อคอจีน และคอกลม มีทั้งแขนยาว ทรงกระบอก เสื้อแขน 3 ส่วนทรงกระบอก สวมเสื้อยึดแขนสั้น นุ่งผ้าซิ่นอีสานมีทั้งยาวกรอมเท้า และนุ่งผ้าซิ่นยาวครึ่งน่อง เบี่ยงผ้าสไบลายขิด และสไบผ้าพิมพ์ลาย สวมเครื่องประดับเงิน ได้แก่ สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด เข็มขัดระย้า สวมรองเท้ายัดเส้นสีดำคล้ายรองเท้าสาน หรือรองเท้าคัทชู ทรงผมมีทั้งรวบตึงติดมวยผมเทียมกลางศีรษะ การยกหมอนหน้า-หลัง มวยผมกลางศีรษะ การยกผมด้านหน้าเล็กน้อย เก้ามวยผมไปทางซ้าย ติดเครื่องประดับศีรษะ ที่พบได้แก่ ปักปิ่น พันท้ายรอบมวยผม ติดดอกไม้ด้านซ้ายของมวยผม ซึ่งการแต่งกายในรูปแบบดังกล่าวนี้ได้ปรับปรุงมาจากการแต่งกายของสตรีชาวอีสานในอดีต “การแต่งกายของสตรีชั้นสูงเมืองอุบลราชธานี สมัยรัชกาลที่ 5 มี 2 แบบ คือ ใส่เสื้อคอกลมแขนกระบอก มีผ้าเบี่ยงทับ หรือใส่แต่ผ้าเบี่ยงหรือผ้าอิงอกไม่มีเสื้อข้างใน นุ่งผ้าซิ่นลายล่อง”⁷¹ แต่ได้มีการนำผ้าที่มีลักษณะเงาคัล้ายผ้าไหมไทย เช่น ผ้าไหมญี่ปุ่น ผ้าไหมอิตาลี มาใช้ในการตัดเสื้อ เนื่องจากผ้าไหมไทยมีราคาสูง ในส่วนทรงเสื้อมีการออกแบบให้คอตั้งขึ้น หรือที่เรียกว่าเสื้อคอจีน และได้มีการตัดเย็บโดยการอัดผ้ากาวด้านในเป็นรูปทรงมากขึ้น เพื่อให้เกิดความเงาและความสวยงามตามสมัยนิยม นอกจากนี้ยังมีการนำผ้าพิมพ์ลายอีสาน มาใช้ในการแต่งกาย ซึ่งพบเห็นในการแสดงหลายชุดในยุคปัจจุบัน เนื่องจากผ้าพิมพ์ลายเป็นผ้าที่มีราคาถูกลงและมีลวดลายคล้ายผ้าพื้นเมืองอีสาน การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาต้องใช้ผู้แสดงจำนวนมากจึงได้มีการนำผ้าชนิดนี้มาใช้ในการแสดง

การแต่งกายนักแสดงชาย สวมเสื้อคอจีนแขนทรงกระบอก นุ่งโจงกระเบน คาดเอวด้วยผ้าลายขิด สวมสร้อยคอ สวมรองเท้านักห่มเส้นสีดำ ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าจะได้รับการปรับปรุงมาจากการแต่งกายของชาวอีสานในสมัยรัชกาลที่ 5 “ชายใส่เสื้อราชประแตนท์ นุ่งโจงกระเบน”⁷²

⁷¹ จังหวัดอุบลราชธานี, ประมวลภาพถ่ายเหตุการณ์เมืองอุบลราชธานีในรอบ 200 ปี, (2535), หน้า 78-79.

⁷² เรื่องเดียวกัน, หน้า 78.

นอกจากนี้ยังมีการแต่งกายนาฏศิลป์ประยุกต์ คือ การนำวัฒนธรรมการแต่งกายจากหลายภูมิภาค หรือหลายยุคสมัย มาผสมผสานเพื่อให้เกิดการแต่งกายที่สวยงามและแปลกใหม่ การแต่งกายนาฏศิลป์ประยุกต์ที่พบ ได้แก่ การแสดงจากธนาคารออมสิน โดยผู้แสดงชาย มวยผมและสวมเครื่องประดับศีรษะยอดทรงสูงสีทองประดับผมด้วยอุบะดอกไม้ ปิ่นทอง และดอกบัว สวมเสื้อแขนกุด นุ่งผ้าจีบหน้านางข้างหนึ่งปล่อยชาย อีกข้างหนึ่งเก็บเป็นโจงกระเบน ผ้าห้อยหน้าและห้อยข้าง สวมเครื่องประดับทอง ประกอบด้วย กรองคอ สร้อยคอ เข็มขัด สังวาลย์ แผ่นฉลุลายห้อยด้านหน้า กำไลแขน กำไลข้อมือ หางกิริประดับที่ไหลด้านซ้าย สวมรองเท้าหุ้มส้นปลายแหลมงอนขึ้นสีทอง ผู้แสดงหญิง มวยผมและสวมเครื่องประดับศีรษะยอดทรงสูงสีทองประดับผมด้วยอุบะดอกไม้ ปิ่นทอง และดอกบัว สวมเสื้อแขนยาวสีทอง ห่มสไบสีชมพู-ทอง นุ่งผ้าถุงอัดกีบด้านใน และนุ่งผ้าถุงปล่อยหน้านางที่สะโพก 2 ข้าง สวมเครื่องประดับทอง ประกอบด้วย กรองคอ สร้อยคอ เข็มขัด สังวาลย์ แผ่นฉลุลายห้อยด้านหน้า กำไลแขน กำไลข้อมือ หางกิริประดับที่ไหลด้านซ้าย สวมรองเท้าหุ้มส้นสีทอง ซึ่งการแต่งกายดังกล่าวนี้มีความคล้ายคลึงกับเครื่องแต่งกายของฟ็อนเทวดาในการฟ็อนนีโอล้านนา โดยในงานวิจัยแนวคิดทฤษฎีการฟ็อนล้านนาแบบใหม่ ได้กล่าวถึงแรงบันดาลใจในการออกแบบเครื่องแต่งกายชุดฟ็อนเทวดานี้ว่า “เพื่อสื่อถึงความเป็นทิพย์หรือเทพที่อยู่ในภาพจิตรกรรมฝาผนังวิหารวัดเวียงต้าม่อน จังหวัดแพร่ และภาพปูนปั้นรูปเทวดาที่วัดต่าง ๆ ในแถบภาคเหนือ สวมเครื่องประดับศีรษะยอดทรงสูงซึ่งเลียนแบบเครื่องแต่งกายสมัยทริภุชยะ”⁷³

สื่อนิยมใช้ในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี ประจำปี 2562 ได้แก่ สีเหลือง ซึ่งเป็นสีประจำวันพระราชสมภพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นิยมใช้กับสีเสื้อ และสีผ้าสไบ มีการใช้ดอกกรวยผึ้งมาประดับศีรษะ ซึ่งเป็นพันธุ์ไม้ประจำพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สีม่วงเป็นสีประจำวันพระราชสมภพสมเด็จพระบรมราชาธิราช มีการใช้สีประจำสถาบันการศึกษาของแต่ละขบวน นอกจากนี้มีการนุ่งผ้าชิ้นลายกาบบัวซึ่งเป็นผ้าที่เป็นสัญลักษณ์ประจำจังหวัดอุบลราชธานี

6. อุปกรณ์ประกอบการแสดง

อุปกรณ์ประกอบการแสดงที่พบในขบวนแห่เทียนพรรษา ได้แก่ พานบายศรี ซึ่งเป็นพานบายศรีขนาดเล็ก เป็นการแสดงเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดอกบัวสีชมพูขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี และจักรยานล้อเดียว โดยผู้แสดงจะรำ ร้อง บรรเลงดนตรี บนจักรยานล้อเดียว ซึ่งเป็นการนำกิจกรรมที่เยาวชนสนใจมาบูรณาการเข้ากับ

⁷³ อนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์, “แนวคิดทฤษฎีการฟ็อนล้านนาแบบใหม่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), หน้า 222.

การแสดง อุปกรณ์ประกอบการแสดงถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เข้าใจถึงเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอและทำให้การแสดงเกิดความน่าสนใจ

7. ทำรำที่ใช้ในการแสดง

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาในแต่ละการแสดงมีการใช้ทำรำจำนวนหลายท่าหากรวมแล้วคงไม่สามารถบรรยายให้เข้าใจได้อย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมทำรำโดยรวมที่มักพบบ่อยในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ประจำปี 2562 โดยสามารถจำแนกทำรำออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ ทำรำไม่ตายตัว ทำรำพื้นเมืองอีสาน ทำรำนานาฏศิลป์ไทย และทำรำนานาฏศิลป์ร่วมสมัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ทำรำไม่ตายตัว คือ เป็นการแสดงออกท่าทางแบบไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัว ขึ้นอยู่กับสัณฐานของแต่ละบุคคล ผู้ใดใคร่ฟ้อนอย่างไรก็ฟ้อนไป ใครต้องการฟ้อนออกท่าทางอย่างใดก็สามารถทำได้ มักเป็นในลักษณะการม้วนมือ การวาดมือไปมาอย่างอิสระตามทิศทางที่ผู้ฟ้อนต้องการ ได้แก่ การแสดงจากชุมชนวัดกลาง และชุมชนวัดบูรพา

2) ทำรำพื้นเมืองอีสาน คือ ทำรำที่ปรับปรุงจากการแสดงท้องถิ่นของชาวอีสานมาปรับปรุงให้มีแบบแผนที่ตายตัว โดยยังคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นเมื่อได้ชมการแสดงก็สามารถจำแนกได้ทันทีว่าเป็นการแสดงของภาคอีสาน ลักษณะทำรำพื้นเมืองอีสานที่พบได้แก่ การพนมมือไหว้พร้อมกับการกดมือลงและขึ้นสลับกันอย่างต่อเนื่อง การใช้ทำรำในลักษณะยกมือในระดับสูงกว่าศีรษะ การตั้งมือและกระดกข้อมืออย่างต่อเนื่อง การใช้มือในลักษณะกระดิกนิ้วทั้ง 4 นิ้วยกเว้นนิ้วโป้ง การใช้ท่ามือแตะข้างแก้ม การวาดมือและแขนจากซ้ายไปขวา การวาดมือและแขนจากล่างขึ้นบนและบนลงล่าง การกำมืออแขนขยับต้นแขนเข้าออกเล็กน้อย การจับเข้าอกแล้วปล่อยเป็นตั้งวงโดยมือข้างหนึ่งตั้งวงระดับข้างศีรษะ อีกข้างหนึ่งตั้งวงระดับเอวข้างลำตัว การจับที่ไหล่ การใช้ท่าชูแขนขึ้นสูงเหนือศีรษะ การชูนิ้วหัวแม่มือและกำนิ้วชี้กลางนางก้อย การใช้ท่ายกสะโพกขึ้นลงข้างใดข้างหนึ่งอย่างต่อเนื่อง การเดินโดยใช้สะโพกย้ายไปด้านข้างขณะย่อเท้าพร้อมกับการตีไหล่ การใช้การบิดไหล่ไปด้านหลัง – หลังขณะย่อเท้า การย่อเท้า ยกเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้าขึ้น การก้าวเท้าข้างหนึ่งแล้วแตะเท้าอีกข้างหนึ่ง การเตะเท้าหมุนตัว การแยกขาแตะด้านข้างโดยขาอยู่ในลักษณะขาตั้ง การก้าวหน้าในลักษณะเตะเท้าไขว้ไปด้านหลังแล้วเหยงเท้าหลัง การกระเียบเท้าไปด้านข้างพร้อมกับการยืดเข้าขึ้นอย่างต่อเนื่อง การวางสันไขว้ไปด้านหลังขาตั้ง การยกเท้าข้างหนึ่งมาด้านหลังแล้วส่งเท้าไปด้านหลังแล้วกระโดด การย่อเท้าโดยยกสันเท้าไปข้างหลังพร้อมกับย่อแล้วยืดเข้าขึ้น การเตะเท้าไปด้านหลัง

3) ทำรำนานาฏศิลป์ไทย คือ ทำรำที่เป็นแบบแผน โดยมีการกำหนดระดับของมือ เท้า และท่วงท่าต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีทั้งที่เป็นภาษาท่า และนาฏยศัพท์ ซึ่งลักษณะท่าที่พบ ได้แก่

การจับส่งหลัง ทำบัวชูฝึก ทำล่อแก้ว ทำพรหมสี่หน้า ทำชักแบ่งผัดหน้า ทำรำยั่ว ทำสอดสร้อยมาลา ทำสอดสร้อยมาลาแปลง

4) ทำนาฏศิลป์ร่วมสมัย คือ “การแสดงท่าทางการรำรำ การเคลื่อนไหวร่างกาย ด้วยการท่าทางที่ผสมผสานรูปแบบ แนวคิด วิธีการ เข้าด้วยกันอย่างผสมกลมกลืนกันเหมาะสม แนวคิดที่ได้มาอาจได้มาจากนาฏศิลป์ประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือจากยุคสมัยใดยุคสมัยหนึ่ง”⁷⁴ ลักษณะทำนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่พบ ได้แก่ มือข้างหนึ่งถือดอกบัว มืออีกข้างหนึ่งมีการใช้ท่าจับเหนือศีรษะ ทำตั้งวงสูงเหนือศีรษะ มีการใช้การวาดแขนออกด้านข้าง ทำโกยมือจากด้านล่างขึ้นด้านบน การย่ำเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า การก้าวเท้าไขว้ไปด้านหน้าข้าง การแยกออกด้านข้าง

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษานี้ มีการใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป มีการใช้ท่ารำที่สอดคล้องกับบทร้อง เช่น ท่าไหว้ ในบทที่กล่าวถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ ทำโกยมือขึ้น ในบทร้องที่กล่าวถึงการเจริญรุ่งเรือง เป็นต้น

ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านหลังทั้งสองฝั่ง มีการใช้ท่าหมุนรอบตัวเอง

8. รูปแบบแถว

รูปแบบแถวที่ปรากฏในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาสามารถจำแนกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบไม่ตายตัวมีลักษณะเป็นกลุ่ม และการจัดแถวตอนลึก 3-4 แถว โดยมีทั้งการแสดงที่ไม่มีการแปรแถว และมีการแปรแถว

การแสดงที่ไม่มีการแปรแถว เป็นการจัดแถวตอนลึกมีทั้ง 3 แถว และ 4 แถว รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้า

การแสดงที่มีการแปรแถวมีการแปรแถวในแบบต่าง ๆ ดังนี้ มีการแปรเป็นแถวตอนลึก 3 แถวโดยแถวด้านใน 2 แถวรวมเข้าเป็น 1 แถว มีเดินสวนกันของแถวด้านใน 2 แถว มีการแปรเป็นแถวตอนลึก 2 แถวโดยแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 รวมแถวกัน และแถวที่ 3 กับแถวที่ 4 รวมแถวกัน มีการแปรในท่าเดินสวนสลับที่กันระหว่างแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 และแถวที่ 3 กับแถวที่ 4 มีการแปรแถวรูปตัว V คว่ำซ้อนกัน 2 แถว มีการแปรแถวเป็นรูปตัว N คว่ำ มีการแปรแถวเป็นแถวเฉียงซ้อนกัน 3 แถว มีการแปรแถวเป็นแถวหน้ากระดาน 2 แถวยืนสลับช่องว่างกัน มีการแปรแถวเป็นซุ้ม

โดยส่วนใหญ่พบว่าการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน มักเป็นการจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าโดยไม่มีการแปรแถว และการแสดงที่มีการแปร

⁷⁴ ภัทราพร เจริญรัตน์, “การสร้างสรรคนาฏศิลป์ร่วมสมัยที่สะท้อนด้านมิติจากดอกกุหลาบ,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559) หน้า 12.

แถวก็จะเป็นการแปรแถวโดยเดินสลับแถวกัน ส่วนการแปรแถวในแบบตัวอักษร แถวที่มีความซับซ้อนจะเป็นเพียงกลุ่มผู้แสดงที่จำนวนน้อยที่ร่ายอยู่ด้านหน้าขบวน

ภาพที่ 112 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2556
ที่มา: thailandexhibition.com, รวมภาพบรรยากาศงานแห่เทียนเข้าพรรษาอุบลราชธานี 2556.
[ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา : <https://www.thailandexhibition.com/Eat-Travel/662> [20 มีนาคม 2563].

ภาพที่ 113 ภาพขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2558
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 114 ภาพวงโปงลางแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2558
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 115 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2558
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน มีความเป็นมาจากการที่นำขบวนแห่เทียนและการแสดงไปแสดงที่ประเทศญี่ปุ่น โดย ประดับ ก้อนแก้ว ได้กล่าวถึงเกี่ยวกับขบวนแห่เทียนพรรษาว่า “พ.ศ. 2538 สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานี ให้นายประดับ ก้อนแก้ว ออกแบบเทียนพรรษาเพื่อไปร่วมแสดงให้กับงานประเพณีที่จังหวัดฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น ในนามของประเทศไทย ปรากฏว่าขบวนแห่และต้นเทียนพรรษาได้รับการตัดสินให้ชนะเลิศ จากจำนวน 48 ประเทศ นำชื่อเสียงมาสู่ประเทศไทยมาก”⁷⁵ ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ ศิริเพ็ญ อัทไพบุลย์ ที่ได้เล่าถึงมูลเหตุที่ทำให้เกิดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางคืนว่า “เคยมีการนำต้นเทียนและการแสดงฟ้อนกลองตุ้มไปแสดงที่เมืองฟูกูโอกะ ประเทศญี่ปุ่น โดยทางจังหวัดได้นำนักแสดงสำหรับรำนาน้ำ นักร้อง และเตรียมเครื่องแต่งกายสำหรับผู้แสดงชาวญี่ปุ่นจำนวน 60 คน มีตั้งแต่วัยเด็กจนถึงผู้ใหญ่ แต่ในช่วงประมาณบ่าย 3-4 โมง เป็นช่วงเวลาที่แสงกำลังสวย ซึ่งขบวนแห่พรรษาของเราได้รับรางวัล Popular Vote จึงได้นำความคิดที่จะมีขบวนแห่เทียนพรรษาในช่วงเย็นนี้เสนอกับผู้ว่าราชการจังหวัด นายศิวัช แสงมณี (ดำรงตำแหน่ง พ.ศ. 2541-2543) จึงได้มีการทดลองทำขบวนแห่เทียนและการแสดงในช่วงเย็น ซึ่งทางมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ได้นำนักศึกษามาร่วมแสดงเป็นการทดลองนำร่อง แต่ไม่ค่อยได้รับความสนใจจากผู้ชมมากนัก จึงไม่ได้มีการทำต่อ แต่ก็ได้มีการเสนอให้มีการจัดขบวนแห่เทียนช่วงกลางคืนมาโดยตลอด”⁷⁶ ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าการนำนักศึกษามาร่วมแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาช่วงเย็นนี้สอดคล้องกับที่ มูลนิธิเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี กล่าวว่า “พ.ศ. 2541 ทางคณะกรรมการจัดงานได้เพิ่มการแสดง สี่ เสียง และ พ.ศ. 2542 คณะกรรมการจัดงานได้เพิ่มกิจกรรมแห่เทียนพรรษาช่วงกลางคืน”⁷⁷ จากข้อมูลดังกล่าวมีความเป็นไปได้ว่า ได้เกิดการแสดงในขบวนแห่เทียนภาคกลางคืนขึ้นแล้ว แต่ไม่ได้รับการตอบรับจากผู้ชมจึงได้มีการยกเลิกไป

⁷⁵ สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน, ศิลปินพื้นบ้าน ปี 2560 ประดับ ก้อนแก้ว. [ออนไลน์]. 2560. แหล่งที่มา : <https://rinac.msu.ac.th/th/ศิลปินพื้นบ้าน-ปี-2560/นายประดับ-ก้อนแก้ว.html> [มกราคม 2563].

⁷⁶ สัมภาษณ์ ศิริเพ็ญ อัทไพบุลย์, ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะการแสดงประจำจังหวัดอุบลราชธานี กระทรวงวัฒนธรรม, 17 มกราคม 2562.

⁷⁷ มูลนิธิเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี, เลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบลอุบลราชธานี, (อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550), หน้า 73.

จากการสัมภาษณ์ สมชาติ เบญจถาวรอนันต์ ช่างภาพไกด์อุบล ได้เล่าถึงมูลเหตุที่ทำให้เกิดการแสดงในขบวนแห่เทียนภาคกลางคืนว่า “เมื่อ พ.ศ. 2541 ผู้ว่าราชการจังหวัด นายศิเว แสงมณี ได้มีการจัดการแสดง แสง เสียง ของจังหวัดอุบลราชธานี โดยผู้จัดการแสดงชื่อดัง นายศุภวัฒน์ จงศิริ หรือ ศุภักษร จัดการแสดงอยู่ 2 ปี หลังจากนั้นนายเจ้านางนวลตอง ทองรินทร์ สุพรรณ ได้มาเป็นผู้จัดการแสดงต่อ และได้เกิดการแสดงในขบวนแห่เทียนประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนขึ้น”⁷⁸

จากการสัมภาษณ์ เจ้านางนวลตอง ทองรินทร์ สุพรรณ ได้เล่าว่า “ในสมัยรองผู้ว่าราชการจังหวัด นายสุรพล สายพันธ์ มีความประสงค์ให้งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีนำเสนอความแปลกใหม่ และทางนายเจ้านางนวลตอง ทองรินทร์ สุพรรณ ก็มีความเห็นที่อยากจะนำเสนอการแสดงแห่เทียนพรรษาภาคกลางคืน เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่มาจากขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางคืนอยู่แล้ว เช่น ถนน อัจฉรินทร์ชมการแสดง จึงได้มีการประชุมหารือกับทางจังหวัดอุบลราชธานี”⁷⁹ ดังนั้น พ.ศ. 2552 จึงได้เกิดการแสดงในขบวนแห่เทียนประกอบแสง เสียงภาคกลางคืน และใน พ.ศ. 2553 ได้มีการยกเลิกการแสดงประกอบแสงเสียงจังหวัดอุบลราชธานี

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนจัดแสดงทั้งหมด 2 วัน คือ ค่ำวันอาสาฬหบูชา ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 และค่ำวันเข้าพรรษา แรม 1 ค่ำ เดือน 8 มีจัดการประชุมเพื่อแจ้งข้อกำหนด แจ้งหัวข้อหลักของการแสดง และทางคณะกรรมการจัดงานได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เข้าร่วมเพื่อเลือกเนื้อหาการแสดงที่สอดคล้องกับหัวข้อหลักที่เหมาะสมกับแต่ละขบวน เพื่อให้แต่ละขบวนสร้างสรรค์การแสดงและนำเสนอรูปแบบการแสดงของตน การแสดงแต่ละชุดใช้เวลาแสดงประมาณ 7-10 นาที ต่อ 1 จุดแสดง (120 เมตร) ขบวนจะเคลื่อนบริเวณถนนอุปราชาตัวเมืองอุบลราชธานี โดยแสดงทั้งหมด 2 จุด ได้แก่ หน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม และหน้าศาลากลางจังหวัด ผู้แสดงแต่ละขบวนไม่ต่ำกว่า 40 คน เริ่มตั้งแต่เวลา 19.00 น. ใช้เวลาในการแสดงทั้งหมด ประมาณ 1.30-2 ชั่วโมง ก่อนเริ่มงานขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนจะมีการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (วงโปงลาง) ประกอบการขับร้อง บริเวณเวทีหน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม สำหรับการจัดลำดับขบวนนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหา และรูปแบบการแสดง

เจ้านางนวลตอง ทองรินทร์ สุพรรณ เล่าถึงการจัดการการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนนี้ว่า “รูปแบบของการแสดงในขบวนแห่เทียนภาคกลางคืนนี้ต้องการนำเสนอความเป็นอีสานแบบดั้งเดิม ทั้งท่ารำ การแต่งกาย ผ้าที่ใช้ ทรงผม ซึ่งทางคณะผู้จัดจะ

⁷⁸ สัมภาษณ์ สมชาติ เบญจถาวรอนันต์, เจ้าของเว็บไซต์ไกด์อุบลดอทคอมและช่างภาพ, 25 มกราคม 2562.

⁷⁹ สัมภาษณ์ เจ้านางนวลตอง ทองรินทร์ สุพรรณ, คณะกรรมการจัดการแสดงในขบวนแห่เทียนประกอบแสง เสียงภาคกลางคืน, 17 มกราคม 2562.

เป็นผู้สนับสนุนการแสดงในด้านต่าง ๆ เช่น หากเพลงที่ใช้ติดเรื่องลิขสิทธิ์ หรือหากไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์ประกอบการแสดงได้ ทางคณะผู้จัดก็จะอำนวยความสะดวกให้ ในการดำเนินการฝึกซ้อมนั้น คณะผู้จัดจะเข้าไปชมการฝึกซ้อมแต่ละสถาบันการศึกษา ซึ่ง 4-5 ปีแรกนั้นยังไม่มี การซ้อมใหญ่กับสถานที่จริง พอทุกขบวนมารวมกันผู้แสดงก็เกิดความประหม่าคนดู ประหม่าสถานที่ จากนั้นจึงได้ของบประมาณเพื่อใช้ในการซ้อมใหญ่ขึ้นอีก 1 วันก่อนวันแสดง เริ่มตั้งแต่ช่วงเที่ยงถึงช่วงเย็น หากมีข้อแก้ไขก็จะมีการปรับการแสดงขณะนั้นทันที ซึ่งจากการประเมินในปีแรก ๆ ถือว่าเป็นกิจกรรมที่น่าสนใจและได้รับการตอบรับที่ดี ปีถัดมาผู้สร้างสรรค์การแสดงหรือคณะครูผู้สอนจึงเริ่มมีกำลังใจในการปฏิบัติงาน ผู้สอนก็มีพื้นที่ในการนำเสนอผลงาน ผู้แสดงหรือนักเรียนก็มีพื้นที่ในการแสดงความสามารถและได้รับเกียรติบัตรจากเทศบาลนครอุบลราชธานีเป็นผลงานให้กับนักเรียน อีกทั้งเป็นการสร้างชื่อเสียงและผลงานให้กับทางสถาบันการศึกษา ซึ่งในปีแรกมีการแสดงเพียง 1 จุด คือ บริเวณหน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม และยังไม่มีการจัดระหว่างผู้ชมกับขบวนแห่ การจัดการด้านการจราจรยังไม่เรียบร้อย แต่เนื่องจากมีผู้ชมจำนวนมากไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เพียงพอ จึงได้เพิ่มจุดแสดงเป็น 2 จุด มีการกั้นระหว่างผู้ชมกับขบวนแห่โดยนำที่กั้นและผ้าพื้นเมืองอีสานตกแต่งเป็นรั้ว”⁸⁰

รูปแบบของการแสดงแต่ละขบวนจะมีเนื้อหาของการแสดงที่ความสัมพันธ์กับหัวข้อหลักของการแสดงที่ถูกกำหนดขึ้นในแต่ละปี ดังนี้

พ.ศ. 2558 ได้กำหนดการแสดงภายใต้หัวข้อ “ฟ่อนบุชาราชธานีแห่งเทียน”

พ.ศ. 2559 ได้กำหนดการแสดงภายใต้หัวข้อ “ม่วนซื่นโฮแซว”

พ.ศ. 2560 ได้กำหนดการแสดงภายใต้หัวข้อ “ความเชื่อ ความศรัทธา”

พ.ศ. 2561 ได้กำหนดการแสดงภายใต้หัวข้อ “เกิดแต่อุบล”

พ.ศ. 2562 ได้กำหนดการแสดงภายใต้หัวข้อ “ฮึดฮอย”

รูปแบบการแสดงในยุคนี้ผู้วิจัยได้นำรายละเอียดของการแสดงในขบวนแห่เทียนภาคกลางคืนประจำปี 2562 เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์รูปแบบการแสดง จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์สังเกตการณ์ฝึกซ้อม และการชมการแสดงในวันแสดงจริง โดยผู้วิจัยได้อธิบายรูปแบบการแสดงแต่ละชุดที่ปรากฏอยู่ในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ประจำปี 2562 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

⁸⁰ เรื่องเดียวกัน

1. ชื่อชุดการแสดง สรภัญ

หน่วยงาน เหล่ากาชาดจังหวัดอุบลราชธานี

ผู้แสดง ผู้แสดงจาก กรรมการ ที่ปรึกษา และสมาชิกเหล่ากาชาดจังหวัด รวมทั้งกิ่งกาชาดอำเภอ ศรีเมืองใหม่ จำนวน 50 คน

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบทำนองเพลง

เนื้อหา พ่อนสรภัญ คือ เป็นการพ่อนในทำนองสวดแบบสังโยค เนื้อหาเกี่ยวเนื่องกับพระพุทธศาสนา ในเรื่องบาปบุญคุณโทษ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ฟัง และผู้ที่พ่อนบูชา ในภาคอีสานการขับร้อง สรภัญญะได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก มีการนำไปการสวดในวาระต่าง ๆ เช่น งานทอดผ้าป่า งานทอดกฐิน งานศพ และกิจกรรมในพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังนำมาใช้ในการแข่งขันการขับร้อง สรภัญญะ

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 116 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด สรภัญ ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ผู้เชิญชั้นหมากเบ็ง ป้ายเหล่ากาชาดจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ถือป้าย เป็นผู้หญิง 1 คู่ ป้ายสรภัญ ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ขบวนรำ จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง ทำนองสรภัญญะอีสาน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 117 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด สรภัญญะ ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลือง นุ่งผ้าซิ่นสีเหลือง ห่มสไบสีชมพู เครื่องประดับเงินประดับเพชร สร้อย ต่างหู ติดเข็มกลัดที่สไบด้านซ้าย สวมรองเท้ายักษ์ ทรงผมแล้วแต่บุคคลผู้ใดใครจะทำผมทรงใดก็สามารถทำได้

อุปกรณ์ประกอบการแสดง –

การแสดง การแสดงประกอบทำนองสรภัญญะอีสาน

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน ใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 49 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด สรภัญญ์

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศิระษะ เอียงศิระษะซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ การใช้ท่าพนมมือไหว้ มีการใช้ท่ามือจับเข้าแล้วม้วนมือออกเป็นตั้งวง มีการใช้มือจับคว่ำแล้วหงายมือออก มีการใช้ท่าจับเข้าอกแล้วปล่อยเป็นตั้งวงกลาง</p> <p>ลำตัว กดไหล่ตามท่ารำ</p> <p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า มีการใช้ท่าแตะเท้า มีการใช้ท่ายกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับยืดเข้าขึ้น</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศทางตลอดการแสดง</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นางโยชิตา สังเกตการณ์ นางกัลยากร สังเกตการณ์

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 8 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ -

2. ชื่อชุดการแสดง ตบประทัย

หน่วยงาน โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว

ผู้แสดง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบทำนองเพลง

เนื้อหา ตบประทัย หมายถึง การก่อกำเนิดของชาวอีสาน ในบุญเดือน 5 บุญสงกรานต์

เป็นวันเริ่มต้นปีใหม่ของชาวอีสาน จัดให้มีการสงฆ์พระพุทธรูป พระสงฆ์ ตลอดจนผู้ใหญ่ ปู่ย่า ตายาย รวมถึงการก่อกำเนิดของชาวอีสาน กองประทัยหรือตบประทัย และทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้วายชนม์ในวันเนา

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 118 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด ตบประทาย ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายตบประทาย ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนประกอบการแสดง ประกอบด้วย พานดอกไม้ พานบายศรี ผู้ถือโกศ ถือพวงมาลัย ตุงใยแมงมุม ตุงอีสาน เสลียงกองทราย เด็กและผู้ใหญ่แต่งกาย ชาวบ้านถือตะกร้า ถือพานตัวไหม สิ่งของสำหรับนำไปถวายวัด ขบวนรำจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว เป็นขบวนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการแสดง

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง ทำนองพื้นเมืองอีสาน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 119 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด ตบประไทย ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ผู้แสดงใช้ผ้าสีเหลืองมีลายจับจีบที่หน้าอกด้านขวา แล้วใช้พันรอบอกปล่อยชายผ้าบริเวณหน้าอกด้านซ้าย นุ่งผ้าชิ้นสีน้ำตาลเลือดหมูชั้นสีน้ำตาลเข้ม ใช้ผ้าลายขิดสีแดงพันรอบเอว เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด สวมสังวาลย์ดอกกรักเทียมมีพวงมาลัยสามชายห้อยติดกับสังวาลย์บริเวณสะโพก ทรงผมรวบตึงเกล้ามวยผมไปทางด้านซ้ายของศีรษะ ผ้าสีแดงพันรอบมวยผม ติดตัวไหมสีเหลืองและดอกกลีลาวดีสีขาวที่มวยผมข้างซ้าย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง ตุ้มขี้แมงมุม คือ ธงรูปขี้แมงมุม เป็นเครื่องประกอบพิธีกรรมของชาวอีสาน เพื่อป้องกันคุ้มครองสิ่งไม่ดี นิยมแขวนบริเวณรอบงานบุญสำคัญ และปักที่เจดีย์ทรายในช่วงสงกรานต์

การแสดง การแสดงประกอบทำนองสรภัญญะอีสาน

ท่ารำ ผู้แสดงถือตุ้มไยแมงมุมขนาดเล็ก ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน ใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 50 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ตบประทาย

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ เอียงศีรษะซ้าย ขวา การถักคอก ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าในลักษณะมือแสดงท่ารำในระดับสูงกว่าศีรษะ มีการใช้มือจีบคว่ำแล้วหงายมือออก มีการใช้ท่ามือจีบเข้าแล้วม้วนมือออกเป็นตั้งวง มือทั้ง 2 ถือตุ้มไยแมงมุมวาดมือขึ้นระดับศีรษะในท่าไหว มีการใช้ท่ามือข้างหนึ่งวาดมือจากด้านหน้าดึงมือมาที่ข้างแก้ม มืออีกข้างหนึ่งหงายมือแขนตั้งส่งไปด้านหน้า มือ 2 ข้างสัมพันธ์กันและปฏิบัติสลับข้างกัน</p>
	<p>ลำตัว การเดินโดยใช้สะโพกย้ายไปด้านข้าง ขณะย่อเท้า มีการใช้ท่าก้มและเงย การใช้การบิดไหล่ไปด้านหน้า-หลัง ขณะย่อเท้า</p>
	<p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า มีการใช้ท่ายกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับยืดเข้าขึ้น</p>
	<p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้า มีการใช้ท่าหมุนรอบตัวเอง</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้าไม่มีการแปรแถว

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นางมลินี อูราสาย

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 6-7 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 45,000 บาท

3. ชื่อชุดการแสดง ฮีตถวายขิด

หน่วยงาน โรงเรียนสว่างวีระวงศ์

ผู้แสดง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนสว่างวีระวงศ์

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบบทร้อง (ไม่สอดคล้องกับบทร้อง)

เนื้อหา วันแรม 11 ค่ำ เดือนยี่ คนอีสานเชื่อว่า หากได้ทำหมอนขิดหรือถวายผ้าขิดแด่พระสงฆ์ จะได้รับอานิสงค์ยิ่งใหญ่

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 120 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด ฮีตถวายขิด ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายโรงเรียนสว่างวีระวงศ์ ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้าย
ฮีดถวายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนประกอบการแสดง ประกอบด้วย พานหมอนชิต
พานผ้าชิต ขบวนรำจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว เป็นขบวนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการแสดง

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง ผลงานสร้างสรรค์ของ สาขานาฏศิลป์และการละคร มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร บทร้อง
กล่าวถึง อาานิสงค์จากการถวายหมอนชิต

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 121 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด ฮีดถวายเป็น ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอกลมสีน้ำเงิน นุ่งผ้าซิ่นสีน้ำตาลเข้มหัวผ้าซิ่นสีแดง ห่มสไบ
ผ้าขาวม้า เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ ทรงผมรวบมวยผมต่ำบริเวณกลางท้ายทอย
ดอกไม้สีเหลืองทัดหูข้างซ้าย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง การแสดงประกอบบทร้องและทำนองพื้นเมืองอีสาน

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน ใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 51 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ฮีตถาวชิต

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศิรชะ เอียงศิรชะซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าในลักษณะมือแสดงท่ารำในระดับสูงกว่าศิรชะ ใช้ท่ามือจิบเข้าแล้วม้วนมือออกเป็นตั้งวงกลาง ใช้ท่าจิบเข้าออกแล้วปล่อยเป็นตั้งวงโดยมือข้างหนึ่งตั้งวงระดับข้างศิรชะ อีกข้างหนึ่งตั้งวงระดับเอวข้างลำตัว มีการใช้ท่าละเลงมือ คือการคว่ำมือลงแกว่งมือไปด้านข้างทั้ง 2 ข้าง ใช้การกระดกข้อมืออย่างต่อเนื่อง และใช้มือจิบที่ใหญ่</p> <p>ลำตัว การเดินโดยใช้สะโพกย้ายไปด้านข้าง ขณะย่ำเท้า มีการใช้ท่าก้มตัวมาด้านหน้าเล็กน้อย</p> <p>เท้า มีการย่ำเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า มีท่ายกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับยืดเข้าขึ้น และใช้ท่าแยกขาแตะเท้าด้านข้างแล้วเคลื่อนขามาแตะเท้าข้างเท้าที่ยืน</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านข้างทั้งสองฝั่ง และใช้ท่าหมุนรอบตัวเอง</p>

ตารางที่ 52 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ฮีตถาวยชิด

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว และแปรแถวเป็นแถวตอนลึก 2 แถว โดยแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 เดินสวนกัน และแถวที่ 3 กับแถวที่ 4 เดินสวนกัน

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นายวีรยุทธ อุดดาจอง นายวสันต์ จินาทอง

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 7 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 45,000 บาท

4. ชื่อชุดการแสดง สาวผู้ดี

หน่วยงาน โรงเรียนเดชอุดม

ผู้แสดง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนเดชอุดม

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสานประกอบการแสดงเรื่องราว ประเภท รำประกอบบทร้อง (สอดคล้องกับบทร้อง)

เนื้อหา ความงดงามของผืนผ้าแพรวพรรณ สะท้อนถึงคุณค่าและบทบาทของสตรีในวัฒนธรรมอีสาน

รูปแบบการแต่งกายถือเป็นหนึ่งเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงสาวผู้ดีเมืองอุบลราชธานี

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 122 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด สาวผู้ดี ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายโรงเรียนเดชอุดม ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายสาวผู้ดี ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนประกอบการแสดง ประกอบด้วย ชาย - หญิง แต่งกายพื้นเมืองอีสาน ผู้ขึ้นเสลี่ยงแต่งกายเลียนแบบหม่อมเจียงคำ คือ สวมเสื้อลูกไม้แขนพองในสมัยรัชกาลที่ 5 นุ่งผ้าซิ่นพื้นเมืองอีสาน เบี่ยงผ้าบนไหล่ซ้ายมัดชายที่สะโพกด้านขวา สวมเครื่องประดับมุก ทรงผมดอกกระพุ่ม ขบวนแต่งกายพื้นเมืองอีสานแบบต่าง ๆ ผู้ถือพานดอกไม้ ตุ้งอีสาน ขบวนเครื่องไทยทาน ขบวนรำ จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว เป็นขบวนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการแสดง

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง สะออนสาวผู้ดีเมืองอุบล ประพันธ์บทร้อง โดย นายอรรถพล สระแก้ว

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 123 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด สาวผู้ดี ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีครีม นุ่งผ้าซิ่นสีน้ำตาล ห่มสไบลายผ้าขาวม้า ติดดอก
ลิลาวดีที่สไบบริเวณอกด้านซ้าย เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ ทรงผมรวบตึงเกล้ามวย
ผมเอียงไปทางซ้ายของศีรษะ ติดดอกรวงผึ้งสีเหลืองและมาลัยสามชายที่มวยผมด้านซ้าย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง เริ่มด้วยการร้องเกริ่นเกี่ยวกับผู้หญิงเมืองชาวอุบลฯ จำประกอบบทร้องสะออนสาวผู้ดีเมือง
อุบลและทำนองพื้นเมืองอีสาน

ท่ารำ มีการใช้ท่ารำที่สัมพันธ์กับบทร้อง เช่น ท่ากำมือแกว่งแขน ในบทร้องกล่าวถึงการเดิน ใช้มือ
ป้องหน้า ในบทร้องที่กล่าวถึงการมองหา มีการใช้มือแตะที่สไบและผ้าซิ่น ในบทร้องที่กล่าวถึง
เครื่องแต่งกาย ท่าไหว้ ในบทร้องที่กล่าวถึงการยกมือไหว้ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน โดยมี
ลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 53 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด สาวผู้ดี

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศิระชะ การเอียงศิระชะซ้าย ขวา การลักคอตตามท่ารำ</p>
	<p>มือ มีการใช้ท่ามือตะข่างแก้ม มีการใช้ท่ามือข้างหนึ่งวาดมือจากด้านหลังหน้าตั้งมือมาที่ข้างแก้ม มืออีกข้างหนึ่งหงายมือโถมมือจากล่างขึ้นระดับบอกรแขนตั้งส่งไปด้านหน้า มือ 2 ข้างสัมผัสกันและปฏิบัติสลับข้างกัน มีการใช้ท่าละเลงมือ คือการคว่ำมือลงแกว่งมือไปด้านข้างทั้ง 2 ข้าง มีการใช้ท่าตั้งมือในลักษณะกระดิกนิ้วทั้ง 4 นิ้ว ยกเว้นนิ้วโป้ง มีการใช้มือป้องหน้า</p>
	<p>ลำตัว การเดินโดยใช้สะโพกย้ายไปด้านข้าง ขณะย่ำเท้า มีการใช้ท่าก้มและท่าเงย</p> <p>เท้า มีการย่ำเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข่า การย่ำเท้าโดยยกสันเท้าไปข้างหลังพร้อมกับย่อแล้วยืดเข่าขึ้น</p>
	<p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้า มีการใช้ท่าหมุนรอบตัวเอง</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว และแปรแถวโดยแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 เดินสวนกัน และแถวที่ 3 กับแถวที่ 4 เดินสวนกัน

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นายสลักเกียรติ ทองทับ นางสุภาวดี ปะสะบาน นางสาวอังศุณีย์ วรรณลี และนายวรวิชัย บุญฤทธิ์

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 6-7 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 45,000 บาท

5. ชื่อชุดการแสดง แดกบ้าน

หน่วยงาน วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี

ผู้แสดง เป็นนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 80 คน

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสานประกอบการแสดงเรื่องราว ประเภท รำประกอบทำนองเพลง

เนื้อหาการแสดง คนอีสานเชื่อว่า ถ้าปีใดวันขึ้นหรือแรม 1 ค่ำ เดือน 5 หรือ วันขึ้นหรือวันแรม 5 ค่ำ เดือน 5 ตรงกับวันอังคาร ถือว่าวันเป็นวันแข็ง วันร้อน วันโลกาวินาศ ชาวอีสานจะทำพิธีแดกบ้าน คือการย้ายไปกินอยู่หลบนอนชั่วคราว เพื่อแก้เคล็ดให้หมู่บ้านนั้นอยู่เป็นสุขทั่วกัน

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 124 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด แตกบ้าน ปี 2562

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ทีมมา: ผู้วิจัย
 CHULALONGKORN UNIVERSITY

ขบวนประกอบด้วย ป้ายวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายแตกบ้าน ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนรำแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว กลุ่มที่ 2 ผู้แสดงถืออุปกรณ์ เช่น หมอน ตะกร้า เสื่อ กระติบข้าว พัด ตะกร้าหาบ กระบุง อุปกรณ์ใส่อาหารต่าง ๆ ปิดท้ายด้วยกลุ่มแต่งกายเลียนแบบชาวบ้าน เช่น สวมเสื้อยืด เสื้อหม้อฮ่อม นุ่งผ้าถุง ผ้าซิ่น โสร่ง เป็นขบวนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการแสดง

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง เพลงกังวานก้อง ช้องสายโม โดย นายพงษ์ศักดิ์ เสรี สายสีดา

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 125 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด แดกบ้าน ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีน้ำเงินแถบแดง นุ่งผ้าซิ่นย้อมคราม พาดสไบสีขาวที่ไหล่ซ้ายมัดชายผ้าที่สะโพกด้านขวา เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู เข็มขัด สวมรองเท้าคัทชูสีดำ ทรงผมยกหมอนหน้า-หลัง มวยผมสูงกลางศีรษะ ติดดอกไม้ที่มวยผมข้างซ้าย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง เริ่มด้วยการรำประกอบทำนองพื้นเมืองอีสาน ต่อด้วยกลุ่มผู้แสดงข้างหลังกระจายตัวออกจากแถว จับกลุ่มนั่งกันหลายกลุ่ม มีการเดินไปเดินมาระหว่างกลุ่ม มีการนั่งคุย ทำอาหาร แลกเปลี่ยนอาหาร และทุกคนก็เอนตัวลงนอน จากนั้นก็ทุกคนก็ตื่น นำดาบสายสิญจน์ผูกที่ข้อมือให้กันแล้วลุกขึ้นมาตั้งแถวรำต่อ

ทำรำ การแสดงชุดนี้ผู้แสดงแบ่งได้ 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 รำประกอบทำนองเพลงตลอดการแสดง กลุ่มที่ 2 มือหนึ่งถืออุปกรณ์ มืออีกข้างหนึ่งรำ ในช่วงแรกของการแสดง จากนั้นก็มีการแสดงท่าทาง

เลียนแบบกิจกรรมชาติของมนุษย์ดังที่ได้กล่าวในหัวข้อการแสดง ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 54 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด แดกบ้าน

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ การเอียงศีรษะซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p>
	<p>มือ มีการใช้ท่ามือจับเข้าแล้วม้วนมือออกเป็นตั้งวง มีการใช้มือจับคว่ำแล้วหงายมือออก มีการใช้ท่าจับคว่ำจากด้านล่างแล้วหงายมือระดับศีรษะ ในท่าพรหมสี่หน้า มีการใช้ท่าทางเลียนแบบการทำทาง ทั้งการนั่งคุกเข่าเป็นกลุ่ม ทำอาหาร การนอน การตื่น การผูกสายสิญจน์ที่ข้อมือ</p>
	<p>ลำตัว การเดินโดยใช้สะโพกย้ายไปด้านข้าง ขณะย่อเท้า</p>
	<p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข่า การเตะเท้าด้านหน้า คือ การก้าวเท้าข้างหนึ่ง แล้วเตะเท้าอีกข้างหนึ่ง การเตะเท้าในลักษณะย่อแล้วตั้งขาไปด้านหน้า</p>
	<p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านข้างทั้งสองฝั่ง</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว และผู้แสดงจัดกันเป็นคู่สลับช่องว่างระหว่างกัน จับกันเป็นกลุ่ม

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นางสาวธนพร บุญยนต์ นายทิวต์ วังศ์อุทุม นายอนุชิต วันโท

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 7-8 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 45,000 บาท

6. ชื่อชุดการแสดง สีดาปราบนกหัสดีลิงค์

หน่วยงาน โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ

ผู้แสดง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสานประกอบการแสดงเรื่องราว ประเภท รำประกอบท่าร้อง (สอดคล้องกับท่าร้อง)

เนื้อหา ตำนานหนึ่งกล่าวว่า นครเข็ญรุ่งแสนทวีฟ้า องค์พระเจ้าแผ่นดินเสด็จสวรรคต เกิดมีนกหัสดีลิงค์โฉบเอาพระศพหนีไป เจ้านางสีดาอาสาไปปราบนกได้ใช้ศรยิงนกหัสดีลิงค์ตกลงมาถึงแก่ความตาย พระมเหสีจึงได้ประกอบพิธีถวายพระเพลิงพระบรมศพพร้อมกับนกหัสดีลิงค์กลายเป็นธรรมเนียมจารีตปฏิบัตินับแต่นั้นเป็นต้นมา

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 126 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด สี่ดาปราบนกหัสดีลิงค์ ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย รถบรรเลงดนตรี ป้ายโรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ป้ายสีดาปราบนักษัตรลึงค์ ผู้ถือป้ายเป็นผู้หญิง 1 คู่ ขบวนประกอบการแสดงประกอบด้วย พานบายศรี ผู้ถือธงแดง ธงใหญ่ รั้วทางนกกุง และตีเกราะล่อ ขบวนเครื่องคายหน้าคือเครื่องบูชาบวงสรวงก่อนที่จะไปผ่านนักษัตรลึงค์ พานบายศรี พานหมอนจิต เสลี่ยงรูปปั้นนักษัตรลึงค์ ขบวนรำ ขบวนเสลี่ยงเจ้านางสีดา ปิดท้ายด้วยตุ๊กตีสีแดง เป็นขบวนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการแสดง

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง อัญญาสีดาปราบนักษัตรลึงค์

การแต่งกาย

ผู้แสดง

กลุ่มที่ 1 ขบวนรำประกอบการทำนองเพลง

ภาพที่ 127 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด สีดาปราบนักษัตรลึงค์ กลุ่มที่ 1 ขบวนรำ ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกุดสีน้ำเงิน นุ่งผ้าซิ่นสีน้ำตาลตีนผ้าซิ่นสีแดง ห่มสไบลายขิดสีแดง เครื่องประดับเงินประดับเพชร สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด เข็มกลัดติดบริเวณอกด้านซ้าย ทรงผมแสกกลางตั้ง ตัดมวยผมเทียมระดับเหนือท้ายทอย ผ้าสีแดงพันที่มวยผม ติดดอกกลีลาวดีและดอกพุดรอบมวยผมด้านซ้าย

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ชายแสดงท่าทางเป็นนก

ภาพที่ 128 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด สีดาปราบนกหัสดีลิงค์

กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ชายแสดงท่าทางเป็นนก ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

นุ่งโจงกระเบนสีแดงแบบสั้น ห้อยผ้าลายขิดสีแดงด้านหน้า และด้านหลัง คาดเข็มขัดเงิน
สวมสร้อยเงิน สักลายบนตัว ใช้ผ้าแดงมัดที่ต้นแขนด้านซ้าย

เจ้านางสีดา

ภาพที่ 129 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด สีดาปราบนกหัสดีลิงค์ เจ้านางสีดา ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

เลียนแบบเครื่องแต่งกายของเจ้านางสีดา คือ แต่งกายด้วยเครื่องทรงเฉพาะ ได้แก่ ผ้าซิ่นยก
ดินทองแบบลาว หมวกทรงแหลมคล้ายหมวกเจ้านายยามออกศึก อาวุธประจำกายคือ ศร

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง รำประกอบทำนองเพลง จากนั้นผู้รับบทเป็นสีดาออกมาต่อสู้กับนกสีกะไฉลิ่งค์จนสามารถ
ฆ่ามันได้สำเร็จ จากนั้นสีดาขึ้นเสลี่ยงเคลื่อนขบวนกลับ

ท่ารำ ผู้วิจัยแบ่งการแสดงออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ขบวนรำประกอบทำนองเพลง ใช้ท่ารำ
ที่สัมพันธ์กับบทร้อง กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ชายแสดงท่าทางเป็นนก ใช้ท่าทางเลียนแบบนก และวงช้าง
กลุ่มที่ 3 เจ้านางสีดาต่อสู้กับนกสีกะไฉลิ่งค์ ใช้ท่าไล่กันไปมา การแสดงมีการใช้ท่ารำในลักษณะ
พื้นเมืองอีสาน โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 55 ท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด สีดาปราบนกหัสติลิงค์

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p><u>กลุ่มที่ 1 ขบวนรำประกอบทำนองเพลง</u> ใช้ ท่ารำที่สัมพันธ์กับบทร้อง</p> <p>ศิระษะ การเอียงศิระษะซ้าย ขวา การลัดคอ ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าป้องกัน ในบทร้องที่กล่าวถึง การมองหา ใช้ท่าตบมือ ในช่วงเจ้านางสีดา กำลังต่อสู้กับนกสีกะไฉลิ่งค์ มีการใช้ท่ามือ ข้างหนึ่งจับข้างศิระษะ มืออีกข้างหนึ่งตั้งมือ แขนตั้งไปด้านหน้า ในท่าแสดงศร</p>
	<p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า มี การใช้ท่ายกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับยืดเข้า ขึ้น การนั่งทับสันเท้า นั่งตั้งเข้า นั่งพับเพียบ</p>
	<p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านข้าง ทั้งสองฝั่ง</p>

ตารางที่ 56 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด สีดาปราบ
นกหัสดีลิงค์ (ต่อ)

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	
	<p>กลุ่มที่ 2 กลุ่มผู้ชายแสดงท่าทางเป็นนก ใช้ท่าทางเลียนแบบนก และวงช้าง และกลุ่ม แสดงสัญลักษณ์ของตัวละคร</p> <p>มือ มีการใช้ตั้งวง ท่าบิน มือส่งหลัง เลียนแบบนก เลียนแบบวงช้าง ท่าแผลงศร ตอนต่อสู้</p> <p>เท้า มีการใช้ขาเป็นเหลี่ยม การกระโดด การ หมุนตัว</p>
	<p>กลุ่มที่ 3 เจ้านางสีดาต่อสู้กับนกสีกะไดลิงค์ มือข้างหนึ่งจับ มือข้างหนึ่งถือศร มีการใช้ท่า แผลงศร มีการเคลื่อนไหวโดยการไถ่กลับไปไถ่ กลับมา การหมุนตัวหลบของนก</p>

ตารางที่ 57 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด สีดาปราบนกหัสดีลิงค์ (ต่อ)

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว จัดเป็นแถวตอนลึก 2 แถว บริเวณขอบด้านข้าง จัดเป็นกลุ่ม จัดเป็นซุ้ม

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นางสาวศรินริสา โสภาค นางสาวพัชริดา สุวรรณภูฏ นายณัฐพงศ์ พรหมลี และ นายณัฐวุฒิ ลออเอี่ยม

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 7 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 45,000 บาท

7. ชื่อชุดการแสดง บายศรีเมือง

หน่วยงาน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุบลราชธานี

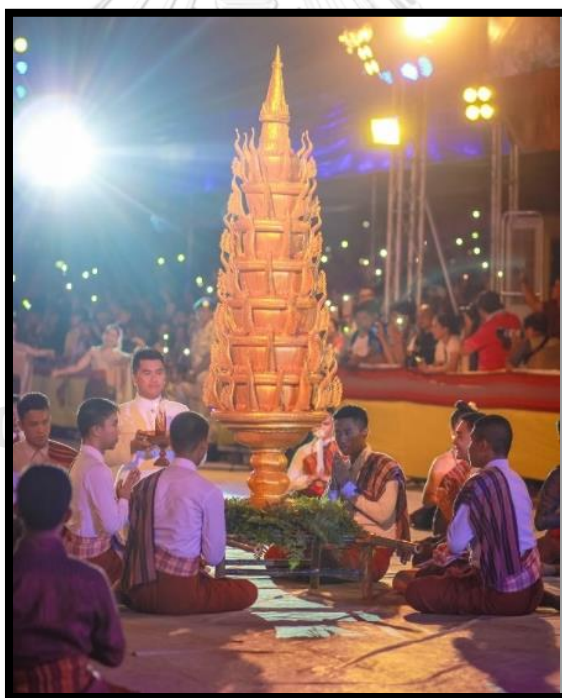
ผู้แสดง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุบลราชธานี

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสานประกอบการแสดงเรื่องราว ประเภท รำประกอบบทร้อง (สอดคล้องกับบทร้อง)

เนื้อหา ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ผ่านพิภพกรุงเทพมหานครศรีอยุธยา มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตั้งพระปฐมบรมราชสุริยวงศ์ (เจ้าคำผง) ครองเมืองอุบลราชธานี ศรีวนาลัยประเทศราช แศกให้ ณ วันจันทร์ เดือน 3 แรม 3 ค่ำ จุลศักราช 1154 ปีชวด นับถึงวันนี้

16 กรกฎาคม 2562 เมืองอุบลราชธานี มีอายุครบ 227 ปี ขออัญเชิญบายศรีคำ ร่วมพิธีบายศรีเมือง เพื่อบังเกิดสิริมงคลแก่ชาวประชาโดยทั่วกัน

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 130 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา
ชุด บายศรีเมือง ปี 2562
ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุบลราชธานี ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายบายศรีเมือง ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนประกอบการแสดงประกอบด้วย ผู้ถือเครื่องบายศรี พานบายศรี ขบวนรำจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ขบวนเสลี่ยงบายศรี 7 ชั้นสีทอง และผู้ทำพิธี ผู้ถือเครื่องบายศรี พานบายศรี ตุงอีสาน และขบวนรำจัดเป็นแถวตอนลึก 2 แถว เป็นขบวนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการแสดง

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง เพลงพ็อนบายศรีหลวง ประพันธ์บทร้องโดย วรศักดิ์ วรยศ ประพันธ์ทำนองโดย ต้นรัก ศิลป์เศียรเกล้า

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 131 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด บายศรีเมือง ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงใช้ผ้าสีขาวและลายขีดสีน้ำตาลอ่อนทอเป็นสไบ นุ่งผ้าชั้นสีน้ำตาลเข้ม มี เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด ทรงผมรวบตึงเกล้ามวยผมเทียมกลางศีรษะ มี ฝ้ายสีขาวบิดเป็นเกลียวพันรอยมวยผมแล้วชายลงมาข้างซ้าย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง ผู้แสดงรำประกอบเพลง ระหว่างการแสดงมีจำลองพิธีบายศรีสู่ขวัญเมือง

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ท่ารำสอดคล้องกับบทร้อง ใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อครบทำก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป ในช่วงทำนองเพลง ไม่มีบทร้อง โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 58 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด บายศรีเมือง

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
   	<p>ศีรษะ การเอียงศีรษะซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่าหงายมือแล้วโกยมือจากด้านล่างขึ้นบน มีการใช้ท่าพนมมือไหว้ ใช้ท่าจับเข้าอกแล้วปล่อยเป็นตั้งวงโดยมือข้างหนึ่งตั้งวงระดับข้างศีรษะ อีกข้างหนึ่งตั้งวงระดับเอวข้างลำตัว มีท่าชูแขนขึ้นสูงเหนือศีรษะ และใช้ท่ามือจับเข้าแล้วม้วนมือออกเป็นตั้งวงกลาง</p> <p>ลำตัว กดไหลตามท่ารำ</p> <p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า มีการใช้ท่าเท้าข้างหนึ่งก้าวเท้าไขว้เท้ามาด้านหน้า เท้าอีกข้างหนึ่งแยกขาแตะด้านข้าง และปฏิบัติสลับกับข้างกัน ใช้การก้าวไขว้ขาไปด้านหน้าพร้อมกับย่อแล้วยืดเข้า</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้า</p>

รูปแบบแถว ผู้แสดงแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือขบวนรำหน้าบายศรี จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว และหลังบายศรี จัดเป็นแถวตอนลึก 2 แถว บริเวณขอบด้านข้าง โดยขณะมีพิธีบายสู่วัฒน ทั้ง 2 กลุ่มหันหน้ารำเข้าหาพิธีบายศรี

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ คุณครูอุบลวดี พรหมสิงห์ คุณครูวิศรา ดิงาม คุณครูธิดารัตน์ สายแวง และคุณครูฉวี จันทร์หนองสรวง

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 6-7 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 45,000 บาท

8. ชื่อชุดการแสดง ไต้ฟ้าเนาว์แถน

หน่วยงาน ธนาคารออมสิน

ผู้แสดง เป็นนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบบทร้อง (สอดคล้องกับบทร้อง)

เนื้อหา เป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ-พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 132 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด ใต้ฟ้าเนาว์แถน ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายธนาคารออมสินร่วมกับคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชาย 1 คู่ ป้ายใต้ฟ้าเนาว์แถน ผู้ถือเป็นผู้หญิง 1 คน ขบวนชั้นหมากเบ็ง
รำหางนกยูง ขบวนรำจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว เสลียงบายศรี 3 ชั้น ชั้นกลางขบวนรำ ปิดท้ายด้วย
ผู้ถือตุ่งอีสาน เป็นขบวนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการแสดง

ผู้ประพันธ์บทร้อง –

บทร้อง –

เพลง ทำนองพื้นเมืองอีสาน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 133 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด ใต้ฟ้าเนาว์แดน ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงชายสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีขาว นุ่งโจงกระเบนสีชมพูเข้ม ผ้าลายขิดสีชมพูมัดที่เอว เครื่องประดับเงิน สร้อย สังกวาลย์

ผู้แสดงหญิงสวมเสื้อแขนกระบอกครึ่งแขนคอจีนสีขาว นุ่งผ้าซิ่นสีดำ ห่มสไบลายขิดสีเหลือง เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด สังกวาลย์ ทรงผมยกผมด้านหน้าเล็กน้อยเกล้ามวยสูงเอียงไปทางซ้ายของศีรษะ ติดดอกไม้สีเหลืองและอุบะดอกพุดที่มวยผมด้านซ้าย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง

การแสดง ผู้แสดงรำประกอบบทร้องและทำนองเพลง

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ท่ารำสัมพันธ์กับบทร้อง โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 59 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ใต้ฟ้าเนาว์แฉน

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศิระชะ ศิระชะเอียงซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p>
	<p>มือ มีการใช้ท่าพนมมือไหว้ ในบทร้องที่กล่าวถึง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ท่าหงายมือโดยมือขึ้นจากด้านล่างขึ้นบน ในบทร้องที่กล่าวถึงการเทิดทูน ความเจริญ มีการใช้ท่าจีบคว้าม้วนหงายมือแล้วแล้วพลิก เป็นตั้งวงสลับข้างกันระดับศิระชะ</p>
	<p>ลำตัว มีการใช้สะโพกย้ายไปด้านข้างขณะย่อเท้า</p> <p>เท้า การย่อเท้าและยกเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า มีการใช้ท่าแตะเท้า</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำในทิศหน้า ทิศด้านข้าง ทั้ง 2 ฝั่ง และท่าหมุนรอบตัวเอง</p>

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว เป็นแถวผู้หญิง 2 แถว และแถวชาย 2 แถว สลับแถวรำเคลื่อนแถวไปด้านหน้า และมีการแปรแถวเป็น 2 แถวตอนลึก โดยแถวผู้ชายกับแถวผู้หญิงซ้อนแถวกัน

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรชยา วงศ์จิโรจน์ นางนิษฐา บุขบงค์ นายจักรวัฒน์ เพ็ชรเรือง

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 6 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากทางธนาคารออมสิน

9. ชื่อชุดการแสดง ลวงฟ้าพญาแถน

หน่วยงาน โรงเรียนวิจิตรราพิทยา

ผู้แสดง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนวิจิตรราพิทยา

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสานประกอบการแสดงเรื่องราว ประเภท รำประกอบบทร้อง (สอดคล้องกับบทร้อง)

เนื้อหา ความเชื่อในการขอฝนต่อพญาแถนของคนอีสาน บางคดีจะมีการอ้อนวอนขอฝน บางความเชื่อจะมีลวงฟ้าลวงแถน แต่ทั้งหมดในแนวคิดนั้นต่างปฏิบัติเพื่อความอุดมสมบูรณ์แก่แผ่นดิน

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 134 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด ลวงฟ้าพญาแถน ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายโรงเรียนวิจิตรภาพิตยา ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายลวงฟ้าพญาแถน ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนประกอบการแสดง ผู้ถือพานบายศรี ถือบังไฟจำลองขนาดเล็ก ผู้ตีกลองตุ้มและพั้งฮาด ขบวนพ้อนกลองตุ้ม ขบวนถือตุ้งใยแมงมุมและตุ้งอีสาน ขบวนรำจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว ขบวนเลียนแบบพฤติกรรมการเล่นในประเพณีบุญบั้งไฟ ได้แก่ เล่นโคน เล่นลามก เม้าเหล้า เปิดเพลงพ้อนรำ รถเข็นเครื่องขยายเสียง เป็นต้น การเล่นลามกนั้นนัยยะหนึ่งหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ อีกนัยยะหนึ่งหมายถึงการทำสิ่งที่อับอายเป็นการลวงฟ้าให้พญาแถนส่งฝนลงมา เป็นขบวนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการแสดง

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง เพลงลวงฟ้าพญาแถน ผลงานสร้างสรรค์ของนางสาวนิธิพรรณ มุสิกอุบลัมภ์ นายปณัตต์ ลำเพ็ญ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 135 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด ลวงฟ้าพญาแลน ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีเหลือง นุ่งผ้าซิ่นลายอีสานโบราณสีน้ำตาลนุ่งคลุมเข้าห่มสไบผ้าขาวม้า เครื่องประดับเงิน สร้อย เข็มขัด ทรงผมยกผมด้านหน้าเล็กน้อยเกล้ามวยสูงเอียงไปทางซ้ายของศีรษะ ติดดอกไม้ที่มวยผมด้านซ้าย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง กลุ่มฟ้อนกลองตุ้ม กลุ่มรำประกอบทำนองเพลง กลุ่มเลียนแบบพฤติกรรมการเล่นในประเพณีบุญบั้งไฟ เช่น เล่นโคน เล่นลามก เมาเหล้า เป็นต้น

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน ใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป มีการใช้ท่ารำสอดคล้องกับบทร้อง โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 60 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ลวงฟ้าพญาแถน

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ การเอียงศีรษะซ้าย ขวา</p> <p>มือ มีการแบหน้ามือแล้วกดข้อมือลงอย่างต่อเนื่อง โดยมือข้างหนึ่งระดับศีรษะ ข้างหนึ่งระดับเอว มีการใช้ท่าหงายมือแล้วโกยมือจากด้านล่างขึ้นบน มีบทร้องที่กล่าวถึงการขอ การใช้ท่าพนมมือไหว้ บทร้องที่กล่าวถึงการบูชาพญาแถน มีการใช้ท่าในลักษณะมือแสดงท่ารำในระดับสูงกว่าศีรษะ ในบทร้องที่กล่าวถึง ฝนตก ใช้ท่ากำมือองแขนแกว่งแขนเล็กน้อย และใช้ท่าคว่ำมือลงพร้อมกับกดข้อมือลงในท่าเรียก</p> <p>ลำตัว กดไหล่ตามท่ารำ</p> <p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า การแตะเท้าด้านหน้า คือ การก้าวเท้าข้างหนึ่ง แล้วแตะเท้าอีกข้างหนึ่ง มีท่ายกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับยืดเข้าขึ้น การใช้ท่าก้าวเท้าข้างหนึ่ง แล้วยกเท้าข้างหนึ่งมาด้านหน้า และก้าวเท้าข้างหนึ่งมาด้านหน้า แล้วเท้าอีกข้างหนึ่งส่งเท้าไปด้านหลัง การย่อเท้าแบบกระโดดตัวขึ้น</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านข้างทั้งสองฝั่ง</p>

รูปแบบแถว กลุ่มฟ้อนกลองตุ้ม จัดเป็นแถวตอนลึก 2 แถว ขบวนรำจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว แปรแถวเป็นแถวตอนลึก 3 แถว โดยการรวม 2 แถวข้างใน

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นางภริดา จันทิมา นางสาวชลธิชา ไชยธรรม นางหทัยรัตน์ รุ่งธนศักดิ์ และนางนงศราญ ศิริอำนาจ

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 6 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 45,000 บาท

10. ชื่อชุดการแสดง สนูว่าว

หน่วยงาน โรงเรียนสำโรงวิทยาคาร

ผู้แสดง เป็นนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนสำโรงวิทยาคาร

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบทำนอง

เนื้อหา สนูว่าวหรือธนูว่าว เป็นการละเล่นของผู้ชายในช่วงฤดูหนาว โดยเป็นการแกว่งเพื่อให้เกิดเสียง อีกนัยยะหนึ่งคือ การส่งสัญญาณถึงพญาแถนแจ้งว่าถึงฤดูเก็บเกี่ยวข้าวในนาให้หยุดส่งฝนลงมาสู่โลกมนุษย์

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 136 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด สนูว่าว ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายโรงเรียนสำโรงวิทยาคาร ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายสนูว่าว ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ขบวนรำจัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว และกลุ่มผู้ชายนำว่าวมาวิ่ง ระหว่างการแสดงช่วงหลัง เป็นขบวนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการแสดง

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง ลายสร้อยเสียงสนู

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 137 การแต่งกายของผู้แสดง ชุต สนูว่าว ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงเป็นผู้ชายล้วน นุ่งโจงกระเบนสีแดงแบบสั้นระดับต้นขา ใช้ผ้าลายขีดสีแดงคาดเอว และปล่อยชายมาด้านหน้า สักลายบนร่างกาย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง สนูว่าวที่ทำจากไม้ไผ่

การแสดง รำประกอบทำนองเพลง เริ่มด้วยการแกว่งสนูว่าวให้เกิดเสียง แล้วการไหว้บูชาพญาแถน จากนั้นเป็นการนำสนูไปตีตว่าว และมีการประชันเสียงสนูว่าวกัน

ท่ารำ ใช้ท่ารำเป็นชุดเมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป ผู้แสดงมือข้างหนึ่งถือคันสนู โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 61 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด สนูว่าว

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
 	<p>ศิระชะ การเอียงศิระชะซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้มือทั้ง 2 ถือคันสนูในท่าไหว้วาด</p> <p>มือขึ้นระดับศิระชะ มีการใช้ท่ามือข้างหนึ่ง</p> <p>เท้าสะเอว มือข้างที่ถือธนูชูมือขึ้น-ลง มีการ</p> <p>ใช้ท่าชูแขนขึ้นสูงเหนือศิระชะ โบกมือไป</p> <p>ด้านข้าง และใช้ท่าโบกมือลาก่อนจบการ</p> <p>แสดง ใช้ท่ามือจับเข้าแล้วม้วนมือออกเป็น</p> <p>ตั้งวง และใช้มือจับคว่ำแล้วหงายมือออก</p> <p>ลำตัว กดไหล่ตามท่ารำ</p> <p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า</p> <p>มีการใช้เท้ายกเท้ามาด้านหน้าพร้อมกับ</p> <p>ยืดเข้าขึ้น</p>
	<p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและ</p> <p>ทิศด้านข้างทั้งสองฝั่ง</p>
	

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว และแปรแถวเป็นแถวตอนลึก 2 แถวโดยแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 เดินสวนกัน และแถวที่ 3 กับแถวที่ 4 เดินสวนกัน

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นายสนอง ถมหิรัญ ว่าที่ร้อยตรีศุภชัย แก้วสาลี และว่าที่พันตรี ทิฆมาญ คุ้มแฉว
ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 6-7 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 45,000 บาท

11. ชื่อชุดการแสดง โสยข้าวตอก ยอทางธรรม

หน่วยงาน โรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร

ผู้แสดง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบบทร้อง (ไม่สอดคล้องกับบทร้อง)

เนื้อหา เกี่ยวกับการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป อยู่คู่กับความคิดคนอีสานสืบมา คติธรรมดังกล่าว

เปรียบเสมือนว่าข้าวตอกลงดินก็หาได้งอกเป็นต้นข้าว นี่คือนิ่งในหลักธรรมเรื่องอนิจจัง

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 138 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด โสยข้าวตอกยอทางธรรม ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายโรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่
ป้ายโสยข้าวตอก ยอทางธรรม ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ผู้ถือพานดอกไม้ พานเทียนมัธยม
ขบวนรำจัดเป็น 2 กลุ่ม เป็นขบวนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการแสดง

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง ทำนองเพลงพื้นเมืองอีสาน บทร้องกล่าวถึง คำสอนเรื่องอนิจจัง

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 139 การแต่งกายของผู้แสดง ชุดโศภยข้าวตอก ยอทางธรรม ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงชายสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนสีขาว นุ่งโจงกระเบนสีน้ำตาลเข้ม ผ้าสีชมพูอ่อนและ
ผ้าลายขิดสีแดงมัดที่เอว เครื่องประดับเงิน สร้อย

ผู้แสดงหญิงสวมเสื้อลูกไม้แขนกระบอกคอจีนสีขาว นุ่งผ้าซิ่นกรมท่าลายสีน้ำตาล ห่มสไบ
ลายขิดสีแดง เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู เข็มขัด สวมสังวาลย์ข้าวตอก ทรงผมรวบตั้งเกล้ามวยสูง
เอียงไปทางซ้ายของศีรษะ ร้อยข้าวตอกเป็นเส้นพันรอบมวยผม แล้วปล่อยชายที่มวยผมด้านซ้าย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง รำประกอบทำนองและบทร้อง

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ท่ารำที่สัมพันธ์ท่วงท่า เช่น ท่าไหว้ กล่าวถึง
การกราบไหว้บูชา โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 62 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุม โขยข้าวตอก
ยอทางธรรม

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ การเอียงศีรษะซ้าย ขวา</p> <p>มือ มีการใช้มือข้างหนึ่งตั้งวงบน มืออีกข้างหนึ่งจับหงายระดับหัวเข็มขัดในท่าสอดสร้อย</p>
	<p>มาลาแปลง ใช้ท่ามือข้างหนึ่งตั้งวงบน มืออีกข้างหนึ่งหงายมือลงจอแขน ในท่าผาลาเพียงไหล่ ใช้ท่ามือข้างหนึ่งวาดมือจากด้านหน้าถึงมือมาที่ข้างแก้ม มืออีกข้างหนึ่งหงายมือโกยมือจากล่างขึ้นระดับอกแขนตั้งส่งไปด้านหน้า</p> <p>มือ 2 ข้างสัมพันธ์กันและปฏิบัติสลับข้างกัน</p> <p>และมีการใช้ท่ามือจับเข้าแล้วม้วนมือออกเป็นตั้งวงกลาง</p>
	<p>ลำตัว กดไหล่อตามท่ารำ</p> <p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า การก้าวเท้าไขว้มาด้านหน้า</p>
	<p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านข้าง ทั้งสองฝั่ง และใช้ท่าหมุนรอบตัวเอง</p>

รูปแบบแถว ผู้แสดงแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ผู้แสดงเป็นผู้ชายผู้หญิง จัดเป็น 4 แถวตอนลึก แปรเป็น 8 แถว โดยแทรกแถวมาจากด้านหลัง มีการจัดเป็นด้านหน้าผู้แสดง 2 คู่ แถวถัดไป 4 คู่ มีการแปรแถวเป็นแถวเฉียงคู่

กลุ่มที่ 2 จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว และแปรแถวเป็นแถวตอนลึก 2 แถว โดยแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 เดินสวนกัน และแถวที่ 3 กับแถวที่ 4 เดินสวนกัน และแปรเป็นแถวตอนลึก 3 แถว โดยการซ้อนกันของ 2 แถวด้านใน

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นางสาวดุชฎี บุญศรี นายกฤตพงศ์ กฤตเวทิน นายวัชรพล แดงจิน และนางอนงค์นาฏ ไช่มุกด์

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 5-6 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 45,000 บาท

12. ชื่อชุดการแสดง ครูธรรมไล่ปอบ

หน่วยงาน โรงเรียนวารินชำราบ

ผู้แสดง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนวารินชำราบ

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสานประกอบการแสดงเรื่องราว ประเภท รำประกอบทำนองเนื้อหา ปอบในความเชื่อของคนอีสานคือ วิญญาณหรือสิ่งชั่วร้าย อวิชชาที่ไม่สามารถรักษาของได้ ครูธรรมไล่ปอบคือ พิธีกรรมปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายออกจากตัวคนหรือชุมชน

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 140 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด ครูธรรมไล่ปอบ ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายโรงเรียนวารินชำราบ ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ ป้ายครูธรรมไล่ปอบ ผู้ถือป้ายเป็นผู้ชายผู้หญิง 1 คู่ กลุ่มคณะครูแต่งกายพื้นเมืองอีสาน ขบวนประกอบการแสดง

ประกอบด้วย เครื่องบูชาสำหรับการไล่ผีปอบ ผู้รับบทเป็นครูธรรม ผู้รับบทเป็น ผู้โดนผีปอบเข้า
ปิดท้ายด้วยขบวนรำ เป็นขบวนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการแสดง

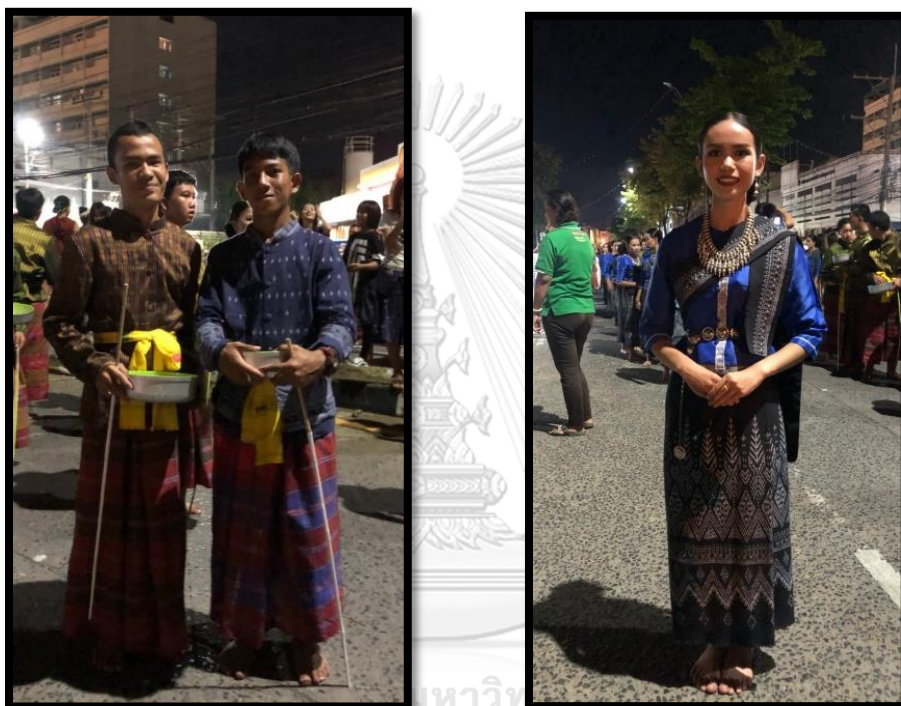
ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง ลายพ่อนหอมธรรมไล่ปอบ

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 141 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด ครูธรรมไล่ปอบ ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงชายสวมเสื้อแขนกระบอกคอจีนหลากสี นุ่งโสร่ง ผ้าลายขิดสีเหลืองมัดที่เอว

ผู้แสดงหญิงสวมเสื้อแขนกระบอกครึ่งแขนคอกลมสีน้ำเงิน นุ่งผ้าซิ่นสีดำ ห่มสไบสีดำ

เครื่องประดับเงิน สร้อย ต่างหู เข็มขัด ทรงผมแสกกลางติดมวยผมเทียมเป็นผมหยิกบริเวณเหนือ
ท้ายทอย

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง ผู้แสดงหญิง รับบทเป็นปอบ ส่วนผู้แสดงชาย รับบทเป็น ครูธรรมไล่ปอบ นอกจากนี้
ยังมีการแสดงประกอบ คือ พิธีไล่ปอบ

ทำรำ ใช้ทำรำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน ผู้แสดงหญิง รับบทเป็นปอบ จัดแสดงท่าทางอันแข็งแกร่งราว ส่วนผู้แสดงชาย รับบทเป็น ครูธรรมไล่ปอบ จะถือแส้และขัน ใช้ในการไล่ตี และเคาะพื้น โดยมี ลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 63 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด ครูธรรมไล่ปอบ

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ การเอียงศีรษะซ้าย ขวา ตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่ากำมืองอแขนแกว่งแขน เล็กน้อย และการแกว่งขึ้นด้านบนบริเวณหน้า การใช้ท่าการส่ายมือ และใช้มือจับคว่ำแล้ว หายมือออก</p> <p>ลำตัว มีการใช้การก้มตัว</p>
	<p>เท้า มีการย่อเท้าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า การย่อพร้อมกับการกระโดด</p> <p>ทิศทาง การเคลื่อนไหวในลักษณะไล่กันไปมา ระหว่างครูธรรม กับปอบ</p>
	

รูปแบบแถว จัดเป็นแถวตอนลึก 4 แถว เป็นแถวชาย – หญิง สลับกัน และมีการแปรแถวโดยแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 เดินสวนกัน และแถวที่ 3 กับแถวที่ 4 เดินสวนกัน

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ นายพันธ์ศักดิ์ พูลเสมา นางพวงพร ศรีสมบุญณ์ นางเลิศลักษณ์ พูลเสมา และนายทิวากร ธรรมมา

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 6 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 45,000 บาท

13. ชื่อชุดการแสดง อรรณาริศวร

หน่วยงาน ชมรมสวายน้อยเมืองบัวบาน

ผู้แสดง ผู้แสดงจากชมรมสวายน้อยเมืองบัวบาน จังหวัดอุบลราชธานี

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท รำประกอบทำนอง

เนื้อหา อรรณาริศวร คือการรวบรวมขององค์พระศิวะและพระแม่อุมา ตามความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ ลัทธิไสวณิกาย ร่องรอยความเชื่อนี้ผากฝังไว้ในรอยแผ่นดินลุ่มน้ำมูล คือการค้นพบรูปปั้นอรรณาริศวรในแผ่นดินเมืองอุบลราชธานี

รูปแบบขบวน

ภาพที่ 142 รูปแบบขบวนการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา

ชุด อรรณาริศวร ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนประกอบด้วย ป้ายสวายน้อยเมืองบัวบาน ป้ายอรรณาริศวร ขบวนรำ ขบวนแห่พระศิวะอยู่บนเสลี่ยง ขบวนชาย - หญิง แต่งกายชุดพื้นเมืองอีสาน เป็นขบวนที่สัมพันธ์กับเนื้อหาการแสดง

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง การแสดงประกอบทำนองเพลงพื้นเมืองอีสาน

การแต่งกาย

ผู้แสดง

ภาพที่ 143 การแต่งกายของผู้แสดง ชุด อรรณาริศวร ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ผู้แสดงพันผ้ารอบอก นุ่งผ้าให้ชายซ้อนกันตรงหน้า และปล่อยชายไหวด้านข้างสะโพก สวมเครื่องประดับ ได้แก่ กรองคอ กำไลข้อมือ กำไลแขน สิ้งวาลย์ เข็มขัด ห้อยหน้า และสวมเครื่องประดับศีรษะ การแต่งกายดัดแปลงจากภาพจำหลักโบราณอรรณาริศวรในจังหวัดอุบลราชธานี

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง -

ท่ารำ จะเป็นรำในลักษณะโบราณคดี และท่ารำพื้นเมืองอีสาน โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 64 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด อรรณารีสวรร

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ การเอียงศีรษะซ้าย ขวา การลัดคอตามท่ารำ</p> <p>มือ การจีบอย่างโบราณคดี มีการใช้ท่าม้วนมือชูขึ้นกลางศีรษะ มืออีกข้างหงายมือลง การมือข้างหนึ่งตั้งมือ มืออีกข้างหนึ่งหงายมือ มือทั้ง 2 ซ้อมือติดกัน</p> <p>ลำตัว กดไหล่ กดเอว ตามท่ารำ</p> <p>เท้า มีการใช้การก้าวพร้อมกับเขย่งเท้า มีการใช้เท้าอีกข้างหนึ่งก้าวข้าง เท้าอีกข้างวางเท้า โดยฝ่าเท้าติดกับเท้าอีกข้างหนึ่ง มีการใช้การวางส้นเท้าไขว้มาด้านหน้า</p> <p>ทิศทาง การใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านข้าง ทั้งสองฝั่ง มีการใช้ท่าหมุนรอบตัวเอง</p>

รูปแบบแถว มีการจัดเป็นแถวตอนลึก 2 แถว และ 1 แถว

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ –

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 7 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ ได้รับเงินสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 45,000 บาท

14. ชื่อชุดการแสดง เซิ้งเทิดราชา

หน่วยงาน ทุกหน่วยงานที่เข้าร่วมการแสดง

ผู้แสดง เป็นผู้แสดงทุกหน่วยงานที่เข้าร่วมการแสดงในการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ภาคกลางคืน

รูปแบบการแสดง การแสดงพื้นเมืองอีสาน ประเภท ประกอบบทร้อง (สอดคล้องกับบทร้อง)

เนื้อหา การรำเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ-พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

รูปแบบขบวน -

ผู้ประพันธ์บทร้อง -

บทร้อง -

เพลง กาบเชิงบังไฟ

การแต่งกาย -

อุปกรณ์ประกอบการแสดง -

การแสดง การแสดงประกอบบทร้องที่กล่าวถึงการเกิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ท่ารำ ใช้ท่ารำในลักษณะพื้นเมืองอีสาน มีการใช้ท่ารำสัมพันธ์กับบทร้องในบางท่า มีการใช้ท่าหงายมือแล้วโยกมือจากด้านล่างขึ้นบนแล้วพนมมือไหว้ระดับศีรษะ และมีการใช้ท่ามือสูงเหนือศีรษะ ในบทร้องที่กล่าวถึงถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยมีลักษณะท่ารำโดยรวมที่ปรากฏอยู่ในการแสดงมีดังนี้

ตารางที่ 65 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุด เชิงเทิดราชา

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
	<p>ศีรษะ การเอียงศีรษะซ้าย ขวา การลักคอกตามท่ารำ</p> <p>มือ มีการใช้ท่ารำในลักษณะแบบฝ่ามือพร้อมกับการกางนิ้วทั้ง 5 และกดข้อมือลงอย่างต่อเนื่อง ใช้ท่าตั้งมือในลักษณะกระดิกนิ้วทั้ง 4 นิ้ว ยกเว้นนิ้วโป้ง ใช้ท่ามือข้างหนึ่งวาดมือจากด้านหน้าดึงมือมาที่ข้างแก้ม มืออีกข้างหนึ่งส่งปลายมือไปด้านหน้าแขนตั้ง</p> <p>การใช้ท่าพรหมสีหน้า และการใช้มือตั้งวงแกว่งออกด้านข้างลำตัวแล้วแกว่งเข้ามาสลับกันพร้อมกับการกระดกข้อมือขึ้น</p> <p>ลำตัว มีการใช้สะโพกย้ายไปด้านข้างขณะย่อ</p>

ตารางที่ 66 ลักษณะท่ารำการแสดงประกอบแสงเสียงในขบวนแห่เทียนพรรษา ชุม ช้างเทิดราชา
(ต่อ)

ท่ารำ	ลักษณะท่ารำ
  	<p>เท้า การใช้ท่ายกสะโพกขึ้นลงข้างใดข้างหนึ่ง อย่างต่อเนื่อง</p> <p>เท้า มีการใช้การทิ้งน้ำหนักตัวที่ขาหลัง ขาที่ อยู่ด้านหน้าแตะพื้นเปิดสันเท้า มีการย่อเท้า ในลักษณะย่อแล้วยืดเข่า และใช้ท่าแยกขา แตะเท้าด้านข้างแล้วเคลื่อนขามาแตะเท้าข้าง เท้าที่ยืน</p> <p>ทิศทาง มีการใช้ท่ารำทิศหน้าและทิศด้านข้าง ทั้งสองฝั่ง และด้านหลัง</p>

รูปแบบแถว ผู้แสดงจัดเป็น 4 แถว แยกฝั่งละ 2 แถวเรียงต่อกันยาวทั้ง 2 จุดการแสดง หันหน้า
ออกด้านข้างหาผู้ชม

ผู้ประดิษฐ์ท่ารำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์

ระยะเวลาที่ใช้ในการแสดง 8 นาที ต่อ 1 จุดแสดง

งบประมาณ -

จากรายละเอียดการแสดงในข้างต้น สามารถจำแนกรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียน
พรรษาประกอบแสงเสียง ภาคกลางคืน ได้ดังนี้

1. หน่วยงานที่เข้าร่วมแสดง

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงาน ได้แก่ สถาบันการศึกษา ชมรมสาวน้อยเมืองบัวบ้าน เหล่ากาชาดจังหวัด และธนาคารออมสิน เข้าร่วมร่วมแสดง โดยสถาบันการศึกษาที่มาเข้าร่วมแสดงนั้นโดยส่วนใหญ่จะเป็น สถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาในต่างอำเภอ ซึ่งผู้แสดงจะต้องเดินทางมาตั้งแต่วันที่ฝึกซ้อมใหญ่ก่อนวันแสดงจริง และวันแสดงจริงมีจำนวนถึง 2 วัน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าจึงจำเป็นต้องเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่สามารถรับผิดชอบตนเองได้

2. รูปแบบการแสดง

จากข้อมูลข้างต้นพบว่า การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน เป็นการแสดงรูปแบบพื้นเมืองอีสานประกอบเรื่องราว คือ การแสดงที่ใช้ทำรำที่เป็นแบบพื้นเมืองอีสานที่เป็นแบบแผนตายตัวของการแสดงแต่ละชุด ประกอบกับบทร้องทำนองพื้นเมืองอีสาน มีการแต่งกายพื้นเมืองอีสานในแบบเดียวกัน มีการจัดรูปแบบแถวและรูปแบบขบวนที่ตายตัว โดยสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ การรำประกอบทำนองเพลง และการรำประกอบบทร้อง โดยมีหลักเกณฑ์ในการจำแนก ดังนี้

การรำประกอบทำนองเพลง คือ การแสดงประกอบทำนองพื้นเมืองอีสาน หากมีบท ก็เป็นเพียงการร้องเกริ่นในช่วงต้นเพลงเพื่อบอกวัตถุประสงค์ของการแสดงเท่านั้น

การรำประกอบบทร้อง คือ การแสดงประกอบบทร้องและทำนองพื้นเมืองอีสาน ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ การรำสอดคล้องกับบทร้อง และการรำไม่สอดคล้องกับบทร้อง

การรำสอดคล้องกับบทร้อง คือ การแสดงที่มีการใช้ทำรำที่มีความหมายสัมพันธ์กับบทร้องที่กล่าวออกมาตลอดการแสดง

การรำไม่สอดคล้องกับบทร้อง คือ การรำประกอบบทร้องและทำนองเพลง แต่ทำรำจะไม่สัมพันธ์กับบทร้องที่กล่าวออกมา

โดยจำแนกประเภทการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ในแต่ละชุดการแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 67 ตารางจำแนกประเภทการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางคืน

ประเภทของการแสดง		
รำประกอบทำนองเพลง	รำประกอบบทร้อง (ทำรำสอดคล้องกับบทร้อง)	รำประกอบบทร้อง (ทำรำไม่สอดคล้องกับบทร้อง)
<ul style="list-style-type: none"> - อรรณวนารีศวร - ครูธรรมไต่ปอบ - สนูว่าว - แดกบ้าน - สรภัญญ์ - ตบประทาย 	<ul style="list-style-type: none"> - เซ็งเทิดราชา - ลวงฟ้าพญาแถน - สีดาปราบนักษัตรลึงค์ - ไต้ฟ้าเนาว์แถน - บายศรีเมือง - สาวผู้ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - โสยข้าวตอก ยอทางธรรม - ฮีตถวายขิด

จากตารางข้างต้น พบว่า การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสดงเสียงภาคกลางคืน นิยมการแสดงประเภทรำประกอบทำนองเพลง และรำประกอบบทร้อง (ทำรำไม่สอดคล้องกับบทร้อง)

เนื้อหาการแสดง

เนื้อหาของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสดงเสียงภาคกลางคืน มีการกำหนดหัวข้อหลักของการแสดงคือ “ฮีตฮอย” หมายถึง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ความศรัทธา การประพฤติปฏิบัติของชาวอีสานในอดีต การแสดงแต่ละชุดต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการการจัดการแสดงดังที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อการจัดการจัดการ ดังนั้น การแสดงแต่ละชุดจะนำเสนอเรื่องราวที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอีสานในอดีต ตามหัวข้อหลักของการแสดงที่ได้กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยสามารถจำแนกเนื้อหาการแสดงออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ การแสดงที่สะท้อนถึงประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ การแสดงที่สะท้อนถึงพุทธศาสนา การแสดงที่สะท้อนถึงการเทิดพระเกียรติ การแสดงที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการแต่งกาย การแสดง

ที่สะท้อนถึงการละเล่น การแสดงที่สะท้อนถึงโบราณคดี โดยสะท้อนการแสดงเรื่องราวผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ของการแสดง ดังนี้

1) การแสดงที่สะท้อนถึงประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ เช่น การแสดงจากเทศบาล 2 หนองบัว ชุด ตบประทาย หมายถึง การก่อเจดีย์ทรายของชาวอีสาน ในบุญเดือน 5 บุญสงกรานต์ เป็นวันเริ่มต้นปีใหม่จัดให้มีการสงฆ์พระพุทธรูป พระสงฆ์ ตลอดจนผู้ใหญ่ รวมถึงการก่อเจดีย์ทราย กองประทายหรือตบประทาย และทำบุญอุทิศส่วนกุศลแก่ผู้วายชนม์ โดยผู้แสดงจะถือตุ๊กตียาง ซึ่งเป็นเครื่องประกอบพิธีกรรมของชาวอีสาน เพื่อป้องกันคุ้มครองสิ่งไม่ดี นิยมแขวนบริเวณรอบงานบุญสำคัญ และปักที่เจดีย์ทรายในช่วงสงกรานต์ เป็นอุปกรณ์ประกอบการแสดง รวมไปถึงการจัดรูปแบบขบวน ได้แก่ พานดอกไม้ พานบายศรี ผู้ถือโกศ ถือพวงมาลัย ตุ๊กตียางมุ่ม ตุ๊กตีสาน เสลียงกองทราย เด็กและผู้ใหญ่แต่งกายชาวบ้านถือตะกร้า ถือพานตัวไหม สิ่งของสำหรับนำไปถวายวัดและขบวนรำ

2) การแสดงที่สะท้อนถึงพุทธศาสนา เช่น การแสดงจากเหล่ากาชาดจังหวัดอุบลราชธานี ชุด สรภัญ คือ เป็นการพ้องในทำนองสวดแบบสังโยค เนื้อหาเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ในเรื่องบาปบุญคุณโทษ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ผู้ฟัง และผู้ที่พ้องบูชา ในภาคอีสานการขับร้องสรภัญญะได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก มีการนำไปการสวดในวาระต่าง ๆ เช่น งานทอดผ้าป่า งานทอดกฐิน งานศพ และกิจกรรมในพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังนำมาใช้ในการแข่งขันการขับร้องสรภัญญะ

3) การแสดงที่สะท้อนถึงการเทิดพระเกียรติ เช่น การส่งท้าย (Finale) ชุด เช็งเทิดราชา เป็นการรำเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเป็นการแสดงประกอบบทร้องที่กล่าวถึงการเทิดพระเกียรติ มีการใช้ท่าหางมือแล้วโกยมือจากด้านล่างขึ้นบนแล้วพนมมือไหว้ระดับศีรษะ และมีการใช้ท่ามือสูงเหนือศีรษะ ในบทร้องที่กล่าวถึงถวายพระพรพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

4) การแสดงที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการแต่งกาย เช่น การแสดงจากโรงเรียนเดชอุดม ชุด สาวผู้ดี คือการนำความงดงามของเครื่องแต่งกายอันสะท้อนถึงคุณค่าและบทบาทของสตรีในวัฒนธรรมอีสาน ถือเป็นหนึ่งเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงสาวผู้ดีเมืองอุบลราชธานี โดยมีขบวนประกอบการแสดง ประกอบด้วย ชาย - หญิง แต่งกายพื้นเมืองอีสาน ผู้ขึ้นเสลียงแต่งกายเลียนแบบหม่อมเจียงคำ คือ สวมเสื้อลูกไม้แขนพองในสมัยรัชกาลที่ 5 นุ่งผ้าขึ้นพื้นเมืองอีสาน เป็ยผ้าบนไหล่ซ้ายมัดชายที่สะโพกด้านขวา สวมเครื่องประดับมุก ทรงผมดอกกระพุ่ม ขบวนแต่งกายพื้นเมืองอีสานแบบต่าง ๆ ได้แก่ ผู้ถือพานดอกไม้ ตุ๊กตีสาน ขบวนเครื่องไทยทาน และรำประกอบบทร้องที่กล่าวถึงความงามของกิริยา ท่าทาง การแต่งกายของสตรี

5) การแสดงที่สะท้อนถึงการละเล่น เช่น การแสดงจากโรงเรียนสำโรง วิทยาการ ชุด สนูว่าว หรือธนูว่าว เป็นการละเล่นของผู้ชายในช่วงฤดูหนาว โดยเป็นการแกว่งเพื่อให้เกิดเสียง อีกนัยยะหนึ่งคือ การส่งสัญญาณถึงพญาแถนแจ้งว่าถึงฤดูเก็บเกี่ยวข้าวในนาให้หยุดส่งฝนลง มาสู่โลกมนุษย์ ในการแสดงผู้แสดงถือสนูว่าว เริ่มด้วยการแกว่งสนูว่าวให้เกิดเสียง แล้วการไหว้บูชา พญาแถนจากนั้นเป็นการนำสนูไปตีตีว่าว และมีการประชันเสียงสนูว่าวกัน

6) การแสดงที่สะท้อนถึงโบราณคดี เช่น การแสดงจากชมรมสาวน้อยเมือง บัวบาน ชุด อรรณาริศวร คือการรวมขององค์พระศิวะและพระแม่อุมา ตามความเชื่อของศาสนา พราหมณ์ ลัทธิไศวนิกาย โดยได้ค้นพบรูปปั้นอรรณาริศวรในจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีการแต่งกาย เลียนแบบภาพจำหลัก มีการใช้ท่ารำจีบอย่างโบราณคดี และขบวนแห่พระศิวะอยู่บนเสลี่ยง

3. รูปแบบขบวน

รูปแบบขบวนที่พบ ได้แก่ ป้ายสถาบันการศึกษา ป้ายชุดการแสดง ขบวนอุปกรณ์ที่ สะท้อนถึงเรื่องราวของการแสดงเพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาของการแสดง โดยจะมีทั้งเข้ามาร่วม แสดงกับขบวนรำ และมีทั้งการเดินในขบวน โดยเคลื่อนขบวนไปเรื่อย ๆ ตามเส้นทางที่กำหนด

4. เพลงประกอบการแสดง

เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงนี้ทางหน่วยงานที่เข้าร่วมแสดงจะเป็นผู้เลือกเพลงที่ เหมาะสมกับหัวข้อที่ได้รับ ได้แก่ เพลงจากผลงานสร้างสรรค์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพลงจากศิลปิน ที่มีชื่อเสียง และจากการสร้างสรรค์เพลงประกอบการแสดงขึ้นใหม่โดยบุคลากรในสถาบันการศึกษา ทั้งแบบมีบทร้องและไม่มีบทร้อง โดยนำเพลงมาสร้างสรรค์เป็นการแสดงชุดใหม่

5. เครื่องแต่งกาย

ทางผู้จัดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนได้ขอ ความร่วมมือให้ทุกขบวนแต่งกายด้วยผ้าอีสาน การแต่งกายโดยรวมส่วนใหญ่จึงเป็นรูปแบบพื้นเมือง อีสาน ซึ่งจากการรวบรวมเครื่องแต่งกายของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียง ภาคกลางคืน พบว่า

การแต่งกายของนักแสดงหญิง มีทั้งการสวมเสื้อคอจีนแขนยาวทรงกระบอก เสื้อลูกไม้แขนยาวทรงกระบอก เสื้อแขนงุด ผ้าพันอกหรืออังกอก นุ่งผ้าซิ่นอีสานทั้งยาวกรอมเท้า และ นุ่งผ้าซิ่นยาวคลุมเข่า เบี่ยงผ้าสไบ สวมเครื่องประดับเงิน ได้แก่ สร้อย ต่างหู กำไลข้อมือ เข็มขัด สังกวาลัย ทรงผมมีทั้งรวบตึงติดมวยผมเทียมกลางศีรษะ การยกหมอนหน้า-หลัง มวยผมกลางศีรษะ การยกผมห้านหน้าเล็กน้อยและเกล้ามวยผมไปทางซ้าย การแสดผมกลางศีรษะมวยผมต่ำ ติดเครื่องประดับศีรษะ ได้แก่ พันผ้ารอบมวยผม ติดดอกไม้ด้านซ้ายของมวยผม

การแต่งกายของนักแสดงชาย มีทั้งการสวมเสื้อคอจีนแขนทรงกระบอก และไม่สวมเสื้อสักลายตามร่างกาย การนุ่งผ้ามีทั้งนุ่งโจงกระเบน นุ่งเตี่ยว นุ่งโสร่งปล่อยชาย มัดเอวด้วยผ้าลายขิดหรือผ้าขาวม้า สวมเครื่องประดับเงิน ได้แก่ สร้อยคอ สังกวาลัย เข็มขัด ใช้ผ้าสีแดงมัดที่ต้นแขน มีทั้งการสวมรองเท้าหนังหุ้มสันสีดำและไม่สวมรองเท้า

และการแต่งกายตามบทบาทเฉพาะของตัวละคร ได้แก่ แต่งกายตามภาพจำหลักโบราณของการแสดงชุด อรรณวนารีศวร การแต่งกายเลียนแบบเครื่องแต่งกายของเจ้านางสีดา ในการแสดงชุด สีดาปราบนกหัสติลิงค์ คือ แต่งกายด้วยเครื่องทรงเฉพาะ ได้แก่ ผ้าชิ้นยกดินทองแบบลาว หมวกทรงแหลมคล้ายหมวกเจ้านายยามออกศึก อาวุธประจำกายคือ ศร

6. อุปกรณ์ประกอบการแสดง

ทางผู้จัดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ได้ขอความร่วมมือให้ใช้อุปกรณ์ประกอบการแสดง และอุปกรณ์ในขบวนเป็นของที่ใช่ของชาวอีสาน เพื่อสะท้อนเอกลักษณ์ วิถีชีวิตของชาวอีสาน อุปกรณ์ประกอบการแสดง ได้แก่ ตุงใยแมงมุม ชั้นและไม้เรียว ศร ธนูว่าว อุปกรณ์ในขบวนแห่ที่สะท้อนเรื่องราวการแสดง ได้แก่ เทียน ตุงใยแมงมุมขนาดใหญ่ ตุงอีสาน พานบายศรี พานตัวไหม เสลียงกองทราย เครื่องไทยทาน พานพวงมาลัย พานพุ่มดอกไม้ ตะกร้าสาน กระติบข้าว เสื่อ หมอนลายขิด ผ้าลายขิด ช้องขนาดใหญ่ เสลียงรูปปั้นนกหัสติลิงค์ บั้งไฟขนาดเล็ก

7. ทำรำที่ใช้ในการแสดง

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาในแต่ละการแสดงมีการใช้ทำรำจำนวนหลายท่า มีการใช้ทำรำเป็นชุดเมื่อครบท่าก็เปลี่ยนเป็นท่ารำชุดต่อไป มีการใช้ทำรำที่สัมพันธ์กับบทร้อง เช่น ท่ากำมือแกว่งแขน ในบทร้องกล่าวถึงการเดิน มีการใช้มือแตะที่สไบและผ้าชิ้น ในบทร้องที่กล่าวถึงเครื่องแต่งกาย ท่าไหว้ ในบทร้องที่การถึงการยกมือไหว้ หากรวมแล้วคงไม่สามารถบรรยายให้เข้าใจได้อย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมท่ารำโดยรวมที่มักพบบ่อยในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนประจำปี 2562 โดยสามารถจำแนกท่ารำออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ ท่ารำพื้นเมืองอีสาน ท่ารำนาฏศิลป์ไทย และท่าเลียนแบบพฤติกรรมธรรมชาติของมนุษย์และสัตว์

1) ท่ารำพื้นเมืองอีสาน คือ ท่ารำที่ปรับปรุงจากการแสดงท้องถิ่นของชาวอีสานมาปรับปรุงให้มีแบบแผนที่ตายตัว โดยยังคงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นเมื่อได้ชมการแสดงก็สามารถจำแนกได้ทันทีว่าเป็นการแสดงของภาคอีสาน ลักษณะท่ารำพื้นเมืองอีสานที่พบ ได้แก่ การจับเข้าอก แล้วปล่อยเป็นตั้งวงโดยมือข้างหนึ่งตั้งวงระดับข้างศีรษะ อีกข้างหนึ่งตั้งวงระดับเอวข้างลำตัว การใช้ท่าละเลง คือการคว่ำมือลงแกว่งมือเข้ามาซ้อนกันด้านหน้าและแกว่งออกด้านข้างสลับกัน การใช้มือจับที่ไหล่ การใช้มือข้างหนึ่งวาดมือจากด้านหน้าดึงมือมาที่ข้างแก้ม ส่วนมืออีกข้างหนึ่งหงายมือโยกมือจากล่างขึ้นระดับอกแขนตึงส่งไปด้านหน้า มือ 2 ข้างสัมพันธ์กันและปฏิบัติสลับข้างกัน การตั้ง

ฝ่ามือพร้อมกับการกางนิ้วทั้ง 5 และกดข้อมือลงอย่างต่อเนื่อง การตั้งมือแล้วกระดิกนิ้วทั้ง 4 นิ้ว ยกเว้นนิ้วโป้ง การใช้มือตั้งวงแกว่งออกด้านข้างลำตัวแล้วแกว่งเข้ามาสลับกันพร้อมกับการกระดกข้อมือขึ้น การกำมืออแกนแกว่งแกว่งไปด้านข้างสลับกัน การเดินโดยใช้สะโพกย้ายไปด้านข้างขณะย่อท่า การใช้ท่าก้มตัวมาด้านหน้าเล็กน้อย การใช้ท่ายกสะโพกขึ้นลงข้างใดข้างหนึ่งอย่างต่อเนื่อง การใช้การบิดไหล่ไปด้านหน้า-หลัง ขณะย่อท่า การย่อท่าในลักษณะย่อแล้วยืดเข้า การก้าวท่าข้างหนึ่ง แล้วแตะเท้าอีกข้างหนึ่ง การยกเท้าพร้อมกับยืดเข้าขึ้น การแยกขาแตะเท้าด้านข้างแล้วเคลื่อนขามาแตะเท้าข้างเท้าที่ยืนสลับกัน การย่อท่าแบบกระโดดตัวขึ้นในลักษณะคล้ายการวิ่งเบาๆ

2) ทำรำนานฏศิลป์ไทย คือ ทำรำที่เป็นแบบแผน โดยมีการกำหนดระดับของมือ เท้า และท่วงท่าต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีทั้งที่เป็นภาษาท่า และนาฏยศัพท์ ซึ่งลักษณะท่าที่พบ ได้แก่ ท่าแผนงศร โดยท่ามือข้างหนึ่งจับข้างศีรษะ มืออีกข้างหนึ่งตั้งมือแขนตั้งไปด้านหน้า ท่าพรหมสีหน้า โดยมือทั้ง 2 จับคว่ำข้างลำตัวแล้วหงายมือระดับศีรษะ

3) ทำเลียนแบบพฤติกรรมธรรมชาติของมนุษย์และสัตว์ เนื่องจากการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนมีการแสดงแสดงเรื่องราวประกอบ จึงได้มีการนำท่าทางในชีวิตประจำวันใช้ในการแสดง ได้แก่ การนั่งคุยกันเป็นกลุ่ม การทำอาหาร การนอน การตื่น การผูกสายสิญจน์ที่ข้อมือ มีการใช้ท่าป้องกัน ในบทร้องที่กล่าวถึงการมองหา ใช้ท่าดบมือในช่วงเจ้านางสีดากำลังต่อสู้กับนกสีกกะไคลิงค์ การใช้ท่าคว่ำมือลงพร้อมกับกดข้อมือลงในท่าเรียก

ทิศทาง การใช้ท่ารำทิศหน้าทิศด้านข้างทั้งสองฝั่งและทิศหลัง การใช้ท่าหมุนรอบตัวเอง

8. รูปแบบแถว

รูปแบบแถวที่ปรากฏในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนมีการจัดแถวตอนลึก 2-4 แถว โดยมีทั้งการแสดงที่ไม่มีการแปรแถว และมีการแปรแถว การแสดงที่ไม่มีการแปรแถว เป็นการจัดแถวตอนลึกมีทั้ง 4 แถว รำเคลื่อนแถวไปด้านหน้า

การแสดงที่มีการแปรแถวมีการแปรแถวในแบบต่าง ๆ ได้แก่ การแปรเป็นกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม การแปรเป็นแถวตอนลึก 2 แถวโดยแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 รวมแถวกัน และแถวที่ 3 กับแถวที่ 4 รวมแถวกัน การแปรในท่าเดินสวนสลับที่กันระหว่างแถวที่ 1 กับแถวที่ 2 และแถวที่ 3 กับแถวที่ 4 การแปรเป็น 4 แถวสลับหว่างขึ้นลงสลับกัน การแทรกจากกลุ่มด้านหลังมาด้านหน้า การแปรแถวเป็นซุ้มเรียง 1 แถวตอนลึก

9. เทคนิคการใช้แสงเสียงประกอบการแสดง การใช้เทคนิคพิเศษเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้การแสดงมีความสมบูรณ์ เนื่องจากการใช้เสียงที่ก้องกังวาล การใช้แสงที่สื่ออารมณ์ตามเรื่องราวจะส่งผลให้ทั้งผู้แสดงและผู้ชมเข้าใจถึงเนื้อหาของการแสดงมากยิ่งขึ้น

4.2. กระบวนการดำเนินงานการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา

งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี นอกจากจะมีการนำต้นเทียนและการแสดงมาแห่ในขบวนแห่เทียนพรรษา ยังมีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและกิจกรรมแสดงถึงศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาของชาวอุบลราชธานีอีกหลายกิจกรรม ทางจังหวัดอุบลราชธานีร่วมกับหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาชน กำหนดจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2562 เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่ถาวรสืบไป และเป็นส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีความเหมาะสม จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยระบุถึงผู้รับผิดชอบดูแลและรายละเอียดหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ดังนี้

1. กรรมการที่ปรึกษา มีหน้าที่ ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือสนับสนุนแก่คณะกรรมการจัดงาน เพื่อให้การจัดงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
2. คณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่ อำนวยการ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
3. คณะกรรมการฝ่ายเลขานุการ มีหน้าที่ 1) เกี่ยวกับงานธุรการ งานประสานกับฝ่ายต่าง ๆ ติดตามความก้าวหน้าคณะกรรมการแต่ละฝ่าย หากมีปัญหา อุปสรรค รายงานฝ่ายอำนวยการจัดงานเพื่อพิจารณา 2) พิจารณากำหนดและจัดการทำแผนผังบริเวณงาน รวมทั้งประสานงานระบบการจัดการจราจรร่วมกับสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี 3) จัดหาเครื่องขยายเสียง ประจำกองอำนวยการและจุดการแสดง 4) จัดทำบัตรเชิญแขกผู้มีเกียรติผู้มาร่วมงาน 5) จัดทำสูจิบัตรงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2562
4. คณะกรรมการฝ่ายรับแขกต่างประเทศและแขกพิเศษ มีหน้าที่ 1) ทำหนังสือเชิญแขกต่างประเทศ และแขกพิเศษมาร่วมงาน 2) จัดเจ้าหน้าที่รับ-ส่ง อำนวยการความสะดวกในการมาร่วมงาน 3) จัดเตรียมหาที่พักแขกต่างประเทศ และแขกพิเศษที่มาร่วมงาน 4) จัดหาสิ่งของที่ระลึกแก่แขกต่างประเทศ และแขกพิเศษ
5. คณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเปิดงาน มีหน้าที่ 1) กำหนดขั้นตอนพิธีงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2562 ในวันที่ 17 กรกฎาคม 2562 และพิธีเปิดงานในกิจกรรมอื่น ๆ 2) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ประสานงานสถาบันการศึกษา และคณะกรรมการฝ่ายประสานงานคุ้มวัดในการจัดหาดต้นเทียน
6. คณะกรรมการฝ่ายรับเทียนพรรษาพระราชทาน มีหน้าที่ 1) ดำเนินการขอพระราชทานเทียนพรรษาจากสำนักพระราชวัง 2) ดำเนินการขอพระราชทานผ้าอาบน้ำฝนจากสำนักพระราชวัง 3) ติดต่อบริษัทการบินเพื่อขอรับการสนับสนุนที่นั่งเครื่องบินไป-กลับ สำหรับผู้ที่จะไปรับ

เทียนพรรษาพระราชทาน 4) จัดสถานที่โตะหมู่บูชาและอุปกรณ์ ในการรับเทียนพรรษาและผ้าอาบน้ำฝนพระราชทาน 5) จัดขบวนแห่เทียนพรรษาและผ้าอาบน้ำฝนพระราชทานจากสนามบินนานาชาติอุบลราชธานีไปตามเส้นทางที่กำหนดไปประดิษฐานไว้ ณ บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี หรือบริเวณที่คณะกรรมการกำหนด 6) จัดพิธีการถวายเทียนพรรษาและผ้าอาบน้ำฝนพระราชทาน ณ วัดศรีอุบลรัตนาราม 7) จัดเตรียมสถานที่ประดิษฐานเทียนพรรษาและผ้าอาบน้ำฝนพระราชทาน ณ บริเวณหน้าศาลากลางทุ่งศรีเมือง เพื่อให้พสกนิกรเยี่ยมชมและประกอบพิธีเปิดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาประจำปี 2562 8) จัดเตรียมสถานที่สำหรับตั้งรถบุษบกประดิษฐานเทียนหลวงพระราชทานและจัดทำเศวตฉัตร ราชวัตรฉัตรธง ให้สวยงามโดยขอความอนุเคราะห์จากเทศบาลนครอุบลราชธานี 9) ขอความอนุเคราะห์ที่ใช้รถบุษบกจากโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ 10) ขอให้นักศึกษาวิชาทหารจากสถานศึกษาในพื้นที่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 และวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี 11) ดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแห่เทียนหลวงพระราชทาน

7) คณะกรรมการฝ่ายจัดแห่เทียนพรรษาโบราณและขบวนเฉลิมพระเกียรติ มีหน้าที่
1) จัดทำขบวนแห่เทียนพรรษาโบราณ และขบวนเฉลิมพระเกียรติ 2) ประสานงานการจัดรูปแบบขบวนแห่เทียนพรรษาฝ่ายรับเทียนหลวงพระราชทาน ประสานงานคุ้มวัด และปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษา ร่วมพิธีเปิดงานตามประเพณี ในวันที่ 17 กรกฎาคม 2562

8) คณะกรรมการฝ่ายจัดหารายได้แล้วสิทธิประโยชน์ มีหน้าที่ 1) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับของผู้ให้การสนับสนุน 2) กำหนดรูปแบบป้ายประชาสัมพันธ์ให้เป็นแนวทางเดียวกันในการจัดงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา 3) ให้บันทึกภาพกิจกรรมพร้อมชื่อบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ ที่ให้การสนับสนุนเพื่อประกอบในการเบิกจ่ายเงินในโอกาสต่อไป 4) จัดทำสื่อจำหน่ายในบริเวณจัดงานใช้ตราสัญลักษณ์ตามรูปแบบที่กำหนดภายใต้ชื่องาน “ ฮีตศรัทธาราชาธานี แห่เทียน ” โดยสงวนลิขสิทธิ์ในการจำหน่าย

9) คณะกรรมการฝ่ายตกแต่งเมือง จัดสถานที่ตั้งต้นเทียน และจัดทำอัญมณีจักรกองอำนาจการ มีหน้าที่ 1) ตกแต่งถนนสายต่าง ๆ และสะพานเสรีประชาธิปไตย ให้เป็นเมืองที่น่าอยู่และสวยงาม รวมทั้งติดตั้งและประดับไฟฟ้ากองอำนาจการจัดงาน เวทีการแสดง สถานที่ตั้งต้นเทียน การแสดงแสงเสียง ตลอดจนบริเวณงานให้แสงสว่างและมีความปลอดภัยต่อผู้มาเที่ยวชมงาน รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่หน่วยแก๊สไฟฟ้าขัดข้อง 2) ขอความร่วมมือพ่อค้า ประชาชน ในการตกแต่งติดตั้งและประดับไฟฟ้า 3) กำหนดถนนและจัดสถานที่ตั้งต้นเทียน ณ บริเวณรอบสนาม ทุ่งศรีเมืองพร้อมตกแต่งให้สวยงาม 4) จัดทำที่นั่งอัญมณีจักรขบวนแห่เทียนเข้าพรรษาทั้งสองด้านและเวทีจุดบรรยาย 5 จุดพร้อมหลังคา และจัดทำแผงเหล็กกั้นด้านหน้าอัญมณีจักรและประดับผ้าให้สวยงาม 5) จัดสถานที่รับรถบุษบกเทียนหลวงพระราชทาน และจัดทำเศวตฉัตร ราชวัตรฉัตรธง 6) จัดสถานที่

บริเวณหน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม เพื่อทำพิธีเปิดขบวนแห่เทียนเข้าพรรษาประจำปี 2562 และจัดตั้งโต๊ะวางถ้วยรางวัล พร้อมพระบรมฉายาลักษณ์ของสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ 7) ให้จัดเตรียมปะรำพิธี ที่นั่งของประชาชนและแขกผู้มีเกียรติ แทนกล่าวรายงานเปิดงานพร้อมตกแต่งให้สวยงาม

10) คณะกรรมการฝ่ายจัดทำถนนสายเทียน สายธรรม มีหน้าที่ 1) จัดทำกิจกรรมถนนสายเทียน ณ บริเวณถนนหน้าศาลหลักเมือง 2) จัดทำกิจกรรมถนนสายธรรม ณ บริเวณศาลาจัตุรมุข สนามทุ่งศรีเมือง 3) ให้มีรูปภาพประวัติเทียน กิจกรรมประกวดหรือสาธิตแกะสลักเทียนให้ประชาชนมีส่วนร่วมและมีสิ่งของที่ระลึกในงาน 4) จัดทำนิทรรศการภาพถ่ายพุทธประวัติและการแสดงทางศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมบรรยากาศของงาน พร้อมทั้งติดตั้งและประดับไฟฟ้าให้แสงสว่างตลอดบริเวณงาน และมีความปลอดภัยต่อผู้มาเที่ยวชมงาน รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่หน่วยแก้ไขไฟฟ้าขัดข้องไว้ให้พร้อม 5) จัดเตรียมสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้นักท่องเที่ยวผู้เข้าชมกิจกรรม

11) คณะกรรมการฝ่ายประสานงานคุ้มวัด จัดขบวนแห่เทียนพรรษา มีหน้าที่ 1) จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานกับมรรคทายกวัดทุกวัด เกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำต้นเทียน จัดหาขบวนแห่พร้อมทั้งให้ความสะดวกแนะนำในด้านต่าง ๆ 2) วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และการจัดรูปแบบขบวน และชุดรำแห่เทียนพรรษาและกำหนดจุดการแสดงให้ชัดเจน 3) ดำเนินการรับสมัครต้นเทียนที่จะส่งเข้าประกวด 4) กำหนดเวลาให้ต้นเทียนทุกต้นเข้าประจำที่ที่กำหนดไว้ 5) จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานระหว่างเจ้าภาพผู้อุปถัมภ์ต้นเทียนกับมรรคทายกวัดทุกวัด 6) จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่คุ้มวัดในการนำต้นเทียนไปตั้งในบริเวณรอบทุ่งศรีเมืองให้ทันตามเวลาที่กำหนด 7) จัดเจ้าหน้าที่จัดขบวนแห่เทียนพรรษาและควบคุมให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางและเวลาที่กำหนดไว้

12) คณะกรรมการฝ่ายพิธีการเวียนเทียน มีหน้าที่ 1) จัดสถานที่ เชิญผู้มาร่วมงานประสานงานสถาบันการศึกษา และชุมชนต่าง ๆ มาร่วมเวียนเทียน 2) จัดหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับพิธีการเวียนเทียน ประสานงานวัดในการจัดพิธี

13) คณะกรรมการฝ่ายรักษาความสะอาดรอบบริเวณงาน มีหน้าที่ 1) ในการทำความสะอาดบริเวณงานประจำทุกวันตลอดงาน จัดถังรองรับขยะไว้ที่บริเวณงานให้เพียงพอตลอดจนจัดระเบียบหาบเร่ แผงลอย และรถเข็นขายของในบริเวณงานให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

14) คณะกรรมการฝ่ายประกวดต้นเทียน มีหน้าที่ 1) กำหนดหลักเกณฑ์การประกวดต้นเทียน 2) กำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนต้นเทียนประกวดแกะสลัก และติดพิมพ์เทียนโบราณ และเทียนความคิดสร้างสรรค์ 3) ตัดสินการประกวดต้นเทียน 4) พิจารณากำหนดรางวัลต้นเทียนที่ชนะเลิศการประกวดแต่ละประเภท

15) คณะกรรมการฝ่ายพิธีกร มีหน้าที่ จัดพิธีกรประจำจุดต่าง ๆ เช่น บริเวณหน้าศาลาจัตุรมุข ทุ่งศรีเมือง กองอำนวยความสะดวกพิธีเปิดขบวนแห่เทียนพรรษา (หน้าศาลากลางจังหวัด

อุบลราชธานี หลังเก่า) กองอำนวยการบริเวณหน้าเทศบาลนครอุบลราชธานี ในวันตั้งต้นเทียนพรรษา และการแสดงแสง เสียง ประกอบขบวนแห่เทียนภาคกลางคืน ตลอดจนพิธีมอบรางวัลชนะเลิศการประกวดต้นเทียนพรรษา จนเสร็จพิธี

16) คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ 1) จัดทำข้อความประชาสัมพันธ์ สปอร์ตออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ สถานีวิทยุกระจายเสียงทุกแห่ง หนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ทั้ง ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พร้อมทั้งสื่อโฆษณาของสื่อมวลชนทุกประเภท และวางระบบถ่ายทอด สัญญาณภาพและเสียงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตให้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปทั่วโลก 2) จัดทำ คัดเอาท์ประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ในกรุงเทพฯ หรือเมืองเศรษฐกิจสำคัญ ๆ ในภูมิภาคต่าง ๆ และตาม จุดต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี เช่น วงเวียนหอนาฬิกา สี่แยกถนนเลียงเมือง สนามทุ่งศรีเมือง สนามบินนานาชาติ สถานีรถไฟ เป็นต้น 3) ติดต่อประสานงานกับสถานีโทรทัศน์และสถานี วิทยุกระจายเสียง เพื่อทำการถ่ายทอดสดขบวนแห่เทียนพรรษา และให้บรรยายข้อมูลภาษาไทยแปล เป็นภาษาอังกฤษ จีน และญี่ปุ่น ส่งผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปทั่วโลกทางเว็บไซต์และสื่อสาร โซเชียล 4) ติดต่อประสานงานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยลงวารสารสายการบินให้เหมาะสมกับ ห้วงเวลาจัดงาน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศและบรรณรักษ์สวมใส่ เสื้อผ้าพื้นเมือง (ผ้ากบับ/ผ้าไหม) เพื่อเป็นเอกลักษณ์ของงาน 5) บันทึกภาพการจัดงานด้วย วิดีโอเทปและภาพถ่าย

17) คณะกรรมการฝ่ายการเงินและบัญชี มีหน้าที่ 1) เก็บรักษาเงินกองทุนการจัด งาน 2) พิจารณากลับกรองประมาณการค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ แล้วเสนอประธาน กรรมการอำนวยการจัดงานพิจารณาอนุมัติ 3) ตรวจสอบหลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่าย ในการจัดงาน 4) ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ไว้เป็นหลักฐาน

18) คณะกรรมการฝ่ายระบบไฟฟ้ากำลัง มีหน้าที่ จัดหาติดตั้งระบบไฟฟ้ากำลัง (ระบบจำหน่ายแรงสูง หม้อแปลง และระบบจำหน่ายแรงต่ำ) รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่หน่วยแก้ไขไฟฟ้า ชัดข้องประจำกองอำนวยการจัดงาน

19) คณะกรรมการฝ่ายปฐมพยาบาล มีหน้าที่ 1) จัดตั้งหน่วยปฐมพยาบาลประจำ จุดต่าง ๆ ประจำกองอำนวยการจัดงาน และจัดรถ 1669 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี บริการประชาชน 2) จัดเจ้าหน้าที่พยาบาลบริการเคลื่อนที่ตามขบวนแห่เทียนพรรษาจนจบการ จัดงาน

20) คณะกรรมการฝ่ายปฐมภูมิ มีหน้าที่ 1) จัดชุดปฐมภูมิประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน คอยต้อนรับแขกผู้มีเกียรติ นักท่องเที่ยว บริเวณประรำพิธีกองอำนวยการจัดงานพร้อมอาหารว่างและ เครื่องดื่ม 2) จัดเจ้าหน้าที่ชุดแนะนำ อำนวยความสะดวก แขกผู้มีเกียรติ นักท่องเที่ยว บริเวณประรำ

พิธีและอัญมณีการจัดงาน 3) ประสานงานกับกำลังอาสาสมัคร คอยดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย บริเวณอัญมณีที่นั่งชมการประกวดขบวนแห่เทียนพรรษา

21) คณะกรรมการฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อยและจราจร มีหน้าที่

1) จัดเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยและจัดการจราจร ในบริเวณงานและเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษาให้เกิดความคล่องตัว 2) จัดเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยประจำกองอำนวยการจัดงานตลอดงาน และอำนวยความสะดวกแก่แขกพิเศษ 3) จัดเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้าชมขบวนแห่เทียนพรรษา เดินผ่านหน้าบริเวณปราสาทพิธีของประธานจนกว่าขบวนแห่เทียนจะแล้วเสร็จ

22) คณะกรรมการฝ่ายสื่อสารและจัดระเบียบเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษา มีหน้าที่ 1) ติดตั้งเครื่องรับ-ส่งวิทยุและโทรศัพท์ ณ กองอำนวยการจัดงานพร้อมเจ้าหน้าที่ประจำตลอดงาน 2) จัดเจ้าหน้าที่ติดต่อสื่อสารประจำจุดให้คะแนนในวันจัดขบวนแห่เทียนเข้าพรรษา เพื่อรายงานเหตุการณ์และประสานงานกับกองอำนวยการจัดงานทุกระยะ 3) จัดเจ้าหน้าที่จัดระเบียบเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษา ควบคุมให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางและเวลาที่กำหนดไว้ รวมทั้งจัดระเบียบประชาชนที่เข้าชมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา

23) คณะกรรมการฝ่ายกำหนดกิจกรรมเยือนชุมชน ชมวิถีจัดทำต้นเทียน มีหน้าที่ 1) คัดเลือกชุมชน/คุ้มวัด/วัด เป็นจุดสถานที่รับชมกิจกรรมวิถีชีวิตของชุมชน ประวัติความเป็นมาของการจัดทำเทียน 2) กำหนดรูปแบบและกิจกรรม ณ จุดจัดทำต้นเทียนในห้วงระยะเวลา 6 เดือนก่อนวันแห่เทียนพรรษา การจัดทำ/จำหน่ายของที่ระลึกต่าง ๆ 3) กำหนดแนวทางการเตรียมวัดชุมชน/หมู่บ้าน เพื่อรองรับการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว และจัดประกวดชุมชนคนทำเทียน 4) กำหนดแนวทางการประกวดแข่งขันการแกะสลักเทียน โดยนักเรียนเยาวชนในจังหวัด ต่างจังหวัด หรือชาวต่างชาติ ณ บริเวณหน้าศาลหลักเมือง

24) คณะกรรมการฝ่ายเทศกาลศิลปะเทียนนานาชาติเมืองอุบล มีหน้าที่ 1) จัดกิจกรรมศิลปะเทียนนานาชาติอุบลราชธานี 2) จัดหาศิลปินชาวไทยและต่างชาติเข้าร่วมกิจกรรม และจัดหาสถานที่ในการจัดงาน 3) จัดซุ้มกิจกรรมเทียน DIY สาธิตการแกะสลักแผ่นเทียน 4) จัดการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน 5) จัดให้บริการข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

25) คณะกรรมการฝ่ายจำหน่ายสินค้าเศรษฐกิจชุมชน (OTOP) มีหน้าที่ 1) กำหนดรูปแบบและแนวทางการจัดงานจำหน่ายสินค้าชุมชน 2) คัดเลือกกลุ่ม OTOPI เข้าร่วมงาน 3) กำกับดูแล การจำหน่ายสินค้าให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และแสดงออกถึงอัตลักษณ์และประเพณีอันดีงามของจังหวัดอุบลราชธานี

26) คณะกรรมการฝ่ายจัดการแสดงแสง เสียงประกอบขบวนแห่เทียนกลางคืน มีหน้าที่ 1) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ประสานงานสถาบันการศึกษา และจัดหาต้นเทียนร่วมขบวนแห่

เทียนพรรษากลางคืนประกอบแสง เสียง 2) จัดเจ้าหน้าที่จัดขบวนแห่เทียนพรรษาและควบคุมให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางและเวลาที่กำหนดไว้ 3) ประสานงานการจัดรูปขบวน และปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษา

27) คณะกรรมการฝ่ายการประกวดสาวงามเทียนพรรษา มีหน้าที่ 1) อำนวยความสะดวกให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหา อุปสรรค กับอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ 2) กำหนดระเบียบการประกวดสาวงามเทียนพรรษา 3) ดำเนินการรับสมัครผู้เข้าประกวดสาวงามเทียนพรรษา 4) จัดวางผังที่นั่ง จัดที่นั่ง และให้การต้อนรับแขกที่มาร่วมงาน 5) จัดเตรียมอาหาร เครื่องดื่ม ภาชนะ อุปกรณ์ เครื่องใช้ และตกแต่งให้สวยงาม 6) ติดเลขหมายลำดับที่นั่ง 7) ติดต่อประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ

28) คณะกรรมการฝ่ายจัดทำต้นเทียนมหาชาติ มีหน้าที่ 1) กำหนดรูปแบบการจัดทำต้นเทียนทศชาติชาดก เนื้อหาเกี่ยวกับพุทธประวัติในแต่ละต้น (กัณฑ์ศพร ทิมพานต์ ทาน วน ปเวส ชูชก จุลพน มหาพน กุมาร มัทรี สักกบรรพ มหาราช ฉกษัตริย์ และนครกัณฑ์) ทั้งประเภทแกะสลักและประเภทติดพิมพ์ 2) จัดทำแผนดำเนินงานและประมาณค่าใช้จ่าย 3) จัดหาผู้ให้การสนับสนุนในการจัดทำต้นเทียน 4) จัดหาคุ้มวัด/ชุมชน/หน่วยงานรับผิดชอบจัดทำต้นเทียน 5) จัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาต้นเทียนในบริเวณที่ตั้งต้นเทียน 6) จัดเจ้าหน้าที่จัดขบวนแห่เทียนพรรษา และควบคุมให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางและเวลาที่กำหนด โดยประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายประสานงานคุ้มวัด จัดขบวนแห่เทียนพรรษา 7) หากมีปัญหา อุปสรรค และขอเสนอแนะ ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีทราบโดยด่วน

29) คณะกรรมการฝ่ายจัดทำอุโมงค์เทียน มีหน้าที่ 1) กำหนดรูปแบบการจัดทำอุโมงค์เทียน กิจกรรมเนื้อหา 2) จัดทำแผนดำเนินงานและประมาณค่าใช้จ่าย 3) กำหนดสถานที่แผนผังบริเวณจัดงาน 4) จัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาบริเวณอุโมงค์เทียน 5) จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกและแนะนำการเข้าชมอุโมงค์เทียน

30) คณะกรรมการฝ่ายจัดงาน “ฮีตคัทธา ราชธานีแห่งเทียน” มีหน้าที่ 1) จัดกิจกรรมบุญเดือนแปด 2) การจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 3) เชิญชวนหน่วยงานราชการ ชุมชน คุ้มวัด สถาบันการศึกษา ร่วมเป็นเจ้าภาพการจัดงานในแต่ละวัน ณ บริเวณศาลาจัตุรมุข ทุ่งศรีเมือง

31) คณะกรรมการฝ่ายจัดงาน “ชื่นสุขี ศรีวนาไล” มีหน้าที่ 1) ปรับปรุงและตกแต่งพื้นที่บริเวณลานขวัญเมืองให้เรียบร้อยสวยงาม 2) ออกแบบวิถีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี เป็นนิทรรศการ วิถีชุมชนที่มีชีวิต และสร้าง Land Mark ในการถ่ายภาพในชุดอีสานย้อนยุค 3) นำผ้าพื้นบ้าน อาหารท้องถิ่นมาร่วมจำหน่าย และสิ่งของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวในห้วงการเดินทางกลับภูมิลำเนา 4) นำการแสดงย้อนยุคมาร่วมในงาน เช่น ราววงภาพยนตร์เกี่ยวกับจังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น

32) คณะกรรมการฝ่ายเทียนอุบล ยลได้ตลอดเดือน มีหน้าที่ 1) จัดกิจกรรมเทียนอุบลยลได้ตลอดเดือน 2) จัดกิจกรรมแสดงนิทรรศการกิจกรรมการท่องเที่ยว 3) จัดซุ้มกิจกรรมเทียน DIY สาธิตการแกะสลักแผ่นเทียน 4) จัดตลาดแลกเปลี่ยนจำหน่ายอาหารท้องถิ่นและสินค้าที่ระลึก 5) จัดให้บริการข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

33) คณะกรรมการฝ่ายประเมินผลการจัดงาน มีหน้าที่ 1) จัดทำแบบประเมินผลการจัดงานทั้งในส่วนที่เป็นข้อดี ข้อเสียที่ควรปรับปรุง และแนวทางแก้ไข เพื่อเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาและสรุปผลการประเมิน 2) ตามข้อ 1) ให้จัดทำเอกสาร 50 เล่มภายหลังเสร็จสิ้นการจัดงานฯ 15 วัน เพื่อมอบให้คณะกรรมการฝ่ายอำนวยการจัดงาน นำเสนอต่อคณะกรรมการจัดงานให้เป็นข้อมูลและแนวทางการดำเนินงานในปีต่อไป หากมีปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีทราบโดยด่วน

4.2.1 กระบวนการดำเนินงานการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน

จากการประกาศแต่งตั้งหน่วยงานมีหน้ารับผิดชอบในฝ่ายต่าง ๆ ในข้างต้นพบว่าฝ่ายขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน มีคณะกรรมการที่ทำหน้าดูแลรับผิดชอบการจัดขบวนโดยเฉพาะ คือคณะกรรมการฝ่ายประสานงานคุ้มวัด จัดขบวนแห่เทียนพรรษา ประกอบด้วย⁸¹

1. รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (ด้านเศรษฐกิจ)	ประธานกรรมการ
2. ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
3. นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
4. วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
5. นายอำเภอ ทุกอำเภอ	กรรมการ
6. ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี	กรรมการ
7. ปลัดเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
8. นางนลินี ธนสันติ ผู้อำนวยการกองกลาง มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
9. ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบูรพา	กรรมการ
10. ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว	กรรมการ
11. ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 3 สามัคคี	กรรมการ
12. เจ้าจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
13. ผู้อำนวยการสำนักงานการช่างเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
14. สารวัตรจราจรสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี	กรรมการ

⁸¹ จังหวัดอุบลราชธานี, “เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2562. ใน ประกาศจังหวัดอุบลราชธานี”, 12 มีนาคม 2562, หน้า 12.

15. มรรคนายกคุ้มวัดที่เข้าร่วมขบวนแห่เทียนพรรษา	กรรมการ
16. ประธานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
17. ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
18. ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
19. นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

- 1) จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานกับมรรคนายกวัดทุกวัด เกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำต้นเทียน จัดหาขบวนแห่พรรษา พร้อมทั้งให้ความสะดวกแนะนำในด้านต่าง ๆ
- 2) วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์และการจัดรูปแบบขบวน และชุดรำแห่เทียนพรรษา และกำหนดจุดการแสดงให้ชัดเจน
- 3) ดำเนินการรับสมัครต้นเทียนที่จะส่งเข้าประกวด
- 4) กำหนดเวลาให้ต้นเทียนทุกต้นเข้าประจำที่ที่กำหนดไว้
- 5) จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานระหว่างเจ้าภาพผู้อุปถัมภ์ต้นเทียนกับมรรคนายกวัดทุกวัด
- 6) จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่คุ้มวัด ในการนำต้นเทียนไปตั้งในบริเวณรอบทุ่งศรีเมืองให้ทันตามเวลาที่กำหนด
- 7) จัดเจ้าหน้าที่จัดขบวนแห่เทียนพรรษาและควบคุมให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางและเวลาที่กำหนดไว้

การดำเนินงาน

เมื่อได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานทางคณะกรรมการฝ่ายประสานงานคุ้มวัด และจัดขบวนแห่เทียนพรรษา ทางจังหวัดอุบลราชธานีได้มอบหมายให้ทางเทศบาลนครอุบลราชธานีเป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน โดยมีการประสานงานกับวัดเพื่อขอความร่วมมือนำต้นเทียนเข้ามาร่วมแห่ในขบวน ประสานงานกับสถาบันการศึกษา ชุมชนวัด อำเภอ ธนาคราชมสสิน เพื่อขอความร่วมมือนำการแสดงเข้าร่วมแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา และได้มีการจัดการประชุมกับตัวแทนจากสถาบันการศึกษาเพื่อแจ้งหัวข้อหลักของการแสดง ข้อกำหนดในการแสดง จุดแสดง โดยมีข้อกำหนดรูปแบบขบวน และรูปแบบการแสดง ดังนี้

1) ผู้ควบคุมขบวน	จำนวน 10 คน
2) ผู้แสดง	จำนวน 80 คน
3) รถวงดนตรีประกอบการแสดง	จำนวน 1 คัน

- 4) ป้ายนำขบวน ชื่อสถานศึกษา ชื่อขบวนรำ อย่างละ 1 ป้าย
- 5) ผู้แสดงเคลื่อนขบวนไปเรื่อย ๆ ไม่มีการหยุดแสดงอยู่กับที่
- 6) เวลาในการแสดง 8 – 10 นาที ต่อ 1 จุดแสดง (120 เมตร)

การจัดขบวนแห่เทียนพรรษา

ขบวนแห่เทียนพรรษานี้ทางต้นเทียนจะจับคู่กับขบวนรำ โดยมีทั้งขบวนรำจากสถาบันการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสถาบันการศึกษาในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานีจับคู่กับต้นเทียนของทางวัด และขบวนแสดงที่มาพร้อมกับต้นเทียนของชุมชนวัดหรืออำเภอ ทั้งในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานีและต่างอำเภอ รวมไปถึงหน่วยงานใดที่มีความพร้อมและต้องการที่จะนำต้นเทียนและขบวนการแสดงเข้าร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษา ก็จะเสนอกับทางคณะกรรมการจัดงาน โดยเนื้อหาหรือเรื่องราวที่แสดงบนต้นเทียนนั้น ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับเนื้อหาของขบวนการแสดง

โดยการจัดลำดับต้นเทียนนั้น คำนิมิตจากต้นเทียนที่ได้รับรางวัลในปีที่ผ่านมาจะถูกจัดเป็นลำดับขบวนต้น ๆ ขบวนรำที่จับคู่กับต้นเทียนวัดหรืออำเภอนั้นก็จะได้แสดงในลำดับตามต้นเทียนไปด้วย และคำนึงความเหมาะสมและความหลากหลายในขบวน มีการจัดประเภทต้นเทียนทั้งแกะสลัก ดิจิติมพ์ และเทียนโบราณ สลับกัน โดยจัดลำดับให้ต้นเทียนประมาณ 4-6 ขบวน ต่อการแสดง 1 ขบวน

งบประมาณสนับสนุน

ทางเทศบาลนครอุบลราชธานีเป็นหน่วยงานที่จัดสรรงบประมาณสนับสนุนขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ประจำปี 2562 ซึ่งทางเทศบาลนครอุบลราชธานีจะให้งบประมาณสนับสนุนเฉพาะต้นเทียนจากชุมชนวัดหรือหน่วยงาน และขบวนการแสดงจากสถาบันการศึกษาในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี โดยได้สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำต้นเทียนพรรษาและขบวนการแสดงในขบวนแห่เทียน ดังนี้

ต้นเทียนที่เข้าร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษานี้ มีทั้งต้นเทียนประเภทดิจิติมพ์ ต้นเทียนประเภทแกะสลัก และต้นเทียนประเภทโบราณ โดยแบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ต้นเทียนขนาดใหญ่ ต้นเทียนขนาดกลาง และต้นเทียนขนาดเล็ก โดยงบประมาณสนับสนุนจะแบ่งตามขนาดของต้นเทียน ดังนี้ ต้นเทียนขนาดใหญ่ ต้นละ 120,000 บาท ต้นเทียนขนาดกลาง ต้นละ 80,000 บาท ต้นเทียนขนาดเล็ก 40,000 บาท ต้นเทียนโบราณ 10,000 บาท ซึ่งงบประมาณส่วนนี้ไม่เพียงพอสำหรับการจัดทำต้นเทียน ดังนั้นงบประมาณส่วนที่เหลือทางหน่วยงานจัดทำต้นเทียนจะเป็นผู้จัดหางบประมาณเอง โดยมีทั้งงบประมาณจากทางชุมชนวัด อำเภอ หรือการขอทุนสนับสนุนจากหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ

ขบวนการแสดงจะสนับสนุนเฉพาะสถาบันการศึกษาในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 16 ขบวน ขบวนละ 30,000 บาท (สามหมื่นบาท) เป็นจำนวนเงินทั้งหมด 480,000บาท (สี่แสนแปดหมื่นบาท) ซึ่งงบประมาณส่วนนี้ไม่เพียงพอสำหรับการจัดการแสดง โดยงบประมาณส่วนที่เหลือทางหน่วยงานที่จัดการแสดงจะเป็นผู้จัดหางบประมาณเอง ซึ่งมีทั้งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานในสถาบันการศึกษา

นอกจากนี้ จะพบว่าขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีไม่ได้มีเพียงต้นเทียนและขบวนการแสดงจากหน่วยงานในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานีเท่านั้น ยังมีต้นเทียนและขบวนการแสดงจากหน่วยงาน ชุมชนวัด สถาบันศึกษานอกเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี และในต่างอำเภออีกหลายขบวน ซึ่งขบวนเหล่านี้ก็จะได้งบประมาณสนับสนุนจากทางหน่วยงานในเขต หรืออำเภอนั้น ๆ

การจัดการปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษา

ต้นเทียนที่ร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษามีจำนวนมาก หากต้นเทียนทุกต้นขบวนการแสดงทุกขบวนมารวมตัวอยู่บริเวณเดียวกันจะทำให้เกิดความวุ่นวายและยากต่อการจัดลำดับขบวน อีกทั้งเพื่ออำนวยความสะดวก ควบคุมต้นเทียน และขบวนรำให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางและเวลาที่กำหนด จึงได้มีการจัดการปล่อยขบวนต้นเทียนและขบวนการแสดง จากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ อาจารย์เสรี ทองเลิศ ผู้ควบคุมขบวนแห่เทียนพรรษา ได้อธิบายถึงการปล่อยขบวนไว้ดังที่ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นแผนภาพลำดับการปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

4.2.2. กระบวนการการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน

การประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดแสดงแสง เสียง ประกอบขบวนแห่เทียน
กลางคืน ประกอบด้วย⁸²

1. รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (ด้านความมั่นคง)	ประธานกรรมการ
2. ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
3. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
4. นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
5. นายกเหล่ากาชาดจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
6. อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
7. อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
8. คณบดีคณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
9. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
10. ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
11. ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์	กรรมการ
12. ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี	กรรมการ
13. ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม ม.วิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
14. ผศ.วรางคณา วุฒิชัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
15. อาจารย์จักรวาล วงศ์มณี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
16. อาจารย์ปิ่นมณี สาระมัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
17. ผู้อำนวยการโรงเรียนเดชอุดม	กรรมการ
18. ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร	กรรมการ
19. ผู้อำนวยการโรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ	กรรมการ
20. ผู้อำนวยการโรงเรียนสำโรงวิทยาคาร	กรรมการ
21. ผู้อำนวยการโรงเรียนวารินชำราบ	กรรมการ
22. ผู้อำนวยการโรงเรียนสว่างวีระวงศ์	กรรมการ
23. ผู้อำนวยการโรงเรียนนาเยียมศึกษา รัชมังคลาภิเษก	กรรมการ
24. ผู้อำนวยการโรงเรียนม่วงสามสิบอัมพวันวิทยา	กรรมการ

⁸² จังหวัดอุบลราชธานี, “เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษา
จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2562, ใน ประกาศจังหวัดอุบลราชธานี”, 12 มีนาคม 2562, หน้า 25-
26.

25. ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว	กรรมการ
26. ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการอุบลราชธานี	กรรมการ
27. ผู้อำนวยการโรงเรียนวิจิตรวิทยา	กรรมการ
28. ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาสามัคคี	กรรมการ
29. ผู้อำนวยการสำนักการช่าง เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
30. นางดวงพร ศรีธัญรัตน์ โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช	กรรมการ
31. นายสัมพันธ์ สิมเสมอ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
32. นายนราศักดิ์ สร้อยสนธิ์ ครู คศ.2 โรงเรียนบ้านโสกชั้น สพป.อบ.2	กรรมการ
33. จำจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
34. เสมียนตราจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
35. ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
36. นายเจ้านางนวลทอง ทองรินทร์ สุพรรณ	กรรมการและเลขานุการ
37. นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยมีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้

- 1) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ประสานงานสถาบันการศึกษา และจัดหาต้นเทียนร่วม
ขบวนแห่เทียนพรรษากลางคืนประกอบแสง เสียง
 - 2) จัดเจ้าหน้าที่จัดขบวนแห่เทียนพรรษาและควบคุมให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางและ
เวลาที่กำหนดไว้
 - 3) ประสานงานการจัดรูปขบวน และปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษา
- การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน จะแสดง
ทั้งหมด 2 วัน คือ คีวันอาสาฬหบูชา และคีนวันเข้าพรรษา ตรงกับวันที่ 16 และ 17 กรกฎาคม
พ.ศ. 2562 พิธีเปิดการแสดงเริ่มเวลา 19.00 น.-21.00 น. โดยระยะเวลาในการแสดงทั้งหมด
ประมาณ 2 ชั่วโมง

การดำเนินงาน

ทางจังหวัดอุบลราชธานีได้มอบหมายให้ทางผู้จัดการแสดงเป็นหน่วยงานที่
ดูแลรับผิดชอบขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน โดยมีการประสานงานกับวัด
ที่สนใจนำต้นเทียนเข้ามาร่วมแห่ภาคกลางคืนซึ่งเป็นต้นเทียนกลุ่มเดียวกันในขบวนแห่เทียนภาค
กลางวัน ประสานงานกับหน่วยงานที่มาเข้าร่วมแสดง ทั้งสถาบันการศึกษ องค์กรภาครัฐและเอกชน
โดยจัดให้มีการประชุมเพื่อเลือกหัวข้อหลักในการแสดง จากนั้นจึงเลือกหัวข้อการแสดงแต่ละชุด

ที่เกี่ยวข้องกับการหัวข้อหลัก โดยเลือกการแสดงที่เหมาะสมกับแต่ละหน่วยงาน จากนั้นหน่วยงานจะนำหัวข้อที่ได้รับนำไปสร้างสรรค์เป็นการแสดง ซึ่งการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ประจำปี 2562 มีการสร้างสรรค์การแสดงภายใต้หัวข้อ “ฮีตฮอย” หมายถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ความศรัทธา การประพฤติปฏิบัติของชาวอีสานในอดีต

การจัดขบวนแห่เทียนพรรษา

ต้นเทียนที่เข้าร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนนั้น ในคืนวันแรกของการแสดงจะเป็นต้นเทียนที่สนใจ ขอเสนอเข้าร่วมในขบวนแห่เทียนภาคกลางคืน ส่วนในวันที่สองจะมีการมอบรางวัลให้กับต้นเทียนที่ชนะการประกวด และต้นเทียนที่ชนะเลิศการประกวดนี้จะถูกนำมาร่วมแห่ในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางคืน

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนนี้ ทางจังหวัดได้ขอความร่วมมือจากอำเภอต่าง ๆ ให้นำการแสดงมาเข้าร่วม ซึ่งทางอำเภอใดที่สถาบันการศึกษามีความพร้อมทางด้านการแสดงและงบประมาณ ก็จะส่งเข้ามาร่วมแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางคืน ซึ่งจะเป็นสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาในเขตอำเภอเมืองและต่างอำเภอ ทั้งนี้เนื่องจากการแสดงเป็นช่วงเวลากลางคืนเพื่อสะดวกต่อการจัดที่พักและการเดินทางของนักเรียน ซึ่งบางการแสดงต้องพักที่โรงเรียน หรือพักในสถานที่ที่ทางผู้จัดงานจัดเตรียมไว้ให้ นอกจากนี้ ยังมีขบวนการแสดงจากหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้แก่ เหล่ากาชาดจังหวัด ชมรมสวาน้อยเมืองบัวบาน และธนาคารออมสิน

ในส่วนของการจัดลำดับการแสดงนั้น คณะกรรมการจัดงานจัดลำดับการแสดงโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหา และรูปแบบการแสดง นอกจากนี้ทางคณะกรรมการจัดงานเป็นผู้จัดหาแนวเพลง และขอลิขสิทธิ์เพลงที่นำมาใช้ประกอบการแสดง รวมไปถึงอุปกรณ์ประกอบการแสดงที่ทางหน่วยงานที่มาร่วมแสดงจัดหาไม่ได้ ทางคณะกรรมการจัดงานก็จะเป็นผู้จัดหาให้

งบประมาณสนับสนุน

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนนี้ จะได้รับงบประมาณสนับสนุนจากจังหวัดอุบลราชธานี ขบวนละ 45,000 บาท (สี่หมื่นห้าพันบาท) โดยมีการซ้อมการแสดง 1 วัน และแสดง 2 วัน ทั้งหมด 12 ขบวน ซึ่งหากงบประมาณไม่เพียงพอทางหน่วยงานที่เข้ามาร่วมแสดงจะเป็นผู้จัดหางบประมาณเอง ซึ่งมีทั้งได้รับงบประมาณสนับสนุนจากทางสถาบันการศึกษา ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนจากในเขตหรืออำเภอในท้องถิ่น นอกจากนี้ขบวนจากหน่วยงานเอกชนที่มาร่วมร่วม รวมไปถึงการแสดงจากทางภาคใต้ประกอบขบวนเรือพนมพระ จะเป็นผู้จัดการหางบประมาณสนับสนุนเอง

การจัดการปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษา

ต้นเทียนและการแสดงที่เข้าร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนมีหลายขบวน ทางคณะกรรมการจัดงานจึงได้มีการจัดการปล่อยขบวนต้นเทียนและขบวนการแสดง โดยจากการสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์นายเจ้านางนวลทอง ทองรินทร์ สุพรรณ ผู้จัดขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ได้อธิบายถึงการปล่อยขบวน โดยผู้วิจัย ได้จัดทำเป็นภาพลำดับการปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ดังนี้

ภาพที่ 145 การปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน

ที่มา : ผู้วิจัย

ต้นเทียนจะตั้งแถวรอตามลำดับขบวน บริเวณถนนเขื่อนธานีข้างปั้มน้ำมันเชล และการแสดงจะตั้งขบวนรอตามลำดับขบวน บริเวณถนนเขื่อนธานีหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

สถานที่ชมขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2562 ทางคณะผู้จัดงานได้มีจัดเตรียมพื้นที่สำหรับผู้ชมเป็นจุดแสดงทั้งหมด 2 จุด ทั้ง 2 ข้างของถนน จากการสัมภาษณ์ เสรี ทองเลิศ เล่าว่า “ทางเทศบาลนครอุบลราชธานีได้จัดเตรียมอ้อมจันทร์สำหรับชมการแสดงโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย บริเวณหน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม และหน้าศาลากลางจังหวัด (หลังเก่า) ทั้งหมด 2 จุดแสดง จำนวน 4000 ที่นั่ง”⁸³ และคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอุบลราชธานี โดยเป็นการร่วมมือกันของ 9 องค์กรภาคเอกชน ได้แก่ สภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี ชมรมธนาคารจังหวัดอุบลราชธานี สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี ประชากรัฐรักสามัคคีอุบลราชธานีวิสาหกิจเพื่อสังคม สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมสื่อมวลชนอุบลราชธานี เครือข่ายธุรกิจบิสคลับอุบลราชธานี Yecubon หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี มีการจัดทำอ้อมจันทร์วีไอพี นั่งชมขบวนแห่เทียน เพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้ชมได้รับชมขบวนแห่เทียนอย่างใกล้ชิด มีการตกแต่งอ้อมจันทร์อย่างสวยงาม สะอาดและเป็นระเบียบ ที่นั่งสะดวกสบาย พร้อมกับอาหารว่างและเครื่องดื่ม จากการสัมภาษณ์ ศราวดี เทียมประเสริฐ เล่าว่า “ที่นั่งสำหรับ vip จำนวนทั้งหมด 500 ที่นั่ง บริเวณหน้าทุ่งศรีเมือง หน้าศาลากลางจังหวัด ในจุดแสดงที่ 2 โดยมีผู้ที่สนใจจองที่นั่งเต็มทั้งขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน (คืนแรก) และขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ในส่วนของขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน (คืนที่ 2) มีผู้สนใจจองที่นั่งเกือบเต็ม”⁸⁴ โดยแบ่งเป็น 4 จุด จุดละ 125 ที่นั่ง เรียงยาวตามแนวถนน นอกจากนี้ ยังมีพื้นที่สำหรับชมการแสดงตามแนวทั้ง 2 ฝั่งถนน ซึ่งมีผู้เข้าชมหนาแน่นตลอดเส้นทาง โดยมีการชมขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันตั้งแต่หน้าวัดศรีอุบลรัตนารามถนนอุปราชนจนถึงปั้มน้ำมันเอสโซ่ เป็นระยะทางประมาณ 1.2 กิโลเมตร และการชมขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนตั้งแต่หน้าวัดศรีอุบลรัตนารามถนนอุปราชนถึงห้างสรรพสินค้าอุบลพลาซ่า เป็นระยะทางประมาณ 500 เมตร

นอกจากนี้ ผู้ที่สนใจยังสามารถเข้าชมเกี่ยวกับประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีได้อีกหลายช่องทาง เนื่องจากมีการประชาสัมพันธ์งานประเพณีแห่เทียนพรรษาอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งทางสถานีโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ เว็บไซต์ต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ต และช่องทางที่นิยมชมกันในปัจจุบัน คือ การถ่ายทอดสดผ่านทาง www.Facebook.com และการรับชมย้อนหลังจาก www.youtube.com ซึ่งจะพบว่ามีหลายแหล่ง

⁸³ สัมภาษณ์ เสรี ทองเลิศ, รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา, 9 เมษายน 2563.

⁸⁴ สัมภาษณ์ ศราวดี เทียมประเสริฐ, คณะกรรมการสภาอุตสาหกรรม จังหวัดอุบลราชธานี , 9 เมษายน 2563.

ที่ถ่ายทอดสดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยผู้วิจัยได้ยกตัวอย่าง ช่อง Ubon Connect อุบลคอนเนก ได้แพร่ภาพสดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี 2562 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2562 เป็นเวลาประมาณ 7 ชั่วโมง มีผู้รับชม 720,799 ครั้ง มีการแชร์ 3,486 ครั้ง⁸⁵ และการชมการถ่ายทอดสดย้อนหลังในwww.youtube.com จากช่อง UBON VR Cable ขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ปี 2562 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2562 เป็นเวลาประมาณ 7 ชั่วโมง มีผู้รับชม 26,106 ครั้ง⁸⁶ ส่วนขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ประจำปี 2562 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2562 เป็นเวลาประมาณ 3.30 ชั่วโมง มีผู้รับชม 9,999 ครั้ง⁸⁷ โดยเป็นช่องทางที่ถ่ายทอดขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันและขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนตั้งแต่เริ่มงานจนจบงาน

4.3 ขบวนแห่เทียนพรรษา

4.3.1 ลำดับขบวนและเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษาภาค กลางวัน

ขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ประจำปี 2562 สามารถจำแนกออกเป็นต้นเทียนพรรษา ขบวนการแสดง และขบวนแห่เทียนในลักษณะพาเหรด ดังนี้

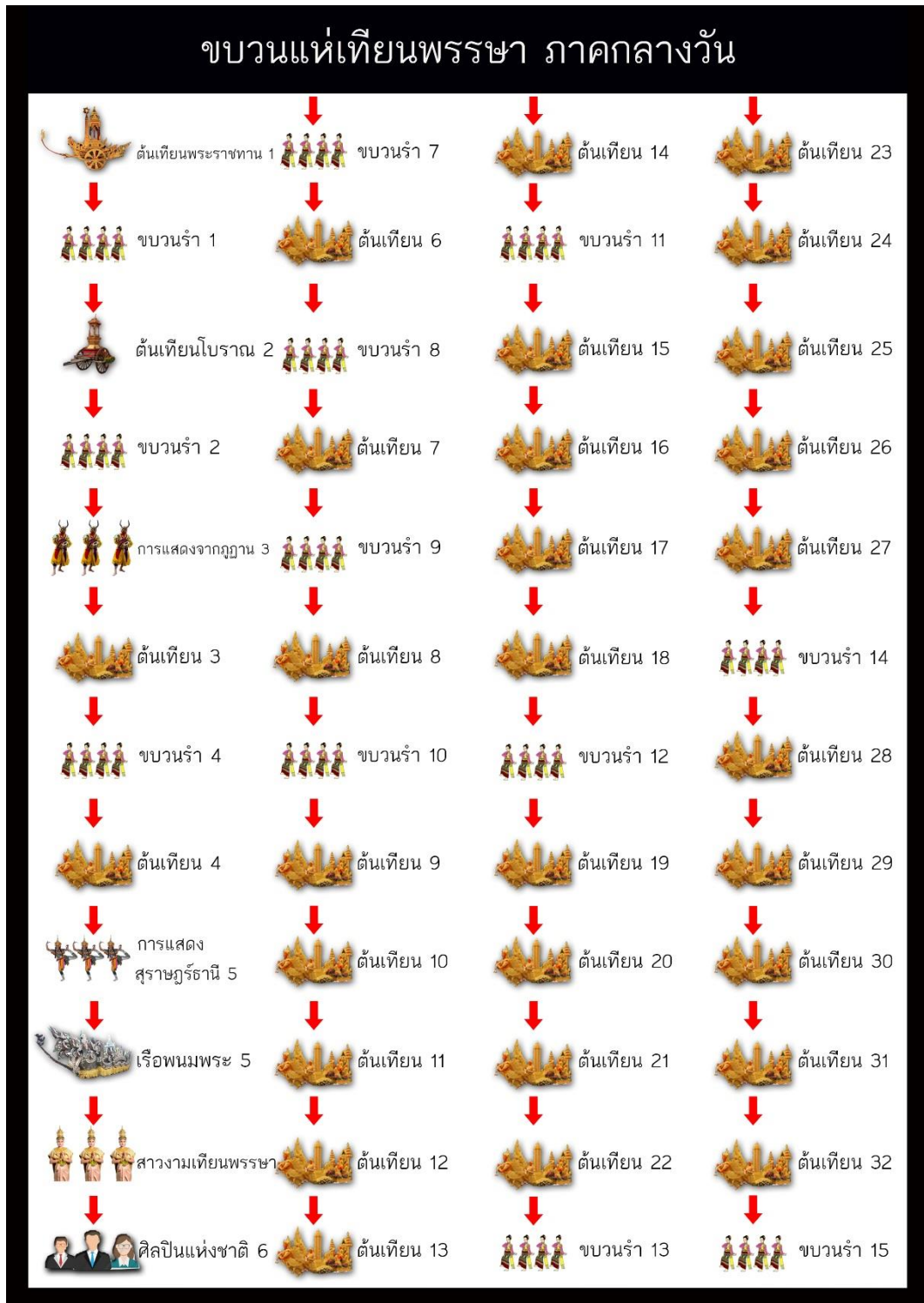

⁸⁵ Ubon Connect อุบลคอนเนก. งานประเพณีแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี 2562. [ออนไลน์]. 2562. แหล่งที่มา: <https://www.facebook.com/UbonConnect/videos/376627499656768UzpfSTEWMDAwMTE5NjlyMTU5NToyOTA0MTU5MzAyOTY3MjQ5/> [21 มีนาคม 2563].

⁸⁶ UBON VR Cable. งานประเพณีแห่เทียนพรรษา 2562. [ออนไลน์]. 2562. แหล่งที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=GSELOiEQb8&t=15416s> [21 มีนาคม 2563].

⁸⁷ UBON VR Cable. งานประเพณีแห่เทียนภาคกลางคืน 2562. [ออนไลน์]. 2562. แหล่งที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=47-GCow7w_0&t=6074s [21 มีนาคม 2563].

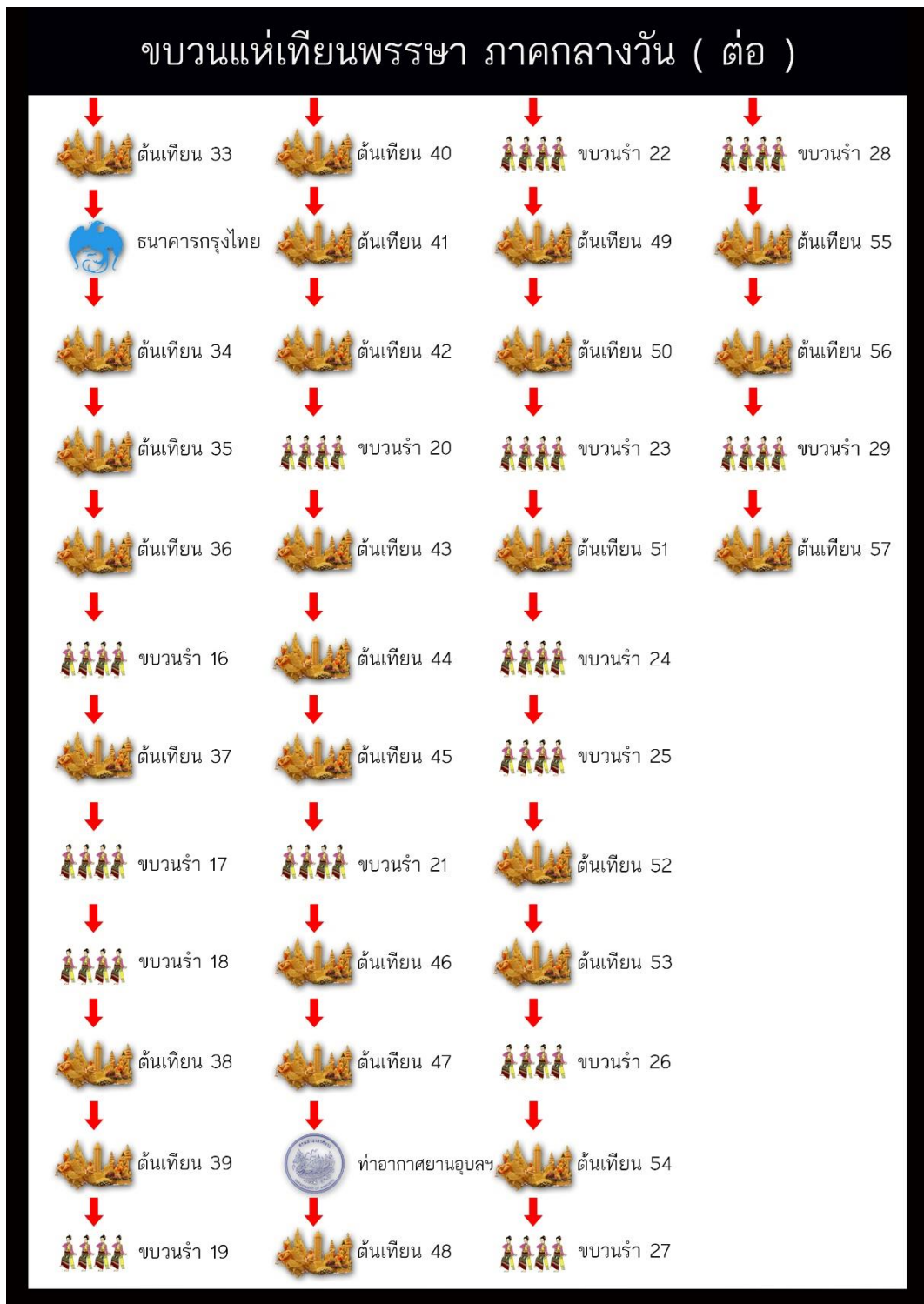
ขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน

ภาพที่ 146 แผนภาพแสดงขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ประจำปี 2562

ภาพที่มา: ผู้วิจัย

ขบวนแห่เทียนพรรษา ภาคกลางวัน (ต่อ)

ภาพที่ 147 แผนภาพแสดงขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน ประจำปี 2562 (ต่อ)

ที่มา: ผู้วิจัย

ตารางที่ 68 ตารางแสดงลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน

ลำดับ	ต้นเทียน	ขบวนการแสดง	ขบวนแห่
1.	เทียนหลวงพระราชทาน (1)		
2.		มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี (1)	
3.	เทียนโบราณ (2)		
4.		มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (2)	
5.		การแสดงจากประเทศภูฏาน (3)	
6.	ประเทศภูฏาน (3)		
7.		ธนาคารออมสิน (4)	
8.	ธนาคารออมสิน (4)		
9.		การแสดงจากสุราษฎร์ธานี (5)	
10.	เรือพนมพระสุราษฎร์ธานี (5)		
11.			สาวงามเทียน พรรษา
12.		ขบวนศิลปแห่งชาติ (6)	
13.		โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี (7)	
14.	วัดทุ่งศรีเมือง (6)		

ตารางที่ 69 ตารางแสดงลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน (ต่อ)

ลำดับ	ต้นเทียน	ขบวนการแสดง	ขบวนแห่
15.		โรงเรียนอุบลวิทยาคม (8)	
16.	วัดเมืองเดช (7)		
17.		โรงเรียนปทุมวิทยากร (9)	
18.	วัดกลาง (8)		
19.		ชุมชนวัดกลาง (10)	
20.	วัดปทุมมาลัย (9)		
21.	อำเภอสว่างวีระวงศ์ (10)		
22.	วัดศรีประตู่ (11)		
23.	อำเภอตระการพืชผล (12)		
24.	วัดหายโศก (13)		
25.	วัดหลวง อำเภอพิบูลมังสาหาร (14)		
26.		โรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี (11)	
38.	อำเภอเขมราฐ (24)		
39.	อำเภอกันทรารมย์ (25)		
40.	อำเภอสิริรินทร (26)		

ตารางที่ 70 ตารางแสดงลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน (ต่อ)

ลำดับ	ต้นเทียน	ขบวนการแสดง	ขบวนแห่
41.	วัดโพธิ์ตาก (27)		
42.		โรงเรียนอาเวมารีอา (14)	
43.	วัดพลแพน (28)		
44.	วัดท่าวังหิน (29)		
45.	อำเภอทุ่งศรีอุดม (30)		
46.	อำเภอตาลสุม (31)		
47.	วัดเวียงเกษม (32)		
48.		โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม (15)	
49.	วัดศรีอุบลรัตนาราม (33)		
50.		จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ธนาคารกรุงไทย
60.		โรงเรียนพุทธเมตตาวิทยา (19)	
61.	วัดไชยมงคล (40)		
62.	อำเภอนาตาล (41)		
63.	อำเภอศรีเมืองใหม่ (42)		
64.		คณะบริหารและการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี (20)	

ตารางที่ 71 ตารางแสดงลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน (ต่อ)

ลำดับ	ต้นเทียน	ขบวนการแสดง	ขบวนแห่
65.	วัดมหานาราม (43)		
66.	อำเภอเหล่าเสือโก้ก (44)		
67.	วัดนาควาย (45)		
68.		วิทยาลัยอาชีวศึกษา อุบลราชธานี (21)	
69.	วัดเลียบ (46)		
70.	อำเภอโขงเจียม (47)		
71.			ทำอากาศยาน อุบลราชธานี
72.	ทำอากาศยานอุบลราชธานี (48)		
73.		วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ (22)	
82.		อำเภอนาจะหลวย (26)	
83.	วัดแสนสุข (มมร.) (54)		
84.		ชุมชนวัดแสนสุข (27)	
85.		อำเภอน้ำยืน (28)	
86.	อำเภอน้ำยืน (55)		

ตารางที่ 72 ตารางแสดงลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน (ต่อ)

ลำดับ	ต้นเทียน	ขบวนการแสดง	ขบวนแห่
87.	มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (56)		
88.		อำเภอสำโรง โรงเรียนอนุบาลจิรพัฒน์วิทยา (29)	
89.	อำเภอสำโรง วัดประสิทธิยาราม (57)		

จากการจำแนกขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พบว่า มีขบวนต้นเทียนทั้งหมด 56 ต้น เรือพนมพระ 1 ลำ การแสดงในขบวนแห่เทียนทั้ง 29 ขบวน และขบวนแห่ในลักษณะพาเหรด 3 ขบวน

และพบว่าขบวนการแสดงที่ 1 คือ ขบวนเทียนพระราชทาน เป็นเทียนที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเพื่อความเป็นสิริมงคลเป็นหลักชัยแก่งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยขบวนเทียนหลวงพระราชทาน ได้เข้ามาร่วมเมื่อ พ.ศ. 2522 ประกอบด้วย ขบวนเทียนพระราชทาน และขบวนผ้าอาบน้ำฝนพระราชทาน ตามด้วยขบวนการแสดงต่อหลังขบวนเทียน

ขบวนที่ 2 คือ ขบวนเทียนโบราณเป็นการจัดรูปแบบขบวนที่จำลองขบวนต้นเทียนในอดีต เป็นต้นเทียนแบบมัตรวม จัดขบวนโดยมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีนี้ ซึ่งแต่เดิมเป็นขบวนแห่เครื่องยศเจ้าเมืองอุบลราชธานีและได้ปรับเป็นขบวนเทียนโบราณและตามด้วยขบวนรำ

ขบวนพนมพระสุราษฎร์ธานี ได้เข้ามาร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษาเมื่อ พ.ศ. 2559 เนื่องจากทางจังหวัดอุบลราชธานีได้จัดทำโครงการบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว (MOU) เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวระหว่างภูมิภาค โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทางจังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงได้นำการแสดงพื้นเมืองทางภาคใต้มาร่วมแสดงตามด้วยเรือพนมพระขนาดใหญ่

ขบวนศิลปินแห่งชาติได้เข้ามาร่วมในขบวนแห่เทียนตั้งแต่ พ.ศ. 2559 โดยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์ เป็นผู้ดูแลขบวนศิลปินแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์ ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์ เล่าถึงความเป็นมาของขบวนศิลปินแห่งชาตินี้ว่า “เนื่องจากจังหวัดอุบลราชธานีมี

ศิลปินหมอลำเป็นคนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานีหลายท่าน และหลายท่านได้รับคัดเลือกให้เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (หมอลำ) มากที่สุดในประเทศไทย จึงขึ้นชื่อว่าเป็น “เมืองนักปราชญ์ราชธานีแห่งหมอลำ” โดยสมาคมหมอลำเมืองดอกบัวอุบลราชธานี โดยมี ป.ฉลาดน้อย ส่งเสริม เป็นนายกสมาคม กลุ่มศิลปินหมอลำทั้ง 25 อำเภอ โดยศิลปินเหล่านี้ได้เข้ามารับเชิญร่วมการแสดงในบางขบวนอยู่แล้ว จึงเล็งเห็นความสำคัญในการเชิดชูศิลปินที่มีความสำคัญต่อวงการพื้นบ้านนี้ จึงได้เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด จึงท่านก็เห็นความสำคัญในเรื่องนี้ ประมาณ พ.ศ. 2559 จึงได้รวบรวมศิลปินชาวอุบลที่มีชื่อเสียง ไม่ว่าจะเป็น ศิลปินแห่งชาติสาขามอลำ ศิลปินนักร้องลูกทุ่งหมอลำที่มีชื่อเสียง ศิลปินอาวุโส พร้อมกับวงโปงลางสังข์เงิน โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทินกร อัดไพบูลย์ เป็นผู้ควบคุมวง แสดงบนรถแห่ขนาดใหญ่ ตามด้วยกลุ่มศิลปินหมอลำทั้ง 25 อำเภอ แสดงบนรถเป็นขบวนบนถนน โดยท่านได้ร่วมกับกลุ่มหมอลำเรียบเรียงทำรำจากหมอลำให้มีการรำที่พร้อมเพรียงกัน”⁸⁸

โดยศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์ ได้รวบรวมรายชื่อศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (หมอลำ) ชาวอุบลราชธานี ไว้ดังนี้ “1. นายทองมาก จันทะลือ ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (หมอลำ) พ.ศ. 2529 2. นายสุต ดาเหลา ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (หมอลำ) พ.ศ. 2529 3. นางฉวีวรรณ (ดำเนิน) พันธุ์ ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (หมอลำ) พ.ศ. 2536 4. นางบุญเพ็ง ฝ้ายชัย ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (หมอลำ) พ.ศ. 2540 5. นายฉลาด ส่งเสริม ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (หมอลำ) พ.ศ. 2548 6. นางนิตยา รากแก่น ศิลปินแห่งชาติสาขาศิลปะการแสดง (หมอลำ) พ.ศ. 2556”⁸⁹

นอกจากนี้ ขบวนต้นเทียนประเภทต่าง ๆ นอกจากจะประกอบด้วยต้นเทียนขนาดใหญ่ประเภทต่าง ๆ แล้ว ยังประกอบ ป้ายหน่วยงาน เช่น ชื่อวัด ชื่อชุมชน ชื่ออำเภอ ชื่อหน่วยงานที่เข้าร่วม ป้ายคำขวัญ ป้ายเทิดพระเกียรติ ป้ายที่มีเนื้อหากล่าวถึงงานประเพณีแห่เทียนพรรษา กล่าวถึงจังหวัดอุบลราชธานี หรือกล่าวถึงหน่วยงานของตน กลุ่มผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มช่างทำเทียน และชาวบ้านจากหน่วยงานนั้น ๆ โดยแต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองอีสาน แต่งกายชุดเจ้าเมืองในอดีตเดินร่วมในขบวน มีการถือเครื่องสักการะต่าง ๆ เช่น พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมฉายาลักษณ์สมเด็จพระราชินี พานพุ่ม บายศรี ชันหมากเบ็ง เป็นต้น เครื่องไทยทาน เช่น ผ้าอาบน้ำฝน ขบวนรถสาวงามประจำต้นเทียน วงกลองยาว รถเครื่องขยายเสียง นอกจากนี้ยังพบว่า ต้นเทียนบางขบวนได้ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในจังหวัดเข้ามาร่วมนำหน้าขบวน

⁸⁸ สัมภาษณ์ ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์, ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะการแสดงประจำจังหวัดอุบลราชธานี กระทรวงวัฒนธรรม. 17 เมษายน 2563.

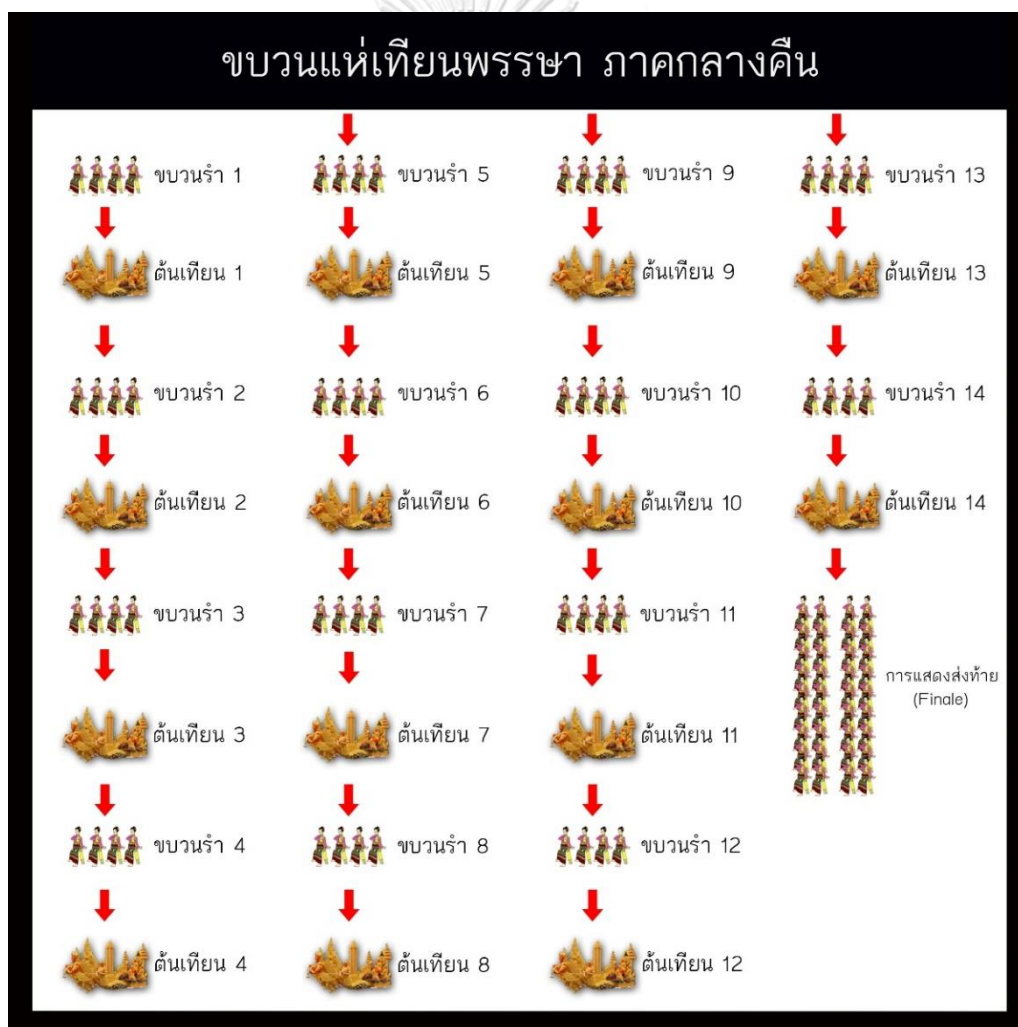
⁸⁹ ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์, “ศิลปินแห่งชาติ,” ใน 222 ปี อุบลราชธานี. (อุบลราชธานี: บริษัท ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด, 2557), หน้า 263-280

ขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันจะเคลื่อนไปตามถนนอุปราชาโดยตั้งขบวนตั้งแต่บริเวณถนนเขื่อนธานี และบริเวณหน้าห้องสมุดประชาชนเคลื่อนขบวนตั้งแต่หน้าวัดศรีอุบลรัตนารามจนถึงปั้มน้ำมันเอสโซ่ เป็นระยะทางประมาณ 1.2 กิโลเมตร มีจุดชมการแสดงและจุดอำนวยความสะดวกทั้งหมด 5 จุด ได้แก่ หน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม หน้าศาลากลางจังหวัดหลังเก่า หน้าโรงแรมบัว หน้านาการไทยพาณิชย์ และจุดสุดท้ายคือ หน้าปั้มน้ำมันเอสโซ่

4.3.2. ลำดับขบวนและเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียง ภาคกลางคืน

ขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ปี 2562 สามารถจำแนกออกเป็นต้นเทียนพรรษา ขบวนการแสดง ดังนี้

ขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน

ภาพที่ 149 แผนภาพแสดงขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ปี 2562

ที่มา: ผู้วิจัย

ตารางที่ 73 ตารางลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน

ลำดับ	ต้นเทียน	ขบวนการแสดง
1.		ชุด สรภัญ เหล่ากาชาดจังหวัดอุบลราชธานี (1)
2.	ต้นเทียนที่ได้รับรางวัล (1)	
3.		ชุด ตบประทาย โรงเรียนเทศบาล 2 หนองบัว (2)
4.	ต้นเทียนที่ได้รับรางวัล (2)	
5.		ชุด ฮีตลายถวายจิต โรงเรียนสว่างวีระวงศ์ (3)
6.	ต้นเทียนที่ได้รับรางวัล (3)	
7.		ชุด สาวผู้ดี โรงเรียนเดชอุดม (4)
8.	ต้นเทียนที่ได้รับรางวัล (4)	
9.		ชุด แดกบ้าน วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี (5)
10.	ต้นเทียนที่ได้รับรางวัล (5)	
11.		ชุด สีดาปราบนักษัตรลิลี โรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ (6)
12.	ต้นเทียนที่ได้รับรางวัล (6)	
13.		ชุด บายศรีเมือง โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ อุบลราชธานี (7)
14.	ต้นเทียนที่ได้รับรางวัล (7)	
15.		ชุด ใต้ฟ้าเนา์แดน ธนาคารอมสิน (8)

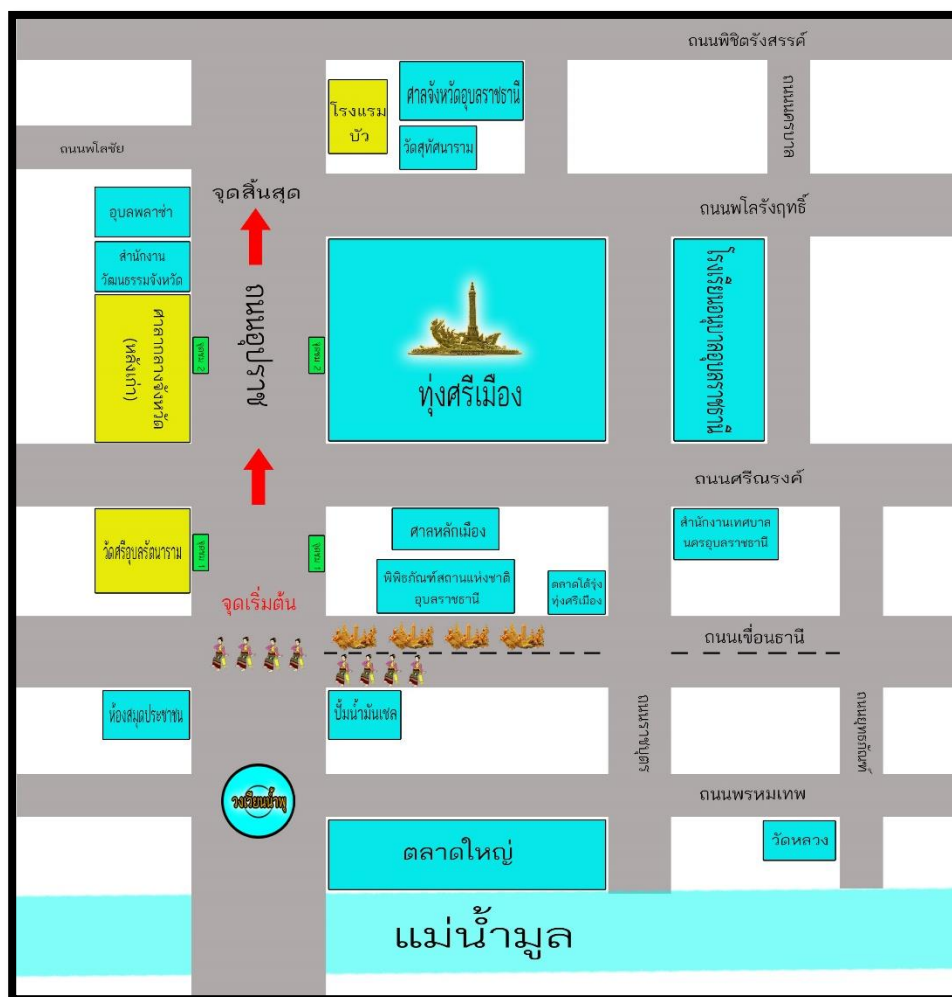
ตารางที่ 74 ตารางลำดับขบวนในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน

ลำดับ	ต้นเทียน	ขบวนการแสดง
16.	ต้นเทียนที่ได้รับรางวัล (8)	
17.		การแสดงจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี (9)
18.	เรือพนมพระจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี (9)	
19.		ชุด ลวงฟ้าพญาแถน โรงเรียนวิจิตรภาพิตยา (10)
20.	ต้นเทียนที่ได้รับรางวัล (10)	
21.		ชุด สนุว่าว โรงเรียนสำโรงวิทยาคาร (11)
22.	ต้นเทียนที่ได้รับรางวัล (11)	
23.		ชุด โสยข้าวตอก ยอทางธรรม โรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร (12)
24.	ต้นเทียนที่ได้รับรางวัล (12)	

จากการจำแนกขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน พบว่า มีขบวนต้นเทียนทั้งหมด 13 ต้น เรือพนมพระ 1 ลำ การแสดงในขบวนแห่เทียนทั้ง 14 ขบวน และปิดท้ายด้วยการแสดงส่งท้าย (Finale) โดยผู้แสดงทุกขบวนจะแสดงร่วมกัน โดยจัดเป็น 4 แถว แยกเป็นฝั่งละ 2 แถว เรียงต่อกันยาวตามถนนจากจุดแสดงที่ 1 ถึงจุดแสดงที่ 2 หันหน้าออกด้านข้างหาผู้ชม

ขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนจัด 2 คีน คีนวันอาสาฬหบูชา และคีนวันเข้าพรรษา โดยขบวนต้นเทียนในคีนแรกจะเป็นต้นเทียนที่สนใจเข้าร่วมแห่เทียน ซึ่งจะมีเฉพาะรดต้นเทียนเท่านั้น ส่วนในคีนที่สองจะเป็นต้นเทียนที่ได้รับรางวัลในประเภทต่าง ๆ อีกทั้งยังมีการเชิญถ้วยรางวัล ป้ายหน่วยงาน เช่น ชื่อวัด ชื่อชุมชน ชื่ออำเภอ ชื่อหน่วยงานที่เข้าร่วมกลุ่มผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้อง กลุ่มช่างทำเทียน และชาวบ้านจากชุมชนนั้น ๆ โดยแต่งกายด้วยชุดพื้นเมืองอีสาน วงกลองยาวและเครื่องขยายเสียง

เส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน

ภาพที่ 150 แผนภาพแสดงเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน ปี 2562

ที่มา : ผู้วิจัย

ขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน จะเคลื่อนไปตามถนนอุปราชา โดยตั้งขบวนตั้งแต่บริเวณถนนเขื่อนธานี เคลื่อนขบวนตั้งแต่หน้าวัดศรีอุบลรัตนารามจนถึงหน้าห้างสรรพสินค้าอุบลพลาซ่า เป็นระยะทางประมาณ 500 เมตร มีชมการแสดงและจุดอำนวยความสะดวกทั้งหมด 2 จุด ได้แก่ หน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม หน้าศาลากลางจังหวัดหลังเก่า

สรุป

งานวิจัยการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย คือ ศึกษาความเป็นมาและรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาความเป็นมาของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา พบว่าการแสดงฟ้อนรำในขบวนแห่เทียนพรรษานี้ได้มีการสืบทอดมาตั้งแต่เมื่อครั้งพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรพลธิประสงค์ ได้ให้ชาวบ้านในแต่ละคุ้มแต่ละหมู่บ้านทำเทียนพร้อมประดับตกแต่งให้สวยงามแห่ร้องรำทำเพลงมารวมกันที่วังสัจด์ โดยได้มีการสืบทอดและพัฒนารูปแบบการแสดงตั้งแต่ พ.ศ. 2444-2562 ดังนี้

1. พัฒนาการรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 5 ยุค ได้แก่ ยุคที่ 1 ระหว่าง พ.ศ. 2444-2499 ยุคที่ 2 ระหว่าง พ.ศ. 2500-2519 ยุคที่ 3 ระหว่าง พ.ศ. 2520-2540 ยุคที่ 4 ระหว่าง พ.ศ. 2541-2550 ยุคที่ 5 พ.ศ. 2551-2562 โดยยุคที่ 1 – 4 เป็นรูปแบบการแสดงภาคกลางวัน ยุคที่ 5 เป็นรูปแบบการแสดงภาคกลางวันและภาคกลางคืน

ตารางที่ 75 ตารางจำแนกพัฒนาการรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่ พ.ศ. 2444 – 2562

ที่	รูปแบบการแสดง	ยุคของพัฒนาการการแสดง				
		ยุคที่ 1	ยุคที่ 2	ยุคที่ 3	ยุคที่ 4	ยุคที่ 5
1.	หน่วยงานที่เข้าร่วมแสดง					
	- ชุมชนวัด	√	√	√	√	√
	- สถาบันการศึกษา		√	√	√	√
	- อำเภอ			√	√	√
	- ชมรม					√
	- หน่วยงานราชการ					√

ตารางที่ 76 ตารางจำแนกพัฒนาการรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัด
อุบลราชธานี ตั้งแต่ พ.ศ. 2444 – 2562 (ต่อ)

ที่	รูปแบบการแสดง	ยุคของพัฒนาการการแสดง				
		ยุคที่ 1	ยุคที่ 2	ยุคที่ 3	ยุคที่ 4	ยุคที่ 5
2.	รูปแบบการแสดง					
	- การแสดงพื้นบ้านในลักษณะ ไม่ตายตัว	√	√	√	√	√
	- การแสดงพื้นเมืองอีสาน		√	√	√	√
	- การแสดงร่วมสมัย					√
3.	รูปแบบขบวน (ต่อ)					
	- ป้ายหน่วยงาน ชุดการแสดง คำขวัญ		√	√	√	√
	- ขบวนเครื่องไทยทาน ขบวนเฉลิม พระเกียรติ ขบวนเครื่องสักการะ	√	√	√	√	√
	- ขบวนวิถีชีวิตของชาวอีสาน		√	√	√	√
	- วงดนตรี เครื่องเสียง	√	√	√	√	√
	- ขบวนรำ	√	√	√	√	√
4.	ดนตรีและเพลง					
	- วงกลองยาว พิณ แคน	√	√	√	√	√
	- เครื่องเล่นเพลงโดยใช้เครื่องขยาย เสียง		√	√	√	√
	- วงโปงลางบรรเลงบนรถ			√	√	√

ตารางที่ 77 ตารางจำแนกพัฒนาการรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัด
อุบลราชธานี ตั้งแต่ พ.ศ. 2444 – 2562 (ต่อ)

ที่	รูปแบบการแสดง	ยุคของพัฒนาการการแสดง				
		ยุคที่ 1	ยุคที่ 2	ยุคที่ 3	ยุคที่ 4	ยุคที่ 5
	- วงโปงลางผสมวงดุริยางค์สากล					√
	- เพลงทำนองพื้นเมืองอีสาน	√	√	√	√	√
	- เพลงลูกทุ่งอีสาน					√
	- เพลงสตริงผสมการขับร้องไทย					√
5.	การแต่งกาย					
	- แต่งกายพื้นบ้านอีสาน	√	√	√	√	√
	- แต่งกายพื้นเมืองอีสาน		√	√	√	√
	- แต่งกายนาฏศิลป์ร่วมสมัย					√
	- แต่งกายตามบทบาทตัวละคร					√
6.	อุปกรณ์ประกอบการแสดง					
	- เครื่องใช้ในการดำรงชีวิต กระติบข้าว		√	√	√	√
	- เครื่องสักการบูชา พานบายศรี ดอกบัว			√	√	√
	- จักรยานล้อเดียว					√
7.	ทำรำ					
	- ทำรำไม่ตายตัว	√	√	√	√	√
	- ทำรำพื้นเมืองอีสาน		√	√	√	√

ตารางที่ 78 ตารางจำแนกพัฒนาการรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่ พ.ศ. 2444 – 2562 (ต่อ)

ที่	รูปแบบการแสดง	ยุคของพัฒนาการการแสดง				
		ยุคที่ 1	ยุคที่ 2	ยุคที่ 3	ยุคที่ 4	ยุคที่ 5
7.	ทำรำ (ต่อ)					
	- ทำรำนาฏศิลป์ไทย		√	√	√	√
	- ทำนาฏศิลป์ร่วมสมัย					√
	- ทำทางเลียนแบบพฤติกรรมธรรมชาติของมนุษย์และสัตว์					√
8.	รูปแบบแถว					
	- รูปแบบไม่ตายตัวมีลักษณะเป็นกลุ่ม	√	√	√	√	√
	- จัดเป็นแถวตอนลึก		√	√	√	√
	- ไม่มีการแปรแถว		√	√	√	√
	- มีการแปรแถว			√	√	√
9.	การใช้เทคนิคแสง เสียง					√

จากการจำแนกพัฒนาการรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่ พ.ศ. 2444 – 2562 ในข้างต้น พบว่า หน่วยงานที่เข้าร่วมแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา เป็นชาวบ้านจากชุมชนวัดได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงตั้งแต่ยุคที่ 1-5 สถาบันการศึกษาได้เริ่มเข้าร่วมแสดงตั้งแต่ยุคที่ 2 เป็นต้นมา และอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานีได้เข้าร่วมในการแสดงตั้งแต่ยุคที่ 3 จนถึงปัจจุบัน ในยุคที่ 5 ได้มีหน่วยงานชมรม หน่วยงานราชการ ได้แก่ เหล่ากาชาดจังหวัด ธนาคารออมสิน รูปแบบการแสดงเป็นการแสดงพื้นบ้านในลักษณะไม่ตายตัวตั้งแต่ยุคที่ 1-5 รูปแบบการแสดงพื้นเมืองอีสานเริ่มปรากฏในยุคที่ 2 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน และรูปแบบการแสดง

ร่วมสมัยมีปรากฏในยุคที่ 5 รูปแบบขบวนที่พบนั้น มีการถือเครื่องไทยทาน ขบวนเฉลิมพระเกียรติ ขบวนเครื่องสักการะ วงดนตรีประกอบการแสดง ขบวนรำมาตั้งแต่ยุคที่ 1-5 และมีการนำป้ายหน่วยงาน ป้ายชุดการแสดง ป้ายคำขวัญ และนำเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันและอุปกรณ์ดำรงชีวิตมาถือร่วมในขบวนตั้งแต่ยุคที่ 2 จนถึงปัจจุบัน ดนตรีและเพลงประกอบการแสดงมีการนำวงกลองยาว พิณ แคน กลองตุ้ม มาบรรเลงในทำนองพื้นเมืองอีสานตั้งแต่ยุคที่ 1-5 มีการเปิดเพลงโดยเครื่องเล่นเพลงและเครื่องขยายเสียงตั้งแต่ในยุคที่ 2-5 ต่อมาในยุคที่ 3 ได้มีการนำวงโปงลางบรรเลงรถ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาถึงปัจจุบัน และปัจจุบันในยุคที่ 5 ได้มีการนำวงโปงลางผสมวงดุริยางค์สากล การนำเพลงลูกทุ่งอีสาน และเพลงสตริงผสมการขับร้องไทย เข้ามาใช้ในการแสดง การแต่งกายมีการแต่งกายแบบพื้นบ้านอีสานสืบเนื่องตั้งแต่ยุคที่ 1-5 โดยมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย มีการแต่งกายพื้นเมืองอีสานเริ่มมาตั้งแต่ยุคที่ 2 เป็นต้นมาถึงปัจจุบัน ในปัจจุบันยุคที่ 5 มีการแต่งกายนาฏศิลป์ร่วมสมัยและการแต่งกายตามบทบาทตัวละคร มีการนำอุปกรณ์ประกอบการแสดงจากเครื่องใช้สอยในชีวิตประจำวัน เครื่องมือทำมาหากิน ได้แก่ สวิง กระติบข้าว กะลามะพร้าว กระดัง มาใช้ประกอบการแสดงตั้งแต่ในยุคที่ 2-5 และการนำเครื่องสักการะบูชา ได้แก่ ดอกบัว พานพุ่มดอกไม้ พานบายศรี ตุ๊กตาร่มมาใช้ในการแสดง ตั้งแต่ในยุคที่ 3-5 ในปัจจุบันยุคที่ 5 มีการนำจักรยานล้อเดียวมาประกอบการแสดง ทำรำมีการใช้ท่าออกท่าทางไม่ตายตัวตั้งแต่ในยุคที่ 1-5 มีการใช้ท่ารำพื้นเมืองอีสาน ท่ารำนานาฏศิลป์ไทย มาตั้งแต่ในยุคที่ 2-5 และในปัจจุบันยุคที่ 5 มีการใช้ท่ารำนานาฏศิลป์ร่วมสมัย การใช้ท่าทางเลียนแบบพฤติกรรมธรรมชาติของมนุษย์และสัตว์เข้ามาในการแสดง มีรูปแบบแถวที่ไม่ตายตัวมีลักษณะเป็นกลุ่ม ๆ เคลื่อนขบวนกันไปตั้งแต่ยุคที่ 1-5 และมีการจัดรูปแบบแถวเป็นแถวตอนลึก 2-4 แถว ตั้งแต่ในยุคที่ 2-5 โดยในการแสดงมีการแปรแถวตั้งแต่ในยุคที่ 3 เป็นต้นมาถึงยุคปัจจุบัน และมีการใช้เทคนิคแสง เสียง เทคนิคพิเศษประกอบการแสดงยามค่ำคืนในยุคที่ 5

2. การดำเนินงานการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ประจำปี 2562

ตารางที่ 79 ตารางแสดงการดำเนินงานการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ภาคกลางวัน และ
ภาคกลางคืน ประจำปี 2562

ที่	หน้าที่	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1.	แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2562 จำนวน 33 ฝ่าย	จังหวัดอุบลราชธานี
2.	คณะกรรมการฝ่ายประสานคุ้มวัด จัดขบวนแห่เทียน พรรษา มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้ 2.1 ประสานงานกับวัด และอำเภอเพื่อจัดหา ต้นเทียน 2.2 ประสานงานกับสถาบันการศึกษา ชุมชนวัด อำเภอ เพื่อจัดเตรียมขบวนรำ 2.3 ประชุมชี้แจงขบวนรำเพื่อแจ้งหัวข้อหลักของการ แสดง ข้อกำหนดในการแสดง รูปแบบขบวน และจุด แสดงทั้งหมด 5 จุด 2.4 จัดสรรงบประมาณสนับสนุนต้นเทียนและขบวน รำ 2.5 การจัดการปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษา เพื่อ อำนวยความสะดวก ควบคุมต้นเทียน และขบวนรำ ให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางและเวลาที่กำหนด	เทศบาลนครอุบลราชธานี โดย นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริม การศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม เทศบาลนคร อุบลราชธานี

ตารางที่ 80 ตารางแสดงการดำเนินงานการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ภาคกลางวัน และภาคกลางคืน ประจำปี 2562 (ต่อ)

ที่	หน้าที่	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
3.	<p>คณะกรรมการฝ่ายจัดแสดงแสง เสียง ประกอบขบวนแห่เทียนภาคกลางคืน มีหน้าที่รับผิดชอบ ดังนี้</p> <p>3.1 จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ประสานงานเพื่อจัดหาต้นเทียนร่วมขบวนหาภาคกลางคืน</p> <p>3.2 ประสานงานกับสถาบันการศึกษา เหล่ากาชาดจังหวัด ธนาคารออมสิน เพื่อจัดเตรียมขบวนรำ</p> <p>3.3 ประชุมชี้แจงขบวนรำเพื่อแจ้งหัวข้อหลักของการแสดง ข้อกำหนดในการแสดง รูปแบบขบวน และจุดแสดง ทั้งหมด 2 จุด</p> <p>3.4 การจัดการปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษา เพื่ออำนวยความสะดวก ควบคุมต้นเทียน และขบวนรำให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางและเวลาที่กำหนด</p>	<p>เทศบาลนครอุบลราชธานี</p> <p>โดย นายเจ้านางนวลทองทองรินทร์ สุพรรณ</p>

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

จากกระบวนการดำเนินงานการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน และภาคกลางคืน ประจำปี 2562 พบว่า ทางจังหวัดอุบลราชธานีได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงานทุกภาคส่วนในจังหวัด เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการในการรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ จำนวน 33 ฝ่าย ทั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอการดำเนินงานของฝ่ายประสานคุ้มวัด จัดขบวนแห่เทียนพรรษา (ภาคกลางวัน) และฝ่ายจัดแสดงแสงประกอบขบวนแห่เทียนภาคกลางคืน เพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการดำเนินงานการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน และภาคกลางคืน โดยประสานงานกับวัด อำเภอ สถาบันการศึกษา เพื่อจัดหาต้นเทียนและขบวนรำเข้ามาร่วมในขบวนแห่ มีการจัดการประชุมชี้แจงกับขบวนรำเพื่อแจ้งหัวข้อหลักของการแสดง ข้อกำหนดในการแสดง รูปแบบขบวน และจุดแสดง โดยการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันมีจุดแสดง 5 จุด ได้แก่ หน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม หน้าศาลากลางจังหวัด

หลังเก่า หน้าโรงแรมบัว หน้าธนาคารไทยพาณิชย์ และจุดสุดท้ายคือ หน้าปั้มน้ำมันเอสโซ่ ระยะทางประมาณ 1.2 กิโลเมตร การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางคืนมีจุดแสดงทั้ง 2 จุด ได้แก่ หน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม หน้าศาลากลางจังหวัดหลังเก่า ระยะทางประมาณ 500 เมตร สำหรับงบประมาณสนับสนุนการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน เทศบาลนครอุบลราชธานีเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ และการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางคืน ทางจังหวัดอุบลราชธานีเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ และเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในการเคลื่อนขบวนจึงได้มีการกำหนดเวลาและจุดรอกการแสดงในการปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษา ควบคุมต้นเทียน และขบวนรำให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางและเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ ยังมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกเป็นศิลปินแห่งชาติ ศิลปินที่มีชื่อเสียง ร่วมแสดงเพื่อสืบสานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี รวมทั้งยังได้รับความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างจังหวัด และประเทศ

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษา การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารประเภทสิ่งพิมพ์ เอกสารประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาความเป็นมาและรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี โดยมุ่งศึกษาความเป็นมาของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2444-2562 และรูปแบบการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา พ.ศ. 2562 เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบการแสดงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

- 5.1 สรุปผลการวิจัย
- 5.2 อภิปรายผลการศึกษา
- 5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.1 สรุปผลการวิจัย

การถวายเทียนในช่วงเข้าพรรษาเป็นวิถีปฏิบัติของชาวพุทธ ในสมัยพุทธกาลพระสงฆ์จาริกไปยังที่ต่าง ๆ เพื่อเผยแผ่พระธรรมคำสอน ในช่วงฤดูฝนได้ไปเหยียบต้นกล้าที่ชาวบ้านเพาะปลูกไว้เกิดความเสียหาย พระพุทธเจ้าจึงทรงบัญญัติพระวินัยขึ้นโดยให้พระสงฆ์อยู่จำพรรษา 3 เดือน และบัญญัติให้ช่วงเข้าพรรษาดตรงกับวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 ชาวบ้านได้มีการนำเทียนไปถวายแด่พระสงฆ์เพื่อเป็นพุทธบูชา และใช้ในการปฏิบัติกิจวัตร เนื่องจากเทียนเป็นปัจจัยสำคัญที่พระสงฆ์จะจุดบูชาพระรัตนตรัยตลอดพรรษา นอกจากนี้ยังมีการถวายผ้าอาบน้ำฝนเพื่อให้พระสงฆ์ได้พลัดเปลี่ยน และถวายสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นแด่พระสงฆ์ โดยเริ่มจากแต่ละบ้านแต่ละครอบครัวนำเทียนไปถวายพระสงฆ์เพื่อความเป็นสิริมงคลต่อชีวิตและครอบครัว ต่อมาได้เกิดการรวมกลุ่มนำเทียนมารวมกันแห่เทียนไปถวายพระสงฆ์ยังวัด ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจ แรงศรัทธาของคนในท้องถิ่น และได้มีการปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณี

ด้วยที่ตั้งของจังหวัดอุบลราชธานีเป็นพื้นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำพื้นที่บริเวณโดยรอบอุดมไปด้วยป่าไม้ พืชพรรณ สัตว์ป่า และมีผึ้งอาศัยอยู่จำนวนมาก ในระยะแรกการตั้งเมืองมีการส่งส่วยผึ้งเป็นเครื่องบรรณาการให้กับทางกรุงเทพมหานคร ส่งผลให้ชาวอุบลราชธานีมีแหล่งวัตถุดิบในการทำเทียน ชาวบ้านจึงนิยมนำขี้ผึ้งพื้นเป็นเทียนไส้ไส้มาใช้จุดให้แสงสว่าง และนำไปถวายพระสงฆ์ยังวัดเพื่อใช้ในการประกอบปฏิบัติกิจวัตร ซึ่งได้มีการปฏิบัติสืบต่อกันมาตามความเชื่อและความศรัทธาในพุทธศาสนาของชาวอีสาน ในบุญเดือน 8 หรือบุญเข้าพรรษา และยังถือเป็นโอกาสสำคัญที่จะได้บำเพ็ญบุญกุศล ถวายผ้าอาบน้ำฝน ถวายเครื่องใช้จำเป็นแด่พระสงฆ์ รักษาศีล ฟังพระธรรมเทศนา

และการปวารณาตนในช่วงเข้าพรรษา จากการที่แต่ละบ้านนำเทียนไปถวายพระได้เกิดการรวมตัวนำเทียนมารวมกันแห่ไปถวายพระสงฆ์ยังวัด เมื่อมีการรวมตัวกันจึงเกิดการร้องรำทำเพลงตามกันอย่างสนุกสนานตามวิสัยของชาวอีสาน มีการนำเครื่องดนตรีมาบรรเลง มีการออกท่าทางรำรำ ระหว่างการเดินทางนำเทียนไปถวาย จึงได้เกิดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาขึ้น

การแห่เทียนพรรษาไปถวายยังวัดนั้นเป็นเพียงการจัดภายในชุมชนเท่านั้น ต่อมาการแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีได้ถูกจัดขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อครั้งพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ ข้าหลวงต่างพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จมาเป็นข้าหลวงใหญ่ปกครองมณฑลลาวท้าว ดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองอุบลราชธานี ใน พ.ศ. 2444 ได้มีการจัดการแห่บั้งไฟบริเวณกลางตัวเมือง และมีเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายจนถึงแก่ชีวิต จึงทรงให้มีการยกเลิกการจัดประเพณีแห่บั้งไฟบริเวณกลางเมือง และสนับสนุนประเพณีการถวายเทียนในช่วงเข้าพรรษาขึ้นมาแทน ทรงให้ตัวแทนจากทางวัดแต่ละวัดทำการเรียขี้ผึ้งจากชาวบ้านในชุมชนตามกำลังศรัทธา โดยให้ชาวบ้านร่วมกันทำเทียนและประดับตกแต่งต้นเทียนบริเวณวัด นำต้นเทียนแต่ละชุมชนวัดมารวมกัน ณ วัดสังข์ บริเวณที่ประทับของพระองค์ ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 ก่อนวันเข้าพรรษา มีการจัดงานสมโภชฉลองกันอย่างสนุกสนานในช่วงกลางคืน ในเช้าวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 วันเข้าพรรษาได้มีการจัดต้นเทียนพรรษาและขบวนแห่รอบตัวเมืองจังหวัดอุบลราชธานีก่อนจะแห่ไปถวายยังวัดในชุมชนของตน จึงนับได้ว่า พ.ศ. 2444 ถือเป็นปีแรกที่มีการจัดประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ส่งผลให้ประเพณีแห่เทียนพรรษาเป็นงานบุญประจำท้องถิ่นอย่างเป็นทางการ มีรูปแบบการจัดงานที่เป็นแบบแผนมากขึ้น อีกทั้งเป็นงานประจำท้องถิ่นที่สร้างความสามัคคีร่วมมือร่วมใจ เกิดการรวมตัวเป็นกลุ่มก้อน สร้างความเข้มแข็งในชุมชนจากแรงศรัทธาในการถวายเทียน โดยมีการพัฒนารูปแบบการทำต้นเทียนมาโดยตลอดตั้งแต่การนำเทียนแต่ละเล่มมามัดรวมกันติดกับกระบอกไม้ไผ่หรือลากล้วย มัดรวมเข้าด้วยกันเป็นต้นเทียนต้นใหญ่ด้วยเชือกปอหรือป่าน ประดับตกแต่งด้วยกระดาษเงินกระดาษทองฉลุเป็นลวดลายติดตามต้นเทียนต้นเทียนประเภทนี้เรียกว่า “ต้นเทียนประเภทมัดรวมติดลาย” ต่อมาได้มีการนำขี้ผึ้งมาหล่อลงแม่พิมพ์ทำด้วยล้าไม้ไผ่ทะลุปล้อง มีเส้นฝ้ายเป็นไส้เทียนอยู่ตรงกลางภายในล้าไม้ไผ่ ทิ้งไว้ให้แห้งแล้วแกะแม่พิมพ์ออก จึงเกิดเป็นต้นเทียนผิวเรียบขนาดใหญ่ ต่อมาได้มีการริเริ่มสร้างสรรค์นำขี้ผึ้งกดลงในแม่พิมพ์เป็นลายไทยต่าง ๆ นำมาติดที่ล้าต้นเทียนที่หล่อเป็นผิวเรียบ เรียกต้นเทียนประเภทนี้ว่า “ต้นเทียนประเภทติดพิมพ์” ต่อมาได้มีการนำความรู้ความสามารถทางด้านการแกะสลักไม้มาแกะสลักลงบนล้าต้นเทียนเป็นลวดลายไทยและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เรียกว่า “ต้นเทียนประเภทแกะสลัก” และได้พัฒนาให้มีขนาดใหญ่ขึ้น มีการปั้นรูปหุ่นต่าง ๆ ประกอบต้นเทียนเป็นเรื่องราวในพระพุทธศาสนา โดยจัดให้มีการประกวดต้นเทียนแต่ละประเภทมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้การจัดทำต้นเทียนมีการพัฒนาให้มีขนาดใหญ่ขึ้น มีการนำเสนอเรื่องราวในพุทธศาสนาที่ปรากฏ

อยู่บนต้นเทียนมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีได้รับการสนับสนุนจากประชาชนชาวอุบลราชธานี หน่วยงานทุกภาคส่วนที่ให้การสนับสนุน และต้องการส่งเสริมให้เป็นการที่ยิ่งใหญ่ระดับชาติ ทางจังหวัดอุบลราชธานีจึงได้เชิญองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (อศท.) เข้ามาสังเกตการณ์ในงานแห่เทียนพรรษา และได้รับการพิจารณาเห็นว่าควรส่งเสริมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีให้เป็นการที่ยิ่งใหญ่ระดับชาติ จึงมีการพัฒนาการประกวดต้นเทียน มีการประกวดการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา กำหนดจุดชมการแสดง กำหนดระยะเส้นทางในเคลื่อนขบวนแห่อย่างชัดเจน รัดกุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น ประชาสัมพันธ์งานประเพณีทั้งในประเทศและต่างประเทศ หน่วยงานราชการต่าง ๆ ห้างร้าน สมาคม สโมสร สถาบันการศึกษา ชุมชนวัดต่าง ๆ ชุมชนวัดจากต่างอำเภอ เข้าร่วมในขบวนแห่เทียนพรรษา เป็นงานระดับจังหวัดและระดับชาติ นอกจากนี้ได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานเทียนพรรษาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเทศกาลเข้าพรรษาเป็นกรณีพิเศษ เพื่ออัญเชิญเป็นเทียนชัยมิ่งมงคลนำขบวนแห่เทียนพรรษาอุบลราชธานี และนำไปจุดบูชาพระรัตนตรัยในพระอารามหลวงต่อไป ส่งผลให้วัตถุประสงค์ รูปแบบของการจัดงานเปลี่ยนแปลงไป ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้ว่า ผู้บริหารของจังหวัด และคณะกรรมการจัดงาน มีการเพิ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่นำเสนอเกี่ยวกับการเรียนรู้เทียนพรรษาและเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว กำหนดชื่องานหรือรูปแบบของงานสอดคล้องกับวาระสำคัญของประเทศหรือจังหวัด

ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นงานประเพณีประจำจังหวัดอุบลราชธานีที่ถูกจัดขึ้นมาอย่างยาวนานตั้งแต่ พ.ศ. 2444-2562 เป็นระยะเวลาถึง 118 ปี โดยจัดขึ้นในช่วงเข้าพรรษา ซึ่งตรงกับเดือนกรกฎาคมของทุกปี ภายในงานมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา การทำเทียนพรรษา การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น และขบวนแห่เทียนพรรษา ซึ่งขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี มีส่วนประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ต้นเทียนพรรษา และการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา โดยในปี พ.ศ. 2562 การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน และการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษานี้เป็นการแสดงเป็นชุด ๆ ที่เคลื่อนขบวนตามเส้นทางบนถนน การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน จัดแสดงในวันเข้าพรรษา ตรงกับวันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 เริ่มปล่อยขบวนตั้งแต่เวลา 08.00 น. ใช้เวลาในการแห่ทั้งหมด ประมาณ 7-8 ชั่วโมง เริ่มด้วยอัญเชิญขบวนเทียนหลวงพระราชทาน และผ้าอาบน้ำฝนพระราชทาน เพื่อเป็นหลักชัยในขบวนแห่เทียนพรรษา และขบวนรำจากมหาวิทยาลัยราชภัฏ-อุบลราชธานี ต่อด้วยขบวนเทียนโบราณ และขบวนรำจากมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ตามมาด้วยต้นเทียนและขบวนการแสดงจากหน่วยงานต่าง ๆ มีการแสดงทั้งหมด 29 ขบวน สลับกับต้นเทียน 56 ต้น เรือพนมพระ 1 ลำ และขบวนแห่ในลักษณะพาเหรด 3 ขบวน รวมไปถึงขบวนรถศิลปินท้องถิ่นชาวอุบลราชธานีที่ได้รับการคัดเลือกเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปการแสดงหมอลำ ผู้แสดง

แต่ละขบวนประมาณ 20-100 คน มีรูปแบบการแสดง ได้แก่การแสดงพื้นบ้านในลักษณะไม่ตายตัว การแสดงพื้นเมืองอีสาน และการแสดงร่วมสมัย ผู้วิจัยสามารถจำแนกเนื้อหาการแสดงออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การเทิดพระเกียรติ การแสดงสะท้อนประเพณี และสะท้อนถึงความสนุกสนาน สามัคคี มุ่งองค์ประกอบของขบวน ได้แก่ ป้ายหน่วยงาน ป้ายชุดการแสดง ป้ายคำขวัญต่าง ๆ ขบวนเครื่องไทยทาน ขบวนเฉลิมพระเกียรติ ขบวนเครื่องสักการะ ขบวนวิถีชีวิตของชาวอีสาน วงดนตรี เครื่องเสียง และขบวนรำ ดนตรีและเพลงประกอบการแสดง มีทั้งการเปิดด้วยเครื่องเล่นเพลง และการบรรเลงดนตรีสด ได้แก่ วงกลองยาว วงโปงลาง วงโปงลางผสมวงดุริยางค์สากล ในทำนองเพลงพื้นเมืองอีสาน เพลงลูกทุ่งอีสาน และเพลงสตริงผสมการขับร้องไทย ผู้แสดงมีการแต่งกายแบบพื้นบ้านอีสาน แบบพื้นเมืองอีสาน และแบบนาฏศิลป์ร่วมสมัย อุปกรณ์ประกอบการแสดง ได้แก่ เครื่องใช้ในการดำรงชีวิต เช่น การตีบข้าว กระจดง เคียวเกี่ยวข้าว เป็นต้น เครื่องสักการะ ได้แก่ ดอกบัว พานบายศรี เป็นต้น และจักรยานล้อเดียว มีการใช้ทำรำแบบไม่ตายตัว ทำรำพื้นเมืองอีสาน ทำรำนานาฏศิลป์ไทย และทำนาฏศิลป์ร่วมสมัย มีรูปแบบแถวทั้งรูปแบบไม่ตายตัวมีลักษณะเป็นกลุ่ม และจัดเป็นแถวตอนลึก 3-4 แถว การแสดงแต่ละขบวนใช้เวลาแสดงประมาณ 8-10 นาที ต่อ 1 จุดแสดง (ประมาณ 120 เมตร) ขบวนจะเคลื่อนไปตามถนนอุปราชโดยตั้งขบวนตั้งแต่บริเวณถนนเขื่อนธานี และบริเวณหน้าห้องสมุดประชาชนเคลื่อนขบวนตั้งแต่หน้าวัดศรีอุบลรัตนารามจนถึงปั้มน้ำมันเอสโซ่ เป็นระยะทางประมาณ 1.2 กิโลเมตร มีจุดชมการแสดงและจุดอำนวยความสะดวกทั้งหมด 5 จุด ได้แก่ หน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม หน้าศาลากลางจังหวัดหลังเก่า หน้าโรงแรมบัว หน้าธนาคารไทยพาณิชย์ และจุดสุดท้ายคือ หน้าปั้มน้ำมันเอสโซ่

และในส่วนของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนนั้น พบว่าได้นำรูปแบบการแสดงมาจากขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน และรูปแบบการแสดงแสงเสียง โดยนำลักษณะการแห่ของต้นเทียนและการแสดงในขบวนแห่มาผสมผสานเข้ากับรูปแบบการแสดงเป็นเรื่องราว มีการใช้เทคนิคแสงเสียงและเทคนิคพิเศษต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรรถรสในการชมการแสดงแสงเสียง รวมไปถึงมีการใช้สถานที่แสดง และสถานที่ชมการแสดง ร่วมกับขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสงเสียงภาคกลางคืนจัดแสดงทั้งหมด 2 วัน คือ คืนวันอาสาฬหบูชา ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 และคืนวันเข้าพรรษา แรม 1 ค่ำ เดือน 8 เริ่มตั้งแต่เวลา 19.00 น. ใช้เวลาแสดงประมาณ 1.30-2 ชั่วโมง การแสดงมีทั้งหมด 13 ขบวน สลับกับขบวนต้นเทียน และปิดท้ายด้วยการแสดงส่งท้าย (Finale) 1 ชุด โดยเป็นการรวมนักแสดงจากทุกขบวนมาแสดงชุดสุดท้ายร่วมกัน ผู้แสดงประมาณ 40-100 คน ต่อการแสดง 1 ขบวน โดยรูปแบบการแสดงเป็นการแสดงพื้นเมืองอีสานประกอบการแสดงเรื่องราว หัวข้อหลักคือ “ฮีตฮอย” หมายถึง วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ความศรัทธา การประพฤติปฏิบัติของชาวอีสานในอดีต ได้รับการสนับสนุนการแสดงจากสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ และชมรมในจังหวัด โดยผู้วิจัยสามารถจำแนกเนื้อหา

การแสดงออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ การแสดงที่สะท้อนถึงประเพณี พิธีกรรม ความเชื่อ พุทธศาสนา การเทิดพระเกียรติ วัฒนธรรมการแต่งกาย การละเล่น โดยสะท้อนการแสดงเรื่องราวผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ของการแสดง ซึ่งการจัดลำดับการแสดงขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของเนื้อหา และรูปแบบการแสดง การจัดรูปแบบขบวน ได้แก่ ป้ายสถาบันการศึกษา ป้ายชุดการแสดง ขบวนอุปกรณ์ที่สะท้อนถึงเรื่องราวของการแสดง และขบวนรำ เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงเป็นเพลงพื้นเมืองอีสาน ที่มีเนื้อหาของเพลงสัมพันธ์กับเรื่องราวของการแสดง การแต่งกายจะแต่งกายทั้งในรูปแบบพื้นเมืองอีสาน และการแต่งกายตามบทบาทเฉพาะของตัวละคร อุปกรณ์ประกอบการแสดง และอุปกรณ์ในขบวน จะเป็นอุปกรณ์ของใช้ของชาวอีสาน เพื่อเป็นการสะท้อนเอกลักษณ์ วิถีชีวิตของชาวอีสาน ทำรำที่ใช้มีทั้งทำรำพื้นเมืองอีสาน ทำรำนานาฏศิลป์ไทย และท่าทางเลียนแบบพฤติกรรมธรรมชาติของมนุษย์และสัตว์ มีการจัดรูปแบบแถวเป็นแถวตอนลึก 2-4 แถว มีทั้งการแสดงที่ไม่มีการแปรแถว และมีการแปรแถว ประกอบกับการใช้เทคนิคแสง เสียง และเทคนิคพิเศษ ในการแสดงยามค่ำคืน ใช้เวลาแสดงประมาณ 7-10 นาที ต่อ 1 จุดแสดง (ประมาณ 120 เมตร) ขบวนจะเคลื่อนบริเวณถนนอุปราชาตัวเมืองอุบลราชธานี จุดแสดงมี 2 จุด ได้แก่ หน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม และหน้าศาลากลางจังหวัด

โดยก่อนเริ่มงานขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันและภาคกลางคืนจะมีการบรรเลงดนตรีพื้นเมืองอีสาน (วงโปงลาง) ประกอบการขับร้อง บริเวณเวทีหน้าวัดศรีอุบลรัตนาราม

การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องตามบริบททางสังคมและกระแสทางศิลปวัฒนธรรมในแต่ละยุคสมัย ทั้งนี้เนื่องจากได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทุกภาคส่วนของจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งทางจังหวัดอุบลราชธานี ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานและมอบหมายหน้าที่ให้แต่ละฝ่ายร่วมกัน เพื่อรังสรรค์งานประเพณีประจำท้องถิ่นนี้ให้คงอยู่และพัฒนาต่อไป หน่วยงานเทศบาลนครอุบลราชธานี เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวันและภาคกลางคืน การจัดสถานที่แสดง และจุดชมการแสดง หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนร่วมกันสนับสนุนด้านงบประมาณ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมนำเทียนพรรษาและการแสดงมาร่วมในขบวนแห่ หน่วยงานจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมประชาสัมพันธ์ในงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีเป็นที่รู้จักไปทั่วประเทศและทั่วโลก ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการสืบสาน รักษา ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นอันทรงคุณค่านี้ให้คงอยู่คู่กับจังหวัดอุบลราชธานีและเป็นงานประเพณีที่สำคัญของประเทศสืบไป

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี มีการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ เป็นกิจกรรมที่ส่งผลให้งานประเพณีเกิดความสมบูรณ์ อลังการ และสร้างความสนุกสนานแก่ผู้ชม ผู้วิจัยได้นำหลักแนวคิดทฤษฎีนาฏยอลังการมาใช้ในการวิเคราะห์ ดังนั้นนาฏยอลังการ หมายถึง “การประดับตกแต่งให้นาฏศิลป์มีความงดงามด้วยฉาก เครื่องแต่งกาย

แสง สี และเทคนิคพิเศษ เพื่อให้การแสดงมีความอลังการหรือตระการตา อีกทั้งช่วยสื่อความหมาย และอารมณ์ของการแสดงเพิ่มขึ้น เพราะฉาก เครื่องแต่งกาย แสง สี และเทคนิคพิเศษบ่งบอกสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้คนดูเข้าใจและมีอารมณ์ร่วมกับสมมติภาวะของการแสดงได้ดีขึ้น แม้ว่าฉาก เครื่องแต่งกาย แสง สี และเทคนิคพิเศษจะทำหน้าที่ต่างกันอย่างชัดเจน แต่สิ่งเหล่านี้จะปรากฏขึ้นพร้อมกันเสมอ ทำให้ต้องมีการกำกับให้ผลงานกลมกลืนกัน และสนับสนุนกันเพื่อเอกภาพในการนำเสนอต่อคนดู”⁹⁰

1) ฉากในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี หมายถึง สถานที่แสดง ซึ่งหมายรวมถึงอุปกรณ์ประกอบฉากแสดงสถานที่ โดยสถานที่ของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษานี้ ขบวนจะเคลื่อนไปตามท้องถนนเส้นตรงเป็นทางตรงปูด้วยพื้นยางสีขาวเพื่อบ่งบอกถึงเขตหรือเวทีของผู้แสดง บริเวณ 2 ฝั่งด้านข้างของถนนที่ใช้ในการแห่จะกั้นด้วยรั้วเหล็กและประดับตกแต่งด้วยผ้าเป็นลายพื้นเมืองอีสาน เป็นการสร้างบรรยากาศให้เหมาะสมกับการแสดง และเพื่อบ่งบอกถึงศิลปวัฒนธรรมอีสาน

2) การแต่งกายในการแสดงขบวนแห่เทียนพรรษานี้ ถือเป็นองค์ประกอบที่สร้างความสวยงามและอลังการให้กับชุดการแสดง ทั้งเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม เครื่องประดับ การแต่งหน้าทำผม ซึ่งมีหน้าที่ในการบ่งบอกถึงสถานภาพของตัวละคร จะเห็นได้ชัดในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา ประกอบแสงเสียงภาคกลางคืน เนื่องจากการร่ายรำประกอบการแสดงเรื่องราว ดังนั้นจึงได้มีการแต่งกายให้สัมพันธ์กับบทบาทของตัวละคร เช่น การแต่งการชุดอรรณารีย์ ผู้แสดงแต่งกายในชุดโบราณคดี โดยได้ดัดแปลงเครื่องแต่งกายมาจากภาพจำหลัก การแสดงที่รับบทบาทเป็นชาวบ้าน ก็จะมีการแต่งกายด้วยเสื้อ กางเกงม่อฮ่อม เป็นต้น การแต่งกายที่แสดงวัฒนธรรม ซึ่งจะพบเห็นอย่างเด่นชัดในการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษานี้ โดยส่วนใหญ่จะแต่งกายด้วยผ้าอีสาน ชุดพื้นเมืองอีสาน ที่มีการดัดแปลงตามยุคสมัย แต่เมื่อได้ชมก็พบทันทีว่าเป็นการแสดงทางภูมิภาคอีสาน

3) แสง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาประกอบแสง เสียง ภาคกลางคืน เนื่องจากการแสดงในช่วงกลางคืน จึงจำเป็นต้องใช้แสงเพื่อให้ความสว่าง และเสริมให้เครื่องแต่งกายมีความสวยงามยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการสร้างอารมณ์ให้กับการแสดง เช่น การแสดงชุดสีดาปราบนักษัตรสังข์ ฉากที่มีการต่อสู้กันระหว่างนางสีดากับนกกะมีการใช้แสงสีแดง ให้แสดงถึงความรุนแรง การลุกไล่ การแสดงชุด คุรุธรรมไล่ปอบขณะตอนทำพิธีไล่ปอบจะมีการใช้แสงสีน้ำเงิน สีม่วงให้อารมณ์ถึงความศักดิ์สิทธิ์ ความขลัง อำนาจชั่วร้าย เป็นต้น

⁹⁰ สุรพล วิรุฬห์รักษ์, หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 193.

4) เทคนิคพิเศษ เป็นการเสริมในการแสดงดูสมจริงมากขึ้น มีการใช้เสียงบรรยายการแสดงให้มีเสียงดัง ให้ความรู้สึกยิ่งใหญ่ มีการใช้เสียงฟ้าผ่า เสียงนกร้องขณะโตนึง นอกจากนี้มีการใช้เทคนิคควีนเข้ามาช่วยในการเปิดตัวการแสดงแต่ละชุด

องค์ประกอบทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการแสดงส่งเสริมให้การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีมีความยิ่งใหญ่ อลังการหรือตระการตาสร้างความน่าสนใจให้กับผู้ที่ได้รับชม อีกทั้งเป็นหนึ่งส่วนสำคัญที่ผลักดันให้ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีจัดขึ้นมายาวนานถึง 118 ปี ในอดีตประเพณีแห่เทียนพรรษาจัดขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเทียนไปถวายพระ แต่ในปัจจุบันได้มีนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเข้ามาสนับสนุนจึงส่งผลให้วัตถุประสงค์ของงานเปลี่ยนไป ทั้งนี้เนื่องจากในสมัยก่อนนั้นไม่มีไฟฟ้าใช้จึงได้มีการจุดเทียนเพื่อให้แสงสว่าง แต่ในยุคต่อมาได้มีการนำไฟฟ้ามาใช้แล้วเทียนพรรษาที่นำมาแห่ในประเพณีแห่เทียนพรรษาจึงไม่สามารถจุดได้จริง ถึงแม้ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีจะพัฒนาตามยุคสมัยไป แต่ศรัทธาในการถวายเทียน ความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจของชาวอุบลราชธานียังคงอยู่เช่นเดิมอย่างที่มีการปฏิบัติสืบทอดกันมา อีกทั้งยังเป็นงานประเพณีท้องถิ่นที่ชาวอุบลราชธานีภาคภูมิใจเป็นอย่างมาก ดังที่เคยเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2510 งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีถูกงดจัดงาน เนื่องจากมีการคัดค้านโดยกลุ่มของพระสงฆ์และพุทธศาสนิกชนในจังหวัดอุบลราชธานีรวมตัวกัน ตั้งเป็น “พุทธสมาคมจังหวัดอุบลราชธานี” เห็นว่าการประกวดเทียนพรรษาส่งผลให้เกิดการเหลื่อมล้ำต่ำสูงของแต่ละวัดที่ส่งเข้าประกวด และใช้งบประมาณจำนวนมาก จึงมีการรณรงค์ให้ทุกวัดในเขตเทศบาลเมืองอุบลราชธานีงดทำเทียนพรรษาส่งเข้าประกวด แต่ใช้ต้นเทียนพรรษาซึ่งทางพุทธสมาคมจัดทำขึ้นในแบบเดียวกันทั้งหมดแทน ส่งผลให้ไม่มีการประกวดเทียนพรรษา และไม่มีการจัดกิจกรรมใด ๆ ทำให้ชาวจังหวัดอุบลราชธานีส่วนใหญ่เกิดความไม่พอใจ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีจึงได้แก้ไขปัญหาดังกล่าว ในปีต่อมาชาวจังหวัดอุบลราชธานีก็มีการจัดงานแห่เทียนพรรษาเช่นเดิม และได้พัฒนารูปแบบงานประเพณีมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน จึงแสดงให้เห็นว่าชาวจังหวัดอุบลราชธานีเห็นคุณค่าและต้องการสืบสานงานประเพณีแห่เทียนพรรษา โดยมีการพัฒนารูปแบบการจัดงาน มีการพัฒนาการด้านการทำเทียน และการแสดงในขบวนแห่ มีการเพิ่มกิจกรรมภายในงานที่เกี่ยวข้องกับประเพณีการทำเทียน และการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความหลากหลาย เพิ่มมิติในการสร้างสรรค์ผลงานหรือกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาเรียนรู้ขั้นตอนการจัดทำต้นเทียนแต่ละประเภท จากศูนย์การเรียนรู้ที่สาธิตขั้นตอนการทำต้นเทียน สามารถลงมือฝึกปฏิบัติให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยมีกิจกรรมให้ได้ศึกษาดูงานเรียนรู้ก่อนวันแห่เทียนพรรษา ซึ่งจะมีเด็กและเยาวชนพลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าไปศึกษาในแต่ละรุ่นแต่ละปี ทำให้มีความต่อเนื่องเป็นการสะสมวัฒนธรรมให้กับ

เยาวชนรุ่นใหม่ไปเรื่อย ๆ รวมไปถึงการระดมความคิดของหน่วยงานที่รับผิดชอบแต่ละกิจกรรมเพื่อจะสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งการเรียนรู้ในศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่ได้เกิดขึ้นภายในระยะเวลาอันสั้น แต่จะเกิดจากการสั่งสมวัฒนธรรมซึมซับตั้งแต่วัยเยาว์จนถึงวัยผู้ใหญ่ อาศัยเวทีหรือพื้นที่ของงานประเพณีในการแสดงออกซึ่งความสามารถ ค้นหาแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน ถึงแม้การจัดงานจะจัดขึ้นในช่วงฤดูฝนบางปีมีฝนตก แต่ขบวนต้นเทียนและการแสดงในขบวนแห่เทียนก็ยังเคลื่อนขบวนต่อไป ผู้ชมก็ไม่ลดละที่จะเข้ามาชมการแสดง ทำให้ผู้แสดงมีกำลังใจในการแสดงต่อไป นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานจิตอาสาเข้ามาอำนวยความสะดวก ทั้ง ร่ม พัด หมวก ด้วยเพราะแรงศรัทธาที่อยากจะช่วยสนับสนุน และเป็นการลงทุนโฆษณาที่สร้างสรรค์ จึงแสดงให้เห็นว่าชาวอุบลราชธานีทุกกลุ่มทุกหน่วยงาน มีพลังมหาศาลในการสร้างผลงานที่ยิ่งใหญ่ระดับประเทศให้เข้าสู่สายตาของประชาคมโลก ซึ่งในยุคที่โลกไร้พรมแดนนี้จะส่งผลให้ประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีเป็นประเพณีที่ยิ่งใหญ่มากขึ้นชาวโลกได้รับรู้ถึงคุณค่าของศิลปะการทำเทียน และศิลปะแห่งการแสดง ทั้งด้านท่ารำ ดนตรี ทำนองเพลง ภาษาในบทร้อง เครื่องแต่งกาย และเนื้อหาของการแสดงที่สะท้อนถึงภูมิปัญญาอันเป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นของชาวจังหวัดอุบลราชธานีและชาวภูมิภาคอีสาน จึงมีความคึกคักทางวัฒนธรรมอย่างสูงยิ่งและยั่งยืนตลอดไป

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นการแสดงที่น่าเสนอถึงศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ วิถีชีวิต และเอกลักษณ์ของจังหวัด แต่พบว่าหน่วยงานที่เข้าร่วมแสดงส่วนใหญ่นั้นเป็นหน่วยงานในเขตอำเภอเมือง และเป็นการแสดงจากสถาบันการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ หากมีการสนับสนุนให้หน่วยงานจากทุกอำเภอ นำการแสดงที่สะท้อนถึงเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละอำเภอเข้าร่วม รวมไปถึงการแสดงชุมชนวัดซึ่งเป็นรูปแบบการแสดงในยุคแรกเริ่มของประเพณีแห่เทียนพรรษา จะส่งผลให้การแสดงเกิดความหลากหลายและสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานีได้ชัดเจนมากขึ้น ดังนั้น ภาครัฐ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและร่วมมือในการสนับสนุน ส่งเสริมการแสดง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่หลากหลาย และแสดงถึงศิลปวัฒนธรรมภูมิปัญญาที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของชาวจังหวัดอุบลราชธานี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2. งานวิจัยฉบับนี้ได้นำเสนอพัฒนาการการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีโดยจำแนกจากบริบทต่าง ๆ ที่ส่งผลให้รูปแบบของการแสดงปรับเปลี่ยนและพัฒนาไปในแต่ละยุค ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าและต่อยอดองค์ความรู้ของการแสดงแต่ละปีในเชิงลึกมากขึ้น รวมไปถึงสามารถนำไปรวบรวมเข้ากับองค์ความรู้ด้านอื่น ๆ ของงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ไม่ว่าจะเป็น ต้นเทียน ขบวนการแสดง นางงามเทียนพรรษา กิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและประเพณีแห่เทียนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์อันทรงคุณค่าของงานแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

Cable, UBON VR. "งานประเพณีแห่เทียนภาคกลางคืน 2562." 2562.

UBON VR Cable. "งานประเพณีแห่เทียนพรรษา 2562." 2562.

กรมศิลปากร. (2525).

———. 2513.

กฤตยภรณ์ ตันติเศรษฐ์. "กระบวนการกลายเป็นสินค้าของประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

กิติมา บัวแย้ม. (7 กันยายน 2561).

คำล่า มุสิกกา. "แนวความคิดการสร้างสรรคานาฏยประดิษฐ์อีสานในวงโปงลาง." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.

จังหวัดอุบลราชธานี. "เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี 2562." หน้า 12. , 2562.

จังหวัดอุบลราชธานี, มูลนิธิเทียนพรรษา. เลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบล. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550.

จินตนา ทองแจ่ม (ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนารีนุกูล ผู้สร้างสรรค์การแสดง). (10 กรกฎาคม 2562).

เจริญ ตันมหาพราน. เบิ่งประเพณีบ้านข่อย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธารบัวแก้ว, 2541.

เจริญชัย ชนไฟโรจน์. 2546.

เจ้านางवलตอง ทองรินทร์ สุพรรณ (คณะกรรมการจัดการแสดงในขบวนแห่เทียนประกอบแสง เสียง ภาคกลางคืน). (17 มกราคม 2562).

ชัยช่วย, วิศปต์ย์, and คำล่า มุสิกกา. "ผ้าโบราณเมืองอุบลราชธานี." In ผ้าทอเมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัย, edited by พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ อุบลราชธานี, หน้า 90. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2561.

ชาญณรงค์ ชลการ (อดีตนายอำเภอศรีเมืองใหม่ ผู้ที่เคยพบเห็นการแสดง). (7 กันยายน 2561).

ทินกร อัดไพบูลย์ (ผู้ก่อตั้งวงโปงลางอุบลราชธานี (ปัจจุบันวงโปงลางสังข์เงิน)). (6 กรกฎาคม 2563).

นิ่มเนติพันธ์, สุนนมาลย์, and สุนนรติ นิ่มเนติพันธ์. 2547.

บัวรอง พลศักดิ์. 2542.

ประดับ ก้อนแก้ว. 2554.

———. (2531).

ปาริภา ก่อจิรพงศ์. (8 เมษายน 2563).

ปิ่นเกศ วัชรปาณ. เอกสารประกอบการสอน รายวิชานาฏศิลป์พื้นเมือง. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2560.

ผกา มาศ จันคำ (ข้าราชการบำนาญ). (7 เมษายน 2563).

พระอริยานุวัตร. "การสัมมนาทางวิชาการ เรื่องวัฒนธรรมพื้นบ้าน : กรณีอีสาน." Paper presented at the สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2532.

พริยะ ไกรฤกษ์. 2432.

ภัทรพร เจริญรัตน์. "การสร้างสรรคานาฏศิลป์ร่วมสมัยที่สะท้อนด้านมิติจากดอกกุหลาบ." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.

ภาสินี โสมเกษตรินทร์. (7 กันยายน 2561).

มหามกุฏราชวิทยาลัย. 2525.

มูลนิธิเทียนพรรษา จังหวัดอุบลราชธานี. เลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบล. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550.

มูลนิธิเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี. เลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบล. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550.

ยุทธศิลป์ จุฑาวิจิตร. "การฟ้อนอีสาน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานาฏศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

โรงเรียนนารีนุกูล อุบลราชธานี. In เอกสารประชาสัมพันธ์ ฉบับ 2/2538 การแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษา, กรกฎาคม 2538.

วรางคณา วุฒิชัย (อาจารย์ประจำสาขาวิชานาฏศิลป์และการละคร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผู้สร้างสรรค์การแสดง). (23 กรกฎาคม 2562).

ศราวดี เทียมประเสริฐ (คณะกรรมการสภาอุตสาหกรรม จังหวัดอุบลราชธานี). (9 เมษายน 2563).

ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์. "ศิลป์พื้นบ้าน." In 222 ปี อุบลราชธานี, หน้า 263-80. อุบลราชธานี: บริษัท ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป จำกัด, 2557.

ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์ (ผู้ทรงคุณวุฒิด้านศิลปะการแสดงประจำจังหวัดอุบลราชธานี กระทรวงวัฒนธรรม). (17 มกราคม 2562).

ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นเมืองอุบลราชธานี. อุบลศึกษา กรุงเทพมหานคร: บริษัท อีเกิ้ลไรท์

จำกัด, 2555.

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน. ศิลปินพื้นบ้าน ปี 2560 ประดับ ก้อนแก้ว. 2560.

<https://rinac.msu.ac.th/th/ศิลปินพื้นบ้าน-ปี-2560/นายประดับ-ก้อนแก้ว.html>.

สมชาติ เบญจถาวรอนันต์ (เจ้าของเว็บไซต์โกด์อุบลดอทคอมและช่างภาพ). (25 มกราคม 2562).

สมชาย เจียรสกุล. 2534.

สมปราชญ์ อัมมพันธ์. 2536.

สมปราชญ์ อัมมะพันธ์. 2536.

สร้อยพัฒน์ ต้นสุขเกษม. "การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัด

อุบลราชธานี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์

ภาควิชาศิลปศาสตรพัฒนการ คณะศิลปศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

———. "การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัด

อุบลราชธานี". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์

ภาควิชาศิลปศาสตรพัฒนการ คณะศิลปศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522. 2556.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับ

ที่ 4 https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/main.php?filename=develop_issue.

สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. In ขบวนการประกอบเทียนหลวง

พระราชทาน, 2562.

สุจิตตรา วิมลพันธ์ (ผู้ที่เคยร่วมแสดงและพบเห็นการแสดง). (20 มีนาคม 2563).

สุภาพรรณ ณ บางช้าง. 2535.

สุรพล วิรุฬห์รักษ์. หลักการแสดงนาฏศิลป์ปริทรรศน์ กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2547.

สุวิซช คุณผล. 6 รอบ 72 ปีเขียน ข้อคิด ประชาญ์สุวิซช คุณผล. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์ศิริธรรมออฟ

เซ็ท, 2553.

เสฐียรโกเศศ. 2502.

เสรี ทองเลิศ (รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา). (19 มกราคม 2562).

อนุกุล โรจนสุขสมบูรณ์. "2549." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย

ภาควิชานาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.

อภิสราร วิสเพ็ญ (ครูนาฏศิลป์ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี). (9

กรกฎาคม 2562).

อรรวรรณ สกุลพอง (ผู้ที่เคยร่วมแสดงและเคยพบเห็นการแสดง). (25 กันยายน 2561).

อังศุนิตรี วรณลี. (8 เมษายน 2563).

Uncategorized References

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. อาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา ส่งเสริมประชาชนเข้าวัดปฏิบัติ
ธรรม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.

———. วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา ส่งเสริมประชาชนเข้าวัดปฏิบัติธรรม. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2552.

กฤตยภรณ์ ตันติเศรษฐ์. "กระบวนการกลายเป็นสินค้าของประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัด
อุบลราชธานี." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะ
เศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2556.

———. "กระบวนการกลายเป็นสินค้าของประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี." วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2556.

คำล่า มุสิกกา. "แนวความคิดการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์อีสานในวงโปงลาง." ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย,, 2558.

———. "แนวความคิดการสร้างสรรค์นาฏยประดิษฐ์อีสานในวงโปงลาง." วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศา
สตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2558.

จังหวัดอุบลราชธานี. ประมวลภาพถ่ายเหตุการณ์เมืองอุบลราชธานีในรอบ 200 ปี. 2535.

———. "เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี
2562." หน้า 25-26., 2562.

ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. ศิลปะการฟ้อนภาคอีสาน. มหาสารคาม: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนคริ
นทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2532.

ปราณี วงษ์เทศ. พื้นบ้านพื้นเมือง. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2525.

มูลนิธิเทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี. เลิศล้ำเลิศค่า เทียนพรรษาเมืองอุบล อุบลราชธานี.

อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 2550.

ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นเมืองอุบลราชธานี. อุบลศึกษา. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอีเกิ้ลไรท์
จำกัด, 2555.

สร้อยพัฒน์ ต้นสุขเกษม. "การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัด
อุบลราชธานี." วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชานิเทศศา

- สตรีพัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- . "การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- . "การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- . "การสื่อสารและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2550.
- สุรพล วิรุฬห์รักษ์. นาฏยศิลป์รัชกาลที่ 9. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- สุวิซช คุณผล. (14 พฤษภาคม 2547).

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

ภาพที่ 151 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2524
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 152 ภาพขบวนแห่เทียนพระราชทาน พ.ศ. 2529
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 153 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2529
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 154 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2529
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 155 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2530
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 156 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2530
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 157 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2534
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 158 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2537
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 159 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2539
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 160 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2542
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 161 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2541
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 162 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2543
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 163 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2544
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 164 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2545
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 165 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2548
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 166 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2548
ที่มา : ผู้วิจัย

ภาพที่ 167 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2558
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 168 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2558
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 169 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2558
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาพที่ 170 ภาพการแสดงในขบวนแห่เทียนพรรษาภาคกลางวัน พ.ศ. 2558
ที่มา : ได้รับความอนุเคราะห์จาก เบอร์ลิน โฟโต้ อุบลราชธานี

ภาคผนวก ข

ประกาศจังหวัดอุบลราชธานี

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี

ประจำปี 2562

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ข

ประกาศจังหวัดอุบลราชธานี

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี ๒๕๖๒

ด้วยจังหวัดอุบลราชธานี ร่วมกับหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ได้กำหนดจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี ๒๕๖๒ ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ บริเวณสนามทุ่งศรีเมือง เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่ถาวรสืบไป และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้การดำเนินการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีความเหมาะสม จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี ๒๕๖๒ ดังนี้

๑.กรรมการที่ปรึกษา

- ๑.๑ พระเทพวรจารย์ เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี
- ๑.๒ พระราชธรรมโกศล เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี (ธ)
- ๑.๓ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี
- ๑.๔ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงอุบลราชธานี
- ๑.๕ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานี
- ๑.๖ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเดชอุดม
- ๑.๗ อธิบดีศาลปกครองอุบลราชธานี
- ๑.๘ อัยการพิเศษฝ่ายคดีปกครองอุบลราชธานี ๑
- ๑.๙ อัยการจังหวัดอุบลราชธานี
- ๑.๑๐ อัยการจังหวัดคดีศาลแขวงอุบลราชธานี
- ๑.๑๑ อัยการจังหวัดคดีศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอุบลราชธานี
- ๑.๑๒ อัยการจังหวัดเดชอุดม
- ๑.๑๓ ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๒๒
- ๑.๑๔ อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- ๑.๑๕ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
- ๑.๑๖ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชธานี
- ๑.๑๗ อธิการบดีมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น
- ๑.๑๘ ผู้บังคับการกองบิน ๒๑
- ๑.๑๙ ผู้บังคับการกรมทหารราบที่ ๖

/ ให้มีหน้าที่

- ๒ -

ให้มีหน้าที่ ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือสนับสนุนแก่คณะกรรมการจัดงาน เพื่อให้การจัดงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒. คณะกรรมการฝ่ายอำนวยการ ประกอบด้วย

๒.๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี	ประธานกรรมการ
๒.๒ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ทุกท่าน	รองประธานกรรมการ
๒.๓ นายกเหล่ากาชาดจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๔ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๕ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๖ วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๗ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๘ ท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๙ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๑๐ ศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๑๑ ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑-๕	กรรมการ
๒.๑๒ ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๒๔	กรรมการ
๒.๑๓ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๑๔ ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์ เขต ๒ อุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๑๕ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย จ.อุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๑๖ ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๑๗ นายอำเภอ ทุกอำเภอ	กรรมการ
๒.๑๘ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๑๙ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๒๐ นายกเทศมนตรีเมืองวารินชำราบ	กรรมการ
๒.๒๑ นายกเทศมนตรีเมืองพิบูลมังสาหาร	กรรมการ
๒.๒๒ นายกเทศมนตรีเมืองเดชอุดม	กรรมการ
๒.๒๓ นายกเทศมนตรีเมืองแจระแม	กรรมการ
๒.๒๔ ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๒๕ ประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๒๖ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๒๗ ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๒๘ นายสมาคมนักธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๒๙ นายมีชัย แต่สุจริยา ร้านคำปุ่น	กรรมการ
๒.๓๐ นายสมาคมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ

/๒.๓๑ นายสมชาย...

- ๓ -

๒.๓๑	นายกสมาคมสื่อมวลชนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๓๒	นายกสมาคมนักข่าวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๓๓	ประธานชมรมผู้สื่อข่าวส่วนกลางจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๓๔	ผู้สื่อข่าวส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒.๓๕	ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๒.๓๖	จำจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๓๗	ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๓๘	เสมียนตราจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ อำนวยการ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ฝ่ายต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

๓. คณะกรรมการฝ่ายเลขานุการ ประกอบด้วย

๓.๑	ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี ✓	ประธานกรรมการ
๓.๒	หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ✓	รองประธานกรรมการ
๓.๓	วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี ✓	กรรมการ
๓.๔	ท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี ✓	กรรมการ
๓.๕	ประชาสัมพันธ์จังหวัดอุบลราชธานี ✓	กรรมการ
๓.๖	ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย - สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการ
๓.๗	ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี ✓	กรรมการ
๓.๘	ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี	กรรมการ
๓.๙	ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี ✓	กรรมการ
๓.๑๐	ผู้อำนวยการสำนักการช่าง เทศบาลนครอุบลราชธานี ✓	กรรมการ
๓.๑๑	ประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี ✓	กรรมการ
๓.๑๒	นายกสมาคมนักธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี ✓	กรรมการ
๓.๑๓	นายเจ้านางนวลตอง ทองรินทร์ สุพรรณ ✓	กรรมการ
๓.๑๔	เสมียนตราจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓.๑๕	จำจังหวัดอุบลราชธานี ✓	กรรมการและเลขานุการ
๓.๑๖	ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี ✓	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓.๑๗	สิบเอกประวิทย์ บุญมาจำ ผู้ช่วยจำจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่

- ๑) เกี่ยวกับงานธุรการ งานประสานกับฝ่ายต่าง ๆ ติดตามความก้าวหน้า คณะกรรมการแต่ละฝ่ายหากมีปัญหา อุปสรรค รายงานฝ่ายอำนวยการจัดงานเพื่อพิจารณา
- ๒) พิจารณากำหนดและจัดทำผังบริเวณงาน รวมทั้งประสานงานระบบการจัดการ จราจรร่วมกับสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี
- ๓) จัดหาเครื่องขยายเสียง ประจำกองอำนวยการและจุดการแสดง
- ๔) จัดทำบัตรเชิญแขกผู้มีเกียรติผู้มาร่วมงาน
- ๕) จัดทำสูจิบัตรงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา ประจำปี ๒๕๖๒

/๔.คณะกรรมการ...

- ๔ -

๔. คณะกรรมการฝ่ายรับแขกต่างประเทศและแขกพิเศษ ประกอบด้วย

๔.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี(ด้านกิจการพิเศษ)	ประธานกรรมการ
๔.๒ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๔.๓ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๔.๔ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๔.๕ นายอำเภอเขมราฐ	กรรมการ
๔.๖ นายอำเภอน้ำยืน	กรรมการ
๔.๗ นายอำเภอสิรินธร	กรรมการ
๔.๘ นายอำเภอนาตาล	กรรมการ
๔.๙ ประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๔.๑๐ ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๔.๑๑ นายกสมาคมภัตตาคารท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๔.๑๒ ผู้อำนวยการกลุ่มงานอำนวยความสะดวก สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๔.๑๓ นางประสพสุข โสภิตามรรค เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปชำนาญการ สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่

- ๑) ทำหนังสือเชิญแขกต่างประเทศ และแขกพิเศษ มาร่วมงาน
- ๒) จัดเจ้าหน้าที่ รับ - ส่ง อำนวยความสะดวกในการมาร่วมงาน
- ๓) จัดเตรียมหาที่พักแขกต่างประเทศ และแขกพิเศษ ที่มาร่วมงาน
- ๔) จัดหาสิ่งของที่ระลึกแก่แขกต่างประเทศ และแขกพิเศษ

๕. คณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเปิดงาน ประกอบด้วย

๕.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี(ด้านเศรษฐกิจ)	ประธานกรรมการ
๕.๒ ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๕.๓ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๕.๔ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการ
๕.๕ อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๕.๖ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๕.๗ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๕.๘ ศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๕.๙ ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต๑-๕	กรรมการ
๕.๑๐ ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๙	กรรมการ
๕.๑๑ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย จ.อุบลราชธานี	กรรมการ
๕.๑๒ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๕.๑๓ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี	กรรมการ
๕.๑๔ ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ

/๕.๑๕ หัวหน้าสำนักงาน...

- ๕ -

๕.๑๕ หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๕.๑๖ คณบดีฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๕.๑๗ เจ้าจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๕.๑๘ ผู้อำนวยการกลุ่มงานอำนวยการ สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๕.๑๙ ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๕.๒๐ เสมียนตราจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๕.๒๑ นายเจ้านางนวลตอง.ทองรินทร์ สุพรรณ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

๑) กำหนดชั้นตอนพิธีเปิดงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาอุบลราชธานี
ในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒ และพิธีเปิดงานในกิจกรรมอื่น ๆ

๒) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ประสานงานสถาบันการศึกษา และคณะกรรมการ
ฝ่ายประสานงานคุ้มวัดฯ ในการจัดหาต้นเทียน

๖. คณะกรรมการฝ่ายรับเทียนพรรษาพระราชทาน ประกอบด้วย

๖.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (ด้านสังคมและวัฒนธรรม)	ประธานกรรมการ
๖.๒ ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๒๒	รองประธานกรรมการ
๖.๓ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๔ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๕ อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๖ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชธานี	กรรมการ
๖.๗ อธิการบดีมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น	กรรมการ
๖.๘ ศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๙ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๑๐ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๑๑ นายกเทศมนตรีเมืองวารินชำราบ	กรรมการ
๖.๑๒ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์	กรรมการ
๖.๑๓ ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต ๑- ๕	กรรมการ
๖.๑๔ ผอ.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒๙	กรรมการ
๖.๑๕ ผู้บังคับการกองบิน ๒๑	กรรมการ
๖.๑๖ ผู้กำกับตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๒	กรรมการ
๖.๑๗ ผู้อำนวยการท่าอากาศยานอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๑๘ ประธานคณะกรรมการอาชีพศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๑๙ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๒๐ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ

/๖.๒๑ ผู้อำนวยการ..

- ๖ -

๖.๒๑	ผู้อำนวยการสำนักการช่าง เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๒๒	ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๒๓	ผู้อำนวยการโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช	กรรมการ
๖.๒๔	ผู้อำนวยการโรงเรียนนารีอนุกุล	กรรมการ
๖.๒๕	ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมพิทยาคม	กรรมการ
๖.๒๖	ผู้อำนวยการโรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ	กรรมการ
๖.๒๗	ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๒๘	ผู้อำนวยการโรงเรียนวิจิตรวิทยา	กรรมการ
๖.๒๙	ผู้อำนวยการโรงเรียนวารินชำราบ	กรรมการ
๖.๓๐	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๓๑	ผู้อำนวยการโรงเรียนมูลนิธิวีดิศรีอุบลรัตนาราม	กรรมการ
๖.๓๒	ผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๓๓	ผู้อำนวยการโรงเรียนอาเวมารีอา	กรรมการ
๖.๓๔	ผู้อำนวยการโรงเรียนเยาวเรศศึกษา	กรรมการ
๖.๓๕	ผู้อำนวยการโรงเรียนสมเด็จพระ	กรรมการ
๖.๓๖	ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๓๗	ประธานชมรมลูกเสือชาวบ้านจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๓๘	ประธานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๓๙	ประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๖.๔๐	วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๖.๔๑	ผอ.กลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๖.๔๒	ผอ.กลุ่มยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๖.๔๓	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๖.๔๔	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมศาสนา สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๖.๔๕	หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมวัฒนธรรม สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) ดำเนินการขอพระราชทานเทียนพรรษา จากสำนักพระราชวัง
- ๒) ดำเนินการขอพระราชทานผ้าอาบน้ำฝน จากสำนักพระราชวัง
- ๓) ติดต่อบริษัทการบิน เพื่อขอรับการสนับสนุนที่นั่งเครื่องบิน ไป-กลับ สำหรับผู้ที่

จะไปรับเทียนพรรษาพระราชทาน

/๔) จัดสถานที่...

- ๗ -

๔) จัดสถานที่โต๊ะหมู่บูชาและอุปกรณ์ในการรับเทียนพรรษาและผ้าอาบน้ำฝน
พระราชทาน

๕) จัดขบวนแห่เทียนพรรษาและผ้าอาบน้ำฝนพระราชทานจากสนามบินนานาชาติ
อุบลราชธานี ไปตามเส้นทางที่กำหนดไปประดิษฐานไว้ ณ บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี หรือ
บริเวณที่คณะกรรมการกำหนด

๖) จัดพิธีการถวายเทียนพรรษาและผ้าอาบน้ำฝนพระราชทาน ณ วัดศรีอุบลรัตนาราม

๗) จัดเตรียมสถานที่ประดิษฐานเทียนพรรษาและผ้าอาบน้ำฝนพระราชทาน ณ
บริเวณหน้าศาลากลางตรมูข ห่งศรีเมือง เพื่อให้พสกนิกรเยี่ยมชมและประกอบพิธีเปิดงานประเพณีแห่เทียน
พรรษาประจำปี ๒๕๖๒

๘) จัดเตรียมสถานที่สำหรับตั้งรถบุษบกประดิษฐานเทียนหลวงพระราชทาน และ
จัดทำเสวตฉัตร ราชวัตรฉัตรธง ให้สวยงาม โดยขอความอนุเคราะห์จากเทศบาลนครอุบลราชธานี

๙) ขอความอนุเคราะห์ใช้รถบุษบก จากโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์

๑๐) ขอใช้นักศึกษาวิชาทหารจากสถานศึกษาในพื้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต ๒๙ และวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี

๑๑) ดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเทียนหลวงพระราชทาน

๗. คณะกรรมการฝ่ายจัดแห่เทียนพรรษาโบราณและขบวนเฉลิมพระเกียรติ ประกอบด้วย

๗.๑ นายประดับ ก้อนแก้ว ผู้ทรงคุณวุฒิ	ที่ปรึกษา
๗.๒ นายสุวิษ คุ้มผล ผู้ทรงคุณวุฒิ	ที่ปรึกษา
๗.๓ นายมีชัย แต่สุจริยา ผู้ทรงคุณวุฒิ	ที่ปรึกษา
๗.๔ นายเจ้านางนวลทอง ทองรินทร์ สุพรรณ	ที่ปรึกษา
๗.๕ รองศาสตราจารย์ดอกเตอร์ นงนิตย์ ธีระวัฒนสุข อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	ประธานกรรมการ
๗.๖ นายทรงพล อินทเศียร รองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๗.๗ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดอกเตอร์ กัญญา จิงวิมุตติพันธ์ คณบดีคณะศิลปประยุกต์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๗.๘ อาจารย์คณบดีคณะศิลปประยุกต์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๗.๙ คณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๗.๑๐ นางฉวีวรรณ ชัยวัฒนา ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการ	กรรมการ
๗.๑๑ บุคลากรสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๗.๑๒ บุคลากรสำนักงานพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๗.๑๓ บุคลากรกองกลาง มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๗.๑๔ นายกสโมสรณ์นักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๗.๑๕ ประธานสภานักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ

/๗.๑๖ นายเสรี...

- ๘ -

๗.๑๖ นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๗.๑๗ นางนลินี ธนสันติ ผู้อำนวยการกองกลาง มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๗.๑๘ นายควรคิด เครือวัลย์ หัวหน้าสำนักงานพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๗.๑๙ นางสาวพิม พลสินธุ์ สำนักงานพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๗.๒๐ นางปัทมา मुखันท์ หัวหน้าสำนักงานพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๗.๒๑ นางธัญญพัทธ์ ในเกษตรธนพัฒน์ หัวหน้างานบริหารงานทั่วไป สำนักงานพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มำหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดทำขบวนแห่เทียนพรรษาโบราณ และขบวนเฉลิมพระเกียรติ
- ๒) ประสานงานการจัดรูปขบวนแห่เทียนพรรษาฝ่ายรับเทียนหลวงพระราชทาน
ประสานงานคุ้มวัด และปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษา ร่วมพิธีเปิดงานตามประเพณีในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๒

๘. คณะกรรมการฝ่ายจัดหารายได้และสิทธิประโยชน์

๘.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (ด้านเศรษฐกิจ)	รองประธานกรรมการ
๘.๒ ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๘.๓ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๔ ท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๕ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๖ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๗ สรรพากรพื้นที่อุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๘ พาณิชย์จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๙ อุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๑๐ ขนส่งจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๑๑ ผอ.สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๑๒ ตรวจสอบภายในจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๑๓ ประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๑๔ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๑๕ ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๑๖ นายกสมาคมน์กธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๑๗ นายอำเภอ ทุกอำเภอ	กรรมการ
๘.๑๘ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	กรรมการ

/๘.๑๙ นายกเทศมนตรี...

- ๙ -

๘.๑๙ นายกเทศมนตรีเมือง ทุกเทศบาล	กรรมการ
๘.๒๐ นายกเทศมนตรีตำบล ทุกเทศบาล	กรรมการ
๘.๒๑ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ทุกแห่ง	กรรมการ
๘.๒๒ ผู้อำนวยการสำนักงานการช่าง เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๒๓ ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๒๔ เจ้าจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๘.๒๕ เสมียนตราจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ

ให้มีหน้าที่

- ๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับของผู้ให้การสนับสนุน
- ๒) กำหนดรูปแบบป้ายประชาสัมพันธ์ให้เป็นแนวทางเดียวกัน ในการจัดงาน ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา
- ๓) ให้บันทึกภาพกิจกรรม พร้อมชื่อบริษัท ห้างร้านต่างๆที่ให้การสนับสนุน เพื่อประกอบในการเบิกจ่ายเงินในโอกาสต่อไป
- ๔) จัดทำสื่อจำหน่ายในบริเวณจัดงาน ใช้ตราสัญลักษณ์ตามรูปแบบที่กำหนดภายใต้ ชื่องาน "ฮิตศรีธา ราชธานีแห่งเทียน" โดยสงวนลิขสิทธิ์ในการจำหน่าย

๙. คณะกรรมการฝ่ายตกแต่งเมือง จัดสถานที่ตั้งต้นเทียน และจัดทำอัมพันท์กองอำนวยการ ประกอบด้วย

๙.๑ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	ประธานกรรมการ
๙.๒ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๙.๓ รองนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี(สำนักการช่าง)	รองประธานกรรมการ
๙.๔ ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงอุบลราชธานี ที่ ๑	กรรมการ
๙.๕ ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงอุบลราชธานี ที่ ๒	กรรมการ
๙.๖ ปลัดเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๙.๗ รองปลัดเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๙.๘ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๙.๙ ผู้อำนวยการกองช่าง องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๙.๑๐ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๙.๑๑ นายวรวิทย์ หลาทอง หัวหน้าฝ่ายช่างสุขาภิบาล เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๙.๑๒ นายศรัณย์ ศรีเมือง หัวหน้าฝ่ายสาธารณูปโภค เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๙.๑๓ นายสมชาย จันทร์เกษ หัวหน้างานศูนย์จักรกล ๑ เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๙.๑๔ นายอดิศักดิ์ นามพิทักษ์ หัวหน้างานศูนย์จักรกล ๒ เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ

/๙.๑๕ นายทองพูน...

- ๑๑ -

๑๐.๗ ปลัดเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๐.๘ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๐.๙ ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๐.๑๐ นายวรวิทย์ ทลาทอง หัวหน้าฝ่ายช่างสุขาภิบาล เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๐.๑๑ นายศรีณีย์ ศรีเมือง หัวหน้าฝ่ายสาธารณูปโภค เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๐.๑๒ นายสมชาย จันทร์เกษ หัวหน้างานศูนย์จักรกล ๑ เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๐.๑๓ นายอดิศักดิ์ นามพิทักษ์ หัวหน้างานศูนย์จักรกล ๒ เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๐.๑๔ นายทองพูน เอ็บสุข นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๐.๑๕ นายสถาพร แสนทวีสุข หัวหน้างานช่างศิลป์ เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๐.๑๖ นายสุรเดช คำภู นายช่างโยธาชำนาญงาน เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๐.๑๗ นายนเรต ศรีเมือง ผู้อำนวยการช่าง เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๑๐.๑๘ นายรัชต์สุกิจ วรรณพิทยานิธิ ผู้อำนวยการส่วนควบคุมการก่อสร้าง เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๐.๑๙ นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดทำกิจกรรมถนนสายเทียน ณ บริเวณถนนหน้าศาลหลักเมือง
- ๒) จัดทำกิจกรรมถนนสายธรรม ณ บริเวณศาลากลางตรมขุ สนามทุ่งศรีเมือง
- ๓) ให้มีรูปภาพประวัติเทียน กิจกรรมประกวด หรือสาธิตแกะสลักเทียนให้ประชาชนมีส่วนร่วม และมีสิ่งของที่ระลึกในงาน
- ๔) จัดทำนิทรรศการ ภาพถ่าย พุทธประวัติ และการแสดงทางศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมบรรยากาศของงาน พร้อมทั้งติดตั้งและประดับไฟฟ้า ให้แสงสว่าง ตลอดบริเวณงาน และมีความปลอดภัยต่อผู้มาเที่ยวชมงาน รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่หน่วยแก้ไขไฟฟ้าขัดข้อง ไว้ให้พร้อม
- ๕) จัดเตรียมสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานให้นักท่องเที่ยวผู้เข้าชมกิจกรรม

/๑๑.คณะกรรมการ...

๑๑. คณะกรรมการฝ่ายประสานงานคุ้มวัด จัดชบวนแห่เทียนพรรษา ประกอบด้วย

๑๑.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี(ด้านเศรษฐกิจ)	ประธานกรรมการ
๑๑.๒ ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๑๑.๓ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๑๑.๔ วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๑.๕ นายอำเภอ ทุกอำเภอ	กรรมการ
๑๑.๖ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๑.๗ ปลัดเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๑.๘ นางนลินี ธนสันติ ผู้อำนวยการกองกลาง มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๑.๙ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบูรพา	กรรมการ
๑๑.๑๐ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๒ หนองบัว	กรรมการ
๑๑.๑๑ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๓ สามัคคี	กรรมการ
๑๑.๑๒ จำจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๑.๑๓ ผู้อำนวยการสำนักการช่าง เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๑.๑๔ สารวัตรจราจรสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๑.๑๕ มรรคนายกคุ้มวัดที่เข้าร่วมชบวนแห่เทียนพรรษา	กรรมการ
๑๑.๑๖ ประธานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๑.๑๗ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและกรรมการ
๑๑.๑๘ ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๑.๑๙ นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้ทำหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานกับมรรคนายกวัด ทุกวัด เกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำต้นเทียน จัดหาชบวนแห่ พร้อมกับให้ความสะดวกแนะนำในด้านต่างๆ
- ๒) วางระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์ และการจัดรูปแบบชบวน และชุดรำแห่เทียนพรรษาและกำหนดจุดการแสดงให้ชัดเจน
- ๓) ดำเนินการรับสมัครต้นเทียนที่จะส่งเข้าประกวด
- ๔) กำหนดเวลาให้ต้นเทียนทุกต้นเข้าประจำที่ที่กำหนดไว้
- ๕) จัดเจ้าหน้าที่ประสานงานระหว่างเจ้าภาพผู้อุปถัมภ์ต้นเทียนกับมรรคนายกวัดทุกวัด
- ๖) จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่คุ้มวัดในการนำต้นเทียนไปตั้งในบริเวณรอบทุ่งศรีเมือง ให้ทันตามเวลาที่กำหนด
- ๗) จัดเจ้าหน้าที่จัดชบวนแห่เทียนพรรษาและควบคุมให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางและเวลาที่กำหนดไว้

- ๑๓ -

๑๒. คณะกรรมการฝ่ายจัดพิธีเวียนเทียน ประกอบด้วย

๑๒.๑ เจ้าอาวาสวัดศรีอุบลรัตนาราม	ที่ปรึกษา
๑๒.๒ มรรคนายกวัดศรีอุบลรัตนาราม	ที่ปรึกษา
๑๒.๓ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (ด้านสังคมและวัฒนธรรม)	ประธานกรรมการ
๑๒.๔ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๑๒.๕ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๒.๖ ปลัดเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๒.๗ ผู้อำนวยการสำนักงานการช่าง เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๒.๘ ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๒.๙ จำจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๒.๑๐ ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๒.๑๑ ประธานชมรมผู้สูงอายุจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๒.๑๒ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา
จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๑๒.๑๓ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมพระพุทธศาสนาและกิจกรรมพิเศษสำนักพระพุทธศาสนา
จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒.๑๔ ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ สำนักงานพระพุทธศาสนา
จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๒.๑๕ นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

มาร่วมเวียนเทียน

- ๑) จัดสถานที่ เชิญผู้มาร่วมงาน ประสานงานสถาบันการศึกษา และชุมชนต่าง ๆ
- ๒) จัดหาวัสดุอุปกรณ์ สำหรับพิธีการ เวียนเทียน ประสานงานวัดในการจัดพิธี

๑๓. คณะกรรมการฝ่ายรักษาความสะอาดรอบบริเวณงาน ประกอบด้วย

๑๓.๑ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	ประธานกรรมการ
๑๓.๒ รองนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี(ฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม)
เทศบาลนครอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๑๓.๓ ปลัดเทศบาลนครอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๑๓.๔ รองปลัดเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๓.๕ นายอรุณชัย ปราปโสม นักวิชาการสุขาภิบาล เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๓.๖ นักวิชาการสุขาภิบาล เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๓.๗ เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดและจัดเก็บขยะมูลฝอย ทุกคน
เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๓.๘ นางศิริวรรณ วิชัยโย ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๑๓.๙ นายโกวิทย์ เริงนรินทร์ เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่...

ให้มีหน้าที่

๑. ในการทำความสะอาดบริเวณงานประจำทุกวันตลอดงาน จัดตั้งรองรับขยะไว้ที่บริเวณงานให้เพียงพอตลอดจนจัดระเบียบหาบเร่ แผงลอย และรถเข็นขายของในบริเวณงานให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

๒. จัดหารถสุขาเคลื่อนที่ และห้องสุขา รองรับประชาชนให้เพียงพอ

๑๔. คณะกรรมการฝ่ายประกวดต้นเทียน ประกอบด้วย

๑๔.๑. อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	ที่ปรึกษา
๑๔.๒. อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	ที่ปรึกษา
๑๔.๓. รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี(ด้านสังคมและวัฒนธรรม) ประธานกรรมการ	
๑๔.๔. ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ ๑๑ อุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๑๔.๕. วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๔.๖. หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๔.๗. หัวหน้าหอจดหมายเหตุแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๔.๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจริญ โชติพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๔.๙. นายสุรชัย ศรีใส มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๔.๑๐. นายประดับ ก้อนแก้ว ผู้ทรงคุณวุฒิ จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๔.๑๑. นายตึก แสนบุญ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๔.๑๒. นายจุฑา ขว้เปรมศรี ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๑๔.๑๓. นายโชคชัย ตักโพธิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๑๔.๑๔. นายสุระชาติ พละศักดิ์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๔.๑๕. นายพิศิษฐ์ อู่ศิริกุลพานิชย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๔.๑๖. จำจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๔.๑๗. ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๑๔.๑๘. นางสาวเพ็ญใจ ชัยวงศ์ รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔.๑๙. นางสุภาภรณ์ บุพผาพรหม รองผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔.๒๐. นางณัฐธยา งามชื่นวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔.๒๑. นางนฤมล ดวงแสงวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔.๒๒. นางสาวธนิดา วรรณแก้ววิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔.๒๓. นางวารภรณ์ สารวันวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔.๒๔. นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/ให้มีหน้าที่...

- ๑๕ -

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) กำหนดหลักเกณฑ์การประกวดต้นเทียน
- ๒) กำหนดหลักเกณฑ์การให้คะแนนต้นเทียนประกวดแกะสลักและติดพิมพ์
เทียนโบราณ และเทียนความคิดสร้างสรรค์
- ๓) ตัดสินการประกวดต้นเทียน
- ๔) พิจารณากำหนดรางวัลต้นเทียนชนะเลิศการประกวดแต่ละประเภท

๑๕. คณะกรรมการฝ่ายพิธีกร ประกอบด้วย

๑๕.๑ นายสุพิชัย หล้าสกุล ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียง แห่งประเทศไทยจังหวัดอุบลราชธานี	ประธานกรรมการ
๑๕.๒ นายยุทธชัย บุ่งทอง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๕.๓ นายวิโรจน์ เขมรัมย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๕.๔ นายสุทธิพงษ์ เกษเจริญคุณ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์	กรรมการ
๑๕.๕ นายณรงค์ แผลงศรี สำนักงานสาธารณสุขอำเภอศรีเมืองใหม่	กรรมการ
๑๕.๖ นายวิสุทธิ มาลัย	กรรมการ
๑๕.๗ ร.ต.ต.ธิตินันท์ เจริญชัย	กรรมการ
๑๕.๘ นายจิระวัฒน์ สว่างวงศ์	กรรมการ
๑๕.๙ นายฤทธิเกียรติ พลราชม	กรรมการ
๑๕.๑๐ นางธนิษฐา ศรีอุฬารวัฒน์ สพ.อบ.เขต ๑	กรรมการ
๑๕.๑๑ นางพัชรวรรณ นรเจริญ สวท.อุบลราชธานี	กรรมการ
๑๕.๑๒ นางสาวอาทิตย์ยามา ขาบุญเรือง สวท.อุบลราชธานี	กรรมการ
๑๕.๑๓ นางจรัมพร คมพโยชน์ สวท.อุบลราชธานี	กรรมการ
๑๕.๑๔ นางสาวอรุณรัตน์ อ่างแก้ว สวท.อุบลราชธานี	กรรมการ
๑๕.๑๕ นางสาวชนิษฐาดี ภูธรโยธิน เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๕.๑๖ นางสาวสุภาวดี ตาสว่าง	กรรมการ
๑๕.๑๗ นางสาวฉัตรสุดา โคตรพัฒน์	กรรมการ
๑๕.๑๘ นางสาวจารุวรรณ บุตรเคน	กรรมการ
๑๕.๑๙ นางสาวปิยะวรรณ เกษเสนา	กรรมการ
๑๕.๒๐ นางสาวกฤติกา เกษเสนา	กรรมการ
๑๕.๒๑ นางสาวณัฐริรา สิมานุรักษ์	กรรมการ
๑๕.๒๒ นางสาวฉัตรสุดา โคตรพัฒน์ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๕.๒๓ นางสาวปรียาวัลย์ ทางนาค สวท.อุบลราชธานี	กรรมการ
๑๕.๒๔ นายกรกช ภูมิ สวท.อุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๑๕.๒๕ นางสาวนันทน์นภัส พิมพ์า	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่

จัดพิธีกรประจำจุดต่าง ๆ เช่น บริเวณศาลาจตุรมุขทุ่งศรีเมือง (วันแห่เทียนพรรษา
พระราชทานมาประดิษฐาน ณ ทุ่งศรีเมือง) กองอำนวยการพิธีเปิดขบวนแห่เทียนพรรษา

/(หน้าศาลากลาง...

- ๑๖ -

(หน้าศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี หลังเก่า) กองอำนวยการบริเวณหน้าเทศบาลนครอุบลราชธานี ในวัน
ตั้งต้นเทียนพรรษา และการแสดงแสง เสียง ประกอบขบวนแห่เทียนกลางคืน ตลอดจนพิธีมอบรางวัลชนะเลิศ
การประกวดต้นเทียนพรรษา จนเสร็จพิธี

๑๖. คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย

๑๖.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี(ด้านกิจการพิเศษ)	ประธานกรรมการ
๑๖.๒ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๑๖.๓ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๖.๔ ผู้อำนวยการสำนักประชาสัมพันธ์ เขต ๒ อุบลราชธานี	กรรมการ
๑๖.๕ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๖.๖ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย NBT จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๖.๗ ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๖.๘ นายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เพื่อการศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๖.๙ ผู้อำนวยการท่าอากาศยานอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๖.๑๐ ประชาสัมพันธ์จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๖.๑๑ นายอำเภอ ทุกอำเภอ	กรรมการ
๑๖.๑๒ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๖.๑๓ นายกเทศมนตรีเมือง ,นายกเทศมนตรีตำบล ทุกเทศบาล	กรรมการ
๑๖.๑๔ นายสมชาติ เบญจถาวรนนท์ (Guide Ubon.Com)	กรรมการ
๑๖.๑๕ หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๑๖.๑๖ หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์และสารสนเทศ องค์การบริหารส่วนจังหวัด อุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖.๑๗ นางสาวกรรพร โสดาพรหม นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

๑) จัดทำข้อความประชาสัมพันธ์ สปรอตออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ สถานีวิทยุกระจายเสียงทุกแห่ง หนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค พร้อมทั้งสื่อโฆษณาของสื่อมวลชนทุกประเภท และวางระบบถ่ายทอดสัญญาณภาพและเสียง ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปทั่วโลก

๒) จัดทำคัดเอาท์ประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ ใน กทม. หรือเมืองเศรษฐกิจ สำคัญ ๆ ในภูมิภาคต่าง ๆ และตามจุดต่าง ๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี เช่น วงเวียนหอนาฬิกา สีแยกถนนเลียงเมือง สนามทุ่งศรีเมือง สนามบินนานาชาติ สถานีรถไฟ เป็นต้น

๓) ติดต่อประสานงานกับสถานีโทรทัศน์ และสถานีวิทยุกระจายเสียง เพื่อทำการถ่ายทอดสดขบวนแห่เทียนพรรษา และให้บรรยายข้อมูลภาษาไทยแปลเป็นภาษาอังกฤษ จีน และญี่ปุ่น ส่งผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตไปทั่วโลก ทางเว็บไซต์ และสื่อสารโซเชียล

/ติดต่อประสานงาน...

๔) ติดต่อประสานงานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ลงวารสารสายการบิน ให้เหมาะสมกับห้วงเวลาจัดงาน เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และบรรณรักษ์สวมใส่เสื้อผ้าพื้นเมือง(ผ้ากบับ/ผ้าไหม) เพื่อเป็นเอกลักษณ์ของงาน

๕) บันทึกภาพการจัดงานด้วยวิดีโอเทป และภาพถ่าย

๑๗. คณะกรรมการฝ่ายการเงินและบัญชี ประกอบด้วย

๑๗.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี(ด้านเศรษฐกิจ)	ประธานกรรมการ
๑๗.๒ ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๑๗.๓ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๗.๔ คลังจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๗.๕ จำจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๗.๖ ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๗.๗ เสมียนตราจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๑๗.๘ ตรวจสอบภายในจังหวัดอุบลราชธานี	
สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗.๙ นางดารณี อารยรัตนกุล นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ ที่ทำการปกครองจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) เก็บรักษาเงินกองทุนการจัดงาน
- ๒) พิจารณากลับรองประมาณการค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ แล้วนำเสนอประธานกรรมการอำนวยการจัดงานพิจารณาอนุมัติ
- ๓) ตรวจสอบหลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการจัดงาน
- ๔) จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ไว้เป็นหลักฐาน

๑๘. คณะกรรมการฝ่ายระบบไฟฟ้ากำลัง ประกอบด้วย

๑๘.๑ ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี	ประธานกรรมการ
๑๘.๒ รองผู้จัดการฝ่ายเทคนิคการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๑๘.๓ รองผู้จัดการฝ่ายบริการลูกค้าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๑๘.๔ หัวหน้าแผนกบริการลูกค้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๘.๕ หัวหน้าแผนกปฏิบัติการและบำรุงรักษา การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๘.๖ หัวหน้าแผนกมิเตอร์ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๘.๗ หัวหน้าแผนกบัญชีและประมวลผล การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๘.๘ หัวหน้าแผนกก่อสร้างการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ

ให้มีหน้าที่...

ให้มีหน้าที่ จัดหาติดตั้งระบบไฟฟ้ากำลัง (ระบบจำหน่ายแรงสูง หม้อแปลง และระบบจำหน่ายแรงต่ำ) รวมทั้งจัดเจ้าหน้าที่หน่วยแก้ไขไฟฟ้าขัดข้อง ประจำกองอำนาจการจัดงาน

๑๙. คณะกรรมการฝ่ายปฐมพยาบาล ประกอบด้วย

๑๙.๑ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี	ประธานกรรมการ
๑๙.๒ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๑๙.๓ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๙.๔ นายกองค้การ้บริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๙.๕ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลค่ายสรรพสิทธิประสงค์	กรรมการ
๑๙.๖ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ๕๐ พรรษา มทาวชิราลงกรณ	กรรมการ
๑๙.๗ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์	กรรมการ
๑๙.๘ ผู้อำนวยการวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๙.๙ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์	กรรมการ
๑๙.๑๐ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลมะเร็งอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๙.๑๑ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวารินชำราบ	กรรมการ
๑๙.๑๒ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสรรพสิทธิอินเตอร์	กรรมการ
๑๙.๑๓ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเดชอุดม	กรรมการ
๑๙.๑๔ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน ทุกแห่ง	กรรมการ
๑๙.๑๕ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเอกชนร่มเกล้า	กรรมการ
๑๙.๑๖ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอุบลรักษ์-ธนบุรี	กรรมการ
๑๙.๑๗ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชเวชอุบลราชธานี	กรรมการ
๑๙.๑๘ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกองบิน ๒๑	กรรมการ
๑๙.๑๙ สาธารณสุขอำเภอ ทุกอำเภอ	กรรมการ
๑๙.๒๐ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน ทุกแห่ง	กรรมการ
๑๙.๒๑ หัวหน้ากลุ่มงานบริการสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๑๙.๒๒ นางปัทมาพร พันธุ์จุม สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙.๒๓ ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๙.๒๔ นางสาวธัญญพัทธ์ ศรีบุญสถิตพงษ์ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดตั้งหน่วยปฐมพยาบาลประจำจุดต่าง ๆ ประจำกองอำนาจการจัดงาน และจัดรถ ๑๖๖๙ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี บริการประชาชน
- ๒) จัดเจ้าหน้าที่พยาบาลบริการเคลื่อนที่ตามขบวนแห่เทียนพรรษาจนจบการจัดงาน

/๒๐. คณะกรรมการ...

- ๑๙ -

๒๐. คณะกรรมการฝ่ายปฏิคม ประกอบด้วย

๒๐.๑ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี	ประธานกรรมการ
๒๐.๒ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๒๐.๓ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๐.๔ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลค่ายสรรพสิทธิประสงค์	กรรมการ
๒๐.๕ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ๕๐ พรรษา มทาวชิราลงกรณ	กรรมการ
๒๐.๖ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลมะเร็งอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๐.๗ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลวารินชำราบ	กรรมการ
๒๐.๘ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเดชอุดม	กรรมการ
๒๐.๙ นางเข็มจิรินทร์ วงศ์ตระกูลไชย รอง ผอ.รพ.สรรพสิทธิฯ	กรรมการและเลขานุการ
๒๐.๑๐ หัวหน้ากลุ่มงานบริการสุขภาพ สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๒๐.๑๑ นางชนินันท์ พุ่มสถิตย์ ร.พ.สรรพสิทธิประสงค์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐.๑๒ ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๐.๑๓ นางสาวอัญญาพัทธ์ ศรีบุญสถิตพงษ์ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดชุดปฏิคมประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานคอยต้อนรับ แขกผู้มีเกียรติ
นักท่องเที่ยว บริเวณประรำพิธีกองอำนวยการจัดงาน พร้อมอาหารว่างและเครื่องดื่ม
- ๒) จัดเจ้าหน้าที่ชุดแนะนำ อำนวยความสะดวก แขกผู้มีเกียรติ นักท่องเที่ยว
บริเวณประรำพิธี และอำนวยความสะดวกจัดงาน
- ๓) ประสานงานกับกำลัง อส. คอยดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยบริเวณอัมพันท์
ที่นั่งชมการประกวดขบวนแห่เทียนพรรษา

๒๑. คณะกรรมการฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อยและจราจร ประกอบด้วย

๒๑.๑ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี	ประธานกรรมการ
๒๑.๒ รองผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี ทุกคน	รองประธานกรรมการ
๒๑.๓ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๑.๔ ผู้อำนวยการแขวงทางอุบลราชธานี ที่ ๑ - ๒	กรรมการ
๒๑.๕ ขนส่งจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๑.๖ ประชาสัมพันธ์จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๑.๗ ผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๒	กรรมการ
๒๑.๘ ผู้กำกับการ ๖ กองบังคับการตำรวจทางหลวง	กรรมการ
๒๑.๙ สารวัตรสถานีตำรวจท่องเที่ยว ๒ กองกับกับการ ๓ กองบังคับการตำรวจ	กรรมการ
๒๑.๑๐ ผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารมณฑลทหารบกที่ ๒๒	กรรมการ

/๒๑.๑๑ ผู้บังคับกองร้อย...

- ๒๐ -

๒๑.๑๑	ผู้บังคับกองร้อยสารวัตรทหารอากาศ กองบิน ๒๑	กรรมการ
๒๑.๑๒	ประธานกรรมการบริหารอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๑.๑๓	ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๑.๑๔	ผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๑.๑๕	ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๒๑.๑๖	รองผู้กำกับการป้องกันและปราบปราม สถานีตำรวจภูธร เมืองอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑.๑๗	รองผู้กำกับการสืบสวน สถานีตำรวจภูธร เมืองอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑.๑๘	รองผู้กำกับการจราจร สถานีตำรวจภูธร เมืองอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑.๑๙	รองผู้กำกับการฝ่ายอำนวยการ กองบังคับการตำรวจภูธร จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๑.๒๐	สารวัตรอำนวยการกองบังคับการตำรวจภูธร จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย—และจัดการจราจรในบริเวณงาน และเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษาให้เกิดความคล่องตัว
- ๒) จัดเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยประจำกองอำนวยการจัดงานตลอดงาน และอำนวยความสะดวกแก่แขกพิเศษ
- ๓) จัดเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อไม่ให้หนักท้องเที่ยวหรือผู้ไม่เกี่ยวข้องกับขบวนแห่เทียนพรรษาเดินผ่านหน้าบริเวณปราณีของประธาน จนกว่าขบวนแห่เทียนจะแล้วเสร็จ

๒๒. คณะกรรมการฝ่ายสื่อสารและจัดระเบียบเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษา ประกอบด้วย

๒๒.๑	รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (ด้านความมั่นคง)	ประธานกรรมการ
๒๒.๒	ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๒๒.๓	นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๒๒.๔	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๒.๕	ผู้แทนบริษัท ทีไอ ที จำกัด (มหาชน)	กรรมการ
๒๒.๖	ผู้จัดการส่วนบริการลูกค้าจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๒.๗	สารวัตรศูนย์สื่อสาร ๕ จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๒.๘	ประธานกรรมการบริหารอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๒.๙	ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๒๒.๑๐	หัวหน้าศูนย์สื่อสารภูมิภาคกรมการปกครอง เขต ๘ (อุบลราชธานี).	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/๒๒.๑๑ ผู้ช่วยป้องกัน...

- ๒๑ -

๒๒.๑๑ ผู้ช่วยป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี ทุกคน กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ให้ทำหน้าที่ ดังนี้

๑) ติดตั้งเครื่องรับ - ส่งวิทยุและโทรศัพท์ ณ กองอำนวยการจัดงาน พร้อมจัด
 เจ้าหน้าที่ประจำตลอดงาน

๒) จัดเจ้าหน้าที่ติดต่อสื่อสารประจำจุดให้คะแนน ในวันจัดขบวนแห่เทียนเข้าพรรษา
 เพื่อรายงานเหตุการณ์ และประสานงานกับกองอำนวยการจัดงานทุกระยะ

๓) จัดเจ้าหน้าที่จัดระเบียบเส้นทางขบวนแห่เทียนพรรษา ควบคุมให้เคลื่อนที่ไปตาม
 เส้นทางและเวลาที่กำหนดไว้ รวมทั้งจัดระเบียบประชาชนที่เข้าชมงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา

๒๓. คณะกรรมการฝ่ายกำหนดกิจกรรมเอนกมุนชน ชมวิถีจัดทำต้นเทียน ประกอบด้วย

๒๓.๑	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	ประธานกรรมการ
๒๓.๒	นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๒๓.๓	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๒๓.๔	วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๕	ศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๖	ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๗	ประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๘	ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๙	นายกสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๑๐	ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานีเขต ๑- ๕	กรรมการ
๒๓.๑๑	ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๙	กรรมการ
๒๓.๑๒	ผู้อำนวยการสำนักพระพุทธศาสนาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๑๓	ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๑๔	คณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๑๕	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๑๖	พัฒนาการจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๑๗	ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๑๘	สารวัตรสถานีตำรวจท่องเที่ยว ๒ กองกำกับการ ๓ กองกำกับการตำรวจท่องเที่ยว	กรรมการ
๒๓.๑๙	นายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๒๐	ผู้อำนวยการโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม	กรรมการ
๒๓.๒๑	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าวังหิน	กรรมการ
๒๓.๒๒	อาจารย์ ดร.กุลวดี ละม้ายเงิน ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและบริการ ม.ราชภัฏอุบลฯ	กรรมการ

/๒๓.๒๓ อาจารย์...

- ๒๒ -

๒๓.๒๓ อาจารย์อาภารัตน์ ประทีปะเสน สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว และการบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๒๔ อาจารย์จักรวาล วงศ์มณี สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว และการบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๒๕ อาจารย์เนียนนิภา สำเนียงเสนาะ สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว และการบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๒๖ อาจารย์ภูวดล งามมาก สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว และการบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๒๗ อาจารย์พุทธพร โคตรภัทร สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว และการบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๒๘ นายสุวิษ คุณผล ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๒๓.๒๙ ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาคม วามะลุน ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๒๓.๓๐ นายสมคิด สอนอาจ ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๒๓.๓๑ นายมีชัย แต่สุจริยา ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๒๓.๓๒ นายเจ้านางนวลตอง ทองรินทร์ สุพรรณ	กรรมการ
๒๓.๓๓ นายแก้ว อาจหาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๒๓.๓๔ นายประสิทธิ์ สายสุวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๒๓.๓๕ นายธนภฤต จงจิตต์ ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๒๓.๓๖ นายสง่า ไทกะเพศ ไวยาวัจกรวัดทุ่งศรีเมือง	กรรมการ
๒๓.๓๗ นายปรีดี ชิมภธรรม ไวยาวัจกรวัดพระธาตุหนองบัว	กรรมการ
๒๓.๓๘ นายสี แสนทวีสุข ไวยาวัจกรวัดศรีประดู่	กรรมการ
๒๓.๓๙ นายใบ หัตถะมา ไวยาวัจกรวัดมหานาราม	กรรมการ
๒๓.๔๐ นายบัวรัตน์ แดงชาติ ไวยาวัจกรวัดหนองปลาปาก	กรรมการ
๒๓.๔๑ นายสุนีย์ บัวใหญ่ ไวยาวัจกรวัดบูรพา	กรรมการ
๒๓.๔๒ นายหนูกร สุทธิกุล ไวยาวัจกรวัดเลียบ	กรรมการ
๒๓.๔๓ นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๓.๔๔ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๒๓.๔๕ นายธงชัย แสนทวีสุข รองผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๓.๔๖ นางจารุวรรณ บุตดาชุย รองผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

๑) คัดเลือกชุมชน /คุ้มวัด /วัด เป็นจุดสถานที่รับชมกิจกรรมวิถีชีวิตของชุมชน
ประวัติความเป็นมาของการจัดทำเทียนพรรษา

/๒) กำหนด...

- ๒๓ -

- ๒) กำหนดรูปแบบและกิจกรรม ณ จุดจัดทำต้นเทียนในห้วงระยะเวลา ๑ เดือน ก่อนวันแห่เทียน การจัดทำ/จำหน่ายของที่ระลึกต่าง ๆ
- ๓) กำหนดแนวทางการเตรียม วัด ชุมชน /หมู่บ้าน เพื่อรองรับการเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว และจัดประกวดชุมชน คนทำเทียน
- ๔) กำหนดแนวทางการประกวดแข่งขันการแกะสลักเทียน โดยนักเรียนเยาวชน ในจังหวัด หรือต่างจังหวัด หรือชาวต่างชาติ ณ บริเวณหน้าศาลหลักเมือง

๒๔. คณะกรรมการฝ่ายเทศกาลศิลปะเทียนนานาชาติเมืองอุบล ประกอบด้วย

๒๔.๑ รองผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ด้านสินค้าและธุรกิจท่องเที่ยว)	ประธานกรรมการ
๒๔.๒ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๒๔.๓ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๔ ผู้อำนวยการสำนักศิลปากรที่ ๑๑ อุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๕ ผู้อำนวยการสร้างสรรค์กิจกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๒๔.๖ หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๗ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๘ ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๙ นายคสมาคมนันท์ธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๑๐ นายกสมาคมโรงแรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๑๑ นายธงชัย แสนทวีสุข รองผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๑๒ นายชัยยงค์ บุญดาว ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๑๓ นายอำนาจ วรพงศธร ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๑๔ นายธีระพล ละครร่า ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๑๕ นายวีระพิศ แผงจันทร์ ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๑๖ นายเสกสันต์ แสนแก้ว ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๑๗ นายเศรษฐศาสตร์ อุปมายนต์ ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา อุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๑๘ นายสุระชาติ พลศักดิ์ ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๑๙ นายกฤษณา โมคศิริ ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๒๐ นายสุริยา จันทร์ส่อง ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๒๑ นางติภัทร จันทร์ส่อง ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๒๒ นายชัชวรินทร์ จันทร์ขุน ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๒๓ นายอัครวิญญู บุญใส ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๒๔ นางสาวกมลรัตน์ สุพวงแก้ว ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษา อุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๒๕ นายกร วนะรมย์ ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๔.๒๖ นายชิตณรงค์...	

- ๒๔ -

๒๔.๒๖ นายชิตมรงค์ อักษรศรี ครูวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี กรรมการ
 ๒๔.๒๗ นางสาวนิจ สุริยพันธ์ รองผู้อำนวยการ
 วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี กรรมการและเลขานุการ
 ๒๔.๒๘ นายพิศิษฐ์ อุเจริญกุลพาณิชย์ ครู
 วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดกิจกรรมศิลปะเพื่อนานาชาติอุบลราชธานี
- ๒) จัดหาศิลปินชาวไทย และต่างชาติ เข้าร่วมกิจกรรม และจัดหาสถานที่ในการจัดงาน
- ๓) จัดซุ้มกิจกรรมเทียน DIY สาธิตการแกะสลักแผ่นเทียน
- ๔) จัดการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน
- ๕) จัดให้บริการข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

๒๕. คณะกรรมการฝ่ายจำหน่ายสินค้าเศรษฐกิจชุมชน(OTOP) ประกอบด้วย

๒๕.๑ พัฒนาการจังหวัดอุบลราชธานี ประธานกรรมการ
 ๒๕.๒ เกษตรและสหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานี รองประธานกรรมการ
 ๒๕.๓ สหกรณ์จังหวัดอุบลราชธานี กรรมการ
 ๒๕.๔ อุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี กรรมการ
 ๒๕.๕ พาณิชย์จังหวัดอุบลราชธานี กรรมการ
 ๒๕.๖ เกษตรจังหวัดอุบลราชธานี กรรมการ
 ๒๕.๗ พัฒนาการอำเภอ ทุกอำเภอ กรรมการ
 ๒๕.๘ นักวิชาการกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน
 สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี ทุกคน กรรมการ
 ๒๕.๙ ประธานคณะกรรมการเครือข่าย OTOP ระดับ
 จังหวัดอุบลราชธานี กรรมการ
 ๒๕.๑๐ นางพองาม ปรีดาสันต์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท ประชาธิปไตยสามัคคี
 อุบลราชธานี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) กรรมการ
 ๒๕.๑๑ นางศราวดี เทียมประเสริฐ คณะทำงานบริษัท ประชาธิปไตยสามัคคี
 อุบลราชธานี(วิสาหกิจเพื่อสังคม) กรรมการ
 ๒๕.๑๒ หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนา สำนักงานพัฒนาชุมชน
 จังหวัดอุบลราชธานี กรรมการและเลขานุการ
 ๒๕.๑๓ นักวิชาการพัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบงาน OTOP สำนักงานพัฒนาชุมชน
 จังหวัดอุบลราชธานี กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) กำหนดรูปแบบและแนวทางการจัดงานจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน
- ๒) คัดเลือกกลุ่ม OTOP เข้าร่วมงาน
- ๓) กำกับ ดูแล การจำหน่ายสินค้าให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และแสดงออกถึง
 อัตลักษณ์และประเพณีอันดีงามของจังหวัดอุบลราชธานี

/๒๖.คณะกรรมการ...

๒๖. คณะกรรมการฝ่ายจัดการแสดงแสง เสียงประกอบขบวนแห่เทียนกลางคืน ประกอบด้วย

๒๖.๑	รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี(ด้านความมั่นคง)	ประธานกรรมการ
๒๖.๒	ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๒๖.๓	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๒๖.๔	นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๒๖.๕	นายกเหล่ากาชาดจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๖	อธิการบดีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๗	อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๘	คณบดีคณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๙	หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๑๐	ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๑๑	ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์	กรรมการ
๒๖.๑๒	ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๑๓	ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๑๔	ผศ.วราภรณ์ วุฒิชัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๑๕	อาจารย์จักรวาล วงศ์มณี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๑๖	อาจารย์ปิ่นมณี สารมัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๑๗	ผู้อำนวยการโรงเรียนเดชอุดม	กรรมการ
๒๖.๑๘	ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร	กรรมการ
๒๖.๑๙	ผู้อำนวยการโรงเรียนลือคำหาญวารินชำราบ	กรรมการ
๒๖.๒๐	ผู้อำนวยการโรงเรียนสำโรงพิทยาคาร	กรรมการ
๒๖.๒๑	ผู้อำนวยการโรงเรียนวารินชำราบ	กรรมการ
๒๖.๒๒	ผู้อำนวยการโรงเรียนสว่างวีระวงศ์	กรรมการ
๒๖.๒๓	ผู้อำนวยการโรงเรียนนาเยียมศึกษารัชมังคลาพิภก	กรรมการ
๒๖.๒๔	ผู้อำนวยการโรงเรียนม่วงสามสิบอัมพวัน	กรรมการ
๒๖.๒๕	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล ๒ หนองบัว	กรรมการ
๒๖.๒๖	ผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมพัฒนาการอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๒๗	ผู้อำนวยการโรงเรียนวิจิตรวิทยา	กรรมการ
๒๖.๒๘	ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาสามัคคี	กรรมการ
๒๖.๒๙	ผู้อำนวยการสำนักการช่าง เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๓๐	นางดวงพร ศรีธัญรัตน์ โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช	กรรมการ
๒๖.๓๑	นายสัมภาษณ์ สิมเสมอ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๓๒	นายนราศักดิ์ สร้อยสนธิ์ ครู คศ.๒ โรงเรียนโสภณ สพ.อบ.เขต ๒	กรรมการ
๒๖.๓๓	เจ้าจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๓๔	ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ

/๒๖.๓๕ เสมียนตรา...

- ๒๖ -

๒๖.๓๕	เสมียนตราจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๖.๓๖	ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๒๖.๓๗	นายเจ้านางนวลทอง ทองรินทร์ สุพรรณ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๖.๓๘	นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ประสานงานสถาบันการศึกษา และจัดหาต้นเทียนร่วม ขบวนแห่เทียนกลางคืนประกอบแสง เสียง
- ๒) จัดเจ้าหน้าที่จัดขบวนแห่เทียนพรรษาและควบคุมให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทาง และเวลาที่กำหนดไว้
- ๓) ประสานงานการจัดรูปขบวน และปล่อยขบวนแห่เทียนพรรษา

๒๗. คณะกรรมการฝ่ายจัดประกวดสาวงามเทียนพรรษา

๒๗.๑	น.ส.สมปรารถนา-วิกรัยเจิดเจริญ นายกเทศมนตรีนครอุบลฯ	ประธานกรรมการ
๒๗.๒	นายประชา กิจตรงศิริ รองนายกเทศมนตรีนครอุบลฯ	รองประธานกรรมการ
๒๗.๓	ปลัดเทศบาลนครอุบลฯ	รองประธานกรรมการ
๒๗.๔	ประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๗.๕	กรรมการผู้จัดการ บริษัทประชารัฐรักสามัคคีอุบลราชธานี (วิสาหกิจเพื่อสังคม)	กรรมการ
๒๗.๖	ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๗.๗	นายกสมาคมนักธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๗.๘	นายมนตรี ณะคุณ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุบลฯ	กรรมการ
๒๗.๙	นายเรต ศรีเมือง ผู้อำนวยการช่าง เทศบาลนครอุบลฯ	กรรมการ
๒๗.๑๐	นางเดือนลอย คำแดงสด หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล เทศบาลนครอุบลฯ	กรรมการ
๒๗.๑๑	นางศิริวรรณ วิชัยโย ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลนครอุบลฯ	กรรมการ
๒๗.๑๒	นางสมลักษณ์ บุญพัฒนา ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน เทศบาลนครอุบลฯ	กรรมการ
๒๗.๑๓	นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลนครอุบลฯ	กรรมการและเลขานุการ
๒๗.๑๔	ดร.ศศิกันต์ โพธิ์ลังกา ศึกษาพิเศษ เทศบาลนครอุบลฯ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

/ให้มีหน้าที่...

- ๒๗ -

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) อำนาจการ ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหา อุปสรรค กับอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ
- ๒) กำหนดระเบียบการประกวดสาวงามเทียนพรรษา
- ๓) ดำเนินการรับสมัครผู้เข้าประกวดสาวงามเทียนพรรษา
- ๔) จัดวางผังที่นั่ง จัดที่นั่ง และให้การต้อนรับแขกที่มาร่วมงาน
- ๕) จัดเตรียมอาหาร เครื่องดื่ม ภาชนะ อุปกรณ์เครื่องใช้ และตกแต่ง ให้สวยงาม
- ๖) ตัดเลขหมาย ลำดับที่นั่ง
- ๗) ติดต่อประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ

๒๘. คณะกรรมการฝ่ายจัดการบริการ ประกอบด้วย

๒๘.๑	ขนส่งจังหวัดอุบลราชธานี	ประธานกรรมการ
๒๘.๒	ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๒๘.๓	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๘.๔	ผู้อำนวยการสวนสัตว์จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๘.๕	ประธานสหกรณ์รถยนต์บริการอุบลราชธานี จำกัด	กรรมการ
๒๘.๖	รองผู้กำกับการจราจรสถานีตำรวจภูธรเมืองอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๘.๗	รองผู้กำกับการจราจรสถานีตำรวจภูธรวารินชำราบ	กรรมการ
๒๘.๘	หัวหน้ากลุ่มวิชาการขนส่ง สำนักงานขนส่ง
จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๒๘.๙	นางจรินทร์ มุลพรม นักวิชาการขนส่งชำนาญการ สำนักงานขนส่ง
จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๘.๑๐	นายสัตตบุษย์ สร้อยสิงห์ นักวิชาการขนส่งปฏิบัติการ สำนักงานขนส่ง
จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) กำหนดจุดจอดรถนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ
- ๒) จัดรถยนต์บริการ อำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว ไปยังจุดบริเวณที่ตั้งต้นเทียน และขบวนแห่เทียนพรรษา (รอบสนามทุ่งศรีเมือง และหน้าศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี)

๒๙. คณะกรรมการฝ่ายจัดทำต้นเทียนมหาชาติ ประกอบด้วย

๒๙.๑	เจ้าอาวาสวัดเลียบ	เป็นที่ปรึกษา
๒๙.๒	ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี	เป็นที่ปรึกษา
๒๙.๓	รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี
(ด้านสังคมและวัฒนธรรม)	ประธานกรรมการ
๒๙.๔	ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๒๙.๕	นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๒๙.๖	วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๙.๗	ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ

/๒๙.๘ ผู้อำนวยการ...

- ๒๘ -

๒๙.๘ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๙.๙ นายอำเภอ ทุกอำเภอ	กรรมการ
๒๙.๑๐ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๙.๑๑ รองนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี(นายประชา กิจตรงศิริ)	กรรมการ
๒๙.๑๒ รองนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี(นายวิวัฒน์ พันธนิกุล)	กรรมการ
๒๙.๑๓ ปลัดเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๙.๑๔ ผู้อำนวยการสำนักการช่าง เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๒๙.๑๕ นายทองพูน เอ็บสุข นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน	กรรมการ
๒๙.๑๖ นายพุทธิศักดิ์ พาดิ ช่างเขียนประเภทแกะสลัก	กรรมการ
๒๙.๑๗ นายบุญชม พาดิ ช่างเขียนประเภทแกะสลัก	กรรมการ
๒๙.๑๘ นายสุรชัย จันทร์ส่อง ช่างเขียนประเพณีตีพิมพ์	กรรมการ
๒๙.๑๙ นายเจ้านางวลทอง ทองรินทร์ สุพรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๒๙.๒๐ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๒๙.๒๑ นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) กำหนดรูปแบบการจัดทำต้นเทียนทศชาติชาดก เนื้อหาเกี่ยวกับพุทธประวัติ ในแต่ละต้น(กัณฑ์ทศพร หิมพานต์ ทาน วนปเวส ชุกก จุลพน มหาพน กุมาร มัทรี สักกบรรพ มหาราช ฉกษัตริย์ และนครกัณฑ์) ทั้งประเภทแกะสลัก และประเพณีตีพิมพ์
- ๒) จัดทำแผนดำเนินงานและประมาณค่าใช้จ่าย
- ๓) จัดหาผู้ให้การสนับสนุนในการจัดทำต้นเทียน
- ๔) จัดหาคุ้มวัด/ชุมชน/หน่วยงาน รับผิดชอบจัดทำต้นเทียน
- ๕) จัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาต้นเทียน ในบริเวณที่ตั้งต้นเทียน
- ๖) จัดเจ้าหน้าที่จัดขบวนแห่เทียนพรรษาและควบคุมให้เคลื่อนที่ไปตามเส้นทางและเวลาที่กำหนด โดยประสานงานกับคณะกรรมการฝ่ายประสานงานคุ้มวัด จัดขบวนแห่เทียนพรรษา
- ๗) หากมีปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอนะ ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีทราบโดยด่วน

๓๐. คณะกรรมการฝ่ายจัดทำองค์เทียน ประกอบด้วย

๓๐.๑ เจ้าอาวาสวัดหลวง	ที่ปรึกษา
๓๐.๒ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี(ด้านเศรษฐกิจ)	ประธานกรรมการ
๓๐.๓ ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๓๐.๔ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๓๐.๕ วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๐.๖ โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๐.๗ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๐.๘ ผอ.สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สนง.อุบลราชธานี	กรรมการ
	/๓๐.๙ นายอำเภอ...

- ๒๙ -

๓๐.๙ นายอำเภอ ทุกอำเภอ	กรรมการ
๓๐.๑๐ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๐.๑๑ รองนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี(นายประชา กิจตรงศิริ)	กรรมการ
๓๐.๑๒ ปลัดเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๐.๑๓ ผู้อำนวยการสำนักการช่าง เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๐.๑๔ นายทองพูน เอ็บสุข นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน	กรรมการ
๓๐.๑๕ นายพุทธิศักดิ์ พาทิ ช่างเขียนประเภทแกะสลัก	กรรมการ
๓๐.๑๖ นายบุญชม พาทิ ช่างเขียนประเภทแกะสลัก	กรรมการ
๓๐.๑๗ นายสุรัชย์ จันทร์ส่อง ช่างเขียนประเพณีตีพิมพ์	กรรมการ
๓๐.๑๘ นายเจ้านางนวลตอง ทองรินทร์ สุพรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
๓๐.๑๙ ผู้อำนวยการสำนักการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๓๐.๒๐ นายเสรี ทองเลิศ ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) กำหนดรูปแบบการจัดทำอุโมงค์เทียบ กิจกรรมเนื้อหา
- ๒) จัดทำแผนดำเนินงานและประมาณค่าใช้จ่าย
- ๓) กำหนดสถานที่แผนผังบริเวณจัดงาน
- ๔) จัดเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาบริเวณอุโมงค์เทียบ
- ๕) จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกแนะนำการเข้าชมอุโมงค์เทียบ

๓๑. คณะกรรมการฝ่ายจัดงาน “สัตตศรัทธา ราชธานีแห่งเทียน” ประกอบด้วย

๓๑.๑ พระเทพวราจารย์ เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี	ที่ปรึกษา
๓๑.๒ พระราชธรรมโกศล เจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี (ธ)	ที่ปรึกษา
๓๑.๓ ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี	ที่ปรึกษา
๓๑.๔ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (ด้านสังคมและวัฒนธรรม)	ประธานกรรมการ
๓๑.๕ ปลัดจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๓๑.๖ วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๑.๗ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสรรพสิทธิประสงค์	กรรมการ
๓๑.๘ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๑.๙ คณบดีคณะศิลปประยุกต์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๑.๑๐ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๑.๑๑ อำนวยการโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช	กรรมการ
๓๑.๑๒ ผู้อำนวยการโรงเรียนนารีนุกูล	กรรมการ
๓๑.๑๓ ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมพิทยาคม	กรรมการ
๓๑.๑๔ ผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๑.๑๕ ผู้อำนวยการโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม	กรรมการ
/๓๑.๑๖ ผู้อำนวยการ...	

- ๓๐ -

๓๑.๑๖ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๑.๑๗ ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมวิทยากร	กรรมการ
๓๑.๑๘ ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบูรพา	กรรมการ
๓๑.๑๙ ผู้อำนวยการสำนักการช่าง เทศบาลอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๑.๒๐ เจ้าอาวาสวัดใต้	กรรมการ
๓๑.๒๑ เจ้าอาวาสวัดศรีอุบลรัตนาราม	กรรมการ
๓๑.๒๒ เจ้าอาวาสวัดหลวง	กรรมการ
๓๑.๒๓ เจ้าอาวาสวัดสุปัฏนารามวรวิหาร	กรรมการ
๓๑.๒๔ เจ้าอาวาสวัดมทวนาราม	กรรมการ
๓๑.๒๕ เจ้าอาวาสวัดเลียบ	กรรมการ
๓๑.๒๖ เจ้าอาวาสวัดสารพินึก	กรรมการ
๓๑.๒๗ เจ้าอาวาสวัดแจ้ง	กรรมการ
๓๑.๒๘ เจ้าอาวาสวัดไชยมงคล	กรรมการ
๓๑.๒๙ เจ้าอาวาสวัดทุ่งศรีเมือง	กรรมการ
๓๑.๓๐ มรรคทายกวัดใต้	กรรมการ
๓๑.๓๑ มรรคทายกวัดศรีอุบลรัตนาราม	กรรมการ
๓๑.๓๒ มรรคทายกวัดหลวง	กรรมการ
๓๑.๓๓ มรรคทายกวัดสุปัฏนารามวรวิหาร	กรรมกร
๓๑.๓๔ มรรคทายกวัดมทวนาราม	กรรมการ
๓๑.๓๕ มรรคทายกวัดเลียบ	กรรมการ
๓๑.๓๖ มรรคทายกวัดสารพินึก	กรรมการ
๓๑.๓๗ มรรคทายกวัดแจ้ง	กรรมการ
๓๑.๓๘ มรรคทายกวัดไชยมงคล	กรรมการ
๓๑.๓๙ มรรคทายกวัดทุ่งศรีเมือง	กรรมการ
๓๑.๔๐ นายมนัส สุขสาย	กรรมการ
๓๑.๔๑ จำปีเอกสงวน สุพรรณ	กรรมการ
๓๑.๔๒ นายแก้ว อางหาญ	กรรมการ
๓๑.๔๓ ชมรมยูวอาสาสมัครกล้าวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๑.๔๔ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๓๑.๔๕ จำจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๑.๔๖ ป้องกันจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๑.๔๗ เสมียนตราจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๑.๔๘ นายเจ้านางนวลตอง ทองรินทร์ สุพรรณ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดกิจกรรมบุญเดือนแปด การเทศน์มหาชาติ
- ๒) การจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

/๓) เชิญชวน...

- ๓๑ -

๓) เชิญชวนหน่วยงานราชการ ชุมชน คุ่มวัด สถาบันการศึกษา ร่วมเป็นเจ้าภาพ
การจัดงานในแต่ละวัน ณ บริเวณศาลาจัตุรมุข

๓๒. คณะกรรมการฝ่ายจัดงาน “ขึ้นสู่อีสาน ศรีวนาลัย” ประกอบด้วย

๓๒.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (ด้านสังคมและวัฒนธรรม)	ประธานกรรมการ
๓๒.๒ นายกองค้ำการบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๓๒.๓ ประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๓๒.๔ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๒.๕ พัฒนาการจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๒.๖ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๒.๗ นายกษมาคมนักธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๒.๘ นายกษมาคเมือมวลชนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๒.๙ ประธานสภาทนายความจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๒.๑๐ กรรมการผู้จัดการบริษัทประชารัฐรักสามัคคี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๒.๑๑ ประธานเครือข่ายธุรกิจมัสตลับอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๒.๑๒ ประธานกลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ YEC UBON	กรรมการ
๓๒.๑๓ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๓๒.๑๔ หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด อุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๒.๑๕ นางรัตนกร ทีฆธนานนท์ รองประธานกรรมการหอการค้า จังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) ปรับปรุงและตกแต่งพื้นที่บริเวณลานขวัญเมือง ให้เรียบร้อย สวยงาม
- ๒) ออกแบบวิถีวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี
เป็นนิทรรศการ วิถีชุมชนที่มีชีวิต และสร้าง Land Mark ในการถ่ายภาพในชุดอีสานย้อนยุค
- ๓) นำผ้าพื้นบ้าน อาหารท้องถิ่น มาร่วมจำหน่ายและเป็นสิ่งของที่ระลึก
แก่นักท่องเที่ยว ในห้วงการเดินทางกลับภูมิลำเนา
- ๔) นำการแสดงย้อนยุคมาร่วมในงาน เช่น รำวง ภาพยนตร์เกี่ยวกับ
จังหวัดอุบลราชธานี เป็นต้น

๓๓. คณะกรรมการฝ่ายเทียนอุบล ยลได้ตลอดเดือน ประกอบด้วย

๓๓.๑ รองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี(ด้านความมั่นคง)	ประธานกรรมการ
๓๓.๒ นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๓๓.๓ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๓๓.๔ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๓.๕ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๓.๕ นายเจ้านางนวลตอง ทองรินทร์ สุพรรณ	กรรมการ

/๓๓.๖ นางศิริรัตน์...

- ๓๒ -

๓๓.๖ นางศิริรัตน์ เต๋นวรพงษาสุข	กรรมการ
๓๓.๗ ผู้จัดการศูนย์การค้าเซ็นทรัลอบลราชธานี	กรรมการ
๓๓.๘ ประธานหอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๓.๙ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๓.๑๐ ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๓.๑๑ นายกสมาคมันักธุรกิจการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๓.๑๒ นายกสมาคมโรนักรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๓.๑๓ ไวยาวัจกรวัดพระธาตุหนองบัว	กรรมการ
๓๓.๑๔ ไวยาวัจกรวัดผาสู่การาม	กรรมการ
๓๓.๑๕ ไวยาวัจกรวัดบุรพา	กรรมการ
๓๓.๑๖ ไวยาวัจกรวัดทุ่งศรีเมือง	กรรมการ
๓๓.๑๗ ไวยาวัจกรวัดมหาวนาราม	กรรมการ
๓๓.๑๘ ไวยาวัจกรวัดเลียบ	กรรมการ
๓๓.๑๙ ไวยาวัจกรวัดไชยมงคล	กรรมการ
๓๓.๒๐ ไวยาวัจกรวัดแจ้ง	กรรมการ
๓๓.๒๑ ไวยาวัจกรวัดเมืองเดช	กรรมการ
๓๓.๒๒ ไวยาวัจกรวัดพลแพน	กรรมการ
๓๓.๒๓ ไวยาวัจกรวัดสุทัศน์าราม	กรรมการ
๓๓.๒๔ ไวยาวัจกรวัดศรีประจัญ	กรรมการ
๓๓.๒๕ ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ
๓๓.๒๖ นายธงชัย แสนทวีสุข รองผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๓.๒๗ นางจารุวรรณ บุคตาชุย รองผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ดังนี้

- ๑) จัดกิจกรรมเทียนอุบล ยลได้ตลอดเดือน
- ๒) จัดกิจกรรมแสดง นิทรรศการ กิจกรรมการท่องเที่ยว
- ๓) จัดซุ้มกิจกรรมเทียน DIY สาธิตการแกะสลักแผ่นเทียน
- ๔) จัดตลาดแล่ง จำหน่ายอาหารพื้นถิ่น และสินค้าที่ระลึก
- ๕) จัดให้บริการข่าวสารด้านการท่องเที่ยว

๓๔. คณะกรรมการฝ่ายประเมินผลการจัดงาน ประกอบด้วย

๓๔.๑ สถิติจังหวัดอุบลราชธานี	ประธานกรรมการ
๓๔.๒ ท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี	รองประธานกรรมการ
๓๔.๓ วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๔.๔ พัฒนาการจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๔.๕ ศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ

/๓๔.๖ ผู้บังคับ...

- ๓๓ -

๓๔.๖	ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๔.๗	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๙	กรรมการ
๓๔.๘	ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๔.๙	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๔.๑๐	ปลัดเทศบาลนครอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๔.๑๑	จำจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการ
๓๔.๑๒	ผู้อำนวยการกลุ่มวิชาการสถิติและวางแผน สำนักงานสถิติจังหวัดอุบลราชธานี	กรรมการและเลขานุการ

ให้หน้าที่ ดังนี้

๑) จัดทำแบบประเมินผลการจัดงาน ทั้งในส่วนที่เป็นข้อดี ข้อเสีย ที่ควรปรับปรุง และแนวทางแก้ไข เพื่อเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณา และสรุปผลการประเมิน

๒) ตามข้อ ๑) ให้จัดทำเอกสาร ๕๐ เล่ม ภายหลังจากเสร็จสิ้นการจัดงานฯ ๑๕ วัน เพื่อมอบให้คณะกรรมการฝ่ายอำนวยการจัดงาน นำเสนอต่อคณะกรรมการจัดงานให้เป็นข้อมูลและแนวทางการดำเนินงานในปีต่อไป

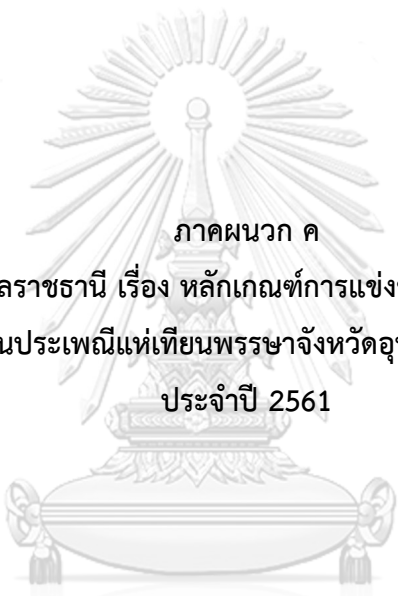
หากมีปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี ทราบโดยด่วน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๒

(นายสุฤกษ์ วิฑูรย์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

ภาคผนวก ค
ประกาศจังหวัดอุบลราชธานี เรื่อง หลักเกณฑ์การแข่งขันประกวดต้นเทียนพรรษา
งานประเพณีแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี
ประจำปี 2561

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ประกาศจังหวัดอุบลราชธานี
เรื่อง หลักเกณฑ์การแข่งขันประกวดต้นเทียนพรรษา งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี
ประจำปี ๒๕๖๑

ด้วยจังหวัดอุบลราชธานี ร่วมกับหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน ได้กำหนดจัดงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี ๒๕๖๑ ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ณ บริเวณรอบสนามทุ่งศรีเมือง เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่ถาวรสืบไป และส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย

เพื่อให้การจัดงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปี ๒๕๖๑ ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงประกาศหลักเกณฑ์การแข่งขันประกวดต้นเทียนพรรษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ประเภทต้นเทียนที่ทำการประกวด

- ๑.๑ ประเภทแกะสลัก
- ๑.๒ ประเภทติดพิมพ์
- ๑.๓ ประเภทเทียนโบราณแบบดั้งเดิม(เทียนมันหรือน้ำมันมัตรวมกัน)

๒. ขนาดต้นเทียนที่ประกวด

- ๒.๑ ขนาดใหญ่
- ๒.๒ ขนาดกลาง
- ๒.๓ ขนาดเล็ก

๓. เกณฑ์การส่งประกวด

๓.๑ เกณฑ์ทั่วไป

- ๓.๑.๑ ต้นเทียนที่ส่งเข้าประกวดจะส่งประกวดได้เพียงประเภทเดียว
- ๓.๑.๒ การพิจารณาประเภทของต้นเทียน พิจารณาที่ลำต้นว่าเป็นประเภทแกะสลักหรือติดพิมพ์
- ๓.๑.๓ ต้นเทียนจะต้องมีไส้เทียนที่ไหลออกให้เห็นชัดเจนบนยอดและมีฐานรองรับต้นที่เป็นเนื้อเทียน(ยกเว้นเทียนโบราณ)
- ๓.๑.๔ ฐานของต้นเทียนและองค์ประกอบของต้นเทียนจะต้องตกแต่งให้เกี่ยวเนื่องกับพุทธศาสนา วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ ของเมืองอุบลราชธานี เท่านั้น
- ๓.๑.๕ ห้ามนำต้นเทียนที่เคยส่งเข้าประกวดในปีที่ผ่านมาส่งเข้าประกวดซ้ำอีก
- ๓.๑.๖ ป้ายชื่อวัดหรือหน่วยงานจะต้องทำด้วยเทียนเท่านั้น
- ๓.๑.๗ ถ้าต้นเทียนที่ส่งเข้าประกวดขนาดเล็กทำเกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาประกวดเป็นประเภท ต้นเทียนขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ตามลำดับ
- ๓.๑.๘ ถ้าต้นเทียนที่ส่งเข้าประกวดขนาดใหญ่ทำไม่ได้มาตรฐานที่กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาประกวดเป็นประเภท ต้นเทียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ตามลำดับ

- ๒ -

- ๓.๑.๙ ห้ามมีป้ายชื่อ บริษัท ห้างร้าน หรือเครื่องหมายสินค้าใด ๆ ปรากฏบนรถคันเทียบพระราช
 ๓.๑.๑๐ การแต่งกายของพนักงานขับรถลากคันเทียบต้องสุภาพเรียบร้อย
 ๓.๑.๑๑ การตัดสินของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด

๓.๒ เกณฑ์เฉพาะประเภท

๓.๒.๑ คันเทียบพระราช ขนาดใหญ่

- ๑) ขนาดคันเทียบต้องมีความสูงตั้งแต่ ๒.๕๐ เมตร ขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๓ เมตร เมื่อวัดจากฐานของคันเทียบถึงยอดของคันเทียบ และต้องมีขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๓๐ เซนติเมตร และวัดจากพื้นดินถึงยอดเทียบสูงไม่เกินกว่า ๕ เมตร
- ๒) ขนาดฐานรองรับคันเทียบส่วนที่แคบที่สุดต้องไม่น้อยกว่า ๑.๐๐ เมตร
- ๓) ฐานรองรับคันเทียบต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑๘ ตารางเมตร

๓.๒.๒ คันเทียบพระราช ขนาดกลาง

- ๑) ขนาดคันเทียบต้องมีความสูงตั้งแต่ ๑ เมตรขึ้นไปแต่ไม่เกิน ๒.๕๐ เมตร เมื่อวัดจากฐานของคันเทียบถึงยอดของคันเทียบ และต้องมีขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๒๐ เซนติเมตร และวัดจากพื้นดินถึงยอดเทียบสูงไม่เกินกว่า ๕ เมตร
- ๒) ขนาดฐานรองรับคันเทียบส่วนที่แคบที่สุดต้องไม่น้อยกว่า ๗๐ เซนติเมตร
- ๓) ฐานรองรับคันเทียบต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๖ ตารางเมตร และไม่เกิน ๑๖ ตารางเมตร

๓.๒.๓ คันเทียบพระราช ขนาดเล็ก

- ๑) ขนาดคันเทียบต้องมีความสูงตั้งแต่ ๑ เมตรขึ้นไปแต่ไม่เกิน ๒.๕๐ เมตร เมื่อวัดจากฐานของคันเทียบถึงยอดของคันเทียบ และต้องมีขนาดของเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า ๒๐ เซนติเมตร และวัดจากพื้นดินถึงยอดเทียบสูงไม่เกินกว่า ๕ เมตร
- ๒) ขนาดฐานรองรับคันเทียบส่วนที่แคบที่สุดต้องไม่น้อยกว่า ๗๐ เซนติเมตร
- ๓) ฐานรองรับคันเทียบต้องมีพื้นที่ไม่เกินกว่า ๕.๕๐ ตารางเมตร

๓.๒.๔ เทียบโบราณแบบดั้งเดิม(เทียบม้าหรือนำมามีตรวมกัน)

- ๑) เทียบที่จะส่งเข้าร่วมประกวดจะต้องเป็นเทียบม้าหรือนำมามีตรวมกัน
- ๒) ฐานของคันเทียบมีขนาดไม่น้อยกว่า ๑ ตารางเมตร ความสูงของฐานไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร
- ๓) ขนาดของลำต้นเส้นผ่าศูนย์กลางขนาดใหญ่ไม่น้อยกว่า ๓๐ เซนติเมตร ขนาดเล็กไม่น้อยกว่า ๒๐ เซนติเมตร สูงไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตรและไม่เกิน ๒.๕๐ เมตรและวัดจากพื้นดินถึงยอดเทียบสูงไม่เกินกว่า ๕ เมตร
- ๔) ตกแต่งด้วยสายดอกทำจากขี้ผึ้งหรือกระดาษตัดสาย หรือวัสดุจากธรรมชาติ หรือมีลัษณ์กันคันเทียบก็ได้
- ๕) ฐานรองรับคันเทียบต้องมีพื้นที่ไม่เกินกว่า ๕.๕๐ ตารางเมตร

- ๓ -

๔.รางวัลการประกวด**๔.๑ ประเภทแกะสลัก****๔.๑.๑ ขนาดใหญ่**

รางวัลที่ ๑ ถ้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระรัตนราชสุตา

สยามบรมราชกุมารี พร้อมเงินสด ๒๐๐,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๒ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๑๘๐,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๓ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๑๕๐,๐๐๐ บาท

รางวัลชมเชย เงินสดพร้อมเกียรติบัตร ๕๐,๐๐๐ บาท (ไม่เกิน ๒ รางวัล)

๔.๑.๒ ขนาดกลาง

รางวัลที่ ๑ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๑๐๐,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๒ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๘๐,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๓ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๕๐,๐๐๐ บาท

รางวัลชมเชยเงินสดพร้อมเกียรติบัตร ๓๐,๐๐๐ บาท (ไม่เกิน ๒ รางวัล)

๔.๑.๓ ขนาดเล็ก

รางวัลที่ ๑ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๖๐,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๒ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๔๐,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๓ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๒๐,๐๐๐ บาท

รางวัลชมเชยเงินสดพร้อมเกียรติบัตร ๑๐,๐๐๐ บาท (ไม่เกิน ๒ รางวัล)

๔.๒ ประเภทตัดพิมพ์**๔.๒.๑ ขนาดใหญ่**

รางวัลที่ ๑ ถ้วยรางวัลพระราชทานสมเด็จพระรัตนราชสุตา

สยามบรมราชกุมารี พร้อมเงินสด ๒๐๐,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๒ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๑๘๐,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๓ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๑๕๐,๐๐๐ บาท

รางวัลชมเชย เงินสดพร้อมเกียรติบัตร ๕๐,๐๐๐ บาท (ไม่เกิน ๒ รางวัล)

๔.๒.๒ ขนาดกลาง

รางวัลที่ ๑ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๑๐๐,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๒ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๘๐,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๓ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๕๐,๐๐๐ บาท

รางวัลชมเชยเงินสดพร้อมเกียรติบัตร ๓๐,๐๐๐ บาท (ไม่เกิน ๒ รางวัล)

๔.๒.๓ ขนาดเล็ก

รางวัลที่ ๑ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๖๐,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๒ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๔๐,๐๐๐ บาท

รางวัลที่ ๓ เงินสดพร้อมถ้วยรางวัล ๒๐,๐๐๐ บาท

รางวัลชมเชย เงินสดพร้อมเกียรติบัตร ๑๐,๐๐๐ บาท (ไม่เกิน ๒ รางวัล)

- ๕ -

๕.๓ ประเภทต้นเทียนโบราณดั้งเดิม(เทียนพื้นหรือน้ำมันรวมกัน)

รางวัลที่ ๑	เงินสดพร้อมด้วยรางวัล	๓๐,๐๐๐ บาท
รางวัลที่ ๒	เงินสดพร้อมด้วยรางวัล	๒๐,๐๐๐ บาท
รางวัลที่ ๓	เงินสดพร้อมด้วยรางวัล	๑๐,๐๐๐ บาท
รางวัลชมเชย	เงินสดพร้อมเกียรติบัตร	๕,๐๐๐ บาท (ไม่เกิน ๒ รางวัล)

๕. เกณฑ์การให้คะแนนการประกวดต้นเทียนพรรษา ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก**ประเภทแกะสลัก และติดพิมพ์ (๑๐๐ คะแนน)****ต้นเทียนและฐาน (๕๐ คะแนน)**

(๑) การออกแบบรูปทรงและสัดส่วน	๑๐	คะแนน
(๒) การสื่อความหมายและความคิดสร้างสรรค์	๑๐	คะแนน
(๓) สวดลาย	๑๕	คะแนน
(๔) ความประณีตงดงาม	๑๕	คะแนน

องค์ประกอบทั้งหมด (๕๐ คะแนน)

(๑) การตกแต่งประดับต้นเทียน	๑๐	คะแนน
(๒) ความเหมาะสมกลมกลืนขององค์ประกอบ	๒๐	คะแนน
(๓) การสื่อความหมายเกี่ยวกับพุทธศาสนาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ของเมืองอุบลราชธานี	๑๐	คะแนน
(๔) ความประณีตงดงาม	๑๐	คะแนน

๖. เกณฑ์การให้คะแนนการประกวดประเภทต้นเทียนโบราณดั้งเดิม(เทียนพื้นหรือน้ำมันรวมกัน)

๑๐๐ คะแนน

ส่วนต้นเทียนและฐาน(๕๐ คะแนน)

(๑) การออกแบบรูปทรงและสัดส่วน	๑๐	คะแนน
(๒) การสื่อความหมายและความคิดสร้างสรรค์	๑๐	คะแนน
(๓) สวดลาย	๑๕	คะแนน
(๔) ความประณีตงดงาม	๑๕	คะแนน

องค์ประกอบทั้งหมด (๕๐ คะแนน)

(๑) การตกแต่งประดับต้นเทียน	๑๐	คะแนน
(๒) ความเหมาะสมกลมกลืนขององค์ประกอบ	๒๐	คะแนน
(๓) การสื่อความหมายเกี่ยวกับพุทธศาสนาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ของเมืองอุบลราชธานี	๑๐	คะแนน
(๔) ความประณีตงดงาม	๑๐	คะแนน

- ๕ -

๗. คำอธิบายเพิ่มเติม ในการส่งต้นเทียนเข้าประกวด ต้องเป็นไปตามลายกนกในการออกแบบ หรือ สื่อความหมาย ให้เป็นไปตามประเภทการประกวดและกำหนดของช่างเทียนอุบลราชธานี

การออกแบบ รูปทรงและสัดส่วน หมายถึง ความสมส่วนของรูปทรงและความกลมกลืนของต้นเทียน ฐานต้นเทียน และองค์ประกอบ

การสื่อความหมายและความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง สื่อความหมายได้ชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสม โดยเน้นในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ของเมืองอุบลราชธานี มีสิ่งแปลกใหม่ พัฒนาโดยเทคนิคขบวนการวิสต์ ลวดลาย รูปแบบ

ลวดลาย หมายถึง ความยากง่าย ความลึก ความคมชัด และความถูกต้องของลาย

ความประณีตงดงาม หมายถึง ความสุนทรีย์ธรรม คือความรู้สึกในคุณค่าของความงาม มองดูมีชีวิตชีวา เกิดความประทับใจ พึงพอใจจากการผสมกลมกลืนของส่วนประกอบทั้งหมดของต้นเทียน

๘. เงินสนับสนุนการจัดทำต้นเทียนพรรษา

๑) เงินสนับสนุนต้นเทียนพรรษารายขนาดใหญ่(เฉพาะในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี)

เทศบาลนครอุบลราชธานี ให้การสนับสนุนการจัดทำต้นเทียนพรรษาที่ส่งเข้าประกวดต้นละ ๑๒๐,๐๐๐ บาท

๒) เงินสนับสนุนต้นเทียนพรรษารายขนาดกลาง(เฉพาะในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี)

เทศบาลนครอุบลราชธานี ให้การสนับสนุนการจัดทำต้นเทียนพรรษาที่ส่งเข้าประกวด ต้นละ ๘๐,๐๐๐ บาท

๓) เงินสนับสนุนต้นเทียนพรรษารายขนาดเล็ก(เฉพาะในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี)

เทศบาลนครอุบลราชธานี ให้การสนับสนุนการจัดทำต้นเทียนพรรษาที่ส่งเข้าประกวด ต้นละ ๔๐,๐๐๐ บาท

๔) เงินสนับสนุนต้นเทียนโบราณแบบดั้งเดิมฯ (เฉพาะในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี)

เทศบาลนครอุบลราชธานี ให้การสนับสนุนการจัดทำต้นเทียนพรรษาที่ส่งเข้าประกวด ต้นละ ๑๐,๐๐๐ บาท

๙. เงื่อนไข

๑) ต้นเทียนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ รองชนะเลิศอันดับ ๑,๒ จะได้รับการประสานงานจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ไปตั้งแสดงไว้ที่บริเวณอาคารวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ตามโครงการเทียนอุบล ยลได้ตลอดเดือน ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม - ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๑

๒) คู่มิวัด/หน่วยงานราชการ /เอกชน ที่ส่งต้นเทียนเข้าประกวดต้องจัดทำคำบรรยายต้นเทียนและองค์ประกอบ ให้ชัดเจน และนำส่ง ณ สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครอุบลราชธานี (ชั้น ๒) ภายในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๓) คู่มิวัด/หน่วยงานราชการ /เอกชน ที่ส่งต้นเทียนเข้าประกวด หากมีขบวนพ็อนร่วมแห่เทียนเข้าพรรษาคด้วย ให้แจ้งสำนักงานการศึกษาเทศบาลนครอุบลราชธานี (ชั้น ๒) ภายในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๔) ให้คู่มิวัด และทุกหน่วยงานที่ส่งต้นเทียน นำต้นเทียนไปตั้งแสดง ณ บริเวณจัดงาน(รอบสนามทุ่งศรีเมือง) ก่อนเวลา ๑๗.๐๐ น. ของวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โดยคณะกรรมการเริ่มให้คะแนนตั้งแต่เวลา ๑๘.๐๐ น.เป็นต้นไป(และพิจารณาให้คะแนนต่อในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑ (เวลา ๐๗.๐๐ - ๐๘.๐๐ น.)

- ๖ -

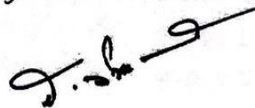
๑๐. การรับสมัคร

สมัครได้ที่สำนักงานการศึกษา เทศบาลนครอุบลราชธานี โทร. ๐-๔๕๒๔-๖๐๖๐ ต่อ ๑๒๙, ๑๓๑ หรือสอบถามรายละเอียดได้ที่ โทร.๐๘-๖๔๖๘-๘๙๔๖ ตั้งแต่วันที่ ๑ - ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๑ ในวัน เวลาราชการ

การจัดงานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานีในปีนี้ คณะกรรมการฯ จะจัดขบวนแห่เทียนพรรษาให้ โดยขอความร่วมมือจากสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ เอกชน และคุ้มวัด ในจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีความพร้อมในการให้การสนับสนุนขบวนแห่เทียนเข้าพรรษา ในกรณีต่างอำเภอที่มีความประสงค์จะจัดขบวนแห่เทียน ขอให้แจ้งฝ่ายประสานงานคุ้มวัด สำนักงานการศึกษาเทศบาลนครอุบลราชธานี ทราบในวันขึ้นใบสมัครต้นเทียนพรรษาคด้วย

จึงประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๑

(นายสฤษดิ์ วิฑูรย์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ฉัญลักษณ์ จันทับ
วัน เดือน ปี เกิด	21 มีนาคม 2537
สถานที่เกิด	อุบลราชธานี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2550 ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ไทยชั้นต้น วิทยาลัยนาฏศิลป์ พ.ศ. 2555 ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ไทยชั้นกลาง วิทยาลัยนาฏศิลป์ พ.ศ. 2559 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ภาควิชา นาฏศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	70/1 ถนนเทศบาล9 ตำบลวารินชำราบ อำเภอวารินชำราบ จังหวัด อุบลราชธานี 34190

